OBICEIURI NUPTIALE *din* MOLDOVA

Silvia Ciubotaru

Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza" Iași

Carte apărută cu sprijinul financiar al
DIRECȚIEI PENTRU CULTURĂ, CULTE ȘI PATRIMONIU CULTURAL NAȚIONAL, IAȘI

Colecția **ETHNOS** este coordonată de Prof. univ. dr. Ion H. CIUBOTARU

Coperta: Manuela OBOROCEANU
Culegere computerizată: Angelica OLARU
Tehnoredactare: Angelica OLARU, Luminița RĂDUCANU

Coperta I: Mireasă din zona Botoşanilor
Foto: Ozolin Duşa
Coperta IV: Gheorghe Ciobanu, pictură naivă

ISBN 978-973-703-521-9

Toate drepturile rezervate.
Este interzisă reproducerea totală sau parțială a acestei cărți,
prin orice procedeu electronic sau mecanic, fără permisiunea scrisă a autorului.

EDITURA UNIVERSITĂȚII „ALEXANDRU IOAN CUZA", 2009
700109 – IAȘI, STR. PINULUI, NR. 1A, TEL./FAX: (0232) 314947

http:// www.editura.uaic.ro e-mail: editura@uaic.ro

Scanned with OKEN Scanner

Silvia CIUBOTARU

OBICEIURI NUPȚIALE DIN MOLDOVA

TIPOLOGIE ŞI CORPUS DE TEXTE

Scanned with OKEN Scanner

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

CIUBOTARU, SILVIA
Obiceiuri nupțiale din Moldova: tipologie şi corpus de texte / Silvia Ciubotaru.
- Iaşi : Editura Universității "Al. I. Cuza", 2009
Bibliogr.
Index
ISBN 978-973-703-521-9

392.51(498.3)

Scanned with OKEN Scanner

CUVÂNT ÎNAINTE

Privită în contextul celorlalte rituri de trecere, nunta se conturează ca fiind veriga centrală şi, implicit, cea mai importantă a vieţii. Spre deosebire de noul născut, care nu realizează implicarea lui în ritualurile pe care le parcurge, ori de dalbul călător, *aflat la cumpăna dintre existenţă şi postexistenţă, cuplul marital îşi asumă lucid etapele ceremonialului, care îl va conduce la întemeierea căminului. Diada formată acum asigură perpetuarea familiilor unificate, prosperitatea economică a gospodăriei şi ocrotirea copiilor care se vor naşte. În acelaşi timp, ea va transmite încă unei generaţii valorile morale şi experienţa de viaţă acumulate de strămoşi.*

Schimbarea, transformarea operată prin alianţa nupţială, este totală şi ireversibilă. Într-una din sensibilele sale însemnări asupra peregrinărilor făcute prin Maramureş, Ioan Alexandru surprinde această transfigurare realizată de ceremonialul marital: „Nunta este o mare călătorie, deşi poate fi în casa din vecini; deşi mireasa se mută peste uliţă, în acelaşi sat, în aceeaşi casă aproape, totuşi drumul este marea călătorie. «Ia-ţi, mireasă, ziua bună, / De la soare, de la lună...» Este călătorie pentru că mutaţiile sunt pe plan spiritual, de ordin cosmic, şi mişcarea spaţială uneori înseamnă aluviune cosmică"[1].

O nuntă constituie un eveniment, un jalon în stabilirea istoriei unui sat, a unei biografii, a unei lumi. Multe fapte sunt corelate în funcţie de o anumită nuntă: „de la nunta Adelei n-am mai fost pe la casa bunicilor" (Răchiţi – Botoşani); „n-am mai văzut aşa belşug de mere din toamna când s-a măritat fata cei mari a lui Maierean" (Frătăuţii Noi – Suceava) etc. Cu cât este mai fastuoasă, mai bogată, cu atât este păstrată mai mult timp în amintirea colectivităţii. Dar şi cea mai modestă nuntă schimbă starea anterioară a protagoniştilor, a familiilor înrudite cu ei şi chiar a tuturor participanţilor. Eficienţa acestui rit de trecere nu rămâne la nivelul simbolic. Mutaţiile apar atât în regruparea bunurilor materiale, în modificarea structurii grupului familial, cât şi a raporturilor dintre membrii noi veniţi şi cei preexistenţi. Nunta îmbină cutume legitimate de un trecut aproape imemorial, rituri care însoţesc transferul de persoane şi bunuri, dar şi strategii ale medierii agregării, fiind în acelaşi timp un spectacol impresionant.

---

[1] Ioan Alexandru, *Călător prin Maramureş*, în „România Literară", Bucureşti, iulie 1972, p. 16.

Scanned with OKEN Scanner

Comparativ cu celelalte provincii româneşti, Moldova se remarcă printr-un foarte bogat material etnografic, adunat în fonduri instituţionalizate şi publicat în lucrările de specialitate. Arhiva de Folclor a Moldovei şi Bucovinei, *din cadrul Institutului de Filologie Română „A. Philippide" al Academiei Române, Filiala Iaşi, deţine informaţii de teren reprezentative, tezaurizate în ultimele patru decenii. Pentru acelaşi interval de timp, se adaugă răspunsurile la chestionarele* Atlasului Etnografic Român, *publicate în volumul IV al seriei* Sărbători şi obiceiuri, *iniţiată de Institutul de Etnografie şi Folclor „C. Brăiloiu". Încă o dată, cunoaşterea nemijlocită a documentelor etnologice spulberă prejudecăţile privind situaţia unor datini, ceremonii şi rituri arhaice. Afirmaţii ca „n-am auzit de această practică", „obiceiul cutare a dispărut de la noi" se dovedesc neîntemeiate, de îndată ce se întreprind investigaţii speciale la faţa locului. Avem nevoie de această cunoaştere reală a spiritualităţii folclorice de-a lungul timpului.*

Într-o societate ţărănească au existat întotdeauna strategii de rezistenţă în contextul unor regimuri restrictive. Relaţiile între megieşi, între consăteni, între prieteni, între cei de acelaşi leat sau între neamuri s-au bazat pe ceremonialul folcloric, pe conservarea acestuia în validarea unui anumit echilibru existenţial. Doi cercetători ai practicilor rituale specifice aşezărilor ţărăneşti din Franţa, Hervé Fillipetti şi Janine Trotereau, observau cât de benefică este cunoaşterea constantă a mediului folcloric, singura în măsură să înlăture demonii teoretizărilor pseudoştiinţifice. „Aussi est-il périlleux d'affirmer solennellement «autrefois les populations rurales de telle région avaient coutume...» Autrefois? Alors qu'il suffit de quelques recherches de terrain pour voir resurgir, intactes, des pratiques que l'aucuns assuraient avoir disparu «à la fin du siècle dernier» ou «à partir de la deuxieme guerre mondiale»"[2].

În Moldova, asemenea altor ţinuturi româneşti şi ca în atâtea alte colţuri de lume, nunta antrenează comunităţi legate prin consangvinitate, afinitate şi năşie. Membrii acestor alianţe sociale contribuie la reuşita întemeierii noii familii. Destinul individual se înscrie într-un tipar general, alcătuit din reguli şi obiceiuri respectate de veacuri. Adesea, motivaţiile personale se circumscriu experienţei acumulate de generaţii. Chiar tinerii înstrăinaţi de meleagurile natale revin, pentru a se căsători, în satul de baştină, ori într-o localitate învecinată. Sunt evitate căsătoriile între neamuri, până la a patra şi chiar la a şaptea spiţă. Nu se pot lua, de asemenea, copiii naşilor cu cei ai finilor şi nu pot forma cupluri maritale cei care sunt înfrăţiţi *într-un fel sau*

---

[2] Hervé Fillipetti, Janine Trotereau, *Symboles et pratiques rituelles dans la maison paysanne traditionnelle*, La Chapelle Montligeon, Imprimerie de Montligeon, 1978, p. 8-9.

Scanned with OKEN Scanner

altul: fraţi de cruce, fraţi de lapte, *apoi cei care au fost botezaţi în aceeaşi cristelniţă, adică* fraţii sufleteşti, *finii aceluiaşi naş etc. Din această perspectivă, a* vitanţei, *Moldova se circumscrie spaţiului balcanic, unde legăturile de pseudo-rudenie joacă un rol esenţial. Acestea sunt avute în vedere „în codarea relaţiilor dintre persoane şi grupuri: năşia (cu modalităţi de transmitere a rolului de naş), frăţia de sânge, de lapte sau de botez, coreferinţa la aceeaşi zi, aceeaşi săptămână sau chiar la aceeaşi lună de naştere, consangvinitatea fictivă"*[3]. *În contrast însă cu alte zone sud-est europene, în spaţiul românesc nu este privită ca firească o căsătorie de tip* levirat *sau de tip* sororat. *Căsătoriile între cumnaţi, când totuşi au loc, sunt privite ca impure, aducătoare de nenorociri.*

Predomină familia conjugală, *familia-nucleu, bazată pe câteva seturi de relaţii* diadice *(soţ-soţie, mamă-fiu, frate şi soră, tată-copil) în care autoritatea bărbatului* – pater familias – *este incontestabilă. Cele mai multe nunţi se fac la casa mirelui. Chiar dacă nora nu va locui împreună cu socrii, tinerii construindu-şi o locuinţă proprie, va trebui, de cele mai multe ori, să-i asculte, să-i îngrijească şi să-i respecte. Căsătoriile matrilocale sunt destul de rare, consecinţă a unor împrejurări speciale: mireasa este cea mai mică dintr-un şir de fraţi şi surori care au părăsit casa părintească, este copil unic, ori nu are nici un frate, când este foarte avută, de familie bună, şi posedă un spaţiu de locuit confortabil, acareturi şi pământ mănos în vecinătatea gospodăriei. În această situaţie, despre bărbatul care venea în casa femeii se spunea că* s-a măritat *ori* s-a băgat slugă. *Adesea însă, prezenţa sa era acceptată şi, cu timpul, devenea adevăratul stăpân. Unirea mai multor descendenţe întăreşte valoarea economică a gospodăriei. În cazuri cu totul excepţionale, apar unităţi familiale bazate pe linia maternă, „nesiguranţa diadei paterne conduce la creşterea importanţei diadei materne, un grup de femei – adesea format din bunică, mamă şi fiică – constituind o unitate* matrifocală"[4].

Din preadolescenţă se începe educarea băieţilor şi fetelor pentru a face faţă viitoarelor obligaţii familiale. Modelele comportamentale se impun prin intermediul părinţilor, mama învăţându-şi fiica să coase, să toarcă, să ţesă, să prepare mâncarea şi să ţină casa curată, iar tatăl ocupându-se de iniţierea feciorului în tainele celei mai complexe îndeletniciri din lume, cea de ţăran, instruindu-l cum să are, să semene, să adune recolta ori cum să poarte de grijă cârdurilor de oi, ori cirezilor de vite. Paralel cu această deprindere a harului

---

[3] P. H. Stahl, *Balcani*, în vol. Pierre Bonte, Michel Izard, *Dicţionar de etnologie şi antropologie*, Iaşi, Editura Polirom, 1999, p. 104-105.
[4] Eric R. Wolf, *Ţăranii*, Chişinău, Editura Tehnică, 1998, p. 62.

Scanned with OKEN Scanner

gospodăriei, tinerii intrau în formele tradiționale de socializare. Grupurile de vârstă erau inițiate în cunoașterea datinilor de sărbători, mergeau cu jocurile cu măști animaliere ori cu colindatul, la Crăciun și la Anul Nou, și cu Vălăretul înainte de Paști. Scosul fetelor la horă și primirea flăcăilor în rândul celor care organizau principalele petreceri din sat constituiau trepte premergătoare ceremonialului nupțial.

Momentul instruirii în societatea sătească, a fetelor mari și feciorilor, coincidea cu acea înflorire fizică și psihică specifică vârstei nubile. Există, pentru fiecare, un interval de timp prielnic îndrăgostirii. Cei de același leat sau dintr-un contingent *se căsătoreau cam în aceeași vreme. „Mâncarea de dimineață și însurătoarea de tânăr îs două lucruri buni" (Tătărași – Iași). „Flăcăul până la 25 de ani se însoară singur, de la 25 de ani înainte îl însoară babele, iar după 30 de ani nu-l mai însoară decât dracul" (Pârcovaci – Iași). „Însuratul di bătrân îi lucru di ruşâni" (Topolița – Neamț). Când amânau data însuratului, flăcăii stârneau îngrijorarea părinților, căci nu mai erau în rând cu lumea, „iar oile rămase de turmă îs cu beteşug" (Pădureni – Vaslui).*

Celibatarii sunt priviți în mediul rural ca niște infirmi pe plan afectiv: „Cine-n lume nu iubește, / Numa degeaba trăiește, / N-are dor, n-are urât, / Face umbră pe pământ!" (Vânători – Neamț). Ei n-au reușit să se înscrie în ordinea existențială firească și „nu mai sunt chemați la masa vieții" (Arborea – Botoșani). În general însă, chiar și acei care nu sunt motivați de condițiile materiale, știu că trebuie să-și întemeieze un cămin. Nu fără umor, cei vârstnici pomenesc de săptămâna oarbă *ori* chioară, *când flăcăii și, mai cu seamă, fetele mari dau buzna la logodit: „Da eli, saracile feti, abia așteaptî sî sî măriti. Ar lasa și treburili baltî cî, de, sfâc Marandî, cî mâni ți-i nunta!" (Mânăstirea Doamnei – Botoșani). Motivarea necesității măritatului prin obicei și tradiție este secondată de justificări economice și sociale. „Că așa a lăsat Dumnezeu. Ori îți faci soț, ori te călugărești", afirma în cadrul unei anchete sociologice, efectuate în 1930 de Xenia Costa-Foru, Maria Gh. Bain din Runcu – Gorj. Oricât de frumoase ar fi petrecerile feciorești, vine vremea încadrării în rândul celor căsătoriți. La 1928, o tânără din satul Fundu Moldovei spunea: „mai bine e fată decât nevastă. Atât e lumea fetelor, cât nu sunt măritate. Dar de măritat, tot mă mărit"[5]. Întrebate acum, după mai bine de optzeci de ani de atunci, la fel ar răspunde tinerele din satele Moldovei.*

Fiecare trebuie să se bucure de horele vârstei tinere și apoi să-și aibă nunta sa. Este o lege fundamentală a vieții: „N-o măritat nimeni fata până nu

---

[5] Xenia Costa-Foru, *Cercetarea monografică a familiei. Contribuție metodologică*. Ediție îngrijită și studiu introductiv de Maria Voinea, București, Editura Tritonic, 2004, p. 86.

Scanned with OKEN Scanner

iese la horă. Să ştie şi ea c-a fost fată, altfel cum să-şi ia deodată grija în cap"[6] *afirma, la 1930, Maria Făcea din Drăguş – Făgăraş. La moartea unui flăcău sau a unei fete mari, ceremonialul funerar cumulează mai multe secvenţe de tip nupţial. Pentru că acei nelumiţi nu-şi pot găsi liniştea în lumea de dincolo, până nu li s-a desăvârşit destinul omenesc, până ce n-a fost corectat destinul nefiresc de-a nu fi nuntit. Pentru că, eveniment de o importanţă aparte, nunta este un privilegiu personal.*

Fraţii sau surorile dintr-o casă se căsătoresc în ordinea vârstei: „Pi Pachiţa, pân' ci-oi mărita-o pi Rusanda, parcî n-o am!" (Mânăstirea Doamnei – Botoşani). Această organizare ierarhică era considerată din perspectiva bunului simţ: „Nu-i iertat să se dea fata mică înaintea la a mai mare, căci atunci înseamnă că părinţii batjocoresc copchila; ţine pe ăl mai mare mai de prost"[7]*. În situaţii speciale, când primul născut a trecut demult de vârsta însurătorii, următorul frate, care intenţionează să se căsătorească, trebuie să-i ceară permisiunea. O informatoare din satul Runcu – Gorj îi povestea Xeniei Costa-Foru, la 1930, despre un astfel de caz. Viitorul ei soţ nu putea să asculte de îndemnul megieşilor: „Însoară-te, măi, mama îţi este bătrână; acum este rândul dumitale. Da el nu o putea face, că nu se poate însura fratele mai mic înainte de cel mai mare, ci trebuie să meargă pe rând. Şi îi tot spunea fratelui său mai mare să se însoare. «Dacă nu, mă însor eu!» «– Însoară-te tu!» «– Dar îmi dai voie?» «– Îţi dau». Şi cu învoirea lui s-a însurat"*[8]*.*

Fiecărei fete trebuie să i se facă o nuntă aparte. Foarte rar se întâmplă ca două surori să nunteasca odată. Acest fapt se poate constata şi dincolo de graniţele satului tradiţional, în familiile care trăiesc la oraş. Uneori, în aceeaşi casă au loc nunţi la un interval de numai câteva săptămâni. Acest efort financiar se face tocmai pentru ca fiecare dintre surori să se poată bucura de cel mai fericit moment din viaţa sa, dar şi în virtutea credinţei că două mirese nu trebuie să se întâlnească faţă-n faţă, nici pe drum, nici în biserică şi, cu atât mai mult la ospăţ, pentru că una din ele va muri până la sfârşitul anului. În sudul Moldovei, interdicţia aceasta îi vizează şi pe acei membri din familie care sunt născuţi în aceeaşi lună cu mireasa: „Dacă mireasa are frate sau soră în aceeaşi zodie, să nu se ducă la nunta ei" (Giurgioana – Bacău).

Fiind considerat cel mai important eveniment cultural, social şi moral, menit să ordoneze biografia unui om, să modeleze conştiinţe şi date comportamentale, ceremonialul nupţial cumulează numeroase funcţii

---

[6] *Ibidem*, p. 95.
[7] *Ibidem.*
[8] *Ibidem.*

Scanned with OKEN Scanner

apotropaice, integratoare, fertilizatoare ş.a. Prin căsătorie, se produce o amplificare conştientă a sistemului de rudenie, nu numai prin aducerea nurorii în sânul familiei soţului, ci şi prin asumarea naşilor ca părinţi spirituali. Înrudirea nu este un fenomen static, ea acţionează în timp prin lărgirea cercului de persoane incluse în acelaşi cadru familial: „Chiar structura de înrudire cea mai elementară există simultan în ordinea sincronică şi în ordinea diacroniei"[9].

Strategiile matrimoniale urmăresc atragerea în familie a celor provenind din gospodării fruntaşe. Chiar dacă ginerii doriţi de părinţii unei fete de măritat nu sunt în mod necesar cei mai avuţi din sat, ei aparţin unor familii alese, care au probat de-a lungul ultimelor generaţii un comportament meritoriu. Harnici, îndemânatici, sănătoşi, inteligenţi, cumpătaţi, cinstiţi şi prietenoşi, ei au fost mereu în fruntea satului, chiar dacă n-au avut întotdeauna investituri oficiale. Se continuă astfel, măcar în parte, spiţele de neam, acele „adevărate artere în organismul satului"[10].

*

Ca şi în cazul volumului anterior din această serie, consacrat folclorului medical, *lucrarea de faţă pune în valoare documente folclorice şi etnologice din colecţiile* Arhivei de Folclor a Moldovei şi Bucovinei *(AFMB). Acestea provin din două fonduri: răspunsurile la* Chestionarul folcloric şi etnografic general – *în cadrul căruia obiceiurilor nupţiale li s-au afectat 85 de întrebări – şi înregistrările pe benzi magnetice, alcătuind fonoteca.*

Culegerea materialelor de pe teren s-a făcut pe parcursul a patru decenii şi a fost asigurată de cercetătorii Departamentului de etnografie şi folclor: Lucia Berdan (L.B.), Lucia Cireş (L.C.), Silvia Ciubotaru (S.C.) şi Ion H. Ciubotaru (I.H.C.). S-au folosit, de asemenea, contribuţiile sporadice ale colaboratorilor AFMB, etnomuzicologii Larisa Agapie (L.A.), Viorel Bârleanu (V.B.) şi Florin Bucescu (Fl.B.).

Răspunsurile la chestionarele primite din ancheta folclorică indirectă, efectuată în peste 800 de localităţi, au fost verificate şi completate pe teren de cercetători. Documentele din acest fond, incluse în corpusul de texte, poartă menţiunea Anexă-chestionar, *iar la sfârşit, între paranteze, este trecut anul când s-a încheiat cercetarea de prospecţiune. Mai apare şi sintagma* Caiet de

---

[9] Claude Lévi-Strauss, *Antropologia structurală.* Traducere din limba franceză de J. Pecher. Prefaţă de Ion Aluaş, Bucureşti, Editura Politică, 1978, p. 62.
[10] Ernest Bernea, *Civilizaţia română sătească. Ipoteze şi precizări*, Bucureşti, „Ţară şi Neam", 1944, p. 108.

Scanned with OKEN Scanner

teren, *ceea ce înseamnă că piesa respectivă nu s-a înregistrat pe bandă de magnetofon. Casetele tehnice de la sfârşitul textelor cuprind toate informaţiile privitoare la documentele selectate: localitatea, judeţul, numărul de ordine al benzii magnetice, pista pe care se află înregistrat materialul şi numărul acestuia, prenumele, numele şi vârsta subiecţilor chestionaţi, iniţialele culegătorului şi anul efectuării cercetărilor de teren. Exemplu: Rânghileşti – Botoşani. Mg. 125, I, 15, inf. Zoiţa Gheorghian, 76, culeg. L.C. (1972).*

Tema a făcut obiectul unui proiect de cercetare ştiinţifică individuală, ce s-a realizat în cadrul Institutului de Filologie Română „A. Philippide" al Filialei Iaşi a Academiei Române. Transcrierea textelor poetice de pe benzile magnetice, precum şi a informaţiilor de interes etnografic s-a făcut cu respectarea pronunţiei locale, fără ca particularităţile fonetice să fie marcate prin semne diacritice.

Bogatul fond de documente etnologice (multe dintre ele inedite), pe care îl punem acum la îndemâna cititorilor, suscită un real interes. Acestea reprezintă ipostaza contemporană a celui mai spectaculos obicei din contextul ciclului familial şi, totodată, prinosul pe care îl aşezăm, cu modestie, alături de înfăptuirile anterioare pe acest tărâm. Se dovedeşte încă o dată că, fără a fi la fel de conservatoare ca ritualul funebru, nunta păstrează, de-a lungul succesiunii generaţiilor, acele datini care poartă în ele speranţa şi promisiunea unei vieţi împlinite.

Scanned with OKEN Scanner

RETROSPECTIVĂ BIBLIOGRAFICĂ

Până în secolul al XVIII-lea, nu numai în Moldova, ci şi în celelalte provincii româneşti, referirile la obiceiurile de nuntă sunt cu totul sporadice. Primele prezentări ale ceremoniilor maritale boiereşti şi domneşti aparţin triadei de aur a cronicarilor moldoveni: Grigore Ureche, Miron Costin şi Ion Neculce. Scurtele lor incursiuni pe un traseu etnografic sunt întâmplătoare, dar nu lipsite de interes pentru reconstituirea spectacolului nunţilor de odinioară.

Obiceiurile boierimii autohtone se asemănau destul de mult, în epoca medievală, precum şi în cea renascentistă, cu cele ale populaţiei rurale. Structura ceremonialului nupţial era aceeaşi. Deosebirile se înregistrau la nivelul bunurilor materiale. Costumele şi obiectele rituale, podoabele purtate de miresele de viţă nobilă erau luxoase, iar darurile oferite de către înalţii oaspeţi la masa mare puteau fi exorbitante chiar, după modelul fastului bizantin.

În *Letopiseţul* lui Grigore Ureche, datele despre nunţile acelei perioade istorice sunt succinte, în umbra atâtor bătălii şi intrigi de curte. Cununia lui Vlad, nepotul domnitorului Petru Şchiopul, prilejuieşte invitarea, la 10 iunie 1587, a lui Mihnea-Vodă, domnul muntean: „Nuntă domnească au făcut, cu multă cheltuială şi jocuri şi mulţi din vecini au venitu de le-au înfrumuseţat masa. Această veselie au fostu în Tecuciu”[1].

Miron Costin, vornicul de *Ţara de Giosu*, care continuă cronica lui Ureche, este mai preocupat de detaliul pitoresc, reuşind să surprindă, în câteva fraze, amestecul de rituri arhaice şi reverenţe baroce, risipa de brocarturi, pielicele de sobol, diademe bătute în diamante, ca la curtea bazileilor, dar şi conflictele comico-tragice tăinuite la adăpostul ospeţelor sardanapalice. La nunta Mariei, fiica mai mare a domnitorului Vasile Lupu, cu Ianusz Radzwill, palatinul Litvaniei, petrecută la 5 februarie 1645, vornicii erau tineri feciori de boieri călărind „pe cai turceşti, cu podoabe şi peţiene la şlice”, înveşmântaţi în dulame elegante, cu ceaprazuri de fir. Asemenea vătăjeilor de la ţară, ei poartă drept însemn năframe de mână, brodate. „N-au lipsitu nemică den toate podoabe, câte trebuia la veselie ca aceia, cu atâţe domni şi oameni mari den ţări streine. Meşteri de bucate, aduşi dintr-alte ţări, dzicături, giocuri şi de ţară şi streine”[2].

---

[1] Grigore Ureche, *Letopiseţul Ţării Moldovei*. Ediţie îngrijită şi prefaţă de P. P. Panaitescu, Bucureşti, Editura de Stat Pentru Literatură şi Artă (ESPLA), 1955, p. 203.
[2] Miron Costin, *Letopiseţul Ţării Moldovei*, în volumul cu acelaşi nume. Îngrijirea textelor, glosar şi indici de Tatiana Celac, Chişinău, Editura Hyperion, 1990, p. 191.

Scanned with OKEN Scanner

Din mărturiile oaspeţilor străini prezenţi la această ceremonie, aflăm mai multe detalii care pun în lumină ţinuta aleasă a festinului. Ianoş Kemeny, solul lui Rakoczi, afirmă că „blidele, ulcioarele, lingurile şi cuţitele de pe mesele lungi, toate erau de argint de cel curat”[3]. Alt martor ocular, Heppelius, trimisul electorului de Brandenburg, spune că „masa de nuntă ce se întinsese fu mai mult decât regească, în aşa fel că nici un monarh n-ar fi avut să se roşească de ea”[4].

Deşi a făcut multă vâlvă în epocă, nunta strălucită a preafrumoasei domniţe Roxanda, mezina lui Vasile Lupu, nu-i prilejuieşte lui Miron Costin decât cugetarea amară asupra tragediei unirilor matrimoniale nepotrivite: „Mare netocmală, în depotriva caselor şi a hirelor! Aceasta parte era o domniie de 18 ai şi împărăţiei cu bivşug şi cu cinste sămănătoare, iară ceelaltă parte de doi ani ieşită den ţărănie. Ruşcile cu «Lado, lado», pen toate unghiurile, ginirile singur faţa numai de om, iar toată hirea de hiară”[5].

Datorită altor participanţi, ştim că nunta s-a oficiat cu multă pompă şi că s-au schimbat daruri de preţ: „mătăsuri, catifele, brocarturi, blănuri de samur şi râşi, soroace de soboli, covoare ţesute cu fir, dulame scumpe, haine de adamască căptuşite cu zibelină şi altele”[6].

După obiceiul pământului, Vasile Lupu şi-a întâmpinat ginerele cu mult alai şi i-a dăruit un falnic *cal de mire*. Nuntaşii au primit *şirinci*, minunate năframe ţesute din fir şi împodobite cu horbotă[7].

Ceremonialul nupţial, care l-a impresionat cel mai mult pe Ion Neculce, a fost cel de la 1681, când şi-au unit destinele Maria Brâncoveanu cu Constantin Duca. Însuşi cronicarul, pe atunci tânăr postelnic, luase parte la ceremonie: „Mergém cu alţi postelnici împreună, cu toiegeli a mâna, pe gios, înaintea domnului”[8]. Nunţile s-au făcut separat: la gazda miresei, „în casăli lui Vasâlachi vornicului Gavriliţă”, „iar domnia în curţile domneşti”. Ceremonialul nupţial s-a prelungit, ţinând aproape o lună: „Şi boierimea a doo ţări nuntiră 3 săptămâni cu mari pofăli şi podoabe şi cu feliuri de muzice şi de pelivănii, de mirare în târgu în Ieşi”[9].

---

[3] C. Gane, *Trecute vieţi de doamne şi domniţe*, vol. I. Ediţie îngrijită de Ionel Maftei, Chişinău, Editura Universitas, 1991, p. 225.
[4] *Ibidem*.
[5] Miron Costin, *op. cit.*, p. 201.
[6] Al. Alexianu, *Mode şi veşminte din trecut. Cinci secole de istorie costumară românească*. Volumul I, Bucureşti, Editura Meridiane, 1987, p. 364.
[7] *Ibidem*, p. 167.
[8] Ion Neculce, *Letopiseţul Ţării Moldovei* şi *O samă de cuvinte*. Ediţie îngrijită, cu glosar, indice şi o introducere de Iorgu Iordan, Bucureşti, ESPLA, 1955, p. 193.
[9] *Ibidem*.

Scanned with OKEN Scanner

Despre nunta Catrinei, fiica Ducăi-Vodă celui bătrân, cu feciorul lui Radu-Vodă, cronicarul moldovean afirmă că era adevărată *minune*: „Şi giuca 2 danțuri pen ogradă şi pen ulițe, cu toți boierii şî giupânesele, împodobiți, şi toți neguțitorii şi tot târgul. Şi un vornic mare purta un cap de danțu şi alt vornic mare alt cap de danțu, îmbrăcați cu şarvanele domneşti”[10]. Anumite credințe despre sfințenia rudeniei spirituale transpar din relatările cronicarului. Când moare fiica lui Constantin Cantemir, Ion Neculce atribuie această tragedie pedepsei divine: „Căce Cantemir-Vodă era cumătru cu cuscru-său Ion Racoviță, că-i botedzasă Cantemir-Vodă un copil lui Ion Racoviță, mai mic decât ginere-său Mihălachi. Căce poate n-au răbdat Dumnedzău”[11].

În pravile şi în cărțile de cult apar interdicții care ne dezvăluie credința în anumite divinități ale căsătoriei precum şi a unor superstiții cu rădăcini în păgânătatea greco-romană sau în cea dacă. Un *Sinopsis* din 1757, subintitulat *Adunare de mai multe învățături, tipărit cu osteneala şi toată cheltuiala a preaosfințitul mitropolit al Moldaviei Kir Iacov întru a sa tipografie în Iaş*, considerat de Nicolae Iorga a fi „cea mai vrednică de luare-aminte dintre tipăriturile moldovene ale acelui timp”[12], se dau detalii despre *Lado*, misteriosul zeu invocat în vechile cântece de mireasă: „Alt idol era cei zicea *Lado*. Pre acesta îl avea Dumnezăul veseliilor şi a bunii norociri. Acestuia îi aducea jertve cei ce avea a face nunți şi veselii, părându-li-se că cu agiutorul lui Lado îşi vor câştiga veselie frumoasă şi viață cu dragoste. Asemenea şi aciasta o cântă creştinii pe la nunți”[13].

Manuscrisele din secolele XVII-XVIII, păstrate la Biblioteca Academiei Române, conțin unele comparații, metafore, zicători şi proverbe care trimit la vechi mentalități şi obiceiuri maritale. Sintagma *Ca mirele se scoală devreme*, existentă în *Cartea de cântece şi Psaltirea versificată*[14], redă emoția pe care o încearcă tânărul în ziua nunții sale. Zicătoarea *După moarte şi cal de ginere* trimite la datina potrivit căreia tatăl fetei era obligat să-i dăruiască ginerelui, în ziua nunții, un cal frumos, împodobit cu harnaşament de preț. Amânarea *sine die* a acestui gest ritual era total nepotrivită, iar situația menționată în acest context subliniază absurdul unui dar care nu-i mai foloseşte celui căruia i se oferă.

---

[10] *Ibidem*, p. 154.
[11] *Ibidem*, p. 187.
[12] Nicolae Iorga, *Istoria literaturii române în secolul al XVIII-lea (1688-1821)*, vol. I, Bucureşti, 1901, p. 203.
[13] G. T. Kirileanu, *Scrieri*, II. Ediție îngrijită, note, comentarii şi bibliografie de Constantin Bostan, Bucureşti, Editura Minerva, 1997, p. 80.
[14] Ms. rom. 5449 din 1697, Biblioteca Academiei Române (BAR).

Scanned with OKEN Scanner

Într-un *Octoih* de la 1707, se spune despre eroul prezentat că: *Ieşi din groapă ca un mire din cămară*[15]. Comparaţia redă ţinuta mândră şi demnă a aceluia care ştie să depăşească sordidul situaţiei.

Dosoftei îmbogăţeşte limbajul poetic al veacului său prin asociaţii inedite şi imagini sugestive, folosind adesea expresii populare. În *Psaltirea în versuri*[16], mitropolitul moldovean întrebuinţează cuvântul *gove* cu sensul de „fecioară". Astfel, în *Psalmul 77* se spune: „Tinerii lor au perit de-arsură, / Şi govile nejelite fură"[17], iar în *Psalmul 148* avem un îndemn, formulat astfel: „Giuni şi govi, cu bătrânii, tot omul, / Şi pruncii să laude pre Domnul"[18]. Autorul utilizează şi forma verbală *a govi*, cu înţelesul de a-şi petrece anii adolescenţei, ai fecioriei: „Şi soaţele tale le vei băga-n casă, / Ce-au govit cu tine, să le pui la masă"[19]. Termenul *gove*, prezent astăzi în oraţiile de nuntă şi în cântecele de mireasă transilvănene, precum şi în vorbirea curentă a moldovenilor, dar absent în creaţiile maritale din această provincie, pare să fi circulat în secolul al XVII-lea pe o arie românească mult mai largă.

O sursă generoasă asupra datinilor şi obiceiurilor nupţiale din Moldova o constituie scrierile călătorilor străini, care au străbătut acest ţinut în veacurile XVI-XIX. Aceşti martori întâmplători au fost cuceriţi de practicile ceremoniale care li se păreau insolite şi pitoreşti. Anumite prejudecăţi izvorâte din educaţia primită, datorate intereselor politice care-i stăpâneau şi rigorilor diplomaţiei, le limitează de multe ori spiritul de observaţie. Totuşi, însemnările călătorilor străini vin să completeze tabloul cutumelor familiale de la noi, aducând adesea mărturii inedite şi imortalizând detalii etnografice ignorate de alte izvoare documentare.

Nicolo Barsi da Lucca[20], misionar italian, îl însoţeşte o bună bucată de drum pe peţitorul trimis de Vasile Lupu în ţinutul circazienilor, aflat atunci sub stăpânirea hanului Crimeii. Postelnicul Ienachi Catargi alesese pentru voievodul Moldovei pe preafrumoasa Ecaterina şi se-ntorcea în ţară pe un drum plin de primejdii. Deşi aveau încuviinţarea tătarilor din Baccisarai, moldovenii din alaiul nupţial sunt sechestraţi la Oceacov, pe malul Nistrului, de paşa de Silistra.

---

[15] Ms. rom. 4276 din 1707 (BAR).
[16] Dosoftei, *Opere*, vol. 1. Ediţie critică de N. A. Ursu, studiu introductiv de Al. Andriescu, Bucureşti, Editura Minerva, 1978.
[17] *Ibidem*, p. 179.
[18] *Ibidem*, p. 332.
[19] *Ibidem*, p. 100.
[20] Paul Simionescu, Paul Cernovodeanu, *Pagini de etnografie românească în opera memorialistică a unor călători străini* (secolele XVII-XVIII), în „Revista de Etnografie şi Folclor" (REF), 17, 5, 1972, p. 373-390.

Scanned with OKEN Scanner

Abia după o lună de intervenții diplomatice, logodnica domnului moldav își poate relua călătoria spre Iași. Peripețiile întregii peregrinări ne amintesc de cele ale nuntașilor din balada *Letinul*.

Călugărul italian este impresionat de abundența ospețelor nupțiale, care nu mai conteneau trei zile și trei nopți. În însemnările sale, redactate la 1640, el observa că, în prima zi a nunții, mirele trebuia să-i servească pe oaspeți. Proceda astfel pentru că se considera că prima zi a ceremonialului marital este ziua miresei, iar a doua zi este a mirelui. Obiceiul îl mai întâlnim și astăzi în mai multe sate basarabene.

Drumețind prin Dobrogea, Moldova, Țara Românească și Transilvania, în anii 1672 și 1675, De La Croix[21], secretarul ambasadei franceze din Constantinopol, are prilejul să cunoască ceremonialul nupțial din mediul boierilor de vază. La acea vreme, obiceiurile bătrânești erau respectate ca și în lumea satelor. Masa mare se făcea la casa mirelui. Dacă tânărul care se însura era dregător, ori fiu de dregător, voievodul îi era naș și-i împrumuta, pentru toată durata nunții, una din cușmele sale împodobite cu surguci. Diplomatul francez observa, de asemenea, un rit de separație întâlnit și azi la moldoveni, pe care îl menționa și Miron Costin. Este vorba de absența părinților miresei din biserică atunci când se oficia cununia.

În timp ce-l însoțea pe patriarhul Macarie prin capitala Moldovei și pe drumurile voievodatului, arhidiaconul sirian Paul de Alep aduna însemnări despre obiceiurile locului[22]. Astfel, el va descrie datina de a se aduce brazi din pădure, care se înfigeau la porți, de o parte și de alta a drumului pe care-l avea de străbătut alaiul nupțial spre biserică. Mireasa îi dăruia pe atunci fiecărui nuntaș câte o maramă brodată.

Ianoș Kemeny, solul lui Rákoczi la nunta domniței Maria, fiica lui Vasile Lupu, aduce o dovadă edificatoare asupra rolului jucat de instituția nășiei la moldoveni. Domnitorul însuși l-ar fi rugat să nu se supere că va fi așezat la masă după Petru Moghilă, pentru că acesta, fiind naș mare, avea dreptul la mai multă cinstire, potrivit legii pământului[23].

Fiind silit, datorită evenimentelor politice, să se refugieze în Moldova timp de patru ani (1710-1714), suedezul Erasmus H. Weismantel[24] asistă la câteva

---

[21] *Ibidem*, p. 381.

[22] *Călători străini despre țările române*. Ediție îngrijită de M. M. Alexandrescu Dersca-Bulgaru, vol. VI, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1976, p. 206, 210-211.

[23] Andrei Veress, *Documente privitoare la istoria Ardealului, Moldovei și Țării Românești*, vol. X, București, 1929, p. 157, doc. 91.

[24] N. Iorga, *O nouă descriere a Moldovei în secolul al XVIII-lea, de un suedez*, în „Revista Istorică", XVI, 1930, nr. 4-6, p. 95-98.

Scanned with OKEN Scanner

nunți țărănești și surprinde o seamă de aspecte demne de tot interesul. Încă din acea perioadă, *vătaful* avea drept însemn un toiag mare, împodobit cu basmale frumos cusute, iar în biserică se așternea un *covor de cununie*. Mai puțin întâlnită astăzi este practica legării împreună, cu un șnur, a mirilor și a nașilor, garanții lor, de către preot. La fel de interesantă este și descrierea ritualului special aplicat celor ce se căsătoreau a doua oară; pe capetele acestora se așezau mai întâi cununi de paie, care erau schimbate apoi cu cununile bisericești.

Începând cu mijlocul secolului al XVIII-lea se constată prezența în manuscrise, în corpusuri cu conținut miscelaneu, a numeroase orații de nuntă. Cea mai recentă editare a unor texte de această proveniență o datorăm cercetătorului Constantin Ciuchindel, care a investigat mai multe fonduri documentare din București, Brașov și Szeged (Ungaria). Una dintre cele mai valoroase și ample variante ale *Conăcășiei* a fost reprodusă de pe un manuscris slavon intitulat *Trebnic mic*. Forța mesajului epic este dată de limbajul alegoric și metaforic, bazat în mod constant pe gestul ritual. Schimbul de cărți dintre vornicii mirelui și socri este întărit prin daruri simbolice: „Cărți pecetluite, / De grâu împletite / Și câte un pahar de vin / Și câte o basma de in / Umplută cu fir”[25].

Manuscrisele descifrate și analizate de Nicolae Cartojan conțin orații în proză, asemănătoare cu cele publicate de Dimitrie Cantemir și Mihail Kogălniceanu. La 1778, Ioniță Popa din Moldova nota numeroase piese muzicale care se interpretau la nunți. În manuscrisul 162, f. 66 r. se află, pe lângă cântece elogiind căsătoria (*Nunta din Cana Galilei*, *Amărâtă turturică*), și texte satirice menite a crea o atmosferă de voie bună[26].

Dan Simonescu semnala, în manuscrisul cu numărul 5380 (secolul al XVIII-lea), prezența a șase orații ce se rosteau la ceremoniile nupțiale domnești și boierești[27]. Punerea respectivelor variante în relație cu piese ce se spun la nunțile contemporane din Moldova ne indică prezența multor elemente tematice și stilistice comune.

Dintre manuscrisele cercetate de Gheorghe Vrabie: numerele 160 (colecția Gaster), 274, 3204, 3241, 3255, 3570, 4282 (*Cânturi ce se cântă la nunți* – pe tema nunții din Cana) și 273, 547, 2338 (cuprinzând mai ales orații de iertăciune), cel mai important este manuscrisul 3570 din 1804, un adevărat corpus nupțial, cules

---

[25] C. Ciuchindel, *Folclor vechi românesc*. Ediție îngrijită, prefață, note și bibliografie de, București, Editura Minerva, 1990, p. 138.

[26] N. Cartojan, *Orațiile de nuntă*, în vol. *Cărțile populare în literatura românească*, vol. II, București, Casa Școalelor, 1938, p. 224-232.

[27] Dan Simonescu, *Orațiile domnești în sărbători și nunți*, în „Cercetări Literare”, IV, p. 22-59.

Scanned with OKEN Scanner

de Grigore Daschiewicz de la Grigore Lehaci din Câmpulung Moldovenesc. Conăcarul bucovinean indică şi principalele momente ale ceremonialului de căsătorie, însoțite de orații adecvate: *Schimbul care se zice la mire, Schimbul care se zice la mireasă, Poftirea oamenilor la masă, Oraţia de colăcărie la poartă, Aice mulțumesc de la poartă, Poftirea la masă pentru schimbul năfrămei, Închinarea năframii cu paharul la mire, Oraţia de ertăciune la nuntă, Mulțămire pentru paharul de vin*[28]. Cu foarte puține diferențe, aceste variante se întâlnesc şi astăzi în întreaga Moldovă istorică, de la Carpați până la Nistru.

În secolul al XIX-lea, colecțiile de orații nupțiale rămase în manuscris sunt mai numeroase şi mai bogate. Un text cu imagini frumoase şi sugestive este cel al conăcăriei notate de Vasile Creangă, unchiul marelui scriitor. Datat 20 iunie 1844, caietul cuprinzând orații de nuntă de pe Valea Bistriței moldovenești a fost publicat de G. T. Kirileanu în revista „Şezătoarea", an XXX, 1922, nr. 1, p. 9-15. Vânătoarea rituală, pe care o face mirele în fruntea alaiului său de voinici, se desfăşoară într-un ținut mirific: „Că şi al nostru tânăr împărat / Care-au împărățit în Țarigrad, / Multă oaste în leafă au ridicat: / Sute sutite, / Mii nesocotite / Şi au purces la vânat / Şi au vânat / Munții cu brazii, / Codrii cu fagii, / Munții cei înalți, văile cele adânci, / Stâncile / Cu ciutele, / Dumbrăvile / Cu căprioarele, / Câmpii cu florile"[29].

Un eveniment remarcabil, esențial pentru naşterea cercetării etnologice la români, îl reprezintă apariția lucrării *Descriptio Moldaviae*[30], semnată de principele Dimitrie Cantemir. Pentru prima dată la noi, ceremonialul marital moldovenesc este prezentat cu toate cele trei etape importante: logodna, nunta propriu-zisă şi *calea primară*.

Petrecerea se pornea încă de luni, înainte de cununie, când era ziua cernutului făinii. Masa de nuntă se aşeza joi, atât la mire, cât şi la mireasă acasă, şi ținea până duminică. Între vornicii miresei şi cei ai mirelui se încingeau adevărate lupte. Dacă se întâmpla ca emisarii mirelui să fie prinşi, erau legați şi

---

[28] Gheorghe Vrabie, *Contribuții la studiul oraţiilor populare*, în „Cercetări Folklorice", I, Bucureşti, 1947, p. 45-59.

[29] G. T. Kirileanu, *op. cit.*, p. 127.

[30] Dimitrie Cantemir, *Descrierea Moldovei*. Traducere după originalul latin de Gh. Guțu, introducere de Maria Holban, comentariu istoric de N. Stoicescu, studiu cartografic de Vintilă Mihăilescu, indice de Ioana Constantinescu, cu o notă asupra ediției de D. M. Pippidi, Bucureşti, Editura Academiei, 1973. Referindu-se la această operă, reputatul folclorist Ovidiu Bârlea constată: „Prin mulțimea şi mai cu seamă prin consistența datelor şi observațiilor, lucrarea reprezintă termenul *ab quo*, cea mai veche atestare sigură a fenomenelor citate". (*Istoria folcloristicii românești*, Bucureşti, Editura Enciclopedică Română, 1974, p. 23).

Scanned with OKEN Scanner

apoi urcați în șea cu fața spre coada calului. Așa se proceda la o nuntă țărănească. Dacă însă era vorba de o nuntă boierească, ostaticii erau tratați mai blând, fiind numai însoțiți de paznici. Între flăcăi aveau loc și întreceri de călărie. Câștigătorul primea un premiu din partea miresei, iar calul era împodobit cu flori.

Pentru prima dată în literatura noastră de specialitate, Cantemir reproduce orațiile de conăcărie, iertăciune, închinare la masă, descriind și contextul lor etnografic. Informații la fel de valoroase ne oferă scrierea cărturarului moldovean și despre *rachiul roșu*, despre paharul de *cale albă* sau asupra misterioaselor divinități ale căsătoriei, *Lado* și *Mano*.

În cartea sa, *Contribuții privitoare la descrierea statistică și istorică a Principatului Moldovei*[31], Andreas Wolf surprinde unele aspecte ale ceremonialului nupțial local. Medicul sas, omul mitropolitului Iacov, vizitase Moldova în trei rânduri (1780-1782, 1788, 1794-1797); cunoștea opera lui Dimitrie Cantemir, și dorea să aducă unele completări capitolului referitor la nuntă. Martor al unei epoci fanariote, este atras de unele detalii de sorginte orientală. Totuși, surprinde și câteva secvențe arhaice, cum ar fi hora de după înhobotatul miresei: „Atunci apare *vornicul* cu buzdugan țintuit cu argint, la care este legată o năframă cu fir; apoi vin oaspeții, bărbați și femei, după care urmează mirele, care ține în mână două năframe de mătase cu fir. Toți se țin de mână și joacă lanț, din odaie pe scări, în curte și iarăși se întorc în odaie jucând. Apoi mirele se îndepărtează, mireasa trece în locul lui, luând cele două băsmăluțe din mâna mirelui, și jocul de adineoarea urmează la fel”[32].

Mișcarea pașoptistă a revigorat interesul pentru realitățile naționale. Sentimentul patriotic al scriitorilor legați de programul revistei „Dacia Literară”, redactat de Mihail Kogălniceanu, se manifestă, în mod firesc, și prin dorința de a cunoaște datinile poporului din care făceau parte. Ideile romantismului au impulsionat și mai mult această tendință. În contextul dat, nunta țărănească este prețuită nu numai ca un spectacol antrenant și pitoresc, ci și ca un complex de valori etice.

Mihail Kogălniceanu se oprește, în *Scene pitorești din obiceiurile poporului. Nou chip de a face curte*[33], asupra pețitului, logodnei și ceremonialului

---

[31] *Beiträge zu einer statistich-historischen Beschreibung des Furstenthums Moldau*, Brașov, 1805. Traducere din nemțește în rev. „Ion Creangă”. Anul XII, nr. 6-10. Iunie-octombrie 1919, p. 51-92.

[32] *Ibidem*, p. 84.

[33] M. Kogălniceanu, *Scene pitorești din obiceiurile poporului. Nou chip de a face curte*, în vol. *Opere*. Ediție comentată de N. Cartojan, Craiova, Scrisul Românesc, 1930, p. 45-54.

Scanned with OKEN Scanner

marital din satele de la munte. Istoricul pune în antiteză mercantilismul şi ipocrizia moravurilor boiereşti cu puritatea spirituală şi demnitatea ţăranilor în acest moment important al vieţii. Preluând de la Dimitrie Cantemir numeroase detalii etnografice, Kogălniceanu adaugă la acestea o amplă iertăciune în proză, păstrată printre manuscrisele familiei sale, de la nunta fetelor răsstrăbunicului său „şatrariul Ioniță Arbure”[34].

Articolul lui Costache Negruzzi, *Scene pitoreşti din obiceiurile Moldovei. Cântece populare ale Moldovei*, apărut în acelaşi an cu materialul semnat de Kogălniceanu, la 1840, în paginile revistei „Dacia Literară”[35], se opreşte şi asupra nunţii. Autorul citează aici un fragment dintr-un străvechi cântec al miresei, cu refrenul *Lado-Lado*. Mai târziu, în *Scrisoarea a XII-a*, subintitulată *Păcală şi Tândală*, ingenios mozaic de proverbe, zicători şi expresii populare, C. Negruzzi dedică un paragraf paremiologiei căsătoriei, adevărat ghid comportamental în spiritul înțelepciunii bătrânilor: „Când ţi s-or aprinde călcâiele, însoară-te până a nu îmbătrâni, căci însuratu de tânăr şi mâncarea de dimineață n-au greş; Fă cunoştință cu fata, n-o lua numai pe auzite, pentru că nu se mănâncă tot ce zboară şi se întâmplă de departe trandafir şi de aproape borş cu ştir”[36].

Fără a acorda o atenție specială acestui rit de trecere, Vasile Alecsandri surprinde câteva secvențe specifice nunților moldoveneşti. Când prezintă datina peţirii în Munţii Vrancei, poetul alătură un fragment de *Conocărie*, un cântec de mireasă (*Lado-Lado*) şi un text satiric de la *Uncrop* (*Vine cioful de la baltă*). Varianta baladei *Letinul bogat*, intitulată, în colecţia bardului de la Mirceşti, *Bogdan*, este insolită. Spre deosebire de majoritatea variantelor, aici nu mai este naşul cel care îndeplineşte probele de îndemânare şi de voinicie impuse de socru, ci însuşi mirele. Fiul lui Vodă Lăpuşneanu sare zidurile şi deschide porţile, sare peste teancurile de postav şi le împarte nuntaşilor, apoi îşi alege mireasa din „Trei copile tot de-un stat, / Tot de-un chip asemănat”[37]. Conflictul dintre tatăl fetei măritate şi mirele de altă religie sau de alt neam îl regăsim într-un

---

[34] *Ibidem*, p. 47.

[35] Costache Negruzzi, *Scene pitoreşti din obiceiurile Moldovei. Cântece populare ale Moldovei*, în „Dacia Literară”, I, 1840, p. 121-134.

[36] Idem, *Păcală şi Tândală*, în vol. *Opere alese. Versuri şi proză*. Ediție îngrijită de Al. Iordan, Bucureşti, Cugetarea, 1941.

[37] Vasile Alecsandri, *Poezii populare ale românilor adunate şi întocmite* de, I. Ediție îngrijită, studiu introductiv, note, variante de Gheorghe Vrabie, Bucureşti, Editura Pentru Literatură (EPL), 1965, p. 242.

Scanned with OKEN Scanner

fragment al baladei *Socrul*, unde bătrânul îşi omoară ginerele: „Şi vinerea dimineaţa / Vrut-au să-l scoată din viaţă”[38]. Este vorba de un text foarte puţin cunoscut, de vreme ce nu-l găsim în tipologia lui Al. Amzulescu.

În comediile şi-n vodevilurile sale, *Cinel-cinel*, *Nunta ţărănească*, *Piatra din casă*, *Rusaliile* ş.a., Vasile Alecsandri transpune numeroase practici magice şi superstiţii legate de măritişul fetelor. În comedia „cu cântice” într-un act, *Drumul de fier*, baba Bălaşa descântă de ursită în cel mai autentic stil rural: „Vărguţă de alun, / Acum într-un ceas bun / Prefă-te balaur / Cu solzii de aur, / Şi pe cel dus / Adă-l pe sus; / Ca un nebun / Pe-o prăjină de alun”[39].

Nu putem să nu subliniem importanţa deosebită pe care a avut-o Alecsandri, prin spectacolele sale bogate în elemente folclorice, la redeşteptarea sentimentului naţional în generaţiile tinere. Iacob Negruzzi îşi amintea cum, copil fiind, a asistat la reprezentarea piesei *Nunta ţărănească* în teatrul improvizat de pe Podul Verde din Iaşi. Era la începutul anului 1848. „În momentul în care intră în scenă grămada nuntaşilor, carul druştelor, în care şedeau cele mai frumoase femei şi fete din Iaşi, îmbrăcate în costum naţional, publicul fu cuprins de un adevărat delir, aplauzele şi aclamaţiile nevrând să se mai sfârşească”[40].

A doua jumătate a secolului al XIX-lea se caracterizează prin interesul sporit faţă de sfera riturilor de trecere. Numeroase reviste publică descrieri de ceremonii maritale din diferite sate şi regiuni ale ţării. Sub indicaţia „din România, de lângă Iaşi”, N. A. Bogdan publică în „Luminatoriul” din Timişoara o minimonografie a datinilor de nuntă, cuprinzând şapte cântece rituale şi şapte strigături[41].

W. Kotzebue culege mai multe obiceiuri maritale din Moldova. Notele sale etnografice apar întâi în „Convorbiri Literare”, apoi sunt reluate în volumul *Din Moldova. Descrieri şi schiţe*. Mai interesantă se dovedeşte a fi contribuţia lui Ion Mârza, care efectuează o descriere detaliată a ceremonialului nupţial moldovenesc în cărticica sa *Regulile nunţilor (căsătoriei). Care în vechime se păzea cu nestrămutare şi care de bunii locuitori săteni se păzescu încă până astăzi*[42].

În aceeaşi perioadă de timp apar mai multe materiale culese de S. Fl. Marian şi de unii dintre viitorii săi colaboratori. Astfel, preotul cărturar prezintă

---

[38] *Ibidem*, p. 292-294.

[39] Idem, *Teatru*, I. Cu o introducere de G. Orzea şi F. I. Bociort, Bucureşti, ESPLA, 1952, p. 364.

[40] Iacob Negruzzi, *Din copilărie*, în „Convorbiri Literare”, anul XLVIII (1914), ianuarie, nr. 1, p. 617.

[41] N. A. Bogdan, *Poveşti şi anecdote din popor*, în „Luminatoriul”, an XIV, nr. 25, 1893.

[42] Apărută la Huşi, Tip. Asociaţiilor, 1872, 21 p.

Scanned with OKEN Scanner

în revista „Familia" o nuntă din satul său natal, Ilișești – Suceava[43], iar G. Tomoioagă publică, în mai multe numere consecutive din seria „Cărțile săteanului român", *Cântece de nunți din Bucovina*[44].

Primirea lui B. P. Hasdeu în rândul membrilor Academiei Române a adus un suflu nou în impulsionarea cercetărilor etnologice de anvergură și, implicit, a interesului pentru riturile de trecere. În ședința Secțiunii Literare din 14 martie 1885, distinsul savant anunța un concurs pentru premiul Eliade Rădulescu, având ca temă monografia *Nunta la români. Studiu etnografic comparativ*. Disertația trebuia să studieze „uzurile nupțiale" din toate provinciile românești și să le compare cu nunta la vechii romani, la popoarele neolatine și cu ceremonialul marital specific popoarelor vecine.

Doi concurenți și-au depus candidatura; Elena Sevastos, al cărei manuscris avea ca motto: „Însuratul de tânăr și mâncarea de dimineață", și S. Fl. Marian care recurge, pentru motto, la un citat din Cicero. La data impusă de Academie, Marian nu avea decât o parte din lucrare. S-ar părea că preotul bucovinean a ezitat, timp de doi ani, să cuteze a rivaliza cu B. P. Hasdeu, despre care aflase că intenționa să dea „o operă despre căsătoria la români"[45]. Abia după ce a aflat că eminentului savant, absorbit cu lucrul la *Etymologicum Magnum Romaniae*, „nu-i mai rămâne timp să se ocupe cu nunțile"[46], purcede la redactarea monografiei în cele opt luni câte îi mai rămăseseră până la concurs. Chiar dacă nu avea să câștige, S. Fl. Marian era „încurajat" de către comisie cu suma de 2000 lei. Cu acribia sa caracteristică, savantul bucovinean se întoarce la masa de lucru, amplifică manuscrisul și-l perfecționează, astfel încât, până astăzi, monografia realizată atunci rămâne cea mai bună și mai utilă pentru etnologia românească.

Nunta la români de S. Fl. Marian constituie o prodigioasă acumulare informațională și metodologică. Structura lucrării respectă ordinea principalelor momente ale ceremonialului marital: I. *Înainte de nuntă*, II. *Nunta și ospățul* și III. *După nuntă*[47]. Astăzi am spune că era soluția cea mai firească, deoarece respectă cadența tripartită a unui rit de trecere. La acea vreme, Van Gennep

---

[43] „Familia". *Foaie enciclopedică și beletristică*, Pesta – Oradea, nr. 2 (1866), p. 452-454, 464-466, 476-479; nr. 3 (1867), p. 501-502.

[44] „Cărțile săteanului român", Gherla – Sibiu – Dej – Brașov, nr. 7 (1882), p. 7-8, 26-27, 49-50, 62-63, 133-136; nr. 8 (1883), p. 50-51; nr. 9 (1884), p. 89-92.

[45] B. P. Hasdeu, *Răspuns* [la discursul de recepție rostit de S. Fl. Marian, cu prilejul primirii în Academia Română], în vol. *Folcloristica*, 1. Ediție critică, note, variante, comentarii de I. Oprișan, București, Editura Saeculum I. O., 2003, p. 456.

[46] S. Fl. Marian, *Precuvântare*, în vol. *Nunta la români. Studiu istorico-etnografic comparativ*, București, Tipografia Carol Göbl, 1890, p. III.

[47] *Ibidem*, p. 855-856.

Scanned with OKEN Scanner

nu-şi elaborase încă celebra sa teorie. *Les Rites de passage* aveau să apară în 1909, la doi ani după trecerea în nefiinţă a preotului bucovinean.

La prima vedere, ne aflăm în faţa unei lucrări simple, puţin elaborate, pentru care autorul, având în vedere presupusa lui calofilie în alegerea citatului folcloric, a fost ironizat că ar fi avut în stil „un iz romantic, uneori retardat”[48]. Limpezimea expunerii însă pune în lumină capacitatea cărturarului de a stăpâni volumul enorm de material avut la îndemână. El a evitat astfel capcana unui stil dezordonat şi prolix, deficienţă care, din păcate, a făcut ca o lucrare meritorie cum este cea realizată de Elena Sevastos, să rămână mai puţin utilizată.

Preotul bucovinean surprinde dialectica internă a riturilor nupţiale, determinările sociale şi familiale, impactul lor asupra colectivităţii rurale. Înainte de Edward Westermarck (*The History of Human Marriage*), Marian analizează factorul religios în căsătorie, legile vitanţei, funcţiile, obligaţiile şi drepturile cerute de legătura matrimonială. Urmărind sistemul de daruri şi contra-daruri, autorul intuieşte că prestaţia maritală este concepută ca o datorie rambursabilă, pe termen lung, fiecare moment în care se fac schimburi de bunuri fiind marcat prin rituri speciale.

Într-o vreme în care excesele curentelor latinist şi mitologizant favorizau denaturarea faptelor folclorice autentice, învăţatul bucovinean a dat dovadă de echilibru şi moderaţie, evitând erorile. Monografia sa rămâne o operă viguroasă, faptul fiind subliniat, încă din perioada apariţiei, de Sigmund Dische: „Toate paginile acestui volum respiră parfumul proaspăt al vieţii poporului”[49].

Lucrarea semnată de Elena Sevastos, *Nunta la români*[50], premiată de Academie, aduce informaţii preţioase asupra obiceiurilor nupţiale, îndeosebi a acelora din nordul Moldovei, spaţiu căruia autoarea i-a consacrat o cercetare ceva mai insistentă. În linii mari, date fiind cerinţele concursului academic, structura monografiei se aseamănă cu cea a lui Simeon Florea Marian. Principalele secţiuni sunt: *Înaintea logodnei*, *Logodna sau Încredinţarea*, *Nunta* şi *După nuntă*. Odată depăşite pasajele prolixe, citatele extinse[51] şi reluările obositoare, cititorul descoperă o informaţie etnografică destul de interesantă.

---

[48] Romulus Vulcănescu, *Etnologia*, în vol. *Istoria ştiinţelor în România*, Bucureşti, Editura Academiei, 1975, p. 37.

[49] Dr. Sigmund Dische, *Über Hochzeitsgebräuche bei den Rumänen*, în „Rumänische Revue”, VII, 1891, nr. VI, p. 309-317, nr. VII-VIII, p. 418-425. Vezi p. 420.

[50] Elena Sevastos, *Nunta la români. Studiu istorico-etnografic comparativ*, Bucureşti, Tipografia Carol Göbl, 1889.

[51] Autoarea reproduce, aproape integral, capitolul *Les Livrées* din romanul *La Mare au Diable*, în care George Sand surprindea ceremoniile nupţiale din Berry, ţinutul său natal.

Scanned with OKEN Scanner

Se cuvin subliniate vrăjile pe ursită, ori o seamă de practici străvechi, cum ar fi *Brebenocul*, *Cernutul făinii* pentru nuntă, *Bătutul sitelor*, *Claca lemnelor*, *Mărul de cununie*, *Rachiul roşu*, *Zorile* ş.a.

Unele detalii ne fac să înţelegem mai bine cum funcţionează magia albă în cadrul acestui rit de trecere. De exemplu, atunci când se cernea făina pentru colacii mirelui şi ai miresei, sitele erau dispuse într-o anumită ordine, iar persoanele care le mânuiau trebuiau alese cu grijă: „În Moldova, unde băieţelu, călare pe o şa, toarnă făină în sita cea de deasupra, se aleg trei fete cu mamă şi tată, ai căror părinţi să nu fie priminiţi; fiecare luând câte-o sită, o cern una deasupra alteia ş-aşa de binişor, ca nu cumva să se ciocnească, căci atuncea va fi sfadă şi trai rău în casa tinerilor”[52].

Trebuie amintite apoi sursele documentare alcătuite de răspunsurile la chestionarele lui Bogdan Petriceicu Hasdeu şi Nicolae Densuşianu, care conţin numeroase date privitoare la specificul nunţilor româneşti. Reţin atenţia, în chip deosebit, materialele folclorice din fondul Hasdeu. Aflăm aici oraţii de peţit, conăcării, închinări la daruri, la masa miresei şi la zestre, iertăciuni, texte ce se rostesc la masa cea mare, la dusul colacilor pentru nuni sau la *Uncrop*. Localităţile moldoveneşti, din care s-au primit informaţii mai bogate privind nunta, sunt: Bozieni, Doamna, Gura Bistricioarei, Mănăstirea Bistriţa şi Războieni – Valea Albă, judeţul Neamţ, Berzunţi şi Piscu, judeţul Bacău, Movileni, din fostul judeţ Tutova, şi Stolniceni din zona Paşcanilor.

Reviste de folclor cunoscute, cum ar fi „Şezătoarea”, „Ion Creangă”, „Făt-Frumos”, „Tudor Pamfile” şi altele au publicat documente asupra ceremonialului marital, grupaje de strigături, cântece la înhobotatul miresei, oraţii, credinţe şi superstiţii legate de ziua nunţii, descântece şi vrăji de dragoste etc. Unele materiale din aceste publicaţii reproduc oraţii descoperite în manuscrise din secolul al XIX-lea. Astfel, în numărul din noiembrie-decembrie 1919 al revistei „Ion Creangă”[53], folcloristul Tudor Pamfile publică o *Conăcăşie* şi o *Închinăciune a darurilor la mireasă*, consemnate pe la 1818. Alte piese, apărute în coloanele aceleiaşi reviste, reflectă realitatea contemporană colaboratorilor care le semnează. Este vorba de descrierea unor obiceiuri de nuntă, pe care aceştia le-au cunoscut nemijlocit, la petrecerile la care au participat.

La 1888, I. G. Sbiera publică o modestă colecţie de *Colinde, cântece de stea şi urări la nunţi*, din care lipsesc date precise asupra provenienţei

---

[52] Elena Sevastos, *op. cit.*, p. 77.

[53] „Ion Creangă”. *Revistă de limbă, literatură şi artă populară*, anul XII, nr. 11-12, noiembrie-decembrie, Bârlad, 1919, p. 105-106.

Scanned with OKEN Scanner

variantelor, în schimb se dau câteva indicaţii referitoare la momentele din ceremonial când se rosteau respectivele oraţii. Textele conţin multe pasaje realizate din punct de vedere artistic, imagini pitoreşti şi urări asemănătoare celor din finalul plugușoarelor sau din poezia semănatului ritual din dimineaţa Anului Nou. Astfel, mirelui i se urează: „Să trăieşti, jupâne mire, / Întru mulţi ani şi buni / Şi să vă îndrepteze Dumnezeu pasul / Spre loc / Cu noroc, / Spre viaţă / Cu dulceaţă / Să trăieşti, / Să-nfloreşti, / Ca merii, ca perii, / Pe la mijlocul primăverii, / Să fii ca toamna cea bogată, / De toate îndestulată”[54].

Nu este lipsită de interes nici contribuţia lui Ion Nădejde. Traducând lucrarea lui Paul Lafargue – *Cântece şi obiceiuri la nunţi. Studii despre originea familiei* – pe care o publică în două numere consecutive ale revistei „Contemporanul”[55], Nădejde aduce, în sprijinul celor spuse de Lafargue, exemplificări din folclorul nupţial românesc.

Un aport valoros la cunoaşterea ceremonialului nupţial caracteristic românilor, oriunde s-ar afla ei, îl aduce Teodor T. Burada. În scrierea sa *O călătorie în Dobrogea* (1880), încearcă să reconstituie etimologia cuvântului *hobot*. Reţine atenţia, de asemenea, şi expunerea sa în care se ocupă de *Datinile la nunţi ale poporului român din Macedonia*. Studiul a fost publicat în anul 1883 şi conţine informaţii bogate asupra mai multor secvenţe ale ceremonialului marital din Pind: aducerea pâinii rituale (*pede*) la casa logodnicei, purtarea steagului de mire, având în vârf o cruce de lemn cu trei mere la extremităţi, ţinerea turtei de aluat deasupra capului miresei ş.a.

Un loc aparte îl ocupă imaginea miresei aruncând în sus un măr, în care s-au înfipt mai multe monede, ca să fie cu noroc. Scena este deosebit de interesantă şi ne duce cu gândul la colindele de însurăţei din spaţiul nord-dunărean: „Dar în leagăn cine-mi şade? / Şade-şi doamna domnului, / Coase, chindeseşte; / Coase câte-un fir, / Rupe câte-un măr / Şi-n sus l-azvârleşte, / ’N palmă-l sprijineşte / Şi se fericeşte”[56]. Burada are şi meritul de a fi cules oraţii şi cântece de nuntă de la românii din Basarabia, din gubernia Cherson şi de la istroromâni[57].

---

[54] Dr. Ion al lui G. Sbiera, *Colinde, cântece de stea şi urări la nunţi*. Din popor luate şi poporului date, Cernăuţi, Tipografia Arhiepiscopală, 1888, p. 97. Vezi şi I. G. Sbiera, *Poveşti şi poezii populare româneşti*. Ediţie îngrijită şi prefaţă de Pavel Ţugui, Bucureşti, Editura Minerva, 1971, p. 462.

[55] Vezi „Contemporanul”. *Revistă ştiinţifică şi literară*, numerele 1 şi 2, Iaşi, 1887.

[56] Petru Caraman, *Literatură populară*. Antologie, introducere, note, indici şi glosar de Ion H. Ciubotaru, Iaşi, „Caietele Arhivei de Folclor”, III, 1982, p. 81-82.

[57] Teodor T. Burada, *Opere*, vol. III. *Folclor şi etnografie*. Ediţie critică de Viorel Cosma, Bucureşti, Editura Muzicală, 1978, paginile: 73-90, 113-122, 232-236. Vezi şi vol. IV, Bucureşti, 1980, paginile: 19-22, 68-70, 143-154, 157-194.

Scanned with OKEN Scanner

Într-o scrisoare adresată lui Artur Gorovei, preotul basarabean Alexei Mateevici afirma: „Trebuie însă să fac o observație; că pe cât am făcut până acuma cunoștință cu lucrările părintelui Marian, folclorul nostru este aproape identic cu folclorul moldovenesc și al Bucovinei, ceea ce nu-i de mirare”[58]. Bun cunoscător al datinilor din preajma Căușenilor, Mateevici a consacrat un studiu competent *Obiceiurilor și rânduielilor nunții la moldovenii basarabeni*[59].

Logodna și *Răspunsul* sunt urmate de nunta propriu-zisă, care începea cu invitarea oaspeților la masa din casa miresei, continuând apoi cu cântece și dansuri. După rostirea *conăcăriei* și luarea zestrei, alaiul pleca la casa mirelui, unde se încingea iar o petrecere, cu jocuri, bucate alese și băuturi. Duminică dimineața avea loc cununia. Câteva ore mai târziu, se așeza masa cea mai mare, când se închinau colacii și paharele dulci. Integrarea miresei în rândul femeilor măritate se făcea, pe plan simbolic, în momentul în care aceasta era primită în dansul ritual numit *Hostropățul* sau *Păsățelul*[60].

Menționăm aici și scrierea publicată de Artur Gorovei, *Datinile noastre la nuntă*[61], deși nu depășește nivelul unei lucrări de popularizare. De altfel, așa cum însuși mărturisește în prefață, folcloristul fălticenean s-a inspirat din monumentala monografie realizată de S. Fl. Marian. Este de reținut doar maniera de abordare a acestui rit de trecere.

Elemente constitutive ale ceremonialului marital se regăsesc, de asemenea, în ampla și bogata colecție de documente etnologice realizată de Elena Niculiță-Voronca. *Datinile și credințele poporului român, adunate și așezate în ordine mitologică*[62] conțin multe referiri la obiceiuri de nuntă din nordul Moldovei. Întâlnim aici vrăji pe ursită, descântecul colacilor dăruiți nunilor, închinările la darurile pentru mire și mireasă, cântece care se intonau la înhobotat sau deshobotat etc. Un interes aparte îl suscită *cântecul bradului* – ce se interpreta la dezvelirea vasului în care se afla găina – o piesă ritual-ceremonială ce se întâlnește astăzi din ce în ce mai rar.

Un suflu nou în cercetarea fenomenului nupțial românesc se înregistrează odată cu constituirea arhivelor naționale de folclor. Aceste fonduri documentare instituționalizate, organizate după criterii îndelung chibzuite și cu o metodologie ce ținea cont de toate exigențele științifice, s-au alcătuit, mai

---

[58] Alexei Mateevici, *Opere*, vol. I. *Scrieri în limba română*. Ediție critică de Ion Nuță, Efim Levit, Sava Pânzaru, Chișinău, Editura Știința, 1993, p. 471.
[59] *Ibidem*, p. 289-300.
[60] *Ibidem*. Studiul a apărut întâi în revista „Basarabia”, an I, 1906.
[61] Artur Gorovei, *Datinile noastre la nuntă*, București, Editura Minerva, 1910.
[62] Elena Niculiță-Voronca, *Datinile și credințele poporului român, adunate și așezate în ordine mitologică*, vol. I, Cernăuți, Tip. Wiegler, 1903, p. 780, 1091, 1147-1148.

Scanned with OKEN Scanner

întâi, la Bucureşti şi Cluj. *Arhiva de Folclor a Societăţii Compozitorilor Români*, „întemeiată şi condusă de Constantin Brăiloiu între anii 1928 şi 1943, a avut o contribuţie fundamentală la culegerea muzicii populare româneşti”[63]. Orientările teoretice şi metodologice stabilite de ilustrul etnomuzicolog Brăiloiu – pe care le-a pus în practică alături de elevii săi (Paula Carp, Emilia Comişel, Ilarion Cocişiu, Hari Brauner, Tiberiu Alexandru) – aveau să fie duse mai departe, în cadrul Institutului de Etnografie şi Folclor din Bucureşti, care adăposteşte cea mai mare şi mai importantă arhivă de folclor din ţară.

Cam în aceeaşi perioadă, cărturarii clujeni făceau demersuri pentru înfiinţarea unei astfel de instituţii în inima Ardealului. Promotorul acestui proiect şi, totodată, cel care avea să-l ducă la bun sfârşit, era Ion Muşlea, format în cadrul şcolii etnografice clujene, cu o perioadă de specializare în Franţa, la Şcoala de Antropologie din Paris. Prin grija lui Muşlea, *Arhiva de Folclor a Academiei Române* a distribuit corespondenţilor săi, între 1931-1935, paisprezece chestionare. Numărul unsprezece se intitulează *Nunta (obiceiuri şi credinţe)*, iar răspunsurile primite se constituie într-o bază documentară esenţială pentru cunoaşterea spectacolului marital de pe cuprinsul ţării. Din cele 1244 de colecţii, câte însuma această arhivă în 1948, un număr de 407 erau adunate din Moldova.

Pentru spaţiul basarabean, un cercetător constant al ceremoniilor din ciclul familial a fost Petre V. Ştefănucă. El s-a numărat printre colaboratorii de bază ai lui Ion Muşlea. Era şi de aşteptat, având în vedere preocupările sale anterioare pe acest tărâm. Are şi meritul de a se fi numărat printre intelectualii care au pus bazele Institutului Social Român din Basarabia, la inaugurarea căruia a fost prezent şi profesorul Dimitrie Gusti.

Studiul intitulat *Folclor din judeţul Lăpuşna* – apărut în „Anuarul Arhivei de Folclor” – consacră un capitol consistent obiceiurilor maritale. Sunt prezentate, detaliat, preludiul nunţii cu *stărostitul* şi *logodna*, apoi *ospăţul*, *venirea irezâilor* la mireasă, *jocul zestrei*, *frângerea colacului miresei*, *iertăciunea*, *drumul spre biserică*, *nunta la mire*, *legătoarea* şi *înhămarea socrilor mici*. În final, sunt reproduse două variante ale *Pocloanelor* din satul Ialoveni, o *conăcărie* şi o *iertăciune* din aceeaşi localitate, precum şi o *urare la pahare*, din Nimoreni. O secţiune la fel de amplă este dedicată ceremonialului nupţial şi în lucrarea *Cercetări folclorice pe Valea Nistrului de Jos*[64].

---

[63] Iordan Datcu, *Dicţionarul etnologilor români. Autori. Publicaţii periodice. Instituţii. Mari colecţii. Bibliografii. Cronologie.* Ediţia a III-a revăzută şi mult adăugită, Bucureşti, Editura Saeculum I. O., 2006, p. 69.

[64] Petre V. Ştefănucă, *Folclor şi tradiţii populare*, vol. I. Alcătuire, studiu introductiv, note şi comentarii de G. Botezatu şi A. Hâncu, Chişinău, Editura Ştiinţa, 1991, p. 68-75 şi 99-105.

Scanned with OKEN Scanner

În ultimii patruzeci de ani, *Arhiva de Folclor a Moldovei şi Bucovinei* (AFMB) a devenit una din sursele cele mai complete pentru cunoaşterea patrimoniului civilizaţiei populare tradiţionale din această provincie. Acumulările de până acum, datorate cercetărilor directe, efectuate pe teren de specialişti, dar şi informaţiilor indirecte, primite de la colaboratorii externi ai arhivei, includ şi un valoros fond de documente etnofolclorice referitoare la nuntă. Acestea provin din circa 800 de localităţi, alcătuind o reţea reprezentativă pentru perimetrul investigat. O parte din informaţiile privitoare la obiceiurile maritale a fost valorificată în unele monografii din seria „Caietele Arhivei de Folclor".

Astfel, în primul volum al respectivei colecţii, consacrat unui stil melodic arhaic, ce subsumează mai multe genuri şi categorii folclorice[65], cântecele şi strigăturile de nuntă ocupă un loc distinct. Text şi melodie se împletesc armonios, contribuind la solemnitatea ori vivacitatea unor secvenţe ceremoniale.

Alt volum din seria Caietelor[66] pune în valoare strigăturile de nuntă, atât cele scandate, cât şi cele uşor melodizate, ori cântate. Din punct de vedere tematic, aceste catrene din Moldova se aseamănă, uimitor de mult, cu textele similare din celelalte provincii româneşti. Amploarea şi varietatea repertoriului contemporan de strigături pune în lumină măsura în care acest compartiment al liricii folclorice este utilizat în contextul ceremonialului marital.

În fine, cel de al zecelea număr din colecţia amintită reprezintă o cercetare monografică asupra uneia dintre cele mai conservatoare şi mai interesante zone etnografice din Moldova: *Valea Şomuzului Mare*, din ţinutul Fălticenilor. În această lucrare, publicată în două volume[67], obiceiurile de nuntă beneficiază de o tratare amplă, fiind abordate dintr-o perspectivă etnologică complexă. Alături de celelalte două lucrări, volumul X al „Caietelor Arhivei de Folclor" pledează convingător pentru bogăţia repertoriului nupţial din Moldova, pentru viabilitatea şi frumuseţea sa, păstrate până în zilele noastre.

Redactată în anul 1932 şi publicată abia în 1945, cartea Xeniei Costa-Foru – *Cercetarea monografică a familiei* – valorifică tot ce a adus mai

---

[65] Florin Bucescu, Silvia Ciubotaru, Viorel Bârleanu, *„Bătrâneasca". Doine, bocete, cântece şi jocuri din ţinutul Rădăuţilor.* (*Cercetare monografică*), Iaşi, 1979, p. 248-287.

[66] Silvia Ciubotaru, *Strigături din Moldova. Cercetare monografică.* Cu un capitol de etnomuzicologie de Viorel Bârleanu şi Florin Bucescu, Iaşi, 1984, p. XIII-XXVIII, 162-325.

[67] Ion H. Ciubotaru, *Valea Şomuzului Mare. Monografie folclorică.* Cu un capitol de etnomuzicologie de Florin Bucescu şi Viorel Bârleanu, Iaşi, vol. I, 1991, p. 104-117; vol. II, 1991, p. 51-144.

Scanned with OKEN Scanner

bun, în cercetarea teoretică şi de teren, Şcoala sociologică românească. Autoarea porneşte de la rezultatele investigaţiilor efectuate, sub conducerea profesorului Dimitrie Gusti, în localităţile Cornova, Drăguş, Fundu Moldovei, Nerej şi Runcu. În capitolul intitulat *Studiul formelor de familie*, ea se ocupă de sistemul de înrudire specific mediului rural autohton. O analiză atentă este rezervată căsătoriei prin *rapt* (real ori simulat), cauzelor şi consecinţelor acestei practici. În lumea satelor, căsătoria civilă era considerată mult mai puţin importantă decât nunta, „cea mai mare sărbătoare în viaţa unui gospodar, o petrecere aşteptată, îndelung pregătită, la care fiecare caută să arate ce poate, şi care este întovărăşită, întotdeauna, de o serie de acte rituale, închegate în ceremonii"[68].

Rod al unor ample şi atente cercetări de teren, întreprinse, timp de peste zece ani, în circa două sute de localităţi ale Diecezei de Iaşi, monografia *Catolicii din Moldova. Universul culturii populare*, realizată de Ion H. Ciubotaru, aduce o contribuţie importantă la cunoaşterea civilizaţiei tradiţionale din această parte a ţării. Ceremonialului nupţial îi sunt afectate mai multe capitole. În volumul al doilea[69], nunta tradiţională ocupă un loc central, fiind abordată în toată complexitatea ei, de la preludiul pregătirii tinerilor pentru viaţă – cu primele întâlniri la şezători, sărbători de primăvară şi de iarnă, ori la hora satului – până la festinele postliminare, de încadrare a tinerei perechi în ritmurile relaţiilor sociale ale aşezării.

Multe dintre problemele analizate aici sunt inedite şi rezolvate la nivelul tuturor exigenţelor. Nunta *în două locuri* îşi dovedeşte arhaicitatea, în comparaţie cu petrecerea maritală *virilocală*. La luatul miresei, unul din simbolurile despărţirii de casa părintească îl reprezintă *colacul de goană*, cunoscut şi sub alte denumiri, cum ar fi *colacul bucuriei*, *colacul de noroc* sau *colacul de dulce*. La *masa de primiţie*, o parte din bunurile aduse de nuntaşi se dau înapoi. Această relaţie între *dar* şi *contra-dar* întăreşte alianţa dintre actanţii ceremonialului. Sunt prezentaţi apoi termenii rudeniei prin încuscrire, care se leagă de zorii limbii române (*ler*, *cruschi*, *pocânzei*). Punerea în paralel a unor actanţi ca *nunii* şi *naşii*, în ipostazele lor vechi, când aceştia nu se confundau în ceea ce priveşte rolul lor în contextul nunţii, ne dezvăluie momentul în care rudenia spirituală devenea mai importantă decât cea de sânge.

---

[68] Xenia Costa-Foru, *Cercetarea monografică a familiei. Contribuţie metodologică*. Ediţie îngrijită şi studiu introductiv de Maria Voinea, Bucureşti, Editura Tritonic, 2004, p. 118.

[69] Ion H. Ciubotaru, *Catolicii din Moldova. Universul culturii populare*, vol. II. *Obiceiurile familiale şi calendaristice*, Iaşi, Editura Presa Bună, 2002, p. 41-132.

Scanned with OKEN Scanner

Volumul al treilea al monografiei citate[70] se ocupă de poezia epică din cadrul ceremonialului marital şi de lirica nupţială. Pornind de la variantele cântecelor miresei, având refrene ca *Lado-Lado* sau *Mano-Mano*, etnologul realizează cea mai completă şi mai pertinentă cercetare asupra divinităţilor căsătoriei din spaţiile româno-slave, semnalate şi comentate, printre primii la noi, de Dimitrie Cantemir.

Culegerea realizată de Nicolae Băieşu, Grigore Bostan, Grigore Botezatu ş.a. – *Folclor din Ţara Fagilor*[71], incluzând materiale din actuala regiune Cernăuţi şi din mai multe aşezări ce aparţin fostului judeţ Hotin – vine să demonstreze, o dată în plus, importanţa ceremonialului nupţial în păstrarea identităţii naţionale. Cele mai multe din oraţiile, cântecele şi strigăturile de nuntă cuprinse în acest volum, culese în anii optzeci ai veacului trecut – deci după cinci decenii de ocupaţie străină – surprind prin păstrarea nealterată a structurilor româneşti tradiţionale. Prospeţimea şi farmecul imaginilor poetice, umorul nedisimulat, optimismul viziunii asupra lumii integrează aceste mărturii în rândul celor mai valoroase creaţii populare din repertoriul datinilor maritale.

O sursă documentară importantă, care a îmbogăţit considerabil cunoaşterea ceremonialului nupţial din Moldova ultimei jumătăţi de veac, o reprezintă volumul al IV-lea din seria *Sărbători şi obiceiuri*[72]. Al doilea compartiment din ciclul familial este dedicat nunţii moldoveneşti, de la peţit până la *calea primară* şi *colăcime*. Cei trei autori, care s-au ocupat în mod special de acest domeniu – Maria Bâtcă, Emil Ţârcomnicu şi Ofelia Văduva – au sistematizat informaţiile primite de la 872 de subiecţi din 122 de sate ale Moldovei. Aceste documente reconstituie tablourile pitoreşti pe care le relevă ospăţul, alaiurile socrilor mari şi socrilor mici, precum şi gesturile efectuate de personajele cu rosturi ritual-ceremoniale bine precizate.

Lucrări cu caracter teoretic şi chiar monografii asupra ceremonialului marital din Moldova s-au scris mai puţine în ultimele trei-patru decenii. Au apărut, în schimb, unele studii de sinteză, ce fac referiri şi la spaţiul moldav. Menţionăm, în primul rând, contribuţiile pe care le semnează Mihai Pop,

---

[70] *Ibidem*, vol. III. *Poezia obiceiurilor tradiţionale. Literatura populară. Folclorul muzical.* Transcrierea, selecţia şi comentarea pieselor muzicale: Florin Bucescu, Iaşi, Editura Presa Bună, 2005, p. 97-180, 255-348.

[71] Nicolae Băieşu, Grigore Bostan, Grigore Botezatu ş.a., *Folclor din Ţara Fagilor*, Chişinău, Editura Hyperion, 1993.

[72] *Sărbători şi obiceiuri. Răspunsuri la chestionarele Atlasului Etnografic Român*, vol. IV. Moldova, Bucureşti, Editura Enciclopedică, 2004, p. 49-172.

Scanned with OKEN Scanner

singur[73] sau în colaborare cu Pavel Ruxăndoiu[74], apoi cele datorate lui Ovidiu Bârlea[75], Valer Butură[76] ş.a.

O contribuţie remarcabilă, în deslușirea semnificaţiilor profunde pe care le încifrează variatele compartimente ale obiceiurilor de nuntă, este studiul profesorului Petru Caraman, referitor la *Cântecul nunului*[77]. Cercetând toate variantele balcanice ale baladei *Letinul bogat*, autorul ajunge la concluzia că, în versiunea românească, atribuţiile nepotului mezin al mirelui (cel ce îl ajută să depăşească toate obstacolele) sunt preluate de naş. Fenomenul este explicat prin puternica înrâurire exercitată asupra baladei de ceremonialul nupţial autohton.

Reputatul etnolog are şi meritul de a fi elaborat o analiză pertinentă cu privire la arhaicul obicei al *căderii pe vatră (cuptior)*[78], adevărată instituţie juridică populară, care permitea să li se facă dreptate fetelor ultragiate, fără intervenţia vreunei instanţe judecătoreşti. Obiceiul este cunoscut la mai multe popoare, dar numai la români a avut eficienţă până foarte aproape de zilele noastre. Să amintim, în fine, şi capitolul pe care cărturarul ieşean l-a consacrat riturilor premaritale, în volumul *Colindatul la români, slavi şi la alte popoare*[79], cu accente asupra vrăjilor de dragoste şi a petrecerilor tinereşti din perioada primăverii, cu repertoriul liric ce le însoţeşte.

---

[73] Mihai Pop, *Obiceiuri tradiţionale româneşti*, Bucureşti, Institutul de Cercetări Etnologice şi Dialectologice, 1976, p. 137-157.

[74] Mihai Pop şi Pavel Ruxăndoiu, *Folclor literar românesc*, Bucureşti, Editura Didactică şi Pedagogică, 1991, p. 144-153. Vezi şi Pavel Ruxăndoiu, *Folclorul literar în contextul culturii populare româneşti*, Bucureşti, Editura „Grai şi Suflet – Cultura Naţională", 2001, p. 280-294.

[75] Ovidiu Bârlea, *Folclorul românesc*, vol. I, Bucureşti, Editura Minerva, 1981, p. 424-446.

[76] Valer Butură, *Cultura spirituală românească*. Ediţie îngrijită şi introducere de Iordan Datcu, Bucureşti, Editura Minerva, 1982, p. 290-313.

[77] Petru Caraman, *Cântecul nunului. Din perspectiva originii, genezei şi a funcţiei sale. Contribuţie comparatistă la studiul epicii populare în versuri*, în vol. *Studii de folclor*, I. Ediţie îngrijită de Viorica Săvulescu. Studiu introductiv şi tabel cronologic de Iordan Datcu, Bucureşti, Editura Minerva, 1987, p. 195-365.

[78] Idem, *Une ancienne coutume de mariage. Étude d'ethnographie du Sud-Est Européen*, în vol. *Studii de folclor*, II. Ediţie îngrijită de Viorica Săvulescu. Studiu introductiv şi tabel cronologic de Iordan Datcu, Bucureşti, Editura Minerva, 1988, p. 90-176.

[79] Idem, *Colindatul la români, slavi şi la alte popoare. Studiu de folclor comparat*. Ediţie îngrijită de Silvia Ciubotaru. Prefaţă de Ovidiu Bârlea, Bucureşti, Editura Minerva, 1983, p. 51-92, 558-588. Vezi şi *Legănatul – ca muncă şi ritual – reflectat în folclorul artistic, mai ales la popoarele din orientul şi sud-estul Europei*, în vol. *Studii de etnografie şi folclor*. Ediţie îngrijită de Ovidiu Bârlea şi Ion H. Ciubotaru. Postfaţă, note, indice şi bibliografie de Ion H. Ciubotaru, Iaşi, Editura Junimea, 1997, p. 100-117.

Scanned with OKEN Scanner

În penultimul deceniu al veacului trecut, literatura noastră de specialitate s-a îmbogățit cu un prețios studiu, *Poezia populară de nuntă*[80], datorat profesorului clujean Ion Șeuleanu. Același autor va da la iveală și o altă contribuție în acest domeniu, *Nunta în Transilvania*[81], în care apar nuanțări importante referitoare la percepția riturilor de trecere, relația căsătorie-nuntă, reliefuri ale mentalității tradiționale, la cântecele de nuntă din Bihor și la funcțiile premaritale ale colindei și colindatului. Cunoscutul folclorist observă că, în contextul nunții tradiționale, „structurile fundamentale rămân mereu aceleași, indiferent de ținutul ori zona etnografico-folclorică, fenomenul datorându-se existenței unui fond originar comun"[82].

Începând din anul 2005, Ion Șeuleanu, alături de Ion Cuceu, Maria Cuceu și Anamaria Lisovschi, se ocupă de *Ritualurile de nuntă în Transilvania*, colecție care a debutat cu volumul *Cântecele rituale de nuntă din Bihor*[83]. Tipul considerat emblematic pentru nunțile din această parte a țării este cunoscut sub denumiri ca *aleruirea miresei*, *cântecul lăcății*, *hoinălitul miresei*, *nevesteasca*, *nunteasca* etc. și are ca motiv central proba de înțelepciune la care este supus mirele.

Ultimele studii la care ne vom referi ajută la mai buna cunoaștere a anumitor gesturi rituale, a unor secvențe speciale din ceremonialul nunții, ori a rolului jucat de nași, părinții spirituali ai mirilor. Rod al unor atente și îndelungate cercetări de teren, efectuate cu precădere în satul maramureșean Ieud, lucrarea profesoarei din Los Angeles, Gail Kligman, *Nunta mortului*[84], cuprinde și un important capitol consacrat ceremonialului marital propriu-zis. Autoarea nu se oprește la nivelul descrierii secvențelor ritului de trecere, ci analizează impactul nunții asupra relațiilor și schimbărilor sociale. Transformarea rituală a protagoniștilor (mirele și mireasa intră în lumea adulților și își asumă responsabilitățile căsătoriei) este secondată de metamorfozele ce se operează în familiile implicate și în întreaga comunitate sătească. Ritualul, spune autoarea, „reprezintă simultan un vehicol pentru legitimarea poziției femeii și pentru expresia catarctică colectivă a atitudinii feminine față de această poziție"[85].

---

[80] Ion Șeuleanu, *Poezia populară de nuntă*, București, Editura Minerva, 1985.
[81] Idem, *Nunta în Transilvania (în contextul ceremonialului nupțial românesc)*, București, Editura Viitorul Românesc, 2000.
[82] *Ibidem*, p. 170.
[83] Ion Cuceu, Maria Cuceu, Anamaria Lisovschi, Ion Șeuleanu, *Ritualurile de nuntă în Transilvania*, I. *Cântecele rituale de nuntă din Bihor*, Cluj-Napoca, Editura Fundației Pentru Studii Europene, 2005, p. XIII.
[84] Gail Kligman, *Nunta mortului. Ritual, poetică și cultură populară în Transilvania*. Traducere de Mircea Boari, Runa Petringenaru, Georgiana Farnoagă, West Paul Barbu, Iași, Editura Polirom, 1998.
[85] *Ibidem*, p. 59.

Scanned with OKEN Scanner

Deosebit de interesantă este şi lucrarea Ofeliei Văduva, *Magia darului*[86], o remarcabilă monografie etnologică. Ea abordează *darul* ca pe o „unealtă conceptuală", cu ajutorul căreia reinterpretează secvenţe ale unor obiceiuri. În contextul nunţilor, *darul* joacă un rol esenţial în armonizarea relaţiilor între cele două neamuri ce se unesc prin cununia mirelui cu mireasa. O problemă ignorată până acum este cea a înapoierii unei părţi din dar, datină destul de răspândită la ceremoniile maritale din Moldova, precum şi în contextul altor sisteme de înrudire spirituală. Pornind de la conotaţiile lui predominant simbolice, *darul* acţionează ca un stimulent al magiei benefice, transmiţând acel *suflet* pe care-l incumbă, în egală măsură, celui care-l oferă şi celui ce-l primeşte.

Propunându-şi să demonstreze că „atât socialul cât şi culturalul, cel puţin la nivelul înrudirii, se întrepătrund şi se potenţează reciproc, pentru a proiecta, în final, o imagine identitară, complexă"[87], Alina Ciobănel include în lucrarea sa, *Înrudire şi identitate*, numeroase referiri la ritualurile de nuntă. Capitolele VI (*Perechea şi înrudirea*) şi VII (*Naşul şi năşitul*) se ocupă de tipurile de relaţii noi ce se stabilesc prin încheierea unei căsătorii. Înrudirea spirituală îi aduce în prim-planul ceremonialului marital pe naşi. „Modelul scenariului nunţii arată clar dublul rol al naşilor: de mediatori ai tinerilor între profan şi divinitate, la nivel sacral, şi de giranţi ai trecerii lor în comunitatea celor căsătoriţi, în rândul lumii, la nivel social"[88]. Printre documentele de teren, incluse de autoare în anexa volumului (*corpus de texte*), se află materiale privind nunta din mai multe localităţi moldoveneşti: Mileanca, Văculeşti şi Vorniceni, jud. Botoşani, Bivolari, jud. Iaşi, Fundu Moldovei, Dăneşti, Şaru Dornei, jud. Suceava şi Obârşeni-Răzeşti, com. Voineşti, judeţul Vaslui.

Încheiem această trecere în revistă a studiilor şi colecţiilor de folclor privitoare la obiceiurile de nuntă, observând că ruralii din aşezările moldave au aceeaşi perspectivă faţă de căsătorie – ca moment existenţial de primă însemnătate – ca şi confraţii lor, trăitori pe alte meleaguri ale ţării. Ceremonialul nupţial tradiţional rămâne o constantă reprezentativă pentru spiritualitatea românească.

---

[86] Ofelia Văduva, *Magia darului*, Bucureşti, Editura Enciclopedică, 1997.
[87] Alina Ioana Ciobănel, *Înrudire şi identitate*, Bucureşti, Editura Enciclopedică, 2002, p. 146.
[88] *Ibidem*, p. 93-94.

Scanned with OKEN Scanner

• ***Vremea aşteptării şi devenirii***

Dintre toate riturile de trecere, nunta are preludiul cel mai îndelungat şi consecinţele cele mai durabile. Cu mult timp înainte de vârsta nubilă, se produce o orientare a destinului fiecărui copil către rosturile fireşti ale vieţii şi implicit către viitoarea căsătorie, pecetluită prin nuntă.

Jocurile celor mici prezintă un repertoriu special, legat de iniţierea în obiceiuri privitoare la prepararea hranei şi la ţesut, îndeletniciri pe care trebuie să le deprindă viitoarea gospodină. Într-un joc precum *Pânza-ncâlcită* – care, prin alte zone ale ţării, se mai numeşte *Iţele-ncurcate* – un şir de fetiţe trec unele pe sub mâinile celorlalte, într-un desen coregrafic foarte complicat. Una dintre ele spune: „– Descurcă-te pânză, / Că mă bate mama”[1]. În alt joc (*Oala spartă*) este admonestată cea care n-a păzit cuptorul: „– S-a copt pâinea? / – S-a copt. / – Şi s-a ars? / – S-a ars. / – Cine-i de vină?”[2] O versiune consemnată în răspunsurile la chestionarele expediate de B. P. Hasdeu minimalizează necesitatea cunoaşterii îndeletnicirilor casnice: „– Ştii toarce? / – Nu ştiu. / – Ştii a ţese? / – Nu ştiu. / – Dar a mărita? / – Înaintea ta”[3].

O altă categorie de texte ce însoţesc jocurile de copii se referă la alegerea partenerei de către protagonistul ludic: „Coroana e rotundă, / Rotundă e şi luna, / Frumoasă e şi fata / Pe care o iubesc”[4]. Sau: „– Asta-mi place, asta o iau / Asta ţie nu ţi-o dau”[5]. Întregul grup de participante este elogiat în cântecul ce însoţeşte un joc de acest fel: „Mândre sunteţi voi, fetiţe, / Mândră-i faţa voastră, / Tocmai ca şi-o garofiţă / Din grădina noastră”[6]. Uneori, jocul copilăresc prezintă scenariul peţitului princiar: „Zăresc un prinţ călare. / – Ce caută el în ţară? / – El caută să se-nsoare. / – Care-i e aleasa? / – Aceasta este Manuela”. Pretendentul promite, în continuarea discursului, daruri alese pentru fata care-i este dragă: „Zece rochii de mireasă / Garnisite cu mătase”[7].

---

[1] Emilia Comişel, *Folclorul copiilor*. Studiu şi antologie. Bucureşti, Editura Muzicală, 1982, p. 230.
[2] *Ibidem*, p. 237.
[3] *Ibidem*, p. 231.
[4] *Ibidem*, p. 253.
[5] *Ibidem*, jocul *Printre munţi şi printre văi*, p. 252.
[6] *Ibidem*, p. 251.
[7] *Ibidem*, p. 257. Jocul se înscrie în categoria dansurilor cu tematică erotică, în cerc sau pe două şiruri paralele, ce pot fi întâlnite şi la copiii altor ţări europene.

Scanned with OKEN Scanner

Concordanţele jocului de copii de acest fel, mimetic şi iniţiatic, cu ceremonialul cererii în căsătorie sunt evidente: „les rondes d'amour approchent de la vie que les enfants voient autour d'eux et à laquelle ils sont appelés a participer un jour"[8]. Adesea horele copilăreşti poartă denumiri luate din terminologia nunţii, *Mireasa* (Bogeşti şi Perieni – Vaslui) sau *Pirostiile* (Beilicu – Constanţa) şi sunt considerate jocuri de fetiţe.

Unele ritualuri premaritale nu se deosebesc prea mult de jocurile copiilor, de tipul *Coroana e rotundă*. Aşa se întâmplă în cazul obiceiului bihorean de primăvară numit *Feleaga* sau *Lioara*. Fetele de măritat dintr-un sat, purtând în mână *felegi* lucrate de ele (ţesături ornate cu motive roşii şi negre pe fond alb) se învârt în horă, invitând feciorii prin cântecul pe care-l intonează: „Pleacă şi-ţi alege. / Care ţie-ţi place, / Cea dintâi zmădiţă, / Cu rochie pestriţă, / Cu sprâncene rare, / Ca la doamne mare; / Cu sprâncene dese, / Ca la doamne-alese"[9]. După acest îndemn, flăcăii intră în cercul fetelor şi-şi aleg fiecare „fata care-i place", apucându-i feleaga din mână. „Acest gest echivalează cu o cerere de căsătorie, efectuată în mod public"[10]. Identitatea formală şi originară dintre joc şi rit este evidentă, deosebirea esenţială constând în valoarea de angajament serios pe care-l capătă datina în cazul adulţilor. Flăcăii şi fetele mari, spre deosebire de copii, nu joacă un rol, ci sunt cu adevărat protagoniştii unei idile cu final marital.

Jocurile copiilor mai mici de zece ani cuprind parodia avimorfă a dorinţei de nuntit: „Două raţe-mbrobodite / Au plecat să se mărite / Şi găina din cerdac: / – Merg şi eu la măritat!"[11] Sau: „Două raţe jumulite / Au plecat să se mărite / Şi găina de sub pat: / – Vreu şi eu la măritat"[12].

Prin intermediul jocurilor, cei mici copiază lumea adulţilor, repetând, într-un mod dezinteresat, roluri pe care vor trebui să şi le asume mai târziu. Jocul îi introduce pe participanţi în viaţa socială, pentru că, după ce s-au oprit din dansat şi jucat, aceşti copii vor forma grupuri durabile de prieteni. Sub aparenţa frivolă şi gratuită există un simbolism agonistic fundamental, factor eficient de educaţie.

---

[8] Yrjö Hirn, *Les jeux d'enfants*. Traduit du suédois avec l'autorisation de l'auteur par T. Hammar. Avant-propos de Lucien Maury, Paris, Librairie Stock, Delmain et Boutelleau, Editeurs, 1926, p. 88.

[9] Ion Bradu, *Din folclorul obiceiurilor bihorene*, Oradea, Casa Creaţiei Populare a judeţului Bihor, 1970, p. 271.

[10] *Ibidem*, p. 43.

[11] Nelu Ionescu, *Luci, soare, luci. Din folclorul copiilor*, Bucureşti, Editura Muzicală, 1981 (variantă din satul Poiana Teiului – Neamţ), p. 253.

[12] *Ibidem*. Variantă din satul Dorobanţi – Botoşani, p. 254.

Scanned with OKEN Scanner

Când fetiţa sau băieţelul capătă un cucui sau vreo zgârietură sunt consolaţi cu vorba: „Las' cî, pânî la nuntî, treci" (Dumeni – Botoşani). Desigur, mai este mult timp până să-şi întemeieze un cămin şi să-şi părăsească părinţii, dar acel moment va fi iminent şi trebuie amintit.

Sora mai mare a ieşit la horă şi toţi din casă nu vorbesc decât despre acest eveniment. Apoi încep să vină peţitori, să stea de vorbă pe-ndelete cu părinţii fetei. Cei mici privesc şi ascultă, chiar dacă se află la o distanţă strategică. La vreo nuntă, un băieţel este aşezat în braţele miresei, pentru ca aceasta să aibă noroc de urmaşi. O copilă este adusă de mână în faţa mirelui şi propusă de nevastă, după ce a fost respinsă *mireasa cea urâtă* şi înainte de a veni adevărata mireasă. Uneori fetele de măritat, când îşi vrăjesc pe ursită sau când se duc să culeagă mătrăgună, îşi iau ca ajutor o soră ori un frate mai mic. Aceştia vor reţine unele detalii ale practicilor magice, pe care le vor folosi mai târziu.

Basmele povestite de bunici au adesea ca punct central idealul căsătoriei fericite, majoritatea variantelor încheindu-se cu o nuntă minunată. Eroinele din poveşti nu visează decât la peţitori, pe care încearcă să-i atragă, ieşind în văzul lumii cât mai frumos îmbrăcate: „În toate duminicile se gătia fata babei cu feli de feli de podoabe şi mergea la biserică, ca doară ar vede-o flecăii şi ar îndrăgi-o"[13]. Pentru a-şi cuceri aleasa, feţi-frumoşii din basme înfruntă balauri şi zmei, cutează să treacă pe întunecatul tărâm, dincolo de graniţele lumii acesteia.

În poveştile fantastice, încadrate de tipologia Aarne-Thompson la numerele 425 şi 560, apar probele peţirii. Viitorul mire trebuie să construiască, într-o singură noapte, un pod până la castelul împăratului sau chiar trei poduri, în trei nopţi, unul de argint, altul de aur şi ultimul din diamant. Alteori, trebuie să ghicească însemnele astrale de pe corpul viitoarei mirese. Ciobanul care a văzut-o pe fata împăratului scăldându-se într-un râu îi poate da răspunsul: „Fata măriilor voastre are soarele în piept, luna în spate şi doi luceferi în cei doi umeri"[14]. Ca şi în cazul unor ritualuri nupţiale tradiţionale, în unele basme, pretendentul la mâna prinţesei trebuie s-o aleagă dintre surorile ei, cu care seamănă leit, sau dintr-un număr de tinere de aceeaşi înălţime, cu feţele acoperite de văluri.

Multe naraţiuni fantastice româneşti conţin motivul pruncului care nu vrea să se nască până când nu i se făgăduieşte cea mai minunată fecioară din lume (AT 409 B), fie ea „Abrunca mândră şî frumoasă din ţara femeiască, care,

---

[13] I. G. Sbiera, *Poveşti şi poezii populare româneşti*. Ediţie îngrijită şi prefaţată de Pavel Ţugui, Bucureşti, Editura Minerva, 1971, p. 280.

[14] Petre Ispirescu, *Opere*, vol. I, Bucureşti, Editura Pentru Literatură, 1969, p. 213.

Scanned with OKEN Scanner

din cosâţă floare-i cântă, care din gură aur şi mărgăritare-i curge”[15]. „Floarea Florilor, care e minunea florilor”[16], „Ileana Cosinzeana, din cosiţă floarea-i cântă, nouă împăraţi ascultă”[17], ori „Raura Lună, fata frumoasă închipuită de douăsprezece babe din rouă”[18].

Una din condiţiile puse de tatăl lui Făt-Frumos, ca să-l lase moştenitor pe averea sa, este aceea de a avea grijă să-şi căsătorească surorile cât mai repede: „Pe tine te fac moştenitorul meu, ţie-ţi dăruiesc toate moşiile mele şi tot binele meu, dară tu să porţi de grijă de surorile tale şi să le măriţi care cum le-a cere, să nu mai întrebi nimică, nici să nu te împotriveşti”[19].

Alaiurile nupţiale, ospeţele prelungite descrise în basmele noastre sunt doar ipostaze augmentate ale unor secvenţe ceremoniale reale. În naraţiunea *Ţugunea, feciorul mătuşii*, căruţele cu zestrea împărătească pornesc „ca un alai d-a lungul drumului, apoi venea fata frumoasă într-o căruţă poleită şi după ea voinicul cu ceata tovarăşilor”. Tinerii sunt cununaţi „după legea domnilor ş-a-mpăraţilor”, iar nunta, „cu mari pitreceri şi zaiafeturi, cu lăutari şi jocuri, ţinu şase săptămâni, de se duse pomina peste toată lumea”[20].

De la o vârstă fragedă, copiii şi, mai cu seamă, fetiţele se implică, sub supravegherea rudelor mai vârstnice, în pregătirea sărbătorilor calendaristice legate de magia albă a sănătăţii şi frumuseţii. La întâi martie sau în prima zi cu lună nouă din această perioadă, li se legau la încheieturile mâinilor sau la gât fire de arnici roşu şi alb, de care erau agăţaţi bănuţi de aur ori de argint. Fetele purtau mărţişoarele în cingătoare, iar feciorii la pălărie. Dăruindu-i-se unei persoane mărţişorul, i se ura, implicit, să fie albă şi frumoasă, rumenă şi sănătoasă, curată ca argintul, gingaşă ca florile şi cu noroc în horă. După ce se purta până la Sf. Gheorghe sau până la Florii, acest talisman *sui-generis* se agăţa de ramura înflorită a unui cais, măr, vişin, zarzăr sau trandafir. Gestul producea un transfer magic, sporind farmecul personal al posesoarei acelui mărţişor: „Se punea pe un trandafir, ca fata să fie arătoasă, drăgăstoasă şi plăcută la lume

---

[15] Ovidiu Bârlea, *Antologie de proză populară epică*, I, Bucureşti, Editura Pentru Literatură, 1966, p. 390.

[16] Dumitru Stăncescu, *Basme culese din gura poporului*. Cu o prefaţă de G. I. Ionescu-Gion, Bucureşti, I. G. Haimann, 1892, p. 250.

[17] *Poveştile lui Făt-Frumos. Basme fantastice*. Ediţie îngrijită de Ioan Şerb. Prefaţă de Valeriu Filimon, Bucureşti, Editura Minerva, 1974, p. 183.

[18] Viorica Nişcov, *A fost de unde n-a fost. Basmul popular românesc*. Excurs critic şi texte comentate, Bucureşti, Editura Humanitas, 1996, p. 151.

[19] I. G. Sbiera, *op. cit.*, p. 66.

[20] Viorica Nişcov, *op. cit.*, p. 177.

Scanned with OKEN Scanner

(Suraia – Vrancea)"[21]. Ca să aibă faţa albă şi roză ca florile de măr, obrajii îmbujorați, iar soarele de primăvară să nu le dea pistrui.

În prima sâmbătă din Postul Paştelui, se prăznuia Sfântul Toader. O latură importantă a sărbătorii o reprezintă cea legată de sfera erotică. Fetele culegeau iarbă mare (oman), priboi, popelnic, spânz sterp şi flori de corn, luau făn din ieslea cailor şi făceau lăutoare, ca să le crească părul bogat şi mătăsos. Ele invocau divinitatea tutelară a cailor: „– Toadere, Sfinte Toadere, / Ia cosița iepelor / Şi le-o pune fetelor" (Colacu – Suceava). Alteori, legau trei fire de păr cu o steblă de busuioc şi le aruncau peste casă, zicând: „– Sfinte Toadere, dă gâța fetii / Cât codița iepii!" (Dărmăneşti – Bacău). Până a nu răsări soarele, copilele se duceau în această zi la un izvor şi se spălau pe față, ca să aibă noroc la măritiş (Eşanca – Botoşani).

Floriile – sărbătoarea deschiderii petalelor în primăvară, amintind de *Floralia* romană (devenită, în Dacia romanizată, *Florilia*) – prilejuiesc anumite vrăji de dragoste. În acest scop se culegeau flori de priboi (geranium) şi de breabăn. În noaptea de Florii, unele fete aşezau sub un măr înflorit o cămaşă albă şi-o oglindă pe care să se adune roua de dimineață. Credeau că purtând acea cămaşă vor fi iubite de toți flăcăii din sat (Horodniceni – Suceava). Cu un veac înainte, S. Mangiuca descria o practică magică asemănătoare, prezentă în sud-vestul țării: „Scoaterea şi punerea căutătoarei (oglinzii) împreună cu cămeşa curată, de îmbrăcat la Florii, sub un păr altoit, ca dimineața să răsară soarele peste ea, cu care apoi se fac fărmecătorii pentru dragoste şi sănătate"[22].

Joia din *Săptămâna Patimilor* se umbla cu *Joimărița* pe la casele cu fete, speriind torcătoarele şi țesătoarele leneşe. Primele atestări ale obiceiului se datorează lui Dimitrie Cantemir şi călătorilor străini M. Bandinus şi Winterhalter. Temutul demon casnic al treburilor legate de îmbrăcăminte, *Joimărița* este o moaşă de neam, înrudită cu *Ursitoarele*, stăpână pe destinul feminin. Ea se aseamănă cu necruțătoarele *Moire* ale Antichității greceşti, cu zeitățile germanice Frau Berchta, Frau Holle şi Chunkle, precum şi cu Mokuşa – divinitate a vechilor slavi. Cucerindu-i bunăvoința prin hărnicie, fetele puteau spera că aceasta le va ajuta să-şi găsească un soț bun.

La Paşti, toți ai casei se spălau cu apă în care a stat un ou roşu şi un ban de argint, ca să fie sănătoşi şi roşii în obraz. Jocul *Lioarei* din Bihor, *Vălăretul* din centrul şi nordul Moldovei ori *Scrânciobul* de primăvară erau tot atâtea prilejuri de întâlnire şi cunoaştere a tinerilor de toate vârstele.

---

[21] *Sărbători şi obiceiuri. Răspunsuri la chestionarele Atlasului Etnografic Român*, vol. IV. *Moldova*, Bucureşti, Editura Enciclopedică, 2004, p. 319.

[22] Simeon Mangiuca, *Călindariu julianu, gregorianu şi poporalu românu...*, cu comentariu pe anul 1882, Oravița, 1881, p. 13.

Scanned with OKEN Scanner

De Armindeni, se făceau hore în jurul *măiaşului* şi petreceri la iarbă verde, ca un omagiu adus fertilităţii cosmice.

Sânzienele, urmaşele nimfelor din cortegiile reunite ale Dianei şi Demetrei, protectoarele rodniciei silvestre şi campestre, aduc noroc acelor fete care le împletesc cununi din flori albe şi galbene, care poartă acelaşi nume cu zânele vegetaţionale. Într-o vreme, în această zi solstiţială se alegea Drăgaica dintre cele mai frumoase fecioare. Ea străbătea cu întregul alai ogoarele, pentru a impulsiona rodnicia lanurilor. În noaptea Sfântului Ioan de vară se crede că înfloreşte feriga. Numită şi *fericea*, această plantă aducea noroc în dragoste acelui care se afla în preajmă în scurtul răstimp când îşi deschidea petalele (Oituz – Bacău).

Iarna, de Sf. Andrei, era vremea actelor de divinaţie. Cu fir de busuioc şi inel de logodnă, în cenuşa din vatră sau la lumina stelelor, tinerele fete căutau să-şi ghicească ursitul, să ridice de pe chipul viitorului vălul tainic plin de vise minunate.

Colindele Crăciunului, cu idealurile lor maritale prezentate ca realizate, le fac pe fete să se închipuie în locul frumoaselor eroine curtate de fruntea feciorilor. De cum se mai măreau, băieţii erau cuceriţi de imaginea cavalerului viteaz din colinde, care logodeşte cu sora soarelui şi iese biruitor din toate încercările. Numai cel care îşi purta calul cu îndemânare, jucându-l printre stânci şi desăvârşind magia metamorfozelor benefice, era bun de însurat: „Vine (cutare) Făt-Frumos, / Pe-un cal negru mângâios, / Vine calul tot jucând, / Tot jucând şi nechezând, / La părinţi tot mulţămind, / Ce bun cal de-ncălicat, / Bune haine de-mbrăcat. / Calcă calu-n câmpu roşu, / Câmpu roşu şi-nverzeşte, / Voinici cai că-mi priponeşte; / Calcă calu-n văi adânci, / Văi adânci şi apa cură, / Voinici cai că mi-i încură; / Calcă calu-n piatră seacă, / Piatra seacă se-mplineşte, / Voinici cai că-mi potcoveşte, / Cu potcoave de argint / Cum nu s-a mai pomenit”[23]. La fel de atrăgător, pentru viitorul adolescenţilor ce ascultau aceste colinde, era tabloul idilic al tinerilor logodiţi, ce se fericesc pentru norocul avut.

La şezători, înainte de a veni feciorii cu lăutarii, se făceau vrăji mărunte de ispitit ursita. Uneori, acestea aveau aspectul unui joc, la care puteau participa şi cei mai mici. Aşa se întâmpla când fetele aruncau în sus ghemotoace de cânepă smulse din caier, pe care le aprindeau descântând: „Băzărguţă de fuior, / Adă-mi pe cine mi-i dor!”[24]

---

[23] Text din Gâşteni – Bacău, în vol. Petru Caraman, *Literatură populară*. Antologie, introducere, note, indici şi glosar de Ion H. Ciubotaru, Iaşi, „Caietele Arhivei de Folclor”, III, 1982, p. 32.

[24] Ion H. Ciubotaru, *Catolicii din Moldova. Universul culturii populare*, vol. II. *Obiceiurile familiale şi calendaristice*, Iaşi, Editura Presa Bună, 2002, p. 20. Text din satul Adjudeni – Bacău. În satul Iugani – Iaşi aceste ghemotoace se numesc *băndărguţe*.

Scanned with OKEN Scanner

Câte o bătrână își amintea cum a primit ea peţitorii sau alte întâmplări cu farmece şi descântece pe ursită. Toate aceste elemente, care pot fi întâmplătoare, fără a se urmări programatic educarea preadolescenţilor, fac parte din tiparul arhaic comportamental. Experienţe de viaţă, datini şi credinţe alcătuiesc un complex psihico-moral care înrădăcinează în conştiinţa fragedelor mlădiţe convingerea că, la vremea vremii, vor purcede pe calea întemeierii unei noi familii, că vor cunoaşte dragostea şi echilibrul sufletesc.

Între primii ani ai vieţii şi tinereţe se desfăşoară acea vârstă pe care amintirea adultului o reconstituie „ca pe o vreme a unei veşnici sărbători într-o grădină a Raiului". *Paradisul înverzit al iubirilor copilăreşti* este poate o imagine idealizată, dar care are un sâmbure de adevăr. Înainte de încadrarea în colectivităţile adolescentine şi postadolescentine, individul are un moment de libertate când poate încălca anumite legi, care încă nu i-au fost impuse. Aşa cum remarca Roger Caillois „el vieţuieşte [...] la marginea universului reglat al societăţii organizate. Aparţine cosmosului doar pe jumătate, încă nu şi-a rupt toate legăturile cu universul fabulos"[25].

Din această etapă a viselor nebuloase şi a acţiunilor nepremeditate, preadolescenţii se îndreaptă spre alte ritmuri ale vieţii, spre anii în care personalitatea lor va căpăta contururi ferme.

- ***Sărbătorile iniţiatice***

Marile sărbători ale anului, când valoarea de *omen* devine esenţială – fiecare gest împlinit acum fiind model pentru următorul interval de timp – sunt propice activizării cetelor de tineri şi efectuării vrăjilor şi farmecelor pe ursită. La adăpostul acelei atmosfere miraculoase, specifice repetării cosmogoniei, când se regenerează timpul, se produce mai lesne *iniţierea*, acest *rit de formare* „discontinuă şi ireversibilă a individului"[26].

În mai toate satele tradiţionale, la Sfântul Andrei sau de Sfântul Nicolae se alcătuiau asociaţii juvenile de flăcăi, conduse de *calfe, dragomani* sau *vătafi*. Acestea organizau jocurile cu măşti, colindatul, mersul cu Pluguşorul dar şi toate horele din timpul sărbătorilor de iarnă şi de primăvară. Cei care făceau parte din aceste cete deprindeau responsabilităţile organizării locurilor de *strânsură*. Activitatea lor era urmărită cu atenţie de tot satul şi, mai cu seamă, de părinţii cu fete de măritat.

---

[25] Roger Caillois, *Omul şi sacrul*. Ediţia a II-a revizuită. Traducere din limba franceză de Dan Petrescu, Bucureşti, Editura Nemira & Co, 2006, p. 126.

[26] Pierre Bonte, Michel Izard, *Dicţionar de etnologie şi antropologie*. Traducere coordonată de Smaranda Vultur, Radu Răutu ş.a., Iaşi, Editura Polirom, 1999, p. 325.

Scanned with OKEN Scanner

Primele întâlniri, la petrecerile de Crăciun, de Sfântul Vasile sau de Bobotează, prilejuiau schimburi de daruri între fetele mari şi feciori. Pentru ca un alai de mascaţi să arate cât mai strălucitor, era necesar ajutorul prietenelor purtătorului măştii principale şi ale comparşilor săi ludici, care aduceau mărgele, panglici, batiste brodate, hurmuz şi chiar ţesături multicolore de lână. Primirea *Căiuţilor*, *Caprei, Cerbului, Ursului* pe la casele cu fete mari trebuia să fie cât mai bine pregătită. Pe lângă belşugul de copturi, aşezate pe masa sărbătorească, gazdele aveau grijă să aducă băutură şi talgere cu bucate îmbietoare: cârnaţi, friptură, sarmale ş.a. Laiţele erau acoperite cu ţesături alese, iar la icoane se puneau cele mai frumoase ştergare şi năframe, lucrate de mâinile pricepute ale fiicelor gospodarului de casă.

La rândul lor, flăcăii trebuiau să interpreteze rolurile din spectacolele rituale cu măiestrie, să cânte, să joace şi să ure cât mai bine. Câte unul se remarca prin talentul său neobişnuit şi nu trecea neobservat de fetele din sat. „Când l-an văzut pi omu neu, amu patruzăci di ani, cât di frumos spuné urăturili, mă gândem: – Doamni, fă sî mă cearî di nevastî flăcăul aista!" (Albele – Bacău).

Momentul cel mai aşteptat de tinerii colindători era acela în care feciorul preferat de fata gazdei primea un colac mare, frumos, făcut din *fruntea grâului*, împodobit cu flori şi busuioc şi legat cu batiste brodate. Uneori, acest colac era dăruit de Paşti, dar şi atunci avea aceeaşi dublă semnificaţie: reprezenta *mulţumita* fetei către cel care o jucase la horă, dar şi înfiripareа unei relaţii sentimentale. Confirmarea viitoarei logodne era dată de oferirea, la Sf. Vasile, a aşa-zisului *colac în plăcere*, preparat de tânăra îndrăgostită după reţeta unor filtre magice: cu 9 guri de apă neîncepută, adusă de la fântână pe o cale ocolită, în taină, ca să n-o vadă nimeni (Moţca – Iaşi). Faţa colacului, împletit în patru vițe, avea hulubi, flori (ruji) şi „frunzuca stejarului" (Mihoveni – Suceava).

Chiar dacă nu mai prezintă puternica ritualizare de altădată, cetele de feciori păstrează şi astăzi atributele unor „organizaţii de iniţiere a junilor şi fetelor în joc, obiceiuri, cântece, reguli de viaţă, o şcoală de datini şi bunăcuviinţă ţărănească"[27]. Această instruire a flăcăilor, în vederea asumării unor obligaţii sociale în cadrul comunităţii săteşti, includea şi învăţarea comportamentului adecvat faţă de fetele mari.

Sărbătorile începutului de an (Sf. Andrei, Sf. Nicolae, Sf. Vasile) şi cele *cap de primăvară* – care, într-o perioadă mai veche, marcau primenirea anului – Sfântul Gheorghe şi Paştele sunt cele mai potrivite pentru debutul unei relaţii

[27] Traian Herseni, *Forme străvechi de cultură poporană românească*. Studiu de paleoetnografie a cetelor de feciori din Ţara Oltului, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1977, p. 303.

Scanned with OKEN Scanner

matrimoniale. Pentru că, în aceste intervale de timp s-a născut modelul divin al căsătoriei umane, o hierogamie, fie între cer şi pământ, fie între cele mai luminoase astre, fie între spiritele vegetaţionale. Într-un imn din *Atharva Veda*, „fiecare gest nupţial este justificat printr-un prototip din timpurile mitice”[28]. Renaşterea cosmică pe care o presupune Anul Nou poate influenţa în modul cel mai benefic rodnicia unei noi familii.

Referindu-se la modelele divine ale ritualurilor, Mircea Eliade sublinia că: „Lumea se regenerează de fiecare dată când imită hierogamia, adică de fiecare dată când săvârşeşte uniunea matrimonială”[29]. Nu întâmplător, cuvântul german *Hochzeit*, care înseamnă nuntă, derivă din *Hochgezit*, cu înţelesul de sărbătoarea Anului Nou. Iar termenul vechi slav *gody*, aşa cum constata Georges Dumézil, semnifică, în acelaşi timp: „an”, „nuntă” şi „sărbătoare”[30].

Cetele de flăcăi, cu rădăcini în societăţile masculine ale lumii indo-europene, conservă elemente ale ceremoniilor iniţiatice de altădată. S-ar părea însă că, în această perioadă de la cumpăna anilor, au existat şi asociaţii iniţiatice ale fetelor. Deşi nu s-a putut reconstitui un ritual specific acestor grupuri de vârstă, există rudimente ale lor în folclor: „probele iniţiatice feminine supravieţuiesc doar în universurile imaginare ale colindelor şi ale altor cântece ceremoniale”[31].

Urme ale cetelor de fete pot fi considerate unele grupări cu scop magic, întrunite la Sf. Andrei, Crăciun, Sf. Vasile sau Bobotează, sub conducerea unei bătrâne mai pricepute, pentru a înfăptui vrăji de dragoste. De asemenea, putem considera drept rudiment al mentalităţii cetei primitive de fete, obiceiul premarital *La turtă* sau *Borşul*, practicat în noaptea dinspre Sfântul Andrei. Fetele organizau singure, fără ajutorul mamelor ori al feciorilor din sat, o petrecere cu joc, lăutari şi ospăţ. Scopul declarat al acestei întruniri era acela de a atrage virtuali logodnici. Este vorba de un festin diferit de *Străjuială*, care se făcea în aceeaşi noapte la mai multe case de gospodari. Obiceiul acesta străvechi, cu asperităţi care nu mai sunt acceptate la un anumit nivel de civilitate, a căzut în sfera actelor reprobabile. În cele mai multe cazuri, era vorba de o petrecere a fetelor sărace, marginalizate, silite să recurgă la această practică

---

[28] Mircea Eliade, *Eseuri. Mitul eternei reîntoarceri. Mituri, vise şi mistere*. Traducere de Maria Ivănescu şi Cezar Ivănescu, Bucureşti, Editura Ştiinţifică, 1991, p. 27.
[29] *Ibidem*, p. 29.
[30] Georges Dumézil, *Le problème des Centaures. Études de mythologie comparée indo-européenne*, Paris, 1929, p. 42.
[31] Mircea Eliade, *Istoria credinţelor şi ideilor religioase*, III. *De la Mahomed la epoca Reformelor*. Traducere de Cezar Baltag, Bucureşti, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, 1988, p. 236.

Scanned with OKEN Scanner

premaritală, pentru că nu erau luate în seamă acolo unde se adunau tinerii din familii mai cuprinse, de *gospodari*. „La Sfântu Neculai făceau băieții gioc, la Crăciun iar făceu, da eli n-aveu loc" (Storneşti – Iaşi). Opinia satului încerca să oprească participarea la această adunare, considerată nu atât păgânească, dar mai ales nepotrivită pentru fetele cuminți. Mamele interziceau cu străşnicie fiicelor lor să accepte invitația la o astfel de petrecere: „Nu-ț trebu *borşu* ii; n-ai ci cata!" (Arborea – Botoşani).

În această perioadă a anului, în *Câşlegile de iarnă*, se înmulțeau strategiile în vederea căsătoriei celor ajunşi la vârsta potrivită. Fetele şi flăcăii, având ca aliați părinții, alte neamuri, prietenii şi megieşii, căutau să-şi aleagă cei mai buni soți şi cele mai bune soții, voiau *„să se căpătuiască, să se strângă de pe drumuri, să intre în rândul oamenilor"*[32]. Dar, practicile îndrituite acum erau anexate altor ritualuri, cum ar fi cel al *păzitului usturoiului* în noaptea strigoilor. Tinerii care luau parte la această *străjuială* se cunoşteau între ei de mai multă vreme, „giucau *fiicari băiet cu fata lui*" (Voineşti – Iaşi). De multe ori veneau şi părinții fetelor, conferind petrecerii o anumită *legalitate*, ceea ce nu se întâmpla în cazul *Turtei* sau *Borşului*. Eficiența acestor două tipuri de adunări era însă similară, având ca finalitate, în lunile următoare, pregătirea nunților. „Da ştii cî sî-ntâmpla sî sî şî iei di la turta asta. Cî dor acolo nu mergeu numai fruntea băieților, mergeu şî pintru eli, aşa cî sî luau" (Storneşti – Iaşi).

Despre pretendenții respinşi de fata curtată se spunea că lor „le rămâne borşul" (Hudeşti – Botoşani). Prezentând această expresie, întâlnită în satul său, Jorăşti – Galați, preotul Petru G. Savin o interpreta în acest fel: „Se întâmpla că în jurul unei fete să se învârtească mai mulți flăcăi, dar numai unul a fost «fericitul» să şadă cu fata; ceilalți de pe urmă cari au rămas cu buzele umflate, li se zice că «le-a rămas borşul lor», dacă se vor duce, înțelegându-se că el le-a luat înainte, ca şi cum dintr-un borş cu bucățele [de carne], el a luat bucățica, lăsând pentru ceilalți din urmă zeama, borşul gol, care nu e de nimic"[33]. Fără a pune la îndoială desluşirea dată de folcloristul menționat, trebuie să adăugăm la aceasta alte două posibile explicații. Cum este vorba de o alegorie de acțiune, ea trebuie să aibă la bază o practică asimilată în limbaj, un rit uitat. Este posibil ca peținorii care nu erau pe placul fetei vizitate să fi fost serviți cu zeamă goală. Dar la fel de plauzibilă este şi supoziția că băieții, fără succes la fiicele unor oameni mai bine văzuți într-o localitate, să se fi mulțumit să fie primiți la *Borş* de „fetili celea cari n-aveu treciri la Crăciun sau la Sfântul Neculai" (Storneşti – Iaşi).

---

[32] Traian Herseni, *op. cit.*, p. 124.

[33] Petru G. Savin, *Ceva despre „şederea" fetelor cu flăcăii*, în rev. „Ion Creangă", anul VI, nr. 4, aprilie 1913, p. 99.

Scanned with OKEN Scanner

Comunitatea sătească acționează cu prilejul marilor sărbători ale primenirii timpului, pentru a impulsiona căsătoriile tinerilor, pentru ca lucrurile să intre în ordinea firească. Într-o conferință, rostită la 10 ianuarie 1943 la Ateneul Român din București, Mircea Vulcănescu remarca: „«Locul» și «vremea» sunt însă și *dimensiuni* ale lumii, adică ele sunt mijloace pentru a putea rândui, așeza, situa ființele care sunt în ea. Cartea *Eclesiastului*, atât de vorbitoare sufletului românesc, zice: «Dormitul își are vremea lui și sculatul vremea lui». Iar vorbirea obișnuită spune că toate lucrurile se fac «la vremea lor», așa cum toate lucrurile se pun «la locul lor»"[34].

De Sf. Andrei, la *păzitul usturoiului*, se face o petrecere anume pentru fete și flăcăi, la care, uneori, se ghicește pe ursită. Astfel, în satul Plopana – Bacău, „fetele aprind lumânări și pun usturoi împrejur; la care lumânarea arde mai curând, aia se mărită întâi"[35]. Această zi se mai numește, în sudul Moldovei, și *sâmbăta ursului*, sărbătorind un animal totemic al zonei Carpaților, în strânsă legătură cu menirea destinului, cu *ursitoarele* sau cu *ursele*[36].

La Anul Nou sau la Bobotează, pe lângă vergelatul îndătinat pentru prevestirea calității și cantității roadelor ogorului ori livezii în anul ce începea, se săvârșea și un vergelat pentru soarta tinerilor. Această divinație utiliza inelele sau alte obiecte aparținând fetelor sau feciorilor aflați de față. Cel care identifica perechile deduse din vergelat era de obicei stăpânul de casă, ori un *vergelator* străin. Uneori însă, flăcăii sunt aceia care trebuie să aleagă, operațiunea prezentând anumite dificultăți: „Se strâng la Bobotează fete și feciori. Aduc apă cu o cantă și fetele își aruncă inelele în apă. Feciorii trebuie să scoată inelele. Cine ce inel scoate, cu acea fată se va mărita. Când feciorii caută inelele cu mâna în apă, fetele îi lovesc cu un lemn cioplit în dungi (Vașcău – Bihor)"[37].

O formă arhaică a *Vergelului* se practică pe Valea Crișului Repede, unde se crede că „toate fetele câte participă la vărgel se vor mărita în Câșlegile anului"[38]. Inelele fetelor sunt înșirate pe o vergea de lemn iar inelele flăcăilor sunt puse pe altă vergea și introduse într-o cofă cu apă. Un bărbat și o femeie în vârstă (numită *Goga*), acoperiți cu un cearșaf, vergelează scoțând pe

---

[34] Mircea Vulcănescu, *Dimensiunea românească a existenței*. Ediție îngrijită de Marin Diaconu, București, Editura Fundației Culturale Române, 1991, p. 102.
[35] Adrian Fochi, *Datini și eresuri populare de la sfârșitul secolului al XIX-lea. Răspunsurile la chestionarele lui Nicolae Densușianu*, București, Editura Minerva, 1976, p. 17.
[36] *Ibidem*, p. 15, Bogdănești – Tutova, Ivănești – Vaslui, Negulești – Tecuci ș.a.
[37] *Ibidem*, p. 361.
[38] Ion Bradu, *op. cit.*, p. 31.

Scanned with OKEN Scanner

rând câte o pereche de inele în timp ce se cântă o melodie specială. La urmă, Goga stropeşte tinerii cu apa din cofă. Spre deosebire de alte variante de vergelat erotic, acesta are un aer solemn şi semidefinitiv, căci „în timpul jocurilor din acea seară, flăcăii nu au voie să schimbe fetele”[39]. Mamele fetelor îi servesc pe feciorii aleşi cu mâncare şi băutură, ca pe nişte gineri. Este un comportament similar cu cel aplicat de părinţii fetei, în Moldova, flăcăului care a jucat-o cel mai mult la horă.

Tot la sărbătorile trecerii dintre anotimpuri şi ani, se aplicau o serie de pedepse holteilor tomnatici şi fetelor bătrâne. În noaptea de Crăciun, la Agafton – Botoşani şi-n câteva sate vecine, se puneau în curtea fetelor „stătute” nişte manechine de paie numite *ursitori*. În alte zone folclorice, s-ar părea că acelaşi tratament era aplicat şi flăcăilor trecuţi de vârsta însurătorii. Astfel, în revista „Izvoraşul” este descris un obicei practicat în satul Gostila – Sălaj: „Flăcăilor şi fetelor bătrâne din sat, în seara dinspre Anul Nou, le fac: câte-o *babă* pentru flăcăi şi câte-un *moş* pentru fete, din nişte crăci de pom în formă de om cu mâni şi picioare, pe care le-nvelesc cu pae de ovăz ori grâu şi pe care le pun într-un pom sau pe vârful şurii, unde-i mai înalt şi nu se poate lua uşor”. S-ar părea că actul punitiv ritualizat avea efectul dorit: „cei care-au pus vin mai de dimineaţă, să facă haz, iar cei ce s-aşteaptă la un moş sau babă, toată noaptea stau trezi”[40].

Libertatea dată de părinţi tinerilor, la aceste date calendaristice speciale, pentru a participa la horă, la pregătitul jocurilor cu măşti animaliere, a alaiurilor de Irozi, la *Scrânciob* ori la *Străjuială*, izvorăşte din aceeaşi dorinţă de a înlesni nunţile sau, mai bine spus, de a netezi calea destinului spre un final fericit. Sunt strategii specifice mediilor familiale de pretutindeni, prin care se asigură condiţii optime întâlnirii dintre băieţi şi fete aparţinând aceluiaşi mediu social, pentru a se ajunge la căsătorii reuşite.

În satul tradiţional, căsătoria din interes sau căsătoria aranjată de intermediari nu era considerată a fi fericită. Nu pentru că n-ar fi fost bine ca un cuplu tânăr să pornească la drum favorizat de o stare materială prosperă, ci pentru că, pe lângă aceasta, trebuia să existe o anumită potrivire de vârstă şi educaţie, simpatie şi chiar dragoste care să atenueze posibilele lovituri ale sorţii. Comunitatea rurală urmăreşte ca, prin intermediul riturilor prenupţiale şi sărbătorilor iniţiatice, fetele mari şi flăcăii să ajungă ei înşişi la stabilirea unor relaţii ideale pentru întemeierea viitoarei familii. Abia în cazurile în care se produce o stagnare, fie din cauza unor conjuncturi nefericite, fie datorită inerţiei, sunt forţaţi respectivii tineri să se decidă pentru logodnă şi nuntă.

---

[39] *Ibidem*, p. 32.

[40] „Izvoraşul”, Revistă de muzică populară, Bistriţa – Mehedinţi, XVI, p. 398.

Scanned with OKEN Scanner

O modalitate de căsătorit cu sila, prin intermediul colectivității rustice, a fost *ducerea pe cotigă*, descrisă pe larg în revista „Ghiluşul", în varianta reprezentativă pentru satul Baloteşti: „Când cineva are un băiat, mai ales o fată ce cam se trece la uşa-i, apoi cică îl pune pe o cotigă şi pleacă cu odorul prin sat. Ajungând la poarta celuia ce are de însurat sau de măritat, bate, zicând: «– Ei, gospodari, aveţi însuriş?» de caută băiat – sau «măritiş» de caută fată. Gazda de colo, care se pricepe de ce sadea e cel de pe cotigă, zice: «– N-avem, nu!» Sau dacă zice «avem» sau tace, apoi s-a prins. Îi leapădă oglinda-n bătătură şi fuge de se uită înapoi, că a scăpat. La trei zile vin *cuscrii* celuia ce a fost adus şi târguiesc viitoarea căsnicie. *Iar de nu se prinde, apoi îl poartă pe cotigă mult şi bine tot satul şi chiar prin satele vecine* – şi vă puteţi închipui ce ruşine"[41]. Dar chiar şi în această situaţie-limită, se încerca mai întâi găsirea unui soţ sau a unei soţii din rândul celor care au fost colegi sau prieteni cu persoana *de căpătuit*, care au copilărit împreună sau care s-ar potrivi cu aceasta, având aceeaşi stare materială şi fiind mai în vârstă.

Strigatul peste sat, la Lăsatul Secului, vizează de multe ori fetele rămase nemăritate şi flăcăii cam *stătuţi*. În Bucovina, cel mai bogat repertoriu de strigături satirice la adresa celor care n-au putut să se căsătorească la vreme şi care au mai pierdut odată şansa oferită de Câşlegi, se poate auzi la *refenele*. Aceste petreceri de la Moşii de iarnă aveau „alături de funcţia ludic-distractivă [...] şi pe cea moralizatoare, de sancţionare a celor care n-au reuşit să «intre în rând» cu oamenii"[42].

În umbra complexului de practici magico-rituale ce au loc la marile sărbători ale tranziţiilor temporale, pentru asigurarea fertilităţii vegetaţionale, s-au îndeplinit şi vrăjile protejării destinului uman în cea mai înfloritoare perioadă a vieţii. Ritualuri ce dăinuie din vremuri de demult vin să întărească normele contemporane ale strategiilor maritale.

- ***Hora şi Scrânciobul***

Hora, cel mai important joc românesc şi balcanic, păstrează un număr impresionant de funcţionalităţi: încheierea unei alianţe de vârstă şi neam, pecetluirea unor legături erotice, comuniunea cu mişcarea anotimpurilor şi astrelor, cu depănarea zodiilor. În context ceremonial, acest dans mai are menirea de a impulsiona puterea cu care se declanşează fenomenul magic.

---

[41] „Ghiluşul", I, nr. 9-10, Balota – Dolj, 1912, p. 13.

[42] Ion Şeuleanu, *Dincoace de sacru, dincolo de profan. (Studii şi eseuri de folclor)*, Târgu-Mureş, Editura Tipomur, 1994, p. 100.

Scanned with OKEN Scanner

Scosul la joc al fetelor nubile şi intrarea în horă a feciorilor este, de fapt, acceptarea într-o petrecere iniţiatică, într-o nouă stare socială. Hora la marile sărbători ale anului, în momentele cruciale ale vieţii, operează o transformare culturală şi de statut social a protagoniştilor ei. Tinerii capătă o nouă identitate, încep *să fie văzuţi*, să fie acceptaţi ca persoane responsabile. Aşa cum constata Romulus Vulcănescu, în lucrarea intitulată *Fenomenul horal*, „în horă se dospeşte şi se organizează ierarhic şi magic societatea sătească”[43].

Mersul pentru prima oară la horă al băieţilor abia intraţi în adolescenţă înseamnă un examen de maturitate. Pentru fete, scosul la horă este şi mai important: „Treapta nubilităţii în ordine socială o conferă de fapt dansul sacru horal”[44]. Ele sunt iniţiate „în lumea dragostei permise şi maritale”. Din această clipă sunt înconjurate de familie cu o atenţie specială şi sunt primite într-un grup social deosebit, cu drepturi şi datorii consacrate. Debutul la hora satului nu se putea face oricum, pentru că momentul nu trecea neobservat. Cel care scotea o fată, pentru prima dată, la joc făcea parte dintre *dragomanii* horei, dintre cei mai destoinici dansatori, dintre cei mai respectaţi flăcăi.

Din momentul în care o fată era scoasă la horă, mamele aveau grijă să-i schimbe portul şi să-i pregătească zestrea. Aceste acţiuni interveneau în momentul în care fiica cea mai mare dintr-o familie era primită în *hora principală*, nu în cea a codanelor, adică a celor mici (Glăvăneşti – Bacău). În cazul când mai multe surori erau de vârsta scosului la joc, nu intrau în horă la aceeaşi sărbătoare, ci pe rând. Uneori, strictețea ierarhizării era mai mare: „Surorile mici nu intrau în horă până nu se căsătorea cea mare; stăteau pe margine (Bordeasca Veche – Vrancea)”[45]. Se întâmpla ca, în unele cazuri, surorile mai mici să fie primite în joc, însă, în general, accesul lor era îngrădit până la logodna celei mai mari fete din familie. În acest fel, se elimina rivalitatea dintre surori şi, mai ales, alternativa ca una dintre cele mai mici „să sară rândul” şi să încalce astfel normele statornicite prin tradiţie.

Dacă, pe de o parte, primirea unei fete în horă o apropie de ceata feminină legată de această categorie de vârstă – a maturizării şi descoperirii unor funcţii biologice – pe de altă parte, se acutizează rivalitatea între fruntaşele jocului. Căci a fi remarcată ca apariţie agreabilă în joc, consecinţă a aspectului fizic şi vestimentar, dar şi a măiestriei coregrafice, însemna sporirea şanselor de a atrage dragostea celor mai buni flăcăi. De aceea, prin vrăjile pe care şi le fac fetele de măritat, pe la babe, este scontată cea mai norocoasă prestaţie în horă.

---

[43] Romulus Vulcănescu, *Fenomenul horal*, Craiova, Editura Ramuri, 1944, p. 53.
[44] *Ibidem*, p. 96.
[45] *Sărbători şi obiceiuri*. vol. IV, p. 389.

Scanned with OKEN Scanner

Într-un descântec din Voitinel – Suceava, fata este prezentată a fi cucerit pe toți cei de față: „La joc am alergat, / Câți m-au văzut, / Toți s-au minunat! / Eu în frunte am căzut / Și tuturor le-am plăcut”[46]. Într-o variantă transilvăneană, eroina se spală cu apă și flori pentru a fi cea mai dorită în horă: „Cum din apă m-oi spăla / Toți feciorii m-or juca, / Fir de busuioc, / Eu oi intra în joc, / Tu să-mi dai noroc. / Cum nu poate popa face aghiazmă / Făr' de busuioc, / Așa să nu poată începe feciorii / Făr' de mine nici un joc!”[47] Visul tinerei care își descântă apare ca împlinit, într-o ipostază care-i depășește cele mai frumoase speranțe: „La casa jocului am stat, / Din trâmbiță am trâmbițat, / Din bucin am bucinat, / Toți feciorii m-au luat, / Toți m-au jucat, / Tot în fruntea jocului, / Tot în fruntea danțului”[48]. Într-un alt descântec bucovinean, ajutorul ceresc este potențat prin valoarea magică a busuiocului: „Luceafărul cel de zi, de sus, / Pe mâna dreaptă mi l-a pus / Și-n mâna stângă busuioc, / Să mă ia feciorii la joc”[49].

Casa jocului devine, pentru tinerii care obțin dreptul și libertatea de a intra în horă, foarte importantă; un spațiu consacrat, aproape sacru. Uneori, datorită unei anumite simbioze dintre locul sărbătoresc și dansul ritual, se produce un transfer de termeni. Folcloristul P. V. Ștefănucă semnala un astfel de fenomen în satele de pe valea Nistrului de Jos: „Flăcăii se adună și învață colindele la *hurdughie*, casa pe care o «nămesc» flăcăii la un gospodar din sat pe timp de 7 zile, cât țin sărbătorile Crăciunului și Anului Nou. *Hora din aceste zile se numește hurdughie*”[50].

Odată cu inițierea în dans, cu apropierea de un orizont existențial matur, tinerii nubili învățau o întreagă paletă de gesturi sociale. Flăcăii îi cinstesc pe cei care i-au însoțit și ajutat să intre în horă. Fetele mari care au „înnoit” jocul cu debutul lor își făceau datoria de a-i accepta în preajmă pe cei care le-au scos la horă. Asistate de părinți, îi primeau în vizită, îi ospătau și le dăruiau colaci la Crăciun, pască și cozonaci la Paști, năframe brodate, salbe și hurmuz pentru împodobit măștile alaiurilor din cele douăsprezece zile hibernale de la trecerea dintre ani. Tot nou-venitele în hora satului asigurau hrana lăutarilor și pregăteau

---

[46] S. Fl. Marian, *Vrăji, farmece și desfaceri*, în „Analele Academiei Române”, seria II, tom XV, 1892-1893, Memoriile Secției Literare, București, 1893, p. 166.
[47] I. B. Muntenescu, *Țărancele române din sărbătorile mari. Datine din Transilvania*, în rev. „Familia”, an XI, Buda-Pesta, 1875, p. 63.
[48] S. Fl. Marian, *Sărbătorile la români. Studiu etnografic*, vol. III. *Cincizecimea*, București, Göbl, 1901, p. 104.
[49] Idem, *Vrăji, farmece și desfaceri*, p. 113.
[50] P. V. Ștefănucă, *Cercetări folclorice pe Valea Nistrului de Jos*, în „Anuarul Arhivei de Folclor”, IV, București, 1937, p. 62-63.

Scanned with OKEN Scanner

ospățul final al colindătorilor. În schimb, flăcăii le jucau când veneau cu măştile animaliere în ultima noapte a anului, iar la Crăciun veneau în vizită „cu scopul de a le ura căsătorie cu noroc”[51].

Deşi aspectul material şi prestigiul social erau date importante în ecuaţia căsătoriilor, un flăcău sau o fată cu ţinută mândră în horă pornea cu atuuri în plus pe calea maritală, indiferent din ce mediu ar fi provenit. Este un fapt pe care ni-l relevă, printre altele, repertoriul strigăturilor de joc, în care sunt prezente două situaţii antagonice. Pe de o parte, sunt ironizaţi tinerii (băieţi sau fete) care, în ciuda sărăciei şi lenei se „îndeasă” la joc, pe de alta, avem tabloul mirific al grupului de dansatori excepţionali, care sfinţesc locul circumscris, făcându-l să izvorască flori şi busuioc. Aşa cum ne arată a doua situaţie, opinia satului este sensibilă la valorile estetice ale horei şi la acea *subiectivare* a *obiectivităţii lumii*, pe care o aduce evenimentul coregrafic. Căci dansul „s-a născut ca un gest de (supremă) spiritualizare a dimensiunii fenomenului motoric, a principiului natural”[52]. Sensul prim, originar, al dansului fiind acela de a elibera existenţa de efemer, de a scoate în relief vitalitatea tinerilor, calitate esenţială pentru un început optim în viaţă. Cei mai buni dansatori, care erau adesea şi *calfele* jocului, pot fi echivalaţi cu nişte juni-primi din spectacolele dramatice. Flăcăi mult mai arătoşi decât aceştia, dar care nu se descurcă prea bine în horă, sunt ocoliţi de fetele cele mai căutate.

În jurul spaţiului de joc, neamuri şi vecini asistau admirându-i pe cei agili, comentând comportamentul fetelor în general, aprobând mai degrabă ceremonialul în mod entuziast. Din nostalgia anilor trecuţi, aceşti spectatori găsesc resursele unor noi bucurii. Este aceeaşi participare pe care o surprindea, la începutul secolului trecut, Pompiliu Pârvescu în localitatea Cartal, din sudul Basarabiei: „Oamenii făceau grămadă împrejurul horei, rezemaţi în ciomege, cu ochii duşi către cei care jucau, ori mai departe pe drumul amintirilor din tinereţe şi toţi aveau aicea câte un vlăstar şi le creştea inima, când îl vedeau trecându-le pe dinainte în legănările horei”[53].

Complicitatea în iureşul jocurilor, ce se năştea între doi parteneri, era adesea continuată şi după ce răsunau ultimele acorduri ale muzicii lăutăreşti.

---

[51] Petru Caraman, *Colindatul la români, slavi şi la alte popoare. Studiu de folclor comparat*. Ediţie îngrijită de Silvia Ciubotaru. Prefaţă de Ovidiu Bârlea, Bucureşti, Editura Minerva, 1983, p. 585.

[52] Marin Marian, *Sensul consacrant aderent dansului, înţeles ca gest cultural şi ca act de creativitate spirituală*, în „Revista de Etnografie şi Folclor”, tomul 31, nr. 2, 1986, p. 147.

[53] Pompiliu Pârvescu, *Hora din Cartal*. Cu arii notate de C. M. Cordoneanu, Bucureşti, Academia Română, 1908, p. 41.

Scanned with OKEN Scanner

Flăcăul care introducea pentru prima dată o fată în horă şi care o juca mai des la următoarele sărbători devenea logodnicul ei şi apoi mire. Reciprocitatea atractivă a cuplului de dansatori, chiar dacă nu se ivea în toate cazurile, conducea în mod firesc spre relații mai apropiate. De la *circumambulația* horală se ajunge la dansul de perechi „cel mai apt unui dialog erotic [...]. Evoluția în doi cunoaşte toate treptele ierarhiei sentimentale, de la sondarea timidă şi asaltată de toată gama incertitudinilor, până la stabilirea unui cod al consonanței depline"[54].

Hora tinerilor nubili este o consfințire a vitalității firii, operând în actanți o autodezvăluire a metamorfozelor erotice, o accedere spre altă etapă a vieții. Timpul prezent trebuie valorificat la maximum: „Tiii, poartă-ți trupul / Cât îi timpul! / Poartă-ți trupul cighiliu / Chicioarele umblăciu"[55]. Înlesnirea dată de potrivirea la joc este importantă: „De-ai giuca, leli, ca mini, / Te-aş giuca numai pi tini, / Da tu gioci încetişor, / Şi eu gioc de mă omor"[56].

În colindele dedicate tinerilor necăsătoriți, intrarea flăcăului – la capătul unei lungi zile de vânătoare – în jocul soborului de fete semnifică nunta lui apropiată. Ritualul întâmpinării făt-frumosului, înainte de a fi primit în cercul dansatoarelor, indică limpede că alegerea sa a fost deja făcută: „Naintea lui hori făceară, / Bună ziua că-şi dădeară: / – Bună ziua, fetelor, / Fetelor, nevestelor! / Nimeni nu-i mulțumea, / Numai dalba ibovnicea. / « – Descalică voiniceşte / Leagă calul d-o mlădiță, / D-o mlădiță de măr dulce / Şi te prinde-n cea horiță, / Cea horiță a treia mână, / Să jucăm față la față, / C-aşa Dumnezeu ne-nvață, / Şi sprincene la sprincene / Ca doi porumbei la pene»"[57]. Acelaşi ceremonial – al legării calului de-un măr dulce şi-al aşezării îndrăgostiților la horă față în față – îl întâlnim în cele mai multe texte de acest gen: „Bună ziua el îşi dară, / Nimenea nu-i mulțumea / Numai dânsa-i mulțumeară [...] / – Mulțumescu-ț călăreț(u), / Discalică chip domnesc, / Leagă-ț calu de ici coalea, / De ici coalea cea mlădiț'... / Şi te prinde să jucăm(u), / Nu te prinde lângă min' / Şi te prinde-a treia mână, / Treia mână, treia parte, / C-aşa Dumnezeu ne-mparte"[58].

---

[54] Ovidiu Bârlea, *Eseu despre dansul popular românesc*, Bucureşti, Editura Cartea Românească, 1982, p. 82.

[55] Mihai Costăchescu, *Cântece populare româneşti*. Ediție îngrijită şi studiu introductiv de G. Ivănescu şi V. Şerban, în seria *Folclor din Moldova*, I, Bucureşti, Editura Pentru Literatură, 1969, p. 71.

[56] *Ibidem*, p. 170.

[57] Colindă culeasă în 1887 din Grindu – Ialomița, în rev. „Ion Creangă", anul IX, nr. 6, iunie 1916, p. 170.

[58] Lucia Cireş, *Colinde din Moldova. Cercetare monografică*. Cu 72 de melodii transcrise de Florin Bucescu şi Viorel Bârleanu, Iaşi, „Caietele Arhivei de Folclor", 1984, p. 91.

Scanned with OKEN Scanner

Un alt grupaj de colinde, subsumate ciclului *Tocmeala zestrei* (IV, 116 din tipologia Monicăi Brătulescu[59]), impune *hora* ca fiind evenimentul la care fata de măritat îl impresionează atât de mult pe pretendentul său de neam ales, încât acesta îi „iartă" aproape toată zestrea cerută inițial. Pe de o parte, îl cucerește frumusețea deosebită a fecioarei, pusă în valoare de hainele ei mândre, pe de altă parte, jocul măiestrit în șirul de dansatori. Circumambulația, repetată de trei și de nouă ori, acționează ca un puternic act magic: „Și unde-n horă se prindeară, / De trei ori hora-nvârteară, / De trei ori, de nouă ori, / Mari boieri că mi-o videară / De frumoasă ce ereară / Toată zestrea i-o iertară"[60]. Hora rămâne una din căile către riturile nupțiale. Din mijlocul satului, de la răscrucile care, pe alocuri, îi poartă numele, acest dans în cerc este inclus în ceremonialul nunții, devenind emblematic. În Moldova, ca și în alte regiuni ale țării, nu există secvență nupțială care să nu fie însoțită de horă. Este de fapt o caracteristică general românească. Astfel, în cartea lui Gheorghe Fira, *Nunta în județul Vâlcea*[61], se poate constata că de la „văzul ginereilor" până la „hora miresei" cercul horal se face nu mai puțin de cincisprezece ori: „Participarea la horele nunții atrage, pe cale de magie imitativă asupra nuntitorilor, din partea divinităților patronale ale căsniciei, belșugul, norocul și harul divin în viața de după nuntă"[62].

Prilej ideal pentru împrietenirea tinerilor, *scrânciobul* a intrat în strânsă relație cu *hora* la sărbători. Transferurile reciproce de funcții inițiatice între aceste ceremonii premaritale sunt numeroase. Grupul flăcăilor, aleși să organizeze petrecerile tinerilor din sat, își asuma, printre altele, ridicarea și împodobirea scrânciobului cu crengi de brad (Piatra Șoimului – Neamț). Uneori, îndatoririle se împărțeau între două cete de feciori: „ortodocșii organizau *hora*, iar catolicii *bâlciul* (Mircești – Iași)"[63].

Calfa care făcea jocul răspundea și de funcționarea în condiții optime a *Scrânciobului mare* (Răuseni – Udești, Suceava). Sunt numiți niște „feciori vrednici" (Glodu – Panaci, Suceava) care să împingă poliță de poliță *dulapul* „timp de zece ture" (Bolotești – Vrancea), ori să poarte *vârtelnița*. În număr de doi sau patru, după cât de mare era efortul pe care trebuiau să-l depună, acești flăcăi purtau numele de *scrânciobari*[64] sau *vătafi*.

---

[59] Vezi *Colinda românească. The romanian colinda (Winter-solstice songs)*, București, Editura Minerva, 1981, p. 241.
[60] Petru Caraman, *Literatură populară*, p. 70.
[61] Gheorghe Fira, *Nunta în județul Vâlcea*. Cu raport-prefață de C. Brăiloiu, București, Cultura Națională, 1928.
[62] Romulus Vulcănescu, *op. cit.*, p. 97-98.
[63] *Sărbători și obiceiuri*, vol. IV, p. 387.
[64] S. Fl. Marian, *Sărbătorile la români*, vol. III, p. 144.

Scanned with OKEN Scanner

Spațiul circular, în mijlocul căruia scrânciobul trasează un simulacru de *axis mundi*, consacră cercul magic al ceremoniilor premaritale. Este relevant în acest sens faptul că, în multe sate, scrânciobul era numit *horă* (Dealul Morii – Bacău, Alexeşti – Ipatele şi Tansa – Iaşi, Liteni – Suceava, Zăpodeni – Vaslui). Chiar şi încrucişarea de drumuri, unde se ridica scrânciobul, căpăta denumirea de *horă*[65]. În localitățile rurale mai mari, se înălțau scrâncioburi lângă fiecare loc de jucat: „Se făceau trei hore la răscruce de drumuri, unde erau şi trei scrânciobe" (Zăpodeni – Vaslui)[66]. Cine se da în leagăn spunea că „se trage-n *horă*" (Hadâmbu – Mogoşeşti, Iaşi).

Dacă scosul fetelor mari la joc reprezintă debutul lor în societate şi, implicit, pregătirea acestora pentru măritat, „trasul" în scrânciob devine, la un moment dat, la fel de important din această perspectivă. Adesea un eveniment era urmat imediat de celălalt: „Ti lua flăcăul din gioc şî ti băga în scrânciob" (Ciohorăni – Iaşi). Uneori băiatul o cinstea pe fată în timpul legănatului cu un pahar de vin, gest care era luat în seamă de cei de față: „Cari fatî be gin în *horî* era fatî văzutî" (Tansa – Iaşi). De multe ori, invitarea tinerei fete de către *alergători*[67], în numele unui anumit fecior, confirma în ochii celor prezenți seriozitatea intențiilor acestuia. Mai mult, „prezența unui flăcău alături de o fată în scrânciobul pascal echivala cu o cerere în căsătorie"[68].

În sudul Moldovei, a doua zi de Paşti, fetele mari ofereau un plocon (o năframă brodată, un cozonac şi 10-12 ouă roşii) aleşilor lor. În schimb, aceştia trebuiau să le joace în horă şi să le dea în scrânciob (Bârseşti – Vrancea)[69].

După mărturia lui D'Hauterive, secretarul domnitorului Alexandru Mavrocordat, în secolul al XVIII-lea, flăcăii din satele catolice care țineau de Dieceza de Iaşi participau la licitarea dreptului de a se da în scrânciob lângă fata iubită. Uneori, când era vorba de o fată cu însuşiri alese, concurența era atât de mare, încât feciorii ajungeau să sacrifice „pentru deşertăciunea de a izbândi, tot ce au agonisit într-un an"[70].

Fetele mai mici se adunau la Florii pentru a îndeplini un ritual asemănător cu *vergelatul* de la Sfântul Vasile, numit *Goghia*. Puneau împreună mai multe

---

[65] *Sărbători şi obiceiuri*, vol. IV, p. 387.
[66] *Ibidem*, p. 388.
[67] Tudor Pamfile, *Dragostea în datina tineretului român*. Text stabilit, cuvânt înainte şi întregiri bibliografice de Petru Florea, Bucureşti, Editura Saeculum I. O., 1998, p. 56.
[68] Ion H. Ciubotaru, *Catolicii din Moldova*, vol. II, p. 296.
[69] *Sărbători şi obiceiuri*, vol. IV, p. 334.
[70] D'Hauterive, Le Comte, *Memoriu asupra vechii şi actualei stări a Moldovei*, prezentat la 1787 lui Alexandru Vodă Ipsilante, Bucureşti, Göbl, 1902, p. 91.

Scanned with OKEN Scanner

inele într-un vas: „Fata al cărui inel a fost scos, se numeşte *surata mare*. Aceasta, în ziua de Paşti, face o petrecere pentru celelalte fete, apoi merg la scrânciob (*leagăn*) şi se dau în el, fiecare pe cheltuiala sa (Spineni – Tuţcani, Covurlui)"[71].

La Duminica Mare, într-o atmosferă sărbătorească, în avântul legănatului, dragostea are cele mai propice condiţii: „Căci, deşi primăvara e anotimpul cel mai puţin prielnic nunţilor pentru popor, este pentru omul naturii, care merge în ritm cu ea, perioada în care sentimentul iubirii înfloreşte în toată plinătatea"[72]. Poetul Vasile Alecsandri considera scrânciobul un obiect emblematic pentru idilele ţărăneşti: „Şi scrânciobul se-ntoarce purtând în legănare / Părechi îmbrăţişate cu dulce înfocare"[73]. Latura erotică a magiei legănatului a pus de multe ori în umbră celelalte valenţe ale sale, cum ar fi impulsionarea fertilităţii terestre, purificarea atmosferei sau aducerea ploilor *cu mană*. Am putea vorbi în acest caz de o fază târzie a obiceiului. Totuşi, nu trebuie să uităm că deja *Aiora*, antica sărbătoare a primăverii şi scrânciobelor, era practicată mai cu seamă de fete nubile. Se credea că legănatul tinerilor, la o anumită sărbătoare de primăvară, este de bun augur nu numai pentru rodnicia ogoarelor ci şi pentru norocul lor în viaţă.

Asupra arhaicităţii simbolismului marital al leagănului ne putem convinge studiind colindele româneşti *de fată mare*. În textele încadrate de tipologia Monicăi Brătulescu la numărul 80A, eroina este aşezată într-un *leagăn de aur, de argint, de mătase* ori de *tafta verde* şi-şi aşteaptă peţitorii. De cele mai multe ori este vorba de un leagăn împletit, de tipul *hamac*. Ipostaza aceasta de platformă mobilă are o vechime apreciabilă, de vreme ce era atestată în America precolumbiană, atât pentru dormit, cât şi ca mijloc de transport[74]. Culoarea verde a unor exemplare indică posibilitatea ca iniţial acest leagăn să fi fost împletit din ramuri înfrunzite. Iar folosirea metalelor preţioase consacră fata de măritat din scrânciob drept substitut al unor divinităţi ale fertilităţii şi căsătoriei[75].

---

[71] Adrian Fochi, *Datini şi eresuri populare*, p. 133.

[72] Petru Caraman, *Colindatul la români, slavi şi la alte popoare*, p. 586. Idem, *Legănatul – ca muncă şi ritual – reflectat în folclorul artistic, mai ales la popoarele din orientul şi sud-estul Europei*, în vol. *Studii de etnografie şi folclor*. Ediţie îngrijită de Ovidiu Bârlea şi Ion H. Ciubotaru. Postfaţă, note, indice şi bibliografie de Ion H. Ciubotaru, Iaşi, Editura Junimea, 1997, p. 13-176.

[73] *Paştele*, în vol. *Poezii*, I. Ediţie îngrijită, adnotată şi comentată de G. C. Nicolescu. Cu o prefaţă de N. I. Popa, Bucureşti, Editura de Stat Pentru Literatură şi Artă, 1955, p. 366.

[74] George Montandon, *Traité d'ethnologie cycloculturelle et d'ergologie systématique*, Paris, Payot, 1934, p. 552.

[75] Octavian Buhociu, *Folclorul de iarnă, Ziorile şi poezia păstorească*, Bucureşti, Editura Minerva, 1979, p. 150-152.

Scanned with OKEN Scanner

În inima unui peisaj de început de vremuri, copacul în care se leagănă fata corespunde Arborelui Cosmic. Scena are loc într-un imens univers fantastic: „... în largul lumii, între vârful cerului şi văile adânci sau între munţi şi Marea Neagră”[76]. Colindul focalizează atenţia spre tânăra din leagănul minunat, pornind de la aria largă a peisajului montan: „Sus din plai de-al muntelui / Sub cetina bradului”[77], sau a ţărmurilor de ape: „Sub zare de soare / În ostrov de mare”[78], coborând apoi în spaţiul dendrolatric până la „Ileana cea frumoasă”[79].

Unele variante surprind nu numai imensitatea spaţială, ci şi dilatarea timpului, care cuprinde acţiunea prezentă (legănatul fecioarei) simultan cu îndelungata creştere a arborilor ce constituie suportul scrânciobului: „Crescutu-mi doi meri, / Doi meri de-mpletiţi / De vară-s rodiţi, / Toamna-s pârguiţi. / În vârful de meri / Este-un legănel, / Leagăn de fir galben”[80].

În unele variante, arborele este înlocuit de o floare uriaşă, cel mai adesea un crin alb: „Tot mai jos, la loc frumos / Este-un crin mare-nflorit, / Dar în floarea crinului? / Este-un leagăn de mătase, / Dar în leagăn cine şade? / Tot Lenuţa, fata mare!”[81]

Aşezarea în leagăn a tinerei fete semnifică, în mod evident, pregătirea ei pentru apropiatul măritiş. În marea majoritate a colindelor de acest fel, preafrumoasa fecioară îşi pregăteşte zestrea: „Ce-mi coase şi-mi chindiseşte / Cu fir de-aur împleteşte, / Cu mătase isprăveşte / Cămăşuţa nunului, / Sangulie mirelui”[82]; „... chindoseşte, / De grea nuntă se găteşte”[83].

Adesea textul menţionează că este vorba de o fată care îşi cunoaşte ursitul: „Logodită sunt de mică / Şi azi-mâine nunta-mi pică, / Să mă ia din aste curţi, / Să mă treacă peste munţi”[84]. Din leagănul ei înalt, tânăra aşteaptă alaiul mirelui: „Astăzi, mâine, nunta-mi vine / ... / Pă cea guriţă de vale / Colăcerii cum îmi vin / Câte unu, câte doi, / Câte trei alăturaţi”[85].

---

[76] Mircea Eliade, *Istoria credinţelor şi ideilor religioase*, III, p. 235.
[77] C. Mohanu, *Fântâna dorului. Poezii populare din Ţara Loviştei. Folclor din Oltenia şi Muntenia.* Texte alese din colecţii inedite, VI, Bucureşti, Editura Minerva, 1975, p. 105.
[78] C. Brăiloiu, Emilia Comişel şi Tatiana Găluşcă-Cârşmariu, *Folclor din Dobrogea.* Studiu introductiv de Ovidiu Papadima, Bucureşti, Editura Minerva, 1978, p. 99.
[79] C. Brăiloiu ş.a., *op. cit.*, p. 98.
[80] *Ibidem.*
[81] Petru Caraman, *Literatură populară*, p. 51.
[82] G. Breazul, *Colinde.* Culegere întocmită de..., Bucureşti, Fundaţia Regală „Principele Carol”, f.a., p. 354.
[83] Petru Caraman, *Literatură populară*, p. 48.
[84] G. Breazul, *op. cit.*, p. 354.
[85] Petru Caraman, *Literatură populară*, p. 47.

Scanned with OKEN Scanner

Leagănul devine prilejul unei probe iniţiatice pentru voinicul care vrea să stea alături de iubita sa, cu scopul de a împărţi „Dragoste cu braţele, / Sărutări cu buzele”[86]. Spre deosebire de cum se petrec lucrurile aievea, în colindă fata este cea care invită flăcăul îndrăgit să vină alături de ea în scrânciob: „Să vorbim noi amândoi, / Amândoi ca două flori, / Una-i floarea crinului / Alta-i a bujorului”[87].

Cu ajutorul calului său năzdrăvan, precum voinicul neînfricat din basme, eroul de colind ajunge în leagănul verde al fetei, suspendat în crângul de pe malul Dunării: „Unde Voinea mi-auzea, / Unde pe murgu strângea, / Unde-l strânse şi mi-l frânse, / Ţintă-n Dunărea-mi sărise; / Şi şedeau ei amândoi, / De-amândoi ca doi porumbi”[88]. Alteori, flăcăul face o punte de săgeţi, ca să urce până la leagăn: „Iar Ion făt-frumos, / El făcuse cum putuse, / Arcu-ntinse, punte-i puse...”[89]; „Voinic arcu întinse / Şi lângă dânsa trecuse, / Mult, Doamne, le şade bine, / Ca doi ochi într-o lumină, / Ca doi brazi într-o tulpină, / Ca două flori într-o grădină”[90].

Adesea, leagănul fantastic primeşte, în colindele de fecioară, un vehicol animalier. Motivul este legat în primul rând de sfera nupţială, dar intervin în acest context numeroase elemente acvatice, htoniene, telurice şi totemice. Animalul care duce scrânciobul cu fata de măritat este din familia bovideelor sau cervideelor. Aşa cum sublinia Octavian Buhociu, în studiul său asupra colindelor Crăciunului, imaginea fecioarei aşezate în leagănul dintre coarnele fiarei din codru este străveche, amintind de Isis, zeiţa lunii şi fertilităţii, stând între coarnele taurului sacru Apis, precum şi de Artemis istriana, din carul tras de cerbi[91]. Traian Herseni consideră că „relictele unui cult lunar şi solar constituie interpretarea cea mai corespunzătoare care se poate da colindei cu leagănul unei fete în coarnele unui bohor (bour), dacă nu cumva se leagă de mitul paralel al Europei răpite de Zeus, transformat de circumstanţă în taur”[92].

Bourul (*buhorul, boul* ş.a.) ori cerbul cu leagăn în coarne apare într-un peisaj stihial, într-un cosmos pustiit de furtuni şi inundaţii. Clarobscurul ce domină cromatic aceste colinde este atenuat, în variantele cu tematică nupţială, atât de elementele astrale ale traseului mirific, cât şi de strălucirea coarnelor

---

[86] C. Brăiloiu ş.a., *op. cit.*, p. 108.
[87] Petru Caraman, *Literatură populară*, p. 51.
[88] C. Brăiloiu ş.a., *op. cit.*, p. 101.
[89] Vasile Cărăbiş, *Poezii populare româneşti*, Bucureşti, Editura Minerva, 1986, p. 172.
[90] *Ibidem*, p. 160.
[91] Octavian Buhociu, *op. cit.*, p. 150-151.
[92] Traian Herseni, *Forme străvechi de cultură poporană*, p. 299.

Scanned with OKEN Scanner

animalului-vehicol: „Sus, mai sus de soare, / Printre stele lucitoare, / Este-un strat de busuioc / Ş-o cărare la mijloc / Face-o face boul sur, / Cu copite potcovite / Şî cu coarne aurite, / Dar pe coarne ce purta? / Poart-un leagăn de matasî"[93].

Acest bovideu, reprezentativ pentru mitologiile astrale, este ocrotitorul viitoarei mirese. Somptuozitatea scrânciobului purtat de acesta îi evidențiază valențele nupțiale, festive: „Bohor negru înoată / Şi pe coarne îmi poartă / Leagăn mândru şi frumos / Lucrat cu sedif şi os, / Coperit cu tafta verde, / Dar în el cine îmi şede? / Ileana cu ochi căprii / Cu obrazii rumenii"[94].

Binecuvântând tânăra din leagăn, cerbul – emblemă arhaică a reînnoirii ciclice – o ajută să-şi împlinească destinul. Secvența în care, străbătând adâncimile tainice ale codrului, o fată urmează să-şi întâlnească viitorul soț este pusă, în basmele de tipul AT-450, sub zodia unui cerb. Simbolistica solară incumbată de acest animal totemic – aici rezultat din metamorfoza fratelui eroinei – este evidentă într-o variantă culeasă de D. Stăncescu din satul Telega – Prahova. Cu trupul cu totul şi cu totul de aur, cerbul umbreşte chiar strălucirea soarelui: „Soarele rămăsese pe lângă el ca stelele cele mici pe lângă soare, iar coarnele cică i-ar fi fost lungi şi pline de ramuri şi pe coarne şi pe toată rămurica cică erau semănate pietre nestimate de sclipeau de o minune; iar de la vârful unui corn la ălilalt s-ar fi cumpănit încetişor de acolo până acolo un leagăn împletit numai în fire de mătase"[95]. După ce s-a urcat în leagănul dintre coarne, începe călătoria inițiatică a viitoarei mirese.

Asemenea fetei din leagănul dintre coarnele bourului, eroina purtată de cerb constituie o moştenire culturală arhaică. Este „o imagine cu preistorica aureolă pierdută a unei zeițe protectoare de animale sălbatice şi a căsătoriei"[96].

Elementul unificator îl constituie *leagănul*, ca emblemă a magiei maritale. În basme, datul în leagăn al eroinei constituie impulsul către o căsătorie miraculoasă, cu relicte evidente din arhaicele *hieros gamos*. În narațiunea fantastică din culegerea Elenei Sevastos, *Cine caută, găseşte,* soarele se află deasupra scrânciobului şi-şi alege o soție. „Când au ajuns la scrânciob strălucea de frumuseță printre celelalte femei, ca luna printre stele. Şi cum era senin, frumos, din văzduh se stârneşte o vijelie şi-o mânia lui Dumnezeu; soarele se întunecă de nori groşi şi cum se da femeia cea frumoasă în scrânciob

---

[93] Lucia Cireş, *Colinde din Moldova*, p. 92-93.
[94] Teodor T. Burada, *O călătorie în Dobrogea*, în *Opere*, vol. IV, *Folclor şi etnografie*. Ediție critică de Viorel Cosma, Bucureşti, Editura Muzicală, 1980, p. 40.
[95] D. Stăncescu, *Cerbul de aur. Basme culese din popor*. Ediție îngrijită, prefață şi tabel cronologic de Iordan Datcu, Bucureşti, Editura Minerva, 1985, p. 20-21.
[96] Octavian Buhociu, *op. cit.*, p. 121.

Scanned with OKEN Scanner

c-un flăcău, sfântul soare se pleacă, o ia în braţe, se suie cu dânsa sus şi se face iar senin şi frumos"[97]. Aceeaşi condiţie asigurată de leagăn pentru ca soarele să răpească o fecioară o întâlnim în basmul povestit de Evdochia Şargu din Izvoare – Soroca: „Fimeia ceie avea o fatî. Aşa di frumoasî era, cî şî Soarili sî opré di pi cer din mers şî sî uita la fata ceie. Ş-odatî, di Paşti, sî da în scrânciob fetili. Soarili s-o oprit şi s-a dat gios ş-a furat fata"[98].

Dintr-un străvechi repertoriu de cântece, ce vor fi însoţit şi la români, ca şi în alte ţări balcanice, datul în scrânciob primăvara, s-au păstrat doar câteva texte. Lirica erotică românească foloseşte metafora legănatului ca expresie a sentimentelor de dor şi dragoste. Este vorba de acea percepere universal omenească „a *fericirii legănate*, a leagănului în care fiinţa umană cunoaşte, *în întregimea ei*, o fericire nelimitată"[99].

Apărut cândva, în zorii umanităţii, ca o magie pentru renaşterea naturii, datul în scrânciob a acumulat valenţe erotice şi maritale. La începutul secolului al XVIII-lea, scrânciobele apar în târguri şi oraşe, spre bucuria tinerilor. Pe la 1717, se construise un scrânciob tradiţional chiar în faţa Curţii Domneşti din capitala Moldovei[100]. Contemporanii lui Gheorghe Asachi erau de părere că „petrecerea cea mai frumoasă din săptămâna luminată era aceea ce se făcea a treia zi după Paşti, la *scrânciobul* din cotuna Buciumu, de lângă Iaşi, unde venea Domnitorul ţării şi toată boierimea"[101].

Spectacolul tinerilor dându-se în leagăn sub adierea zefirului, deasupra locului de joc, îi smulge scriitorului moldovean sintagme ditirambice: „Pe un muncel se înalţă o maşină legănătoare – scrânciob – care, ca aripile unei mori de vânt, învârtea în aer o salbă de juni şi de fete, a căror horbote fluturânde le asemănau cu zâne zburătoare prin aer, când hora rotundă întinsă şi arcanaoa, înşirată cu tropote cadenţate (măsurate), făceau a răsuna pământul"[102]. Cu mici diferenţe, aceeaşi imagine o mai putem vedea şi astăzi în multe sate în zilele de Sfântul Gheorghe, ori la Sărbătorile Paştelui.

---

[97] Elena D. O. Sevastos, *Literatura populară*, II. Ediţie îngrijită şi prefaţă de Ioan Ilişiu, Bucureşti, Editura Minerva, 1990, p. 75.
[98] I. Oprişan, *Basme fantastice româneşti*, I. *Fata răpită de soare*, Bucureşti, Editura Vestala, 2002, p. 21.
[99] Gaston Bachelard, *Aerul şi visele. Eseu despre imaginaţia mişcării*. Traducere de Irina Mavrodin. În loc de prefaţă *Dubla legitimitate* de Jean Starobinski. Traducere de Angela Martin, Bucureşti, Editura Univers, 1999, p. 45.
[100] Teodor T. Burada, *Privelişti şi dansuri populare din Moldova*, în *Opere*, vol. III, p. 217.
[101] *Ibidem*.
[102] „Gazeta de Moldova", nr. 27, 7 aprilie, Iaşi, 1858.

Scanned with OKEN Scanner

- ***Divinații și vrăji***

Nu există, în contextul practicilor magice de la noi, un capitol mai amplu și mai diversificat decât acela legat de ursită și de căsătorie. *Magia naturală*[103], cu latura sa psihologică, și *magia personală*, având ca mobil dragostea, s-au canalizat pe două căi distincte: cea a *divinațiilor* și cea a *vrăjilor*. Desfășurarea acestor modalități de învăluire și de provocare a sentimentului erotic depinde de vârsta și de succesul social al persoanelor care recurg la ele. Dacă divinațiile sunt preferate de debutantele la horă, de tinerele care mai au suficient timp să-și aștepte viitorul logodnic, vrăjile și mai ales actele de magie neagră devin apanajul fetelor bătrâne, disperate că s-ar putea să nu se mărite niciodată. În prima situație se urmărește doar cunoașterea destinului, pe când în cea de a doua se încearcă modificarea lui. Din această cauză „divinația capătă înțelesul unei științe oculte, diferită de magia propriu-zisă, centrată pe componenta acțională a voinței și forței"[104].

Divinațiile depind de măsura în care protagonistele sondează soarta, fără să aibă în vedere o persoană anume, sau, dimpotrivă, sunt îndrăgostite de cineva, simpatizează un flăcău anume, ori măcar își îndreaptă preferințele către câțiva tineri din preajmă.

Ghicitul ursitului poate fi o acțiune de grup, după modelul reuniunilor inițiatice feminine: „Conducătoarea acestei petreceri de fete, care e de obicei o babă bătrână, ce se pricepe foarte bine la asemenea lucruri, sau stăpâna casei, sau și o fată mai expertă, se numește *Ursitoare*"[105]. Spațiul unde se vergelează se află izolat de restul locuinței. Geamurile se închid și se acoperă, cufundând totul în semiîntuneric. Indiferent de tipul de divinație folosit (uneori este vorba de mai multe) se instituie o atmosferă solemnă, care impresionează în mod deosebit pe neofite. Momentul se adaugă altor relicte inițiatice ale unor străvechi *Weiberbünde*, menite să provoace o rupere de nivel: „moare starea de instinct și de amorf a copilăriei, pentru a renaște personalitatea și fecunditatea"[106]. Firește, sunt și momente când aceste divinații pot fi luate ca o joacă, ceva mai serioasă, dar încă destul de puerilă. Trecerea spre acceptarea unei noi realități se face treptat, tinerele fete dobândind o solidaritate durabilă în anii care vor urma. Timpul propice pentru aceste tainice întruniri era cel al punților dintre ani, al ajunurilor de Sf. Andrei, Sf. Nicolae, Sf. Vasile sau Bobotează.

---

[103] Achim Mihu, *Antropologia culturală*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 2002, p. 262.
[104] Cristina Gavriluță, *Socioantropologia fenomenelor divinatorii*. Prefață de Moshe Idel, Iași, Institutul European, 2008, p. 113.
[105] S. Fl. Marian, *Sărbătorile la români*, vol. I, p. 62.
[106] Mircea Eliade, *Eseuri*, p. 300.

Scanned with OKEN Scanner

La marile sărbători, divinarea ursitului era adesea o acţiune personală, cu cât mai secretă, cu atât mai eficientă. În acest caz, tânăra fată se ducea pe ascuns la locul divinaţiei, ca să n-o vadă nimeni, pe tăcute, despletită, dezbrăcată sau învelită numai într-un cearşaf.

Experienţa a generaţii de femei, care s-au ocupat cu divinaţiile, păstrează până astăzi o latură rituală. Ghicitul este culturalmente codificat şi nu se face la întâmplare. El constituie nu numai „o tehnică de descifrare, ci şi o expresie standardizată, o raţionalizare culturală a cauzalităţilor relative la ordinea lumii şi a oamenilor”[107].

Ghicitul în bobi pare a fi fost specific mediului rural românesc, având rădăcini în magia cifrei patruzeci şi unu şi în cea a spiritelor vegetaţionale ascunse în seminţe. Operaţia era însoţită de un descântec, iar fiecare număr de bobi are un înţeles anume, suplimentând divinaţia pur matematică. Totalitatea bobilor folosiţi are semnificaţia unui ciclu complet, „a unui ciclu care nu trebuie să ducă la o simplă repetiţie, ci la o schimbare radicală, la o trecere spre altă ordine de acţiune şi viaţă”[108]. Textul folosit valorifică puterea germinativă a bobilor şi se încheie cu ameninţarea acestora în caz de rea-voinţă: „41 de bobi, aţi fost în ceri ş-aţi fost în pământ, spuneţi-ne şi nouă ce aţi văzut. [...] Cu adevărat să-mi spuneţi, că de nu veţi gâci, în foc v-oi azvârli şi vă-ţi face cenuşă”[109].

Ca şi *trasul în bobi*, datul în cărţi acţionează după legile chiromanţiei, urmărind cadenţa aritmetică a alcătuirii anumitor formaţii, ori repetiţii de figuri. Apărută relativ târziu în contextul practicilor divinatorii, cartomanţia capătă o evoluţie aparte în folclorul românesc, cu totul diferită de cea a cunoscutelor tarocchi[110], prezentate de Francesco Marcolino Forli în scrierea sa, apărută la Veneţia în anul 1540. Având o sferă largă de cunoştinţe legate de practicile divinatorii tradiţionale, *cărturăresele* de la ţară au efectuat o operaţie de ritualizare a acestei practici. În noaptea de Sf. Vasile, ele încercau să-şi potenţeze clarviziunea, recurgând la oniromanţie: „Iar când se culcă, pun cărţile cu cari vrăjesc sub cap, crezând că prin această faptă pot bine vrăji, sau că li se arată în vis cum trebuie să vrăjească sau să ghicească mai nimerit şi mai bine”[111].

---

[107] Pierre Bonte, Michel Izard, *op. cit.*, p. 196.
[108] Jean Chevalier, Alain Gheerbrant, *Dicţionar de simboluri. Mituri, vise, obiceiuri, gesturi, forme, figuri, culori, numere*, vol. 3, Bucureşti, Editura Artemis, 1995, p. 34.
[109] Elena Niculiţă-Voronca, *Datinile şi credinţele poporului român, adunate şi aşezate în ordine mitologică*, vol. I, Cernăuţi, Tip. Wiegler, 1903, p. 134.
[110] Gheorghe V. Brătescu, *Vrăjitoria de-a lungul timpului*, Bucureşti, Editura Politică, 1985, p. 116.
[111] S. Fl. Marian, *Sărbătorile la români*, vol. I, p. 4-5.

Scanned with OKEN Scanner

„Citirea cărților" se face după ce s-a pronunțat un descântec legat de ceea ce-l interesează în mod deosebit pe solicitantul divinației. Vasile Alecsandri a surprins o astfel de prestație a unei cărturărese, care dorea să afle despre măritișul unei fete. Secvența face parte dintr-o „comedie cu cântece", *Drumul de fier*, publicată la 1869 în revista „Convorbiri Literare": „– Ele-s gura adivărului ... Stăi să le menesc. (Amestecă cărțile, apoi le apropie de gură și zice: «Treizeci-și-două de cărți, bine știți, bine gâciți, bine să ieșiți. Cum o știut cel ce v-o zugrăvit în roș, în negru, în albastru, așa și voi să-mi spuneți cu dreptu; dac-a fost să fie bucurie și cununie, să cadă drum în drum, dar în dar, inimă-n inimă; iar de nu și nu, să vă sufle vântu, să vă-nghită pământu»)"[112]. Textul este reprezentativ pentru un descântec erotic cu funcție mediată, care, în acest caz, se încheie cu blestemul la adresa cărților în situația în care vor da un mesaj oracular negativ. Formula introductivă o regăsim în descântatul cărților, descris de preotul Florea A. Drăghici după o vrăjitoare din Teleorman: „Voi, douăzeci și patru de cărți, / Voi, douăzeci și patru de frați, / Cum a știut croitorul a vă croi, / Tiparul a vă tipări, / Zugravul a vă zugrăvi / Și prin țări a vă risipi"[113]. De data aceasta, este vorba de aflarea unei comori: „Așa să știți dă știrea banilor", sau de soarta unui bolnav: „Dac'avea leac, / Ș-o avea leacu dă la mine / Să-i dați bucurie"[114]. Într-un interval de circa cincizeci de ani, o modalitate de divinație străină satului a fost total transfigurată după legile credințelor magico-rituale autohtone.

Dintre formele arhaice de aflat ursitul, se disting *vergelatul*, în toate ipostazele sale, și *așezarea punților* la Anul Nou sau la Bobotează. Vergelatul iubiților s-a desprins dintr-o variantă mai veche a oracolelor agrare și pastorale. Cel mai cunoscut este *vergelatul skeptromantic*, bazat pe magia nuielelor de alun. La fel de vechi este vergelatul cu ajutorul unor lucruri simbolice, sugerând diferite posibile calități ori defecte ale ursitului. Substituind vergelarea cu ajutorul grămăjoarelor de grâne, în fața cărora se afla câte un tăciune aprins, acest fel de divinație păstrează contactul cu variantele plauzibile ale sorții. În *seara fetelor*, cum mai era numit Andreiul, se ascundeau sub farfurii fire de mirt, flori și păpuși. Tinerele adunate la acea casă trebuiau să-și aleagă câte un vas: „care ia mirta se căsătorește, care ia floarea mai fetește, care ia păpușa, face copil de fată mare" (Perieni – Vaslui). Tot atunci fetele se duceau la fântână cu oglinda în mână și se rugau de apă să le aducă peținori: „Cum izvorăște apa, / Așa să vie!" (Sodomeni – Iași).

---

[112] V. Alecsandri, *Teatru*, I, București, ESPLA, 1952, p. 342.
[113] Tudor Pamfile, *Comorile*, București, Librăriile Socec – C. Sfetea, Pavel Suru, 1916, p. 30.
[114] „Ion Creangă", anul VII, nr. 7, iulie 1914, p. 210. O variantă prescurtată, culeasă din Siret, este publicată de Elena Niculiță-Voronca, *op. cit.*, p. 136.

Scanned with OKEN Scanner

Un vergelat complex este cel aflat de S. Fl. Marian de la Ilinca Moşulea din satul Ciocăneşti – Dorna. Mai multe fete „iau trei cărbuni stinşi, o bucăţică de lut, una de pâne şi una de sare şi le pun toate în cruciş, pe o sită întoarsă cu pânza în sus, iar la mijlocul acestor obiecte pun un ac sau un bold înfipt într-o fărmătură de pâne. Apoi învârt aţa fixată la un capăt în ac de două ori pe degetul arătător de la mâna dreaptă, ridică puţin acul sau boldul în sus şi rostesc următoarele cuvinte: Sfinte Vasile! / Spune-mi: / Vine mirele sau nu? / De vine, / Să tragă la pâne / Şi sare! / De nu vine, / Să tragă la lut şi la cărbune!"[115] Sita, instrument al alegerii, al departajării binelui de rău şi adevărului de minciună, întăreşte simbolismul pozitiv al pâinii şi sării şi pe cel negativ al lutului şi cărbunelui. Pentru ca divinaţia să reuşească pe deplin, era invocată divinitatea nopţii de la răscrucea anilor, Sfântul Vasile. Folosirea degetului arătător de la mâna dreaptă ajută la departajarea adevărului, iar aşezarea în cruciş a obiectelor girează sentinţa divinatorie.

Punţile pe care le pun fetele mari în nopţile sfinte ale iernii, lângă o sursă de apă curată, îmbină magia lucrurilor încărcate de *numinos* (busuioc, cunună şi inel de cununie) cu simbolismul climateric (ninsoarea ori chiciura, acoperind aceste fragile încropiri, de bun augur pentru măritiş). Firul de stuf, pe care mergeau călare fetele care puneau punţi, adaugă simbolismul belşugului. În plus, se credea că în acea noapte se vor visa împreună cu ursitul pe punte.

Ghicitul viitorului soţ, după cum se alege stâlpul din gard, păstrează relaţii cu magia dendrolatrică, dar şi cu *rabdomanţia*. Divinaţia cu ajutorul animalelor urmăreşte reacţia instinctivă a vietăţii provocate, mai mult decât simbolistica acestora. Cuvintele oamenilor, ascultate de fată în anumite seri sărbătoreşti, devin oracole *sui-generis* numai prin adaptarea întâmplătoare cu sintagma *a pleca de-acasă* (cu sensul de a se duce la casa mirelui).

Mult mai diversificată este oniromanţia. De la simpla aşezare sub pernă a unui fir de busuioc, legat cu aţă roşie, şi până la impulsionarea setei prin alimente foarte sărate, nici un procedeu nu este omis pentru a provoca visul prevestitor de căsătorie, în ajunul sărbătorilor de iarnă. Imaginea ursitului se derulează uneori în clasica idilă a celor doi iubiţi ţinându-se de mână, sau codificată, cel mai adesea fetele visând cai mândri.

Divinatul în oglindă continuă una dintre cele mai vechi practici magice. Oglinzi divinatorii, aşezate în faţa lunii, ori într-o anumită înşiruire, erau folosite de vechii chinezi, greci, japonezi şi romani. Un rol important îl juca această modalitate de a prevesti viitorul şi la persani. Se credea că faţa şlefuită a oglinzii poate revela adevărul. Fiind inversul necromanţiei[116], oglinditul poate

[115] S. Fl. Marian, *Sărbătorile la români*, vol. I, p. 75.
[116] Jean Chevalier, Alain Gheerbrant, *op. cit.*, vol. 2, p. 371.

Scanned with OKEN Scanner

face să apară oameni, ce vor fi întâlniți mai târziu de cea care privește și care execută o acțiune ce va fi înfăptuită într-un timp viitor. În cazul divinației organizate de fetele din Moldova, magia oglinzilor era suplimentată de *lihomanție* (în parte fortuită, dat fiind faptul că această ghicire a ursitului avea loc noaptea), cât și de magia de contact de sorginte nupțială. Ele se duc la *casa de joc*, iar la miezul nopții privesc în oglinzi folosite de mirese, la lumina lumânărilor de cununie (Șendriceni – Botoșani).

Aflarea ursitului se face și cu ajutorul *ceromanției*, *hidromanției* ori *piromanției*. Aproape niciodată nu este vorba de o practică în stare pură, ci de complexe magico-simbolistice.

De la magia pasivă a divinațiilor se ajunge la magia activă moderată. Este vorba de acele descântece care au ca scop înfrumusețarea eroinei și asigurarea succesului ei în societate: la horă, la scrânciob, la hram, la orice petrecere. S. Fl. Marian încadrează aceste practici la *farmece* și le stabilește structura specifică. Eroina sau *fermecătoarea* în numele ei se adresează, de obicei, Maicii Domnului sau unor divinități acvatice ori astrale, chemate să o desfacă de aruncături și făcături și să-i dea puterea de a cuceri pe toți cei din jur, „spre a atrage prin frumusețea, purtarea și vorba sa pe oricine spre sine, însă mai ales pe aceia pe cari și-a pus ea ochiul”[117]. În multe variante lipsește secvența îndepărtării răului făcut de vrăjitoare, solicitarea fiind prezentată ca realizată: „Am vinit eu, / Zâna zânilor, / Floarea florilor / Cu gurița di nieluțî / Sî ciu tuturor drăguțî” (Boureni – Iași).

Cele mai realizate din punct de vedere artistic sunt însă descântecele care prezintă un întreg scenariu cu dezvoltări ample. Teama de neîmplinire erotică a tinerei care-și descântă este pe deplin îndepărtată, pentru că i se prezintă o ipostază apoteotică. Înseși surorile soarelui vin s-o împodobească: „Și-am văzut trei zori, / Trei surori, / Trei zori de-a ceriului, / Trei surori de-a soarelui: / Sora soarelui cea mare / Luna-n piept pusu-mi-o, / Luminatu-mi-o, / Strălucitu-mi-o [...] / Sora soarelui cea mijlocie / Luceferi în umeri pusu-mi-o, / Pusu-mi-o, / Luminatu-mi-o [...] / Soara soarelui cea mică / Stele-n poală bătutu-mi-o, / Bătutu-mi-o, / Luminatu-mi-o, / Strălucitu-mi-o”[118]. Recuzita feeriei magice cuprinde numeroase simboluri nupțiale: cal alb, cămașă de dragoste, cunună de flori, pahar de aur, pat de argint ș.a. Într-un descântec cules din Huși de Nicolae Păsculescu, eroina primește „conduri de mărgăritare”, „straie de busuioc”, „cușmă de cinste”, „colan de argint”, odată cu puritatea elementelor cosmice. I se urează

[117] S. Fl. Marian, *Vrăji, farmece și desfaceri*, p. 81.
[118] *Ibidem*, p. 129.

Scanned with OKEN Scanner

să fie „Ca steaua cerului / Ca roua câmpului”[119]. O altă variantă a acestui text magic îmbină straiele de esență vegetală cu cele amintind de curțile împărătești: „În giulgiu verde te-or înveli, / Cu *splită* de busuioc te-or stropi, / Cu cireș alb te-or împodobi, / Cu strae de dragoste te-or găti, / Cu papuci de *bosăi* te-or încălța / Și cu brâu de *adamasă* te-or încinge, / Și coroană de aur în cap ți-or pune, / Sfântul Soare în frunte ți l-or pune, / Luceferii pe umeri ți i-or pune, / Mănuși de aur în mână îți vor pune”[120].

Vraja înzestrării fecioarei cu cele mai alese veșminte și cu farmecul înfloririlor vegetaționale a influențat colindele de fată mare. „Cât de vechi este acest motiv în formulele magice, ne indică prezența lui în unul din descântecele *de dragoste* malaieze, în care întreaga natură e cuprinsă de uimire față de frumusețea fetei: «... iarba, ramurile, toți copacii cerului și pământului se închină cu o profundă venerație și cinstire în fața mea...»”[121]. În dorința de a cuprinde toate sevele impetuoase ale arborilor, eroina de descântec se transfigurează într-un element vegetal: „Eu vișinul înflorit, / De la munte coborât, / Cu vârfurile până-n pământ, / Cu ramurile până sub cer”[122].

Mai intense în învigorarea sentimentului erotic, sunt descântecele de adus ursitul. Vehicolul utilizat se revendică din vechi culturi astrale. În special luna, protectoarea destinului și a femeilor, este invocată, în ipostaza sa de *crai nou*. Divinitatea nocturnă devine mesager fantastic, în momentul în care i se oferă, drept frâu pentru calul ei, baticul, brâul sau pletele fetei descântate: „– Lunî, lunî, doamnî bunî, / Na bgiciuțu di la mini, / Mânî murgu di sub tini” (Botuș – Suceava); „– Lună, lunișoară, / Dragă surioară, / Tu ai cal bun, / Dar n-ai la dânsu frâu, / Îți dau brâul meu, / Pune-l la calul tău / Și du-ti după ursâtorul meu” (Lungani – Iași). Sau: „– Sorî, sorî, lunî sorî, / Na-ț păru neu / Ca sî faci frâu calului tău” (Ipatele – Iași). La daci și la alte popoare ale Antichității, luna favoriza toate actele magice și mai cu seamă vrăjile erotice. Căsătoriile aveau loc în perioada când pe cer se ivea luna nouă, prielnică oricărui început, ori luna plină, de bun augur pentru bogăție și realizări.

Astrul zilei devine model pentru succesul desăvârșit în fața mulțimii: „Cum izbucnești și răsari / Sfântu soari / Din noori, / Din toati cețile, / Din toati negurile; / Cum zbucnești și răsari / Sfântul soari, / Mai frumos / Și mai luminos /

---

[119] Nicolae Păsculescu, *Literatură populară românească*, adunată de... Cu 30 arii notate de Gheorghe Matei, București, Librăria Socec și Comp., 1910, p. 150.
[120] Descântec din Comănești – Bacău, în rev. „Ion Creangă”, anul VI, nr. 11, noiembrie 1913, p. 336.
[121] Petru Caraman, *Colindatul*, p. 441.
[122] Nicolae Păsculescu, *op. cit.*, p. 145.

Scanned with OKEN Scanner

Şi mai vederos, / Şi mai drăgălaş, / Aşa să zbucnesc şi eu"[123]. Alteori, este rugat să-i dăruiască eroinei descântecului din strălucirea sa: „– Soare, Soare, sfinte Soare, / Eu mă rog sfinții-tali, / Să-mi dai trei raze de-ale tale, / Înzânate, / Împănate, / Cu dragoste, / Cu liboste. / Cine m-o vedea, / Să mă-ndrăgească, / Cine m-a urât, / Să mă iubească, / Să le pai / Că soarele a răsărit, / Trandafirul a înflorit, / Codrul verde-a-nfrunzit!"[124] Descântecele pentru aducerea ursitului invocă adesea stelele şi luceafărul. Stelele *logostele* aduc puzderii de bucurii, adunând crâmpeie de dragoste. Uneori este chemată în ajutor o singură stea, cea sub care s-a născut fata descântată.

Stihial, metamorfozat într-o pajură învăpăiată sau într-un balaur înaripat, focul devine aliat al celui care ştie să-i descânte: „Pajură împăjurată / Cu foc înfocată, / Cu foc încinsă, / Mergi la ursâta lui Ion; / Cu foc o înconge, / Cu foc o aprinde!" (Ţoleşti – Suceava). Animalul fantastic înălțat din cărbuni aprinşi apare şi sub ipostaza de călăreț: „Pe cal de foc călare [...] / Cu bici de foc în mână"[125]. Există ancestrale interrelații între focul din vatră şi iubirea omenească. Gaston Bachelard observă, în lucrarea sa despre psihanaliza focului, că „Dragostea e prima ipoteză ştiințifică pentru reproducerea obiectivă a focului"[126], iar Carl G. Jung considera că aspectul general de nupțialitate al alchimiei se explică, în ultimă analiză, prin aceea că este o artă a focului[127].

Strâns legată de puterea focului ceresc, pajura cumulează funcțiile luminii şi pe cele ale fulgerelor. Ca şi vulturul, această pasăre îndeplinea în teogonia elină „rolul de purtător al focului divin"[128], de mesager ce poate străbate lumea, urmând traiectoria soarelui de la răsărit până la zenit. De aici capacitatea de a aduce ursitul. Purtatul pe cociorvă este una din ipostazele acestei magii igneice.

Dintre obiectele magice, brâul fetei este cel mai eficient sol al iubirii. Metamorfozat în şarpe, poate stârni în ajutorul său ascunsele forțe ale pământului şi apei. În acest fel, poate aduce ursitul „Din pământ, / Di sub pământ / Prin vadul apilor" (Boureni – Iaşi). Odată pornit pe drumul către fecioara care-şi descântă,

---

[123] C. Ciuchindel, *Folclor vechi românesc*. Ediție îngrijită, note şi bibliografie de, Bucureşti, Editura Minerva, 1990, p. 98.
[124] Nicolae Păsculescu, *op. cit.*, p. 124.
[125] *Ibidem*, p. 141.
[126] Gaston Bachelard, *La psychanalyse du feu*, Paris, Gallimard, 1938, p. 54.
[127] Apud Gilbert Durand, *Structurile antropologice ale imaginarului*. Traducere de Marcel Aderca, prefață de Radu Toma, Bucureşti, Editura Univers, 1977, p. 415.
[128] Jean-Paul Clébert, *Bestiar fabulos. Dicționar de simboluri animaliere*. Traducere din limba franceză de Rodica Maria Valter şi Radu Valter, Bucureşti, Editurile Artemis – Cavallioti, 1995, p. 334.

Scanned with OKEN Scanner

alesul ei trebuie „Să-şi lase lucru / Şi s-apuce câmpu”[129], şi nu se mai poate opri până la însurătoare: „Să n-aibă loc a sta / Până pe mine nu m-o afla, / Până pe mine nu m-o lua, / Până cu mine nu s-o cununa”[130].

Mai rare sunt descântecele de întors ursita, de alungat o dragoste pentru a putea logodi cu altă persoană. Dificultatea distrugerii unei afectivităţi deja construite conferă un anumit patetism acestor texte ale negării: „Cum să stânge hierul acesta în apă, / Aşa să se stângă focul (cutăria) / Din inima, din gândul meu; / Cum au şezut acest fier uitat şi prăpădit, / Aşa să uit eu pre (cutare), / Să nu-mi poci aduce aminte de dânsa / Şi de dragostile ei / Şi de numele ei. / Cum îmi uit eu urma me, / Aşa să uit eu pe (cutare), / Şi când m-oi înturna eu la urma me, / Să o caut, / Atunce să mă întorc gândul meu la (cutare), / Şi inima me / Şi să nu mai [mă uit] înapoi”[131]. Acest fel de descântece pentru *desfăcut de drag*, implorări ale uitării, au generat în lirica erotică motivul *Desfă, puică, ce-ai făcut*, în care eroul se crede victima unor farmece: „Cu sulcină / Din grădină, / Şi cu apă din fântână, / C-o aşchiţă, / Din portiţă, / Cu păr galbăn din cosiţă”[132].

Fetele bătrâne sunt cele bănuite de a fi recurs la magie neagră în scopul căsătoriei: „Înainti vremi, multi nevesti mureu di răul fetilor bătrâne, cî aceli sî duceu în păduri şî băteu peni în cioati şî făceu pi ursâta cutărei sau cutărei fimei şî li omorău cu zâli” (Ştefan cel Mare – Neamţ). Acest fel de vrăji pornesc de la premisa că fiecare om are trei ursite, care însă nu sunt slobode întotdeauna, şi atunci trebuie înlăturată piedica, chiar dacă în modul acesta s-ar provoca moartea cuiva.

Cele mai redutabile acte de magie neagră constau în torturarea *dublului* persoanei vizate, fie el trunchi de copac, fie o vietate. Regăsim aici urmele credinţelor arhaice legate de existenţa sufletului exterior corpului. În cioata din pădure, îmbrăcată în haine ca un manechin, se băteau mai multe pene în porţiunile stabilite a fi în relaţie cu diferite părţi ale corpului victimei, pentru ca în final să se dea lovitura de graţie, înfigându-se o pană în inimă (Rogojeşti – Botoşani, Arbore, Dolheştii Mari, Straja – Suceava). Se povesteşte că, în acel moment, din trunchi „ţâşné sângi” (Mircesti – Iaşi) şi că rivala fetei deceda. Vraja „la trunchi” sau „la cioată” era întărită prin invocarea, de trei ori, a spiritului pădurii după ce îi erau aşezate la rădăcina unui copac ofrande, de obicei alimente (friptură de gâscă, pâine proaspătă ş.a.): „– Uuu, uu, Strâga Pădurii / Şî Mama Pădurii, / Cari-i ursâta şî partea Ilenii?” (Uda – Iaşi).

---

[129] Nicolae Păsculescu, *op. cit.*, p. 147.
[130] *Ibidem*, p. 141.
[131] C. Ciuchindel, *op. cit.*, p. 108. Variantă de la 1784.
[132] „Ion Creangă”, anul IX, nr. 6, iunie 1916, p. 182.

Scanned with OKEN Scanner

Ipostaza animalieră a încarnării sufletului persoanei menite este, cel mai adesea, *broasca*; creatură a apelor primordiale, utilizată adesea în mitologia universală ca substitut al eului uman. Este de ajuns să ne gândim la prinții vrăjiți în basme să fie broaște, până când o frumoasă prințesă, bună la inimă, îi va săruta. În narațiunile fantastice încadrate de tipologia Aarne-Thompson la numărul 402, cel mai mic dintre feciori își ia ca mireasă o broască. Noaptea, aceasta se prefăcea într-o fată fără seamăn de frumoasă[133]. Întâmplarea cu bătrâna care, făcând pe ursită unei fete, și-a omorât propria noră, ori chiar propria fiică, măritată cu bărbatul dorit de „clienta" sa, ne-a fost istorisită în aproape fiecare sat pe unde am trecut, adesea indicându-se și numele descântătoarei respective. Deși acest tip de magie neagră nu mai este atât de frecvent pe cât s-ar crede, există repulsia față de broaștele care apar prea aproape de casă, mai ales în prag sau pe prispă.

Mai rar, dublul femeii amenințate de descântecul pe ursită este o „puică neagră", în care vrăjitoarea înfige un fier înroșit în foc (Ungureni – Botoșani). Se crede că, numai dacă persoana vizată este cu adevărat ursita soțului, va supraviețui după înfăptuirea actului de magie neagră.

Complexul magic legat de impulsionarea căsătoriei este semnificativ pentru relevarea importanței acestui rit de trecere în mediul folcloric. Vrăjile la care ne-am referit se înscriu ca o inițiere a tinerelor nubile, dar și ca o reconsiderare a universului înconjurător din perspectiva creării premiselor favorabile măritișului. În virtutea unor credințe populare în interdependența implicită dintre toate lucrurile și fenomenele, obiectele emblematice, vorbele spuse într-un anumit moment, întâmplările petrecute la horă ori la biserică acumulează pentru flăcăi, dar mai ales pentru fetele mari, valoare de *omen*, devin semne prevestitoare. Dorințele sunt transpuse metaforic în descântece, rezolvându-se astfel eventualele crize de vârstă.

- ***Ritmul tripartit și strategiile trecerii***

Un rit de trecere este o ordonare gradată a unei schimbări care, dacă s-ar face brusc, ar putea fi traumatizantă. Punctul culminant al nunții îl constituie *masa mare*, cu darurile, închinarea găinii și deshobotatul miresei – metamorfozarea simbolică a fetei în nevastă. În jurul acestui moment central, se conturează, ca niște cercuri concentrice din ce în ce mai largi, celelalte secvențe care țin de triada nupțială a riturilor preliminare, liminare și postliminare. Arnold Van Gennep le descompune în „rituri de separare, rituri de limită și

[133] Elena Niculiță-Voronca, *op. cit.*, p. 666-667.

Scanned with OKEN Scanner

rituri de agregare"[134], constatând că acestea nu ocupă aceeaşi proporţie în diferite ansambluri ceremoniale, în cazul nunţii fiind mai dezvoltate cele din a treia categorie.

Drama matrimonială se desfăşoară în trei acte, dar fiecare moment se împarte, la rândul său, în trei părţi. Peţitul este urmat, în cadrul ceremonialului nupţial tradiţional, de trei întâlniri între familiile ce urmează să se înrudească: *Pe urme, Împăcăciunea* şi *Croitul*. În contextul fiecăreia dintre aceste adunări se efectuează cele trei obiective ale purcederii marelui ceremonial: cunoaşterea mai bună a opţiunilor celor ce se vor încuscri, conştientizarea tinerilor despre importanţa pasului ce-l vor face şi pregătirile propriu-zise pentru petrecere. Pasul următor, *Logodna*, se înlănţuie cu alte două întâlniri de desprindere a viitorilor miri de grupul social şi de vârstă, căruia i-au aparţinut: *Vulpea* (mai ales atunci când fata care se căsătoreşte este din alt sat) şi *Vedrele*. Dacă mireasa este din acelaşi sat cu viitorii socri, *Vedrele* se ţin şi la casa ei şi la casa mirelui. Nunta cuprinde trei ospeţe: *masa de cununie*, *masa mare* şi *uncropul* sau *pocânzia*. Colacii rituali sunt prezenţi în trei momente importante ale ceremonialului marital: la luarea miresei, la masa mare (când se închină plocoanele) şi la vizitarea naşilor de către miri, în zona postliminară a datinii.

Logodna, deşi în ultima vreme, datorită comprimării timpului afectat căsătoriei, se face foarte aproape de nuntă, include trei feluri de rituri *de prag*. Acestea vizează separarea, impulsionarea rodniciei şi agregarea.

Schema clasică a riturilor de trecere este îmbogăţită, în cazul nunţii, cu numeroase secvenţe când au loc acte catharctice, apotropaice, propiţiatoare sau protective. Deşi durata integrală a desfăşurării ceremonialului marital este de *40 de zile*, ca şi în cazul obiceiurilor de naştere şi înmormântare, timpul ritualic este mult mai intens folosit. Toate cele trei compartimente stabilite de Arnold Van Gennep sunt prevăzute cu numeroase rituri menite să anihileze criza existenţială. În special faza de punte, trecerea propriu-zisă – când protagoniştii nunţii sunt vulnerabili, când se află „într-un fel de suspensie morală şi socială"[135] – este ritualizată cu grijă.

Mai mult decât în oricare alt rit de trecere, nunta se construieşte pe magia cifrei trei. De trei ori se dă mâna la *înţelegere*, de trei ori se ridică deasupra alaiului de nuntaşi colacul miresei, care apoi va fi împărţit celor de faţă. Înainte de

---

[134] Arnold Van Gennep, *Riturile de trecere*. Traducere de Lucia Berdan şi Nora Vasilescu. Studiu introductiv de Nicolae Constantinescu. Postfaţă de Lucia Berdan, Iaşi, Editura Polirom, 1996, p. 22.

[135] Ion Şeuleanu, *Nunta în Transilvania (în contextul ceremonialului nupţial românesc)*, Bucureşti, Editura Viitorul Românesc, p. 15.

Scanned with OKEN Scanner

a scoate vornicul nunta din casă, se dansează de trei ori o *horă ruptă*, în jurul mesei, ori în jurul vetrei. Odată ajunşi în ogradă, nuntaşii, în frunte cu *stolnicul* sau *vornicul de masă*, ocolesc de trei ori căruța cu zestre. La discuțiile, interminabile, de la *schimburi*, cel care închină darurile se preface de două ori că le oferă miresei (ori mirelui) şi abia a treia oară îşi duce gestul până la capăt.

Fiecare dintre lucrurile pe care le lua mireasa ca zestre din casa părintească era jucat de trei ori de către vornicei şi vornicese. Tot de trei ori se învârte hora acasă la mire, atunci când soacra cea mare primeşte mireasa. Alteori, nora şi soacra, ținând un colac deasupra capului, se învârt de trei ori în sensul mersului soarelui pe cer (Iugani – Iaşi). La deshobotatul miresei, voalul este jucat de trei ori şi apoi pus după icoană. Tânăra nevastă nu vrea să ia barizul decât atunci când i se oferă a treia dată: „îl aruncă în față, într-o parte şi a treia oară îl primeşte" (Rădeana – Bacău). După ce se pun pe masă pâine, sare, vin şi oglinda, femeile de față învârt de trei ori *danțul miresei*, o *horă încheiată*, împreună cu noua venită în rândul lor.

Ordinea trinară se află la baza filosofiei populare româneşti a destinului. Omul se înscrie în ciclurile universale: este o parte din cosmos, dintr-o anumită societate şi-n al treilea rând o individualitate proprie. Această trihotomie, odată acceptată, implică firește o anume coloratură definitorie în înțelegerea destinului propriu (propriu desigur fiecărui ins în parte)[136]. Pe plan mitologic, observăm că zeițele destinului sunt de cele mai multe ori în număr de trei. Aşa se petrec lucrurile în mitologia antică greacă şi romană, dar şi în mitologia românească. Chiar dacă inițial s-a pornit de la o divinitate unică, în timp aceasta s-a multiplicat. Avem trei *Moire*, trei *Parce*, trei *Ursitoare*. La romani, zeița purtătoare a destinelor era inițial una singură: *Parca*. Ei i s-au adăugat *Nona* şi *Decuma*, rezultând astfel *tria Fata*. „Recunoscute şi sub numele de *Fata divina*, cele trei zeițe purtătoare şi vestitoare de destine aveau, se pare, în Roma imperială, sanctuarul lor şi, în mod firesc, cultul lor (*ludi fatales*)"[137]. De aceste rădăcini se leagă şi credința populară românească în *trei ursite*, pe care le are menite în viață fiecare om.

Preferința pentru repetarea unui gest de trei ori ține de magia imitativă. După două încercări mai puțin reuşite, se atinge corolarul perfecțiunii. Cu fiecare repetiție, gestul de magie benefică devine mai eficient. Înainte de a pleca mireasa spre casa socrilor, se învârte de trei ori hora în interiorul locuinței părinteşti, iar strigăturile care o însoțesc, rostite, cu precădere, acolo unde mirii

---

[136] Paul Simionescu, *Înscrierea destinelor. Marginalii la unele obiceiuri şi rituri tradiționale*, în „Revista de Etnografie şi Folclor", tom 30, 1985, nr. 1, p. 43.
[137] *Ibidem*, p. 45.

vor locui, subliniază valoarea magică a ritului de circumambulaţie: „Di trii ori pi dupa masî / Sî scotem rău din casî, / Sî rămâi ghinili, / Sî trăiascî tinerii!" (Pârâu Negru – Botoşani); „Di trii ori şî di trii ori, / Di trii ori pe lângî masî / Sî iasă rău din casî" (Şaru Dornei – Suceava). A treia oară se împlineşte ceea ce s-a dorit, dacă se produce un salt calitativ: „Di trii ori ş-odatî tari" (Agafton – Botoşani); „Di trii ori şi-odatî ghini" (Blăgeşti – Iaşi).

Ternarul este cunoscut ca temelia ordinii societăţilor indo-europene. El sintetizează tripla unitate a fiinţei vii şi exprimă desăvârşirea. Tripla deviză a divinităţii pozitive iraniene era „*Gând bun*, *vorbă bună* şi *faptă bună*"[138].

Trebuie să subliniem că triada este o constantă legată de sfera matrimonială şi în basme. Din trei fraţi, cel care dobândeşte nora ideală pentru palatul împăratului este *prâslea*. Dintre cele trei fructe de acelaşi fel (chitre, mere, naramze, portocale, rodii), care închid în miezul lor câte o fată frumoasă, doar ultimul este salvat de eroul doritor să se căsătorească. Pentru a dobândi mâna prinţesei, Făt-Frumos urmează să treacă trei probe dificile. „Grupul format din trei încercări grele, diferit combinate, este foarte frecvent întâlnit: eroul trebuie să sădească o grădină fermecată; să semene, să îngrijească şi să culeagă grânele într-o singură noapte; să înalţe doar într-o noapte un palat de aur şi un pod ducând spre el"[139].

Îmbinarea treimii rezultă din anularea rivalităţilor: „omne trium perfectum"[140]. Prin trei secvenţe se depăşeşte o trecere, o *cumpănă*, se şlefuiesc asperităţile. În momentul în care ceremonialul nupţial depăşeşte faza periculoasă a suspendării între două stări – una abia depăşită, alta aflându-se la orizont – sunt preferate gesturile pornite de la o dualitate armonioasă. Comuniunea conjugală este întărită de numărul de daruri, întotdeauna cu soţ. Stabilitatea, integrarea în noua stare socială se desăvârşeşte în momentul *colăcimii*, adică după nuntă, atunci când are loc întâlnirea dintre miri şi naşi. Tot cu acel prilej se împlineşte şi un act de înfiere, tinerii căsătoriţi suplimentându-şi adevăraţii părinţi sau chiar înlocuindu-i cu tutori spirituali. Asocierea celor doi parteneri, consfinţită prin nuntă, se doreşte a fi complementară şi fecundă. Multiplicarea dualului – simbol al iubirii şi înţelegerii – este de bun augur: bogăţiile vor fi înzecite, însutite.

Fiecare moment al nunţii este însoţit de strategii de atenuare a disensiunilor şi rivalităţilor, de echilibrare a instabilităţii vremelnice, de alinare a frustrărilor.

---

[138] Jean Chevalier, Alain Gheerbrant, *op. cit.*, vol. 3, p. 368.

[139] V. I. Propp, *Rădăcinile istorice ale basmului fantastic.* Traducere de Radu Nicolau. Prefaţă de Nicolae Roşianu, Bucureşti, Editura Univers, 1973, p. 401.

[140] Hans Biedermann, *Dicţionar de simboluri*, vol. I. Traducere din limba germană de Dana Petrache, Bucureşti, Editura Saeculum I. O., 2002, p. 282.

Scanned with OKEN Scanner

Naşii, cuscrii, vornicul cel mare, rudele apropiate se străduiesc să asigure bunul mers al ceremonialului, să evite orice nemulţumire, să prevină orice obiecţie din partea nuntaşilor. Pornirea unei căsătorii nu este o operaţiune abstractă şi formală, bazată numai pe normele filiaţiei şi afinităţii, ci presupune negocieri de tot felul, sesizarea celor mai potrivite căi de încheiere a alianţelor: „Les relations qui s'engagent entre les familles à l'occasion des mariages sont aussi difficiles et aussi importantes qui les négociations des nos diplomates les plus raffinés"[141].

Momentele de desprindere sunt încărcate de rituri pentru a nu lăsa timp regretelor. Mereu este cineva care rosteşte o oraţie, care cântă sau spune strigături. La logodnă se înscena, în unele sate din preajma Oneştilor, *vinderea miresei*: „Vornicu lua pă mireasă dă mână ş-o aducea înaintea mirelui şi-i spunea c-o adus căprioara dă vânzare şi ce cere pă ea. Să-mpăca. Mirele dădea un preţ dă bani, vornicu nu vrea şi, până când îi convenea vornicului, să neguţa. Apoi mirele îi dădea banii miresei şi ea îi dădea în schimb o batistă dă târg" (Oituz – Bacău). La capătul acestui târg simbolic, mireasa era adjudecată; nu avea nimeni dreptul s-o întoarcă din drumul sorţii. Un obicei asemănător se practica în Rusia subcarpatică: „Il est d'usage même, dans quelques villages, de payer réellement pour la fiancée une assez forte somme d'argent au père, ainsi qu'au village où elle a été élevée"[142].

Dacă fata care se mărita era din altă localitate decât băiatul, acesta nu putea s-o aducă la părinţii lui până nu plătea *vulpe* sau *vadră*. Altfel, se stârnea o dispută aprinsă între vorniceii mirelui şi flăcăii din satul miresei. Datina trebuia respectată, „pintru cî băieţî o rupt ciubotili cu dânsa, o giucat-o, i-o făcut cinsti-n sat" (Agârcia – Neamţ). Violenţa manifestată de tinerii care cereau *vulpe*, atunci când nu se respecta rânduiala tradiţională, indică importanţa acestui rit de separaţie. În plus, obiceiul constituia un omagiu adus tinerei care pleca să se căsătorească: „Cu cât fata era mai frumoasă şî mai întrebatî, cu atâta şî *vadra* pretinsî era mai mari" (Curteşti – Botoşani).

Jocul de la petrecerea de sâmbătă seară, la *vedre*, era ultimul pe care mirii îl mai făceau cu tinerii necăsătoriţi. Se despărţeau astfel de starea de feciorie. La *uncrop* sau *pocânzie*, când se încheia nunta, mirii se prindeau în hora gospodarilor, intrând astfel într-un nou cerc social.

Înfăptuit după toate rânduielile îndătinate, complexul ritual marital favorizează schimbările de comportament, netezind drumul tinerilor căsătoriţi în noul ciclu de existenţă.

---

[141] Pierre Bourdieu, *Choses dites*, Paris, Les Éditions de Minuit, 1987, p. 86.
[142] Pierre Bogatyrev, *Actes magiques, rites et croyances en Russie Subcarpathique*, Paris, Librairie Ancienne Honoré Champion, 1929, p. 109.

Scanned with OKEN Scanner

• ***Raptul miresei***

În decursul istoriei, relaţiile matrimoniale au fost iniţiate prin acte violente, motivate de anumite conflicte ireconciliabile între comunităţile cărora aparţineau viitorii soţi. Divergenţele religioase, politice sau sociale, între familiile tinerilor care doreau să se căsătorească, impuneau adesea fuga acestora „în lume".

Nu avem în vedere aici acea categorie de rituri nupţiale, numite *furtul* sau *răpirea* miresei, circumscrise secvenţelor de separaţie, când rezistenţa opusă de mediile afectate şi în special de familia miresei se atenuează prin înscenarea dispariţiei protagonistei nunţii şi substituirea ei cu o bătrână zdrenţăroasă. Vom prezenta cazurile de răpire care ţin de jurisprudenţa maritală, iar nu de ritualizări.

Într-o clasificare a situaţiilor de sechestrare în scop matrimonial, Albert-Herman Post[143] înscrie acest tip de rapt la categoria B – furt care se rezolvă după înţelegerea părţilor interesate: fie prin stipularea faptului că va urma căsătoria, fie prin înţelegerea celor două familii implicate.

Istoria civilizaţiei omeneşti prezintă numeroase situaţii în care răpirea fecioarelor pentru căsătorie era acceptată ca legală în unele sisteme juridice. Astfel, legile lui Licurg din Sparta antică prevedeau ca bărbaţii să ia cu de-a sila pe viitoarele soţii. Legislaţia lui Manu includea furatul mireselor în rândul celor opt forme de căsătorie consimţită, cunoscută sub numele de *rakşasa*.

În general, căsătoria prin rapt era considerată în Roma imperială a fi de modă grecească. Chiar celebra răpire a Sabinelor, care a inspirat atâtea opere din literatura şi arta universală, era atribuită influenţelor elene. Desigur, era vorba de o exagerare, întrucât se pare că şi în primitivul Latium au avut loc numeroase căsătorii bazate pe luarea cu forţa a mireselor. Un ecou al acestor practici era obiceiul ca, la nunţile latine, mirele să înscenеze o răpire: „Fata nu intra după voia ei în noua locuinţă. Trebuia ca soţul să scoată câteva strigăte şi femeile care o însoţeau să lase impresia că o apără"[144].

Mitologia greacă evocă numeroase răpiri de fecioare, dintre care amintim atragerea Persefonei de către Hades, zeul infernului, ridicarea nimfelor Asteria, Eginea şi Hippe de către vulturi divini, ori ademenirea Europei de către Zeus, apărut sub formă de taur alb.

---

[143] Albert-Herman Post, *Afrikanische Jurisprudenz*, Oldinburg şi Leipzig, 1887, vol. I, p. 324.

[144] Fustel de Coulanges, *Cetatea antică. Studiu asupra cultului, dreptului şi instituţiilor Greciei şi Romei*, vol. I. Traducere de Mioara şi Pan Izverna, traducerea notelor de Elena Lazăr, prefaţă de Radu Floresu, Bucureşti, Editura Meridiane, 1984, p. 69.

Scanned with OKEN Scanner

În basmele românești, răpitorul clasic de fete frumoase rămâne zmeul. Astfel, într-o narațiune publicată de Petre Ispirescu (*Poveste țărănească*) se spune: „Când fură aproape de biserică, zmeul scăpat împietri căruțele și răpi mireasa”[145].

Analizând realitatea etnologică de la noi, vom constata două trăsături distincte ale obiceiului de a se fura fete în scopuri matrimoniale. În primul rând, nu este vorba de o practică generalizată. Nici măcar în satele în care au fost semnalate mai multe rapturi de fecioare, cum ar fi Pufești, Movilești și Ciorani, din fostul județ Putna – de unde, în secolul al XIX-lea, Elena Sevastos nota că: „dacă așa-i adetul (datina), tata a furat pe mama, bunicul pe bunica și tot așa au apucat și ei de la strămunii lor”[146] – aceste practici nu erau majoritare. În al doilea rând, în mai mult de 90% din situații, răpirile se fac cu asentimentul fetelor, iar în peste 50% din cazuri este de acord, în taină, măcar unul dintre viitorii socri.

Raptul autentic a fost obiectul unor sancțiuni impuse de comunitatea sătească și chiar al unor legi oficiale. De obicei, se plătea o despăgubire în bani sau bunuri familiei ofensate. Dimitrie Cantemir amintește de amenda pentru încălcarea moralei, numită în Moldova *duşegubină* sau *şugubină*. Bărbații dovediți că au sedus o fecioară plăteau, la anul 1700, câte 12 galbeni marelui vornic plus așa-zisa plată a *ciubotelor*, datorată încasatorilor. Familia fetei primea și ea o sumă de bani, din care nu trebuia să dea stăpânirii decât o mică parte[147]. Legislația bizantină obliga răpitorul să se căsătorească imediat cu fata pe care a compromis-o. Când se întâmpla să fugă o tânără de neam ales, pedeapsa seducătorului era cu mult mai severă. Putem deduce aceasta dintr-o întâmplare relatată de Ion Neculce în *O samă de cuvinte*: „Având Radul-Vodă o fată din trupul lui, să fie fugit cu o slugă, ieșind pre o fereastră din curțile domnești din cetatea Hârlăului. Și s-au ascunsu în codru. Și au făcut Radul-Vodă năvod de oameni și au găsit-o la mijlocul codrului, la o fântână ce să cheamă Fântâna Cerbului, lângă podul de lut. Deci pre slugă l-au omorât, i-au tăiat capul, iar pre dânsa au dat-o la călugărie, de-au călugărit-o”[148].

---

[145] Apud Lazăr Șăineanu, *Basmele române, în comparațiune cu legendele antice clasice și în legătură cu basmele popoarelor învecinate și ale tuturor popoarelor romanice*. Ediție îngrijită de Ruxandra Niculescu. Prefață de Ovidiu Bârlea, București, Editura Minerva, 1978, p. 227.

[146] Elena Sevastos, *Nunta la români. Studiu istorico-etnografic comparativ*, București, Tipografia Carol Göbl, 1889, p. 27.

[147] Dimitrie Cantemir, *Descrierea Moldovei*. Traducere după originalul latin de Gh. Guțu, introducere de Maria Holban, comentariu istoric de N. Stoicescu, studiu cartografic de Vintilă Mihăilescu, indice de Ioana Constantinescu, cu o notă asupra ediției de D. M. Pippidi, București, Editura Academiei, 1973, p. 317.

[148] Ion Neculce, *Letopisețul Țării Moldovei* și *O samă de cuvinte*. Ediție îngrijită, cu glosar, indice și o introducere de Iorgu Iordan, București, Editura de Stat Pentru Literatură și Artă (ESPLA), 1955, p. 112.

Scanned with OKEN Scanner

Întorcându-ne acum la cel mai răspândit tip de rapt, căruia i se potriveşte mai bine termenul de *fugă*, preferat, de altfel, de comunitatea folclorică, vom observa că acesta are loc din cauza opoziţiei părinţilor fetei, care nu vor să cheltuiască pentru nuntă sau cu alte motivaţii economice. În lucrarea sa *Cercetarea monografică a familiei*, Xenia Costa-Foru descrie cazul unei fete orfane din Runcul Gorjului, silită să recurgă la acest gen de fugă „în lume" la 15 ani, pentru că mama sa, recăsătorită, îi uzurpase dreptul de moştenire[149].

Desigur, nu trebuie ignorat aspectul sentimental, dragostea care determină tânărul cuplu să încalce principiile de conduită ale statului. Fuga în lume a celor care se iubesc este motivul de bază al mai multor cântece şi strigături populare. Uneori este vorba de o simplă dorinţă: „Vai di mini, duci-m-aş / Cu badea pisti imaş, / Nu ne-ar tribui nanaş, / Niş popî sî ni cununi, / Num-on om cu vorbi buni!"[150] Alteori, planul se încheagă la modul cel mai serios, implicând schimbarea întregului mod de viaţă: „Tot aşa ma bati gându, / Sî-ni vând casa şî pământu, / Sî-ni ieu cai şî hamuri buni / Ş-o caruţî ca sî suni, / Sî ma duc cu puiu-n lumi!"[151]

Calea aleasă este justificată de încercarea părinţilor de a le impune fiicelor sau fiilor alt partener de căsătorie decât cel preferat de aceştia. Atunci flăcăul iubit de tânăra fată se înţelege cu ea să o aştepte seara într-un anumit loc. „Nirele sî vorbé cu nireasa: «– Stăi la crucile drumului!» Şî o lua în căruţî. Flăcăii o duceau ori în Brehuieşti, ori la un neam de-a nirelui din sat" (Vlădeni – Botoşani). În alte cazuri, dacă au posibilităţi băneşti, tinerii fug într-un sat sau într-un oraş mai îndepărtat. După o săptămână-două, „flăcăul merge cu doi gospodari de cinste din sat sau chiar cu preotul şi-şi cere iertare; de aici înainte porneşte nunta"[152]. Rudele celor implicaţi pregăteau în cea mai mare grabă cununia fugiţilor, pentru a potoli gura lumii. La fel se petreceau lucrurile şi în secolul al XVI-lea când, un călător străin prin Ţara Moldovei, Anton Verancsics, după ce constata, cu indignare, existenţa obiceiului răpirii viitoarei mirese, trebuia să admită că până la urmă totul se termina cu bine: „Iar după ce lucrul s-a desăvârşit, ei se prefac că le pare rău şi se împacă, fără greutate, prin mijlocirea prietenilor şi rudelor celor două părţi"[153].

---

[149] Xenia Costa-Foru, *Cercetarea monografică a familiei. Contribuţie metodologică*, Bucureşti, Fundaţia Regele Mihai I, 1945, p. 195.
[150] Silvia Ciubotaru, *Strigături din Moldova. Cercetare monografică*. Cu un capitol de etnomuzicologie de Viorel Bârleanu şi Florin Bucescu, Iaşi, „Caietele Arhivei de Folclor", IV, 1984, p. 140.
[151] *Ibidem*.
[152] Elena Sevastos, *Nunta la români*, p. 27-28.
[153] *Călători străini despre ţările române*, vol. I, Bucureşti, Editura Ştiinţifică, 1968, p. 406.

Scanned with OKEN Scanner

Nu trebuie să ne înşele însă aparenţele şi să credem că înţelegerea la care se ajungea se datora numai bunăvoinţei cercului familial. Comunitatea rurală era de asemenea interesată în aplanarea conflictelor. Fuga tinerei fete cu alesul ei o punea într-o postură plină de riscuri. Renunţând la ocrotirea pe care i-o asigurau părinţii pentru un viitor incert (căci adesea însoţitorul ei nu avea averea şi nici experienţa necesară întemeierii unei noi familii), aceasta se expunea oprobriului public. Condiţionarea reciprocă dintre individ şi grup, specifică fenomenului convieţuirii oamenilor în sânul aceloraşi structuri şi forme sociale, era fisurată.

Instinctiv, sau datorită cunoaşterii unor cazuri din alte familii, fata fugită ştie că toată vina încălcării *pravilei* o va plăti ea: „M-aş dus cu badea-n lumi, / Ma tem cî mne-or puni numi, / Lui grâu şî mii *carbuni*. / M-aş dus cu badea-n ţarî, / Ma tem cî mne-or puni iarî, / Lui grâu şi mii *sacarî*"[154].

În cazul în care conflictul creat prin *răpirea* fetei nu se rezolva, linia destinului ei se modifica în sens negativ. Astfel, o tânără din ţinutul Gorjului, despre care Xenia Costa-Foru ne relatează că a fost furată de un flăcău sărac, pe când se întorcea de la hramul unui sat vecin, a fost readusă acasă de tatăl ei cu jandarmii. Părinţii opunându-se categoric opţiunii ei, fata a rămas nemăritată: „Cine s-o mai ia? Este ea fată bună, dar cine s-o creadă? Se duse despre ea vorba în sat. Rea e gura lumii"[155].

După numeroase schimbări sociale, politice, economice şi, nu în ultimul rând, culturale, mentalităţile rurale au păstrat o atitudine ostilă faţă de încălcarea tradiţiilor legate de căsătorie. În sudul Moldovei, de exemplu, consecinţele unei tentative de rapt sunt foarte greu de remediat pentru tânăra implicată, mai ales în comunitatea unde au avut loc faptele: „O fată, dacă a fost luată *cu fuga* (fără voia părinţilor) în căsătorie şi tot în acea seară a fost adusă de părinţi, nu se mai poate mărita după un flăcău decât foarte greu. Se zice că a fost *chiuită*, adică în momentul când a fost dusă cu alai la casa mirelui, s-a chiuit" (Matca – Galaţi). Părinţii fetei uită cu greu ruşinea abătută asupra familiei şi comportamentul lor va afecta grav relaţiile cu noua structură închegată.

Frământările sufleteşti, cauzate de ruperea bruscă a unor puternice legături afective pentru înfiriparea altora noi, traumatizează adânc, pe plan psihic, protagoniştii dramei. Fuga în lume, cu ecou atât de romantic în lirica populară, unde întâlnim adesea motivul „cununiei" libere, sub oblăduirea codrului sau în ţinuturi străine, de către un preot care nu-i cunoaşte pe tineri,

---

[154] Florin Bucescu, Silvia Ciubotaru, Viorel Bârleanu, *„Bătrâneasca". Doine, bocete, cântece şi jocuri din ţinutul Rădăuţilor*. (*Cercetare monografică*), Iaşi, 1979, p. 168.
[155] Xenia Costa-Foru, *op. cit.*, p. 196.

Scanned with OKEN Scanner

devine patetică sub ameninţarea blestemului părintesc. Cuplul format în astfel de condiţii („Că-i un popă printre brazi / Şi cunună ne-ntrebaţi" sau „Că Banatu-i ţară bună, / Aflăm popi de ne cunună, / Pentru o litră de vin, / Cunună orice străin"[156]) nu prea are şanse de reuşită. Potrivit mărturiei consătenilor, puţine din familiile formate astfel devin prospere şi fericite cu adevărat. Familia patriarhală se sprijină pe întrajutorarea şi buna înţelegere cu neamurile directe în linie ascendentă. Persoane, patrimoniu, nume, domiciliu, sistem de rudenie, puteri părinteşti, înzestrare, succesiune, toate problemele care ţin de organizarea juridică a familiei sunt destabilizate prin apariţia acestui tip de căsătorie care, dincolo de circumstanţele atenuante, continuă să fie privită, măcar în parte, ca fiind ilegală. În spiţele de neam, căsătoriile nepotrivite afectează mai puţin, pentru că, în general, ele ţin seama numai de descendenţa pe linie bărbătească. Organizarea familială tradiţională consideră fetele măritate ca „ieşite din neam".

În Ţara Oltului, pentru a îndrepta consecinţele unui rapt real sau numai simulat se făcea aşa-zisa „nuntă de noapte"[157], o ceremonie ce avea loc la numai câteva ore de la eveniment, cu o participare restrânsă şi care nu păstra din nunta îndătinată decât momentul *îmbrobodirii* miresei ca nevastă. Căsătoriile „de noapte" nu mulţumeau decât în foarte mică măsură comunitatea rurală, care le privea tot ca pe nişte uniri ilicite.

Pentru că raptul ar putea afecta negativ relaţiile formate prin căsătorie, reconcilierea părţilor este puternic ritualizată. Astfel, în satul Fundu Moldovei din zona Câmpulungului Moldovenesc, în deceniile de la începutul secolului trecut, după trei zile de la fugă, neamurile mirelui începeau o variantă specială a ceremonialului nupţial. Remarcabilă în acest spectacol *sui-generis* rămâne capacitatea de a transpune pe plan artistic noua realitate. Rudele mirelui pornesc la drum spre casa părinţilor fetei, să ceară iertare în numele fugarilor. Fiind întrebate de trecători unde se duc, ele răspund: „Am luat un vlăstar dintr-o grădină şi nu-i prieşte la noi. Mergem să luăm *pământ şi apă*[158] de unde a crescut el, ca să prindă rădăcină"[159].

---

[156] I. U. Jarnik, A. Bârseanu, *Doine şi strigături din Ardeal*. Ediţie definitivă, Bucureşti, Editura Academiei, 1968, p. 234 şi 237.

[157] Enest Bernea, *Nunta în Ţara Oltului*, în vol. *Studii de Folclor şi Literatură*, Bucureşti, Editura Pentru Literatură, 1967, p. 117.

[158] Pentru o mai bună înţelegere a semnificaţiilor pe care le relevă simbolul îngemănat *pământ şi apă*, vezi Petru Caraman, *Pământ şi apă. Contribuţie etnologică la studiul simbolicei eminesciene*. Ediţie, prefaţă, note şi indice de Gheorghe Drăgan, Iaşi, Editura Junimea, 1984.

[159] Xenia Costa-Foru, *op. cit.*, p. 177.

Scanned with OKEN Scanner

Pentru a primi iertarea părintească, fiica greşită trebuie să participe la întregul scenariu reparator. Când mama şi tata o întreabă: „– De ce ai plecat, dragul nostru, de la noi? Ce n-ai avut? ea răspunde: – Am avut tot ce-mi trebuie însă dacă am văzut că nu mă daţi după băiatul ăsta am fugit cu el. Oi hi brodit-o, oi hi greşit-o, sunt îndatorată să-mi cer iertare"[160].

Odată cu binecuvântarea părinţilor se desăvârşeşte unitatea socială a familiei, bazată pe resorturile cele mai intime ale vieţii particulare. Întrucât familia este mijlocitoare între individ şi societate, noul cuplu este acceptat în sânul comunităţii săteşti. Rezolvarea crizei din interior duce la integrarea autentică a familiei debutante în viaţa economică, morală şi politică a societăţii.

- ***Spaţii consacrate***

Anumite repere jalonează geografia ceremonialului nupţial. Harta principalelor secvenţe cuprinde anumite locuri încărcate de o simbolistică sacrală. Spaţiul în interiorul căruia se desfăşoară nunta este circular. Cercul se constituie ca o limită magică, ocrotind şi separând suprafaţa înconjurată de restul teritoriului. Ca şi în cazul jocului, *scena* ceremonialului marital se sustrage decorului cotidian, pentru că „din punctul de vedere al formei, acţiunea sacră este în orice caz un joc, iar din punctul de vedere al esenţei este joc în măsura în care îi deplasează pe participanţi într-o altă lume decât cea obişnuită"[161]. Dacă pe plan temporal cercul celor 40 de zile evidenţiază un ciclu formativ, în plan spaţial el are şi o funcţie apotropaică. Acelaşi lucru se poate afirma şi despre alte ipostaze ale cercului magic: cununa miresei, inelele, brâul, salba. Pentru un popor arhaic, sedentar, cu străvechi tradiţii agrare, conceperea circulară a universului este firească. În lucrarea sa, *Three Peoples*, Charles Simonds analizează trei atitudini faţă de pământ, descriind trei tipuri de populaţie: cel al *liniei drepte* (nomazi aflaţi sub semnul călătoriilor perpetue), cel al *cercului* (stabili, preţuind natura şi istoria, construind în jurul vechilor incinte) şi cel al *spiralei* (ignorând realităţile naturii şi optând pentru tehnicizare maximă)[162]. Specificul şi mentalităţile neamului nostru se află sub zodia *cercului*.

Centrul cercului topografiei ceremonialului nupţial îl constituie, la început, casa miresei, apoi casa mirelui. În jurul acestor incinte gravitează celelalte puncte de interes: biserica, domiciliul naşilor şi, atunci când este cazul,

---

[160] *Ibidem*.

[161] Johan Huizinga, *Homo ludens. Încercare de determinare a elementului ludic al culturii*. Traducere de H. R. Radian, prefaţă de Gabriel Liiceanu, Bucureşti, Editura Univers, 1977, p. 59.

[162] Charles Simonds, *Three Peoples*, Genova, 1976.

Scanned with OKEN Scanner

casa de joc. Locul central este marcat, de cele mai multe ori, de o ipostază a arborelui vieții: un brad înalt sau un stâlp, „o ciuhă înălțată cât mai sus" (Brehuiești – Botoșani). Tulpina acestui brad se curăță de obicei de coajă, pe o porțiune mare, și se lustruiește bine. La capătul de sus se lasă câteva crengi, de care se leagă o batistă cu bani și busuioc. Mirele trebuia să-și arate vrednicia suind până în vârful bradului. În prezent, de cele mai multe ori, proba inițiatică este trecută de un vornic din ceata care îl însoțește pe mire (Albele – Bacău). Delimitarea centrului consfințește sacralitatea spațiului, pentru că „prin paradoxul ritului, orice spațiu consacrat coincide cu *centrul lumii*, tot așa cum timpul unui ritual oarecare coincide cu timpul mitic al începutului"[163]. Acest substitut de *axis mundi* constituie și o linie de demarcație a trecerii. Semnificația aceasta este întărită și de prezența în arbore a unei oale cu cenușă, pe care mirele, nașul sau un vornic „trebuie să o împuște" (Ceahlău – Neamț). Se știe că sacralitatea cenușii este strâns legată de riturile trecerii și de purificarea prin foc[164]. Un alt rit de separație, *pripoiul* sau *pocânzia*, este cunoscut și sub denumirea „la scuturatu cenușii" (Costuleni – Iași).

Conștiința existenței unui centru, a unui loc propice gesturilor arhetipale, este evidentă și în cazul *colăcăriilor*, unde alaiul se oprește întotdeauna „la mijloc de cale", pentru că, spune oratorul popular: „Urma ni s-o astupat / Și ni s-au făcut calea cruce / Și de-aicea nu ne mai putem duce!" (Uda – Iași). Când mireasa este *înhobotată*, dar și atunci când este *îmbrobodită* ca nevastă, scaunul pe care stă se află în mijlocul încăperii. În timpul emoționantului moment al *Iertăciunii*, socrii se așază pe scaune în *mijlocul* unei încăperi sau, dacă secvența se desfășoară afară, în *mijlocul* ogrăzii.

Pe lângă *bradul* central, apar arborii care delimitează casele unde se desfășoară nunta: „se pun brazi întregi, de 20 de metri, la nun, la mire și la mireasă și rămân acolo șase săptămâni" (Oituz – Bacău). La Argel și la Moldovița „sî fac doi pomi la poartă", iar în alte sate, „acolo undi-i nuntî" (Vama – Suceava). Masa de cununie este diferențiată de o masă oarecare prin prezența, în mijlocul ei, a *pomului* sau *buhașului* încărcat cu dulciuri și împodobit cu lână colorată. În satele vrâncene, numărul brazilor nupțiali este și mai mare. Îndeosebi în zonele împădurite „se pun brazi la mire, la poartă și la casă, brad la mireasă, la nun... Și băiatul care scoate mireasa are un brad în mână. Se pune brad și la târnaț" (Mera – Vrancea).

Prezența copacilor întregi, împodobiți, sau a substitutelor acestora, cum ar fi *toiagul de cununie* sau *toiegele* vornicilor, sugerează și o dublare a

---

[163] Mircea Eliade, *Eseuri*, p. 25.
[164] Hans Biedermann, *Dicționar de simboluri*, vol. I, p. 83.

Scanned with OKEN Scanner

persoanelor umane (fiecare toiag reprezentând un alter-ego al persoanei care îl poartă, dar şi o baghetă magică). Metafora *omului-floare* sau a *omului-pom* roditor este frecventă în oraţiile de nuntă: „Cum te-ai grăbit cu însuratul, / Ca un măr dulce cu legatul!" Sau: „Cum te-ai grăbit cu logoditul, / Ca cireşul cu-nfloritul!" (Frumosu – Suceava).

La încheierea nunţii, *buhaşul mirelui*, *buhaşul miresei* şi *beţele* purtate de vornicei servesc la împlinirea unor gesturi magice de marcare a încheierii ceremonialului. Astfel, *toiagul de cununie* era rupt de mire pe genunchi, după ce intra mireasa în curtea casei lui: „Partea cu flori o păstra, pentru că aceea era *norocul casei*" (Nisiporeşti – Neamţ), iar cea descoperită o arunca pe acoperiş. Buhaşul de pe masă era pus, după nuntă, într-un pom din livadă, ori era aruncat de către un vornicel în podul casei, „după ce-l învârtea de trei ori prin curte" (Lupcina – Suceava).

Într-o ipostază arhaică a cultului dendrolatric, destinul noii familii era legat de cel al arborelui plantat în ziua nunţii: „Tinerii sădeau un pom şi-l urmăreau cum creşte, având credinţa că aşa va fi şi căsnicia lor" (Bârleşti – Iaşi). În acest caz, *pomul* nu delimitează numai perimetrul sacralizat de ceremonialul marital, ci şi un ciclu de viaţă, semnificatul *spaţial* primind valenţe *temporale*.

Loc sfânt – unde se cinsteau, în Antichitatea greco-romană, divinităţile domestice şi în special Hestia (Vesta la romani), zeiţă a căminului – *vatra* semnifică *statornicie* şi *tradiţie*. În momentul intrării în casa soacrei, mireasa trebuia să privească spre *vatră* sau la gura hornului; unele neveste încercau s-o împiedice[165]. Numai din acel moment, al cunoaşterii locului focului domestic, tânăra nevastă se putea considera cu adevărat noua stăpână a casei: „... regarder dans le four ou dans l'âtre ne signifie pas seulement se familiariser avec la maison, être reçue au sein de la nouvelle famille par l'intermédiaire du foyer, mais bien plus, cela signifie prendre les rênes du ménage, devenir maîtresse de la maison; tandis que l'ancienne maîtresse – la belle-mère – étant de trop, doit en être exclue, et même menacée de mourir"[166].

Vatra este locul unde se refugiază fata „greşită" când vine să-şi impună drepturile în casa seducătorului ei. În multe texte folclorice legate de nuntă, vatra, centru al vieţii, se află mereu în atenţie. La *Schimburi*, vornicul cel mare

---

[165] Elena Sevastos, *Nunta la români*, p. 260. Vezi şi Artur Gorovei, *Credinţi şi superstiţii ale poporului român*, Bucureşti, Librăriile Socec & Comp. Pavel Suru, C. Sfetea, 1915, p. 92: „Mireasa venită acasă de la cununie învăleşte îndată focul pe vatră, să astupe gura bărbatului şi soacrei, ca să nu-i zică vreodată ceva".

[166] Petru Caraman, *Studii de folclor*, II. Ediţie îngrijită de Viorica Săvulescu, prefaţă de Iordan Datcu, Bucureşti, Editura Minerva, 1988, p. 144.

Scanned with OKEN Scanner

pomeneşte de vatră pentru a sublinia cât de aprinsă a fost dorinţa miresei sau a mirelui de a se căsători: „Şi-ai sărit în picioare pe vatră / Şi-ai zis că nu mai rămâi fată" (Vicovu de Jos – Suceava). Sau: „Şi-ai zis că dacă nu te-nsori, / Te sui pe cuptiori şi mori" (Bilca – Suceava). Unele *iertăciuni* o îndeamnă pe mireasă să-şi ia rămas bun, în primul rând, „De la teciunii din vatră, / De la mamă, de la tată" (Bilca – Suceava). Vrăjile la foc şi îngrijirea vetrei ajută la căsătorit: „Vatra, de n-o ungi, te blastămă: unde este fată în casă, nu se mărită de n-o unge; mai ales cotruţa să fie curată"[167].

Masa de nuntă înlesneşte legătura între neamuri şi consăteni, consfinţind, prin intermediul ospăţului ceremonial, aliaţele şi unirile dintre convivi. Comensualitatea jalonează cele mai importante secvenţe ale nunţii, construind punţi între ele. Întâia masă ce se organizează după *vedre* (petrecerile de rămas bun care se fac, separat, la mire şi la mireasă) este *masa de cununie*, numită şi *masa de întâlnire* (Mândâc – Basarabia) sau *masa de hobot*, la care participă numai mirii, naşii şi socrii. Acesteia îi urmează *masa cea mare*, care este de fapt masa centrală a nunţii, şi se încheie cu masa de la *uncrop*. În alte zone, pe parcursul ceremonialului nupţial apar şi alte mese, la fel de importante, cum ar fi: *masa darului* pentru naşi (Caşin – Bacău), *masa colacilor* (Şindrilari – Vrancea), *masa deshobotatului* (Bogza – Vrancea). În Basarabia, masa de cununie se mai cheamă şi *masa di-ntâlnire*, iar masa cea mare este numită *masa di pahar*. Sunt şi localităţi în care socrul cel mic oferă o masă de despărţire, înainte de plecarea miresei. Obiceiul aminteşte de *coena nuptialis*, când părinţii fetei romane ospătau nuntaşii înainte de *domum deductio*. Nunţile latine aveau şi un echivalent al *mesei mari*, *coena nuptialis* de la casa mirelui: „Când au ajuns la *mesae secundae* atunci s-au adus *darurile* plăcute, şi blidele pline cu *mâncări* le grămădeau pe altarul din casă sau pe vatră"[168].

Suprafaţa mesei era purificată de prezenţa pâinilor (colacilor) şi a sării. Astfel, la *Uncrop* se pun, în cele patru colţuri ale mesei, patru pâini, iar în mijloc un vas cu sare (Pogoneşti – Vaslui). Oraţia de deschidere a ospăţului debutează cu elogiul întrunirii în jurul alesei mese: „Masă frumoasă, / Meseni dumneavoastră, / Pe lângă masă tocmiţi, / Ca nişte măslini înfloriţi"[169]. Masa de nuntă apare ca o masă împărătească din basme: „Masă frumoasă, / Cu feţe de masă / Şi covoare de mătasă; / Cu farfurii zugrăvite, / Cu linguri poleite" (Vânători – Iaşi).

---

[167] Elena Niculiţă-Voronca, *Datinile*, p. 1206-1207.
[168] Atanasie Marian Marienescu, *Cultul păgân şi creştin. Sărbătorile şi datinile romane vechi*. Ediţie critică de I. Oprişan, Bucureşti, Editura Saeculum I.O., 2005, p. 307.
[169] C. Ciuchindel, *op. cit.*, p. 140.

Scanned with OKEN Scanner

Ușa și *pragul* fac trecerea între exterior și interior, între spațiul profan și cel consacrat, între locul străin, indiferent, și cel familial, care este sau trebuie să devină ocrotitor, intim. Semnificația acestor două punți este dublă: de separație (atunci când pleacă mireasa din casa părintească) și de acceptare, conciliere (la intrarea nurorii, pentru prima oară, în locuința socrilor și a soțului ei). Ne aflăm în fața unui *spațiu-limită* care „ca spațiu de trecere devine ocazia unor practici ritualice de pregătire și purificare, înainte de contactul cu sacrul”[170]. Dacă noul sosit este ajutat să treacă peste prag și să intre în casă, înseamnă că a fost adoptat. Dacă va rămâne în fața pragului și nimeni nu-l va invita înăuntrul incintei, el va trebui să plece. „A sta pe prag înseamnă a-ți manifesta dorința de a îmbrățișa legile și regulile după care se călăuzește o locuință”[171]. În cazul intrării într-un spațiu esențial pentru ceremonialul de trecere (pentru nuntă), ușa, ca o încadrare a pragului, este chezășia acceptării celei care o deschide de către noua familie: „Ușa este cu certitudine partea cea mai plină de semnificații a unei case. [...] Ea reprezintă un prag, un hotar. [...] Intrăm într-un alt mod de viață, într-o altă stare de spirit, căci ea ne duce spre alți oameni, într-o altă atmosferă”[172].

La plecarea din casa socrilor mici, se face o horă peste prag, iar vornicul loveşte cu bastonul ceremonial de trei ori în canatul uşii. Din pragul locuinței părinților, mireasa îl stropește pe mire cu un buchețel de busuioc muiat în apă. În pragul uşii se aşază vornicul atunci când închină plocoanele, adică *schimburile* mirelui. Dar momentul cel mai important al cinstirii pragului îl reprezintă primirea miresei de către soacra cea mare. În nordul Moldovei, este obiceiul ca mama mirelui să ia nora în brațe și s-o treacă peste prag. Păşirea pragului, fără a fi atins, constituie unul din cele mai răspândite cutume nupțiale și are o vechime considerabilă. În Grecia, ca și în Roma antică, mireasa era purtată în casa socrilor pe sus, pentru că îi era interzis să atingă pragul cu picioarele. La fel se întâmpla în Silezia, Elveția romandă, Franța sau Scoția.

În Țara Galilor se considera că, dacă mireasa pune picioarele pe prag, va avea o viață nefericită. Mireasa armeană, pentru a fi ferită de maleficele spirite ale pragului, era însoțită de un bărbat cu spadă în mână „și care, cu această spadă, face semnul crucii pe peretele de deasupra fiecărei uşi”[173]. În cele mai multe

---

[170] Jean-Jacques Wunenburger, *Sacrul*. Traducere, note și studiu introductiv Mihaela Căluț. Postfață Aurel Codoban. Cluj-Napoca, Editura Dacia, 2000, p. 63-64.
[171] Jean Chevalier, Alain Gheerbrant, *op. cit.*, vol. 3, p. 125.
[172] Hans Biedermann, *Dicționar de simboluri*, vol. II, p. 349.
[173] Sir James George Frazer, *Folclorul în Vechiul Testament*. Traducere și adaptare Harry Kuller, București, Testament Scripta, 1995, p. 193.

Scanned with OKEN Scanner

localităţi moldovene, pragul este acoperit cu un covor, întins până în vestibul, sau cu o blană de oaie. Soacra iese în prag cu pâine şi sare, cu colaci şi băutură, cu dulceaţă şi cu miere de albine. Adesea, mireasa şi cu mama mirelui schimbă daruri pe prag: „O găté pi soacrî tot în pragu casei" (Boteşti – Neamţ). Trecerea celor doi miri peste prag se face cu ajutorul unei bârneţe, al unui căpăstru sau frâu de cai, dar mai ales cu ajutorul unui prosop. Soacra cea mare îi ia pe după umeri sau de gât, ca să-i unească. În clipa în care mama băiatului îi trăgea peste prag în casă, conocaşii rupeau în curte un colac (Berezeni – Vaslui).

Înainte de a intra în casă, mireasa cinstea uşa: „Făcea cruce pe tocu uşii cu brânzî şi cu dulceaţî" (Ţepu – Galaţi), „o ungea cu untură şi făcea cruce în patru locuri pe canat" (Barcea – Galaţi), „întingi în dulceaţî şî faci cruci în patru părţi" (Vatra Moldoviţei – Suceava). Uneori, mirele şi mireasa făceau semnul crucii pe tocul uşii „cu degetul muiet în miere" (Pufeşti – Vrancea). Obiceiul este cunoscut şi în alte ţinuturi balcanice: „En Bulgarie, quant la fiancée est arrivée à la maison du fiancé on lui offre du miel dont elle enduit tous les seuils qu'elle a à passer «afin d'aimer ses nouveaux parents»"[174]. Mireasa aromână din Macedonia „când este să treacă pragul să intre în ogradă, i se dă o farfurie cu unt, şi ea, luând din el cu degetele, unge pragul uşerului sus şi jos, apoi în dreapta şi în stânga"[175]. Rădăcinile acestei practici pot fi urmărite până în Antichitate.

Ritualul roman ce se îndeplinea la uşa casei mirelui are multe puncte comune cu cel contemporan din satele noastre. Mireasa, după ce invoca pe *Dea unxia* (Junona ungătoarea), ungea stâlpii uşii cu untdelemn sau cu untură de porc. Gestul săvârşit acum făcea ca tânăra să fie numită *uxor*. „Ungerea a însemnat plinirea mănoasă şi binecuvântarea în casă". Apoi mireasa învelea stâlpii de la intrare cu fâşâi de lână (*vittae laneae*). „Aci mireasa a invocat pe *deus Forculus* (al aripilor de uşă) şi pe *deus Limitinus* (al pragului) şi pe *Cardea* (zâna de ţâţână), pentru aceasta, mireasa s-a păzit la intrare, ca nu cumva să se lovească de uşă ori de prag, şi spre încungiurarea vreunui semn rău, şi ca să nu mânie pe *Vesta*, căreia pragul îi era sacru, mireasa a fost ridicată peste prag"[176]. Simbol al purităţii şi regenerării, dar şi al prosperităţii în gospodărie, *fântâna* constituie un loc benefic. Pentru a avea noroc în căsnicie, mireasa, însoţită de doi vornicei, scoate apă din fântână: „De acasă şi până la fântână, fac trei hore în locuri deosebite; ajunşi aici, iau apă într-o doniţă, în care pun şi busuioc, apoi se înapoiază acasă, repetând iar

---

[174] Edward Westermarck, *Histoire du mariage*, IV. *Cérémonies nuptiales. Les rites du mariage*. Traduit de l'anglais par Arnold Van Gennep, Paris, Mercure de France, 1938, p. 341

[175] Teodor T. Burada, *Opere*, vol. III, *Folclor şi etnografie*, p. 79.

[176] Atanasie Marian Marienescu, *op. cit.*, p. 305.

Scanned with OKEN Scanner

cele trei jocuri în jurul doniței"[177]. Idilele de lângă fântână, vrăjile și divinațiile dau acestui spațiu o valoare numinoasă. Apa din fântână adusă de mireasă are puteri fertilizatoare. Pentru norocul tinerei perechi, toate fântânile care apar în calea alaiului nupțial sunt „cinstite" cu bani și grâu.

Fiecare deplasare în spațiu, fiecare mișcare efectuată în perimetrul unde se desfășoară ceremonialul marital este urmărită cu grijă, respectându-se ipostaza benefică. În timpul *Iertăciunii*, tinerii stau cu fața la răsărit și spre icoană (atunci când ritualul are loc în casă). Tot așa este orientat scaunul pe care urmează a fi înhobotată mireasa. Horele de mână se învârt de trei ori, pe drumul soarelui, de la stânga la dreapta. În vechea Romă, după ceremonia *dextrarum junctio*, tânărul cuplu înconjura altarul de sacrificiu de la stânga la dreapta. La fel și la popoarele vedice; „prinderea mâinilor era urmată de conducerea miresei în jurul focului, de la stânga la dreapta, datină păstrată în India contemporană"[178]. Voalul miresei, ridicat de vornic, este jucat de trei ori înspre partea dreaptă. În capul mesei, la dreapta, erau locuri de cinste pentru mire și nun. Dacă pe plan orizontal mișcarea cea mai potrivită este cea de la stânga la dreapta, pe plan vertical, așa cum este firesc, se preferă cea ascendentă, de jos în sus, datorită simbolisticii legate de creștere, spor, înălțare deasupra stării inițiale.

Există superstiția că nu-i bine să rămână locul miresei neocupat. Când aceasta era ascunsă de vornicei, înainte de deshobotat, pe scaunul ei se așeza nuna cea mare cu voalul miresei pe cap (Traian – Neamț). Anumite comportamente capătă valoare magică în contextul marital. Astfel, cât timp o fată era logodită sau *așezată*, nu se torcea în acea casă, căci în caz contrar „s-ar întoarce înțelegerea și n-ar mai avea loc nunta" (Bosanci – Suceava). La *croială*, din momentul în care se începea cusutul straielor mirelui, o babă trebuia să stea nemișcată, într-un loc, până când se termina lucrul, „ca sî steie mirele acasă" (Rânghileşti – Botoșani). Sunt gesturi apotropaice, care ne indică importanța împlinirii perfecte a ritului de trecere. Le putem întâlni în diverse colțuri ale lumii, din cele mai vechi timpuri până astăzi.

- ***Căzutul pe vatră***

Numeroase practici arhaice, legate de complexul ritual ceremonial, și-au pierdut importanța inițială, s-au metamorfozat în ipostaze pur ludice, s-au estompat, căzând în desuetudine și chiar în uitare. Ele însă continuă să rămână mărturii valoroase pentru o arheologie a spiritualității populare.

---

[177] Artur Gorovei, *op. cit.*, p. 90.
[178] Edward Westermarck, *op. cit.*, IV, p. 265.

Scanned with OKEN Scanner

Am amintit, în trecere, în capitolul anterior, de datina *căzutului pe vatră*, ca de o practică eficientă odinioară în rezolvarea conflictului dintre fata *înşelată* şi familia iubitului ei. Rudimente ale acestei practici se regăsesc şi astăzi în Moldova, fără ca ea să mai aibă puterea şi prestigiul de odinioară. Din păcate, s-au păstrat puţine atestări în literatura de specialitate şi, în general, cei mai mulţi folclorişti n-au acordat atenţia cuvenită acestui obicei străvechi. Studiul profesorului Petru Caraman, *Une ancienne coutume de mariage*[179], dezvăluie întreaga bogăţie de sensuri încifrate de datina *căzutului pe vatră*.

Savantul porneşte de la materialul lingvistic contemporan, trasând cercul cel mai larg al fenomenului analizat. *A cădea pe cuptor* sau *a aduce pe cineva pe cuptor* (în acest caz cuvântul *vatră* este înlocuit cu echivalentul cel mai răspândit în Basarabia, Bucovina şi Moldova), *a cădea pe vatră*, *a rămâne cu sluta în vatră* sunt sintagme de largă circulaţie în vorbirea curentă, cu înţelesul de „a veni pe capul cuiva" sau de „a avea oaspeţi nedoriţi". Prea puţini dintre vorbitori, însă, cunosc sorgintea acestor expresii pe care le utilizează.

Al doilea cerc concentric al lucrării profesorului ieşean se deschide asupra dovezilor etnografice. În povestirea sa *Pe coptior*, prozatorul ucrainean Mihail Kociubinski descrie un obicei basarabean de pe la 1896. Gaşiţa, fata Prohirei, a fost sedusă de Ion şi apoi părăsită. Situaţia ei devenise disperată, pentru că ea aştepta un copil, iar părinţii flăcăului se aflau în relaţii proaste cu familia fetei. Îndemnată de mama sa, Gaşiţa se hotărăşte să urmeze calea cutumiară străveche. Se duce la casa lui Ion şi, până când să se dumirească gospodarii despre ce este vorba, se urcă pe cuptor şi nu se dă jos până când nu este acceptată ca noră legitimă.

Aceasta este prima ipostază a datinii *căderea pe cuptor* (*vatră*), când o tânără abandonată recurge la o astfel de practică pentru a intra în posesia dreptului său firesc. Cealaltă ipostază a cutumei, mai atenuată (căci de această dată există un consens între cei doi îndrăgostiţi), este aceea când feciorul, îndrăgostit de o fată care nu este pe placul părinţilor săi, pentru a forţa facerea nunţii, îşi aduce aleasa „pe cuptior". Aşa procedează, de exemplu, cel mai mic frate din snoava lui Ion Creangă, *Soacra cu trei nurori*: „Într-o bună dimineaţă, feciorul mamei îi şi aduce o noră pe cuptior. Baba se scarmănă de cap, dă la deal, dă la vale, dar n-are ce face şi de voie, de nevoie, nunta s-a făcut şi pace bună!"[180]

---

[179] Petru Caraman, *Une ancienne coutume de mariage. Étude d'ethnographie du Sud-Est Européen*, în vol. *Studii de folclor*, II, p. 90-176. Materialul de teren cercetat în problema *căzutului pe vatră* l-am raportat, în mod constant, la acest studiu de excepţie.

[180] Ion Creangă, *Opere*. Ediţie îngrijită, prefaţă şi glosar de G. Călinescu, Bucureşti, ESPLA, 1953, p. 119.

Scanned with OKEN Scanner

Practica „prinderii cu mâinile de vatră", cum se spune prin Argeş la *căzutul pe cuptior*, a fost destul de răspândită la români până acum câteva decenii, în ambele variante. Ignorarea ei de către cercetătorii culturii populare se datorează unei prejudecăţi ce integrează anumite eresuri în sfera „metaforelor", uitându-se amănuntul că, în universul creaţiilor folclorice, semantica rituală se ascunde în inima celor mai inocente figuri de stil.

La bulgari, datina despre care vorbim se numeşte *naturvanie* sau *natrapvanie* şi prezintă diferenţieri faţă de variantă românească. Ajunsă la casa părinţilor seducătorului ei, fata (*naturniţa*) merge, fără să rostească un cuvânt, la vatră, ia cleştele şi răscoleşte focul. Dacă gospodarii din încăpere îi cer să aducă apă sau să execute orice altă treabă menajeră, este semn că au acceptat-o ca noră. Cercetătorul bulgar V. I. Bagdiev punea obiceiul în relaţie cu dreptul cutumiar al *zadrugăi*, comunitatea de sorginte gentilică a slavilor sudici.

S-ar părea că datina *căderii pe vatră* era cunoscută cândva şi de ucraineni. La 1650, Guillaume Lavasseur de Beauplan publica la Rouen *Description de l'Ukraine*, unde prezenta în trecere această cutumă, fără a-i înţelege sensurile arhaice. Beauplan, înşelat de aparenţe, îi atribuie o notă de frivolitate, crezând că orice fată care se îndrăgostea de un flăcău se putea duce la el acasă, să i se urce pe cuptor.

În a doua parte a studiului său, profesorul Caraman dezvăluie originile cultuale ale datinii, făcând un amplu excurs asupra sacralităţii vetrei şi a divinităţilor focului la populaţiile antice şi moderne: Agni la indieni, Athár la iranieni, Hestia la vechii greci, Vesta la romani, Tabiti la sciţi, Polengabia la lituanieni, Herdgota şi Husgota la germani. Sunt numai o parte dintre reprezentările panteonului igneic indo-european. Vatra, ca simbol al casei şi familiei, şi-a prelungit atributele protectoare şi asupra căsătoriilor. De altfel, multe dintre divinităţile focului erau invocate să ajute la măritatul fetelor. Descântecele la învelitul focului, ori la încingerea frigărilor se meneau cel mai adesea pentru *ursită*. Aceste tipuri de vrăji erau practicate în mediul rural european, oriunde fetele doreau să se mărite. De exemplu, în Germania, la anumite sărbători din an, tinerele fete invocau vatra focului să le ajute în găsirea unui soţ: „Lieber Ofen, ich bete dich an / Gib mir bold einem Mann"[181].

Dar cea mai relevantă mărturie, asupra rădăcinilor adânci pe care le are datina *căzutului pe vatră*, o găsim în ceremonialul nupţial al Antichităţii greco-romane. La vechii greci, cununia se compunea din trei acte: *enghýsis*, *pompé* şi *télos*[182]. În prima secvenţă, care are loc în faţa vetrei părinteşti, tatăl

[181] A Wuttke, *Der Deutsche Volksaberglaube der Gegenwart*, Berlin, 1869, p. 86.
[182] Fustel de Coulanges, *Cetatea antică*, vol. I, p. 68.

Scanned with OKEN Scanner

fetei rosteşte o formulă sacramentală, prin care o desface pe aceasta de orice legătură cu religia familiei ei. După înscenarea răpirii, la intrarea în casa soţului are loc ceremonia adoptării miresei de către divinităţile vetrei socrilor ei. În acel moment este stropită cu apă lustrală şi atinge focul sacru. Se spune un text special, apoi mirii împart între ei o prăjitură, o pâine, câteva fructe.

Şi la romani etapele esenţiale ale ceremoniei căsătoriei se săvârşeau în faţa vetrei domestice. Înainte ca tânăra mireasă să fie condusă spre casa soţului, tatăl îndeplinea actul de *traditio*[183], prin care o absolvea de supunerea datorată *Larilor* domiciliului părintesc. După *deductio in domum* cu torţe aprinse şi chiote de *Talassie*, viitoarea soţie era adusă în faţa vetrei sacre a socrilor ei. Aici, unde se află Penaţii şi imaginile strămoşilor, cei doi proaspăt căsătoriţi aduc o jertfă, varsă libaţii, spun rugăciuni şi mănâncă împreună o coptură (*panis farreus*). Din momentul efectuării acestui ritual, numit *Confarreatio*, „femeia are aceiaşi zei, aceleaşi rituri, aceleaşi rugăciuni, aceleaşi sărbători ca şi soţul ei"[184]. Ea devine *filiae loco*.

La români, în Oltenia, mireasa se uită în vatră sau pe gura cuptorului, ca să aibă copii frumoşi. De cum a intrat în casa socrilor, mireasa bihoreană priveşte spre focul din cămin. La fel procedează tânăra proaspăt cununată din ţinutul Sucevei, chiar dacă, pentru a reuşi să vadă focul din vatră, trebuie să se lupte cu druştele şi cu neamurile mirelui. Căci există superstiţia că, din momentul în care mireasa a zărit focul din cămin, soacra „nu mai are multe zile de trăit"[185].

La croaţi şi sârbi, de îndată ce a păşit peste pragul casei socrilor, mireasa se apropie de vatră şi aţâţă focul. Ca să le meargă cu spor în toate, mirele polonez îşi conduce aleasa inimii lângă sobă. După ce se întoarce de la biserică, mireasa bulgară se închină în faţa focului din vatră cu apă şi sare „За да има берекетъ". La armeni, ceremonia cununiei de la biserică se repeta acasă la mire, lângă vatra străjuită de lumânări aprinse.

Aşa cum observa Edward Westermarck: „Dans beaucoup de régions de l'Europe et dans l'Inde, la jeune épouse en arrivant à sa nouvelle demeure est, ou était autrefois, conduite trois fois *autour du foyer*"[186]. Dar focul este cinstit şi de mirii din ţinuturi asiatice. La kirghizi, iakuţi, caucazieni, când vine mireasa lângă vatra socrilor, se aruncă în foc anumite ofrande (bucăţi de carne, grăsime, cumâs, unt, rachiu), pentru norocul ei în căsnicie.

---

[183] *Ibidem*, p. 70.
[184] *Ibidem*.
[185] Artur Gorovei, *op. cit.*, p. 92.
[186] Edward Westermarck, *op. cit.*, IV, p. 265.

Scanned with OKEN Scanner

Relațiile care se pot stabili între ritualul *căzutului pe vatră* și toate aceste obiceiuri nupțiale din întreaga lume țin de sacralitatea igneică, dar și de cultul strămoșilor, căci vatra este sediul defuncților eroizați, al sufletelor fondatoare și ocrotitoare ale unei familii și, prin extensie, ale unui neam[187].

Dreptul cutumiar pe care îl capătă persoana ce ia în stăpânire *vatra* unei case nu a fost abordat de nici una dintre lucrările referitoare la mitologia focului până la profesorul Petru Caraman. Nici măcar Stanislaw Ciszewski în cercetarea sa, atât de competentă, *Ognisko*, publicată în 1903 la Cracovia, nu se oprește asupra acestui obicei.

Dacă în cazul unui ceremonial nupțial tradițional, focul domestic este invocat pentru influența sa benefică asupra fecundității și prosperității tânărului cuplu, în situația *căzutului pe vatră* se adaugă valențele sale protective și chiar punitive. Așa cum subliniază Petru Caraman, *aducerea pe cuptor* și *căderea pe cuptor* sau *pe vatră* reprezintă izolări ale obiceiului marital de tip antic în circumstanțe excepționale.

Într-o vreme în care instituția cutumiară funcționa mult mai eficient decât legislația oficială, această datină a fost cu adevărat providențială pentru femeia ultragiată, care nu avea nici un alt mijloc de apărare și era disprețuită de toți. *Căzutul pe vatră* – adevărată instituție matrimonială – a fost un corectiv etic, luându-se cea mai justă hotărâre, fără intervenția niciunui judecător. Uneori, acesta a fost suplimentat de *cununia la salcie* sau de *legatul nevestelor de către biraie*. În Moldova, fata greșită era luată la biserică de preoteasă și de câteva femei gospodine. Acolo, „îi legau capul cu batista, o îmbrobodeau cu tulpanul și o așezau [...] în urma nevestelor tinere”[188].

Trebuie să amintim că, în această problemă, legislația lui Vasile Lupu era foarte severă, ajungându-se până la condamnarea la moarte a seducătorului. Alte pravile, anterioare acestei domnii, cereau taxe mari familiilor care încălcau morala, fără a reuși să-i căsătorească pe împricinați. Îmbinând, pe plan juridic, un principiu activ (*constrângerea*) cu simbolismul etnografic al *vetrei*, *căzutul pe cuptor* a funcționat, în spațiul românesc, în cele mai multe situații conflictuale. Obiceiul își datorează, aproape în întregime, originea elementelor de natură cultuală. Cu timpul însă, legătura cu divinitățile și spiritele domestice

---

[187] Cuvântul italian pentru *vatră* este cel de *focolare*, din latinul *focum lares*, cu același sens metaforic de „casă” ori „familie”. Vezi G. F. Barberi, *Gran Dizionario italiano-francese e francese-italiano* da, continuato e finito da Nicolao Basta (o Basti), e A. Cerati, tomo secundo, Paris, Garnier frères, 1854, p. 484.

[188] M. Lupescu, *Ruşinea fetelor cari făceu copii de fete mari*, în rev. „Ion Creangă”, anul VII, nr. 4, aprilie 1914, p. 100.

Scanned with OKEN Scanner

protectoare ale căsătoriei s-a pierdut, riturile căpătând semnificaţii magice. În funcţie de circumstanţe, practicilor maritale de extracţie ignee li s-au dat alte interpretări. Focul a reprezentat, pe plan metaforic, marca iubirii aprinse care uneşte materia cu spiritul. În lirica populară, suferinţele din dragoste sunt comparate cu pârjolirea lăsată în urmă de nedomolite ruguri. Combustia afectivă este adesea sursa arderii sacre, aşa cum ne dezvăluie Novalis: „Cine ştie dacă iubirea noastră nu se va transforma într-o zi în aripi de flăcări”[189].

Aşa cum observa Petru Caraman în studiul său, centrul de expansiune şi căile de propagare a datinii au avut două focare principale: cultul indian al zeităţii Agni şi nucleul mediteranean al Antichităţii greco-romane. Termenii *athari* (sanscrita veche) şi *atar* (zendă) au devenit, la romani, *atrium*, iar la vechii greci Βαθρον, formă pe care au preluat-o albanezii (tosc. *vatre-a*, geg. *Votere, votra*), românii (*vatră*), polonezii (*watra*), ucrainenii (*bampa*), cehii şi slovacii (*vatra*).

Epicentrul datinii *căzutul pe vatră* şi locul unde ea a supravieţuit cel mai mult timp îl constituie spaţiul românesc. La români, obiceiul acesta prezintă claritate şi relief. În plus, pe plan lingvistic, s-a creat o terminologie folclorică specifică, legată de elementele esenţiale ale datinii. Concluziile studiului profesorului Caraman, *Une ancienne coutume de mariage*, evidenţiază faptul că obiceiul *căderea pe vatră* este o instituţie matrimonială paleobalcanică, pe care tracii au lăsat-o moştenitorilor lor direcţi, de la care au preluat-o şi unele populaţii slave intrate în contact cu aceştia. Nu trebuie uitată însă nici puternica influenţă a unor datini similare din Antichitatea greco-romană.

- ***Drumul mirilor***

Nunta produce un transfer de statut social şi moral al principalilor actanţi. Mirele şi mireasa sunt implicaţi în toate secvenţele care marchează desprinderea de vechea stare, participând conştient la trecerea propriu-zisă şi la integrarea într-un nou context de viaţă. Drumul mirilor la cununie şi de acolo la casa nupţială constituie o axă în spaţiu şi în timp, reprezentând, pe plan simbolic, un act complex, cu multiple semnificaţii, ceremonialul marital fiind o adevărată iniţiere, adică „trecerea prin intermediul unei morţi şi unei învieri simbolice, de la neştiinţă şi nematuritate la vârsta spirituală a adultului”[190]. Deplasarea în spaţiu a mirilor înscrie o orbită imaginând desprinderea de vechea celulă socială şi încadrarea într-o nouă etapă a vieţii.

---

[189] Apud Gaston Bachelard, *La psychanalyse du feu*, p. 52.

[190] Mircea Eliade, *Aspecte ale mitului*. Traducere de Paul G. Dinopol, prefaţă Vasile Nicolescu, Bucureşti, Editura Univers, 1978, p. 188.

Scanned with OKEN Scanner

Momentul plecării din casa miresei era însoțit de numeroase acte magice, înfăptuite cu scopul de a atrage belșugul, fericirea și norocul asupra noului cuplu. Când mirii păşesc cu dreptul, pornind de la casa socrilor mici, „mama fetei aruncă zahăr şi pâine în urma lor" (Rânghileşti – Botoşani), ca să le meargă bine. În zona Câmpulungului Moldovenesc, soacra mică „azvârle asupra tinerilor ce pleacă la cununie grâu, sare şi zahăr" (Pojorâta – Suceava). Este semnificativ faptul că, în unele locuri, colacul care se frânge pe capul miresei şi se împarte la nuntaşi, în momentul despărțirii ei de părinți, se numeşte *colac de goană* (Chetriş – Bacău, Horleşti – Iaşi, Barticeşti – Neamț, Corni – Huşi, Vaslui, Vizantea – Vrâncea). În ținutul Bacăului, mirii au grijă, la plecare, să-şi pună bani în pantofi, „ca să fie bogați în noua casă" (Berzunți, Pârjol, Tărâța). În mai multe sate botoşănene, mireasa îndeplineşte un întreg ritual înainte de a ieşi din casa părintească: „se aşază pe perne şi în brațele mamei sale, pentru ca să-i fie tot moale" (Dracşani – Botoşani) şi îşi pune în sân o oglindă, „ca să aibă copii frumoşi" (Sulița – Botoşani).

Plecarea tinerilor, pe drumul ce se încheia prin constituirea unei noi familii, era dorită a fi fără întoarcere. De aceea, însurăților – şi mai cu seamă mireasa (ea fiind de fapt cea care îşi părăseşte căminul) – nu trebuiau să privească în urmă. Interdicția apare în toate localitățile investigate, cu o motivație asemănătoare. În zona Neamțului, se crede că mirii nu trebuie să se uite în spatele lor, ca să nu se despartă (Agârcia, Cuejdiu, Hangu). Aceeaşi credință există şi în Vrancea: „Dacî în ziua când pleacî mireasa de la mă-sa sî uitî înapoi, sî spuni cî nu-i bini, nu vor trăi bini cei doi" (Paltin – Vrancea). La Vama – Suceava se zice că „Mireasa nu sî uitî înapoi cum iesî di la cununie, ca să nu-i meargă rău în căsătorie". Uneori, interdicția se amplifică, în sensul că mireasa nu are voie să privească decât în fața ei: „mireasa trebuie să meargă cu ochii privind numai înainte, sî nu sî uiti nici în părți, nici în spate, ca sî aibî parti di noroc în căsnicie" (Brăieşti – Botoşani). Posibilitatea începerii unei vieți noi sub cele mai bune auspicii era strâns legată de această detaşare de tot ce a fost lăsat în urmă, de ruperea punților cu trecutul.

Pe plan simbolic, privirea înapoi echivalează cu o dezertare de la înfăptuirea trecerii dintr-un cadru în altul, dintr-o stare socială în alta. Aceeaşi interdicție, de a nu întoarce capul în urmă, o întâlnim în basmul fantastic. În cadrul multor variante, această condiție constituie însăşi cheia reuşitei eroului, care trebuie să treacă de pe un tărâm pe altul, evitând confruntarea cu urmăritorii săi. Astfel, fugind cu Făt-Frumos în lumea albă, fata Mumei Pădurii are grijă să nu se uite în spate, rugându-l pe partenerul ei să facă aceasta, pentru că el, fiind pământean, nu se afla în pericol să fie întors din drum. În basmul

Scanned with OKEN Scanner

Petrea Voinicul şi Ileana Cosânţana, cules la sfârşitul veacului al XIX-lea de I. G. Sbiera, tabuarea se impune cu fiecare nouă încercare ce îl aşteaptă pe flăcăul cel viteaz. Când Petrea se duce să fure un pui de-al Păsării Măiestre, Ileana Cosânţana îi atrage atenţia: „Dară cum îl vei lua, să fugi cât va răsputé calul şi să nu te uiţi înapoi, oricât de grozave trăsnete şi ţipete ai auzi, căci, cum îi căta, pe loc îi fi prăpădit!”[191] La fel îl va sfătui când voinicul va pleca după „purcel lins-prelins”, „apă moartă de la Fântâna Moartă”, „apă vie de la Fântâna Vie” sau „smicé de măr-dulumăr”[192].

Privitul în urmă este cu desăvârşire prohibit în cadrul practicii descântatului. Când venea cu apa neîncepută de la izvor sau aducea mătrăguna acasă, persoana care îşi vrăjea nu trebuia să se uite înapoi, pentru ca nu cumva, prin acest gest, să anuleze eficacitatea actului magic.

Arhaicitatea acestei credinţe poate fi dedusă şi din faptul că era îndătinată la vechii greci, în timpul sacrificiilor funerare: „După jertfire, sacrificatorul trebuie să aibă mereu grijă să plece fără să se uite îndărăt”[193]. Cei vii căutau astfel să se izoleze de influenţa nefastă a sufletelor decedaţilor, să se desprindă de aceştia. Importanţa respectivei interdicţii în mitologia greacă se vădeşte în momentul în care Orfeu încearcă s-o salveze pe soţia sa Euridice. Reuşind să înduplece divinităţile infernale, Orfeu pleacă spre lumea celor vii, urmat de Euridice, pe care nu are dreptul s-o privească înainte de sfârşitul călătoriei. El nu rezistă impulsului afectiv şi, în clipa în care se uită în urmă, soţia se întoarce la Hades.

Un rit de separaţie bine conturat îl reprezintă *ocolul miresei*. Atunci când îi însoţeşte pe miri la cununie, alaiul nuntaşilor pleacă pe un drum şi se întoarce pe altul. Justificarea acţiunii se află, în parte, în rădăcinile conflictuale ale nunţii. Şi aici ireversibilitatea actului îndeplinit constituie una dintre motivaţii. Alaiul merge pe ocolite şi nu se întoarce pe unde a mai trecut, pentru ca nici mireasa să nu revină la casa părintească şi să nu se destrame căsătoria abia înfăptuită. Această motivaţie a respectivei secvenţe rituale este destul de răspândită. Astfel, în satele băcăuane se spune că, la luatul miresei, trebuie să se meargă pe ocolite, „pentru a nu vedea mireasa pe unde este dusă” (Parincea – Bacău), „să nu mai nimerească mireasa acasă la maică-sa” (Ştefan cel Mare – Bacău), „să nu se întoarcă mireasa înapoi” (Sârbi – Bacău).

Obiceiului i se dă aceeaşi justificare şi în ţinutul Botoşanilor: „Ocoleşte mult, pentru ca mireasa să nu se ducă repede la părinţi şi să steie la mire”

---

[191] I. G. Sbiera, *op. cit.*, p. 34-35.
[192] Lazăr Şăineanu, *Basmele române*, p. 278.
[193] Jean Chevalier, Alain Gheerbrant, *op. cit.*, vol. 3, p. 185.

Scanned with OKEN Scanner

(Rediu – Botoşani). În numeroase sate ale judeţului Iaşi găsim aceeaşi credinţă: „se înconjoară, ca să rătăcească mireasa drumul" (Răchiteni – Iaşi), „fac ocolul miresei, ca să nu fugă mireasa de la mire" (Cucuteni – Iaşi), „să nu nimerească mireasa locul de unde a plecat" (Ciocârleşti – Iaşi). La fel cred oamenii din satele nemţene: „pe ocolite, ca să nu fugă mireasa" (Ţibucanii de Jos – Neamţ), din Vaslui şi din Vrancea: „Ocolesc, pintru cî aşa-i bini" (Berezeni – Vaslui); „Nu se întorc niciodată pe acelaşi drum, să nu se mai întoarcă mireasa acasă" (Bogza – Vrancea). Răzbat din aceste explicaţii şi ecourile unor epoci revolute, când căsătoria prin *rapt* era deosebit de frecventă.

Datina *ocolului* nupţial este atât de înrădăcinată în mentalitatea rurală românească, încât apare şi la înmormântările tinerilor nelumiţi (care de fapt sunt nişte nunţi *sui-generis*): „Oamenii se întorc pe alt drum decât pe cel pe care au plecat la cimitir" (Ipoteşti – Suceava)[194].

Drumul ocolit pe care îl efectuează mirii are însă şi alte sensuri magice. El reproduce traiectoria descrisă de astrul zilei, cadrul ideal pentru activarea factorilor pozitivi: „Să mergi în sensul soarelui, să fie viaţa luminată" (Frătăuţii Noi – Suceava), „tot după soari, sî aibî mirii viaţă lungă şî luminată" (Agârcia – Neamţ). De asemenea, acest ocol reprezintă înscrierea unui cerc magic împotriva pericolelor de tot felul. Moartea, necazurile, câte se pot ivi, actele de magie neagră sunt astfel evitate: „înconjurî răul, ca sî deie pisti ghini" (Pădureni – Vaslui). Cercul magic ocroteşte noul cuplu, asigurându-i noroc, bogăţie, fericire şi sănătate.

Tot un cerc apotropaic îl înscrie şi *hora* care se joacă în casă ori în curte, la plecarea miresei din gospodăria părintească, şi care, în timpuri mai vechi, se executa mai cu seamă în jurul *vetrei*. Acelaşi rost îl are, desigur, şi hora alaiului nupţial ce se juca în curtea sau în preajma bisericii, cât timp ţinea slujba de cununie.

Ocolul miresei impulsiona prosperitatea cirezilor de vite şi a turmelor de oi pentru tot satul, dar mai ales pentru noua familie. În localitatea Conceşti – Botoşani, nuntaşii obişnuiau să spună: „Hai să mai încongiurăm, să trăiască mireasa; sî facem ocol, sî aibî uni ţâné vitele". Iar în zona Iaşilor se zice: „Faci ocolu sî aibî noroc în viti, în oi, în păsări, sî fii bogaţi" (Scobinţi – Iaşi).

Nerespectarea datinii comportă, în mentalitatea folclorică, numeroase riscuri: „nu-i ghini sî vii tot pe-acolo, sî spuni cî moari unu din tineri" (Gura Idrici – Vaslui), „să desfac familiile" (Obârşeni – Vaslui), „să desfac din căsnicie" (Oituz – Bacău). Se evită cunoaşterea traseului de către străini, „pentru ca nu

[194] Desigur că, în această împrejurare, joacă un rol important şi teama de defunct (uneori virtual strigoi), cu atât mai mare cu cât acesta nu şi-a trăit viaţa.

cumva să pună farmice în calea tinerilor" (Ştefan cel Mare – Neamţ). Din această cauză, în mai multe sate nemţene drumul de întoarcere nu-l cunosc decât mirii. În Maramureş se elimină riscul actelor de magie neagră în alt mod: „înaintea miresei mergeau mama şi surorile ei şi presărau pe jos sare şi grâu, ca să nu se lege ceva farmece"[195].

Vraja benefică a drumului ocolit era întărită de puterea purificatoare şi fertilizatoare a apei. La întoarcerea de la cununie, mirii sunt întâmpinaţi cu găleţi pline cu apă în care se pun flori şi mai ales busuioc. Una din găleţi trebuie vărsată cu piciorul, dintr-o singură mişcare, spre înainte, de către mire, de naş şi, mai rar, de mireasă, după care unul din ei îi răsplăteşte pe cei care au adus apa menită să producă belşug şi spor în gospodărie, bună înţelegere şi mulţi copii. Valoarea de magie imitativă a gestului ritual este confirmată de răspunsurile celor mai mulţi dintre subiecţii chestionaţi: „Să curgă belşugul, cum curge apa" (Storneşti – Iaşi), „să aibă viaţă bună, limpede" (Bârleşti – Iaşi), „să aibă izvor la toate cele" (Voineşti – Iaşi), „să le meargă bine, ca din apă" (Ţibeni – Suceava), „să aruncî, ca sî vii norocu ca apa când izvorăşti din fântânî" (Dolheştii Mari – Suceava), „să le fie traiul cu *zloată*, adică bogat în toate" (Obârşeni – Vaslui), „apă, să spele relele şi necazurile din viaţa lor" (Leoşti – Vaslui), „Cum nu se termină apa din fântână, aşa să nu se termine belşugul din casă" (Pâhneşti – Vaslui).

Firească la o populaţie de agricultori, importanţa acordată apei în cadrul vrăjilor apotropaice şi propiţiatoare este evidentă şi în repetarea actului magic pe întreg parcursul drumului urmat de miri, la fiecare fântână. De cele mai multe ori, cei care ies cu apă în cale sunt copiii, pentru ca mirii să aibă parte de prunci frumoşi şi sănătoşi.

Spaţiul desfăşurării unui rit de trecere fiind structurat din perspectivă magică[196], drumul către cununie şi de aici către casa mirelui se identifică, pe plan simbolic, cu întreaga viaţă ce se deschide în calea noului cuplu.

Mirii au grijă să meargă unul aproape de celălalt, adesea se ţin de mână, „să nu se lase de mână de când a luat-o de acasă şi până vine la socri" (Şindrilari – Vrancea), pentru a fi uniţi toată viaţa. Obiceiul îl găsim atestat şi în zonele de munte ale Moldovei: „Spre scopul acesta, adeseori se leagă calul miresei de al mirelui şi aşa se întorc, fiind siguri că făcând astfel, nimeni nu va putea trece

---

[195] Mihai Dăncuş, *Zona etnografică Maramureş*, Bucureşti, Editura Sport-Turism, 1986, p. 184.

[196] Lucien Lévy-Bruhl, *L'Expérience mystique et les symboles chez les primitifs*, Paris, Librairie Félix Alcan, 1938, p. 52.

Scanned with OKEN Scanner

printre dânşii"[197]. Se spune că, dacă în timpul drumului trece cineva printre miri, aceştia se despart în curând (Volovăţ – Suceava, Poiana Teiului – Neamţ).

Un loc al pericolului îl constituie răscrucile drumului. Alaiul nupţial nu le ocoleşte, dar are grijă să se îndeplinească anumite rituri propiţiatoare: se varsă apă, se stropeşte cu agheasmă. În vechime existau anumite divinităţi care ocroteau mireasa cât timp aceasta parcurgea drumul de la casa părintească până la locuinţa mirelui (*domum deductio*). Astfel, la romani se invoca *Dea Iterduca* (petrecătoarea de drum) şi *Domiduca* (Juno ducătoare acasă)[198].

Drumul mirilor este evolutiv şi centrifug. În sensul mersului soarelui, el efectuează mai întâi un act de separaţie, pentru a se încheia cu o integrare. Echilibrul este refăcut prin efectuarea aceluiaşi drum, în sens invers, la şapte sau nouă zile după nuntă. Până atunci, cea mai importantă ceremonie rămâne *uncropul*, încheierea nunţii fiind cunoscută şi sub denumirile de *drâstele, nuntişoara, pripoiştea, pripoiul* sau *sara plăcintelor*. Dacă mireasa nu a fost „greşită", petrecerea se încheie cu jocul numit *Hopaleţul*. În acel moment, o femeie mai petrecăreaţă, ţinând în mână o sticlă de rachiu, legată cu roşu, îi conduce pe nuni acasă, tot jucând pe drum (Valea Seacă – Iaşi). Cu acest prilej, se înfăptuieşte un nou cerc magic. Mai multe femei, costumate în miri şi naşi, umblă cu *danţu*, roată-mprejurul satului (Răchiteni – Iaşi). Tot atunci se îndeplinea un rit de purificare, îndătinat în mai multe ţinuturi europene: „După nuntă, se făcea un foc prin care se treceau socrii cei mari şi socrii cei mici" (Rocna – Neamţ). Aceeaşi funcţionalitate o are şi rachiul aprins, care se împarte acum cu lingura participanţilor (Frătăuţii Noi – Suceava).

Prima vizită la părinţii fetei, după nuntă, are o deosebită importanţă pe plan social şi moral, rezolvând debutul integrării în noul fel de trai. Semnificaţia acestui eveniment se vede cu claritate şi din denumirile ce i se dau: *cale primară, cale lungă* (Zăneşti – Neamţ), *cale mare* (Vidra – Vrancea), *cale întoarsă* (Capu Codrului – Suceava), *calea mânzului* (Fichiteşti – Galaţi), *urmă* (Iveşti – Vaslui), *pe urmă* (Sârbi – Bacău) sau *întorcătură* (Lucăceşti – Suceava). Primul drum al miresei după nuntă are valoare rituală. Până atunci, tânăra căsătorită nu iese din sat (Bârzeşti – Vaslui), nu are voie să-şi vadă părinţii (Băiceni – Botoşani), şi adesea nu are voie să se ducă nici măcar până la fântână după apă (Pogoneşti – Vaslui).

Calea primară descrie încă un cerc magic, actul spaţial circumscriind intervalul temporal de desfăşurare a ceremoniei nupţiale. Ultimul cerc marital îl reprezintă *îmbisericirea tinerilor* şi petrecerea (*colăcimea*) de la casa naşilor, la

---

[197] S. Fl. Marian, *Nunta la români. Studiu istorico-etnografic comparativ*, Bucureşti, Tipografia Carol Göbl, 1890, p. 447.
[198] Atanasie Marian Marienescu, *op. cit.*, p. 303.

Scanned with OKEN Scanner

40 de zile după nuntă. Este momentul în care tinerii căsătoriţi, împreună cu naşii, duc la biserică o *colivă* (preparată, de cele mai multe ori, din grâul în care au stat inelele la logodnă) sau un colac mare, numit *prinos* (Ţibucanii de Jos şi Traian – Neamţ). Până atunci soţii trăiau izolaţi de lume. Abia după ceremonia *citirii moliftei*, tinerii căsătoriţi se puteau considera purificaţi. Adesea, *îmbisericirea* se făcea la Paşti sau la altă sărbătoare creştină.

Proiecţia pe plan mitologic a ceremonialului nupţial capătă dimensiuni cosmice. Alaiul mirelui străbate până la casa misterioasei *ciute* întreg universul, continuându-şi calea: „Pe aripa vântului, / În jurul pământului, / Pe lumina soarelui, / Pe cursul apelor, / Pe mirosul florilor, / Pe lumina stelelor / Şi semnele cerului"[199].

Prin *Iertăciune*, timpul omenesc finit este circumscris timpului etern. Mirii cei noi sunt incluşi în lungul şir de strămoşi, de la Adam şi Eva citire. Recitarea rituală a mitului cosmogonic cu ocazia căsătoriei este un obicei răspândit la multe popoare vechi[200], cu aceeaşi valorizare a nunţii, în ipostază de centru al universului.

- ***Timpul fast. Mirii de mai***

În mediul rural moldovenesc, credinţa în *ursită* este încă foarte puternică. Fiecare om îşi are un veleat al său, în care se află soroace menite, scrise în cartea destinului. Vremea se petrece după ritmuri variate, în care nunta este un pisc hierofanic, o împlinire existenţială: „A sosit ceasul să meargă la casa lui!"[201] La vremea vremii, fiecare îşi va întâlni măcar una din cele *trei ursite* ce-i sunt puse din zodii. Într-un cântec din colecţia Voevidca, motivul *cărţii ursitelor* se concretizează poetic astfel: „Tare greu că l-am aflat, / În mijlocul codrului, / La curţile dorului, / Undi şăd porţile-nchise, / Mândrili pi table scrise"[202].

---

[199] George Muntean şi Vasile Cârdei, *Bilca – o aşezare din Valea Sucevei. Privire istorică*, Suceava, 1971, p. 136.

[200] Mircea Eliade, *Eseuri*, p. 28.

[201] Ion Ghinoiu, *Vârstele timpului*, Bucureşti, Editura Meridiane, 1988, p. 105.

[202] Alexandru Voevidca, *Cântece populare din Bucovina*. Ediţie îngrijită de Vasile D. Nicolescu şi Cristina Rădulescu-Paşcu, Bucureşti, Editura Muzicală, 1990, p. 160. Vezi şi varianta transilvăneană: „Şi eu acolo l-am aflat, / Jos la poala codrului, / La curţâli dorului / Şî curţâli iera deschisă / Faţa lui pe tablă scrisă" (Constantin Eretescu, *Mission en Roumanie*. Culegerea de folclor românesc a lui Hubert Pernot,1928. Cuvânt înainte de Nicolae Iorga. Postfaţă de Iordan Datcu, Bucureşti, Academia Română, Fundaţia Pentru Ştiinţă şi Artă, 2009, p. 104.

Scanned with OKEN Scanner

Ceremonialul nupțial – care începe cu *pețitul* și se încheie cu *îmbisericirea* tinerilor căsătoriți – descrie, în timp, un șir de cercuri concentrice, având la mijloc momentul schimbării însemnelor de miri (cunună, voal, floare ș.a.) cu cele de gospodari. Timpul circular, măsurat de unitățile astronomice – an, lună, zi – cât și de cele convenționale stabilite de om, reconciliază timpul liniar care reprezintă desfășurarea nesfârșită a universului. Așa cum s-a constatat, timpul în care se petrec lucruri magice și religioase este discontinuu, nu este omogen[203], apar opriri, grăbiri și încetiniri. Nunta prilejuiește o ieșire din lumea unidimensională a muncii. Ca și alte microtemporalități sacre, ceremonialul marital se află în strânsă legătură cu marile conjuncții cosmice: „simbolismul lunar sau solar, solstiții sau echinocții"[204].

Pe linia unei tradiții specifice mentalității rurale, nunta este concepută ca un eveniment de importanță universală, în solidaritate cu acele tresăriri ale timpului magic: „Fiecare fapt răsună în întreaga lume, fiecare gest își propagă muzica în tot, așa cum se spune că răsună viorile cremoneze în cutii, ori de câte ori cineva cântă pe una din ele"[205].

Alegerea datei nunții se face în funcție de sărbători, pentru a evita perioada posturilor creștine. O importanță aparte era acordată fazelor lunare. Era de preferat ca începutul ceremonialului nupțial să coincidă cu luna în primul pătrar. Este o credință întâlnită din Peninsula Scandinavă și până în Crimeea. Luna fiind astrul presupus a însoți evolutiv biografia umană – „un astre dont la vie est soumise à la loi universelle du devenir, de la naissance et de la mort[206] – se urmărea consonanța cu faza sa crescătoare, de bun augur. În zonele maritime, ca de exemplu în Orkneys, nunțile se făceau nu numai la creșterea lunii ci și la faza maximă a mareelor. Pentru germani, cea mai propice coincidență dintre lună și ceremonialul marital era atunci când noaptea mirilor avea lună plină. Se considera că astfel ei vor fi bogați și vor avea noroc la urmași[207]. *A deveni* fiind o normă lunară, tinerii care se căsătoreau privegheați de Crai Nou aveau toate șansele să acceadă la un nivel mai bun al existenței.

---

[203] H. Hubert și M. Mauss, *Étude sommaire de la représentation du temps dans la magie et la religion*, în vol. *Mélanges d'histoire des religions*, Paris, Librairie Félix Alcan, 1929, p. 191.
[204] Jean-Jacques Wunenburger, *op. cit.*, p. 65.
[205] Mircea Vulcănescu, *op. cit.*, p. 105.
[206] Mircea Eliade, *Traité d'Histoire des religions*, préface de Georges Dumézil, Paris, Payot, 1970, p. 150.
[207] Edward Westermarck, *op. cit.*, IV, p. 328.

Scanned with OKEN Scanner

Dintre zilele săptămânii, erau socotite prielnice joia, sâmbăta şi duminica. Sunt, în general, aceleaşi cu cele preferate în lumea romanică şi în Peninsula Balcanică: „Dans la Grèce moderne, les mariages se célèbrent d'ordinaire le dimanche et telle est aussi la coutume ailleurs dans l'Europe du sud-est"[208]. Marţea şi vinerea sunt, cu deosebire, prohibite pentru peţit, logodnă şi nuntă. Regăsim aceeaşi interdicţie în întreaga Italie, unde un proverb sună astfel: „Nè di venere, nè di marte, / Non si sposa, nè si parte"[209].

În zilele faste se conjură ceasurile favorabile: „Ceas bun, ceas bun, / Norocită viaţă să fie, / Într-o mie / De ceasuri bune, / Adunare şi împreunare să fie!"[210] Lirica fetei rău-măritate include, cel mai adesea, motivul absenţei unei divinităţi binevoitoare la naşterea eroinei. Indiferenţa sau ignorarea acesteia de către cel atotputernic poate afecta negativ nunta tinerei fete şi, drept consecinţă, viaţa de cuplu. Tema *deus otiosus* secondează criza maritală: „Şi iar verde mărgărint, / Când plecai să mă mărit, / Dumnezeu fu adormit! / Când să mă-nvârtesc pe masă, / Dumnezeu plecă de-acasă, / N-avu grije să-mi ursească!"[211] O altă cauză a ceasului rău la cununie este atribuită blestemului mamei, rostit într-un moment nefast, de obicei într-o zi sfântă: „Şî m-o blastamat pi soari, / Tocma-n zâua di Rusalii" (Hudeşti – Botoşani).

O superstiţie general europeană, care îşi are obârşia în Antichitate, se opune celebrării nunţilor în luna mai. În unele zone din Franţa, cum ar fi Haute-Bretagne, se crede că în urma unor căsătorii iniţiate în această perioadă se vor naşte copii prostănaci şi apatici[212]. Pentru ţăranii din ţinutul Poitou, ca şi pentru cei din sudul Belgiei, tinerele care se mărită în luna mai vor fi nefericite toată viaţa sau vor muri în curând. La fel consideră ruralii germani, portughezi, scoţieni şi spanioli. Referindu-se la cea care se mărită în luna lui Florar, o zicătoare siciliană spune: „La spusa majulina / Non si godi la curtina"[213].

La dacoromâni şi aromâni există credinţa că nunţile din luna mai sunt însoţite de necazuri: fie că unul dintre miri va muri de tânăr, fie că tinerii soţi nu vor putea avea copii, fie că nu vor izbândi nimic din ce-şi vor propune să facă în viaţă. Acest eres a pătruns şi în mediile citadine, deşi nici unul dintre cei care îl

---

[208] *Ibidem*, p. 331.
[209] *Ibidem*.
[210] C. Ciuchindel, *op. cit.*, p. 140.
[211] Text din Valea Boierească, com. Malovăţ, jud. Mehedinţi, în „Revista Asociaţiei învăţătorilor mehedinţeni", anul II, nr. 5, mai 1929, p. 34.
[212] În Berry, aceştia erau numiţi *badauts* sau *lourdauds*. Vezi Tache Papahagi, *Mic dicţionar folkloric. Spicuiri folklorice şi etnografice comparate*. Ediţie îngrijită, note şi prefaţă de Valeriu Rusu, Bucureşti, Editura Minerva, 1979, p. 126-127.
[213] Idem, *Din folclorul romanic şi cel latin. Studiu comparat*, Bucureşti, Tipografia „România Nouă", 1923, p. 88.

Scanned with OKEN Scanner

respectă nu este capabil să ofere o motivație rezonabilă. Justificările de natură materială invocate – că n-ar fi suficiente alimente în acest sezon, ori că sunt multe lucrări agrare și pastorale de înfăptuit – nu motivează decât în mică măsură precauțiile manifestate față de nunta în mai.

Rădăcinile cutumei trebuie căutate în Antichitatea greco-romană. În al cincilea capitol din *Fasti*, poetul Ovidiu menționează că luna mai este nefavorabilă căsătoriilor, atât pentru văduve, cât și pentru fecioare. Locuitorii Romei antice aveau credința că tinerii care încălcau acest tabu nu trăiau mult: „... quae nupsit non diuturna fuit". Din această cauză, numai cei de condiție modestă făceau nunta în mai: „Mense malas maio nubere vulgus ait"[214]. Un proverb francez din secolul al XX-lea sună aproape identic cu dictonul latin: „Si comme le peuple dit vray, la mauvaise s'épouse en may"[215].

Întrebarea care se impune, în mod firesc, este următoarea: cum de cea mai frumoasă lună a anului a căpătat valoare de augur funest pentru întemeierea unei noi familii? Este adevărat că intervalele favorite pentru nunți sunt considerate, la români, mai cu seamă *Câșlegile de iarnă* sau *Cârnilegile*, dar acest obicei nu poate duce la excluderea zilelor lui Florar. Primul răspuns este legat de prezența, în perioada respectivă, a unor sărbători antice funerare. În această lună, romanii prăznuiau *Lemuria*, sărbătoare ce se ținea pentru îmblânzirea sufletelor rele. Zilele de 9, 11 și 13 mai erau consacrate *lemurilor*, aceste spirite damnate, în timp ce pe întâi mai erau sărbătorite spiritele bune ale casei, *lares familiaris*, și ale cetății (*lares praestites*). Legenda spune că *Lemuria*, numită inițial *Remuria*[216], s-a instituit la Roma pentru expierea crimei fratricide comise de Romulus. În cele trei zile cât ținea această sărbătoare, și când lumea se deschidea (*mundus patet*), se înfăptuiau mai multe rituri pentru liniștirea morților funești, „victime ale unei morți violente, care caută să se răzbune, suflete pângărite ce rătăcesc în apropierea mormântului lor, morți fără mormânt (*insepulti*), sinucigași (*biothanati*), femei moarte în chinurile facerii"[217]. În dialogul său *Fedon*, Platon subliniază că doar sufletele maculate, îngreunate de relele făptuite în timpul vieții, rătăcesc în chip de stafii întunecate în preajma monumentelor și mormintelor[218].

---

[214] Ovidiu, *Fasti V.* Apud Tache Papahagi, *Din folclorul romanic și cel latin*, p. 88.
[215] H. Gaidoz, *Le mariage en mai*, în „Mélusine", an VII, 1908, p. 106.
[216] D. I. Kiriac, *Mythologie*. Ediția a doua, București, Editura Cartea Românească, 1927, p. 158.
[217] Jean-Claude Schmitt, *Strigoii. Vii și morții în societatea medievală*. Traducere de Andrei Niculescu și Elena-Natalia Ionescu, București, Editura Meridiane, 1998, p. 22.
[218] Platon, *Dialoguri*. După traducerile lui Cezar Papacostea, revizuite și întregite cu două traduceri noi și cu *Viața lui Platon* de Constantin Noica, București, Editura Pentru Literatură Universală, 1968, p. 357.

Scanned with OKEN Scanner

Spre deosebire de alte zile dedicate pomenirii morţilor, cum ar fi *Parentalia*, când se ofereau praznice strămoşilor (acei blânzi *manes*, care îşi aveau altarul şi efigiile lor casnice), *Lemuria* includea doar un ritual de conjurare a spiritelor neliniştite ori violente. La miezul nopţii, *pater familias* se ducea la fântână şi arunca, peste umărul stâng, boabe negre, hrana preferată a defuncţilor. În acelaşi timp, repeta în şoaptă, de trei ori, că, prin această danie, se răscumpără pe sine, împreună cu întreaga sa familie. La sfârşitul intervalului temporal cuvenit spiritelor malefice să bântuie lumea, capii de familie strigau, lovind într-un vas de aramă: „– Lemuri! Zei ai Infernului! Ieşiţi şi plecaţi din aceste locuri!”[219] Pe terenuri se aprindeau apoi focuri purificatoare. În zilele *Lemuriei*, dar şi în restul lunii mai, cât timp se credea că mai bântuie umbrele morţilor, toate templele erau închise şi nu se aproba nici o căsătorie.

Sărbătoarea principală a tuturor sufletelor avea loc, la Atena, primăvara, la sfârşitul *Antesteriilor* dionisiace, făcând parte integrantă din acestea. Luna mai cuprindea *zile impure*, dedicate spiritelor damnate (*keres* sau *psychai*), când treburile civile se suspendau, templele erau ferecate şi căsătoriile oprite. Lumea răsufla uşurată când se încheia acest interval de timp şi după ce se rosteau cuvintele: „– Afară cu voi *keres*, Antesteriile s-au terminat!”[220]

Fantomaticele *keres* şi neliniştiţii *lemuri* se manifestau cel mai adesea prin mişcări violente, tulburând aerul şi spulberând praful. Vânturile puternice ale lunii mai, furia elementelor naturii erau atribuite de mentalitatea populară acestor spirite agitate. Conceperea sufletului (gr. *psyche*, lat. *anima*) ca o adiere – aşa cum se poate deduce şi din înţelesul celor mai mulţi termeni care îl desemnează (aer, răsuflu, suflu) – este general răspândită[221]. Pornind din timpuri străvechi, această mentalitate este adânc înrădăcinată în subconştientul uman şi are ecouri în scrierile poetice. Pentru D'Annunzio, de exemplu, vântul este „făcut din suflete sfâşiate”, iar Saint-Paul Roux consideră că „Văzduhul este alcătuit din suflete risipite”. Poetul breton completează astfel imaginea aerului zbuciumat: „... aceste suflete, trecute sau prezente, unele urmând să se nască şi celelalte pământeşti moarte, îşi ataşă potenţialitatea către fosta sau viitoarea bucurie de a trăi, *impersoane*, în căutarea unei valori sesizabile: atunci cavalcade se dezlănţuie cu înfruntări [...] e vântul care trece”[222].

---

[219] D. I. Kiriac, *op. cit.*, p. 158. Vezi şi Atanasie Marian Marienescu, *Sărbătorile*, p. 146.
[220] Erwin Rohde, *Psyché*. Traducere şi cuvânt înainte de Mircea Popescu, Bucureşti, Editura Meridiane, 1985, p. 171.
[221] Fustel de Coulanges, *Cetatea antică*, I, p. 38.
[222] Gaston Bachelard, *Aerul şi visele*, p. 238-239.

Scanned with OKEN Scanner

În Grecia, *tritopatorii* (străstrăbunicii) erau numiți spirite ale vântului. Referitor la acest fapt, Erwin Rohde făcea relația cu o veche credință populară, potrivit căreia „sufletele celor morți devin spirite ale aerului, iar spiritele care plutesc în vânt sunt sufletele devenite libere”[223].

Pentru mentalitatea folclorică europeană, luna mai este cea mai propice aglomerărilor de suflete blestemate. Mai cu seamă tradiția românească menționează că, de la Arminden până la Ispas, spațiile aeriene sunt bântuite de *Iele*, *Rusalii* ori *Vântoase*, care antrenează vânturi turbate, îngrozitoare vijelii, vârtejuri necurate. Toată această agitație atmosferică este atribuită sufletelor morților, care „se bat”[224] între ele. În Balcani, la sud de Dunăre, *Anastenaria*, sărbătoarea Sfinților Împărați Constantin și Elena, care are loc la 21 mai, era îndreptată spre combaterea infernalei hore a sufletelor damnate[225]. În mod firesc, insanitatea pneumatică a văzduhului de mai nu putea fi favorabilă căsătoriilor.

La aceasta se adaugă păstrarea continuă, în Evul Mediu și în societățile care au urmat, a caracterului funerar arhaic, specific unor zile de mai. În special Rusaliile, sărbătoare mobilă de primăvară, prezenta această particularitate. La catolicii francezi, „tradiția pretindea că o sărbătoare a tuturor credincioșilor morți ar fi fost celebrată, la origini, a doua zi după Rusalii, înainte ca Odilon de Cluny să o mute pe data de 2 noiembrie”[226]. La Ispas (a șasea joi după Paști), praznicul de la sfârșitul lunii mai marchează deschiderea cerului când, odată cu Înălțarea Mântuitorului, zboară toate sufletele spre înălțimi. De aceea, pomenile care se fac acum, constând din caș, pască și ouă roșii, sunt numite *merinde de drum* (Mănăstirea Cașin – Bacău).

O altă motivație a evitării căsătoriilor în luna mai trebuie căutată în ceremoniile consacrate încarnărilor zeilor renăscători, hierogamiilor vegetaționale, când se alegea, în fiecare primăvară, un cuplu vremelnic. *Regele* și *Regina lunii mai* sau *Mirele* și *Mireasa de mai*, însoțiți de alaiuri ample, aduceau aceleași efecte binefăcătoare asupra ogoarelor, grădinilor, livezilor, viilor, ca și divinitățile pe care le reprezentau. Flăcăul și fata care întrupau

---

[223] Erwin Rohde, *op. cit.*, p. 174.

[224] Informații din Alimănești – Izvoarele și Râjlețu – Vieroși, Olt, după Ion Mușlea, Ovidiu Bârlea, *Tipologia folclorului din răspunsurile la chestionarele lui B. P. Hasdeu*, București, Editura Minerva, 1970, p. 146.

[225] Marianne Mesnil, *Un vânt de nebunie: de la ierburile de Sfântul Gheorghe la cele de Sânziene*, în vol. *Etnologul între șarpe și balaur*. Cuvânt înainte de Paul H. Stahl. Traducere în limba română de Ioana Bot și Ana Mihăilescu, București, Editura Paideia, 1997, p. 193.

[226] Jean-Claude Schmitt, *op. cit.*, p. 212.

Scanned with OKEN Scanner

spiritele fecundității cosmice, unite printr-o căsătorie sacră, se identificau – așa cum sublinia W. Mannhardt – „cu o personificare a anotimpului în care puterile lor se manifestă în modul cel mai evident”[227].

În unele cazuri, *mirii de mai* – așa cum se întâmpla în localitatea franceză Briançon, Dauphiné – trebuiau să se căsătorească neapărat în același an în care au prezidat cortegiile vegetaționale; altfel, sunt socotiți holtei și fată bătrână și „excluși din tovărășia tinerilor”[228]. Dimpotrivă, în cele mai numeroase situații, reprezentanții umani ai spiritelor vegetaționale nu aveau voie să se căsătorească cu adevărat între ei și, un anumit interval de timp, nici să-și unească destinele fiecare cu alt partener. Astfel, în sud-estul Irlandei, regina aleasă patrona, în timpul anului de domnie, toate reuniunile rurale ale tinerilor: „Dacă se mărita înaintea următoarei zile de 1 mai, autoritatea ei înceta”[229]. Se înțelege că, devenind protagonista unei nunți reale, *mireasa de mai* sau *de Rusalii* nu mai putea proteja și impulsiona rodnicia pământului, pentru că nu mai avea investitura inițială. Despre participantele la alaiul efigiilor divinităților de mai (*Șiva* și *Pārvatī*, *Regele* și *Regina de mai*, *Mirele* și *Mireasa de mai*, *Mirii de Rusalii*, *Regele și regina Ierbii* ș.a.) se credea că își vor găsi mai lesne în viitor soții visați[230].

Măștile *hieros gamos*-ilor nu erau purtate decât o zi sau două, mai rar o lună întreagă, evidențiind faptul că pentru *Queen of May* căsătoria nu dura mai mult decât dansul nupțial al unui fluture. Efemeritatea perechilor de mai putea exercita astfel o influență negativă asupra cununiilor autentice. Mai ales dacă avem în vedere că, în timpuri străvechi, *Mirele și mireasa de mai* erau sacrificați. Căci ruperea, arderea, spânzurarea sau aruncarea în apă a efigiilor vegetaționale, judecarea și condamnarea la moarte a *Regelui de mai* întruchipat de un flăcău, alungarea vrăjitoarelor cu pocnete de bici în noaptea *Walpurgiei* (30 aprilie spre 1 mai) nu sunt decât ipostaze târzii ale unor sacrificii umane.

Cu timpul, credința în divinitățile silvane, concepute ca reprezentări antropomorfe, ori ca făpturi interpretate de oameni reali, s-a diminuat. Semnificațiile rituale s-au convertit în valori ludice, în așa măsură încât sacrificiul inițial a devenit subiect de comedie populară. Cât de mult a decăzut falnicul *mire de mai* se poate vedea dintr-o expresie italiană. Frecvent, cel care își dă aere de mare nobil, fără vreo acoperire adevărată, este poreclit *Signor di*

---

[227] Apud James George Frazer, *Creanga de aur*, vol. I. Traducere, prefață și tabel cronologic de Octavian Nistor, note de Gabriela Duda, București, Editura Minerva, 1980, p. 268.
[228] *Ibidem*, I, p. 279.
[229] *Ibidem*, I, p. 275.
[230] *Ibidem*, III, p. 58.

Scanned with OKEN Scanner

maggio, ceea ce semnifică un rang cu o durată limitată sau chiar inexistent. Desigur este vorba de persiflarea persoanei respective: „*Si dice Signor di maggio* e vale *Signor di burla*"[231].

Amestecul de bizar şi tragic, de grotesc şi comic, o anumită insanitate existenţială explică de ce nici astăzi luna mai nu este acceptată pentru înfăptuirea nunţilor.

- ***Mirii, socrii, stolnicul de casă, druştele şi vătăjeii***

În contextul nunţilor tradiţionale este implicată aproape toată populaţia satului. Dar în timpul celor trei etape ale ritului de trecere – perioada de pregătire, momentul central (cununia propriu-zisă) şi integrarea în noua stare – protagoniştii sunt, în primul rând, membrii familiilor care se înrudesc: *mirii* şi *socrii*.

Chiar dacă o căsătorie depăşeşte cadrul strict individual al constituenţilor ei, privind colectivitatea în ansamblu, beneficiarii direcţi rămân fata şi flăcăul care alcătuiesc noua familie. Trăinicia relaţiilor ce se stabilesc între aceşti parteneri va determina calitatea noilor raporturi de înrudire cu socrii, soacrele, cumnaţii şi cumnatele. Ele influenţează şi afinităţile ce se formează la nivelul generaţiei ascendente, relaţiile de încuscrire[232] dintre părinţii soţilor.

Mirii sunt cei care trec printr-un proces complet de metamorfozare: întâi fată mare şi flăcău, apoi împărătească şi împărat pe durata nunţii, în fine, tineri gospodari odată cu schimbarea hainelor ritual-ceremoniale. În strategia constituirii unei noi celule sociale, ei trebuie să respecte anumite prescripţii şi interdicţii, cerute de societatea tradiţională.

Dacă mirele sau mireasa au fraţi (surori) *ziuatici* ori *lunatici*, aceştia din urmă trebuie să îndeplinească un anumit ritual, dacă vor să nu aibă de suferit. Astfel, în Ţinutul Covurluiului, în ziua cununiei, fratele lunatic al mirelui este pus „cu fiarăle în picioare", ca să nu înnebunească[233]. Dacă se întâmplă ca mirii să fie *ziuatici* ori *lunatici*, „se împiedică mireasa şi se ţine până-n sfinţitul soarelui, când vin vornicul şi mirele de-o despiedică. Dacă nu se urmează astfel, mirele n-are parte de mireasă"[234].

Este important de observat că, pe toată durata ceremonialului nupţial, tinerilor care se căsătoresc nu li se spune pe nume. Printr-un consens, cu

---

[231] G. F. Barberi, *op. cit.*, p. 700.
[232] Pentru mai multe detalii, vezi *Rudenia prin încuscrire*, în vol. Ion H. Ciubotaru, *Catolicii din Moldova. Universul culturii populare*, II. *Obiceiurile familiale şi calendaristice*, Iaşi, Editura Presa Bună, 2002, p. 96-102.
[233] „Ion Creangă", anul XIII, nr. 7-8, 1920, p. 125.
[234] *Ibidem.*

Scanned with OKEN Scanner

rădăcini într-o perioadă arhaică, ei sunt mire şi mireasă, crai şi crăiasă, păun şi păuniţă, cu alte cuvinte, cuplul ideal în eternitate. Pentru miri, nunta – dacă respectă structura firească – este cumulativă, antrenându-i în acte şi gesturi desprinse din ritualuri de iniţiere, adopţiune şi încoronare.

Mireasa este înconjurată de numeroase practici rituale, deoarece se crede că, pentru ea, trecerea prezintă multe riscuri. Condiţia femeii măritate este mai dificilă decât cea a bărbatului însurat. În plus, în cele mai numeroase cazuri, ea este cea care îşi părăseşte căminul părintesc, pentru a intra într-o ambianţă nouă.

În intervalul celor *40 de zile*, când se consumă ciclul marital al trecerii într-un alt stadiu, mireasa are anumite calităţi fertilizatoare[235]: plânsul ei aduce belşug pe ogoare, lucrurile pe care le-a purtat (mai ales *voalul*) aduc fericire şi altor fete, bucăţi din *colacul* miresei poartă noroc la vânzări, judecăţi şi drum lung, *inelul* de cununie, beteala şi florile sunt folosite în tot felul de vrăji pe ursită etc. Puterile acestea vremelnice au ca revers o anumită fragilitate în contextul unor acte de magie neagră şi, mai ales, în faţa deochiului.

De aici necesitatea de a o ocroti pe mireasă, de a o dirija spre un anumit comportament care s-o ferească de posibile riscuri. Trebuie să păşească cu dreptul, să nu privească în urmă, să meargă pe un drum ocolit spre cununie, să nu lase pe nimeni să treacă între ea şi mire etc. Ca să aibă noroc în viaţă, ea trebuie să privească prin gaura colacului pe care îl ţin *pârcălăbiţele* (Vidra – Vrancea).

Mireasa este model de frumuseţe şi prospeţime, este „cap de masă" şi „nume ales". Dar tot ea trebuie să aleagă între părinţi şi soţ, iar opţiunea favorizează o separaţie tristă. Cântecele la plecarea miresei au o tonalitate ce incită la meditaţie, subliniind ireversibilitatea drumului pe care l-a ales: „Te-i sâlit la măritat, / Ca frunza la scuturat, / Frunza sî scutur-o dată / Şi la anu creşti altî, / Da tu nu ti mai vezi fatî!"[236] Călătoare spre alt destin, mireasa mai cere o clipă de răgaz, pentru a lăsa câte un „semn" celor ce i-au fost atât de apropiaţi. Pe tată îl roagă să o scrie „în cornul plugului", mama este implorată să o însemne „în toarta doniţî", fraţii să o încrusteze „în crucea săbiei", iar surorile să-i păstreze amintirea în buchetul de flori[237].

---

[235] „Îndeosebi mireasa se trădează a fi un fel de preoteasă efemeră, cu virtuţi deosebite, de natură propiţiatoare". (Vezi Ovidiu Bârlea, *Folclorul românesc*, I, Bucureşti, Editura Minerva, 1981, p. 427).

[236] AFMB, Mg. 44, II, 31 (Frătăuţii Vechi – Suceava).

[237] În mai multe localităţi dintr-un spaţiu cuprins între Târgu Frumos şi Roman, au fost semnalate variante ample sau fragmentare ale unui vechi cântec ritual-ceremonial intonat la înhobotatul miresei. Este un emoţionant cântec *de petrecut* al cărui conţinut se aseamănă cu unele piese similare din zona Hunedoarei.

Scanned with OKEN Scanner

Alături de aceste imagini, învăluite într-un tablou de o remarcabilă duioşie, mireasa apare şi în ipostaze contrare, de eroină comică, după cum se poate constata în poezia unor oraţii sau în strigăturile satirice. Ironia vornicului închinător capătă adesea nuanţe sugestive: „Şî cân ti sculai, / Mari ispravî făceai! / Îţi luai cofiţa-n mânî, / Ti ducei la fântânî / Şî ti făcei a-ţi scoati schini din mânî" (Copălău – Botoşani). Alteori se fac aluzii la graba sau dorinţa nedisimulată a miresei de a se căsători cu orice preţ: „Părinţî nu vroieu sî ti dea, / Da tu-ai zâs aşa, / Cî dacî nu te-i mărita, / Te-i duci şî te-i îneca, / Într-o baltî mari, stătătoari, / Uni sî scaldî broasca în chicioari" (Izvoare – Botoşani).

Această permanentă alternanţă a solemnului cu umorul – indiciu al arhaicităţii datinilor nupţiale – are darul de a echilibra mereu planul idealizat cu cel real, ajutând-o pe mireasă să-şi înţeleagă exact condiţia existenţială.

În comparaţie cu mireasa, rolul mirelui în cadrul ceremonialului nunţii se individualizează dintr-o cu totul altă perspectivă. De data aceasta primează „încercările" la care este supus şi, mai ales, modul în care reuşeşte să depăşească probele impuse. În cazul său, nimic nu trece neobservat, pentru că mirele este „împăratul", fala ceremonialului nupţial: „Mândru soare că-mi răsare! / Şi nu-i soare răsărit, / Ci-i mirele-mpodobit / Cu podoaba târgului, / Cu florile câmpului" (Fărcăşeni – Iaşi).

La luatul miresei, el trebuie să plătească surorilor şi fraţilor acesteia, precum şi *vulpea* pentru flăcăi, dacă mireasa este din alt sat. Obiceiul numit *vulpe* sau *vadră*, asupra căruia ne-am oprit mai sus, era foarte răspândit şi extrem de complex. Rezultă acest lucru şi din denumirile zonale, foarte sugestive: în unele părţi ale Galaţilor (Smârdan), practica se numea *ierbăritul*, în zona Vrancei se chema *iernatul* (Bordeasca Veche) sau *iernatecul* (Bordeştii de Jos), pentru ca în diferite localităţi din judeţele Iaşi (Mirceşti, Răchiteni) şi Neamţ (Bâra, Gârcina) să fie intitulat *curcanul*.

Tot mirelui îi revine obligaţia ca pe întreg parcursul drumului să-i răsplătească pe cei care îi întâmpină cu găleţile pline cu apă, jertfindu-le-o la picioare. Ajuns la poarta miresei, el trebuie să facă faţă probelor de tot felul pe care, în lipsa ajutorului naşului, este nevoit să le depăşească. Unele din aceste probe au fost amintite în capitolele anterioare.

La intrarea miresei în casa mirelui, aceasta trebuia să-i dea *toiagul*, pentru a-l frânge pe genunchi. Jumătatea neîmpodobită era aruncată peste casă, gest pe care mirele îl făcea cu multă atenţie, pentru că abia după reuşită era considerat „mire pe dreptate" (Barticeşti – Neamţ).

Spre sfârşitul nunţii, când mireasa este furată, mirele trebuie să o găsească ori măcar s-o recunoască dintre două sau mai multe fete acoperite cu cearşafuri din cap până-n picioare. Fata pe care punea mâna mirele mai întâi era scoasă afară şi

Scanned with OKEN Scanner

jucată la horă. Încercările continuau până la aflarea adevăratei mirese, dar în astfel de cazuri perspicacitatea mirelui era comentată defavorabil (Rădeana – Bacău).

La masa cea mare, atunci când se aducea *găina*, numită în părțile Neamțului și *curcă* (Boboiești, Sagna), mirele avea datoria să o rupă dintr-o singură încercare, gest subliniat de nuntașii de afară prin împușcături sau pocnete de bici (Vama – Suceava). Eventuala nereușită era însoțită de comentarii malițioase. Să reținem și faptul că multe dintre încercările la care era supus altădată principalul personaj al nunții par adesea calchieri atenuate ale probelor pețirii din basme și balade.

Dar „împăratul" ceremonialului nupțial, Făt-Frumosul din conăcărie, plecat la vânătoare „Pe brâul pământului, / Pe umerii vântului" (Farcașa – Neamț) este și el ironizat, în diferite orații, prin același joc ritual în care mărețul alternează cu derizoriul: „Ești ficior di negustor mare, / Cam hopan la mâncare, / Da bun di dornit la soare!"[238] În contextul aceluiași tip de orație, mirelui i se recomandă, chiar dacă pe un ton glumeț, o conduită corectă în căsnicie: „Izmene cu brăcinaru di tei, / Ca di astăzi înainti / Sî nu ti mai iei / Dupa alti fimei! / Cî noi, dacî te-om afla, / Cu dârjaua te-om lua, / Ș-acasî, la nevastî, / Te-om alunga!"[239]

În contextul nunții din Moldova, rolul socrilor este concurat de cel al nașilor (părinții de suflet ai mirilor) pe toată durata nunții. Totuși, părinții mirelui și ai miresei au îndatoririle lor, foarte bine precizate. Cei favorizați sunt, evident, socrii cei mari, pentru că ei îi primesc pe tineri în casa lor și câștigă un copil în plus, pe lângă bunurile materiale reprezentate de zestre. Dimpotrivă, socrii cei mici sunt afectați de plecarea fetei și de sacrificiul pe care îl au de făcut cu acest prilej: „Frunză verde busuioc, / Două soacre-s la un loc, / Una plânge c-a să deie, / Alta râde c-a să ieie" (Costișa – Suceava).

Dacă soacra cea mare se bucură că va primi „... noră frumoasă / Și frumoasă și cu-avere / Și din bune nemurele" (Frumosu – Suceava), tot ea trebuie să asigure armonia în familie, încercând să nu se identifice cu imaginea consacrată de literatura populară: „Intră-n casă, ca o coasă, / Iese-afară, ca o pară" (Brădățel – Suceava). La rândul său, soacra cea mică este onorată în momentul *uncropului*, dacă mireasa a fost fată mare, dar împarte rușinea cu soțul ei, dacă „rachiul roșu" nu se mai joacă. Riscurile la care erau supuși părinții fetei, în cazul în care aceasta era necinstită, s-au mai atenuat, dar nu au dispărut cu totul[240].

---

[238] AFMB, Mg. 5, II, 51 (Cristești – Botoșani).
[239] *Ibidem*, Mg. 70, I, 11 (Tudora – Botoșani).
[240] S-au produs conflicte de acest gen și acum două-trei decenii. Socrii mici erau urcați pe casă (Brăhășești – Galați), „soacrei mici îi pune strachinî șî lingurî știrbî" (Dumbrăvița – Iași).

De la începutul ceremonialului nupțial și până la petrecerea de *cale primară*, părinții fetei și ai băiatului sunt implicați în numeroase practici și gesturi având rosturi precise în asigurarea celor mai bune auspicii pentru tânăra familie. Socrii cei mici sunt prezenți mai cu seamă în riturile de separație, iar socrii mari în cele de integrare. La masa socrilor, așezată de obicei în zorii zilei, tatăl fetei și cel al băiatului, apoi mamele acestora erau înjugați[241] sau legați împreună. Privit astăzi ca un gest burlesc, menit să sporească buna dispoziție, practica întărea altădată un pact familial, întărea o alianță.

Așa după cum arătam în altă parte, mama mirelui este preocupată de înfăptuirea tuturor actelor rituale, menite să asigure o cât mai bună integrare a noului cuplu. Gestul simbolic al primirii mirilor „pe poala cămășii" este extrem de sugestiv, însă nu pare să fie doar apanajul soacrei celei mari. Aceeași primire îi este rezervată, în satele basarabene, și mirelui din partea mamei miresei: „când se coboară mirele, flăcăii chiuie, iar soacra cea mică îi așterne pe scaun pestelca, ca să țână bărbatul di casă, să nu umble după fimei streini" (Ialoveni)[242].

Trebuie precizat că, în situația menționată pentru spațiul din stânga Prutului, nunta se desfășoară, pe rând, în două locuri; mai întâi la casa miresei și apoi la casa mirelui. Mai mult ca sigur, și aluziile la „poalele largi" ale soacrei vizau inițial acest simulacru de adopțiune. Să amintim aici și faptul că adopțiunea prin trecerea unui copil pe sub poalele persoanei care voia să-i devină mamă este unul dintre cele mai arhaice ritualuri[243].

În prima parte a petrecerii, până la masa cea mare, un rol important îl joacă druștele și vătăjeii (vorniceii). Ei sunt aleși atât de mire, cât și de mireasă, de obicei dintre prietenii apropiați, cu care au petrecut la hora satului, dar și dintre rudele mai îndepărtate. Potrivit rânduielilor îndătinate, numărul druștelor și al vorniceilor trebuie să fie cu soț. Zonele mai conservatoare impun și unele restricții în privința alegerii domnișoarelor și cavalerilor de onoare.

---

[241] Semnificația de unificare pe care o reprezintă jugul în viziunea arhaică este și mai evidentă într-un obicei păstrat în unele zone din Transilvania: „În cea dintâi noapte după cununie, noii căsătoriți nu au voie, la Feleag, să doarmă în casă. Noaptea aceasta o petrec afară sau într-o șură, cu un jug drept căpătâi". Vezi Constantin Brăiloiu, *Opere*, V. Studiu introductiv, traducere și îngrijire de Emilia Comișel, București, Editura Muzicală, 1981, p. 85. Interesant este și obiceiul consemnat de Henri H. Stahl în Vrancea: „Alte ori se aduc două juguri și înjugă într-unul pe socrul cel mare cu soacra cea mică, iar într-altul pe socrul cel mic cu soacra mare". (Vezi *Nerej, un village d'une région archaïque. Matériaux et documents*, sous la rédaction de Paul H. Stahl, Paris, 1987, p. 23).

[242] Petre V. Ștefănucă, *op. cit.*, p. 70.

[243] Vezi J. G. Frazer, *Le Folklore dans l'Ancien Testament*, traducere de E. Andra, Paris, 1924, cap. III, par. 3: *La Renaissance*.

Scanned with OKEN Scanner

Prin părţile Vrancei, de exemplu, „surorile de mireasă" şi „fraţii de mire" – cum sunt numiţi aici aceşti tineri – trebuiau să aibă părinţi drepţi şi să nu provină din familii destrămate (Bogza şi Mera). Rosturile tinerilor la care ne referim, atât în perioada premergătoare nunţii cât şi în timpul ceremonialului, sunt bine precizate. Druştele brodează năframe pentru vătăjei, pe care aceştia le vor purta la mâna stângă. Altădată, mai ales prin Bucovina, le legau la *beţele* de vornicei, împodobite cu arnici colorat, cu mătase şi flori. Ca semne distinctive, druştele poartă în piept flori albe şi beteală, iar la brâu batiste brodate.

Vătăjeilor le revenea cinstea de a chema oamenii la nuntă: „Câte coturi, atâţia vornicei" (Dracşani – Botoşani). Înainte vreme, vorniceii călări se luau la întrecere, spre fala mirelui. Dacă la început mireasa este asistată mai ales de druşte (vezi înhobotatul), după masa cea mare ea intră tot mai mult în atenţia vorniceselor (stolniceselor), pentru că acestea o vor ajuta să se integreze cât mai firesc în rândul femeilor măritate. Vornicesele îi cântă „la pusul cârpei" şi tot ele o însoţesc, cu strigături, la „Hostropăţ"sau la „hora rachiului roşu", ajutând-o să înţeleagă mai uşor şi să accepte schimbarea survenită.

În mai multe părţi ale Moldovei, cum ar fi zona Rădăuţilor, Valea Şomuzului, ţinutul Neamţului, precum şi o bună parte a Podişului Central Moldovenesc – vornicesele (femeile în general) au un rol hotărâtor în organizarea şi desfăşurarea nunţii. Ele sunt cele care asigură atmosfera de petrecere, de voie bună, întrucât cunosc un repertoriu de cântece şi strigături cu care însoţesc aproape fiecare secvenţă a nunţii, concurându-l şi chiar înlocuindu-l adesea pe vornicul cel mare.

Cunoscut şi sub numele de *stolnic*, vornicul cel mare provine dintr-o familie de buni gospodari, este respectat în sat şi are un frumos renume pentru calităţile sale în arta vornicitului la nunţi. De regulă se apelează la serviciile unui singur vornic, însă pe alocuri erau chemaţi doi: unul de zi şi altul de noapte (Blăgeşti – Iaşi), mai important fiind al doilea. Dacă ar fi să raportăm aceste denumiri la rangurile boiereşti medievale, *vornicul mare* era „judecătoriu tuturor den ţară", iar *stolnicul* cel mare se ocupa „cu obiceiu la dzile mari şi la veselii domneşti... şi viind înaintea bucatelor domneşti, le tocmeşte pre masă înaintea domnului"[244].

Pentru nuntaşi, vornicul cel mare este la fel de important ca şi respectivii boieri de divan. Adesea, rolul său este dominant. Însemnele sale sunt: un baston împodobit cu flori, cu batiste brodate şi beteală, şi un prosop legat arceşte sau purtat după gât. În drum spre biserică el conduce alaiul, iar uneori are pe braţe sau pe umăr „un covor frumos, pe care vor îngenunchia mirii

[244] Grigore Ureche, *op. cit.*, p. 70.

Scanned with OKEN Scanner

la cununie" (TătărușI – Iași). De regulă, poartă în mână o sticlă cu băutură. În localitățile în care umblă călare, calul său este împodobit cu batiste și flori la urechi și cu canafi roșii în frunte (Lișna – Botoșani). Vornicul este omul de încredere al mirelui și al socrului celui mare, dar și „fala nunții" (Sadova – Suceava). Bastonul sau toiagul, asemenea oricărei ipostaze a baghetei rituale – ca prototip al *caduceului* – reprezintă un indiciu al puterii, al autorității cu care este investit vornicul în contextul ritualului respectiv.

După ce rostește *conăcăria* și, printr-un vicleșug, reușește să verse apa din găleată și să ia colacul, vornicul se întoarce la poartă și îl împarte cu nuntașii mirelui (Cozia – Iași), ori înconjoară întregul cortegiu de trei ori și abia apoi rupe colacul, pentru a primi din el cât mai mulți dintre participanții la petrecere. Vornicului îi revine și rolul de a rosti *închinările* la masă, la schimburi, la brad, la paharele dulci, la *dolie* etc. În unele zone participă și la deshobotat, ridicând voalul miresei pe două crenguțe de măr dulce, spre nemulțumirea cvasigenerală a celor prezenți.

La Godineștii de Jos – Bacău, marți după nuntă, vornicul cel mare merge la părinții fetei cu o sticlă de rachiu, iar aceștia „îi dau azimă dulce și o pasăre friptă", să le ducă la casa tinerilor căsătoriți.

Cum, cel mai adesea, vornicul nu este rudă nici cu părinții mirelui, nici cu ai miresei, el devine reprezentantul cel mai autorizat al comunității rurale, veghind la respectarea întocmai a tuturor obiceiurilor. El este deci un foarte bun cunoscător al datinilor, are talent oratoric și vădește reale calități actoricești.

Deși în cercetările efectuate pe teren am întâlnit multe *caiete de vornicit*, cuprinzând îndeosebi conăcării și iertăciuni, nu am auzit de cazuri în care vornicul cel mare ar citi textele respective, în loc să le recite din memorie. Acest lucru nici nu ar fi posibil, dacă avem în vedere că, la multe dintre nunți, vornicul amplifică ori scurtează poezia orațiilor, în funcție de tot soiul de factori subiectivi. Cert este că prin tot ceea ce face și spune, vornicul cel mare se numără printre personajele principale ale nunții din această parte a țării[245].

Buna organizare a unei nunți presupune însă și aportul altor persoane, între care se numără *bucătăresele* sau *cocerițele* (Șarul Dornei – Suceava), *paharnicii* (Bilca – Suceava), *dregătorii* (Gura Idrici – Vaslui), *chelarii* (Bordeștii de Sus – Vrancea), *vornicii de ogradă* (Bârzești – Vaslui) etc. Fără a fi implicați nemijlocit în săvârșirea unor acte sau gesturi rituale, toți cei enumerați aici, precum și alții pe care nu i-am amintit, contribuie la buna organizare a nunții tradiționale, supraveghind fiecare detaliu.

---

[245] În Moldova, vornicul nu aparține niciodată cinului preoțesc. S-ar părea că nu aceeași a fost situația în alte regiuni, de vreme ce Așezământurile Vlădicăi Sava pedepseau astfel de cazuri: „Care popă se va face vornic pe la nunți și va giuca și va îmbla beatu prin târgu ... să i se ia popia". (Vezi *Dicționarul Limbii Române*, Ediția Academiei, s.v. *vornic*).

Scanned with OKEN Scanner

- ***Naşii şi nunii***

Rolul esenţial al naşilor – socotiţi în aproape toate zonele „părinţii spirituali ai tinerilor ce se căsătoresc" – este pus în evidenţă nu numai prin multiplele atribuţii ce le revin pe tot parcursul nunţii, ci şi prin ceea ce au de înfăptuit în continuare. Relaţia de năşie începută odată cu botezul nu este continuată în mod necesar şi la cununie.

Dacă în multe cazuri se consideră o obligaţie morală solicitarea mai întâi a naşilor de botez ori a urmaşilor acestora, opţiunea pentru un cuplu de naşi străini câştigă tot mai mult teren. Motivaţiile sunt diverse. Cei mai mulţi consideră că este bine „să-ţi capeţi neamuri noi" (Şendriceni – Botoşani). Alţii o fac pentru că naşii de cununie trebuie să fie în floarea vârstei, „să-i poată înţelege şi sfătui pe tinerii gospodari" (Solonţ – Bacău).

Într-un număr destul de mare de sate, alături de *naşi*, apar la nuntă şi *nunii*, aceştia din urmă având alte atribuţii decât primii[246]. *Naşii* se bucură de o cinstire deosebită; ei dau prestigiu ceremonialului nupţial, fiind consideraţi „cununa nunţii" (Adjudeni – Neamţ) sau „fala nunţii" (Luizi-Călugăra, Bacău). În comparaţie cu aceştia, *nunii* au un rol mai puţin spectaculos. Pot fi identificaţi drept *gospodarii* petrecerii, cei care supraveghează ca toate să se înfăptuiască după datină. De multe ori, ajută stolnicul sau vornicul de masă la servitul bucatelor, aduc colacii, damigenele cu vin ş.a.

Dacă *naşii* se aleg dintre străini, uneori fiind solicitaţi cei care i-au botezat pe miri, *nunii* fac parte, întotdeauna, din familia mirelui. De obicei, nunul este fratele mai mare al mirelui, cu condiţia ca acesta să fie căsătorit. În cazul în care mirele nu are fraţi, este solicitat un verişor sau chiar un unchi pe linie paternă. Uneori, se apelează la soţul surorii mai mari, adică la *cumnat*. Nunul îndeplineşte acest rol o singură dată în viaţă, pe când naşul poate fi ales de mai multe ori.

S-ar părea că, într-o perioadă ceva mai veche, naşii erau numiţi dintre rudele foarte apropiate, adică părinţii sau bunicii tânărului care se căsătorea. Într-o altă etapă, cumnaţii erau cei preferaţi, pentru că vârsta lor le permitea să-i ajute pe fini o mai lungă perioadă de timp. Se ştie cât de important era *avunculatul* pentru comunităţile primitive, relaţia cumnaţilor formând axa „inevitabilă"[247] în jurul căreia se construiau structurile de înrudire.

---

[246] Relaţia *nuni-naşi*, din contextul ceremonialului marital moldovenesc (şi nu numai), este analizată amănunţit de Ion H. Ciubotaru, în vol. *Catolicii din Moldova. Universul culturii populare*, II, p. 102-106.

[247] Claude Lévi-Strauss, *Antropologia structurală*. Traducere din limba franceză de I. Pecher. Prefaţă de Ion Aluaş, Bucureşti, Editura Politică, 1978, p. 61.

Scanned with OKEN Scanner

Abia în perioada bizantină, când legislația lui Justinian interzicea unui bărbat să se căsătorească cu o femeie alături de care a botezat, se impune *cognatio spiritualis*[248]. Legătura de născie devine, cu timpul, aproape mai puternică decât cea de sânge, iar părinții spirituali ai mirilor nu se mai aleg dintre neamuri. Departajarea *naşilor* de *nuni* s-a făcut însă treptat, perioada de tranziție – în care cele două categorii de actanți au coabitat – fiind destul de îndelungată. În contemporaneitate, pentru cei mai mulți dintre români, termenii *naş* şi *nun* se confundă.

Naşii sunt cei ce spun *mărturiile* la biserică, realizând astfel un transfer de responsabilitate. Ei „sunt garanți în fața lui Dumnezeu asupra trăiniciei căsniciei celor doi" (Pleşani – Botoşani). Rolul lor în cadrul ceremonialului nupțial este hotărâtor: participă activ la principalele momente ritual-ceremoniale (*înhobotatul*, *legatul cârpei*, *ruperea găinii*, *aducerea rachiului aprins*, *primirea darurilor* etc.) şi, în acelaşi timp, mediază relațiile ce se stabilesc între toți protagoniştii.

Reprezentând, aşadar, o autoritate pe toate planurile – moral, material, comportamental – naşii de cununie se bucură de cele mai mari onoruri. Li se închină cei mai frumoşi colaci şi *corabia* cu daruri alese, sunt cei dintâi care primesc *paharele dulci*, li se laudă bogăția, hărnicia şi frumusețea, sunt copleşiți de elogii pentru generozitatea de care dau dovadă. „Domn mare", nunul „face şi desface", fiind gata să-şi ajute finul ori de câte ori este nevoie.

Mutatis-mutandis, naşii sunt cei ce înfăptuiesc acte de inițiere, supraveghind neofiții până la consolidarea noii celule familiale. Depăşirea sub cele mai bune auspicii a pragului dintre două categorii sociale depinde, în mare parte, de ei. Cum inițierile vizează adesea şi planul erotic, naşii devin țința a numeroase aluzii licențioase[249].

În cazurile în care tradiția este respectată, naşii continuă să fie mentorii tinerilor căsătoriți şi după nuntă, măcar până la naşterea primului copil. Momentul *trecerii*, al schimbării statutului social, trebuie receptat la modul foarte serios: „Cât îi fatî şî flăcău / Îmblî mintea hălălău, / Sî măritî şî sî-nsoarî, / Strângi mintea grămăgioarî" (Straja – Suceava). Nu o dată, naşilor de cununie li se urează să ajungă şi naşi de botez: „Cum ați ajuns să-i cununați, / Să ajungeți să le şi botezați, / Să vă faceți fini de la fini, / Să vă faceți pomana deplin" (Mănoaia – Neamț).

---

[248] Edward Westermarck, *op. cit.*, vol. III, p. 178.

[249] Dacă naşul s-a bucurat vreodată, în spațiul românesc, de dreptul primei nopți, acest lucru s-a întâmplat, probabil, cu foarte multă vreme în urmă, deoarece documentele medievale nu consemnează nici o mărturie în acest sens. Nici chiar trimiterile la acest obicei, care apar în basme, nu sunt suficient de concludente.

Scanned with OKEN Scanner

Metamorfozarea mirilor în tineri gospodari este înţeleasă şi ca o naştere pe care o moşesc nunii. A se avea aici în vedere *spălatul* naşilor pe mâini înainte de închinarea darurilor. După turnatul acesta, se spune că „sî spalî şî mireasa di domnişoară şî mirili di cavaler" (Rădeana – Bacău). Garanţi şi îndrumători sociali, naşii sunt chemaţi la petrecerea de *cale primară*, supraveghează *îmbisericirea* tinerilor şi se întâlnesc cu finii la cele mai mari sărbători ale anului.

Afinităţile sufleteşti dintre tinerii căsătoriţi şi naşi fac adesea ca aceştia din urma să ocupe şi după nuntă o poziţie extrem de favorizată, fiind preţuiţi chiar „mai mult ca părinţii" (Gherăieşti – Neamţ). Concurenţa dintre această relaţie specială şi legăturile consangvine se explică şi prin faptul că naşii nu au prejudecăţile, suspiciunile şi complexele socrilor în raport cu nora sau cu ginerele.

Cu puţine excepţii, *năşia* rămâne şi în zilele noastre o adevărată instituţie, dominată de reguli precise, pe care toţi cei implicaţi le respectă necondiţionat. Ca şi în alte zone etno-folclorice ale ţării, chiar dacă în structuri ceva mai puţin precis conturate, năşia capătă şi în Moldova „un caracter de relaţie permanentă, care leagă două grupe familiale între ele, iar sistemul de rudenie spirituală izvorât din năşie ajunge să reglementeze sfere cu mult mai largi şi cu totul altfel decât cum prevăd canoanele bisericeşti, cu privire la botez şi cununie"[250].

Un fenomen contemporan, apărut prin deceniul al şaptelea al secolului trecut în câteva zone ale Bucovinei şi chiar prin părţile Neamţului, este acela al multiplicării numărului de naşi, ajungându-se ca la o singură nuntă să fie solicitate până la patruzeci-cincizeci de perechi de nuni mari. Este limpede că ne aflăm într-o fază de degradare a obiceiului, de pierdere a funcţiilor iniţiale pe care le-a avut instituţia năşiei. Dar chiar şi în astfel de situaţii, când numărul naşilor îl concurează pe acela al nuntaşilor, importantă rămâne *o singură pereche*, şi anume cea care rosteşte mărturiile în faţa altarului, sau cea aleasă de părinţii mirelui, cum se spune prin nordul Bucovinei.

Evidenţiind o dată în plus gradul de rudenie pe care îl implică năşia, copiii finului nu se pot căsători cu cei ai naşului, întrucât sunt consideraţi „ca nişte fraţi şi ca nişte surori" (Pădureni – Vaslui). În schimb, se poate prelungi şi chiar permanentiza relaţia de năşie între două familii, în sensul că fiii sau fiicele nunilor îi cunună pe urmaşii finilor acestora.

---

[250] Henri H. Stahl, *Rudenia spirituală din năşie la Drăguş*, în „Sociologie românească", an. I, nr. 7-9, 1936, p. 25-36. Vezi şi Ernest Bernea, *Nunta în Ţara Oltului*, p. 106-107.

Scanned with OKEN Scanner

- ***Obiecte rituale***

Desfășurarea sub cele mai bune auspicii a ceremonialului nupțial nu poate fi concepută fără prezența obiectelor rituale, mai numeroase și mai bogat încărcate de o simbolistică pozitivă decât cele implicate în alte rituri de trecere. Obiectul concret și sensul său pe plan ideatic se confundă. Imaginea sa dobândește o forță magică intrinsecă, de cele mai multe ori fără ca acei care au captat mesajul să-l poată explica prin cuvinte.

Deși s-a atenuat mult credința animistă care investea orice obiect lucrat de mâna omului cu „une sorte de vie sourde, mais néanmoins puissante, capable de fonctionner passivement par sa résistance et même activement par des voies ocultes, pouvant produire du bien et du mal”[251], importanța acestuia, mai cu seamă în contextul nunții, este încă persistentă.

Obiectele legate de ceremonialul nupțial se împart în trei mari categorii: cele circumscrise fazei preliminare, cele prezente în secvența liminară și cele specifice riturilor postliminare. Unele dintre ele se întâlnesc în toate cele trei etape ale ritualului de trecere. Altele sunt strâns legate de un anumit moment al nunții, fiind apoi abandonate definitiv. Funcționalitatea lor, deși prezintă multe trăsături comune, diferă după momentul realizării ca și prin unele implicații magice, subtile, prezente și viitoare. Astfel, *batistele* de druște și vornicei, *năframa*, *brâul și cămașa mirelui*, *cununa miresei*, *cămășile* socrilor, *prosoapele* nunilor și ale starostelui, *colacii* mirilor se fac special pentru respectiva nuntă, pe când alte accesorii, cum ar fi *paharele* de închinat, *plosca* vornicului cel mare, *oglinda* de la gătitul miresei sau bărbieritul mirelui și, uneori, chiar *toiegele* vătăjeilor se folosesc la mai multe ceremonii maritale.

Sub influența magiei de contact, alimente și obiecte care au fost utilizate de miri în decursul cununiei conservă și după eveniment o anumită putere magică. Fetele păstrau bucățele din colacul miresei și le puneau în pantofi când se duceau la horă. În urma lor, mamele binecuvântau: „Cum sî bati lumea di la colac / Așa sî sî batî flăcăii di la fata me!” (Arborea – Botoșani). Sau: „Sî alergi băieții după eli, cum aleargă la nuntî” (Grivița – Vaslui). Se foloseau, pentru vrăjile de dragoste și de ursită, *inelul* de cununie, *voalul* miresei, *brâul* mirelui, *beteala* mirilor, *batistele* druștelor și vătăjeilor, *oglinda* în care s-a gătit mireasa ș.a. Oglinzile utilizate în divinarea ursitului erau șterse cu „năframî de la logodnî” (Dumbrăvița – Iași) și acoperite cu „fați di masî di la cununia unor tineri cinstiți” (Șipote – Iași).

---

[251] Lucien Lévy-Bruhl, *Les Fonctions mentales dans les sociétés inférieures*, Paris, Félix Alcan, 1922, p. 34.

Scanned with OKEN Scanner

O parte din recuzita ceremonialului nupţial nu se împrumuta, ci era ţinută cu sfinţenie în casa tinerilor cununaţi, ca un gaj al armoniei conjugale şi al duratei alianţei înfăptuite. Astfel, *straiele de cununie* erau păstrate şi pentru înmormântare, ca şi *năframa de încredinţare*. Salba miresei se ţinea la icoană până la nunta fiicei acesteia.

Piesa etnografică dominantă în contextul ceremonialului marital este *puntea* (podul) *de pânză*, cu multiplele ei ipostaze. În contextul ritului de trecere, *puntea* semnifică depăşirea obstacolelor şi înfăptuirea unor alianţe noi. *Puntea* ţesută în casă, fie ea prosop, şervet, năframă sau batistă, aminteşte de *valul de pânză* al ursitoarelor, măsurat pe lungimea vieţilor muritorilor. Prosoapele nupţiale au, îndeobşte, dimensiunile unui stat de om.

Batista sau năframa simbolizează, în limbajul folcloric, alături de inel şi cunună, un legământ de dragoste şi de căsătorie. Flăcăii care colindă pe la casele cu fete mari, primesc în dar, pe lângă tradiţionalul colac, şervete şi batiste brodate. Fecioara din colindele erotice este înfăţişată pregătindu-se de nuntă, deci cosând: „La fir galben de mătasă, / La batistă de mireasă" (Copăceana – Vaslui). Sintagma *a-şi pune marama* este sinonimă cu verbul „a se mărita". Dimpotrivă, ruperea, sfâşierea batistei sau a năframei semnifică despărţirea, desfacerea legăturilor afective. În lirica folclorică de dragoste, atât pe plan oniric, cât şi pe plan real, batista sau năframa sfâşiată este de rău augur: „Batistuţa ta cea nouă / Am visat-o ruptă-n două, / Dar nu-i ruptă basmaua, / Ci mi-i ruptă inima"[252].

Ca simbol al legăturilor erotice, batista joacă un rol important în mărturisirea iubirii la multe popoare. Logodnicul din Berry – Franţa promite iubitei sale: „J'ons un beau mouchoir à vous présenter"[253]. La fel procedează flăcăii din unele balade greceşti sau din colindele poloneze şi româneşti. Într-unul din cântecele *gaik*, logodna dintre doi tineri este sugerată astfel: „Ea i-a dăruit *o batistă* la buzunar, / Iar el i-a dăruit un inel de aur"[254]. Eroul unui colind de băiat, întors de la vânătoarea rituală, este dovedit drept viitor mire după inelul şi năframa aflate asupra lui: „Da' nu-l credeţi, mari boieri, / Cătaţi-l în degeţelu / Că i-oţi vrea găsi inel, / Inelu de la Ioana, / Cătaţi-l în buzunaru / Că i-oţi vrea găsi năfram' / Năframa şi cununară / Cununa-s-ar cu dânsa, / Cu dânsa, cu doamnă-sară"[255].

---

[252] Text din Călineşti – Botoşani, publicat în „Revista Moldovei", anul V, 1926, nr.1, p. 23.
[253] Tache Papahagi, *Grai. Folclor. Etnografie*. Ediţie şi prefaţă de Valeriu Rusu, Bucureşti, Editura Minerva, 1981, p. 269.
[254] Petru Caraman, *Colindatul*, p. 566.
[255] Constantin Eretescu, *Mission en Roumanie*, p. 172.

Scanned with OKEN Scanner

Spectacolul nunții prilejuiește vehicularea cea mai amplă de *punți* sub formă de ștergare, batiste, năframe. Nu numai principalii actanți sunt dăruiți cu aceste obiecte ceremoniale, ci și o mare parte dintre nuntași. Vorniceii poartă batiste brodate de mireasă și de druște, căruța este împodobită cu scoarțe și prosoape, caii au batiste înflorate la căpestre etc.

Conducătorul ceremonialului nupțial, vornicul cel mare sau vornicul de casă, primește însemnul rangului său de la mireasă: „Și mie-mi dă o năframă, o batistă moldovenească, așa, cusută cu flori, unii o pun la băț, dar eu, bătrân, n-o mai pun la băț, ci o țân în mână" (Țibucanii de Sus – Neamț).

Momentul pregătitor pentru oferirea ștergarelor la nuni și socri este ritualul *spălării pe mâini* cu apă sau cu vin, numit *turnatu* (Berzunți și Sănduleni – Bacău). Oratia rostită cu acest prilej de vornicul cel mare cuprinde un pasaj referitor la aceste obiecte rituale: „Șî cu un prosop di bumbac, / Sî vă serviți dumneavoastră pi plac / Șî ari un capât țăsut cu in, / Sî vă serviți dumneavoastră deplin / Șî unul cu buci, / Marfă bunî din Tecuci, / Iar noi spunim cî sî faci șî la noi în sat; / Eli sânt mici, cinstea lor esti mari" (Târpești – Neamț).

Prosoapele se pun la gât sau se leagă arcește. În unele zone, cum ar fi Neamțul, soacrei i se dăruiește prosopul „peste prag", în momentul intrării miresei în noua locuință. Un nun poate primi la o nuntă, cum se întâmplă în unele sate vasluiene, până la paisprezece prosoape (Berezeni – Vaslui).

La schimbarea darurilor între miri, „plocoanele ploconite" se așază sub batiste și ștergare lucrate de viitoarea gospodină. Vornicul le închină, aducând laude hărniciei celei ce le-a albit și le-a brodat: „Când o venit cu pânza de la baltă, / Era ca helgea de curată! / Și cu pui pe marginea de jos, / Ca să vă steie frumos" (Zănești – Neamț). Când oferă batista de la mire, închinătorul subliniază importanța căsătoriei cu legile sale restrictive: „O batistă de mătasă, / De acum, doamnă mireasă, / Să te mai ții de casă; / Și-o batistă de bumbac, / Să știi, doamnă mireasă, / Că de-acuma ai bărbat / Și pe altul l-ai uitat" (Bosanci – Suceava).

Găina pe care o aduce bucătăreasa este acoperită cu o năframă (Toporăști – Vaslui), cu un prosop înflorat (Spiridonești – Neamț) sau este însoțită de un steag făcut dintr-o batistă brodată (Poiana Mărului – Iași).

La ridicarea hobotului, pe crengi de măr dulce, soacra cea mică dăruiește tuturor participanților la nuntă câte un prosop (Dobârceni – Botoșani) sau câte o batistă (Ruginoasa – Iași). Înainte de îmbroboditul tinerei neveste, druștele o apără, la apropierea vornicului, fluturând în aer batistele (Capu Codrului – Suceava). Nașa îi pune în locul voalului un ștergar sau o batistă albă, numită în Vrancea *durmea*.

Scanned with OKEN Scanner

Ştergarul şi batista nu lipseau din recuzita portului popular moldovenesc de toate zilele. Dar în cadrul costumului nupţial acestea capătă un prestigiu deosebit. Mirele poartă la chimir o năframă „bătucitî di pui" (Pojorâta – Suceava), iar mireasa are o *năframă de schimb* prinsă la brâu.

În satul Gălăneşti din judeţul Suceava, mirii poartă câte o batistă legată la mâna stângă. Înainte de deshobotat, mireasa are grijă să-i ia mirelui năframa de la curea şi să şi-o pună în sân, ca să-şi asigure fidelitatea soţului. Tot atunci se dezlegau şi batistele de la mâinile mirilor, act ce consfinţea trecerea într-o altă categorie socială (Sadova – Suceava). Legatul mâinilor celor care se cununau este o practică foarte cunoscută în multe regiuni de pe glob, ca o variantă la datul mâinii (*dextrarum junctio*) ce consfinţea alianţa între tineri.[256] Evident, tot în acest context ne confruntăm cu ansamblul de credinţe legate de importanţa *nodurilor* de la haine, din cadrul riturilor de trecere. Cât timp se aflau la slujba de cununie, mirii nu aveau voie să aibă nimic încheiat sau înnodat la haine, ca unirea lor să n-aibă piedici. Uneori erau descheiaţi la gât în biserică şi se ţineau de câte un capăt al *năframei de încredinţare*. O variantă a obiceiului, întâlnită în localităţile de pe Valea Bistriţei, indică simbolistica acestui obiect ritual, adică a *punţii* de pânză: „Şervetul *de schimb* este tot o batistă, executată într-un singur exemplar, care aparţine deopotrivă mirelui şi miresei. Ea este ţinută de miri în timpul slujbei religioase. Această batistă este legată de o semnificaţie magică: după moarte se pune în sicriu câte o jumătate din ea, pentru a se recunoaşte pe lumea cealaltă"[257].

Colacii duşi mirilor erau şi ei înveliţi în ştergare: „Şi de dulci ce-s îndulciţi, / Nu-i putem da discoperiţi" (Buhalniţa – Iaşi). La Moşii de iarnă, la un anumit interval după nuntă, când naşa venea să-i aducă finei tacâmuri şi alte obiecte necesare în gospodărie, era răsplătită, printre altele, cu *punţi de pânză*: „Dă şî fina ceava înapoi. Înainti, prosoapi sî dădeu; acu sî dă rochii, sî dă fusti, mileuri" (Barcea – Galaţi). În unele sate se făcea un *toiag* al miresei, de înălţimea mirelui, înfăşurat tot în prosoape (Nisiporeşti – Neamţ). În zona Caraşului, la Borlovenii Vechi, după venirea alaiului la casa socrilor mici, mirii se aşezau la masă şi închinau paharele cu „rakiţe" de trei ori: „Îndată se aducea un *peşkir* (prosop) pus în vârf de băţ, pe care îndoit în două îl puneau miresei după cap. Peşkirul acesta rămânea la mireasă până la biserică, unde preotul, oficiind cununia, îl punea ei şi lui pe cap şi umeri, prins cu un ac la umărul drept"[258].

---

[256] Edward Westermarck, *op. cit.*, vol. IV, p. 185.

[257] Vezi Florea Bobu Petrescu, Paul Petrescu, Paul H. Stahl, *Arta populară de pe Valea Bistriţei*, Bucureşti, Editura Academiei, 1969, p. 146.

[258] Ion Chelcea, *Obiceiuri în legătură cu viaţa omului în Pătaş şi Borlovenii Vechi – Caraş*, în „Revista de Folclor", anul III, nr. 3, Bucureşti, 1958, p. 69.

Scanned with OKEN Scanner

Unul din cele mai răspândite jocuri din Podişul Central Moldovenesc este *Sîrba cu năframă*. În nordul Moldovei, se întâlneşte o variantă de dans nupțial, numit *Năframa*. Un loc aparte ocupă, în acest context, hora practicată în părțile sudice ale provinciei, numită *Tragerea prin năframă* (Ghidigeni, Folteşti şi Umbrăreşti – Galați). Răsucirea de trei ori a batistei, ținute la un capăt de mireasă şi la celălalt de mire, pe sub care trec nuntaşii, sugerează un rit de comuniune a tuturor participanților la ceremonialul nupțial.

În mai multe localități moldoveneşti este îndătinată plata batistei. La plecarea la cununie, mireasa împătureşte o batistă – în aşa fel încât cele patru colțuri brodate, alăturate, să formeze un pătrat – şi-i cere mirelui o sumă de bani. Până când acesta nu aşază pe batistă banii pretinşi, nu poate lua fata din casa părinților ei (Buciumi – Bacău).

Punțile înlesnesc nu numai trecerea, ci şi integrarea în noul mediu, acceptarea noilor neamuri, şi chiar înfierea. Ele unesc destine până atunci separate. La intrarea în noua casă, soacra cea mare îi prinde pe miri cu un ştergar şi-i trage în interiorul locuinței. În unele sate, i se aşterne miresei la venire un prosop frumos peste pragul de la intrarea în casa socrilor mari (Țibucanii de Sus – Neamț). O punte deosebită întâlnim, la primirea tinerilor căsătoriți de către soacra cea mare, în zonele muntoase ale Moldovei: „O işât mama, o pus poala cămeşii pi scaun şî m-am dat gios din trăsurî pi poala mamii; am călcat şî eu şî mireasa" (Țibucanii de Sus – Neamț). Obiceiul mai este atestat în satele Broşteni – Suceava, Sabasa – Neamț, precum şi în depresiunea Dornelor.

Gestul de apropiere făcut de soacra cea mare aminteşte de protecția oferită în unele descântece de Maica Domnului. *Zâna cerului* întinde poale albe pentru a-i uşura suferințele celui descântat: „Cum l-o auzit, / Poale albe o-ntins, / Calea i-o cuprins".[259] Podul de pânză slobozit de ajutorul divin („Sucnă de mătasă alb-a luat, / Pe brațele lui N. a întins-o"[260]) desface vraja malefică urzită de „trei fărmecătoare, îngânătoare"[261].

Ştergarul este privit adesea ca un dublu uman, dar şi ca cel mai amplu segment din pânza vieții. Nunta include numeroase datini legate de țesut, pentru că divinitățile destinului sunt patroanele muncilor legate de prelucrarea fibrelor textile. Valențele magice inițiale ale ştergarului s-au diminuat în contemporaneitate.

Deşi nunta din zilele noastre continuă să păstreze *punțile de pânză*, unele exemplare de valoare au dispărut. Să amintim de acele *prosoape de naşi*, cu ornamente rafinate specifice şi cu monede de aur legate la ciucuri, întâlnite în

---

[259] S. Fl. Marian, *Vrăji, farmece şi desfaceri*, p. 153.
[260] *Ibidem*, p. 162.
[261] Idem, *Descântece poporane române*, Suceava, Eckhardt, 1886, p. 172.

Scanned with OKEN Scanner

satele de pe Valea Prutului, care se foloseau de mai multe generaţii. Existenţa aşa-ziselor *ştergare cu zloţi* sau cu *bănuţi* ne-a fost semnalată în localităţile Avrămeni, Crasnaleuca, Dămideni şi Ştiubieni din judeţul Botoşani, precum şi în zona răsăriteană a judeţului Vaslui[262].

Se poate vorbi despre existenţa unui *covor de cununie* care, în unele sate, se păstra la biserică, special pentru nunţi. Prezenţa unui astfel de covor a fost remarcată şi de unii călători străini,[263] acesta fiind aşezat în faţa altarului, anume pentru miri. Folosirea covorului, a pieilor de oaie sau a unor alte tipuri de cuverturi, în momentul intrării mirilor în casa unde vor locui după nuntă sau în momemtul cununiei, se înscrie în contextul practicilor apotropaice, urmărind înlăturarea forţelor malefice, care ar veni din jos, de sub pământ. La arabi se credea că, dacă mireasa atinge pământul cu piciorul, va fi nefericită toată viaţa. În Lorena, femeile aveau obiceiul să transporte mireasa ţinând mâinile lor în cruciş, din pragul casei părinteşti până la biserică. Mireasa din Westphalia meridională mergea călare până la cununie şi se întorcea de acolo tot urcată pe cal. Slovacii şi grecii obişnuiesc să acopere cu covoare drumul pe care-l are de parcurs mireasa până la casa socrilor mari: „Quant au tapis rouge, en usage lors des noces, tout le monde le connaît"[264]. În satele moldoveneşti, covorul de nuntă intra adesea în zestrea fiecărei fete. Dacă se întâmpla ca tânăra să moară înainte de căsătorie, covorul era dat de pomană altei fete din sat, de aceeaşi vârstă: „Covoru ii di cununii l-au dat di pomanî Angelichii. Şî s-o cununat cu el Angela" (Uda, Tătăruşi – Iaşi).

Folosit, aşa cum am văzut într-unul din capitolele anterioare, în vrăjile de dragoste, *brâul* simbolizează uniunea afectivă şi fizică dintre miri. De aceea este folosit uneori de soacra cea mare când îi „leagă" pe tinerii căsătoriţi, înainte de a-i trece pragul în casă: „Tot soacra era aceea care săvârşea un rit magic de unificare conjugală, atunci când punea după capul celor doi tineri *brăşirile*; îi lega şi astfel îi *trăjé înăuntru*"[265].

Cămaşa pe care trebuie s-o lucreze mireasa pentru viitorul ei soţ simbolizează un înveliş protectiv. Ca şi în mitologia celtă, cel care dăruieşte o cămaşă, oferă dragoste şi ocrotire: „De o piele îmbrăcată în cămaşă, nu se

---

[262] Ion H. Ciubotaru, Silvia Ciubotaru, *Ornamente populare tradiţionale. (Cusături, ţesături)*, Botoşani, CJCP, 1982, p. 40.
[263] Paul Simionescu, Paul Cernovodeanu, *Pagini de etnografie românească în opera memorialistică a unor călători străini* (secolele XVII-XVIII), în „Revista de Etnografie şi Folclor", tom. 17, nr. 5, 1972, p. 382.
[264] Edward Westermarck, *op. cit.*, vol. IV, p. 290.
[265] Ion Chelcea, *loc. cit.*, p. 70.

atinge nici o boală"[266]. Într-un basm românesc, voinicul primește drept răsplată, pentru faptele sale bune, o *cămașă*. Când o îmbracă, nu se prinde nici un rău, nici o boală de el[267]. Valoarea magică a *cămășii* este asigurată de faptul că o coase mireasa, cu toată afecțiunea care o animă. Dacă, din diferite motive, viitoarea nevastă nu reușea să termine lucrul, trebuia s-o ajute numai cineva dintre neamurile apropiate: „Cămeșa mirelui sî cosé numa di rudi, ca sî n-o vrajascî ciia straini, vo fatî cari sî i-l iei" (Sadova – Suceava). Această cămașă, ornată cu bogate broderii și „cusută cu ibrișin"[268], ori „Batutî cu borangiuc, / Sî sî lipcească di trup" (Frătăuții Vechi – Suceava), era însemnul ceremonial al mirelui.

Pe lângă cămașa mirelui, se mai dăruiește din partea miresei o cămașă pentru soacră, largă la poale și lungă până în pământ. Uneori, această cămașă era oferită cu gura netăiată, ceea ce „însemnează că soacra nu trebuie să fie cu gura mare și să tot cârtească de toate cele"[269]. După ce o îmbrăca, soacra trebuia s-o joace: „Lumea chiuié și baba giuca di-i săré poalili" (Cracăul Negru – Neamț). Acest dar avea nu numai un sens integrator, ci era strâns legat de *înfierea* pe care trebuia să o facă soacra, primind-o pe noră ca pe o fiică pentru tot restul vieții. Și nuna cea mare primea uneori o *cămașă*, de același fel cu cea dăruită soacrei, pentru că și ea înfăptuia o înfiere, adoptându-i pe cei doi fini alături de adevărații ei copii.

Obiceiul de a dărui țesături și cusături în cadrul riturilor de trecere este general european. Îl întâlnim, de asemenea, și la unele popoare îndepărtate în timp și spațiu de al nostru, cum ar fi, de exemplu, la incași, unde: „... folosirea simbolistică a țesăturilor nu însoțea doar tranziția spre bărbăție a tinerilor, ci și alte momente esențiale ale ciclului vital, de pildă căsătoria sau moartea"[270].

Papucii pe care îi primește mireasa în cadrul *Schimburilor* sunt în relație cu condiția ei de călătoare către alt cămin. În schimb, încălțările ca dar special pentru soacra cea mică semnifică despărțirea de fiica sa. Numeroase strigături de nuntă subliniază frustrarea mamei care și-a pierdut copilul în schimbul unui cadou de mică valoare: „Soacrî mari înșalatî, / Ai băut or ai fos' batî, / Pi *papuci* ț-ai dat o fatî, / Cî papucii fac cinci lei, / Fata faci mii di lei, / Cî papucii fac cin' suti, / Fata-ț faci mii mai multi" (Putna – Suceava).

---

[266] Jean Chevalier, Alain Gheerbrant, *op. cit.*, vol. 1, p. 272.
[267] Elena Niculiță-Voronca, *op. cit.*, p. 827.
[268] Elena Sevastos, *Nunta la români*, p. 143.
[269] Ion Creangă, *op. cit.*, ediția G. Călinescu, p. 118.
[270] John V. Murra, *Civilizația Inca. Organizarea economică a statului incaș*, București, Editura Științifică, 1987, p. 118.

Scanned with OKEN Scanner

Voalul, luat pe două crenguțe de măr, pe două fire de stuf sau „pi douî stebli de busuioc" (Ibăneşti – Botoşani), jucat de trei ori şi pus după icoană, îşi are originea, ca însemn al miresei, în îndepărtata Antichitate. La ceremoniile matrimoniale din Grecia şi Italia, mireasa, acoperită de văl şi purtând cunună, era condusă la casa soțului. Vălul de culoare galbenă purta, la romani, denumirile de *flammeum*[271] sau de *nubere*. Femeile căsătorite primeau apelativul de *nupta*, după voalul în care au fost învelite, din cap până-n picioare, în ziua nunții[272].

Amintit în colindele de gospodar, *paharul de zile mari* îşi are corespondent contemporan în *paharul dulce* de la nuntă. În formele tradiționale ale ceremonialului marital moldovenesc, momentul închinării *paharelor dulci* este pregătit cu o grijă deosebită. Vornicul pune pe o *tablá* două pahare de vin şi două *jemne* de grâu curat, acoperite cu o năframă înflorată, şi începe *închinăciunea*. Se face mai întâi că gustă vinul, să vadă dacă nu-i otrăvit, pentru că: „Decât a muri o lume şi un sat, / Mai bine un blastamat" (Băiceni – Botoşani), apoi face elogiul paharelor: „Cu aur auriti, / Cu argint spoiti, / Cu vinişor umpluti" (Târpeşti – Neamț), „Cu flori bătute, / Ca să-l beu cu neamuri multe" (Păltiniş – Botoşani), „Cu miere mieruit, / Cu zahăr îndulcit" (Movileni – Botoşani) etc. Practica închinării *paharelor dulci*, în mare parte desacralizată, consfințeşte încă o alianță, echivalentă cu o frăție de sânge. Simbolurile cosmogonice încrustate pe pereții săi auriți reprezentau însemnele neamului în care este primită mireasa. Pentru familia în cadrul căreia se păstra, din tată în fiu, acest obiect de preț era atât de important încât nu putea fi înstrăinat. În colinde, paharul „de d-aurelu", cu toate însemnele sale („În fundul păharuluiu / Scrisă-i loza vinuluiu / Şi tufița grâuluiu. / În toarta păharuluiu / Scrisă-i raza soareluiu. / Şi-n dosul păharuluiu / Scrisă-i luna şi lumina, / Soarele cu razelere / Şi câmpul cu florilere"), nu-l poate primi nici măcar „Zeul Dumnezeul", deoarece e fără echivalent. Nu poate fi dat „Nici pe taleri, nici pe galbeni, / Nici pe buți cu bani mărunți, / Nici de-a da de voie bună"[273], pentru că odată cu el s-ar pierde norocul acelui neam.

Vinul din *paharul dulce* nu era o licoare obişnuită, ci semnifica apa vie ce udă rădăcinile *pomului vieții* – figurat la nunțile noastre de *brad* sau de *măr şi* de ipostazele lor stilizate: *steagul miresei*, *toiagul mirelui*, *pomul de cununie* şi *bastoanele vorniceilor*. La vechii indieni, cuplul nupțial era dus să îmbrățişeze un pom. În Bihor, se îndeplineşte ritualul „cununatului" la măr: „Ajunşi în grădină,

---

[271] Atanasie Marian Marienescu, *Sărbătorile*, p. 299.
[272] Anthony Rich, *Dictionnaire des Antiquités romaines et grecques*, traduit de l'anglais sous la direction de M. Chéruel, Didot Frères, Paris, 1873, p. 430.
[273] Constantin Eretescu, *Mission en Roumanie*, p. 39-40.

Scanned with OKEN Scanner

înconjoară de trei ori cel mai frumos pom. La rădăcina pomului se pune un jug, peste jug o bituşe de piele de oaie. Mirele şi mireasa se urcă cu picioarele peste bituşe, în dreapta mireasa şi în stânga mirele [...]. Mirii îşi prind fiecare câte o ramură din pom"[274]. Aşa cum constata Schärer, căsătoria este reiterarea cosmogoniei şi repetiția naşterii primului cuplu din Arborele Vieții[275].

Urărilor de bine adresate de vornicul cel mare, în special mirilor şi nunilor, li se adăugau cele rostite pentru toți nuntaşii şi pentru întregul sat: „Iarăşi am zis amin, / Acest pahar cu vin / Să-l închin / La pădurea cu teii, / Să se însoare toți holteii ... / Am să-l închin / La munții cu pietrele, / Să se mărite toate fetele" (Draxeni – Vaslui).

Un rol important în contextul obiectelor rituale specifice ceremonialului nupțial îl joacă *ciurul*. În Moldova, acest obiect din inventarul agrar intră în compoziția *corăbiei* cu daruri, care se aduce la masa mare. Pe *ciur* se aşază hainele primite de mireasă sau de mire în secvența *Schimburilor*. Alături de covată, *ciurul* sugerează multitudinea boabelor de grâu, potențele fertilizatoare. În Egiptul antic, în cadrul invocării lui Isis, se aducea un vas pe care se aşeza o vânturătoare, „locul de naştere figurat al bobului de grâu, ca simbol al zeului fecundității"[276]. La greci se punea pe capul miresei tot un soi de vânturătoare plină cu fructe, „evident act magic de stimulare a fecundității"[277]. Prezența ciurului în practicile de divinație, în vrăjile de stimulare a fertilității şi în contextul ceremoniilor indică „ipoteza unei străvechi asimilări a *ciurului* cu matricea feminină"[278]. Pe Valea Crişului Negru, la *făcutul conciului* miresei, se îndeplinea un complex ritual de profilaxie a naşterilor grele, având acelaşi obiect ca suport magic: „Cât timp *meseleucile* fac *conciul*, mireasa ține picioarele pe ciur. Acesta este pus apoi deasupra capului şi se toarnă apă sfințită de trei ori în timp ce naşa spune: «Doamne, Mărie, Maică Sfântă, / Io mă rog țâi, tu-mi ajută mii, / Atâta s-o țâie strânsorile, / Cât țâne apa până trece pân ciur»"[279]. Modalitatea aceasta de impulsionare a unor efecte benefice anticipative evidențiază rudimente ale

---

[274] Ion Bradu, *Din folclorul obiceiurilor bihorene*, p. 66-67.

[275] Apud Mircea Eliade, *La nostalgie des origines*. Méthodologie et Histoire des religions, Paris, Gallimard, 1971, p. 162.

[276] C. G. Jung, *Tipuri psihologice*. Traducere din germană de Viorica Nişcov, Bucureşti, Editura Humanitas, 1997, p. 255.

[277] *Ibidem*.

[278] Ivan Evseev, *Dicționar de simboluri şi arhetipuri culturale*. Ediția a II-a, revizuită şi adăugită, Timişoara, Editura Amarcord, 2001, p. 38.

[279] Maria Cuceu, *Nimăieşti. Un sat de pe Valea Crişului Negru. Monografie etnografico-folclorică*, Cluj-Napoca, Editura Napoca Star, 2004, p. 48.

Scanned with OKEN Scanner

cultului Maicii Domnului din creştinismul primitiv, când *Theootókos* („Născătoare de Dumnezeu"), acumulând valenţe caritabile, ocrotea uniunile conjugale şi naşterile fericite[280].

Corabia, cu toate componentele sale, sugerează belşugul pe care se presupunea că l-ar aduce atât mirilor, cât şi tuturor participanţilor la festinul nupţial. De asemenea, este o aluzie limpede la trecerea cu bine pe apele vieţii, în această ipostază *corabia* fiind legată de simbolismul salvatoarei *arce* biblice. Când este oferită nunilor, *corabia* încărcată cu straie şi colaci devine o imagine idealizată a bunăstării şi armoniei de care se vor bucura cele două familii în viitor.

Lumânările de cununie continuă simboluri arhaice legate de lumină şi puritate, ca atribute ale mirilor, nu lipsite de o funcţionalitate apotropaică. Ele amintesc de ceremonialul nupţial al anticilor greci şi romani, în cadrul căruia logodnica sau mireasa era însoţită spre casa viitorului soţ de un întreg alai de purtători de făclii.

Influenţa bisericii ortodoxe a dat un impuls notabil acestui obicei. Purtarea lumânărilor la cununie de către naşi, ca şi veghea flăcărilor cât timp dura slujba religioasă, accentua valoarea sacrală a căsătoriei. Lumânarea miresei este emblema curăţeniei ei sufleteşti, care o aşază în rândul fecioarelor sfinte din Evanghelie, reprezentate în miniaturi şi pe zidurile bisericilor. Sub înrâurirea credinţelor populare, lumânările de cununie au preluat o seamă din atributele pomului şi toiagului nupţial. Astfel, ele sunt considerate alter-egouri ale tinerilor şi pot aduce fericire sau necaz în căsnicie, după modul în care sunt păstrate.

- ***Pantoful Cenuşăresei***

Povestea Cenuşăresei (cunoscută mai bine în varianta Perrault, *Cendrillon ou la petite pantoufle de verre*) a suscitat mereu atenţia cercetătorilor culturii populare, îndeosebi a acelora de la sfârşitul secolului al XIX-lea. Emmanuel Cosquin, Angelo de Gubernatis, Fraţii Grimm, Andrew Lang, Caramany, Marian Roalfe Cox şi, îndeosebi, Paul Saintyves au urmărit relaţiile filogenetice ale naraţiunii, precum şi larga ei circulaţie în zonele europene şi asiatice. Două motive etnografice justifică această investigare preferenţială a basmului: primul este cel al *Prinţesei Cenuşii*, cu trimiteri la partenera *Regelui Carnavalului* (este vorba de cuplul zeilor vegetaţionali personificaţi în timpul unor sărbători de primăvară), iar al doilea, al *încercării pantofului*, corespunde unui obicei nupţial.

---

[280] C. G. Jung, *op. cit.*, p. 252-253.

Ne vom opri asupra celui de al doilea *motiv*, amintit în fraza precedentă. Proba identității viitoarei soții, prin încercarea pantofului, apare în basmele încadrate de catalogul Aarne-Thompson la numărul 510, IV, a. Prima atestare datează din Egiptul antic, unde povestea spune că un vultur a furat un condur, probabil un *sandalium*, împodobit cu multe ornamente, ce aparținea frumoasei curtezane Rhodopis, și l-a așezat pe genunchii faraonului din Memphis. Acesta a trimis soli în toată țara, s-o caute pe stăpâna gingașei încălțări, și astfel Rhodopis a devenit împărăteasa Egiptului.

În folclorul european, eroina poveștii incluse în repertoriul narațiunilor despre conflictele orfanei cu mama vitregă poartă denumiri precum: fr. *Cendrillon*, it. *Cenerentola*, sp. *Cenicienta* sau *Venta fochs*, germ. *Aschenbrödel* sau *Aschenputtel*, *Pepeliuga*, *Pipelcuța* sau *Cernuşka* la slavi etc. În toate variantele, pantoful minunat este cel ce revelează calitățile deosebite ale fetei sărmane și care o individualizează în grupul celorlalte pretendente la măritiș. Numai dânsa este cea aleasă, ea e mireasa autentică.

În versiunile vest-europene ale basmului, pantoful cu pricina este pierdut din fugă de eroină, obținut printr-un vicleșug de către prinț la a treia întâlnire (treptele sunt acoperite cu ceară, cu rășină sau cu smoală), este furat de o pasăre sau aruncat să plutească pe apă. De multe ori, însăși Cenușăreasa este cea care lasă din picior un pantof, pentru a-i deruta pe urmăritori. Ceea ce pare un accident, nu este decât un gest voit, pentru că pantoful aruncat sau abandonat este o chemare a ursitului, un semn că o eventuală cerere în căsătorie din partea acestuia ar avea sorți de izbândă.

După ce găsește condurul, „mic și drăgălaș, împletit cu totul și cu totul din fir de aur", prințul din basmul german cules de Frații Grimm știe că o va găsi pe aleasa inimii sale și dă ordin slujitorilor s-o caute: „Fata pe-al cărei picior se va potrivi condurul acesta, numai aceea îmi va fi nevastă juruită și de nici o alta, în afară de ea, n-am nevoie"[281]. La fel se petrec lucrurile și în narațiunile folclorice românești. Împăratul din povestea *Vaca neagră* (colecția D. Stăncescu) învârtise în horă, de câte trei ori în trei duminici, o frumoasă necunoscută. Ultima oară, când a dat fata să zboare, „a prins să o apuce de un picior; a zmucit ea și a scăpat, dar i-a căzut pantoful și împăratul l-a luat, un pantofior mic numai cât o șchioapă"[282]. Abia după ce o întâlnește pe Cenușăreasă („iar când îi încercă pantoful, el parcă fu de-acolo"), știe că este vorba de adevărata mireasă.

---

[281] Frații Grimm, *Cenușăreasa*, în vol. *Povești alese*. În românește de Dan Faur, Chișinău, Editura Știința, 1995, p. 260.
[282] D. Stăncescu, *Vaca neagră*, în vol. *Cerbul de aur*, p. 270.

Scanned with OKEN Scanner

Încălţămintea fetei urmărite de prinţ rămâne prinsă în răşina topită pe pragul bisericii[283], în ceară[284], în smoală[285] sau, pur şi simplu, este pierdută: „[...] dar când să sară în căruţa-i trasă de 8 cai înaripaţi, *îi căzu din picior un condur de aur*”[286]; „Din fugă, îi pică jos condurul din picior”[287] etc. A se vedea în acest sens şi cele două versiuni culese de Ovidiu Bârlea de la Gh. Zlotar din Fundu Moldovei, judeţul Suceava[288].

Adesea, tânărul îndrăgostit reuşeşte să obţină el însuşi gajul de pețire. Astfel, în variantele olteneşti ale naraţiunii, Pepelcuţa merge în sat de trei ori, la trei nunţi, de fiecare dată se-nvârteşte-n horă de trei ori cu feciorul de împărat şi apoi zboară spre casă. A treia oară, „[...] hop, zbură şi-i apucă papucu, zâce, fecioru dă-mpărat dân picior”[289]. Basmul cu această temă, *O împărăteasă se preface vacă*, din colecţia Ioan Micu Moldovan[290], cuprinde un episod asemănător: „Feciorul întru aceea-i smulse papucul din picior şi-l puse bine”[291]. Când eroina basmului *Pipilcuţa*, din culegerea realizată de Cristea Sandu Timoc la românii din Banatul sârbesc, se duce a treia oară la horă, încălţată în papuci ţesuţi din fir de aur, „fiu unui împărat vru s-o prindă şi abia-i putu scoate din picior un păpuc”[292]. Feciorul boierului din povestea bucovineană *Porumbii Ilenei Cosânzenei*[293] recurge la cel mai frust procedeu: o calcă pe fata cea frumoasă pe condur, iar aceasta pleacă de la biserică pe jumătate desculţă.

---

[283] D. Furtună, *Nu cânta, băiete!*, în vol. *Izvodiri din bătrâni. Basme, legende, snoave, cântece bătrâneşti şi pluguşoare din Moldova.* Ediţie îngrijită şi prefaţă de Gh. Macarie, Bucureşti, Editura Minerva, 1973, p. 72.

[284] S. Fl. Marian, *O babă şi trei fete*, în vol. *Basme populare româneşti.* Ediţie îngrijită şi prefaţă de Paul Leu, Bucureşti, Editura Minerva, 1986, p. 348.

[285] Petre Ispirescu, *Zâna munţilor*, în vol. *Poveşti nemuritoare*, Bucureşti, Editura Ion Creangă, 1980, p. 24.

[286] N. D. Popescu, *Pipelcuţa*. Apud Lazăr Şăineanu, *Basmele române*, p. 480.

[287] Tudor Pamfile, *Fata unchieşului cea fără noroc*, în vol. *Cântece de ţară.* Ediţie îngrijită şi prefaţată de Constantin Ciuchindel, Bucureşti, Editura Tineretului, 1961, p. 281.

[288] Ovidiu Bârlea, *Cenuşotcă* şi *Povestea cu Cenuşotcă*, în *Antologie de proză populară epică*, vol. I, p. 571-591.

[289] Ion Nijloveanu, *Basmu cu vaca neagră*, în vol. *Basme populare româneşti*, Bucureşti, Editura Minerva, 1982, p. 259. La fel se petrec lucrurile şi în varianta muntenească *Pipelca*, notată în 1902. Vezi Viorica Nişcov, *A fost de unde n-a fost*, p. 258.

[290] Ioan Micu Moldovan, *Poveşti populare din Transilvania, culese prin elevii şcolilor din Blaj (1863-1878).* Ediţie îngrijită de Ion Cuceu şi Maria Cuceu. Prefaţă de Ovidiu Bârlea, Bucureşti, Editura Minerva, 1987, p. 72-74.

[291] *Ibidem*, p. 73.

[292] Cristea Sandu Timoc, *Poveşti populare româneşti*, Bucureşti, Editura Minerva, 1988, p. 109.

[293] Lazăr Şăineanu, *op. cit.*, p. 482.

Scanned with OKEN Scanner

Din toate aceste exemple deducem că, în mod evident, nu ne aflăm în fața unei secvențe narative accidentale. Oropsita orfană, ajutată de sufletul mamei moarte (ascuns în alunii sau nucii crescuți pe mormântul acesteia, în cornul și oasele vacii negre, în care se întrupase răposata, în porumbei etc.), nu se poate căsători fără a trece această probă de autentificare.

Pantoful folosit pentru alegerea miresei îl vom regăsi în ciclul basmelor ce debutează cu o tentativă de incest. Soția împăratului se îmbolnăvește și-i lasă acestuia cu limbă de moarte rugămintea să nu se recăsătorească decât cu aceea căreia i se va potrivi condurul ei[294] (vezi *Găinăreasa* de Petre Ispirescu, *Fata de împărat cu stea în frunte* de Mera, *Popa ia de nevastă pe fie-sa*, din culegerea de basme aromâne a lui Cosmescu, *Pielea de măgar* din culegerea lui Cristea Sandu Timoc ș.a.). Singura persoană care poate încălța acel condur este fiica împăratului, fapt care declanșează efectiv intriga narațiunilor respective.

Pierderea pantofului de către Cenușăreasă nu este considerată a fi de rău augur, dimpotrivă: „– Am pierdut un păpuc, mumă, zice: – Lasă, fata mea, ăla ți-aduce năroc”[295]. În același text, povestitorul Sandu Pătruță din Zlocutea, județul Craina, o pune pe eroină să sublinieze importanța probării pantofului: „Nu te teme măria-ta, încearcă-l și abia atunci ai dreptul să mă ceri să-ți fiu soție”[296].

Pantofii de preț nu numai că o înalță pe aleasa prințului deasupra celorlalte fete, ci constituie și o emblemă a neamului din care se trage. Ca și în basmele de tipul *Piele de măgar*, aceștia sunt moșteniți. Astfel, într-o variantă narativă daneză se spune că familia regală păstra un pantofior micuț de aur pe care trebuia să-l încerce tânăra care urma să se căsătorească cu moștenitorul tronului[297]. Sufletul mamei celei adevărate îi dăruiește fetei straie și încălțări, alegând din zestrea tinereților sale. În povestea culeasă de Tudor Pamfile din satul natal, Țepu – Tecuci, *Fata unchieșului cea fără noroc*, în prima duminică, la horă, ea se îmbracă cu „hainele maică-sii de fată mare”, a doua oară își pune „straiele mă-sei de la logodnă”, iar în „Duminica de-a treia, ca în veleat, cu satu-n păr și cu fata moșului îmbrăcată în straiele mă-sei de nuntă și încălțată cu conduri bătuți în pietre nestimate și mărgeluțe alese, cum nici la curțile mai marilor împărați n-ai fi putut afla”[298]. Citatul pune în evidență și aspectul estetic aparte al încălțărilor nupțiale.

---

[294] Lazăr Șăineanu, *op. cit.*, A. *Tipul Peau-d'Âne*, p. 451-453; vezi și Cristea Sandu Timoc, *op. cit.*, p. 114-116.
[295] Cristea Sandu Timoc, *op. cit.*, p. 109.
[296] *Ibidem*, p. 111.
[297] P. Saintyves, *Les contes de Perrault et les récits parallèles. Leurs origines (coutumes primitives et liturgies populaires)*, Paris, Librairie critique Émile Nourry, 1923, p. 162.
[298] Tudor Pamfile, *op. cit.*, p. 281.

Scanned with OKEN Scanner

Preluând *Urbilduri*, imagini arhetipale din datini vechi, basmele, ca şi miturile, au fost la un moment dat, măcar în parte, la nivelul realului. Consultând legende şi episoade istorice poetizate, vom regăsi motivul pantofului ca laitmotiv al cuceririi viitoarei soţii. Potrivit *Cronicii lui Nestor* (scrisă după anul 988), când Vladimir, ţarul Rusiei Kievene, cere în căsătorie pe fiica lui Ragvald, ea îl refuză, spunând: „Nu vreau să port pantoful adus de fiul unei servitoare"[299]. Într-un poem german din secolul al XII-lea, regele Rother oferă fiicei regelui Constantin pantofi de argint şi pantofi de aur. Prinţesa acceptă simbolica invitaţie în faţa altarului şi-i porunceşte s-o ajute să-şi pună încălţările în picioare. Regele Osangtrix – eroul din *Thidrekssaga*, compusă în secolul al XIII-lea – o încalţă pe fiica regelui Melias, mai întâi cu un pantof de argint, apoi cu unul de culoare roşie şi, constatând că-i vin de minune, o cere de nevastă.

Cronicile bizantine prezintă proba încercării pantofului ca fiind uzitată în protocolul alegerii partenerelor de viaţă ale Porfirogeneţilor: „Când împărăteasa Irina vru să căsătorească pe fiul său Constantin, ea trimise în întregul imperiu mesageri însărcinaţi să descopere şi să aducă în capitală pe cele mai frumoase fete din monarhie. Ca să limiteze alegerea lor şi pentru ca sarcina să le fie mai uşoară, suverana avusese grijă să fixeze vârsta şi talia pe care trebuiau s-o aibă candidatele la mâna bazileului, *ca şi mărimea pantofilor pe care trebuiau să-i încalţe*"[300].

Una dintre condiţiile căsătoriilor aranjate prin procură era încercarea pantofilor trimişi prin intermediari. Solii îngenuncheau în faţa persoanei peţite şi-i puneau încălţămintea în picioare. Această modalitate era preferată de unii principi, care nu voiau să se expună unui eventual refuz şi, mai ales, nu doreau să se umilească plecându-se în faţa viitoarei soţii, în special dacă aceasta era de rang inferior[301].

Dar până a ajunge regula de aur a nunţilor principilor medievali, pantoful de identificare a miresei a fost prezent în mentalitatea folclorică în urma unui complex de acte magice. Pantoful este legat de personalitatea celui care-l poartă şi asupra lui se pot efectua numeroase vrăji bazate pe principiul magiei de contact. Anumite personaje importante din cinurile bisericeşti sau din cercurile regale nu aveau voie să atingă cu piciorul gol pământul. Acelaşi tabu era impus fetelor nubile, între 12 şi 17 ani, în numeroase societăţi primitive.

---

[299] P. Saintyves, *op. cit.*, p. 161-162.

[300] Charles Diehl, *Marile probleme ale istoriei bizantine. Figuri bizantine*. Traducere de Ileana Zara. Prefaţă şi tabel cronologic de Dan Zamfirescu, Bucureşti, Editura Pentru Literatură, vol. I, 1969, p. 187.

[301] P. Saintyves, *op. cit.*, p. 161.

Scanned with OKEN Scanner

Materialul din care erau confecționate încălțările era ales în funcție de rolul jucat de cel sau cea care urma să le poarte. Pielea sandalelor folosite de *Flaminica*, soția celui mai important preot din Roma antică, nu trebuia să provină decât de la un animal ucis sau sacrificat[302]. Un monarh brahman, la urcarea pe tron, purta încălțări din piele de mistreț și, începând din acea clipă, în tot cursul vieții nu trebuia să stea desculț pe pământ[303].

Pentru a-și confirma dreptul de proprietate asupra unui teritoriu, noul stăpân trebuia să-l atingă cu picioarele încălțate. În *Cartea lui Ruth* din *Vechiul Testament*, validarea unei vânzări de pământ sau de alte bunuri se făcea în momentul în care cumpărătorul primea una dintre încălțările fostului proprietar. Perechea desperecheată funcționa în mod asemănător cu un răboj de tip negustoresc. Vom vedea că aceeași transmitere a unei posesii se operează și în cazul ceremoniilor nupțiale.

Pantofii, opincile, papucii, ciubotele ș.a. sunt simboluri ale călătorului și ale trecerilor efectuate de acesta. Hermes, protectorul granițelor, al călătoriilor și negustoriei, este un zeu încălțat cu sandale înaripate[304]. Atunci când vine în ajutorul lui Telemah din *Odiseea*, Atena poartă sandale de aur, care o duc prin aer ca vântul. Orice muritor, când pornește la drum, are nevoie de încălțăminte. Riturile de trecere impun protagoniștilor un schimb de încălțări, alegerea unor pantofi speciali pentru efectuarea unei schimbări de statut social și familial.

Lucrul acesta se detașează pregnant în cazul ceremoniilor funerare. Pe lângă toiag și azimă, plămădită cu cenușă și cu lapte de mamă, pantofii (sandalele) făceau parte dintre obiectele pe care le ia cu el călătorul din basmele fantastice, în momentul în care pleacă pe celălalt tărâm. În vechile morminte grecești s-au descoperit încălțări de lut (chiar câte două perechi). Alemanii și lotaringii așezau în lăcașurile funerare cizme și toiege. Multă vreme scandinavii obișnuiau să confecționeze pentru morți încălțări deosebit de rezistente. La fel procedau egiptenii din vremea ridicării marilor piramide[305].

---

[302] James George Frazer, *Creanga de aur*, vol. II, 1980, p. 87. Preoții egipteni încălțau în timpul slujbelor religioase sandale albe, iar faraonii aveau în picioare curioasele sandale cu vârful întors înapoi, pe a căror talpă era gravată sau cizelată adesea imaginea captivilor străini. Vezi *Enciclopedia civilizației și artei egiptene*, realizată de Georges Posener în colaborare cu Serge Sauneron și Jean Yoyotte. Traducere de Radu Florescu și Gloria Ceacalopol. Introducere de Radu Florescu, București, Editura Meridiane, 1974, p. 260.

[303] James George Frazer, *op. cit.*, vol. IV, p. 261.

[304] Jean Chevalier, Alain Gheerbrant, *op. cit.*, p. 15.

[305] V. I. Propp, *Rădăcinile istorice ale basmului fantastic*, p. 47.

Scanned with OKEN Scanner

Pe planul ficţiunii naraţiunilor folclorice reverberează ecoul gesturilor rituale din societăţile arhaice. Ca să-şi găsească soţia-zână, Petrea Făt-Frumos dintr-un basm bucovinean îşi face papuci şi toiag de fier şi porneşte în lume. Uneori, eroul sau eroina poveştilor trebuie să tocească trei perechi de încălţări din oţel până să ajungă la mănăstirea de tămâie, la palatele soarelui sau la curţile zmeilor. Aşa cum sublinia Samter, încălţămintea de fier constituie un indiciu că eroul pleacă în împărăţia morţilor[306]. Oricum, această cale era deosebit de anevoioasă, chiar şi pentru divinităţi puternice, precum Astarteea, venerată în Fenicia, Canaan, Egipt şi Grecia. Un imn egiptean referitor la călătoria în infern a zeiţei o interpelează cu vorbele : „– Încotro te duci tu, fiică a lui Ptah, zeiţă înspăimântătoare şi crudă? Oare nu s-au tocit sandalele din picioarele tale?"[307]

Autoritatea regală era simbolizată nu numai de coroană, ci şi de încălţăminte. Astfel, suveranul din Ramayana este reprezentat, în absenţă, de *paduka* – cei doi pantofi ai săi, brodaţi cu aur. *A fi sub papucul cuiva* este o sintagmă ce s-a păstrat până astăzi în limbajul mai multor neamuri cu sensul de a fi vasal, supus, robit; dimpotrivă, *a primi pantofi în dar, a fi ajutat la încălţat* de către cineva constituie un act de luare în posesie, de legitimizare. La vechii evrei, femeia care primea pantofi, în momentul când intra în noua locuinţă, devenea egala soţului său în privinţa stăpânirii bunurilor. Este vorba de un ritual care nu cunoaşte graniţe. De exemplu, peruanii, în timpul cuceririi spaniole, aveau mai multe soţii, dar numai una era considerată legitimă. Neamurile şi prietenii soţului aflau care este adevărata nevastă în momentul când aceasta primea *ottoya,* un fel de papuci împletiţi din lână colorată[308].

Obiect magic în naraţiunile fantastice folclorice, determinând disputa dracilor sau a zmeilor, perechea de papuci înlesneşte *trecerea.* Astfel, în basmul *Ioan Buzdugan,* cules de I. C. Fundescu, eroul devine posesorul unor papuci cu care putea să treacă marea ca pe uscat[309]. Iar Petru Cenuşotcă, din naraţiunea publicată de T. Frâncu şi G. Candrea, obţine papuci „cu cari poţi păşi 3 miluri"[310].

Obiceiurile populare păstrează şi astăzi pantoful în riturile nupţiale, de la divinarea ursitului până la peţire şi la asumarea destinului marital. În sudul Franţei (zona Lyonului), tânărul pretendent la căsătorie oferă o pereche de saboţi noi fetei pe care şi-o doreşte de nevastă. Dacă aceasta încalţă sabotul

---

[306] *Ibidem*, p. 47, 469.
[307] *Ibidem.*
[308] P. Saintyves, *op. cit.*, p. 160.
[309] Lazăr Şăineanu, *op. cit.*, p. 194.
[310] T. Frâncu, G. Candrea, *Românii din Munţii Apuseni (Moţii). Scriere etnografică.* Cu zece ilustraţiuni în fotografie, Bucureşti, Tip. Gr. Luis, 1888, p. 247.

Scanned with OKEN Scanner

stâng, înseamnă că cererea în căsătorie este acceptată, iar dacă, dimpotrivă, își pune sabotul în piciorul drept, nu sunt speranțe de nuntit. Presupunem că, odinioară, și la români avea loc un ritual de pețire asemănător, de vreme ce ecoul său s-a păstrat în mai multe variante ale baladei *Soarele și luna.* După ce umblă zadarnic „9 ani, pe 9 cai" ca să-și găsească soție pe potrivă („Unde la trup s-a lovit, / La papuc nu s-a brodit; / La papuc de se lovea, / La trup iar nu se brodea"[311] sau „Inelu nu s-a lovit, / Papucu nu s-a brodit / După gându ce-a gândit"[312]), soarele se întoarce la sora sa, implorând-o să accepte căsătoria incestuoasă : „Ileano Sinziano, / Întinde-ți, neică, piciorul / Și-ți ia condurul, / Seacă-mi sufletul"[313]. Este interesant de constatat că, în numeroase variante ale basmului *Cenușăreasa,* românești și străine, fata urmărită de prinț pierde condurul din piciorul drept și, în consecință, punerea alături a pantofului pereche decide viitoarea nuntă.

În două variante ale aceluiași basm, *Cenușotcă* și *Povestea lui Cenușotcă*, spuse de Gheorghe Zlotar din Fundu Moldovei, se arată că fetei urmărite „i-o rămas papucu d'im picioru drept"[314]. La fel și în basmul *Vaca neagră,* din volumul *Povești populare românești* de Cristea Sandu Timoc, se spune despre Cenușăreasă că „își pierdu papucul din piciorul drept"[315]. Chiar și în narațiunile de tipul *Pielea de măgar*, împărăteasa aflată pe patul de moarte îi cere soțului său să se însoare, după ce va rămâne văduv, „cu acea fată frumoasă la care i se va potrivi condurul ei din piciorul drept"[316]. Prin urmare, potrivirea pantofului drept pe piciorul frumoasei fete confirmă faptul că ea este cea căutată de fiul de împărat, iar încălțarea pantofului stâng pecetluiește înțelegerea între viitorii soți.

Încălțările sunt folosite în vrăjile din ajunul Anului Nou, prin care fetele de măritat încearcă să-și afle ursitul. Pe 30 decembrie, tinerele din zona valonă a Belgiei și din Vosgii Franței obișnuiau să îndeplinească ritualul aruncării pantofului. Se așezau pe rând în dreptul ieșirii din încăpere și țineau pantoful în balans, pe degetul mare de la picior, apoi, cu o mișcare bruscă, îl aruncau deasupra capului, în urmă. Dacă pantoful cădea cu vârful spre ușă, însemna că fata se va căsători cât de curând, iar dacă, dimpotrivă, încălțămintea se afla cu

---

[311] C. Rădulescu-Codin, *Literatură populară I. Cântece și descântece ale poporului.* Ediție critică de Ioan Șerb și Florica Șerb. Studiu introductiv de Dan Simonescu, București, Editura Minerva, 1986, p. 101.
[312] *Ibidem*, p. 96.
[313] Nicolae Păsculescu, *Literatura populară românească*, p. 185.
[314] Ovidiu Bîrlea, *op. cit.*, I, p. 575.
[315] Cristea Sandu Timoc, *op. cit.*, p. 114.
[316] *Ibidem.*

Scanned with OKEN Scanner

călcâiul spre uşă, nunta se amâna pentru alt an. Răsturnarea pantofului cu gura în jos sau pe o parte era considerată de rău augur, putând să însemne îmbolnăvirea posesoarei acestuia[317]. Paul Saintyves consideră că acest rit divinatoriu nu este decât o transfigurare contemporană a unei vrăji de chemare sau de invocare a ursitului[318].

În satele bucovinene, ca şi în alte numeroase ţinuturi româneşti, fetele şi flăcăii ies în seara dinspre Sfântul Vasile afară şi aruncă peste casă câte o ciubotă, socotind că încotro va fi îndreptată căputa ciubotei căzute, într-acolo va fi locuinţa viitorului soţ[319]. La fel se procedează uneori înspre Bobotează: „fetele aruncă peste casă un papuc sau o ciobotă şi încotro va fi îndreptat vârful papucului sau ciobotei, dintr-acolo le vor veni logoditorii"[320].

Pantofii, papucii sau condurii (adesea cusuţi cu fir de aur şi ornaţi cu încrustaţii de sidef), *terlicii de saftian* ori cizmuliţele nu lipseau dintre darurile oferite de mire miresei, în ajunul nunţii. În Armagnac a existat, până la începutul secolului al XX-lea, o întreagă industrie a confecţionării saboţilor de mireasă, vopsiţi în negru, galben sau albastru şi decoraţi cu embleme florale. Tot în Franţa, în Lorena şi Vosgi, conducătorul alaiului mirelui venea la poarta socrilor mici aducând pantofii nupţiali.

Oraţiile ce se spun la *Schimburi* în Moldova indică drept dar *sine qua non* oferit miresei încălţările ceremoniale. Într-un text din 1804, păstrat în manuscrisele de la B.A.R., vornicul îi închină tinerei fete, din partea mirelui: „Cerevici, adecă papuci galbeni înalţi, / Din Bucureşti cumpăraţi, / Şi cibote roşioare sau verzi de adocat, / Ca să îţi fie dimineaţa de înciobotat"[321]. O variantă a oraţiei schimburilor, culeasă din Bucovina, laudă calitatea încălţărilor aduse plocon de mire: „Nişte papucaşi, / Tare drăgălaşi, / Tafta de mătasă, / Ciubote frumoase, / Ca pentru mireasă, / Năfrămuţe pestrecioare, / Cioboţele gălbioare, / Ca să-ţi fie dumitale / Oricând de tras pe picioare/ Şi de ieşit la plimbare"[322]. Vornicul cel mare de la nunţile din satul Pârâu Negru – Botoşani oferă miresei: „Papucaşi cu floriceli, / Sî vă fie pentru / Celi mai mari sârbătoreli!"[323] Din darurile aduse cu trudă mare de la Ţarigrad – aşa cum sună

---

[317] P. Saintyves, *op. cit.*, p. 159.
[318] *Ibidem.*
[319] Tudor Pamfile, *Dragostea în datina tineretului român*, p. 93.
[320] *Ibidem.*
[321] C. Ciuchindel, *op. cit.*, p. 165.
[322] S. Fl. Marian, *Nunta la români*, p. 333-337.
[323] Silvia Ciubotaru, *Nunta în Moldova. Cercetare monografică*, Iaşi, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", 2000, p. 216.

Scanned with OKEN Scanner

textul orației *Schimburilor* – i se închină miresei din Ghindăoani – Neamț: „... o părechi di pantofi / Meșteri mari i-o lucrat / Să vă fie dumneavoastrî / Pentru-ncalțat; / C-o părechi de colțuni / Di moslin...”[324], iar în satul Hârtop, pe Valea Șomuzului: „C-o părechi di papucași de zale / Pe-a dumitali pchicioari”[325].

O altă categorie de orații la *schimburi* prezintă acest cadou special într-o cheie umoristică. Descrierea trăiniciei încălțărilor și a materialelor ciudate din care au fost croite constituie un prilej de a-i prevesti viitoarei neveste truda ce-o așteaptă în gospodărie. Astfel, într-un text cules din satul Ciprian Porumbescu – Suceava, vornicul închină din partea mirelui: „Ș-o parechi di ciuboțăli / Cu tureci din pceli di urs, / Ca sî ai di fugit pi pârău în sus, / Cu călcâili di pceli di iapî, / Ca sî ai cu ci cara apî”[326]. Mai rar apar, ca la Copălău – Botoșani: „Papucei cu tălpi di gâscî, / Să ai de-a ti primbla pi prispî”[327].

Prezentarea încălțărilor din seria darurilor oferite miresei prilejuiește, în unele cazuri, amintirea uneia dintre cele mai obositoare îndeletniciri de care răspundea odinioară gospodina: „Ț-o luat papuci / Cu talpa di cârtițî, / Ca sî-i ai di dus la râșniță”[328].

Pentru nunțile din lumea romanică, momentul încălțării miresei era integrat într-un întreg ceremonial. În Roussillon, cea mai apropiată rudă a mirelui îi punea miresei în picioare o pereche de pantofi noi[329], iar în unele localități, ca Les Angles, Capcir, Llogana, Matamala și Formiguères, viitorul socru încălța mireasa, în prezența nuntașilor, cu o pereche de pantofi mai frumoși decât ai tuturor fetelor și femeilor din jur.

Prima domnișoară de onoare aducea pantofii miresei, în Armagnac, și-i oferea primului cavaler de onoare, care începea s-o încalțe pe protagonista ceremonialului nupțial. În acel moment venea mirele și încheia curelușele pe măsura gleznelor miresei. La nunțile din Vosgi și Berry, respectivul moment genera o adevărată competiție. Când alaiul nupțial se pregătea să plece la biserică, încălțările miresei erau ascunse și toți tinerii începeau să le caute. Ribaud de Laugardière povestește că, în Berry, toți nuntașii încercau s-o încalțe pe mireasă, dar numai mirele reușea să ducă la bun sfârșit „această probă de abilitate”[330].

---

[324] *Ibidem*, p. 217.
[325] Ion H. Ciubotaru, *Valea Șomuzului Mare. Monografie folclorică*, Iași, „Caietele Arhivei de Folclor”, X_2, 1991, p. 60.
[326] Ion H. Ciubotaru, *op. cit.*, p. 54.
[327] Silvia Ciubotaru, *op. cit.*, p. 213.
[328] *Ibidem*, p. 215.
[329] P. Saintyves, *op. cit.*, p. 161.
[330] *Ibidem*.

Scanned with OKEN Scanner

În Moldova, când pleacă mireasa la cununie sau la masa darurilor, este obiceiul să i se ofere soacrei mici o pereche de papuci. Darul făcut mamei fetei simbolizează în acest caz un substitut al miresei, care sublimează momentul despărţirii. Sensurile iniţiale s-au pierdut, căci, atunci când sunt întrebaţi despre acest obicei, nuntaşii dau explicaţii improbabile. Astfel, la Pojorâta – Suceava se spune că „Mama miresei primeşte *papuci*, c-o alergat mult". Dacă ne gândim că, în multe basme, maştera este pedepsită, la nunta fiicei vitrege, să joace în pantofi de fier înroşiţi în foc, prin contrast, pantofii primiţi de mama cea bună a miresei au o conotaţie pozitivă.

Pantoful de fier încins apare în alte contexte narative ca un apanaj al forţelor oculte. Astfel, într-o legendă bretonă, un soldat trebuie să scape de ameninţările fiicei mai mari a regelui Angliei, o îngrozitoare strigoaică, timp de trei nopţi la rând. Când, în ultima noapte, reuşeşte să-i fure acesteia un *pantof de fier roşu,* o absolvă de spiritul malefic care o bântuia[331].

Strigăturile ce se pot auzi pe la nunţile moldoveneşti, în momentul în care mama miresei primeşte darul ritual, o învinuiesc pe aceasta că a acceptat o plată prea mică în schimbul înstrăinării fiicei sale: „Soacrî mari înşalatî, / Pe-o ciobot-ai dat o fatî, / Pe-o paré di ciuboţeli / Ţ-ai dat fata şi-o averi, / Pe-o parechi di papuci / Ţ-ai dat fata şî doi giunci" (Frătăuţii Vechi – Suceava)[332]. Prin opoziţie, soacra cu feciorul, care are cel mai mult de câştigat în urma schimbului matrimonial, dăruieşte *miresei* o pereche de încălţări, gest prin care o recunoaşte drept noră şi, implicit, *filiae loco.*

Atunci când mireasa acceptă încălţările primite de la mire, ea consimte totodată să treacă dintr-o familie în alta. Astfel, la aromâni, după ce se împart darurile în casa socrilor mici, mirele şi cei trei *fărtaţi* „[...] scot papucii cu care e încălţată mireasa şi o încalţă cu alţii, pe care i-a adus mirele; ea se preface că nu-i primeşte, aruncându-i cu piciorul de trei ori, după care apoi se lasă a fi încălţată"[333].

Spre sfârşitul nunţii, pantoful miresei devine obiectul unor rituri propiţiatoare, chiar dacă au o aparenţă pur materialistă. Astfel, în Franţa, la Caramany, banii strânşi la cheta făcută în favoarea miresei sunt adunaţi într-unul din pantofii acesteia. În localităţile Surques, Westhécourt, Polincove, încălţămintea miresei este vândută pe acoperişul casei unde se ţine nunta. La Bonquehant şi Rodelingen, mirele trebuie să răscumpere pantoful. Ţăranii din Normandia (Nibas, Fécamp, Savignac) pun la mezat pantoful miresei, imediat după nuntă. Banii strânşi sunt oferiţi tinerei neveste[334].

---

[331] Lazăr Şăineanu, *op. cit.*, p. 567.
[332] Silvia Ciubotaru, *op. cit.*, p. 323.
[333] Teodor T. Burada, *Opere*, vol. III, p. 78.
[334] P. Saintyves, *op. cit.*, p. 157-158.

Scanned with OKEN Scanner

Atunci când, în mai multe sate din centrul și sudul Moldovei, spre sfârșitul petrecerii, mireasa este luată și ascunsă de vornicei, unul dintre flăcăi vine cu un pantof de-al ei în mână, ca să se înțeleagă cu mirele sau cu nașul asupra prețului răscumpărării. Același obicei a fost semnalat la românii bihoreni stabiliți în N-E Ungariei. Episodul nupțial poartă denumirea de *furatu topancii.* Nașul trebuie să răscumpere pe bani atât mireasa, cât și pantoful ei[335].

Încălțările pot fi utilizate ca elemente filocterice în contextul unor momente hotărâtoare pentru destinul omenesc, ca să alunge mari primejdii. În insulele grecești Kassos și Tilos, când pețitoarea sau stărăstoaia se ducea pentru prima oară în casa viitoarei mirese, își punea un papuc pe față și unul pe dos, pentru a alunga deochiul și ceasul rău: „Cette action magique régie par la force de contrariété, constitue un moyen efficace fréquement utilisé, de sorte que si quelqu'un porte par hasard une pièce vestimentaire à l'envers, on lui dit: «tu vas pour arranger tes affaires»"[336].

Ca să scape de urmărirea îngrozitoarei Fete a Pădurii, eroul dintr-o poveste oșenească, înregistrată de Ion Mușlea în satul Certeze, „odată ș'o'ntors opincile, o pus gurgoaiele la călcâie și călcâiul la degete. Șî când o ieșit, s'o'ncălțat ca să nu poată me[rge] pe urma lui"[337]. Cel ce este în doliu poate să joace la horă, fără să i se întâmple ceva rău, numai dacă își pune în încălțăminte un ban de aramă[338]. Ca să nu te prindă farmecele, este bine să porți sare în papuc. Așa cred sătencele din Bucovina[339]. Mirii din mai multe ținuturi românești, atunci când merg la cununie și apoi la casa socrilor mari, își pun în încălțări bani de argint și boabe de grâu, ca să aibă noroc în căsnicie.

---

[335] Maria Gurzó-Ceglédi, *Ceremonialul nupțial la românii din Ungaria.* Teză de doctorat susținută la Facultatea de Litere a Universității Babeș-Bolyai. Conducător științific prof. univ. dr. Dumitru Pop, Cluj-Napoca, 2000, p. 205.

[336] Zacharoula Tourali, *Le costume traditionnel du Dodécanèse. Les îles de Kassos et de Tilos*, în vol. *Études et documents balkaniques et méditerranéens*, 9, Paris, 1985, p. 135. Acest procedeu magic prezintă rădăcini arhaice nebănuit de viguroase. Când Telepinus, zeul agriculturii la hittiți, procedează într-o manieră asemănătoare („*iar in grabă nu nimerește să se încalțe cu gheata potrivită fiecărui picior al lui*"), grâul și alacul nu mai cresc, iar foametea cuprinde tot ținutul. Vezi *Gândirea hittită în texte.* Studiu introductiv de Constantin Daniel. Traducere, notițe introductive și note de Athanase Negoiță, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1986, p. 125.

[337] Ion Mușlea, *Cercetări folklorice în Țara Oașului*, în „Anuarul Arhivei de Folklor", I, „Cartea Românească", 1932, p. 219.

[338] G. F. Ciaușanu, *Superstițiile poporului român în asemănare cu ale altor popoare vechi și nouă*, București, Academia Română, 1914, p. 297.

[339] Elena Niculiță-Voronca, *op. cit.*, p. 185.

Scanned with OKEN Scanner

Perechea de pantofi ca dar nupțial este un simbol foarte răspândit și în tradițiile populare de pe alte meleaguri. În China, de exemplu, se oferea noilor căsătoriți o pereche de pantofi brodați, urându-se în acest mod armonia cuplului[340].

Atunci când mireasa părăsea casa părintească, ducându-se la biserică, se arunca în urma ei un pantof vechi. Este un obicei existent în multe țări germanice, dar care poate fi întâlnit și în alte spații geografice. Adesea, în urma miresei sau a perechii nupțiale, plouă cu pantofi uzați. Samter indică prezența acestei datini nu numai în Anglia și Scoția, ci și în Danemarca, pe Rin și chiar în unele sate din Ardeal. Acest gest ritual se practica probabil și la nunțile Antichității grecești, de vreme ce a fost reprezentat pe unele vase de ceramică.

În timpul unei nunți turcești, mireasa trebuia să alerge cât o țineau picioarele, până la harem, de teamă să nu fie lovită de avalanșa de papuci rupți care erau aruncați după ea. De altfel, potrivit superstițiilor locale, un papuc vechi aruncat în urma cuiva constituia o vrajă infailibilă împotriva deochiului. Nuntașii din Insula Man aruncă pantoful după cuplul nupțial care se îndreaptă spre locul cununiei, sau imediat după ospăț[341].

Cele mai multe opinii referitoare la acest obicei confirmă valoarea sa apotropaică. Edward Westermarck consideră că teama de pericolele venind dinspre spiritele malefice terestre și subterane, care amenință tinerii miri angrenați într-o schimbare, într-un rit de trecere, a impulsionat apariția acestui gest magic. Pe lângă pantofii din picioare, încălțările aruncate în urma cuplului nupțial îi asigurau protecția pe toată durata drumului. În Scoția, i se ura, în acest moment, *picior fericit*[342]. Zacharias presupune că scopul inițial al acestui act a fost acela de a alunga duhurile și deochiul, căci se crede că acestea se tem de obiectele din piele. Pentru Sartori, obiceiul urmărește și asigurarea fecundității noii alianțe maritale[343].

Nu trebuie să excludem însă nici posibilitatea unei urări de drum bun în viață, căci, în Anglia, Danemarca, Germania sau Suedia, se arunca papucul cel vechi și în urma acelora care plecau într-o călătorie de afaceri sau la vânătoare.

La francezi, *sabotul* a simbolizat mult timp înțelegerea desăvârșită în căsătorie și norocul la copii. Sabotul stâng, cu care a fost acceptată cererea în căsătorie, era păstrat cu grijă mult timp după nuntă și expus pe fațada locuinței. În el se punea o păpușă, care era luată când se năștea primul copil al tinerei familii[344].

---

[340] Jean Chevalier, Alain Gheerbrant, *op. cit.*, vol. 3, p. 15.
[341] Edward Westermarck, *op. cit.*, vol. IV, p. 295-298.
[342] *Ibidem*, p. 296-297.
[343] *Ibidem.*
[344] Hervé Fillipetti, Janine Trotereau, *Symboles et pratiques rituelles dans la maison paysanne traditionnelle.* La Chapelle Montligeon, L'Imprimerie de Montligeon. 1978, p. 122-126.

Scanned with OKEN Scanner

S-a insistat adesea, în bibliografia legată de relațiile dintre psihologie și etnologie, asupra simbolismului vaginal reprezentat de pantof, în opoziție cu simbolismul falic sugerat de picior. Numeroase obiceiuri legate de strategiile peţirii confirmă realitatea acestei relaţii pe planul mentalităţii populare. În mediile rurale franceze, sintagma „mêler les sabots" are sensul de a începe o legătură amoroasă. Aluziile ce se făceau la adresa unei „fete mari greşite" conţineau, de multe ori, referiri la sabot: „Enfin, le doute n'est plus permis quand on sait qu'en Sologne on disait d'une jeune fille enceinte: *alle a cassé son sabiot* ou encore *alle a cassé son sabiot pa'l'talon*"[345].

Totuşi, s-ar părea că, în ceea ce priveşte contextul nupţial, schimbarea încălţămintei este subsumată simbolisticii ritului de trecere şi, implicit, îndepărtării primejdiilor aferente acestuia. Astfel, Zacharoula Tourali menţionează că, în insulele greceşti Kassos şi Tilos, se continuă şi după cununie valoarea apotropaică a noilor încălţări: „Pourtant, les dangers qui viennent du *bas* et circulent sur le plancher de la maison ne disparaissent pas. Même après le mariage, le jeune marié reste sensible à des dangers. C'est à cet effet que la future mariée lui a donné en cadeau des pantoufles confectionnées par elle et qui sont destinées à être portées le lendemain du mariage"[346]. După cum se poate observa, în acest caz mirele este cel ce se bucură de ocrotirea papucilor miraculoşi. Prin urmare, este exclusă prezenţa simbolismului erotic feminin.

Recipientele pentru ospeţele nupţiale aveau, în unele cazuri, forma încălţămintei mirilor. Remarcabile rămân, în acest context, vasele pe tiparul unei cizme, folosite încă din perioada timpurie a culturii *urartu.* Existenţa lor pe teritoriul transcaucazian, din Azerbaidjan până în părţile apusene, este atestată înainte de secolele IX-VIII î.e.n., când apar şi în ţinuturile învecinate, de la aşezarea Hurvin, din Iran, şi până la necropolele greceşti. Cele două exemplare descoperite la Karmir-blur au buza evazată, iar partea de jos se termină cu un vârf ascuţit. Unul este decorat cu motive geometrice policrome, pe când celălalt, monocrom, redă cu destulă fidelitate fineţea pieii şi detaliile croielii şi cusăturilor cizmei[347].

Întorcându-ne la basmul *Cenuşăreasa,* trebuie să constatăm că el păstrează vechi ipostaze ale unui obicei matrimonial. De sub perucile pudrate ale poveştilor lui Perrault se desprind rituri primitive din timpul în care, aşa cum sublinia Jan de Vries, naraţiunea fantastică folclorică s-a detaşat de universul mitic şi divin, *căzând* în popor[348].

---

[345] *Ibidem.*
[346] Zacharoula Tourali, *op. cit.*, p. 140.
[347] Meliné Poliadan Ghenea, *Arta preistorică şi antică din regiunea caucaziană.* Prefaţă de Vasile Drăguţ, Bucureşti, Editura Meridiane, 1988. p. 381-382.
[348] Mircea Eliade, *Miturile şi poveştile cu zâne*, în vol. *Aspecte ale mitului*, p. 186.

Scanned with OKEN Scanner

Cenuşăreasa depăşeşte ipostaza de claustrare, datorată, pe de o parte, doliului purtat după mama sa, iar pe de alta vârstei nubile, în momentul în care aruncă sau pierde pantoful ei atât de frumos (brodat cu aur, cu argint şi perle, bătut cu nestemate, lucrat din mătase, cleştar sau sticlă). Ritul de trecere nupţial îşi continuă cursul fericit până la cununia cu fiul împăratului. Numai păstrarea cu grijă a pantofilor asigură norocul fetei de măritat. Cele douăsprezece prinţese, care dansează în fiecare noapte la balurile zmeilor, nu se pot mărita până când nu vor conteni să-şi distrugă condurii lor de mătase.

Pantoful Cenuşăresei îmbină virtuţile unui obiect simbolic de tipul *Liebesgabe*, care evidenţiază legăturile afective deosebite dintre doi tineri (cum se întâmplă şi în cazul batistei, inelului sau al cununii), cu acelea ale unui instrument apotropaic. Asigurând trecerea ritualizată într-o nouă stare socială, el ocroteşte totodată cuplul nupţial de primejdiile ce pot veni din zonele întunericului şi nefericirii. Pantoful miresei constituie un puternic suport magic în favoarea norocului în viaţă.

- ***Ipostaze ale colacilor ceremoniali***

Pe lângă oraţiile prezentate mai sus, la nuntă în Moldova se mai rostesc închinări la paharele dulci, la lada de zestre şi la dăruirea colacilor, îndeosebi a acelora ce li se oferă nunilor. Oraţia la zestre apare foarte rar, cel mai adesea fiind înlocuită cu un repertoriu adecvat de strigături.

Oraţia la colaci (*colăcimea*) se rosteşte la un anumit interval după nuntă, când are loc o petrecere specială organizată de naşi. Atunci finii vin cu daruri şi cu tradiţionalii colaci (dacă aceştia nu li s-au dat nunilor la nuntă). Vornicul[349] începe cu lauda darurilor şi încheie cu urarea unor legături trainice şi îndelungate între tânăra familie şi ocrotitorii ei: „În mijlocul colacilor / Este ocolu vacilor, / Sî dai la fini o vacî cu mânzat, / S-agiungiţ şi la botizat, / Colacii şi butea nu sunt mari, / Dar dragostea finilor este mare! / Şi dacă dumnealor vor trăi, / Păhărelili le-or înnoi / Şi colacii de mai multe ori or fi!”[350]

Aşa cum am mai spus, nunta este un ceremonial cu adâncă simbolistică agrară. Colacii apar la debutul multor secvenţe pentru a consfinţi alianţa între neamuri, cu valoarea de *apotropaion* şi ca simbol al abundenţei care se doreşte mirilor.

Cei mai importanţi dintre colacii nupţiali sunt cei ai miresei; două copturi îmbinate care sunt considerate *alter ego*-uri ale tinerilor ce se căsătoresc.

---

[349] Colacii, în număr de 6 până la 12, sunt duşi, în unele sate, de mai multe femei, numite *ciubotărițe* (Rediu – Botoşani).
[350] AFMB, Mg. 193, I, 27 (Ghindăoani – Neamţ).

Scanned with OKEN Scanner

„Aiştea sî fac mai cu grijî şî n-ari voie sî s-atingî nimi di-aiştia doi colăcei. Aiştia-s *el* şî *ie*. Aşa-s numiți, el şî ie"[351]. Copturile rituale sunt rupte în momentul spunerii iertăciunii, înfăşurate apoi într-un prosop şi păstrate de miri până după nuntă.

La plecarea la cununie, mama îi punea miresei la subsuori câte o bucată de colac numită *mânî di jămnî* (Tătăruşi – Iaşi), pe care aceasta trebuia să le țină cu grijă până ce ajungea la soacra cea mare acasă. În altă zonă folclorică, atunci când pleca mireasa la casa mirelui, purta un colac mare, de o formă alungită, numit *păpuşă* (Caşin – Bacău). Acest colac era uneori trimis odată cu celelalte daruri de către mire (Hârja – Bacău).

Pâinea, semnificând hrana esențială, încărcată de toată simbolistica benefică a grâului, are aici puterea de a ocroti mireasa în perioada când se efectuează trecerea spre noua locuință. Numeroase basme românești integrează pâinea şi mai ales colacul (la care se adaugă magia cercului, a spațiului continuu) printre cele mai eficace arme de alungare a demonilor[352].

În contextul ceremonialului nupțial, pâinea slujeşte şi la încheierea unei legături veşnice. Înainte de a intra în biserică, mirii primesc din mâna naşilor *colaci de cununie*, pe care, în timpul slujbei de căsătorie, preotul îi pune să-i schimbe între ei odată cu verighetele (Târzii – Vaslui).

Când se aşeza masa de cununie, era obiceiul de a li se împărți nuntaşilor *bocăneți* (patru cozonaci împletiți rotund), care erau considerați cinstea mirilor[353]. La masa mare, toate darurile care se oferă principalilor actanți ai nunții sunt însoțite de doi sau de mai mulți colaci. În sudul Moldovei, nunta se încheia cu *masa colacilor*, consfințind integrarea tânărului cuplu în comunitatea gospodarilor. La adusul colacilor, se înscenează o dispută între persoanele care sunt de față: „doi gospodari îi joacă în ritmul muzicii. Aceştia sunt fugăriți de femei, pentru a le lua colacii" (Răiuți –Vrancea).

Importanța acestor pîini rituale este pusă în evidență de utilizarea termenului de colaci cu înțelesul de daruri în general, pe care o întâlnim nu numai la Dosoftei şi în alte scrieri vechi, ci şi în limbajul ruralilor contemporani. O altă denumire, care se dă colacilor alăturați celorlalte daruri de nuntă, este cea de *dolie*. În vechea slavă, cuvântul înseamnă *parte, tain*, dar şi personificare a norocului, piază bună[354].

---

[351] *Ibidem*, Mg. 664, I, 24 (Dumbrăveni – Botoşani).
[352] Elena Niculiță-Voronca, *op. cit.*, p. 1090 ş.u.
[353] AFMB, Mg. 637, I, 8 (Slobozia – Bâra, Neamț).
[354] Victor Kernbach, *Dicționar de mitologie generală*, Bucureşti, Editura Ştiințifică şi Enciclopedică, 1989, p. 148, s.v. *Dolia*.

Scanned with OKEN Scanner

Cu acelaşi înţeles, de „soartă", întâlnim cuvântul *dolie* în denumirea cântecului cu care acompaniază lăutarii vrânceni secvenţa împodobirii miresei cu floare şi voal. *Dolia miresei* este un poem de jale, în care se exprimă regretul după vârsta fără griji a fecioriei.

S-ar părea că ne aflăm în faţa unui termen indo-european, întrucât îl întâlnim şi la populaţiile baltice. În folclorul lituanian, *dalia, dalis* („soartă") prezintă o constelaţie de cuvinte înrudite, cum ar fi: *bedalis* = „om fără parte, fără noroc", *dalingos* = „om cu parte, cu noroc", *Dalia* = „divinitate a destinului". Într-o invocare pentru *Mėnulis* (lună) se spune: „O, tinere bărbat, / O, prinţ ceresc / Pentru mine o *dalis* a fericirii / Pentru tine coroană de aur"[355].

Colacii, ca dar de nuntă, au şi această conotaţie, de a purta noroc în viaţă tinerilor căsătoriţi, de a le meni îmbelşugare în toate şi copii sănătoşi. Aceleaşi semnificaţii le are colacul şi în alte zone folclorice româneşti, ca de exemplu în Bihor, unde miresei i se da să guste din „colac de grâu mănos, să facă un prunc frumos"[356].

Dintre toate riturile de trecere, nunta implică cel mai amplu schimb de daruri. La multe comunităţi şi în diferite epoci istorice, invitaţii la ceremonialul nupţial aduceau bunuri materiale a căror valoare depăşea cu mult cheltuielile făcute de familiile mirilor. Instituţia socială numită la germani *Geben*, echivalent al hindusului *adanam*, conferea ocrotirea economică necesară noilor căsătoriţi. „În unele locuri, generozitatea acestor daruri constituie chezăşia fertilităţii tânărului cuplu. Intrarea în relaţia de logodnă, darurile diverse făcute de naşi în diferite momente ale vieţii, pentru a le da nume şi a-i ajuta (*Helfete*) pe fini, sunt şi ele foarte importante"[357].

Darurile nu se dau oricum şi oricând. Sunt momente speciale, care se perindă începând cu logodna şi sfârşind cu *colăcimea* de la casa naşilor. Baza ofertei are aceleaşi elemente ca şi în cazul *potlatch*-ului (*a da, a primi, a întoarce darul*), dar la un nivel mai moderat. Cei care onorează invitaţia la nuntă, aducând daruri, ştiu că oricând pot conta pe participarea comesenilor la viitoarele ceremonii din familia lor. Altfel spus, vor fi şi ei dăruiţi odată. Reciprocitatea este esenţială în contextul acestor relaţii: *Do ut des* se efectuează nu numai ca „un

---

[355] Algirdas Julien Greimas, *Despre zei şi despre oameni. Studii de mitologie lituaniană*. Traducere de Rodica Paliga. Glosar de termeni şi divinităţi lituaniene de Sorin Paliga, Bucureşti, Editura Meridiane, 1997, p. 191.

[356] Vezi Maria Bocşe, *Grâul, finalitate şi simbol*, în „Anuarul Muzeului Etnografic al Transilvaniei", IX, Cluj, 1977, p. 276.

[357] Marcel Mauss, *Eseu despre dar*. În româneşte de Silvia Lupescu. Studiu introductiv de Michel Bass. În româneşte de Dumitru Scorţaru, Iaşi, Institutul European, 1993, p. 163.

Scanned with OKEN Scanner

schimb comercial deghizat sau, în cel mai bun caz, o convenție culturală cu rosturi sociale"[358], ci și ca un schimb spiritual cu valoare de magie benefică.

Restituirea unei părți din darul adus se face în cadru ritualizat, uneori simultan cu oferta. La *masa de primiție*, „indiferent ce aducea omul, doi colaci sau două pâini (Pildești – Neamț), jumătate din darul închinat se da înapoi"[359]. Mai rar, așa cum se întâmplă în satul Barticești, din același județ, jumătate din darurile primite de mire și mireasă se înapoiază nuntașilor la *masa cea mare*. Cel mai frecvent însă, momentul ales pentru a se înapoia aducătorilor jumătate din bunurile oferite este cel al *colăcăriei*, fie că acesta are loc în contextul ceremonialului marital, fie că se face la un anumit interval după nuntă.

În situația din urmă, partenerii schimbului (mirii și nașii) sunt legați prin obligații mult mai importante decât în alte tipuri de relații. Întoarcerea unei jumătăți din conținutul *corăbiei* pentru nași este gestul ritual atestat în multe localități din Moldova, cum ar fi: Godinești și Vultureni – Bacău, Brehuiești și Vlădeni – Botoșani, Barcea – Galați, Balș, Buznea, Costești, Erbiceni și Ruginoasa – Iași, Pildești, Tețcani, Traian și Urecheni – Neamț, Buda, Frătăuții Vechi și Râșca – Suceava, Obârșeni și Voinești – Vaslui, Corbița și Rădăcinești – Vrancea. Uneori, se întorc numai o parte din colaci: „Șî jumati din colaci rămân la naşa şî jumati îi dă lu fina-napoi" (Valea Satului – Iași); „Colacii de cununie se duc nânașilor și se împart: jumătati nânașilor și jumătati mirilor" (Băluşești – Neamț). De cele mai multe ori însă se înjumătățesc toate darurile: „Șî nuna mari, cân juca aiestea, îi dăde şî miresî înapoi. Îi dăde o batistî, îi dăde o portocalî, o lămâie, on măr, ce-avea. Din aiestea pereche îi dădea-napoi" (Barcea – Galați); „Nănaşa da înapoi finilor giumatati din meri, orez şî din zahăr" (Dumbrăvița – Iași).

Darul și contra-darul îmbinate în acest caz întăresc o alianță pe viață, reprezintă o împărțire a norocului. Buna înțelegere dintre nași și cei pe care i-au înfiat se cimentează prin această reverență reprezentată de dar. Pentru că „*se dă* și *se returnează* «semne de respect», adică «formule de politețe»"[360].

În cazul *colacilor*, ca forme emblematice ale ceremonialului de trecere, se poate vorbi de o valoare de investitură. Astfel, *colacul de schimb* cu care se întorc acasă nuntașii din Adjudeni – Neamț (și care nu a fost ales dintre cei aduși de ei mirilor) transferă ceva din sacralitatea alianței maritale asupra celor care i-au stat martori. La fel se poate spune și despre *păşuşul de cale*, coptura care se dă ca *semn* la plecare fiecărui participant la o nuntă bihoreană[361].

---

[358] Ofellia Văduva, *Magia darului*, București, Editura Enciclopedică, 1997, p. 9.
[359] Ion H. Ciubotaru, *Catolicii din Moldova*, vol. II, p. 80.
[360] Marcel Mauss, *Eseu despre dar*, p. 133.
[361] Ion H. Ciubotaru, *op. cit.*, p. 82.

Scanned with OKEN Scanner

Colacii dăruiţi naşilor, ca ofrandă rituală, sunt transferaţi şi dincolo de această viaţă: „Noi vă dăm colacii. Pi lumea asta ai dumneavoastră şî pî ceia lumi ai noştri!" (Moişa – Suceava). Sau: „– Poftim, naşule, pe lumea asta a matali şî pe cealaltă a noastră" (Urecheni – Neamţ). Valoarea de magie pozitivă a darului de nuntă nu se putea manifesta decât dacă era dat din toată inima: „Poftim dar, din bună mână, / Să-ţi fie de voie bună!" (Traian – Neamţ).

Darurile oferite de naşi şi, în mare parte, cele primite de socrii cei mari şi cei mici conferă un anumit prestigiu donatorilor. Cu cât sunt mai mari, cu atât creşte faima protagoniştilor. Din acest punct de vedere, se apropie de acea etalare a fastului specifică *potlach*-ului: „Sacrificarea în favoarea aparenţei care se întâmplă în timpul ritului dobândeşte un sens simbolic puternic: eforturile pe care le implică acest «imperativ ostentativ» au tendinţa de a ipostazia şi de a face efectivă o mijlocire"[362].

- ***Păpuşa ca substitut al miresei***

În contextul amplu al ceremonialului nupţial tradiţional din spaţiul carpato-dunărean, unele secvenţe au fost prea puţin modificate de trecerea timpului şi de schimbarea mentalităţilor. Altele însă s-au estompat până la pierderea semnificaţiilor originare, sau au fost anexate unor episoade considerate de comunitatea rurală ca fiind de o importanţă majoră. Ecouri palide ale unor credinţe străvechi, ele contribuie, alături de alte date şi fapte din „gramatica" mitologiei româneşti, la demonstrarea vechimii culturii în această zonă geografică şi etnografică, alături de alte zone culturale arhaice ale Europei. Aşa stau lucrurile şi în cazul figurinelor antropomorfe din aluat sau din cârpe, mai rar din ostreţe şi paie, care secondează vreunul din momentele ceremonialului marital. Acestea le întâlnim numai la anumite nunţi din zone folclorice mai conservatoare, iar acolo unde sunt prezente au un accentuat rol ludic, rosturile magice primare fiind aproape în întregime uitate.

Trecând în revistă ipostazele *păpuşii* în cadrul ceremoniilor nupţiale, vom observa diversitatea formelor şi dimensiunilor pe care la poate avea, cât şi a momentelor alese pentru a fi prezentată nuntaşilor în general şi mirilor în special.

În satul Holda, comuna Broşteni, judeţul Suceava, în seara logodnei, înainte de a se aşeza viitoarea mireasă la masă lângă alesul ei, este adusă o păpuşă, un fel de mireasă urâtă în miniatură, confecţionată din câlţi şi din cârpe multicolore, căreia i se dă foc.

---

[362] Pascal Lardellier, *Teoria legăturii ritualice. Antropologie şi comunicare*. Traducere de Valentina Pricopie. Postfaţă de Alain Caillé, Bucureşti, Editura Tritonic, 2003, p. 116.

Scanned with OKEN Scanner

Când vine vornicul mirelui cu *schimburile*, în dimineața nunții, la casa miresei – în zona Bacăului – aduce, pe lângă rochie, voal, pantofi, și un colac numit *păpușă*. La Caşin și Oituz, în sudul aceluiaşi ținut, la plecarea de acasă, mireasa este însoțită de o rudă care poartă în brațe, învelit într-un ștergar brodat, un colac antropomorf numit *păpușă*.

La Dumbrăveni, județul Suceava, se fac – așa cum am amintit în capitolul anterior – doi cozonaci, unul pentru mire și altul pentru mireasă. După luarea *iertăciunii*, naşa îndeplinește un ritual complicat în timpul căruia conturează un cerc magic în jurul tinerilor; din creștetul capului desprinde cele două pâini coapte alături și le duce până la pământ de trei ori, spunând cuvintele: „să rodească, așa cum rodește grâul și casa să le fie îndestulată!"

O altă ipostază a acestor copturi rituale o reprezintă *bocăneții* de cununie, îndătinați în zona Neamțului. În satele botoşănene, aceştia sunt numiți *norocul mirilor* și se așază în lada cu zestre.

Înainte de deshobotat, în ținutul Galaților, viitoarei neveste i se aduce să țină în brațe o păpușă din cârpe, înfășată ca un prunc.

Colacul antropomorf al miresei poartă uneori denumirea de *pupăză* (termen pe care îl întâlnim în special în cadrul riturilor de naştere).

Păpuşa din aluat nu este prezentă numai în contextul ceremonialului nupțial din Moldova. Pe la sfârșitul secolului trecut, așa cum ne-o atestă răspunsurile la chestionarele Densuşianu, în satele argeşene, fiecare mireasă lua în lada sa de zestre un colac mare, în formă de femeie[363]. La fel, în zona Buzăului (în satele Găvănești, Pănătău ș.a.) se cocea un colac antropomorf, cu ochi și gură de stafide, cu un șirag de mărgele la gât, numit *pupăză*. Îl pregătea mama miresei[364].

Din rândul acestor păpuşi vom elimina acele ipostaze care indică limpede un ritual de fertilitate, ce apar ca substitute în cadrul obiceiului de a se aşeza în brațele miresei un prunc frumos și sănătos, ca să aibă noroc la copii. Ne vom opri, în mod special, asupra colacului antropomorf ce însoțește mireasa la casa mirelui și care, în cele mai multe cazuri, este păstrat un interval nelimitat de timp în lada de zestre.

Există o strânsă legătură între păpuşa de nuntă și un anumit episod din basmele încadrate de Lazăr Şăineanu în ciclul *Fetei istețe*[365], iar în catalogul Aarne–Thompson la tipurile 875, 877 și 922. Fragmentul care ne interesează în

---

[363] Adrian Fochi, *Datini și eresuri populare*, p. 13.

[364] *Ibidem*. Vezi și Ofelia Văduva, *Pași spre sacru. Din etnologia alimentației românești*, București, Editura Enciclopedică, 1996, p. 80-81 (atestări din satele Corbasca și Coțofănești – Bacău).

[365] Lazăr Şăineanu, *op. cit.*, p. 593-603.

Scanned with OKEN Scanner

acest context se află în finalul mai multor variante din clasa B a motivului. Basmul *Ileana cea şireată*, de Ioan Slavici, se încheie cu noaptea nunţii, când, aşteptându-se la răzbunare din partea mult-încercatului fecior de împărat, mireasa aşază în locul ei pe pat o păpuşă de zahăr: „După ce judecă păpuşa, mirele o loveşte de mai multe ori cu sabia: îi sări o bucăţică de zahăr în gură: «– Hei, Ileano! Dulce ai fost vie, dar dulce ai fost şi moartă!», zise el, plângând mai tare. Ileana ieşi atunci de sub perdea şi se aruncă în braţele feciorului, uimit de bucurie că-l păcălise şi de astă dată şi rămase în viaţă"[366]. În varianta din colecţia Pitiş, intitulată *Feciorul de împărat şi fata de popă*[367], păpuşa menită s-o substituie pe mireasă este alcătuită din smochine, stafide, roşcove şi mere.

Basmele de acelaşi tip din lumea romanică prezintă şi ele înlocuirea, într-un anumit moment, a miresei, printr-o păpuşă. Într-o variantă din Poitou, *Finon Finette*[368], este pusă în camera nupţială o păpuşă de paie, iar în versiunile napoletane (vezi basmele *Viola* şi *Sappia Licarda* din colecţia Basile[369]), precum şi în cele siciliene din culegerea lui Gonzenbach[370], este aşezată o figurină din zahăr şi miere.

Pentru mentalitatea primitivă, începutul căsătoriei, ca orice moment de cotitură în viaţă, constituia un pas plin de primejdii. Mai cu seamă în noaptea nunţii se puteau abate asupra mirilor tot felul de nenorociri[371]. De aceea erau luate numeroase precauţii. Până de curând se aşezau sub patul nupţial crengi cu spini (rugi de mure), obiecte de fier şi oţel (săbii, coase şi chiar fierul plugului). Se punea uneori şi jugul boilor, având şi aceasta o funcţie ocrotitoare, chiar dacă, pe lângă acest rost, i se atribuiau puteri unificatoare (ca mirii să se înţeleagă bine, să se dea uşor unul cu altul).

Păstrarea colacului ritual, a păpuşii, în camera mirilor, avea un rol apotropaic, acest alter ego al miresei luând asupra sa efectele distrugătoare ale unor eventuale acte de magie neagră. Virtuţile presupuse ale păpuşii, de a îndepărta răul din preajma viitoarei neveste, reies clar din obiceiul răspândit în

---

[366] Ioan Slavici, *Poveşti*, Bucureşti, Editura Tineretului, 1966, p. 36.
[367] Apud Lazăr Şăineanu, *op. cit.*, p. 603.
[368] *Ibidem*, p. 598
[369] *Ibidem.*
[370] *Ibidem.*
[371] Cât de puternice erau aceste spaime pentru mentalitatea primitivă, putem constata din numeroasele obiceiuri de amânare a consumării căsătoriei, de prelungire a înnoirii stilului de viaţă după nuntă la sud-africani, la papuaşi sau la indonezieni. Vezi, în acest sens, capitolul *Délai imposé à la consommation du mariage* din volumul lui Lucien Lévy-Bruhl, *Le Surnaturel et la nature dans la mentalité primitive*, Paris, Félix Alcan, 1931, p. 468-476.

Scanned with OKEN Scanner

Oltenia secolului al XIX-lea, ca mireasa să poarte tot timpul la ea o păpușă și un cuțitaș ca să nu se prindă de ea vrăjile de ursită[372].

Într-o fază mai târzie, în care această coptură nupțială este consumată de mire și mireasă când rămân singuri, păpușa înlesnește îndeplinirea unui act de alianță, amintind de faptul că în Antichitatea romană căsătoria nu era considerată ca îndeplinită până când cei doi soți nu mâncau împreună o prăjitură numită *panis farreus*. Cum menționa Plinius în *Istoria naturală*, „Dintre cele sfinte, nimic nu era mai respectat decât legătura confareației când nouă soții aduceau turta de făină de grâu"[373]. Același obicei era atestat de Quintus Curtius și la vechii macedoneni: „... a poruncit să fie adusă pâine după obiceiul strămoșesc; aceasta era la macedoneni mărturia cea mai sfântă a celor care se căsătoreau"[374].

Obiceiul de a se păstra *păpușa* în lada de zestre se leagă însă de reprezentările spirituale domestice aduse odată cu mireasa în casa cea nouă. Și în acest caz, sensurile originare ale datinii s-au pierdut de vreme ce, de exemplu, în ținutul Covurluiului se credea că mireasa trebuie să pună în lada de zestre o păpușă, „ca să fie mirele mut ca păpușa"[375].

Toate figurinele, marionetele sau statuetele din această familie apar în mitologia universală, de cele mai multe ori, ca personificări ale sufletelor strămoșilor, invocate în momentele cruciale ale vieții să susțină forța vitală și să asigure prosperitatea familiei. Influența tutelară a acestor imagini-receptacul a puterilor unui străbun se conturează puternic în basmele de tipul *Cenușăreasa*, unde, în cele mai multe variante, fata își spune păsurile și dorințele unei păpuși dăruite de mama sa pe patul de moarte. Această păpușă, care poate îndeplini orice vis și care trebuie hrănită ca o ființă în carne și oase, amintește de figurinele numite de egiptenii antici *uşebti* sau *şaubti* (adică „răspunsurile") pentru că puteau desluși muritorilor care le invocau toate tainele lumii[376].

Ajutorul năzdrăvan din basme este în mod evident înrudit cu *păpușa* de la nuntă în ipostaza acesteia de ocortitoare a miresei. La fel ca fata din basm, mireasa poartă în lada de zestre o figurină care o leagă de dragostea maternă. În acest sens, prezintă un interes aparte o mărturie de la sfârșitul secolului al XIX-lea, potrivit căreia, în zona Argeșului, aceste păpuși rămâneau în casa soacrei mici. Mai mult, se afirmă că pâinile rituale antropomorfe „se fac la măritișul fetelor și se schimbă cu ele"[377]. Deci, mama păstra la dânsa colacul ca o amintire a fiicei sale măritate.

---

[372] Artur Gorovei, *Credinți și superstiții*, p. 111-112.
[373] Apud Fustel de Coulanges, *Cetatea antică*, p. 73.
[374] *Ibidem*, p. 72.
[375] Artur Gorovei, *op. cit.*, p. 239.
[376] Apud V. I. Propp, *Rădăcinile istorice ale basmului fantastic*, p. 248.
[377] Adrian Fochi, *op. cit.*, p. 13.

Scanned with OKEN Scanner

Păpuşile – colaci mari în formă de femeie sau colaci împletiţi în mai multe vițe, împodobiți cu flori (de obicei în formă alungită sau neîncheiată), dar care poartă aceeaşi denumire – apar şi la alte ceremonii tradiţionale decât nunta. Astfel, se dau de pomană în zilele de Moşi, dar numai femeilor sau pentru pomenirea unei femei defuncte[378]. De asemenea, cum se întâmplă în Vrancea şi Buzău, fetele care se prind surate în preajma Paştilor schimbă între ele colaci antropomorfi feminini[379].

Nunta rămâne însă ceremonialul în cadrul căruia *păpuşa* joacă rolul cel mai important. Faptul că până astăzi se păstrează la nunţile moldoveneşti un dans numit, în funcţie de localitate, *Păpuşeasca*, *Păpuşeşte* sau *Păpuşăreşte*[380], ne indică prezenţa unei secvenţe speciale în structura ceremonialului, închinată colacului antropomorf al miresei.

Cu timpul, au apărut numeroase succedanee ale acestei copturi rituale, dintre care cel mai nou este probabil tortul miresei. Sfera cu mult mai importantă a riturilor de propiţiere a asimilat păpuşa, apărând tot mai puternic conturată relaţia figurinei cu dorinţa de a avea noroc la copii[381].

Interferenţele elementelor ludice au înstrăinat şi mai mult datina pâinii rituale a miresei (păpuşa) de implicaţiile sale magice de odinioară.

- ***Magia cuvântului în contextul oraţiilor***

Transmiterea expresivă a unor viziuni mitice asupra lumii se concretizează la modul ideal în oraţiile de nuntă. Cheia de boltă a ceremonialului nupţial din Moldova o reprezintă *conăcăria* (*colăcăria*)[382]. Oraţia prezintă în paralel, pe de o parte descrierea unui act iniţiatic (vânătoarea sau căutarea căprioarei), care trebuie să pună în evidenţă calităţile de excepţie ale mirelui şi însoţitorilor săi, iar pe de altă parte tabloul fidel al ceremonialului nupţial arhaic (legarea porţilor, disputa dintre trimişii mirelui

---

[378] *Ibidem.*

[379] *Ibidem.*

[380] Elena Sevastos, *Nunta la români*, p. 282.

[381] Această funcţionalitate a reprezentărilor plastice antropomorfe se întâlneşte şi în alte spaţii etnografice. Astfel, în Franţa este obiceiul să se păstreze cu grijă după nuntă un *sabot* cu o păpuşă în el: „est encore plus significative du symbole de la fécondité qu'il représente, si l'on sait qu'il contient une poupée qui sera retirée à la naissance du premier enfant" (Hervé Fillipetti, Janine Trotereau, *op. cit.*, p. 126).

[382] În Moldova se mai folosesc variantele: *călucăşanie* (Răiuţi – Vrancea), *colăcărie* (Grinţieş – Neamţ), *colăcerie* (Bogza – Vrancea), *conocăşie* (Negrileşti – Galaţi), *colocăşie* (Viişoara – Vrancea) etc.

Scanned with OKEN Scanner

și cei ai miresei, *încurarea* cailor, îndatoririle nunului și cele ale socrilor mari etc.). Trecerile între cele două planuri se fac pe nesimțite, cu ajutorul aceluiași limbaj alegoric și metaforic.

Vornicul care rostește conăcăria se străduiește să fie la înălțimea momentului, vorbind clar și răspicat, subliniind fiecare vers. Amploarea[383] discursului epic sporește solemnitatea secvenței rituale. Când oratia este spusă alternativ de doi vornici, efectul scenei se augmentează. Conăcarii rostesc oratia pe rând, învârtindu-se cu caii lor frumos împodobiți, în jurul locului unde este așezat colacul. La sfârșit, unul dintre ei varsă apa din cofă, ia colacul și pleacă în întâmpinarea mirelui. Arătarea colacului este *semnul* că solul și-a făcut datoria și a vestit mireasa să se pregătească de plecare (Băluşești – Neamț).

Ca și în textul oratiei, conăcarii se întrec într-o adevărată cavalcadă să depășească alaiul nupțial și să ajungă la porțile miresei. Care ajunge primul, acela are dreptul să spună conăcăria.

Relația dintre ritual și conținutul creației literare epice este strânsă. Porțile sunt legate și trimișii miresei le păzesc și-n planul real ca și-n acela al conăcăriei: „Noi videm poarta legată, / Lângă dânsa multă gloată, / Stă strânsă și adunată, / Poarta legată cu paie, / Gloata-n cap stă să ne saie!”[384]

După ce poartă un dialog cu oamenii de casă, în maniera unei oștiri cotropitoare, semețindu-se și amenințând, trimișii mirelui cer să-i vorbească „maistrului de ceremonii” al nunții: „Unde-i stolnicul din casă, / Înainte să ne iasă, / Nouă samă să ne ieie, / Drumu-n casă să ne deie?” (Hudești – Botoșani).

Abia din acest moment colăcarii pot să-și expună solia, începând cu poemul mitologic al căutării miresei. După ce îndeplinește ritualul de purificare cunoscut din colinde, descântece și plugușoare (deșteptatul devreme, spălatul fetei albe, pieptănatul și îmbrăcarea straielor noi), tânărul împărat sună din trâmbiță să-și adune alaiul pentru a porni în lunga vânătoare inițiatică.

Debutând ca o expediție domnească medievală – cu „Două sute de grăniceri / Ș-o sută di ficiori di boieri, / Din cei mari, / Nepoți de generali”[385] – este drept, impunătoare, dar perfect credibilă, călătoria pătrunde încetul cu încetul pe un tărâm vrăjit. Spațiul și timpul se dilată, cuprinzând întreg cosmosul în îmbrățișarea lor: „Munții cu brazii și cu fagii, / Cerul cu stelele, / Câmpul cu florile, / Dealurile cu podgoriile, / Vâlcelele cu viorelele / Și satele

---

[383] Există credința că o *conăcărie* trebuie să cuprindă atâtea cuvinte câte zile sunt într-un an (Buhalnița – Iași).
[384] AFMB, Mg. 5, II, 4 (Cristești – Botoșani).
[385] *Ibidem*, Mg. 224, I, 1 (Coșula – Botoșani).

Scanned with OKEN Scanner

cu fetele"[386]. Rătăcirea prin imensitatea peisajului de legendă ia sfârşit abia în momentul descoperirii urmei de „fiară".

În unele variante din nordul Moldovei, momentul clarificării scopului vânătorii rituale este precedat de descoperirea unui izvor fermecat: „Dumbrăvile cu izvoarî, / Spun babili cî / Cini be apî, pi loc sî-nsoarî! / Atunci jupânul nostru mire, / Fiind foarte însetat, / La un izvor s-a aplecat / Şi setea şi-a astâmpărat; / Dar când s-a sculat în picioare, / A văzut lângă o floare / O urmă de fiară"[387].

După desluşirea enigmaticei urme de fecioară, sunt aleşi mesagerii jupânului mire: „Şase lipcani[388] pe şase jugani, / Cu frâiele poleite, / Cu potcoavele armuite" (Scobinţi – Iaşi).

Planul ficţiunii artistice se împleteşte din acest moment şi mai mult cu planul real. Lipcanii sau lipanii sunt colăcarul şi vorniceii din ceata mirelui, goana lor sălbatică este întrecerea cavalerească specifică nunţilor tradiţionale: „Pornirăm şi venirăm, / Pe faţa pământului, / Pe aburii vântului, / Bând şi chiuind, / Din pistoale trăsnind, / Caii încurând / Pe nări flăcări vărsând"[389]. Ei sunt aleşi din floarea tineretului acelui sat, pentru a fi la înălţimea rolului pe care-l îndeplinesc, de mesageri ai „împăratului": „Nalţi la stat, / Pricepuţi la sfat, / Când îţi dă cuvântul, / Se cutremură pământul! / Cu mustaţă răsucită, / Cu ciubota văcsuită, / Cu feţele alese, / Cu mînecile sumese" (Sălăgeni – Iaşi).

În versiunile păstrând secvenţe mai vechi, pe care le găsim încă din secolul al XVIII-lea, solii au de parcurs un drum mirific, jalonat de semne magice, pe urma unei stele strălucitoare: „Noi am venit ca prin vânt, / Pre semne, pre pământ, / Pre a cerului lumină, / Pre raza cea de stea plină"[390]. Elementul biblic este adaptat mitologiei nupţiale, sugerând importanţa alegerii viitoarei soţii: „zâna", „căprioara" sau „floarea frumoasă, magdalină" (Buhalniţa – Iaşi).

Năvălitorii cer să fie primiţi ca nişte feţe alese, să descalece pe covoare sau pe scaune de argint, iar caii lor să fie îndestulaţi cu fruntea fânului: „Otavă din dumbravă, / Adunată-n sărbători, / De două fete surori, / Cu roua neluată, / Cu floarea nescuturată"[391]. Pentru a-şi demonstra statutul de adevăraţi trimişi împărăteşti, prezintă gazdelor firmane de la împărăţie, „carte latinească", şi cer un om mare, învăţat, care ştie să descifreze buchiile.

---

[386] *Ibidem*, Mg. 5, II, 44 (Cristeşti – Botoşani).
[387] *Ibidem*, Mg. 44, II, 32 (Frătăuţii Vechi – Suceava).
[388] *Lipani, lipcani*. În Moldova medievală erau denumiţi astfel călăraşii tătari investiţi cu misiunea de curieri. Apud Al. Alexianu, *op. cit.*, 2, p. 392.
[389] AFMB, Mg. 519, I, 18 (Negrileşti – Galaţi).
[390] Const. Ciuchindel, *op. cit.*, p. 192.
[391] AFMB, Mg. 45, II, 32 (Frătăuţii Vechi – Suceava).

Scanned with OKEN Scanner

Socrilor li se cere să nu uite că înțelegerea „Ce s-a făcut, / Nu mai e de desfăcut" (Bivolari – Iași) și să respecte cu sfințenie îndatoririle pentru festinul nupțial: „Să aveți buți cu vin, / Care cu fân, / Boi grași, / Claponași, / Vaci lăptoase / ... Și să mai aveți, socri mari, / Și lăutari, / Să vină tot satul, / Să se înveselească împăratul" (Sulița – Botoșani). Atmosfera conflictuală care domină întreaga orație se traduce în comportamentul dominator al reprezentanților mirelui: „Să nu vă-mpotriviți, / C-atunci vom veni cu forța / Și cu alai mare / Și nu veți putea fi în stare, / Nici tată, nici mamă, / Și-o vom lua și vom pleca în lume, / Mai bine să ne-nțelegem cu vorbe bune" (Sirețel – Iași). Fragmentul este, în mod incontestabil, o aluzie la obiceiul furării miresei.

Împăcarea între „beligeranți" se face prin închinarea protocolară a ploștii cu băutură: „Poftim, socru mare, / Această broască țestoasă, / Mare și spătoasă, / Dar să n-o săruți prea tare, / Căci căciula din cap îți sare, / S-o săruți mai binișor, / Să-ți pară mai dulcișor" (Dobârceni – Botoșani).

Întregul discurs narativ este presărat cu secvențe comice, menite să destindă atmosfera. Pe lângă tonul sever, adesea grandilocvent, hiperbolizant, care creează o aură sacralizată momentului ceremonial, tonalitatea umoristică aduce un respiro propice optimismului și încrederii în viitor. Pe urmele stelei luminoase, înainte de a descoperi casa miresei, solii se împiedică și cad de pe un pod rupt. Când socrii ascultă impresionați porunca strașnică a olăcarilor domnești, cei de la poartă (vornicii miresei) răspund că au reușit să strângă pentru ospăț „Douăsprezece buți oloage, / Fără cercuri, fără doage, / Douăsprezece ciori pârlite, / Pentru dumneavoastră sunt gătite / Douăsprezece ciocârlii fripte, / Pentru colăcari gătite / Și doisprezece țânțari, / Să vă fie lăutari, / Adică scripcari"[392].

Spre deosebire de nordul Moldovei, unde orațiile de colăcărie sunt ample și de un nivel artistic înalt, în Vaslui se păstrează o ipostază arhaică, laconică. La trecerea de la proză la forma versificată, acest fel de orație amintește de variantele prezente la Cantemir și în unele manuscrise din secolele XVII-XVIII. De obicei, variantele vasluiene nu conțin decât simbolul *mireasa-floare*, care trebuie dusă în grădina mirelui. Dialogul dintre socru și colăcari se limitează la câteva replici: „ – Pe cine căutați? / – Căutăm fata de împărat, / Cucoana mireasă! / Iubiți gospodari, o dați? / Ori vă dați legați! / Am venit cu târnăcoape de argint / Să scoatem floricica din pământ" (Râșnița – Vaslui). Alteori, colăcarii nu spun decât că, văzând lumină la ferestre, au venit să scoată floarea din rădăcină și să o replanteze în alt loc (Obârșeni – Vaslui).

---

[392] Const. Ciuchindel, *op. cit.*, p. 161.

Scanned with OKEN Scanner

Diferența dintre cele două tipuri de conăcărie se datorează faptului că, pe când varianta succintă a păstrat numai gestul ritual în stare pură, varianta amplă a suferit o metamorfoză literară, acumulând imagini și metafore din colinde, basme și pluguşoare. Talentul colăcarilor, plăcerea lor de a reține cât mai mult atenția auditoriului prin inventivitate, gradarea și nuanțarea secvențelor descrise au contribuit în mod substanțial la dezvoltarea construcției epice. Pe lângă aceasta au pătruns și unele elemente din literatura cultă medievală. Astfel, marca rituală a devenit sâmburele unui amplu poem.

Oraţia la schimburi (*Închinarea darurilor* sau *Închinarea plocoanelor*) completează şirul probelor nupțiale la care este supus mai cu seamă mirele. După vânătoarea rituală, urmează aventura găsirii celor mai potrivite haine pentru viitoarea soție. Drumul, plin de peripeții, nu mai are acea proiecție mitică pe care o presupune urmărirea căprioarei. În schimb, este un excurs pitoresc prin secole de negustorie și de tranzacții ce se puteau face în Țara Moldovei. Mărturia istorică se îmbină în chip armonios cu documentul etnografic.

După ce cercetează tarabele din mai multe târguri (Bârlad, Vaslui, Coțmani etc.) și nu se arată mulțumit, tânărul împărat se duce la malul mării și așteaptă sosirea corăbiilor cu mărfuri. Dar furtuna le răstoarnă și el este nevoit să caute căruțași, să le adune și să le aducă până în sat (Copalău – Botoșani).

Alteori, după multă osteneală, mirele ajunge la Țarigrad și umblă prin dughene turcești, cumpărând „Marfî bunî di la Banat", potrivită cu fața miresei. Carele sunt grele și se afundă „Într-un glod mari, / Bunăoară ca-n ograda dumitali"[393]. De la măreție la burlesc, oraţia cuprinde toate nuanțele. Pe de o parte, straiele aduse sunt descrise a fi fără preț, pe de altă parte vornicul spune, cu prefăcută modestie, că mirele „La Țarigrad o-mblat sî iei samur, / Samur poartî numa domnii / Și-o luat marfa asta negustorească, / Cari-o poartî mocanii cu carâli / Ș-o purtăm și noi țăranii! ... / Ț-o luat papuci cu talpa di cîrtiță, / Ca sî-i ai di dus la răşniță"[394].

Cu foarte mare răspândire în Moldova, oraţia schimburilor mai păstrează, sub haina glumeață, amintirea unor daruri rituale, cum ar fi *merele*, simbol al rodniciei și al înțelegerii: „Și două mere domnești, / Cu-a dumitale soț / Să le împărțăști"[395].

Partea a doua a oraţiei cuprinde jocul oferirii plocoanelor de către închinător, care le întinde de trei ori miresei (sau mirelui) și tot de atâtea ori le retrage, pentru a continua cu observația acidă că tinerii se grăbesc la luat, cum

---

[393] AFMB, Mg. 45, II, 24 (Frătăuții Noi – Suceava).
[394] *Ibidem*, Mg. 5, II, 51 (Cristești – Botoșani).
[395] *Ibidem*, Mg. 45, II, 24 (Frătăuții Noi – Suceava).

Scanned with OKEN Scanner

s-au grăbit la căsătorit. Degeaba l-au sfătuit de bine părinții, că mirele a pornit să-și caute o fată pe măsură, „Cum sî ie lupu din stânî-n stânî, / Pân' ci găsăști ceva di-mbucătură"[396]. Parodia vânătorii inițiatice este evidentă. La aceasta, vornicul mai adaugă imaginea hărniciei îndoielnice, atât a mirelui, mare cosaș („Șî cât o cosât domnu niri astă vară, / N-are ci mânca o caprî într-o sarî!"[397]), cât și a miresei, pricepută la tors: „Pân' ci scarmana o lânî, / Mânca di pi doi godini slăninî / Ș-on sac di făinî"[398]. Abandonând apoi registrul spiritual, plin de haz, închinătorul schimburilor se întoarce cu o reverență în sfera ceremonialului, urând tinerilor căsătoriți viață lungă și fericită: „Să trăiți, / Să-mbătrâniți / Și curți nalti sî vă zidiți!" (Agafton – Botoșani).

O orație cu circulație mai restrânsă în zilele noastre este *Ridicarea bradului* sau *Închinarea toiagului*. Înainte de a se închina găina, la masa cea mare, se ridică, cu o ramură de brad sau cu un toiag anume pregătit, năframa care acoperă vasul. Oratia prezintă două variante distincte, cu obârșii la fel de îndepărtate.

Bradul-arbore nupțial, „Cu cetina di argint, / Cu ramurile pânî-n pământ"[399], este prăvălit de vânturi puternice pe masa nuntașilor. Aceștia trebuie să-l înalțe din nou, spre binele și prosperitatea mirilor. Cerința exprimată în versurile orației este îndeplinită de vornicul închinător care, în strigătele și chiuiturile asistenței, ridică creanga de brad. Încărcătura semantică a motivului dendrolatric este complexă, bradul fiind în același timp simbol al fertilității cosmice, proteguitor al tinerilor miri și patron al întregului ceremonial: „Legăna-s-ar, clătina-s-ar ... / Să mi-l facă săhănele, / Săhănele, păhărele, / De cinstit nănașilor"[400].

Bradul, ca *arbore al vieții* și *arbore nupțial*, a fost înlocuit treptat cu *mărul*. Concurența dintre cele două ipostaze ale cultului dendrolatric este vădită și-n această orație: „Pe această masă frumoasă, / O căzut un măr frumos / Ș-un brad luminos"[401].

Al doilea tip de orație a bradului are loc la închinarea plocoanelor pentru mire, când, la cererea vornicului cel mare, mireasa trebuie să *îmbrace* ramura ce i se întinde. Brăduțul sau toiegelul de brad este privit în acest caz ca un *alter ego* al mirelui: „Cum va fi îmbrăcat bradu, / Așa va fi îmbrăcat și barbatu!"[402] Este supraviețuirea unei datini din timpurile în care „arborii

---

[396] *Ibidem*, Mg. 224, I, 1 (Coșula – Botoșani).
[397] *Ibidem*, Mg. 487, I, 19 (Câmpeni – Botoșani).
[398] *Ibidem*, Mg. 56, II, 25 (Pârâu Negru – Botoșani).
[399] *Ibidem*, Mg. 208, I, 25 (Poiana Mărului – Iași).
[400] Elena Niculiță-Voronca, *op. cit.*, p. 1091.
[401] AFMB, Mg. 170, I, 7 (Boboiești – Botoșani).
[402] *Ibidem*, Mg. 429, I, 21 (Pleșani – Botoșani).

Scanned with OKEN Scanner

totemizaţi au fost consideraţi când strămoşi consubstanţiali ai oamenilor, când rude emblematice de grade indefinite în ierarhia umană"[403].

Cu circulaţie din ce în ce mai redusă în celelalte regiuni ale ţării, unde a fost de cele mai multe ori concurată sau chiar substituită de cântecele de despărţire sau de un text scurt în proză de rămas bun, *Iertăciunea* se bucură încă în Moldova de mare prestigiu.

Prima parte a oraţiei tratează mitul cosmogonic în ipostază creştină. Cele mai multe variante respectă preceptele biblice învăluite în câteva metafore transcendentale.

Funcţionalitatea textului şi mesajul său ritual depăşesc această aparentă monotonie tematică. Facerea lumii include modelul ideal al oricărei noi creaţii[404]. Prin raportarea la cosmogonie, nunta individuală se integrează mersului firesc al lumii, destinului generaţiilor. Prestigiul originilor conferă o aură de sfinţenie cununiei abia înfiripate: „Că nu este începutul de la dânşii, / Nici sfârşitul de la dânşii" (Frasin – Suceava).

După ce Dumnezeu a desăvârşit universul, „Şi încă l-au mai împodobit / Cu ierburi mirositoari, / Cu câmpuri înfloritoari, / Cu izvoari curgătoare", Atotputernicul „A luat lut din mijlocul raiului / Şi l-a creat pe Adam" (Victoria – Iaşi). Antropogeneza este completată prin desprinderea Evei din trunchiul androgin. Momentul prilejuieşte introducerea unei umbre de umor în enunţul liturgic. Prima femeie nu este ruptă nici din creştetul capului lui Adam, „ca să nu fie mai presus de bărbatul său", nici din tălpile picioarelor, „ca să nu fie femeia prea călcată / Şi în seamă nebăgată", ci din coasta soţului său, „ca să-l înţeleagă la bine şi la rău" (Scobinţi – Iaşi).

Într-o variantă culeasă de Petre V. Ştefănucă din Ialoveni – Basarabia, motivaţia alegerii făcute de Demiurg este alta. Adam trebuie ferit de ştirbiri fatale: „Cum să-i fac soţ? / Să-i ieu omului din cap? / Omu din cap zăluzăşti; / Să-i ieu omului din speti? / Omu din speti slăbeşti; / Să-i ieu omului din tălpi? / Omu din tălpi scadi"[405]. Această viziune asupra mitului creării Evei din coasta lui Adam se înscrie pe linia unor vechi tradiţii populare medievale. Astfel, într-o scriere din acea perioadă, concepţia divinului sculptor este explicată după cum urmează: „Nu o să o fac din cap, pentru ca ea să nu-şi poată înălţa capul prea sus; nici din ochi, pentru a nu iscodi peste tot; nici din

---

[403] Romulus Vulcănescu, *Coloana cerului*, Bucureşti, Editura Academiei, 1972, p. 13.

[404] „Altfel zis, cosmogonia constituie modelul exemplar al oricărei situaţii creatoare: tot ce face omul repetă într-un fel *faptul* prin excelenţă, gestul arhetipal al zeului creator; facerea lumii" (Mircea Eliade, *Aspecte ale mitului*, p. 31).

[405] Petre V. Ştefănucă, *op. cit.*, vol. I, p. 103.

Scanned with OKEN Scanner

ureche, pentru a nu da ascultare oricui; nici din gură, pentru a nu vorbi fără măsură; nici din inimă, pentru a nu deveni prea trufaşă; nici din mână, pentru a nu pune mâna pe tot ce o înconjoară; nici din picior, pentru a nu colinda peste tot"[406].

Partea a doua a *iertăciunii* trece de pe planul genezei divine în planul moral, prezentând sistemul educațional dual din familia sătească tipică. Băiatul este deprins de tată cu muncile câmpului şi ale pădurii, iar fata învață de la mamă să gătească bucate, să țească, să deretice prin casă şi să ştie cum să se poarte: „După datorie, / O învață şi omenie, / În lume cum să trăiască, / Pe bătrâni cum să-i cinstească" (Păltiniş – Botoşani). Oricât de bine s-ar fi purtat copiii, ei n-au fost feriți de greşeli, căci este în firea omului să se abată uneori de la calea dreaptă: „Căci pasărea îi pasăre / Şi zboară din pom în pom / Şi face păcate cât un om, / Iar noi cu pasul păşim / Şi păcate agonisim / Şi doar cu gândul ne gândim / Şi păcate dobândim" (Ibăneşti – Botoşani).

Este pregătit astfel elementul esențial al orației, obținerea iertăciunii părinților şi binecuvântarea lor înainte de a porni în viață. Bunăvoința mamei şi a tatălui miresei acționează ca o magie benefică, deosebit de eficace: „Aşadară, cinstiți părinți, / Vă-ndurați şi fiii vi-i iertați / Şi bine îi cuvântați, / Cu pâni şi cu sari, / Cu darul sfinției sale ... / Sî ajungî liniştiți, / Sî traiască fericiți, / Dintr-aceste tinereți, / Până-n adânci bătrâneți" (Gălăneşti – Suceava).

Momentul este deosebit de tensionat, căci blestemul părintesc ar putea avea un efect tragic pentru familia nou creată: „Risipeşte casa fiilor lor, / De va fi pe timilie de piatră, / Se va risipi până la talpă, / De va fi pe temelii de fier, / Se va risipi până într-un fir de păr" (Cozia – Iaşi). Odată depăşit acest prag, vornicul schimbă discursul solemn, dându-i o tentă augurală: „Li urăm trai frumos / Şi minte-ntreagă!" (Bijghir – Bacău).

Iertăciunea care se ia la casa miresei este cea mai importantă[407], ea fiind singura la care se rosteşte textul integral al orației şi când se efectuează un scenariu etnografic complet: tinerii îngenunchează pe un snop de paie de grâu, cu fețele spre răsărit, părinții țin pe brațe colaci, hora vornicilor se formează în jurul mirilor etc. (Buimăceni – Botoşani).

---

[406] Hans Biedermann, *Dicționar de simboluri*, vol. I, p. 13.

[407] De obicei se iau două iertăciuni, la casa mirelui şi la cea a miresei, înainte de plecarea la cununie. Dacă mireasa este din altă localitate, îşi ia iertăciunea în curtea casei părinteşti, apoi încă o dată în fața casei gazdei care a adăpostit-o două-trei zile înainte de nuntă (în satul viitorului soț). S. Fl. Marian menționează existența unei iertăciuni ce se lua în preziua nunții, care astăzi nu se mai păstrează decât cu totul sporadic în cazul căsătoriilor matrilocale.

Scanned with OKEN Scanner

Funcţia de urare, de magie pozitivă cu valoare de *omen*, a atras în sfera iertăciunii fragmente din colindele *de fereastră* şi din cele *de gospodar*.

O anumită categorie a oraţiilor de iertăciune dezvoltă amplu tematica biblică, adăugând genezei propriu-zise ispitirea Evei de către şarpe, mânia lui Dumnezeu, izgonirea din rai, naşterea lui Cain şi Abel, povestea celor doisprezece patriarhi cărora le-au înflorit crinii din coroane, minunea dumnezeiască a înfrunzirii toiagului lui Aaron etc. Elementele canonice se îmbină cu cele apocrife, cuprinzând influenţe din hronografele bizantine şi din scrieri româneşti medievale[408].

Dar şi în cazul acestor versiuni, fantezia creatorului popular intervine, eliminând ariditatea încifrării în dogmă. După plecarea lui Adam şi a Evei din rai, „Au plâns pomii raiului după ei trei zile şi trei nopţi" (Gârcina – Neamţ). În unele variante ale *iertăciunii* se conturează o similitudine între atitudinea lui Dumnezeu faţă de cuplul alungat din rai şi cea a părinţilor faţă de tinerii căsătoriţi. Înainte a ieşi din grădina mirifică, Adam şi Eva cer binecuvântarea Domnului: „Doamne, Dumnezeul nostru, / Iartă-ne şi ne blagosloveşte! / Dumnezeu i-a iertat şi i-a blagoslovit!"[409] Astfel, numeroase straturi succesive ce s-au sedimentat în structura oraţiei au fost adaptate funcţionalităţii acesteia din contextul ceremonialului nupţial.

Presupunem că, într-o etapă arhaică, iertăciunea cuprindea numai segmentul mijlociu, cel legat de creşterea şi educarea copiilor până în pragul nunţii. Cu timpul i s-au adăugat secvenţele cosmogenezei şi antropogenezei. Datina invocării binecuvântării părinteşti este de origine folclorică. Cronicarii moldoveni o menţionează încă de la sfârşitul secolului al XVI-lea. Nucleul iniţial[410] a atras celelalte motive, integrându-le organic într-un tot armonios. Exemplaritatea scenariului sacral s-a impus ca model al ceremonialului nupţial. Principiul întemeietor în ordinea naturii şi în ordinea fiinţelor umane construieşte o punte de comuniune între generaţii.

---

[408] Moses Gaster, *Literatură populară română*, Bucureşti, Haimann, 1883, p. 261-284, 487-489.

[409] AFMB, Mg. 2, II, 17 (Doljeşti – Neamţ).

[410] Tipul mai vechi al oraţiei de iertăciune se asemăna, probabil, cu varianta citată de Mihail Kogălniceanu în *Scene pitoreşti din obiceiurile Moldovei*. Aici, părinţii dialoghează cu vornicul închinător, binecuvântarea lor fiind o punte peste generaţii: „... şi măcar că binecuvântarea cea mai desăvârşită către fiece casă, de la unul atotţiitorul Dumnezeu este, dar cât şi de la noi părintească binecuvântare, care am luat-o de la părinţii noştri, cu acee binecuvântare vă binecuvântăm şi întărim pe fiica noastră şi săvârşim binecuvântarea asupra voastră. Dumnezeu să vă împreune şi să vă întemeieze; să plinească" (M. Kogălniceanu, *op.cit.*, p. 51-52).

Scanned with OKEN Scanner

Revenirea la izvoare, la clipa unică a naşterii şi organizării primare a lumii este, datorită conținutului *iertăciunii*, o punere în scenă pentru neinițiați, un memento pentru a nu se pierde conştiința continuității. Pentru că, aşa cum sublinia Liviu Rusu, „Această lume se prezintă ca un fapt finit armonios; totul se petrece după un destin inerent, căruia nu ne putem sustrage”[411].

Numai datorită convergenței de mentalități a putut fi adoptată partea cărturărească a orației. Masa mare de la nuntă consfințeşte solidaritatea de neam şi de vecinătate a convivilor, indicând în acelaşi timp ierarhia intrafamilială. Comensualitatea nupțială are semnificația unei alianțe şi a acceptării întemeierii noii familii.

- ***Între solemnitate şi burlesc***

Numită *urătura la masă* (Gălăneşti – Suceava), *dezlegarea bucatelor* (Gura Bâdiliței – Iaşi), *slobozenia mesei* (Tarcău – Neamț) sau *dezlegarea mesei* (Pârcovaci – Iaşi), oratia de invitare a nuntaşilor la ospăț este prezentă şi astăzi în cele mai multe zone din Moldova. Forma ei umoristică, suculentă, cu întorsături meşteşugite de frază, antrenează veselia mesenilor. Modelul cultual străvechi poate fi sesizat în formulele incipitului şi în cele finale. Îmbierea la festin sugerează sintagmele „a lua în cinste” şi „a omeni”. Actul alimentar este însoțit de funcții complementare cu valoare morală. Cinstirea mesei înseamnă cinstirea casei, a gazdelor şi a musafirilor.

Momentul inițial al petrecerii este pregătit în unele ținuturi de venirea bucătăreselor: „Când se aşază lumea la masa mare, prima dată se aduc lingurile. Bucătăresele bat în fiecare mână câte patru-cinci linguri. Muzica intonează „dansu lingurilor” (Cristeşti – Iaşi).

Oratia la masa mare debutează cu o adevărată *captatio benevolentiae*, făcută în termenii cei mai aleşi: „Cinstiți, iubiți meseni, / Eu, ca trimis împărătesc, / Pe dumneavoastră vă poftesc” (Valea Seacă – Iaşi) sau „Mirele nostru vi se-nchină / Cu mese întinse” (Tarcău – Neamț). Apoi vornicul descrie blagoslovita masă, demnă de un palat împărătesc: „Este aşternut pe masă / Covor roşu de mătasă, / Cu talgere zugrăvite, / Linguri poleite, / Tingiri smălțuite, / De la Țarigrad venite” (Tarcău – Neamț). Convivii apar ca o grădină de trandafiri în floare (Vânătorii – Iaşi) sau „Ca nişte măslini odrăsliți”[412].

---

[411] Liviu Rusu, *Viziunea lumii în poezia noastră populară. De la resemnare la acțiunea creatoare*, București, Editura Pentru Literatură, 1967, p. 215.
[412] Const. Ciuchindel, *op. cit.*, p.157.

Nota solemnă se transformă pe nesimțite în cea mai destinsă tonalitate umoristică. Cum s-ar părea că nu sunt linguri, cuțite și furculițe și nu-s speranțe să fie aduse prea curând, fie pentru că baba pornită călare la Hârlău, „Dac-o să fie iapa bună, / O să vie într-o lună / Și dac-o să fie iapa rea, / Nu mai vine cât o trăi ea" (Sirețel – Iași), fie pentru că „hargatul" trimis în târg la Dorna, „Pân-ce a veni, / Bucatele s-or răci" (Glodu – Suceava), mesenii sunt îndemnați să se descurce care cum poate. Așadar, „Luați cu ce năpădiți: / Babele cu labele, / Moșnegii cu degetele, / Flăcăii din polonic, / Fetele plăcinte din mertic" (Iaslovăț – Suceava). Exagerarea în prezentarea grotescului ospăț nu era chiar atât de mare, de vreme ce A. Wolf, în *Descrierea Principatului Moldovei*, surprindea un comportament asemănător al nuntașilor de pe la 1800: „Cine nu-și vâră degetele, cu îndrăzneală, în farfurie, rămâne flămând; și cine nu-și mănâncă repede ceea ce are în talerul său este în mare primejdie, căci până și cel de-al treilea, ori al patrulea vecin îi înhață bucata"[413]. Mâncărurile par cam nefierte, prilej pentru stolnic să dea vina pe bucătărese, care ar fi pus pe foc „lemne de lozie verde" (Ion Creangă – Neamț).

Cât despre gustul bucatelor, cum să fie bun când au lipsit mirodeniile? Vornicul înșiră o istorie rocambolescă asupra cauzelor acestui necaz: „Țarigradu cu chiperi e departe / Și nu-i drum nici de car, nici de căruță, / Numai de corăbiuță" (Tarcău – Neamț), marchidanii nu mai umblă prin sate[414], ocnele sunt la distanțe foarte mari de casa mirelui etc. Cumulul de dificultăți și de ghinioane ivite în calea căutătorilor de sare și de piper augmentează comicul situației: „De v-or părea bucatele nesărate, nechipărate, / Ne veți crede că ocnele și Galații au fost departe, / Carele ne-au fost stricate, / Săniile n-au fost legate, / Drumurile întroienite / Și n-am mai putut răzbate" (Izvoarele – Neamț).

Ospățul, în prezentarea vornicului, capătă dimensiuni pantagruelice. Excesele alimentare sau bahice și numărul impresionant de daruri, veghea aceasta exuberantă reprezintă modalități de a impulsiona bogăția și norocul noului cuplu. Mentalitatea arhaică judecă eficacitatea magică a ofrandelor în funcție de abundența lor[415]. Risipa și excesul definesc ritmul sărbătorii, al intermediului periodic și exaltat de viață sacră care o întrerupe și care îi redă tinerețea și sănătatea[416].

---

[413] „Ion Creangă", anul XII, nr. 6-10, 1919, p. 85.
[414] AFMB, Mg. 70, I, 14 (Tudora – Botoșani).
[415] Marcel Mauss, *Eseu despre dar*, p. 103 ș.u.
[416] Roger Caillois, *Teoria sărbătorii*, în *Eseuri despre imaginație*, București, Editura Univers, 1975, p. 204-238.

Scanned with OKEN Scanner

Invectiva ironică la adresa bucătăreselor, care au greşit măsura bucatelor, nu urmăreşte decât să provoace contagiunea de bună dispoziție în rândul nuntaşilor. Hiperbolizarea creează imagini groteşti, fantastice: „C-au făcut nişte tocmagi, / Să-njugi boii şi să-i tragi / Şi nişte plăcinti, / Cât roata carului di dinainti" (Gălăneşti – Suceava).

Aceste gigantice plăsmuiri amintesc de unele formule finale de basm. Astfel, în narațiunea *Cenuşarul*, registrul deformant al satirei populare pune în contrast cantitatea imensă de alimente cu calitatea lor deficitară: „Iar de mâncare a fost aşa de multă, încât am mers prin zamă până la brâu şi de carne nu mai dădeam; şi erau nişte sarmale aşa de mari, căci dacă le aruncai prin urechile acului de mărgele, nici nu se atingeau cât de cât" (Berezlogi – Iaşi).

Gestul ritual al gustării bucatelor, pe care vornicul nunții îl execută cu aceeaşi grijă ca şi paharnicul sau ceaşnicul domnesc, este comentat tot de el în acelaşi stil pitoresc. Falsul său sacrificiu este prilej de a se pune în antitetică inferioritate față de alesele fețe ale nuntaşilor. Varietatea sintagmelor utilizate indică imaginația inepuizabilă a creatorilor anonimi: „Decât să moară un sobor, / Mai bine un singur om" (Băluşeşti – Neamț); „ Că decât a pieri o lume, / Mai bine un păcătos ca mine" (Piatra Şoimului – Neamț); „Decât va pieri această horă, mândră şi frumoasă, / Mai bine o dârdală mincinoasă" (Pârcovaci – Iaşi); „Decât să moară un sat frumos, / Mai bine eu, un mincinos" (Sirețel – Iaşi); „Decât să moară oastea împăratului, / Mai bine să moară vornicul satului" (Buznea – Iaşi).

Cu subtilitate, vornicul, autoironizându-se, face aluzie la inviolabilitatea celui înrudit cu o vrăjitoare: „Ia să iau eu întâi, că eu sunt fecior de babă, / Şi nu mi-i frică de otravă" (Berzunți – Bacău). Tonalitatea care primează în oratia la *masa cea mare* este cea de joc spontan şi scânteietor al spiritului, în care talentul improvizatoric slujeşte pe deplin scopului urmărit. Exercițiile parodice, reflecțiile ironice inspirate de unele date ale realității ceremonialului sunt receptate cu bucurie de nuntaşi.

- ***Aspecte ale liricii nupțiale***

Repertoriul liric specific nunților din Moldova include cântecele miresei şi ale mirelui, precum şi numeroase grupaje de strigături ce însoțesc secvențele principale ale ceremonialului. Despărțirea miresei de casa părintească, de frați, de surori, de tată, de mamă şi de prieteni aduce o atmosferă melancolică în cântecele de înhobotat. Cum căsătoria este resimțită ca o înstrăinare, numeroase motive din cântecele cu această tematică au fost preluate în textele nupțiale.

Scanned with OKEN Scanner

Mireasa nu părăseşte numai spaţiul edenic al casei unde a copilărit, ci şi o vârstă a libertăţii, a unui statut favorizant – simbolizat de florile din cosiţă şi de florile din grădină.

Pentru a sublinia importanţa pasului pe care îl face fata care pleacă la cununie, cântecele miresei sunt construite pe baza formulei *adynaton*, punând în paralel două acţiuni în mod egal imposibile. Mireasa se va putea întoarce la vârsta fecioriei numai dacă, printr-o suspendare a ordinii naturale a lucrurilor, plopul va face pere, răchita va da vişinele sau mere dulci, Dunărea îşi va întoarce cursul etc., adică niciodată.

Apariţia formulei *adynaton* în cântecul ceremonial de nuntă se explică prin faptul că trecerea la stadiul iniţial este ireversibilă la modul definitiv[417].

Cântecul miresei capătă aspecte patetice atunci când este vorba despre căsătoria unei fete orfane: „Tu, Marii, eşti nireasî / Ş-a ta mamî nu-i acasî, / Mama ta-i sub iarbî verdi / Şî pi tini nu ti vedi; / Te-o crescut cu braţâli, / Nu-ţ vedi podoabili" (Vicovu de Jos – Suceava). Motivul circulă şi în alte zone, ca de pildă în sudul Maramureşului, atât în cântece cât şi în strigături: „Ţucu-te, mireasă blândă, / N-ai măicuţă să te plângă! / Ţucu-te, mireasă dragă, / N-ai măicuţă să te vadă!"[418]

Pentru spaţiul moldovenesc, cele mai vechi cântece adresate miresei au ca refren *Lado, Lado* (cu variantele *La dui la, Lado-i la, La doi laţi*) şi *Mano, Mano*. Toate acestea par să invoce – aşa cum presupunea Dimitrie Cantemir – numele unor divinităţi ale căsătoriei, de tipul lui Venus şi Cupidon. Învăţatul moldovean a avut printre sursele utilizate *Sinopsisul chievean*[419], precum şi alte documente religioase ale vremii, care combăteau diavoleştii idoli. Nu este însă exclus ca refrenele respective să-i fi fost cunoscute şi din realitatea nemijlocită a satelor din Moldova meridională.

La ora actuală, se cunosc circa o sută de variante ale cântecelor nupţiale invocând, în incipit ori în refrene, aceste enigmatice zeităţi. Cu puţine excepţii, piesele respective provin din Moldova. De fapt, sorginte muntenească pare să aibă doar cântecul cules din satul Cotu Lung, comuna Siliştea, judeţul Brăila[420], şi cel pe care Mihail Vulpescu i l-a transmis lui Hubert Pernot[421].

---

[417] Adrian Fochi, *Formula adynaton şi folclorul român*, în „Revista de Etnografie şi Folclor", tom. 24, 1979, nr. 2, p. 131-151

[418] Dumitru Pop, *Folclor din zona Codrului*, Baia Mare, CJCP, 1978, p. 267.

[419] Vezi Adrian Fochi, *Dimitrie Cantemir, etnograf şi folclorist*, în „Revista de Etnografie şi Folclor", an IX, 1964, nr. 2, 139.

[420] Ion Muşlea, Ovidiu Bârlea, *Tipologia folclorului*, p. 522.

[421] Constantin Eretescu, *Mission en Roumanie*, p. 80.

O analiză temeinică, bine documentată, asupra originii şi răspândirii celor două antroponime mitologice – *Lado* şi *Mano* – a fost realizată de Ion H. Ciubotaru în volumul al III-lea al monografiei *Catolicii din Moldova*[422]. Vom sublinia deci doar câteva detalii. Potrivit dicţionarului semnat de B. A. Râbakov, *Lado* este zeiţa frumuseţii, a iubirii şi căsătoriei, mama celor mai mulţi zei din panteonul slav şi, totodată, cea mai în vârstă dintre *Rojaniţe*[423]. În mod firesc, *Mano* trebuie să fi fost o divinitate mai tânără, care ocrotea mireasa la intrarea în casa socrilor. Este de presupus că, la venirea slavilor, în această zonă europeană exista un cuplu de divinităţi implicate în protejarea mirilor. Cele mai apropiate ca specific de acţiune asupra universului domestic erau *Mater Matuta* („Zeiţa zorilor"), *Juno Pronuba*, *Domiduca*, *Juno Virginensi*, *Fortuna Virginalis* şi *Junona Manturna*, „zâna bunei înţelegeri în căsătorie"[424].

În unele sate vrâncene se mai intonează şi astăzi exuberantul cântec *Nuneasca* (întâlnit mai mult în Oltenia şi Muntenia), care însoţeşte jocul în curte al nunilor, mirilor şi invitaţilor acestora: „Ce mai lună luminoasă, / Ce mai mireasă frumoasă! / Ce mai soare luminos, / Ce mai ginere frumos!" (Bogza – Vrancea).

Nunta cu strigături nu se întâlneşte numai în Moldova. Ea este răspândită, de asemenea, în numeroase zone ale Transilvaniei, Maramureşul, Oaşul, Bihorul şi Năsăudul detaşându-se în primul rând.

Repartiţia teritorială a repertoriului de strigături de nuntă nu este unitară în întreaga Moldovă. Nunta cu multe strigături este specifică zonelor nordice şi centrale (Suceava, Neamţ, Iaşi şi o mică parte din Botoşani), în timp ce în sud lăutarii au preluat în mare parte atribuţiile artistice ale nuntaşilor.

Diferenţieri zonale apar şi în ceea ce priveşte factorul interpretativ. Astfel, în ţinuturile Sucevei, Neamţului şi Iaşilor strigătura de nuntă este rostită în primul rând de femei. În celelalte zone, strigă la nuntă şi bărbaţii, chiar dacă tot femeile sunt acelea care veghează asupra respectării întregului ceremonial marital, de la *croit* până la *uncrop* şi *cale primară*.

În satele din ţinutul Rădăuţilor, strigăturile se cântă pe o melodie de doină arhaică[425]. În zonele Fălticenilor şi Neamţului există o fază intermediară între strigătura cântată şi cea rostită, textele spunându-se într-un anumit ritm care, fără să devină melodie, se diferenţiază de simpla scandare a versurilor. În

---

[422] Ion H. Ciubotaru, *Catolicii din Moldova. Universul culturii populare, III. Poezia obiceiurilor tradiţionale. Literatura populară*. Folclorul muzical. Transcrierea, selecţia şi comentarea pieselor muzicale: Florin Bucescu, Iaşi, Editura Presa Bună, 2005, p. 119-125.
[423] B. A. Râbakov, *Iazâcestvo drevnih slavian*, Moskva, Editura „Sofia", 2002, p. 375.
[424] Atanasie Marian Marienescu, *Sărbătorile*, p. 307-308.
[425] Florin Bucescu, Silvia Ciubotaru, Viorel Bârleanu, *op. cit.*, p. VIII-IX.

Scanned with OKEN Scanner

celelalte localităţi din Moldova, strigăturile sunt emise într-un ritm caracteristic. Frazarea chiuită se bazează pe registrul acut, terminându-se cu sunete prelungi. Bătăile din palme completează polifonia[426].

Cristalizate în matca unor structuri străvechi[427], strigăturile de nuntă au un conţinut în genere circumscris unor exprimări tipizate. Strigăturile sunt adecvate principalelor secvenţe ce alcătuiesc spectacolul nunţii (*la schimburi*, *la zestre*, *la găină* etc.), sunt dedicate unora dintre principalii actanţi (*la miri*, *la nuni*, *la socri* etc.) sau pun în evidenţă valori general umane, conţinând o anumită filozofie a vieţii, cum ar fi, de exemplu, strigăturile *despre căsătorie*.

La luatul zestrei, strigăturile laudă hărnicia miresei şi a mamei ei. La adusul găinii, strigăturile cer nunului să plătească găina, încheind astfel în mod simbolic actul căsătoriei: „Nunule, da ci gândeşti, / Găina să ne-o plăteşti, / C-o frunzucî di susai, / Cu banii di pi doi cai, / C-o frunzucî di trifoi, / Cu banii di pi doi boi”[428].

Strigăturile pentru mire şi mireasă se remarcă printr-un lirism accentuat, caracterizat în imagini poetice de o rară frumuseţe. Tinerii căsătoriţi sunt integraţi cosmosului întreg: „I sî şădi cui sî şădi, / Codrului cu frunzî verdi, / Codrului cu iasomie / Şi la nire cu soţie, / Codrului cu frunza deasă / Şî la nire cu nireasî” (Hârtop – Suceava).

Cuplu model, nunul şi nuna sunt îndemnaţi să povăţuiască cum se cuvine pe tinerii care debutează în viaţa matrimonială: „Sî trăiascî nunuţu, / Sî-şi înveţî cinuţu, / Gospodar ca şî dânsu, / Sî trăiascî nunuţa, / Sî-şi înveţî cinuţa, / Gospodinî ca dânsa” (Răbâia – Suceava). Strigăturile pentru socrii cei mici încearcă să-i consoleze pe părinţii fetei, sugerându-le să fie bucuroşi că au urnit piatra din casă: „– Hai, măi babî, să giucăm / Şi fata s-o măritäm, / Bodaproste noi c-am dat-o, / Vai de cel care-o luat-o” (Oneaga – Botoşani).

A treia categorie de strigături tratează temele cele mai diverse: satira la adresa fetelor de măritat, dragostea cu multiplele ei avataruri, bucuria de a cânta, de a trăi, conduita în căsătorie ş.a., conţinutul acestui tip de strigături depinde foarte mult de gusturile actanţilor şi mai ales de datele specifice fiecărei nunţi în parte.

---

[426] Vezi Viorel Bârleanu şi Florin Bucescu, *Stiluri de strigat în Moldova*, în vol. Silvia Ciubotaru, *Strigături din Moldova*, „Caietele Arhivei de Folclor”, IV, Iaşi, 1984, p. 405-421.

[427] Nu este întâmplător că unii specialişti consideră strigătura ca fiind forma iniţială, originară, a cântecului de nuntă. Strigăturile la petrecerea nupţială sunt atestate încă din Antichitate, începând cu strigătul de „Himen, o Himeneos!” ce însoţea ceremonialul căsătoriei la vechii greci. Vezi Otto Böckel, *Psychologie der Volksdichtung*, Leipzig-Berlin, Teubner, 1913, p. 373.

[428] Silvia Ciubotaru, *Strigături din Moldova*, p. 190.

Scanned with OKEN Scanner

Ansamblul strigăturilor de nuntă, axat pe întărirea scopurilor morale, sociale, rituale şi spectaculare ale ceremonialului, se dovedeşte în Moldova deosebit de unitar. Normele de conduită şi preceptele corective vehiculate de aceste strigături apar adesea sub masca unor glume. Limbajul plin de umor sănătos are drept scop uşurarea comunicării, anularea suspiciunilor ce ar putea să apară între protagonişti şi în special între noile neamuri. Faţetei pedagogice, ce pledează pentru demnitate şi respect reciproc în relaţiile de familie, i se adaugă scenariul ludic al petrecerii, pentru că nunta este în primul rând un spectacol mirific în care veselia participanţilor trebuie păstrată neştirbită[429].

- ***Arhaicitatea unor personaje***

Ceremonialul nupţial păstrează în câteva dintre segmentele sale ecoul unor motivaţii magico-mitice în strânsă legătură cu importanţa începutului vieţii în doi. Pe structura primitivă a ritului de trecere s-au grefat elemente apărute în perioade diferite. Amplele mutaţii funcţionale care au avut loc de-a lungul vremii n-au reuşit să altereze nucleul originar.

Cum în mentalitatea arhaică tot ceea ce este nou, tot ceea ce produce o schimbare pe firul existenţei presupune riscuri infinite, transferul într-o altă stare socială trebuie efectuat cu grijă, ritualizat în amănunt, pentru a asigura securitatea cuplului. Chiar metamorfozate astăzi în valori spectaculare, o parte din cutumele maritale acţionează încă pe temeiul vechilor funcţionalităţi.

Un obicei rămas în vigoare până în zilele noastre, în mai multe din zonele carpato-dunărene, dar cu precădere în Moldova, este cel al substituirii miresei. El are loc cel mai adesea înainte de deshobotatul miresei, deci înainte de a i se face *cârpa,* de a se produce trecerea propriu-zisă, dar şi la *peţanie* (Pojorâta – Suceava), la *împăcăciune* (Dracşani – Botoşani), la *logodnă* (Viişoara – Vrancea), când vine mirele să ia mireasa la biserică (Vama – Suceava), înainte de a începe masa mare (Volovăţ – Suceava), la sfârşitul petrecerii (Piatra Şoimului – Neamţ), după adusul găinii (Ialoveni, Cârligeni – Basarabia) sau la *vedre* (Orbeni – Bacău), la întrunirea tinerilor după nuntă la casa fetei (Buznea – Iaşi). Uneori se repetă de două sau de trei ori, în cadrul aceluiaşi ceremonial nupţial.

Acum se înscenează răpirea miresei de către druşte (Luminiş – Neamţ), de nevestele tinere (Horodnic de Sus – Suceava), de stolnicese, de către un fecior sau de nişte persoane mascate în *turci* (centrul şi sudul Moldovei). În

[429] *Ibidem*, p. XXVIII.

locul ei este adusă o apariţie grotescă, un bărbat sau o femeie „îmbrăcaţi în cotrenţe", cu faţa înnegrită cu funingine, înfăşurată uneori într-un crâsnic, cu burta mare, adesea torcând. Într-o ipostază târzie, substitutele miresei se multiplică, mirele fiind îmbiat *de trei ori*[430], mai întâi cu *o copilă* de vârstă preşcolară (bună de păzit gâştele, cum afirmă naşul), a doua oară cu *o babă* înfofolită („Ia-o Gheorghe, că este de tine. Găina bătrână face zeama bună!"), ca la sfârşit să fie adusă *mireasa* cea adevărată. Pentru a o putea recăpăta, mirele, naşul, vorniceii sau stolnicii trebuie să o răscumpere cu bani sau cu băutură.

Mai rar este întâlnită o pereche de *miri urâţi*, prezentaţi socrilor în locul celor reali. La Sodomeni, în judeţul Iaşi, conocarul din partea miresei aducea mai întâi în faţa nuntaşilor o babă cu părul din câlţi, trenţăroasă, iar nuntaşii mirelui îi prezentau, în replică, un moşneag jalnic, cu ghebă şi cu obrajii scofâlciţi.

O altă variantă a datinii impune mirelui proba recunoaşterii miresei dintr-un număr de trei sau mai multe femei acoperite cu o cuvertură sau cu feţele ascunse sub tulpane (mai multe localităţi din zonele Bacău şi Vrancea). Dificultatea opţiunii este atenuată adesea de existenţa unei înţelegeri între tineri (de exemplu, mireasa poartă inelul de încredinţare în aşa fel încât să fie văzut, sau are un semn distinctiv în port: ştergar, batistă brodată, salbă deosebită etc.). Acolo însă unde aflăm datina în coordonatele ei fireşti, mirele este pus cu adevărat la încercare şi în caz de nereuşită trebuie să plătească o sumă de bani sau să suporte comentariile ironice ale nuntaşilor.

Proba la care este supus mirele poate fi pur formală, aşa cum se întâmplă, de exemplu, în satul vrâncean Nereju. Aici, imediat după ce este înhobotată mireasa, mai multe fete şi neveste se aşază în faţa ei, iar când vine mirele, îl pun să o aleagă pe cea menită să-i fie soţie: „– Asta-i mireasa? El răspunde: – Nu. Punând mâna pe una din femeile din primul rând, iar este întrebat: – Uite, asta, că e mai gătită! – Nu-i nici asta. – Asta este? îl întreabă din nou, punând mâna pe mireasă. – Asta! – Îţi place? – Îmi place"[431]. Este evident că în acest caz episodul ritual a acumulat valenţe ludice.

---

[430] Şi la Clopotiva, în Ţara Haţegului, era obiceiul ca întâi să i se aducă o fată oarecare, apoi o altă fată „făcută *bloj*, cănită pă ochi, împodobită cu pene dă găină, cu cunună dă frunze şi flori pă cap, gătită în chip dă râs" şi abia a treia oară mireasa" (Ion Conea, *Clopotiva, un sat din Haţeg. Monografie sociologică*, II, Bucureşti, Institutul de Ştiinţe Sociale al României, p. 421-422).

[431] H. H. Stahl, *Nerej, un village d'une région archaïque. Matériaux et documents*, în colecţia îngrijită de Paul H. Stahl, „Sociétés européennes", 3, Paris, 1987, p. 17.

Scanned with OKEN Scanner

Johannes Piprek, în lucrarea sa despre obiceiurile nupţiale ale slavilor, menţionează existenţa acestei tradiţii la cehi, slovaci, sloveni, sârbi, ruşi şi poloni[432]. E. Samter, în cunoscutul studiu *Geburt, Hochzeit, Todt*[433], o consideră un rit nupţial atestat până în secolul al XIX-lea în întreaga Europă. De exemplu, în Sardinia, sosind la ospăţul de logodnă, viitorul mire este introdus într-o cameră în care sunt aşezate la rând cât mai multe fete[434]. În ţinutul Berry din Franţa, la sfârşitul petrecerii toate femeile se aşază într-un rând, cu picioarele goale. Mirele trece prin spatele lor şi trebuie să-şi recunoască aleasa[435].

Pentru Moldova, prima atestare i-o datorăm lui Dimitrie Cantemir care, în capitolul al XVIII-lea din *Descriptio Moldaviae,* înfăţişează datina ca fiind legată de prima vizită la părinţii fetei: „Peţitorii stăruind să li se arate numaidecât vânatul, li se aduce o slujnică bătrână, urâtă, îmbrăcată în zdrenţe, şi sunt întrebaţi dacă aceasta este căprioara pe care o urmăresc"[436]. Regăsim obiceiul menţionat în amplele studii dedicate nunţii româneşti de S. Fl. Marian şi de Elena Sevastos, precum şi în alte lucrări, de mai mică anvergură, referitoare la toate ţinuturile româneşti. Din păcate, secvenţa nu a suscitat atenţia pe care ar fi meritat-o, cei mai mulţi culegători considerând-o o bizarerie sau chiar o glumă.

Substituirea miresei sau a cuplului marital, în anumite momente ale ceremonialului, este o practică răspândită la toate popoarele germanice, romanice şi slave: „On a prétendu que les individus ainsi déguisés peuvent être regardés comme une sorte d'épouvantail destiné à attirer l'attention des démons ou à concentrer sur eux-mêmes le mauvais oeil et permettre ainsi au couple réel de s'echapper sans dommage"[437].

Gestul ritualic are implicaţii complexe. Apariţia bătrânei urât îmbrăcate în locul tinerei, frumoasei şi strălucitoarei mirese, a fost interpretată ca făcând parte din seria riturilor exapatetice sau disimulatorii (aşa-zisele ficţiuni rituale). Kagarov şi alţi autori consideră datina „un şiretlic pentru înşelarea spiritelor"[438].

---

[432] Johannes Piprek, *Das Vorführen einer falschen Braut*, în vol. *Slawische Brautwerbungs-und Hochzeitsgebräuche*, Stuttgart, 1914, p. 191.
[433] E. Samter, *Geburt, Hochzeit, Todt,* Leipzig, 1911, p. 103.
[434] E. G. Kagarov, *Sostav i proishojdenie svabednoi obriadnosti*, 1929, p. 152-192.
[435] Apud V. I. Propp, *Rădăcinile istorice ale basmului fantastic*, Bucureşti, Editura Univers, 1973, p. 418.
[436] Dimitrie Cantemir, *op. cit.*, p. 321.
[437] Edward Westermarck, *op. cit.*, vol. IV, p. 276.
[438] F. G. Kagarov, *op. cit.*, p. 162.

Scanned with OKEN Scanner

Mireasa urâtă aminteşte, incontestabil, de demonii casnici ai ţesutului – Joimăriţa, Marţolea şi Înătoarea. Sunt edificatoare în acest sens obiectele rituale cu care este înzestrată de regulă bătrâna: furca şi fusul, iţele şi spata, mai rar acul de cusut.

Înainte de pasul important pe care îl are de făcut – schimbarea nu numai a straielor mândre de mireasă cu cele mohorâte de nevastă, ci şi a unui întreg model comportamental – mireasa are nevoie de un moment de suspendare a timpului necruţător, de iluzia posibilităţii unei evaziuni. Orice rit practicat în momentele de răscruce ale vieţii contribuie la regăsirea echilibrului psihic după marile schimbări existenţiale.

Bătrâna respingătoare simbolizează treptele maturizării, senectutea şi întreaga povară a muncilor casnice. La fel, prezenţa ei sugerează rosturile familiei; nu întâmplător i se pun în braţe copii mici sau păpuşi din cârpă în chip de prunci. Cuplul de urâţi, întâlnit sporadic, transferă această realitate asupra ambilor miri, personajele de seamă ale nunţii.

Dar bătrâna are şi o funcţie apotropaică, vizând înşelarea spiritelor rele, alungarea deochiului şi a tuturor actelor de magie neagră. Ne-o indică apariţia crâsnicului – nodurile fiind un eficient mijloc de îndepărtare a vrăjilor de tot felul. La slavii estici, miresei i se punea un năvod peste hainele de sărbătoare. Probabil că practica a fost cu mult mai răspândită, de vreme ce o întâlnim şi în poveştile de tipul *Fata săracului cea isteaţă*.

Demon casnic, strămoaşă mitică, divinitate a destinului, *bătrâna* ocroteşte momentul culminant al ritului de trecere, când mireasa schimbă suprema podoabă de fecioară, *cununa*, cu *broboada* nevestească. Asupra acestei bătrâne sunt transferate toate păcatele şi toate pedepsele de care trebuie ferită mireasa. Semnificativ este şi faptul că în unele cazuri însăşi mireasa se deghizează într-o babă, îmbrăcată cu un cojoc întors pe dos (Preuteşti – Neamţ).

În ceea ce priveşte cealaltă ipostază a secvenţei – recunoaşterea viitoarei partenere de viaţă de către mire – accentul cade pe latura iniţiatică a ceremonialului nupţial, aceasta fiind ultima probă înainte de consfinţirea definitivă a căsătoriei. Motivul recunoaşterii fetei ursite, fie ea din lumea albă sau de pe celălalt tărâm, prezintă o amplă răspândire în basme şi în balade. Tânărul dornic de însurătoare trebuie să-şi identifice mireasa dintr-un număr de trei, şapte sau douăsprezece fecioare identice. Însoţitorii săi nu-l mai pot ajuta de această dată. Doar efectul unei fapte bune, săvârşite cândva, şi, mult mai rar, complicitatea fetei peţite îl pot salva. Aleasa, mireasa cea autentică, trebuie să se apere de albina, musca sau fluturele salvat odată de pretendentul la însurătoare, sau flutură o batistă, îşi împleteşte cosiţa etc.

Scanned with OKEN Scanner

Vom întâlni episodul în basmul neogrec *Spânul*, din colecția Legrand, în versiunea albaneză *Liubia și Frumoasa pământului*, culeasă de Dozon, în basmul italian *Granadoro*, în cel ceh *Dieva Zlatovlaska* sau în cel breton *La demoiselle en blanc*, din culegerea lui Sébillot etc.[439] Și, firește, în cele mai multe variante ale basmului despre Harap Alb.

Complementare acestui tip de narațiuni populare sunt acelea în care substituirea poate avea loc printr-o vrajă malefică și un timp eroul confundă falsa mireasă cu aceea care-i este cu adevărat sortită. Vom aminti doar basmele de tipul *Cele trei rodii aurite*, de Ispirescu, cu largă circulație în spațiul european (în colecțiile Imbriani și De Gubernatis – *Le tre melangole d'amore*, *Le tre melarance*, *La bella dei sette cedri*, *Chitra*, basmul francez *Les trois oranges* sau *I melagrani* (Rodiile) din *Pentamerone*[440].

Balada nupțială românească *Letinul bogat* include această secvență, care încheie lanțul încercărilor inițiatice săvârșite de naș în locul mirelui. Obiectele rituale cu ajutorul cărora este identificată mireasa din șirul celor trei sau șapte fete sunt cununa, oglinda, inelul de logodnă și spata[441].

Tenacitatea conservării acestei mărci rituale, căreia i s-au pierdut de mult semnificațiile originare, se explică nu numai prin valoarea sa spectaculară, prin destinderea și voia bună pe care le provoacă. Există în plus o motivație morală: convingerea că mirele trebuie să merite cu adevărat mireasa, să o simtă drept unică ursită, să se identifice cu acel erou de legendă care este prințul ceremonialului nupțial.

Un personaj insolit, integrat ceremonialului nupțial din Moldova, este *turcul*. Imaginea nu pare să fi reținut atenția specialiștilor, cu toate că atestările bibliografice, așa după cum vom vedea, nu au lipsit. În contextul obiceiurilor de nuntă pe care le prezentăm, *turcul* apare în mai multe ipostaze. Cel mai adesea este semnalat în compania chemătorilor la nuntă (Dumeni – Botoșani, Tătărușî – Iași, Zorleni – Vaslui, Ungheni – Basarabia).

Demn de remarcat este și faptul că personajul poate apărea singular, în pereche, dar și în grup. Prezența a doi sau mai mulți turci este remarcată frecvent la deshobotatul miresei, iar pe alocuri și la adusul socrilor mici la *uncrop*. Cei ce se travestesc în *turci* pot fi, deopotrivă, bărbați și femei.

---

[439] Lazăr Șăineanu, *op. cit.*, p. 263, 325, 328, 336.
[440] *Ibidem*, p. 211-213.
[441] Vezi Petru Caraman, *Literatura populară*, p. 287-288.

Scanned with OKEN Scanner

În satul Iorcani din judeţul Iaşi, după miezul nopţii, trei sau patru femei „se fac turci; adică îşi pun bluze roşii şi iau în mâini nişte bastoane cu spice de porumb în vârf şi se leagă în cruciş cu bârneţe". Astfel travestite, femeile ascund mireasa. După un timp, *turcii* se reîntorc singuri, îi cinstesc pe nuntaşi cu rachiu, şi joacă toţi o horă de mână, numită şi *Moldovenească*. Într-un sat vecin (Uda – Iaşi), numărul femeilor care se costumează în turci este de trei: „Sî fac trii fimei turci: una din partea nunului şi două din partea soacrei celei mici".

Nu mai puţin interesante sunt şi documentele din satele botoşănene. Aici, fraţii şi surorile mirelui se îmbracă în turci: „cu flaneli roşî, baticuri roşî pi cap, fusti albi şî cu câti o *şâtoari* în diagonalî, aşa, încinsî" (Sulița – Botoşani). Astfel travestiţi, *turcii* pleacă după socrii cei mici, să-i aducă la petrecerea rachiului roşu.

Satele din stânga Prutului conservă o altă ipostază a acestui personaj. Prin părţile Lăpuşnei este semnalat un singur turc, iar rostul său este acela de a săvârşi ritualul „legătoarei" la casa nunului celui mare. A doua zi, după masa cea mare, un sol al mirelui „sî maschează, sî murdăreşti pi faţî, sî-mbracî urât cu un fel di haini rupti, zdrenţăroasî" şi pleacă la casa naşilor. Acolo, toate femeile sunt legate cu câte o basma la mână; apoi *turcul* îi dă fiecăreia câte o linguriţă de dulceaţă, pentru ca în final să le murdărească pe obraji cu vopsea roşie, cu făină sau cu funingine (Ciopleni – Crâuleni, Basarabia).

Este greu de dedus momentul în care peste personajele primitive ale comparşilor rituali ce integrează tânăra femeie în rândul celorlalte gospodine ale satului s-a suprapus masca *turcului*. Probabil că fenomenul a fost favorizat de două aspecte specifice secvenţelor deshobotatului şi rachiului roşu: violenţa rituală a înscenării raptului şi a pedepsirii miresei necinstite, ca şi purtarea năframelor, panglicilor sau firelor de strămătură roşie ca însemne ale participanţilor la petrecerea de *uncrop*[442].

Potrivit viziunii populare, turcii erau cei mai potriviţi pentru rolul de a fura mireasa şi de a vesti oportunitatea organizării uncropului. Pledează în acest sens şi unele atestări din a doua jumătate a secolului al XIX-lea, privitoare la rostul acestor personaje şi la funcţia punitivă pe care par să o fi avut iniţial: „Dacă mireasa nu a fost fecioară, câţiva se maschează ca turci"[443].

---

[442] „Luni de cu ziuă, se porneşte prin sat o nevastă tânără, rudă a mirilor, c-un baston în mână, la care are legată o basma roşie, şi c-un ulcior de vin, c-un lăutar după ea, care poftește pentru luni seara la *uncrop*". (Ion Mârza, *op. cit.*, p. 20).

[443] Ion Muşlea, Ovidiu Bârlea, *Tipologia folclorului din răspunsurile la chestionarele lui B. P. Hasdeu*, Bucureşti, Editura Minerva, 1970, p. 444. Informaţia este din satul Cristeşti, judeţul Botoşani. Tot turceşte se îmbrăcau, în satul Şocariciu – Ialomiţa, cei care strângeau găini de la invitaţi pentru masa de a doua zi (*Ibidem*).

Scanned with OKEN Scanner

Atenuându-se importanța momentului rachiului roșu, apariția turcilor aduce o notă de pitoresc în spectacolul nunții contemporane. Să amintim și faptul că în mai multe localități din părțile central-sudice ale Moldovei, *turcul* nu mai apare în contextul ceremonialului nupțial, dar continuă să se cânte și să se joace la Uncrop *Hora turcilor*. Pare să fie un indiciu în plus că este vorba despre o categorie de personaje arhaice, bine integrate în structura obiceiurilor de nuntă din Moldova.

- ***Calul de ginere***

Ne vom opri pe scurt asupra unui obicei nupțial dispărut astăzi în Moldova, ca și din celelalte ținuturi ale țării, dar care, prin impactul ritual, moral și estetic pe care l-a avut cândva, merită o atenție specială.

Până în primele decenii ale secolului trecut, în spațiul carpato-dunărean era îndătinat ca mirele să primească din partea socrului *un cal* arătos, cu care să meargă la cununie. Împodobit cu cel mai meșteșugit și mai ales harnașament, acest *cal de ginere* sau *de mire* era fala alaiului de nuntă, însemnul cel mai de preț al statutului de excepție pe care-l avea mirele, acest împărat al ceremonialului respectiv.

Descriind nunta domnitorului Duca, la care a fost de față, Ion Neculce ni-l prezintă pe protagonist în momentul pornirii de acasă: „Și-ncălecă singur domnul ca un mire, împodobit cu surguci în cap și cu mare alai, de-au mărsu la gazda miresâi de-au luat-o”[444].

Datina era respectată cu sfințenie chiar și în cazul în care tinerii nu erau de aceeași religie. Astfel, Janusz Radziwill, palatinul Lituaniei, este întâmpinat de Vasile Lupu, la intrarea în Iași, cu același dar: „descălecă, sărutându-și ginerele, apoi îi dărui calul pe care venise”[445]. Bidiviul era împodobit cu *sersamuri* de aur bătute cu pietre scumpe. Frâul și scara erau și ele poleite în aur.

Obiceiul de a se dărui *cal de mire* va fi la mare cinste încă două secole la nunțile domnești. Chiar și un iubitor de modă nouă, ca principele Mihai Grigore Sturza, îl respectă. Luând-o de soție pe Elisabeta Rosetti, a urcat în sunetul meterhenalei domnești pe calul primit în dar de la socrul său Vasile Rosetti, zis Celibiul[446].

---

[444] Este vorba de Maria, una dintre fetele lui Const. Brâncoveanu. (Vezi Ion Neculce, *op. cit.*, p. 193).
[445] Miron Costin, *op. cit.*, p. 134.
[446] C. Gane, *Trecute vieți de doamne și domnițe*, II. Ediție și prefață de Ionel Maftei, Chișinău, Editura Universitas, 1991, p. 413.

Scanned with OKEN Scanner

Dacă în mediul marilor familii boiereşti *calul de ginere* căpătase valenţe de însemn cavaleresc al rangului celui mai înalt, vom constata că în comunitatea rurală el avea o conotaţie mult mai complexă. Importanţa acestui dar de sorginte străveche se vădeşte în efortul deosebit pe care-l făceau, chiar şi cei mai sărmani, să-şi asigure procurarea *calului de mire*. Semnalat sporadic după începutul secolului al XX-lea (ne referim firește la calul dăruit în mod special de socru, mai rar de naş, ginerelui, şi nu la orice cal împrumutat pentru acest eveniment), *calul de ginere* îşi dezvăluie subtextul ritual în cele mai vechi specii folclorice: în basme, colinde, balade şi proverbe.

Calul năzdrăvan din basmele fantastice, care participă cu sfatul şi cu fapta la toate încercările la care este supus stăpânul său (ca în tipurile Aarne-Thompson 314, 514, 530, 531), nu este adesea decât tocmai calul de mire al împăratului. Alegerea acestui cal devine condiţia *sine qua non* a reuşitei prinţului. Eroul din basmul *Cu Munte vânăt*, cules din Bughea de Sus (Muscel), îi cere tatălui său: „– Să-m dai calu care-ai fos' călare pe iel cân' ai fos' ginere; să-mi dai paloşiu care-ai fos' încins cu iel când ai foz ginere, şi haineli care le-ai avut dă ginere!"[447] La fel procedează Drăgan Cenuşă din basmul omonim, povestit de Gheorghe Zlotar din Fundu Moldovei – Suceava: „... tătucî, sî-n dai iepuşoara care-ai fos dumneata mnire, şi ţaua, şi buduganu şî frâu..."[448]

Recunoaşterea calului de ginere al împăratului se face cu ajutorul probei ignee. Numai bidiviul fermecat se va atinge de cărbunii aprinşi. Pentru a-şi recăpăta forţele, calul va fi hrănit „9 zile şi 9 nopţi, numai pă bulgări dă jăratic", şi va fi adăpat cu apă „stricorată pân noo sâte"[449]. Mai rar, modalitatea de aducere a calului de ginere este scuturarea frâului. Astfel, în *Viteazu de apă*, voinicul determină în acest mod apariţia viitorului tovarăş de călătorie: „Şî cân' o scuturat o dată frâu, o vinit calu înaintea lui: – Ţu-ţu-ţui, căluz de strâge, / Corbii carnea ţ-o mănânce, / Scoalî şi nu ti da, / Di cân' tata s-o-n-surat, / Nu te-ai gătit di culcat?"[450] Formula care însoţeşte gestul magic subliniază originea htoniană a acestui armăsar.

Calul din basme prezintă numeroase semnificaţii datând din perioade istorice diferite. Cu ajutorul său, personajul principal al basmului fantastic – viteazul vitejilor – depăşeşte cu bine probele cerute de iniţierea în

[447] Ovidiu Bârlea, *Antologie de proză populară epică*, vol. II, Bucureşti, Editura Pentru Literatură, 1966, p. 290.
[448] *Ibidem*, I, p. 211.
[449] *Ibidem*, II, p. 292.
[450] *Ibidem*, I, p. 385.

Scanned with OKEN Scanner

vârsta bărbăției, probele puterii, de succesiune la conducerea unei împărății sau probele peţirii.

Prezenţa calului năzdrăvan devine esenţială în cadrul vânătorii rituale, a metamorfozelor de tot felul, a întrecerii în viteză cu zmeii şi stihiile trimise de aceştia etc. Acest cal evidenţiază condiţia de *heros ktistes* (erou întemeietor) a lui Făt-Frumos.

Rolul său apotropaic este surprins cu subtilitate într-un basm cules din Bucovina de Ion G. Sbiera: „calul să nu-l dai de sub tine, nici când îi merge la cununie, nici când îi sta la masă şi oriunde te-i afla, nici ziua, nici noaptea... până nu vei avea staulul tău şi moşia ta”[451]. Dar acest fragment ne dezvăluie şi rolul important atribuit *calului de mire* în efectuarea trecerii pe care o presupune orice ceremonie nupţială. Flăcăul devine, prin efectuarea acestei treceri, gospodar, cap de familie şi întemeietor de dinastie.

Imaginea călăreţului iscusit constituie o pagină antologică în colinde: „La poiana de sub munte, / Joac-un june murgu-şi bine, / Dar nu-l joacă cum se joacă, / Ci-l trăsare după soare, / După soare când răsare, / Când răsare-n prânzul mare, / Şi se suce după lună, / După lună când îi plină, / Când îi plină după cină, / Şi se suce-n curcubeu, / Cum îi drag lui Dumnezeu”[452]. În alte variante, voinicul este substituit prin soarele mitizat sau printr-un zeu vegetaţional.

În numeroase colinde, idealul cavaleresc este indisolubil legat de idealul erotic. Adesea, acestea au fost folosite drept urări dedicate tinerilor aflaţi în pragul căsătoriei (aşa-zisele *colinde de logodnă*). Competiţia ecvestră este secondată de *agonul* vizual, estetica ansamblului jucând un rol deosebit.

Importanţa pe care o va avea calul la nunta feciorului viteaz este pusă în lumină într-o colindă dobrogeană. Flăcăul refuză să vândă Galbenul pe care l-a primit de la cel care l-a botezat şi-l va cununa: „Nu mi-e calul de vânzare, / Naşul mi l-a dat la botăgiune, / Să-mi fie de cununie, / În braţe cu-a mea soţie”[453].

Tipul de colindă cel mai relevant pentru importanţa calului de mire este însă *Tocmeala zestrei* (tipul 116)[454]. Un serdar, un portar mare sau alt boier de viţă cere, de la părinţii şi fraţii fetei cu care vrea să se căsătorească, zestre

---

[451] I. G. Sbiera, *Petrea Făt-Frumos şi zânele*, în vol. *Poveşti şi poezii populare*, p. 57.
[452] Sabin V. Drăgoi, *303 Colinde cu text şi melodie*, culese şi notate de..., Craiova, Editura Scrisul Românesc, f.a., p. 237.
[453] C. Brăiloiu, Emilia Comişel şi Tatiana Găluşcă-Cârşmariu, *Folclor din Dobrogea*, p. 76.
[454] Am utilizat clasificarea colindelor propusă de Monica Brătulescu, în vol. *Colinda românească*, Bucureşti, Editura Minerva, 1981.

Scanned with OKEN Scanner

bogată. Tânăra, ştiindu-se frumoasă, îşi linişteşte neamurile, hotărându-se să-l determine pe viitorul soţ să-şi micşoreze pretenţiile. Într-adevăr, gătindu-se cu straie mândre şi cucerindu-l pe boier cu ţinuta ei aleasă la horă, acesta îi iartă cea mai mare parte din zestre. Singurul lucru la care nu renunţă este *calul de mire*: „Dar ca zestre tot cerea / Şi din gură tot zicea: / D-alei, părinciori şi fraţi, / Numai pe Negrul să-mi daţi, / Înfrânat şi înşeuat, / Cu şeaua moldovenească, / Cu pătura tătărească, / Cu scările cu turnuri, / Cu frânele / De fluturi, / Cu cioltarul podobit / Numa-n aur / Şi argint"[455]. De multe ori, însăşi mireasa cere să aibă drept zestre calul pentru ginere.

Răspândirea mare a acestui motiv nu este întâmplătoare. Calul de mire este mai mult decât un bun economic, el are o valoare rituală. Dacă socrul nu avea posibilităţi materiale să-l procure, recurgea la ajutorul naşului, însă nunta nu putea avea loc fără acest dar.

Calul îl ajuta pe mire să aibă o ţinută conformă somptuozităţii cerute de ceremonial, asemănătoare unui erou de basm: „Să mi-ş vină sus pe ceriu, / C-o mână ţinând de lună, / Cu alta-mpletind cunună"[456].

Pe alt plan, în contextul peţirii eroice, calul este principalul aliat al protagonistului. Astfel, în cele mai multe dintre variantele baladei nupţiale *Letinul bogat*, ginerele sau naşul (substitutul său în depăşirea încercărilor impuse de socrul mic) trebuie să sară cu calul peste porţi înalte, peste şiruri de buţi cu vin, peste grămezi de postav etc. În planul concret al realităţii etnografice are loc *încurarea cailor*, competiţie pe care mirele sau înlocuitorul său (vornicul) trebuie să o câştige.

Din această perspectivă, *calul de ginere* este condiţia împlinirii proiectului de însurătoare. În colindele subsumate tipului 86 (*Visul flăcăului*)[457], planul oniric (nunta simbolică) devine realizabil cu ajutorul calului. Întregul repertoriu de colinde cu substrat erotic are drept personaj central un cavaler pe care calul îl poartă spre iubită sau îi oferă prilejul să se distingă într-o probă iniţiatică.

---

[455] G. Dem. Teodorescu, *Poezii populare româneşti*. Ediţie îngrijită de George Antofi, prefaţă de Ov. Papadima, Bucureşti, Editura Minerva, 1982, p. 98-99.

[456] Sabin Drăgoi, *op. cit.*, p. 180.

[457] Şi în colindele *de fată mare*, nunta nu se poate face dacă ginerele nu are cal. Într-o variantă din Băseşti – Maramureş, când eroina se plânge că părinţii nu vor s-o mărite („Că mi-o venit peţitori, / Peţitori, feciori de crai / Nu vrei maică sî mă dai..."), mama îi spune că zestrea nu este încă pregătită şi nu are nici darul pentru mire: „La-nălţatul împărat, / Încă-i trebe cal *gătat*". (Vezi Dumitru Pop, *op. cit.*, p. 334).

Scanned with OKEN Scanner

Proverbele şi zicătorile permit reconstituirea procesului de degradare, de involuţie a datinii. *A-şi căuta cal de mire* avea iniţial înţelesul de a umbla după lucruri de preţ, greu de găsit. Cu timpul, sintagma a alunecat spre o nuanţă derizorie, însemnând a căuta ceva ieşit din comun, pentru a avea motiv de amânare a unui eveniment.

Într-o vreme în care ritualizarea obiceiului de a dărui cal mirelui este din ce în ce mai slabă, apare zicerea *După însurătoare (şi) cal de ginere*, despre o acţiune înfăptuită prea târziu. Dispariţia gradată a practicii rituale este şi mai evidentă în proverbul *După moarte (şi) cal de ginere*[458], folosit în cazul unui act inutil, absurd. Zanne pune în relaţie această sintagmă cu proverbul roman *Post bellum auxilium*. Întrucât proverbul românesc este prezent în scrierile lui Dinicu Golescu, P. Ispirescu şi Anton Pann (respectiv între anii 1872-1889), deducem că încă de la sfârşitul veacului al XIX-lea datina intrase în disoluţie.

Nunta a fost şi rămâne un minunat spectacol, supus şi astăzi unor prefaceri importante, fără să-şi piardă însă statutul, funcţia şi intenţionalitatea de ritual. Gesturile apotropaice, propiţiatoare, fertilizatoare, episoadele augurale, încărcătura magică a obiectelor, simbolismul trecerii, superstiţiile şi credinţele ţesute în pânza ceremonialului continuă să confere nunţii din Moldova un rost important în destinul individual.

[458] Iuliu A. Zanne, *Proverbele românilor*, Bucureşti, Socec, vol. II, 1894, p. 619.

Scanned with OKEN Scanner

TIPOLOGIA OBICEIURILOR NUPȚIALE

A. OBICEIURI PREMARITALE

1. Scosul fetelor la horă

Fetele erau scoase la joc între 14 şi 17 ani (majoritatea localităţilor). Odinioară, se ţinea cont de înfăţişarea fizică: „cele mai năltuţî sî scoteau" (BtCuCu), „după cât erau de voinice" (SIpIp). Ulterior avea să se ia ca reper încheierea studiilor gimnaziale: „după terminarea şcolii" (NBdBd), „cam după ce ies de la şcoala generală" (SGlGl), „când îs scapati di şcoalî" (VrVlVr). În mai multe aşezări existau forme intermediare de deprindere a jocurilor locale. Învăţau să joace la clăci „cu rude apropiate" (SBiBi), „cu fetele mai mărişoare" (NGrGr), seara, „când sî mai făceau şezători" (BOO). „Apăi când sî fac şî eli mărişoari, eli îndi eli sî-nvaţî sî gioaci" (VGvO). Până la 14-17 ani, „avem *jocu băiţăsc*, al nostru" (ITtTt). „Sî făceau înainti douî hori. Cii mai mari aparti" (NŢŢj). Obiceiul de a se face, la Lăsatul Secului, şi o horă a celor mici cunoaşte multe atestări. Aceste petreceri poartă denumiri precum: *Hora celor mici* (BFaFa, IHlHl, VHşC), *Hora băieţilor* (IMcR, NBtN), *Hora de la jitărie* (NIB), *Hora piticilor* (VrHP), *Jocul copiilor* (BGrL, BTmC, IMcMc, NTmA), *Jocul băieţesc* (IOO, ITtTt, NSgSg, NTmTm), *Jocul furnicilor* (IŞpIv), *Jocul din vale* (NBtB) etc. Existau însă şi localităţi în care tinerele erau primite în horă la vârsta de 18 ani (SBzBz SStSt), „după ce ştiu să lucreze" (VZrZr), când învăţau „rosturile gospodăriei" (VBcB), „când zestrea era aproape terminată" (NSG), când „are zăstre pentru măritat" (NPtD) şi, unde era cazul, „după ce se mărita sora mai mare" (SBiBi), „când împlinesc anii de scos în lumi" (VBzR).

Debutul avea loc la sărbătorile mari, când se făcea horă în sat. La Paşti (cele mai multe localităţi), duminica (IPlB), a doua şi a treia zi de Paşti (IHO, IPrPr, NRcRc, SClCl, VrCrR, VrTtBv), la Sf. Gheorghe (IEE), de Sânchetru (NBţG, SCfCf), de Sântilie (BOH), de Sf. Maria (NBţG) ori la Ziua Crucii (BPpI). Adesea acest eveniment se petrecea în timpul sărbătorilor de iarnă. „La *străjuialî*, în sara di ajun di Sf. Andrei, când se adunau flăcăi şi fete la o casă, se petreacă, era obiceiul să se scoată fetele la joc" (IVnVn), „la Andrii" (IMgH), la Sf. Neculai (BtCuA, IScB, ISrSr, SPP) şi, mai cu seamă, la Crăciun. „La Crăciun ieşea fata la joc; făcea un colac, mergea la *Bere*, vătavii o invitau cu mama ei, era jucată şi cinstită" (SVlC). „Fetele se scot la joc la Crăciun şi merg toate sărbătorile cu acelaşi fecior" (SMhMh). Mai puteau fi scoase la horele de duminică, de la hramuri şi în „Strânsuri" (SFvFv).

Scanned with OKEN Scanner

Acum era momentul în care fetele părăseau portul copilăresc. „Când işă fata-ntăi la horî, zâce cî *sî prindi-n gâțî*; ave o bucatî di pânzî albî şî cusut pi dânsa mărgele-n pătrățăli. În față ave *țochi* făcuți din lânî di camva roşie, roză şi neagrî. Pi urmî puné ştergari cusut. Zâcé c-o prins-o mă-sa-n gâțî, o scos-o la horî. Mă-sa o gătea" (IOO). Purtau pentru prima dată „flori în cosâțî" (SDcDc).

Se duc „la Casa de joc" (BtCuA), „la Cămarî" (NCCn), „la Şurî" (ITtTt) însoțite de părinți (NBgT), de flăcăii care le-au cerut de acasă să le joace (BBuB, GBşP, GNP, GTvTv, NChCh, NGțGț, NPtT), de frați mai mari (BMtMt, ICiCi, IMțMț), verişori (BGlM, NBhI, NGmGm, SDhDhM, VVşVş), de vecini (NII, NRdB), de „un băiat al unui prieten de-a lui taică-său" (SFnFn), de flăcăi care le plac (SCpI, SHR), le simpatizează (GCU, GMtMt, SIsB) ori le iubesc (NRcO), şi de prieteni (VOlOl). De multe ori sunt petrecute de mamele lor (BHrHr, BLPr, BPtF, GCnCn, GMnMn, GPcPc, GSS, ISC, NDH, NDlDl, NIS, VrBlBl, VrSR), mai rar de naşa care le-a botezat (BTT). Cazurile în care fetele pleacă neînsoțite la locul de petrecere sunt comentate defavorabil: „Acu ies sânguri. Merg sânguri la bal. Doamni!" (BHmHm). „Acu stau pi drum şî măr pi vali după ci-nsăreazî!" (NCCn).

Scosul unei fete la joc era datoria flăcăilor mai mari, „fruntea satului" (BHB, VrTCl, VrTG), a celor care organizează horele: *calfe* (BtBB, BtMiC, BtŞnŞn, BtTrD, SSmȚ), *dragomani* (NBgBg, NGmT, SFoO) ori *vătafi* (IMcMc, SClB, SDL, SDM, SML), „flăcăii care făceau *Cerb*, *Capră*" (ITgB). Erau mai în vârstă, respectați de ceilalți (BtAB, IBB, IBvBv, IŞpH, NGnC), cei mai buni (SSaP, VrTG), mai îndrăzneți (BMtŞ, BVL, NPşPş, SDaO), cu armata făcută (BBlBl, BtDbB, BtLC, BtSlSl, ICrCr, ISrB, IVsC, NVnVn), care au mai jucat în horă (NPşPş). „Codâncile le scotea un flăcău care era meşter de joc" (BCşCş), bun jucăuş (IBV, IVlVl), chiar „cel mai bun dansator" (BtCuCu).

Pe o anumită melodie – *Horă* (BUrUr, SURs), *Sârbă* (NStT), *Rusească* (IEE) – fetele mari sunt scoase la joc de către băietani, mai cu voie, mai fără voie: „Flăcăii le ochesc, apoi le înhață pe la spate, fără vesti, şi le bagî în gioc şî li gioacî [...] pânî sî-nvațî" (NPeT), „le prind pe câte una şi le aduc cu forța în horă" (IHrP). „Flăcăii vin pe la spate şi o împing în horă" (SURs). „Doi băieți o luau de mâni" (VrShB). „N-o întreabă dacă vrea, o trage dintre celelalte fete un flăcău mai priceput la joc, rudă cu dânsa ori chiar străin" (SIpIp).

Drept răsplată fetele îi cinsteau pe flăcăi chiar în seara când erau scoase la joc (SBaBa, SGlGl, SSmȚ, SVvVv). Obişnuiau să-i invite la ele acasă şi să-i trateze cu cozonac, prăjituri şi vin (GND, NAA, SFvFv, VPdPd, VrBlBl). „Dacă fata era scoasă la joc de Crăciun, băiatul mergea toată săptămâna la fată şi-i dădea de băut şi de mâncat" (SFsFs). Uneori, această îndatorire o aveau

Scanned with OKEN Scanner

părinții. „Când meré ficiorii la fată, părinții îi cinsté, îi ominé" (SVlC). Mamele fetelor plăteau vătafului de joc (SClBr, SDL). Tinerele trebuie să aducă la *Casa de joc* (BtCnM) sau la *Bere* (SPlC) un colac mare, de două-trei kilograme. „La Anu Nou, fiecare fată care juca pregătea câte un colac mare – acasă sau la *chitărie* – fiecare după putere. Vineu băieții cu *Crila*, și fata, a doua zi, se ducea cu colacu la horă. Acolo sî făcea o masî în mijlocul horei și sî puneu un rând-douî di colaci, câți erau. După aceea, băieții aduceau vin. Din fiecare colac tăiau o bucată, în roată, și-mpărțeau la ceilalți" (BȘtcmB). Tot fetele preparau mâncarea pentru lăutarii care erau tocmiți să cânte la horă (IGjGj, IPșS, ISS, NBgBg, SDbDb, SVtVg, VGC, VICș, VPrPr).

În ziua debutului, fata trebuia să joace numai cu flăcăul care a scos-o la horă (BOH, BPtG, IMsMs, IPlB, NIC, NRcRc, SIsB, SStSt, SȘdȘd). Dar și la următoarele petreceri, „fata trebuia să-i dea atenție, să joace mai mult cu el, să intre în mijlocul horii" (BȘtcmR), să danseze cu acesta ori de câte ori era invitată (GBșP, VLR, VOlOl). Fetele nu trebuiau să-i refuze niciodată pe cei care le-au scos la joc (BMtPr, NGnGn, NIS, NRdB, NTPr). Le rezervau, întotdeauna, primul dans interpretat de lăutari (VBzR, VPuC). În multe cazuri, flăcăul care scotea în horă o fată rămânea partenerul ei constant (BBlBl, IVlVl). „Trebuia să joace numai cu el" (VGvGv). Nu mai avea voie să meargă cu altul (SBșBș, SBzBz). Acest cavaler (mai rar era vorba de doi flăcăi) devenea la fel de important, pentru tânăra abia intrată în lume, ca și un frate mai mare, pe care ea trebuia să-l asculte (BLO, GCdCd), să-l respecte (BMtȘ, BOrOr, BSoC, ISC) ca pe un *naș* (NPeB) până la căsătorie (GCzCz), iar la nunta ei să-l pună *vătăjel* (SFvFv, SMM).

Adesea, dacă se plăceau, tinerii deveneau prieteni (GPcPc, ICsCz, VAP). Fetele aveau obligația „sî țânî luminî" (NGrGr) duminică seara pentru cei care le-au scos la joc (ILB, NCsM, NSgV). La hora satului se anunțau viitoarele căsătorii. Dacă un flăcău juca la *Rusască* cu o fată, aceasta se putea considera logodnica lui. „Era șase sau opt perechi [la *Rusască*]. Jocul era pentru cel din frunte, primul. Dacî-i face 2-3 *Rusăști înainti*, se vorbește că au să se ieie" (IVlVl). La fel se petreceau lucrurile în mai multe sate din zona Podișului Central Moldovenesc.

La sărbătorile de iarnă, cei care le-au jucat mai întâi dintre flăcăi „primeau de la fete colaci de grâu, împletiți frumos, și erau serviți, când mergeau cu uratul, în mod special" (NȚȚj). De Crăciun primeau colaci din patru vițe (BVGd, BtHdHd, BtRpR, NPeT, SDaO, SHM, SHR, SRB, VrCrR). Dar mai ales de Anul Nou erau dăruiți cu colaci speciali, bine rumeniți (în aproape toate așezările cercetate). Uneori colacul era promis la Anul Nou și dăruit la Bobotează (ILL).

Scanned with OKEN Scanner

De Paşti era obiceiul ca fata să-i dea flăcăului care a scos-o la horă ouă roşii sau încondeiate (BOH, ICsC, GMtMt, VrPP, VrRŞ, VrTG, VrVV), un cozonac mare şi frumos (VDeV, VRbD), o pască (BVGd, VBzBz, VRbS, VVşVş, VrTG, VrTtBv) şi vin (VrTtBv). Trebuia să-l primească cu *Vălăretul* (BVL, GNN). Tot la Paşti, mai rar de Florii, îi dăruia o năframă înflorată (BBuB, IBB, IBtM, ILnG, IScB, SFoŢ, VBcB), o batistă brodată de mâna ei (BAA, BtLL, BtSlD, BtSmR, VrShB, VrSR), o basma (BtSmR) ori un şervet (VrRRţ).

2. Ieşirea flăcăilor la joc

Băieţii erau primiţi la joc pe la 16-17 ani (cele mai multe atestări). Mai rar la 15 ani (BBsA, BtDbB) sau chiar mai mici de vârstă. „Dacî iarau mai nalţi şi mai şmecheri, plecau la joc şî di la 14 ani" (BtRţC). „Dacî işău ţângăi şî sî prindeu în horî îi dăde afarî" (GNN). În multe sate, însă, intrau în hora mare la vârsta de 18-20 ani (BOO, BtGeD, BtRpR, SSdSd, SVaVa). Pentru că se considera că „băiatul ce ieşea întâi la joc trebuia să ştie rostul gospodăriei" (VBcB). „Pânî nu făce armata nu pre era socotit di fecior" (SPoPo). De cele mai multe ori ieşeau singuri în joc, „cari cum erau de îndrăzneţi" (BCşCş), la Crăciun sau la Bobotează, după ce se învăţau ei între ei, pe la clăci sau acasă, să joace (SPP, SVaVa). „Când le vine timpu" (GGG) ei se duc şi „se prind în Sârbă" (GGhGh) sau în Hora mare (IDbDb, ITgBz, ITtTt). Adesea, erau chemaţi de feciori mai mari, fraţi, verişori sau prieteni. „N-avea niciunul corajul sî sî ducî el sângur" (BŞtcmB), „erau luaţi lângă feciori mai mari, pentru a avea sprijin. Nu jucau singuri, ci dacă erau chemaţi de cei mari, străini sau din rude" (SBiBi). „Băieţii îl lua la roatî" (BtVdB). „Un alt băiet îi da fata" (BtRţC). „Îl scot fetele mai mari la gioc. În Sârbă îl scot" (ICuB), la Horă (ITgC, NZT), ori la Rusască (IEE).

Debutanţii trebuiau să ceară învoire de la cei mai mari, ca să iasă la joc (GTvTv). „Cei mici care ies la joc trebuie să-i întrebe pe conducătorii horei – flăcăii mari" (GGrGr) şi să acorde întâietate acestora. „Ciia gioacî brâu mai înainti, cii mai mici la urmî" (NCCn). Trebuiau să-i lase pe cei mai în vârstă să înceapă hora (BBlBl, BPpI, BPtG). Uneori aveau jocul lor: „dau plata jumătate şi le fac hora lor aparte" (SHB).

„Băieţii ieşiţi prima dată la joc dansau numai cu fetele ce rămâneau [...] de la cei mari. Jucau prin unghere, să nu-i stingherească pe cei mai bătrâni" (SFsFs). Nu aveau voie să joace „în mijlocul horii" (GRR), „nu giucau la un loc cu libiraţii" (IŞpH), nu aveau voie să comande la joc (NHB), nu aveau voie să-i schimbe în dans pe flăcăii mai mari (BtRmRm) nici să le ia fetele (BOrOr, ITT, SClB, SDaO, SPjD, SPsA, VLR), ori să stea de vorbă cu ele (GPcPc). Dimpotrivă, băieţii care ieşeau prima dată la joc, trebuiau să cedeze partenera,

Scanned with OKEN Scanner

dacă li-o cerea un flăcău mai în vârstă (NVuG, SPnG). Nu încercau să iasă în evidență: „erau mai retraşi, oleacî mai cu ruşâni" (NPePe), „mai supuşi" (VrRRț). N-aveau voie să joace lângă lăutari şi nici „să poarte sârba" (IMgH). N-aveau dreptul să comande lăutarilor (NIB). Trebuiau „sî gioaci, la început, pi marginea horii" (GPcPc). Cei mici „trebuie sî hii mai cuminți. Acu, sî fereascî Dumnezău, nu-ț dă nici bună zâua" (VIvPg).

Băieții mai tineri îi respectau pe cei mai mari, le spuneau *bădie* (NDlDl, NPtD) şi-i invitau la anumite petreceri (GCzFn). „Trebuié sî li facî o cinsti drept recunoştință cî i-o primit în giocul lor" (SŞdŞd). Le dau să bea vin (cele mai multe atestări), țuică (IBtM), le oferă „o ocă de holercă" (SCfCf), „o ocă de rachiu şi un colac" (SMşB), o garafă de rachiu (SZL). Tratația avea loc seara, la cârciumă (GMtMt, IMvMv, VrShB), la bufet (BtDaB, VrBlBl), unde „s-adunau cu ceilalți, li da di băut, chema şî feti sî bé şî mai cinsté şî pi părinții fetilor" (SPoPo). Dădeau de băut mai cu seamă flăcăilor care tocmeau lăutarii şi conduceau hora: *calfelor* (BtŞnŞn), *cămăraşilor* (VLL, VLR), *vătafilor de joc* (SBaBa, SBşBş, SSmȚ) ori *vornicilor* (NBțG).

Uneori, băieții ieşiți de curând la horă erau obligați să sară în ajutorul tovarăşilor lor mai mari, în caz de nevoie, când aceştia erau atacați de alți tineri (SDC) şi chiar să se prindă *frați de cruce* cu ei (IBtM).

Plăteau *calfelor* (BtDbDb, BtGeD, BtRpR) jocul şi, pe rând, cei nou veniți în horă dau de mâncare muzicanților (BtCnM, SDbDb). De cum intră în rândul flăcăilor, „prind şi ei la cheltuieli ca şi cei mari" (IHrP). Dau o arvună pentru muzică (BPtF, BtCpCp, BtPlPl, IRgRg, NGmT, VPdPd). Uneori „au obligația de a împăca ei muzica pentru horă" (VRGi) şi de a oferi o sumă de bani în plus față de ceilalți. „Cinstesc lăutarii şi-i plătesc mai mult acii cari ies anu acela la joc" (VGvO). „Au datoria să plătească *hora nouă*, *hora mare*, şi să aducă *tain* – făinî, carni" (NŞŞ). Băieții, care ies prima dată la joc, trebuie să plătească *lăturăşia* (GCdCd) celor mai vârstnici, sau *analoghia* (GBşP), drept recunoştință că i-au luat în seamă. Mai au îndatorirea „să fie băieți de alergătură la joc şi să aibă grijă de *Casa de joc*" (VRbS).

3. Sub zodia augurală a sărbătorilor

În intervalul celor douăsprezece zile dintre ani, tinerii se întâlneau şi petreceau pe la casele cu fete mari, pe la neamuri şi prieteni, ori chefuiau la ei acasă (BBuB, IMB, SDcDc, SGlGl, SSjSj, SUlL, VAP). Erau invitați la hramurile satelor şi la zile onomastice (Sf. Nicolae, Sf. Ştefan, Sf. Vasile, Sf. Ioan). „În prima sarî di Crăciun cheamî fetili la *colac*. Fetili din sat aşteaptî băieții. Sî pregătesc cu prăjâturi, băuturî, aranjazî prin casî şi-i aşteaptî *cu*

luminî. Chiar aşa sî-ntrebau fetele: – Ţâi luminî? Ţâi lampî? Vineu băieţi câti trii-patru. Fetele îi serveu cu ţuică şi ei plecau apoi la altă casă" (ITtU). Tot atunci chemau fetele la horă. „Bocănem la uşî, eram doi inşi. Unul bocăne, celălalt din urmî ura: «Un copilaş, doi ce-aveţi / La horî la noi sî-l trimiteţi / C-un pahar di băuturî, / Dumneavoastrî dimpreunî». Fata ni prime, ni da prăjâturi, rachiu. Vineu alţii, altî perechi di flăcăi, discutau. Dacî fata stângé lampa, îi luam poarta ş-o ducem în altî parti. Umblau flăcăii toatî noaptea" (ITtTt).

Evenimentul cel mai important îl constituiau horele organizate de câţiva flăcăi destoinici. „De la Ovidenie până la Sf. Ioan (7 ianuarie) aceiaşi băieţi conduc horile" (SPP). La Sf. Neculai „*călfili* din sat împăcau muzica, dădeu *arvonă*" (BtCuA) şi „sî giuca *arvona muzâcii* sau *arvona colacului*. Tomneu muzâcî patru-cinci băieţi mai inimoşi, di pi la Oniceni, Boura, Forăşti" (ITtTt). Grupul care aduna bani din sat pentru plata muzicanţilor era condus de un *banar* (IBvBv). Alteori, erau mai mulţi cei care încasau *arvona* şi se numeau *calfe* (BtCoCo, BtDaB, BtGeD, BtLL, BtPlPl, BtVdB, BtVlVl, SFoŢ) sau *calfe de lăutari* (IHrP). Flăcăii organizatori alegeau un *comoraş* (GSvSv, IBV, ICsCs, ICsCz, VBzBz, VrTCl), „cari-i *cămăraş* pe toate sărbătorili; un băiet diştept, cuminti" (VGvGv). În alte localităţi, tinerii care „împăcau lăutarii" (NGnGn) pentru toate sărbătorile de iarnă se numeau *dragomani* (IMlC, NGmGm, NPeT, SBrM). Flăcăul sau cei doi flăcăi aleşi pentru organizarea horelor sau a *berilor*, de la Lăsatul Secului până la Bobotează, poartă numele de *vătaf* sau *vatav* (IAcŞ, IMcMc, IMcR, IOO, NBtB, SDL, SDM, SPlC, SRB). Prin alte părţi cei doi tineri care supravegheau jocul, balul şi celelalte petreceri de la sărbătorile de iarnă sunt cunoscuţi şi ca *vornici* (NBţG, SHM), *tocmaşi* (IVsVs) ori *zarafi* (VIvIv, VrMrP). În cele mai multe localităţi, se făcea horă la sărbătorile Crăciunului, de Sf. Vasile, de Bobotează şi de Sf. Ioan. „Sî făcé horî în toati zilele Crăciunului. Când era an bun, făceu şi-n a patra zi" (BtCnCn). „Se organizează horă (*Berea*) care durează zilele Crăciunului, Anul Nou şi Boboteaza, cam 6-7 zile" (SClBr). Adesea, hora avea loc numai în a doua şi a treia zi de Crăciun (BGfB, BLPr, BMtŞ, BPjPj, BtClP, GUT, IHHm, ILB, IPbP, ITgB, IŢuŢu, NChB, NHB, NPpB, NVnN, SBtBt, SCP, SDC, SSmŢ, SVvVv, VBzR, VCC, VrRŞ, VrVV), pentru că „în prima zi e păcat" (SHH).

Horele din perioada sărbătorilor de iarnă se făceau la *Căminul Cultural* (majoritatea atestărilor), la *Casa de joc* (mai multe localităţi), la *Han* (IRgRg, VBcBc, VrVVş), la o *casă de gospodar* (ISdSd, VŞtCţ), la *Casa satului* (NIcA), la *crâşmă* (BOO, ITnTn), în *centrul satului* (IMlC, SHR), pe *toloacă* (SVmVm). Se ţinea cont de starea vremii şi de tradiţia satului: „Ierea la Ghiţă Sarca; am avut horă şi joc la omu ăla 20-30 de ani" (BOO). „Casa di gioc era la

Scanned with OKEN Scanner

moş Toader Nastasia" (IRgD); „De Crăciun se făcea horă, la han, la moşu Palaghiţî şi la moş Nicuţă Irimia. Cel cu hanu organiza hora, tocme lăutari di la Bogdăneşti" (BŞtcmB). Erau aduşi muzicanţi din sat ori din localităţi învecinate: „Taraful lui Sorică din Toflea era împăcat de flăcăii di Gohor" (GGhGh); „Se făcea hora cu lăutari de la Pechea sau Iveşti" (GCnCn). „Adunau banii pentru fanfarele locale: una era pi Tochila şi alta pi Langa, cele două cătune ale satului Conceşti" (BtCnCn).

Se prind în horă numai flăcăii şi fetele mari. „În prima zi cântă lăutarii, fără ca tineretul să vină. A doua zi şi a treia zi joacă toţi flăcăii şi fetele. Aproape de seară intră în horî şi *însurăţeii* tineri" (IMlMl). Cei însuraţi de 2-4 ani participă adesea la horă, dar spre sfârşitul zilei (BHD, BOrOr, BPtF, NDH, SVaVa). De aceea, seara se face „hora însurăţeilor" (VPuC). În multe localităţi, horele din primele două zile de Crăciun sunt rezervate tinerilor necăsătoriţi, iar în a treia zi participă numai însurăţeii (IBB, NIT). A treia seară de Crăciun are loc aşa-zisa *horă de haram* (IBV, ITT, VŞtB), când joacă numai gospodarii pe muzica plătită de cei tineri.

De regulă, însă, la hore iau parte numai cei necăsătoriţi, în timp ce pentru familişti erau organizate baluri, în serile de Crăciun (BtDbB, BtRsRs, BtSlSl, GBşP, GCC, GND, GVV, ICuCu, IPşS, NGţGţ, NRdB, NZT, VBzBz). „Ziua era a tineretului, noaptea a însurăţeilor" (NIcA).

La începutul lunii ianuarie, după balul de la „spartul colindului" (VrBdBs), numit şi *balul plugului* (BBlBl), se alegeau noii stăpâni ai satului, adică tinerii care vor conduce în anul viitor alaiurile de colindători, de mascaţi, de urători şi care vor face horele (majoritatea localităţilor). Aceştia trebuiau să câştige, în unele sate, licitaţia de la *vânzarea satului*. Când se terminau obiceiurile de iarnă, „comoraşu vindé satu la alţi flăcăi. Cini dă mai mult, îl ie. Cel ce cumpără comuna, ia toate cele patru părţi: Bradu, Muntenii, Satu Nou şi Susu. Muzica se împarte în patru părţi şi fiecare comoraş câştigă banii săi" (IPrPr). Cumpărătorii făceau cinste gospodarilor cu 10-15 litri de vin. În părţile Vasluiului, tinerii care cumpărau satul umblau cu *Vălăretul* şi organizau toate petrecerile de la Crăciun şi Anul Nou (VZrZr). Străveche formă de organizare a cetei de feciori, *vânzarea satului* se mai păstrează în unele aşezări ale judeţului Iaşi (ICsCs, IPpO, IPrMc, IŢuC), precum şi în mai multe localităţi din stânga Prutului.

Căpitanii „cetelor" (BtMiC), ca şi feciorii care umblau cu colinda pe la fete (SMşB) purtau şi horele. „Fetele care au primit colinda nu plătesc la gioc. Celelalte nu-s primite sau plătesc, când intervine un flăcău" (NVnVn). Pe durata pregătirilor pentru constituirea alaiurilor de datini, fetele trebuiau să ajute la confecţionarea costumelor şi a măştilor. Aduceau de acasă „cordeli, hurmuz,

Scanned with OKEN Scanner

mărgeli de mărgean" (NȘȘ), „salbe cu mărgele, fluturi, zgărdițe" (NUU), batiste brodate cu flori, bete cu mărgele (NBhI, NIB, NVnVn), panglici colorate (ISnS), lăicere (ITgB), fuste albe pentru „cii cu nasturi și cu flori" (IRgD). Mai ales tinerele scoase de curând la joc „dau găteli pentru obiceiurile de Anul Nou" (IVnVn) și „ci li mai trebi pintru măști" (NVA). *Tocmașii* ori *calfele* de la horă pregătesc jocuri cu măști animaliere și alaiuri de mascați (BtGeA, ISrSr, NGrGr, VHșC), cu care umblă prin sat.

Dragomanii făceau *Capra* și tot ei se ocupau de organizarea petrecerilor. Erau așteptați și primiți la toate casele cu fete mari (BPrPr, BUV, ILH, ISnS, NȘG, NTPr, VICș) „La Crăciun sî făcé *Hora Caprei*. Toți băieții sî-ntruneau șî zâceu: măi cât ni costî *Capra*, cât ni costî muzica, cât ci mai era. Șî fetili, dacî nu erau invitati la gioc, nu-i primeu cu *Capra*. La Anu Nou sî mergé cu *Capra* pi la tătî casa, da mai ales la feti, pintru cî eli prigăteu șî câte-un colac. Mai de-ales cari aveu drăguț la *Capră*" (BHmHm). La horă fetele nu plăteau, dar „erau obligate să-i primească pe cei cu *Capra*" (NDlRg). În unele sate „sî scot *Caprili* la horî; li giuca-n horî" (VIvPg). Comorașii de la *Capra mare* sau de la *Căpriță* (NIcA) îi scuteau de plata jocului pe cei abia intrați la horă, care „se țineau în alai" sau care „se îmbrăcau în Capră" (ISnS). Fetele pregăteau colaci pentru flăcăii de la jocul *Caprei* (IHH, SBtBt, SHB, SML, SȘTm, SVaVa, SZC, VICș).

Băieții care ieșeau prima dată la horă aveau obligația „să se mascheze în *draci*, *moșnegi*..., roluri mai mici. Dacă jucau la *Căluț*, intrau gratis la joc" (BtSmR). Dragomanul horei era „ofițer la *Căluț*" (IEB). În alte sate, *Calul* era condus de *comorașul* care tocmea muzica la joc (NIcA). Fetele cele mai jucate la hora din zilele Crăciunului îi primeau pe feciorii care umblau „cu *Căluțul* la Anul Nou, le dau colaci și parale mai multe și îi invita în casă" (BtTrD).

În mai multe sate, făceau horă la Crăciun și tocmeau lăutarii flăcăii de la *Cerb*. Dacă erau primiți bine de către fete la Anul Nou, ei organizau încă o horă, de Bobotează (ICuCu, ISrB, ITgBz, ITgC). Tinerele scoase de curând în horă, trebuiau să le dea colaci băieților de la *Cerb* (ICuB, ITgC). Cu același interes erau așteptați și flăcăii din alte alaiuri, cum ar fi: *Damele* (IEB), *Jienii* (BUU), *Haiducii* (NIcA), *Nunta țărănească* (NȘȘ). Fetele dădeau la Anul Nou un colac mare sau mai mulți, după numărul *Mălăncilor* (ICrCr, IRgRg, SFoO).

La cei cu care jucau mai mult, „fetele dideau, când vineau ei cu *Ursu*, bani și colac pus în ciur" (BOO). La fel de bine primiți erau și feciorii care umblau prin sat cu *Vălăretul* (VGC, VTvS) ori cu *Vălăritul* (BGlM) la Sf. Vasile. Pe lângă colaci, aceștia primeau și un dar în bani, cu care aveau să plătească muzica (VGC). Cu *Vălăretul* se umbla și în zilele de Paști când fetele sau părinții acestora le dădeau feciorilor cozonac și ouă roșii (GCdCd, VCsPt, VGrGr, VPdR, VRR, VVoA, VrBdBs, VrPfPf, VrTG).

Scanned with OKEN Scanner

Dintre alaiurile care performau datinile de la Anul Nou, cei mai prețuiți erau *urătorii* (BOO, BtRpR, BtȘnȘn, ICsC, NVnN, SCP, SDhDhM, VPdPd). Cine organiza jocul era și vornic la *Plugul Mare* (BOH, BtSlD, VMlMl). Gospodarii care contribuiau la plata muzicanților așteptau noaptea de Anul Nou să-și dea obolul prin darul oferit celor cu *Buhaiul* (BBsA, VVșVș). Fetele mari trebuiau să-i primească la Anul Nou cu *Plugul* și să le dea un colac mare celor care le-au jucat (IScSc). Pe alocuri, fata dădea și câte doi-trei colaci la o ceată (BtVdB). Alteori jucau cu ei după ce „puneau pe masă un *colac de formă*, făcut la brutărie" (BtPlPl) și „un șâp de holercă" (SDC). Băieții intrați de curând în horă puteau să umble de Anul Nou cu *Plugul* doar împreună cu dragomanul (ISrSr). Colacul dat de fată la Sf. Vasile era o plată pentru horele la care participase dar și o arvună pentru cele viitoare.

4. Prefigurări maritale

Pentru alesul lor, fetele pregătesc la Crăciun sau de Anul Nou un colac special „de nouă chile, înflorit cu ruji, cu frunzuca stejarului" (SȘM), „cu hulughi șî cu ruji" (IMvMv), un colac frumos, împletit în patru vițe (BtCpCp, BtȘnȘn, IBvBv, IGjGj, ILB, IPșB, ISL, ISrSr, ITT), un „*colac în plăcere*, frământat cu nouă guri de apă descântată, adusă de la fântână pe ocolite" (IMțMț).

„La *Strânsurî* giuca *buhașu*. Asta iara ca sî câștigi ciia ci fac Strânsura mai mulți bani. Știț, la Strânsurî intri șî plătești taxa acolo. Pi urmî, sî făceu cinci, șasî buhași, așa, mari, încărcați cu flori feluriti. Îi făceu fetili șî îi duceu la draguții lor. Pi urmî, *alivaranții* ciia cari-o facut Strânsura îi puneu la muzâcî sus. Ș-apu mergei șî platei; iara 25 di lei unu. Îl luai șî giucai cu dânsu, o datî roatî. Pi urmî, altu intra la rând. Primu dans cu *buhașu* îl giuca fata cari l-o facut șî cu cavaleriu cari iara draguțu ii" (Marginea – Suceava, Mg 331, I, 24).

„Di Andrii, sara așa, sî strângeu fetili șî băieți la o casî. În ajun, da. Băieți împacau lăutari șî făceu *Străjualî*; on fel di bal, la o casî di om acolo. Sî mai strângeu șî gospodari. Șî pi la aproapi așa di zâuî, dupa ci giucau – *fiicari băiet cu fata lui* – mai aproapi di zâuî puneu masa. Puneu fetili ce-aveu (cozonac, plăcinti, tăieu la masî), băieți scoteu vinu, lăutarii cântau... Pi urmî, dupa ci sî termina cu mâncarea, iarî giucau, pitreceu... Cân iaram eu fatî mari, sî făce mâncari di săc. Am avut într-on an o *Strjualî* cu unsp'ci lăutari! Giucam sârbi, rusăști, valsuri, polcî, giucam multi. Nu sî făce numa la o casî. Sî făceu câti trii *Străjuieli* în sat, la trii căși. Vineu șî mamili fetilor" (Voinești – Iași, Mg. 440, I, 7).

„În ziua de Sf. Andrei se păzește usturoiu. Se pune un colac mare, copt în cuptor, pe masă, peste el se așază o năframă frumoasă. Deasupra se

pune o căpățână de usturoi. Flăcăii şi fetele râd, glumesc, iar unul mai isteț fură usturoiul. Acestuia îi revine şi năframa şi colacul" (ISdSd). La *păzitu usturoiului* se făcea întotdeauna petrecere de tineret cu lăutari (BGG, BVGd, GCțCț, GCvCv, GGhGh, GSvSv, GVlVl, IEE, ITnTn). „Fetele fac mălai, plăcinte cu *julfă*, *bulgur*" (GSvSv). Flăcăii fac joc „cu un viorist, cobzî sau muzâcî mari" (VPrPr) toată noaptea, ca să „păzească Andreiul" (VRGi). Usturoiul se punea într-o sită cusută de aşternutul patului (VVşVş) ori în sobă VPrPr. Pe rând, un flăcău şi o fată păzeau usturoiul să nu-l fure strigoii (VBzBz, VBzR, VGvGv, VVşVş). „La 12 sî pun mesâli, ca la nuntî. Dacî sî furî usturoiu nu mai iesî pitrecerea bunî. Cei din casă, care jucau sau care vineu anumi sî furi, furau usturoiu. Dacî nu sî fura, mergeu la crâşmî, ca şi cum te-ai duci cu nunu cel mari pi drum. Petrecem la crâşmî. Era obicei mari" (VPrPr).

„Di Andrii fura flăcăii porțâli di la feti" (SBşBş). „Di Andrei sî ie porțâli. Băieții luau porțili de la maici [de la mănăstirea Agafton] şî li duceu la fete. Tot în curti la feti puneu băieții *ursâtori*, legau câti douî ostreți cruciş şî li-nvăleu cu paie" (BtCuA). Unii flăcăi se maschează (se îmbracă urât), iau porțile de la casele cu fete mari, le duc în locul altor porți, le dau pe apă sau le ascund în pădure (BtSlD, IMcMc, NPeT, SRB).

Un alt obicei premarital de Sf. Andrei este cel numit *La turtă*. „Fetili pi cari nu li mai giuca nimea niciodatî – cum s-ar spuni, mai năcăjâti, mai di coadî – eli aşteptau Andriiu, c-atunci iara chita lor sî sî distrezî. Am văzut eu, iaram mititicî şî m-o dus mama *la turtî*. Eli făceu turti, malai, făceu borş cu fasoli, făceu sarmali cu crupi şî dădeu mâncari la flăcăi şî la lăutari. Tocmeu lăutari şî sî duceu la o casî, sângureli eli, numa fetili [fără mame]. Da acelea mai di frunti nu sî ducé nici una, numa acelea mai aşa. Şî băieții, ca sî glumească, ca sî râdî, sî duceu şî li giucau di li rupeu. Celealanti nu sî duceu, cî iara ruşâni mari, vai di mini, o făcut *turtî*! În afarî di asta, iara şî-n post. Atuncea iara a lor, la Andrii. Pi urmî, la Sfântu Neculai făceu băieții gioc, la Crăciun iar făceu, da eli n-aveu loc. Da ştii cî sî-ntâmpla sî sî şî iei di la *turta* asta. Cî dor acolo nu mergeu numa fruntea băieților, mergeu şî pintru eli, aşa cî sî luau. Dupa ci viné muzâca, înainti de-a începi pitrecerea, întâi sî puné masa. Şî mâncau, cum am spus. Poati cî nu mâncau o turtî anumi, da *turtî* sî chema pitrecerea. *La turtî*, la Andrei. Pitreceu tătî noaptea înspri Andrei, şî mâni tătî zâulica. Pitreceu fetili celea cari n-aveu treciri la Crăciun sau la Sfântu Neculai; c-atuncea li-mpingé cari-ncotro" (Storneşti – Iaşi, Mg. 435, I, 30).

Scanned with OKEN Scanner

5. Legănatul de primăvară

Flăcăii satului se ocupau de ridicarea unui scrânciob în ziua de Florii (BDmDm), înainte de Paşti (BŞtcmR, BtRpR, GCzCzv, GGG, GPcPc, ICrCr, IPşS, NCCn, SŞM, VICş, VrRRţ) care se folosea până la Sf. Petru (BtVdB), până la Ispas (majoritatea localităţilor), ori până la Duminica Mare (ICsCz, SIpIp). În multe sate se făceau leagăne şi la hramuri ori bâlciuri, pe toată durata anotimpului cald. Concomitent aveau loc şi hore. Din această cauză, scrânciobul primeşte adesea denumirea de *horă* (BDmDm, IIA, IMgH, ITnTn). Organizatorii jocului de Paşti se ocupau de plata scrânciobului – „sî strângeu bani di la toatî hurta" (SVaVa) – şi de funcţionarea sa în condiţii optime. „Vatagii învârtesc scrânciobu" (NŞŞ). „Doi flăcăi împing înainte, poliţă de poliţă, şi scrânciobul se învârteşte cu câte două persoane pe fiecare din cele opt polițe, timp de zece ture" (VrBlBl).

Construite la răscruci (BŞtcmB, BtHdHd, VIvPg), pe „miheidean" (BtVdB), într-o curte (BOH), lângă crâşme (VVoA), „se făcea pe deal, pe holm" (SIpIp), ori „pe tapşanul din faţa bisericii" (IPşS), aceste scrânciobe respectau două tipare de producere a rotaţiei: împrejur şi peste cap (majoritatea localităţilor). În primul caz era „ca urzâtoarili" (SPP), i se spunea *urzoi* (NPpB, VBcBc) ori *ursoi* (BGfG), apoi *haţanală* (VrRŞ), era în formă de *vârtelniţă* (NBhI, VPrPr, VVoA) „cu hlubi" (NZZ). Mai preţuit era însă scrânciobul „cu răscruci" (BBzBz) sau *în bolduri* (BMtŞ, ICpP, VPuC, VVoA): „Pe două furci de stejar se pune grindeiul, tot din stejar. Prin el trec patru sau şase bolduri, iar în vârful lor sunt scaunele" (IHrP). Se mai numeşte *dulap* (în mai multe sate), iar părţile componente mai sunt cunoscute ca *săgeţi* (ISrSr, NVnL), *polițe* (VLL, VrVV), *lopăţele* (BBsA), *condeie* (NCnP). Varianta cea mai răspândită este cea cu opt scaune (IBB, SDL). Aceste „*polițe cu spatari*" (ITnTn) erau adesea „împodobite cu brad" (NPşPş). Într-un scaun încăpea o singură pereche: un băiat şi-o fată.

Scrânciobul constituia distracţia tineretului (majoritatea localităţilor), „o petrecanie la care se strâng tinerii" (SUlL), „o vesălie" (NDlRg), „o mângâiere a tineretului" (IPbP), „o petrecere" (SPnG), „o bucurie între tineret, ca să petreacă mai bine" (SDC). Fetele şi băieţii se dădeau în scrânciob sau în *horă* (ITnTn, VZZ), ca să crească înaltă cânepa (BMcMc, GCvCv, ICpB, IŞpH, ITnTn, VIvPg), dar mai ales ca să-şi manifeste preferinţele afective. Când un flăcău avea intenţii serioase, când dorea să ştie satul ce logodnică şi-a ales, o lua pe fata respectivă din joc şi o ducea la leagăn (GCnCn, GMtMt, IMlC, VGvGv, VIvPg, VPrPr, VrShB). Atunci când doi tineri se dau în scrânciob este semn că se iubesc (ISrB).

Era obiceiul ca, în acest moment, fetele să fie tratate cu vin: „Cari fatî be gin în *horî*, era fatî văzutî" (ITnTn). Băutul vinului între răscrucile scrânciobului, se făcea şi în scop magic, pentru a aduce, în acea vară, „ploi mănoase" (NIcA).

Scanned with OKEN Scanner

6. Semne ce prevestesc o căsătorie apropiată

Despre cei aflați în preajma nuntitului, se spune că se schimbă la față. „Când nu te recunoaște cineva, îți zice c-ai să te măriți" (VrRȘ). Protagoniștii unui astfel de eveniment par mai chipeși, fata se face mai frumoasă (VBzBz, VrPP), iar flăcăul mai arătos. „Fata, când intră în anul măritișului, la toată lumea pare mai frumoasă" (BUU). „Se mărită în iarnă cea mai frumoasă fată aflată în biserică în ziua de Bobotează" (BVGd).

Unii devin nervoși, nu le mai place nimic din ce fac părinții lor (BBuB), fluieră și cântă (ILH), par intrați „în arșițe" (VCsPt) sau „au mâinile reci" (VrTtBv). Băiatul sau fata uită ce au de făcut, unde s-au pornit la drum, sparg din neatenție și grabă diferite vase (GCC). Fetele cele mari se uită toată ziua în oglindă, nu mai mănâncă (ISC), stau gânditoare, oftează, strâng perna în brațe, privesc pe geam (ILH, IMnU, VrBdBs). „O intrat în *săptămâna chioarî*, îs distrați mereu" (VPdPd). Sunt „în ceasul ceal chior, cân nu mănâncî" (GRR). „Băiatul nu mai merge la horă, sau, dacă merge, joacă numai cu logodnica. Fata se gătește ca o mireasă și dansează mai mult cu logodnicul ei" (IBtM).

Semnalele onirice dau ca sigură o căsătorie apropiată atunci când fetele visează cai (BtClP, BtLC). „Când visezi cai, zice că-s ursiții; dacă-i alb va fi blond, dacă-i roș – îi șaten ursitu" (IPbP). „Dacî visezî cal roib, îi ursitoriu fetii" (ICiCi). „Dacă visează cal alb sau dacă se visează în biserică", va fi mireasă în curând (VrMM). „Părinții fetei care se va mărita peste puțin timp visează cal, ori berbec de care se împiedică, ori că sînt opriți de o femeie" (BtII). Dacă o fată visează că prinde un iepure, „sî măritî" (BtGeA).

Fata cea mare ori flăcăul, care cade jos în săptămâna Crăciunului, se căsătorește în Câșlegi (GBșP, IMțB, ISrSr). Dacă în seara Anului Nou, cade cineva jos, se va mărita ori însura în anul acela (BOH, ICuB, IȘpȘp, VrTG). Dacă o fată alunecă pe cale și-n alte zile de sărbătoare, tot se crede că se mărită repede (BBlBl, BCșCș, BPjPj, BtDbM, SSaP). Și dacă se împiedică atunci când vine cu apă de la fântână, se zice că se va mărita repede (BtClP).

Ziua de Bobotează este cea mai importantă dintre toate sărbătorile calendaristice pentru prevestiri nupțiale. „La noi, ti ducei la Bobotează cu capu gol, ca sî ti măriți repidi" (IMlC). „Când iesă cu Iordanul și se trage cu pușca de trei ori, fetele care se-nroșesc la față se mărită pân-la anu" (ICpP). Dacă însă o fată vede cal alb în dimineața de Bobtează, nu se mai mărită în acel an (BVGd, BVL, NGnGn) sau nu se mai mărită mult timp (BPtS, ICrCr, IMgH, ISdSd, NGnGn). Căzutul pe jos – pe gheață, în ziua de Bobotează – este semn sigur de măritiș grabnic (toate localitățile investigate). „Dacî am

Scanned with OKEN Scanner

căzut pi gheaţî, mă mărit anu aista!" (IMlC). „Când trece calul alb la Bobotează şi se împuşcă, fata care se împiedică şi cade, aceea se mărită" (NȚȚj). Dacă o fată sau un băiat cade când se duce la Iordan, după agheasmă, se mărită, respectiv se însoară în acea iarnă (BGfB, BLpLp, BPtG, BtBB, BtCnM, BtCuCu, BtMiPn, VBzBz, VRR, VrCrR), chiar în Câşlegile de iarnă (NCCn, NŞG, NUU, SBrM, SPnG, SUlUl). Acelaşi eveniment este prevestit şi de căzutul în biserică la Iordan (ICuCu, ITgC). Prima fată care calcă în urma preotului la Bobotează „sî maritî numaidicât anu cela" (SFnFn). „Cari fatî chica cu icoana gios [la Bobotează]" avea să fie în curând mireasă (SDM). La fel se crede şi atunci când cade în timp ce joacă o horă (BtCpCp, BtCuCu, BtGeD, VGvGv) ori o sârbă (BtRpR, BtRțC), mai cu seamă când este vorba de o petrecere de Bobotează. „Dacă scapi pantofu în horî, la Bobotează, ti măriț" (VIvPg). Uneori este suficient ca o fată să se împiedice oricând (ITtU, NGnC, NRdB, NŞŞ, SDL, SHM) pe drum, ori în prag (VrJP), ca să fie semn de nuntă apropiată.

Când se răstoarnă, întâmplător, zestrea fetei, se crede că în curând aceasta va pleca la casa ei (BLO, BŞtcmB, BtCnM, BtGeA, BtGeD, BtŞnŞn, NPtS, VGvO, VVoO, VrTtBv). „Apoi când sî râsâcheşti clidu cu zăstri îi pi-aproapi măritişu" (BtGeA). „Dacî i sî răsturna zestrea, zâceai: – Gata, fata noastră sî măritî de-acum!" (BBsA). Sau: „dacă zestrea se năruie" (NBdG), „sî dărâmî zăstrea sângură" (SVaVa), sare „bățul di zăstri" (IMlC); „dacî vin perinili di la zăstri la vali" (NVA). „Când fata loveşti în lada cu zăstri şî chicî gios o pernî esti sămn cî sî măritî repidi" (GPcPc).

Dacă se întâmplă să cadă jugul de la gâtul boilor, flăcăul de la acea gospodărie se va însura cât de curând (BLO). La fel şi dacă îi cade, fără veste, pălăria sau căciula de pe cap (IVnVn) sau dacă „îi cânta huhurezul pe casă" (VVoO). Când doi tineri, o fată şi un flăcău, sunt împreună şi aud cucul cântând este sigur că se vor căsători repede (BSoC, NGmT, SHH).

Alte semne legate de data nunții: „Dacî o căzut icoana sângură din cui, sî măritî fata din casa ceea" (SŞM). „Dacă se sparge sticla la lampă, fără să fie lovită de nimeni", fata din acea familie va fi cerută în căsătorie (VrTG). Dacă la o casă cu fete mari „vin rândunele prima dată câte două trebuie să se pregătească gospodarii de nuntă" (BSoC). Dacă o fată „răsuceşte şi face drugu lângă roata răsucitorii, se mărită mai târziu" (NPtPv). Când vezi miel alb prima dată primăvara, te căsătoreşti în acel an (VCdR). „Când vin olarii cu oale de vândut în sat, înseamnă măritiş la fete şi însurătoare la băieți" (BtCnM). Sunt şi unii care nu cred în aceste premoniții: „Nu ştie omul când se căsătoreşte, cum nu ştie când moare" (GCnCn).

Scanned with OKEN Scanner

7. Practici divinatorii

La Sfântul Andrei, la Crăciun, de Anul Nou şi Bobotează, în toate satele moldoveneşti, fetele fac vrăji să-şi afle ursitul.

• *Provocarea viselor prevestitoare.* „La Andrii fata sî displete şî samana pi perna undi dorne grâu, urez, cânepă. Mătura cu părul semințele şi spunea: – Doamni, sî-ni arăți ursâtoriu neu!" (IOO). Fetele seamănă cânepă şi spun: „Andrei, Andrei, / Eu samăn cânepă, / Spune-mi care va fi / Ursitorul meu! Şi noaptea, îl visează pe viitorul soț" (SCfŞ).

În ziua dinspre Sf. Andrei, fetele *ajunează*. „Seara aduc apă de la o fântână, *din cruci de drumuri*, fac o turtiță, punând în cantități egale făină şi sare cât cuprinde apa pe care au adus-o cu gura. Turtița o mănâncă şi se culcă. Pe cine vor visa că le dă să bea apă, pe acela îl vor lua în căsătorie" (SMoMo). „Hai la fântânî! Aducem apî şî nu vorbim cu nimini. Ni mai îngrămăde flăcăii: «– Ci cataț?» Făcem turtiț sărati şî nu bem apî, cî vini *partea* noaptea [în vis] şî-ț aduci apî sî bei" (BtRțC). Aduc fetele apă în gură de la trei fântâni. Pun, cu o coajă de nucă, făină şi sare: „jumătate sare, jumătate făină. Faci turtî şî o mânâncă sî-nghisezi ursâtu" (BVGd). „Fac un aluat şi pun o coajă de nucă cu apă, una de făină şi una de sare. Face o turtă, o coace, o mănâncă şi seara se culcă cu fața la perete şi visează ursitorul" (GCțCț). „Aduc di la fântână de 9 ori apă cu gura. Fac o turtă din făină de grâu şi o pun sub pernă ca să-l viseze pe viitorul mire" (BtSlD). „Mâncă făină de grâu în două cu sare, se culcă şi îşi gisează partea" (ITgBz). „Faci o turtî saratî, o mânânci, ti culci şî pi cini visăzi în somn cî-ți aduci apî, cu acela ti măriți" (SFmFm). „În seara ĝi Sf. Andrii, feĉele fac mămăligî cu sare mai multă şî mânâncă. Pi urmî beu apî şî sî culcă şî spuni cî-şi gisază ursita" (SClBr).

„O samî sî duceu la pârău, la miezul nopții, şi puneu *punte* peste pârău. Şî spuneu: Eu nu pun puntea asta sî treacă oaminii pisti ie, o pun sî mă visez eu cu ursâta mé pi ie! Şî pi cini visau în noaptea ceea, cu acela sî măritau" (SŞM). „Sî ducé la pârâu sî punî punti. Aşaza un fir di stuf cât era pârâul di lat şî, drept la mijloc, puné un inel di cununie legat cu aţî roşie şî busuioc. Puné cu grijă, ca sî nu-l ieie apa. Sî culca şî visa, noaptea, că mergi pi puntea ceea cu ursâta ii di mânî. Dacî viseazî cî puntea îi plinî di petealî, înseamnî cî sî căsătoreşte momentan! Dimineața, în zori, sî ducé sî ieie puntea" (BtŞnŞn). „La Andrii, sî duceu fetele la pârău călare pe un stuh şî-l puneu de-a curmezişul apei şi-n noaptea ceea îşi visau ursitul" (BtRpR). „Aduc apă de la fântână, pun apa neîncepută într-o căniță peste care fac punte dintr-o ramură de pom, culeasă tot atunci. Apa o aduce mută, fără să vorbească. O aşază sub pat, ca să viseze noaptea pe cel care o să le treacă puntea. Acela va fi ursitorul lor" (SCfŞ).

Scanned with OKEN Scanner

„Fetili sî spalau pi cap în sara di Andrii, puneu covățâca sub pat cu cheptenul nicurățat, cu tot cu păr, pe capătul covățelii sau sub pernă, ca sî-şi visezi ursitul" (BtGeD). „Am luat păru, cheptănu [şi l-am pus] supt căpătâi şî lăutoarea su' pat sî-ni visăz partia. Era străin şî străin m-o luat!" (BtRțC). „La 12 noaptea te speli pe corp şi pe cap şi apoi apa respectivă o pui sub pat şi pieptenul şi oglinda sub pernă. Zici de 3 ori *Tatăl nostru* şi te culci, iar noaptea îți visezi soarta" (SPnG). În noaptea de Anul Nou, fetele mari „se spală cu apă de la trei fântâni, cu busuioc, apoi se culcă. Busuiocul îl pune sub pernă, pentru ca să-şi viseze viitorul mire" (GMtMt). Se spală pe cap şi apa o pune sub pat şi-şi visează norocul, iar dimineața „îşi pune în păr busuioc de la Ajun" (VrMrP). Tot ca să-şi viseze ursitul, puneau sub pernă 3 fire de busuioc cu „aghiazmă mare adusă de la biserică" (VrVV). „Busuiocul de la *Sivă* e bun pentru fete" (VrShB). „Puné sub cap busuioc de la Sf. Cruce" (IŞpŞp). „Fetili işă cu bârneața la lunî, în sara di Anul Nou: «– Lunî, lunî, / Îț dau căpăstru calului tău, / Tu sî-ni dai partea mé. / În vis să-l visăz / Ş-aievea să-l văd»" (IOO). Cheamă luna în ajutor: „– Lună, lună, / Strălucitoare lună, / Albă eşti, / Frumoasă eşti, / Cal bun ai, / Frâu bun n-ai. / Ia basmaua mea / Şi fă frâu calului tău / Şi du-te la iubitul meu, / La noapte să-l visez, / Aidoma să-l întâlnesc" (NȚȚj). La Sf. Andrei puneau sub pernă busuioc, păstrat de la Bobotează, ca să-şi viseze ursitul (BtMiPn, BtRpR, GCvCv, GND, SSdSd). La Bobotează, fetele iau busuioc de la preot şi-l pun sub limbă noaptea, când dorm, ca să-şi viseze ursitul (NBțG, NDlDl). „Opreşte busuioc de la popă şi-l leagă în basma şi-l pune sub perină. Trebuie să doarmă în locu unde a stat popa, să viseze ursitu" (VrShB). „La Bobotează, lua busuioc de la părinte. Se punea seara sub cap, să viseze ursitu" (IBvBv). În noaptea de Anul Nou, fetele îşi leagă busuioc sfințit la degetul mic, apoi se culcă, ținând mâna respectivă sub cap, ca să-l viseze pe cel ursit (GNP). Uneori se culcau cu busuiocul la deget timp de trei nopți (GMvMv). Tot ca să-şi viseze viitorul soț, se spălau cu busuioc (BtMiPn). Când vine preotul cu Iordanul, fetele pun sub prag, ori sub covorul pe care va trece acesta „un cheptine, mărgele, cerceii; apoi le ascund sub pernă. Dacă ghisează pe cineva, pe acela îl ia" (GSvSv).

„Fetele îşi pun sub cap două mere; unul îl muşcă, unu [rămâne] întreg. Nu mai vorbesc până la culcare, că să-şi viseze ursitu" (ITgB). La Andrei sau la Rusalii puneau făcăleţul sub pernă, ca să-şi viseze viitorul soț (BtVdB). „Aşazî bârneața şî puni acu pi ea, sî gisăzî la noapti ursâtu" (IMlC). „Puneau sub pernî *Epistolia Maicii Domnului* – cea căzută din cer – cumpărată din iarmaroacele de la Sfântul Ilie – Fălticeni, sau de la Probajeni – Roman" (IPşS). „Întoarce perna pe care doarme de 99 de ori, fără să scoată un cuvânt, şi în vis i se arată cine doreşte să-i fie ursitul" (VBcBc).

Scanned with OKEN Scanner

• *Divinatul în oglindă.* „Fata așază o oglindă în față și una în spate. În partea dreaptă și în partea stângă pune câte o farfurie cu un păhărel, în care se aprinde câte o lumânare. Se așază în genunchi și privește în oglinda din față. Prin reflexie, vede nouă farfurii pe dreapta și nouă pe stânga, iar în ultima imagine din spate își vede ursitorul" (BtDbDb). În seara de Anul Nou, fetele mari, cu părul despletit, se uită în două oglinzi, ca să-și vadă ursitul (BPtG, BtClP, BtDbB, NBrBr, NZZ, VrJP). „Pun o oglindă în față și una în spate, se dezbracă, se despletesc, pun o lumânare de o parte și alta de cealaltă parte și se roagă de Dumnezeu: – Dă, Doamne, să-mi văd ursitul!" (ISrB). „Se dezbracă până la jumătate, ținând în mână lumânări de la Ovidenie. Se așază apoi jos și privesc în oglindă chipul viitorului mire" (BtSlD). Acasă sau la „casa di urat" (BtRțC) fetele își vedeau ursitul, la miezul nopții, privind în oglinzi folosite de mirese, luminate cu lumânări de la cununie (BtȘnȘn, IMsMs, VVoA). Uneori sunt asistate de anumite femei care „aduc două oglinzi în care s-au uitat miresele la gătitul lor și două lumânări de la Înviere ori de la Ovidenie. Pun oglinzile față în față [aplecate] și cu busuioc și le descântă la miezul nopții" (BUU). „La Andrii, se ducea să aducă apă de la 3 fântâni, fără să vorbească. Din apa aceea lua câte 3 guri, din fiecare cofă, și le punea în câte un pahar. Seara, lua lumânarea de la Ovidenie și o punea într-un pahar cu apă. Punea ș-o oglindă răzimată de pahar și își vedea ursitul" (IBvBv).

• *Divinatul la fântână.* În noaptea de Sfântul Andrei, fetele se duc la fântână cu o lumânare aprinsă în mână și cu o oglindă ca să-și vadă ursitul (BPtF, BtGeD, ICuCu, ISL, NBdD, SFvFv, VVoO). La fel procedează și în noaptea din ajunul Sfântului Vasile (SDhDhM, SHR, SPlC, SPnG). „Se dezbracă în pielea goală și își despletesc părul, se piaptănă și merg așa la o fântână, la miezul nopții, și se uită în fântână la lumina unor lumânări, ca să-l vadă pe cel drag în oglinda apei" (BtClP). „Se îmbracă în haine de mireasă și se uită în fântână" (SFvFv). Lipesc lumânarea aprinsă de ghizdurile fântânii și se uită în oglinda apei, să-și vadă partea (BtCnM, BtII, GCnCn, IHrP, IPlB). „Se mărită dacă apar două chipuri [în apă], dacă apare numai unul, atunci se face amânare pentru anul viitor" (IȘpȘp). Alteori, fata pune lumânarea aprinsă pe cârligul de scos apa și-l coboară cât mai în adâncul fântânii. Peste capul ei și peste gura fântânii întinde un cerșaf alb (BtSlD, BtSlSl). În oglinda apei va apărea chipul viitorului soț. Unele tinere se duc la fântână cu o turtă nesărată și cu o lumânare (ISrB). „Se dă o bucată de turtă în fântână și cu lumânarea aprinsă în mână se uită și-și vede ursitul" (IȚgȚg). Unele fete se duc cu două crenguțe de busuioc și le lasă peste noapte la fântână, în seara dinspre Anul Nou. „Dacă a doua zi îs încărcate de promoroacă, iei un om bogat" (BVL).

Scanned with OKEN Scanner

• *Divinatul cu ajutorul animalelor și păsărilor.* Fetele sau băieții merg în noaptea de Anul Nou la coteţul porcului şi caută să-l facă să se ridice şi să grohăie. Dacă porcul reacționează imediat înseamnă că se vor căsători cât de curând (majoritatea localităților). „Mergem la porc: – Hâdeo! Poati-n Câşlegi. Hâdeo la anu! Când o zâs porcu oho, oho" (BtRȚC). „Sî duci la porc şi zâce: – Groh în ist an! Groh la anu! Când grohăié porcu, atunci sî mărita" (SBşBş). „Mergea la porc şî-l înghiontea cu culişerul, sî guiți: – Hii, ăst an! – Hii la anu!" (SŞM). „– Huida, anu ista! (SUR). „Îl şumuțî" (BtGeD). „– Ho, ist an! – Ho,la anul! (BtII). „Merge la coteţul porcului, la vecini, şi strigă: – Haţ, anul aista! – Haţ, la anu… până se mişcă porcul" (BtŞnŞn). „Se duc la porc şi dau cu piciorul în el, spunând: – Huidio acum! Dacă porcul grohăie imediat, fata se va mărita în anul acela" (BtSlSl). „Fac o turtiță din primul aluat ş-o coc. La miezul nopții se duc cu turtița la porc şi zic: – Huidio, primul an! Huidio, al doilea an! Când grohăie porcul, în anul respectiv se mărită" (IMțMț). „– Teoa, anul acesta! – Teoa, la anul!" (SMoMo).

„Unele merg la ocolul cu oi şi încearcă să prindă o oaie. Dacă-i tânără, cu lâna bună, prevesteşte cî sî va căsători cu un tânăr înstărit, iar de nu, tânărul va fi calic, după cum este oaia de slabă" (BtRmRm). „La Anul Nou ti ducei la oi şi apucai, pi nivăzuti, o oaie; dacî era cârlanî, luai bărbat tânăr, dacî era berbec, avei sî iei bărbat bătrân" (IMlC). „Se duc fetele nemăritate între oi, cu ochii legați. Aceia care prinde berbecul, aceia se mărită. Dacî prinz'un berbec bătrân, îi bătrân ursitul" (BtSlSl). „De Sf. Andrei mergeau noaptea la oi şi prindeau, pe întuneric, prima oaie întâlnită. Dacă se-ntâmpla să prindă un berbec, apoi fata se mărita drept în anul acela" (SUlUl).

„Fetele care-s dă măritat se duc în grajd la vacă, atunci când doarme vaca, şi dau cu picioru-n ea: Hăi, în ist an! Hăi, la anu! Hăi, peste doi, trei ani, până să scoală vaca; atunci se mărită (BMcMc). „Sî duc în grajd la vacî – iau şi un lucru de-a băietului – şî dau cu piciorul în ea sî sî scoali. La a câta lovitură sî scoalî vaca, atunci sî măritî fata" (GPcPc).

Fiecare din tinerii care se află în casă în noaptea ajunului de Anul Nou face un cocoloş de aluat şi-l aşază jos, la rând, apoi este chemată pisica. Primul din a cărui aluat gustă pisica se va căsători cel mai repede (IScSc). „Altili mergeu la fântânî, aduceu apă cu gura, luau puțânî făinî şî făceu chiroşti cu apa ceea. Umpleu chiroştili cu ceapă, li prăjeau şî chema mâțu sî li mânânce. A cărei fete era chiroşca pi cari o mânca întâi mâțu, acea fată sî mărita mai întâi. – Amu, cât puté mâțu sî mânânce? Mai rămâneu şî chiroşti nimâncati şî feti suparati" (SŞM). „Două fete prietene fac doi colțunaşi deopotrivă şi-i pun jos, în odaie, alături unul de altul. Cheamă apoi pisica. Al cui colţunaş l-a mâncat întâi, acea fată se va căsători mai întâi" (BtCnM). „Se

Scanned with OKEN Scanner

fac colțunași mici din făină de grâu și brânză, se fierb, se ung cu grăsime și se așază pe *zolitori*. Sub fiecare colțunaș se pune un bilețel cu numele unei fete și se cheamă pisica. De pe care bilețel va mânca pisica colțunașul, acea fată se va mărita" (SMoMo). „Erau trii feti în casî, ori mai multe, făceau mai multi mămăliguțî șî li-nșirau la rând. Apoi chemau pisica s-aleagî. Pisica alegè di undi-i vinè ii la socotealî ș-apu eli râdeu: – Na, tu (aceea cu mămăliga aleasă de pisică) ti măriți întăi!" (BtRțC). Altele coceau mai multe turtițe sărate și chemau mâța să-și aleagă (NGrT, SGlGl).

Fetele își aduc apă cu gura de la izvor, fac găluște, le pun pe prag și cheamă câinele. Pe care gălușcă o mănâncă prima, fata care a preparat-o se mărită cât de curând (BtUțS). În alte sate, la fel se procedează cu turtițele din aluat, pe care fetele le-nșiră pe pragul casei sau pe o scândură. Ordinea în care sunt mâncate de câine este aceeași cu ordinea în care se vor mărita fetele respective (BtSlD, BtSlSl).

În ajunul Anului Nou, fetele adunate într-o casă luau, la ora 12 noaptea, găini în brațe. Le aduceau în fața unor vase cu apă și mâncare. După cum se purta găina, așa urma să fie ursitul fetei care o alesese: „Care lua mâncare, o să fie gospodar, care bea apă are să fie bețiv, care cască – va fi somnoros" (NBdD).

- *Vergelatul cu obiecte*. „De Andrii, ni adunam mai multi feti și o fimeie ascundé sub mai multe străchini: creion, inel, pahar, pieptini șî câte șî mai câti Da, sî nu videm noi! Ș-apu fiicari își alegé câte o strachinî. Dacî-i chica cheptini, ave s-o iei un om colțat dacî-i chica inel, ave s-o iei un flăcău tânăr și frumos, dacî-i chica creion ave s-o iei un funcționar ceava, dacî-i chica pahar, avé sî aibî om bețâv. Ci crezi, când ni vrăjăm noi, Maria, cum sî-nvârté tot paharu-l lua. Șî ci zâci, n-o luat bărbat băutor?" (BtCnM). De preferință, obiectele se ascund sub 9 farfurii, străchini ori sahane (SȘTm). Mai rar se pun 3 vase (SCfCf, SPnG). Fetele trebuiau să meargă către masa ori laița cu recipiente, legate la ochi. Adesea, alegerea se repeta: „Intram buluc tăti din tindî șî râdicam. Punem di 3 ori, râdem di ni omorăm" (BtRțC). Obiectele ascunse erau numeroase, cu simbolistică diversificată: bani – om bogat (BtClP, BtRțC, BtSlD, SUR), busuioc – bărbat norocos (BtCpCp, SȘTm), cărbune – om negricios (BtCoCo, BtDaB, BtGeD, BtRmRm, BtȘnȘn, SȘM, SȘTm), ceas – om deștept, învățat (BtRmRm), condei – scriitor (BtCoCo), cuțit – om rău, bătăuș (SMșB), oglindă – bărbat frumos (BtClP, BtCoCo, BtSlD, BtȘnȘn, SFvFv), ori fudul (BtCpCp, BtCuA), mămăligă – om sărman (BtSlD, SȘTm, pâine – va fi bărbatul bun ca pâinea caldă (BtCpCp, BtȘnȘn, SȘM, SUR), perie – moșneag (BtCoCo, BtCpCp, BtDaB), ori *văduvoi* (SCfCf), săpun – bărbat curat și parfumat (BtClP, BtCoCo) ș.a.m.d. „Fata care va lua mirta se căsătorește, cea care va lua floarea va mai sta fată, care va lua păpușa, va face copil de fată mare" (SPnG).

Scanned with OKEN Scanner

• *Număratul parilor*. Fata se ducea noaptea la gard (de Sfântul Andrei sau în ajunul Anului Nou) și numără 9 pari înainte. Pe cel de-al nouălea îl lega cu ață roșie (BtCnM, BtSlD, BtSlSl), cu busuioc și ață roșie (BtGeD), cu o *cordică* roșie (BtCoCo, BtRțC) și busuioc (BtDbDb), cu o *cordea* (BtRsRs), cu un fir roșu de lână (GMtMt, SFsFs), cu *pleteanca* de la cozi (SCP, SȘM). Uneori număra parii în sens invers, de la nouă la unu (BtDbDb, SȘM). „Se leagă la ochi și merg în grădină spre un *șarampoi* – punând mâna pe el" (BBL). „În sara spre spre Sf. Andrei, fetele de măritat se duc la ocolul vitelor și, pe întuneric, leagă un par cu ață" (ISL), *vergelesc* (SPlC). Alteori se duc în livadă și numără 9 pomi (NBgT, NII). A doua zi dimineață se duc să vadă ce par au ales. Dacă acesta este drept și neted, vor avea un soț tânăr și frumos (BBL, BtRsRs, GMtMt, ISL), dacă este strâmb, vor avea soț bătrân și ghebos (BtCnM, BtII, BtRsRs, BtSlD, IBvBv, IEE, IHrP, SDbDb, SFmFm, SMoMo, SVjVj), dacă este cu scoarță, vor lua un bărbat avut, bogat (BtClP, BtCpCp, BtDbDb, GMtMt, IBvBv, IHrP, SCP, SFsFs, VȘtCț), „dacî era cu *coarjî*, zâcea că are noroc" (BtCoCo), „dacă e gros și cu crăci, e chiabur" (SHR), „dacă e zgrențuros, e cuprins" (SLS), „dacă are *hungeag* e vechi, vădăvoi, bătrân" (SMoA), dacă este noduros, mirele va avea neamuri multe (GMtMt, VȘtCț). „În ajunul Sf. Andrei, fetele legau parii de la gard și numeau fiecare par după un băiat pe care îl au drag. Care par se dezleagă peste noapte, acel băiat o iubește" (SSmȚ). „Ele înseamnă de cu seară, pe pari, pe cei 3 ori 4 feciori care umblau în petit la ele. Apoi noaptea, pe la ora 12, ies afară cu o basma legată la ochi și numără parii până la 7, apoi văd cu ce este însemnat; acela va fi ibovnicul ei, cu acela se va căsători" (SDC). „Numărai pe anumite distanțe parii sau zaluzelele de la garduri și dacă-s cu soț, va fi bine" (IBtM).

• *Punerea piedicilor*. „Fetili legau o ațî întri doi pari ori doi copaci, pi undi era loc di trecere șî pândeu. Cum sî chema bărbatul cari sî-mpiedica primul de ața ceea, așa ave sî sî numească cel care ave sî li fie soț" (BtCuA). „Fata leagă în curmezișul drumului o sfoară, o șipcă sau chiar o sârmă. Se dă în dosul gardului și așteaptă să vadă cine se va împiedica. Acela este ursitul ei" (IHrP). „Fata ia un ghem de ață și merge la un gard. Caută parii, pune mâna pe un par și numără până al nouălea. Leagă ața și trece strada și leagă celălalt capăt al ației de un par din gardul opus. Se dă la adăpost și așteaptă să vadă cine va rupe ața. Dacă o rupe un moș bătrân, e sămn că fata va sta mult timp nemăritată. Dacă treci un tânăr, îi sămn că se va mărita curând" (BtRmRm). Băieții leagă și ei o uliță ori un drum cu sârmă, din gard în gard, și pândesc fetele când ies de la clacă (IȚgȚg, SBșBș). „În sara spri Andrii [...] închiedică băietul drumu cu sârma, sî vadî ci fatî sî-nchediçî. Aceea ari sî hie logodnica lui" (BtCpCp).

Scanned with OKEN Scanner

• *Ascultatul pe gunoi.* „Mătură sămânța sămănată de urători dimineața și o duci spri răsărit, o așază gios și sî sui cu chicioarili pe grămăgioară. Și unde aude cânii bătând, acolo sî măritî" VVșVș). „Fetile măturî casa pi uni o giucat Mălăncili, duc gunoiu afarî și sî suie cu chicioarili pi el și ascultî di undi va bati cânili. Di acolo îi va ci partea. Lucru ista sî faci a doua zî di Anul Nou" (IMțB). După ce au semănat copiii, fetele adună gunoiul și semințele, le scot afară și stau cu picioarele pe ele până aud lătratul câinilor sau cântatul cocoșilor, să afle în ce parte le va fi căminul (BPjBs, IMlMl, IPbP, ISC, VOlOl, VRbS, VVoA, VVșVș). „Mătură grâul sămănat și stă chiciorele pe el și spune: «Cum așteaptă oamenii semănătorii, așa așteaptă fetele peținorii»" (IMnU). Scoteau gunoiul din casă, amestecat cu grâul semănat de copii, și-l puneau pe *tăietorul de lemne*. Fata se urca cu picioarele pe tăietor să asculte din ce parte latră câinii (BLpLp). „Făcea cruce în patru părți cu betele. Încotro auzea un glas di câni, di cucoș, într-acolo-i ursâtu ei" (VrVVș). „Strâng boabili di la sămănători [la Anul Nou] și a doua zî dimineața, înainte de-a răsări soarele, li pun jos, la colțul casei și s-așazî pi ele" (VRGi) și așteaptă un semn din jur. „Ies afară și încotro latră primul câine, într-acolo se mărită (VrShB). „Mătură sămânța care o samănă întâi copiii, o pune pe mătură și o scoate afară. Stă cu picioarele pe mătură până vin alți copii și se strigă pe nume. Primul nume auzit va fi cel al flăcăului ursit" (VAP). Iese la miezul nopții afară și bate melița. De unde se aud câinii bătând, de acolo îi norocul ei (BtII).

• *Bătutul în linguri.* „În noaptea de Sf. Andrei, fetele nemăritate ies pe prispă și bat din două linguri de lemn. Din care parte va auzi prima dată lătrând câinele, din acea parte va veni și viitorul bărbat" (BtSlSl). Ies afară din casă la miezul nopții și bat din două linguri de lemn. Din care parte a satului aud câinii lătrând, de acolo va veni peținorul (BtSlD, SMșB). Uneori se suie într-un copac și bat din două linguri (SHB). „În ajunul Crăciunului strângeau lingurile din casă, fugeu cu ele afară și di undi auzeau câinele bătând, di acolo ziceau că va veni ursâtul" (SUlUl).

• *Ascultatul pe la geamurile vecinilor.* „Sî duc [...] la alti casî din sat și trag cu urechea. Dacî cineva din casî spuni: – Du-ti, du-ti! Fata sî măritî în anul acela, dacî acela cheamî pi altul, nu sî mărită" (BtGeD). „Fata ascultă pe la geamuri în acea seară [de Sf. Andrei] și dacă cineva spune unui copil neastâmpărat, obraznic: – Du-te și te liniștește odată! fata zice că se va mărita repede, în alt sat" (BtClP).

• *Privitul prin inelul de cununie.* În noaptea de Sf. Andrei, spre orele 11-12, fetele mari aduc de la fântână un pahar cu apă și îl așază pe o farfurie pe care au cernut mai întâi cenușă. În pahar dau drumul unui inel de cununie „dintr-o

căsnicie potrivită" (BOrOr). În mijlocul cercului făcut de inel vor vedea chipul viitorului soț (BtSlD, BtSlSl, BtȘnȘn). „În casă trebuia să fie întuneric, iar fata avea lângă ea două lumânări de cununie" (SMoMo). „Se dezbracă în pielea goală, la ora 12 noaptea, și înconjoară casa de 3 ori. După ce intră-n casă, pune cenușă sub un pahar cu apă și o verighetă în apă și spune descântece să-și cheme logodnicul" (SStSt). „În noaptea de Anul Nou ori în ajunul Bobotezei se fură cenușă de la 3 case, se pune într-un pahar cu apă neîncepută, unde se află și un inel de aur. La miezul nopții [...] te uiți în pahar, în mijlocul inelului, și vezi ursitul" (GCțCo).

- *Divinatul cu ceară.* „Tot în noaptea de Andrei, topești ceară de albini și-o toarnî într-un talger cu apă rece, ca să se întărească. Bucata de ceară întărită o ții în dreptul luminii și pe pereti apar o mulțime de figuri. În ele, fetele își văd viitorul" (SFsFs). „Puneu un sahan cu apă pe masă și cu o lumânare chicura și fata numea pe cineva. Dacă se uneau strochii de ceară, fata îl lua pe acela" (BtMiPn). Într-o farfurie cu apă neîncepută picură două picături de ceară pe care le învârte o singură dată cu degetul. Dacă picăturile se vor uni, fata se va mărita (BtSlD, BtSlSl). „Dacî sî-ntorlocau chicușurile, sî măritau" (BtGeD). „Scoate apă din fântână, o pune într-o strachină și picură de două ori din lumânare. Învârte cu degetul mic de la mâna dreaptă de trei ori. Dacă picăturile ajung și se lipesc, fata se mărită în anul acela. Dacă nu, nu. Dacă încearcă a doua oară și reușește, se mărită al doilea an" (SFvFv).
- *Divinatul cu păr de porc.* „În noaptea Sântului Andrei puné doauî firi di păr di porc pi cărbuni și dacî sî-nvârteu laolaltî, zîcé c-o s-o ieie cel la care s-o gândit, dacî sî dispartău, n-o lua" (SFmFm). „Se pun doi peri di porc pi plita caldă și fiecare cir ari un nume; dacă se apropii, se căsătoresc, dacă se depărtează, înseamnă cî nu-i acela ursita" (SCP). „Unele dau cenușa la o parte și pe cărămida fierbinte ard un fir de păr de porc, zicând: – Dacă ai de gând la mine, să arzi, să te-ncârligi, dacă nu, să rămâi drept. Și așa se făcea" (VrBdBs). Mai rar se folosește „păr di la badana pus pe foc. Dacă arde se mărită, dacă nu, nu" (SHR).
- *Aruncarea încălțămintei.* În noaptea de Sfântul Andrei, fetele aruncă peste casă o cizmă și cred că din direcția arătată de gura încălțării, de acolo va veni mirele (BtRsRs, BtSlD, BtSlȘ). „Arunca ciuboțica din picior pisti casî. Dacî îi căde cu gura în sus, mai șâdé, nu sî mărita anu acela, dacî îi căde pe-o parte, apoi din partea aceea îi viné peținorul" (BtȘnȘn). „Dacî era ciuboțica întoarsă cu gura în gios, zâcé cî fata aceea ari sî moarî digrabî" (BtRpR). Alta zvârlea *ciubota* (SUR) ori pantoful peste casă (VVoS). „Zvârli un papuc pisti casî. Încotro cadi cu vârfu, într-acolo ti duci. Dacî chicî cu vârfu spri casî, vin musafiri. Dacî-i cu capâtu spri grădinî, îi legatî cununia" (BtRțC). „Dacî papucu o căzut cu gura în sus, fata sî măritî" (BtGeD).

• *Alte modalități de divinat ursita.* Trag la sorți dintr-un număr de bilețele cu nume de băieți (BtRȚC, SDM). Mai multe fete taie lumânări de aceeași mărime și le aprind în noaptea de Sfântul Andrei. A cărei lumânare arde mai repede, aceea se mărită prima (BtUțS). Se duc la poarta unei case din vecini și o deschid. Dacă „ișă omu" în întâmpinare, „era bine" (IBvBv). Numărau colacii lăsați de flăcăi; dacă erau cu soț, aveau să fie mirese în curând (BtVdVd). „Când gătem di țăsut, noi, fetili, dizlegam furceii, ieșeam calari pi furcei afară și ascultam din cari parti latră câini și videm în ci parti ni măritäm. Și flăcăii făceu așa (cu furceii) sî afli di undi-și ieu mireasî" (BtGeD). „Când țesea pânză și când se termina, o fată mare încăleca pe furcei și ieșă în colțu casei, pe prispă și undi auze câinii bătând, acolo sî mărita" (BtSlD). „Când găteşti de țăsut, ia fușteii aciia, încalică pi ei [...] și undi cânta cucoșu, într-acolo sî mărita" (BtCoCo).

8. Vrăji și farmece de dragoste

La cele mai importante sărbători ale ciclului calendaristic, fetele de măritat își fac „descântece mari" (SPP), se vrăjesc singure sau cu ajutorul unor femei pricepute, din sat ori din familia lor (BAA, BLPr, BSoC, BUV, BtRmRm, GGG, IPiB, NII, NPșPș, SBiBi, SSmȚ, VBcBc, VCC, VGvGv, VIvIv, VrPfPf, VrSR).

• *Cu apă neîncepută.* În dimineața Anului Nou, la Bobotează ori la Paști, fetele se spală cu apă neîncepută (GCțCo, IHlHl, NRdB, SBzBz, SDM), în care au pus busuioc (ILL, SDL, SSdSd) luat de la clopoțeii copiilor care umblă cu uratul (BtLC, BtVdB, ITgBz, SZL), ori de la *Capră* (ICpP). „Ies și sî spalî la izvor, unde nu umblă nimi" (SFnFn). „Sî spalî cu apî neînceputî, di la fântânî, și sî-nchinî pintru noroc" (NGmT). „Aduc apă neîncepută, dimineața, înainte de răsăritul soarelui și se spală cu ea, ca să fie iubite de băieți" (BtClP). „Se spală pe față cu apă neîncepută, turnată într-o oală nouă" (SȘdȘd), „ca să fie frumoase tot anul" (SBtBt). „Se duce la fântână, la ora 12, când cântă cocoșul, și gustă din apă de 3 ori" (NCnV). „Se dezbracă în piele la apă și se scaldă în părău, unde aruncă pâine și mămăligă. Descântă ca să iasă la joc: «– Apă lină, mălină, / Cum speli chietrele de tină / Și malurile de rugină, / Așa să mă speli și pe mine / De ură, de făcătură, / De fapt, de aruncat. / Să mă lași curată / Și luminată, / Ca de Maica Precista lăsată»" (SHM). „Sî ducé la pârău și sî spăla di toati rălili" (ITgBz). „Dimineața, înainte de răsăritul soarelui, se duc la izvor, se spală cu apă curgătoare, curată, se spală de ură, de pârâ, să fie luminate și curate ca soarele-n senin" (BtPlPl). „Fata cari-i urâtî și nu gioacî la horî, sî scoalî dimineața pi la ora 3, sî duci la fântânî și nu vorgheşti cu nime. La fântânî zâci:

«– Buna dimineața, /Apî *sânzâianî*! / Am vinit sî-ni dai / Trii chicușuri di apî: / Unu sî ni-l pun în cap, / Cel di dragusti, / Cel di frumușațî, / În fațî / Șî unu-n mâna dreaptî». Iei apa, vii acasî și ti speli înainti de-a mergi la horî. Când ai agiuns, sufli di trii ori în trii părți [...] și zîci: «Voi cloști spurcati, / Pisti gard aruncati, / Am vinit eu, / Zâna zânilor, / Floarea florilor, / Cu gurița di nieluțî / Sî ciu tuturor drăguțî». Dupa acesti cuvinti, gioacî fata di sî prăpădești, cu tăți flăcăii din horî" (IMțB). „Dimineața tare, pân' n-a răsări soarili, mergi cu caldarea la fântână și spui: «– Bună dimineața, / Apă albă! / – Mulțumesc matali, / Licherie dragă! / – Eu am venit să ti cinstesc / Cu pâni și cu sari / Șî tu pi mini sî mă cinsteşti / Cu cinsti și cu dragosti, / Sî nu fie alta / Mai întrebată / Și mai drăgălașă în lume / Decât mine!»" (SȘM).

„Am auzât di la mama me că fata bătrână, care nu să puté mărita, să scula dimineațî-n zori de zi și să ducé la izvor și să spăla cu apă din izvor. Șî zâce așa: «– Bună dimineața, / Huhă de baltă! / Câti în față s-or uita, / Tăti în urmă ni-or călca». Asta zâcé di trii ori dup-olaltî. Șî sî spala cu apî răci, să fie drăgălașă la flăcăi. Cân să ducé la izvor, trebuié sî nu să uiti-napoi. Lua oleacî di mămăligă sau pâni și sari. Li ducé la izvor și zîcé așa, cum v-am povistit. Sî ducé înainti di răsăritul soarilui" (Botoșana – Suceava, Mg. 77, I, 1).

Ca să aibă voce frumoasă, fetele mari beau apă din clopotul primului urător (BOnTț, BTtTt, BVGd, BVL, BtUțS, ISdSd, NCsM, SBtBt, SPlC, SVvVv). Când vin plugari, beau apă din clopotul lor (VrPP, VrRȘ, VrSR). „Trebuié să bea apă din clopoțelul primului băiat care va veni să ure în seara Anului Nou și să spună: «Cum sună clopoțelul, / Așa să sune glasul meu! / Cum am așteptat eu clopoțelul, / Așa să mă aștepte / Flăcăii pe mine!»" (SAA). Mai obișnuiesc să spele limba clopotului și să bea apa respectivă, ca să le sune vocea frumos (BtMiC, BtPlPl). „Unele femei fac farmece fetelor, să le sune gura cum sună clopotul. Iau pojghiță de la clopotele de la biserică sau de la toacă și le-o pun în băutură, în mâncare" (VIvPg). „Sî duc la izvoarî: «– Cum izvorăști apa, / Așa sî izvorascî glasu neu, / Sî cânti!»" (VrTCl). În ajunul Anului Nou, fetele care vor să cânte frumos beau apă dintr-o oală nouă (BtDbDb, ICsCz, IPșB, SFvFv) sau folosesc, pentru lăut, apă fiartă într-o oală nouă (BtRpR, IMsMs, SHB).

Pentru a fi iubite, „fetele merg la biserică în dimineața de Bobotează și se spală cu agheazmă" (SSaP). Se spală cu apă în care au pus un ban de argint, „ca să fie căutate ca banul" (SIpIp).

- *Cu busuioc și alte plante.* Se spală cu fiertură de busuioc și de alte buruieni (BtGeA). Se spală cu busuioc și cu bani de argint (VCsPt), cu apă neîncepută, de la trei fântâni, în care au pus busuioc (VGvO). „Au busuioc de la o mireasă și apă de la fântână. Îl descântă, se spală cu acea apă și pleacă la horă"

(VrPfC). „Să furi busuioc di la clopotul băieților și să-l poarti legat în batistî" (BȘtcmR). Busuiocul luat de la clopoțelul primului urător și-l pune în sân ori pe cap (BtSmR, IScSc). „Merg la horă după ce și-au pus în păr fire de busuioc descântate de dragoste" (BSoC). „Fetele își pun în coc busuioc de la agheazmă" (VBgV). „Își vrăjesc iubiții cu busuioc și cu beteală" (NȘG). „Pun în cănița cu apă un fir de busuioc și o feliuță de zahăr. Zaharul îl scoate repede și-l mănâncă, iar busuiocul îl pun în sân" (ISnS). Păstrau în casă, pentru vrăji de dragoste, busuioc de la Ziua Crucii și o bucată din colacul unei mirese (NDlRg). Când vine popa cu Crăciunul, fetele iau busuioc și-l pun afară, lângă fântână. Dacă vor găsi a doua zi busuiocul cu promoroacă, vor fi iubite (BMtȘ, NCnP).

Se spală cu apă în care au fiert *năvalnic* (VBcB), își fac pe ursită cu *năvalnic* și cu buruieni *di urât* (VBcBc, VIvIv, VIvPg), iar când pleacă la horă, își pun năvalnic în brâu (IȚgȚg).

Fac descântece la *soc* (SVlC). „La Andrii, tai 3 peri din cap, iei o secere și te duci la soc și legi socu cu hirili di păr și cu secera. Zici așa: «– Buna sara, / Soc, posoc! / – Eu nu-s soc, posoc, / Eu sî-ntorc! / – Eu ti cinstesc cu pâni / Și cu sari / Și tu sî mă cinsteşti pi mini / Cu ursita me cea dreaptă!»" (SVmVm). „Fetele se duc la soc și-i spun: «– Soc, soc, / Eu astăzi dacă nu gioc, / Ĝisarî ĉi tai / Și ĉi pun pi foc!»" (SClB). Fierb pentru lăutoare *cristinească*, *avrămească*, *odoleană* și *masalarie* (ICsC).

- *Cu semințe de cânepă, ori cu semințe de la Sfântul Vasile.* „În noaptea di Agiun, sî dizbraca, sî ducé goalî, numa în cojoc, și sămăna cânipă sî vadî cum i-i norocu. N-o mai găsit sămânța di cânipî, i-o luat norocu!" (NVA). După ce vrăjesc focul, strâng mai mulți cărbuni și-i seamănă cu sămânță de cânepă și spun: „Cum pocnești sămânța di cânepă pi foc, așa sî tremuri inima flăcăului cutari după mini" (BtVdB). La Andrei, înconjoară casa (dezbrăcate) de trei ori, călare pe cociorvă, și aruncă după aceea sămânța de cânepă pe foc, zicând: „Să pocnească inima în el, / Cum pocnește sămânța / Și să vină la mine!" (ISrB). „Strânge sămânța provenită din sămănat și se spală cu ea. Cum o avut oaminii bucurie de sămânță, așa sî aivă flăcăii bucurie de ele" (VRR). „Fetili măturî sămânța cari o samânî sămănătorii și o strâng și, când pleacă la o petrecere, iau din ea spunând că o să tragă flăcăii la ele, cum trage lumea la sămănători" (NSgV). După ce au venit semănătorii, strâng grâul în urma lor și-l aruncă spre răsărit, ca să aibă noroc la măritat (BPpI). „Sî spalî, sî îmbracî, măturî sămânța di la sămănători ș-o dau la găini și cum vin găinili di răpidi, așa vor hi iubite di flăcăi" (BOrOr).
- *Cu creangă pe care a stat cucul și cu pene de cuc.* „Se spală cu lemn strâns di pisti varî, di undi o cântat cucul" (SPjD). „Se lau, se gătesc

frumos, apoi trebuie să aibă în casă o creangă pe care a cântat cucul" (SDC). Ia seu de vită crăpată, o gogoașă de păianjen și le amestecă cu o crenguță pe care a cântat cucul și-l va vrăji pe flăcăul pe care-l iubește (ISrSr). Se afumă cu pene de cuc (SFoȚ) sau pun pene de cuc la brâu, înainte de a pleca la horă (SCP).

- *Invocarea astrelor*. Fata ia în mână o ulcică cu busuioc, un ban, o panglică roșie de mătase și o pană de păun (SUlL, VPdR), iese afară și spune: „Nouî steli, costeli, / Sî-ni dați dragostili meli / [...] Di la vaci cu ghițăi, / Di la scroafi cu purcei, / Di la iepili cu mânji, / Di la pochi, di la preotesî, / Di la niri, di la niresî" (BOrOr); Nouă stele, gostele, / Toate sînteți / Surioarele mele, / Eu mă culc să mă odihnesc, / Dar voi nu vă culcați, / Să nu vă odihniți, / Ci după dragostele mele / Să porniți. / Să le luați / De la mire cu mireasă, / La mine să le aduceți, / În față să mi le puneți, / Ca eu să fiu / Cea mai luminată / Și cea mai întrebată / Și la joc lăudată" (VPdR).

Cu apă de la 3 fântâni, descântă de 9 ori la stele și la lună: „Da tu s-apuci la răsărit, / La apus, / La miazăzi, miazănoapti / Șî din bucium sî buciumezi / Și cu stibla di busuioc / Dragostea porumbeilor / S-o aduni / Și în ulcica me s-o torni. / Eu cu apa asta m-oi spăla / Șî cutari, / Numai la mini s-a uita. / Cum eşti tu, lunî, mai frumoasî / Și mai luminatî / Din toati stelili, / Așa șî eu sî hiu / Întri toati fetili!" (GBșP). „Vrăjău di dragusti cu gura di la pânzî, când era luna plinî" (BtVdB).

Se descântă și la soare: „În ajunul Anului Nou, noaptea, înainte de răsărit, se îmbrobodea cu o batistă albă, curată, și alerga prin ogradă, spunând: «– Sfinte Soare, / Cu 99 de răzișoare, / Eu când oi glăsui, / Ca clopotul a suna / Și lumea a asculta. / Cum sună clopotul, / Așa să sune glasul!»" (BtPlPl). Fetele mari se duceau la Sânzâiene, dimineața, în grădină ori pe un deal și spuneau așa: „– Răsai Sfinti Soari, răsai, / Nu răsai pi cirezi di boi, / Nici pi turme de oi, / Ci răsai pi ochii / Șî sprâncenili meli, / Sî nu fie alta / Mai dragalașă decât mine!" (SȘM).

Alte acte magice săvârșite în scopul aducerii grabnice a peților sunt: „Când mergeau băieții prin sat cu *Plugu*, fetele din urmî îi semănau și ei le dădeau bani. Și banii aceia fetele îi păstrau de noroc" (BȘtcmR). Însoțeau alaiul *Ursului* (BtUțS). „Gioacî cu măștili cari vin. Primesc în casî *Capra*, *Turca*, *Hora* șî gioacî cu tăti măștili cari-s celi mai dragi în sara ceea" (NVA). Primesc flăcăii cu obiceiurile de Anul Nou și păstrează de la măști, pentru vrăji de dragoste, busuioc, beteală ș.a. (NGmGm).

Ca să aibă glas frumos în noul an, se scoală la miezul nopții Sfântului Vasile, se așază pe pragul casei și ascultă cocoșii (NBgT) sau aduc sub patul unde dorm un cocoș, să le cânte (BtClP). În același scop, se duc să privească și să asculte o pasăre cântătoare: o mierlă, o privighetoare, un scatiu (BLPr).

Scanned with OKEN Scanner

Ca să fie admirate şi îndrăgite tot anul, merg să colinde la Crăciun (IBP, IMlMl, SDC, SLL, SZL, VDeV, VLL, VLR, VTnTn), ori chiuie pe *hoarnă* (BtBB, NDlDl). Tot pentru a fi bine *văzute*, țin, în ajunul Anului Nou, *post luminat* (SClB, VCC). „Dacî postesc trii agiunuri, au şî noroc bun, au sî aibî şî barbat cari cântî frumos" (NHB). „Se dau cu miere de albine, să fie dulci tot anul" (VrRŞ). „Se duc la drobul de sare al oilor, iau trei bulgăraşi şi-i leagă la piciorul drept mai sus de genunchi" (NCnV). Se duceau la babe să le descânte de dragoste cu busuioc, zahăr şi colac de la cununie, „sî alergi băieții după eli, cum aleargî la nuntî" (VGvGv). Iau colac de la mireasă, să se mărite şi ele degrabă. La Bobotează, trebuie să stea preotul jos, pe pat, ca să stea peţitorii la fetele din acea casă (VrVV).

9. Vrăji pe ursită

Fetele bătrâne, *rămase*, ori văduvele încă tinere caută să-şi aducă pretendenți la căsătorie prin diferite mijloace. Mai întâi „vorghesc cu neamurili sî li laudi, sî sfătuiascî pi cineva să li iei" (NGmT). „Sî duceu la frati, sorî, cumnatî şî alti neamuri, ca sî li găsascî bărbat" (BtCoCo). Apelează la ajutorul cunoştințelor şi vecinilor, „plătesc *starusti*" (IŞpH), caută *emisari* (SSvSv), *misiți* (ISS) ori *peţitori* (BtCpCp, GCzB, GMtMt, GVlVl, IBtM, NIcA, SSaP, SSmȚ, VRbD, VŞtB).

Unele recurgeau la posturi (SMM, SURs) şi la rugăciuni (ISnS, ITT, IVsVs, NBrBr, NTPr, SCP, SRB). Se duceau pe la mănăstiri (NGmGm), plăteau slujbe la biserici pentru dezlegarea cununiilor (ISrSr, ITgC, NBtB, NDH, NPeB), puneau preoți renumiți să le citească, mergeau la preotul Gutinaş din Tg. Ocna (BDrDr), „oriunde, numai să se mărite" (NRzRz).

În cele mai multe cazuri însă, merg la vrăjitoare vestite să-şi facă pe ursită. „De mult, era că le ajuta. Erau nişte babe că închegau şi apa" (SUlL). „Da ştii cî sî luau dom'le! Când vroieu fimeili iestea, sî luau" (BHmHm). „Fac *bozgodni*" (NChCh). „Era baba Catinca, cari li *bozgoné* pi feti. Cu buruiana *lichitoari*" (ITgBz).

Pentru descântecele *pe ursită*, vrăjitoarele cereau să li se aducă „sămânță di cânepî şî vergeli di alun" (BOrOr), busuioc ori *năvalnic* (GCțCț, IBV, IBvBv), *frigări* părăsite (BtCnM, GGT, IPiB, NBdG, VrShB), beteală, un fir de ață roşie, un obiect aparținând flăcăului vizat (VrTtBv), os de liliac (SFmFm), gură de lup (BtVdB), cap de cuc (NVA), „3 fire di păr din cap, 3 rujii din gradinî, 3 paie din pat şi apă din 3 fântâni" (SVmVm), răsătură de unghii (BtAB, IEB), scoarță de pe creanga unde a cântat cucul (BtDbDb, NCC, SCpI, SDoDo, SFoFo, VTnTn, VrNrNr), „un şervet, o oală nouă, o găină neagră, o mână de țărână de la crucea

unor morți, un ac folosit la cusut îmbrăcăminte pentru răposați, apă neîncepută de la trei izvoară" (VrShB), bârneţe (majoritatea localităților), „inel de argint, pană de păun, lemn de corn, cârpă roşie" (VOlOl).

Mai utilizate sunt vrăjile: *învelirea focului, înfigerea cuțitului, aruncarea bârneței* sau a *brâului, zgâlțâirea parului, înfigerea frigărilor, culegerea mătrăgunei de dragoste, desfacerea vrăjilor rele* şi *baterea penelor la trunchi.*

• *Învelirea focului* şi *înfigerea cuțitului* se fac adesea împreună. „Înveleşte focul şi înfige cuțitul în mijlocul focului" (ISnS). „La Sf. Andrei, baba Ilinca descânta fetele să le vină peţitori. Făcea un foc şi spunea: «– Foc, focuşor, / Eu te-oi înveli / Tu te vei dezvăli, / Balaur, balaur / Cu solzii de aur»" (BtSlSl). În partea a doua a descântecului este dată porunca de aducere a ursitului sau a ursitei: „Di lî-i găsî bând, / Di lî-i găsî mâncând, / Sî-i zvârli bucătura din gură / Şî lingura din mână, / La Maria să vie! / Pâră când cu ie n-a dormi, / N-a mânca, / Sî nu sî poatî odihni, / Pâr' pi fata me n-a lua-o. / Sî vie pin păduri / Fără fricî, / Prin sat fărî ruşini, / Pisti gard, fărî pârleaz, / Pin casî sî intri / Fărî geamuri, / Păr pi fata me n-a lua-o, / Sî nu sî poatî hodini" (BPtG). „... La ursâta lui Ion / Să porneşti! / De-o fi de aici din sat, / Din al doilea sat, / Din al treilea sat, / Din al nouălea sat, / Din a nouălea țară, / De peste hotară, / Avalma să vii, / Avalma să o vezi! / Să vie pe câmpie [...], / Prin sat [...], Să nu aleagă apele / Cu vadurile / Şi gardurile / Cu pârlazurile! / – Pajură împăjurată, / Cu foc înfocată, / Cu foc încinsă, / Cu foc aprinsă, / Mergi la ursâta lui Ion, / Cu foc o înconge, / Cu foc o aprinde! [...], / Cu inel de aur sî vie, / Sî-i cie / Lui Ion bunî soție. / Sî aprinzi o lumânare di său, / Ca aiastă ursâtă / Sî cie di la Dumnezău, / Sî cie cu dreaptati / A lui Ion ursâtî şî parti!" (SFoȚ).

La gura sobei, privind în jar, spuneau: „– Draci, drăcuşi / Cu comănacul roş, / Ieşiți câtă frunză şi iarbă, / Duce-ți-vă la cutare, / Să-l izbiți / Şi să-l trântiți, / La mine să-l porniți [...], / Furnici pe opinci, / Pe loc să fie aici!" (SFvFv).

„Învârti focu în vatra focului, cu răsteu di la car" (SHH) şi descântă, după ce a legat la *cahlă colțuri*, aduse de la bărbatul pe care vrea să-l ia: „Cum n-o putut mamuca me / Sî mă nascî / Fărî ochi, / Fărî gurî şi fărî nas, / Sprânceni, mânuțuri, / Cum nu pot eu mânca farî mânî, / Şi nu pot lucra, / Aşa sî nu poatî cutare fărî mini" (SHH). Fierbe apă în ceaunul de mămăligă şi desface un buric luat de la moaşă. Apoi îl spală cu apa aceea pe ursit, ori i-o pune în mâncare, spunând: „Cum n-o văzut copchilu ceala soarili şî luna şî lumea când s-o *zămislit* în mini, aşa sî nu vadî el pi altili" (SHH).

• *Aruncarea bârneței sau a brâului.* Vrăjitoarea iese cu brâul la lună şi spune: „– Lună, lunişoară, / Dragă surioară / Tu ai cal bun, / Dar n-ai la dânsu

frâu. / Îți dau brâul meu, / Pune-l la calu tău / Şî du-ti dupî ursătorul meu!" (ILnG). „Scutură brâul sara la steli şî-l lasî noaptea în iarbă la rouă şi dimineața sî spalî pi tot trupul cu roua aceea. Aceea-i ursâta di la brâu. Scuturî brâul şî spuni: «– Steaua, steuliţa mea, / Adă-mi tu partea mea [...] / Cum vine fulgerul, / Sî vinî ursătorul, / Şî cum vine gândul»" (ITtU). În seara dinspre Sfântul Vasile, iese cu năframa la stele: „Stea, stelişoara mea, / Toate stelele sî stea / Numai steaua mea sî nu stea / Sî sî facî / Viperî târâtoari, / Viperî zburătoari, / Viperî-nfiorătoare. / Şî sî sî ducî / La ursitoarea mea ursâtî, / Di la Dumnezeu dată! / Cu coada sî-l pălească, / Cu aripili sî-l lovească, / Cu ciupu sî-l ciupească / Şî la mini sî sosascî" (VrVV). „Cu bata pestelcii ieşăm la stele şî spunem: «– Brâu, brâuşoru neu / Io ti fac on colac, / Tu sî ti faci on vârcolac / Ş-on şărpi / Ş-on bălaur / Şî sî ti duci la ursătoriu»" (VPdPd).

„Fata mai bătrână ce dorea să se mărite, se ducea cu bârneţul la anumite babe. Baba lua bârneţul şi-l arunca spre răsărit, spunând: «– Brâu de 9 coturi, / Fă-te şarpe cu 9 colţuri, / Cu 9 aripi zburătoare / Şi porneşte la N. în căutare. / De lî-i găsi pe N. pe pat, / Să-l dai sub pat, / Cu ciocul să-l ciocăneşti, / Cu aripile să-l loveşti / Şi la mine să-l porneşti. / Să nu poată sta, / Cum nu poate sta / Apa curgătoare, / Până ce pe mine m-a lua" (SFsFs). „Sî faci brâu spri răsărit, noaptea, spri o sărbătoari, sau duminica şî sî zâci: «– Brâu, brâuşoru neu, / Mergi în lungiş / Şi-n curmeziş / Şî la ursătoriu neu sî ti duci, / Cu brâu sî-l plesneşti, / La mine să-l trimeţi»" (BŞtcmR). „Noaptea, fata împunge cu acul în brâu, bate mătănii la Sfânta Maria şi apoi iese afară la lună plină şi zice: «– Lunî, lunî, / Sorî bunî / Na-ţi în mână brâu neu, / Sî-l pui şarf la calu tău, / Sî ti duci ţara-n lung / Şi-n lat sî ti duci / Şî pi ursâtu neu sî ni-l aduci. / Di lî-i gasî-n târg, / Ni-l aduci ca pi cârlig, / Sî vii, sî vii / Pisti apî fără vad, / Pisti gard fără pârlaz, / Pin păduri fărî sâni, / Pânî ci-agiungi la mini. / Sî plezneascî, / Sî pocneascî / Şî la mini sî sosascî!" (SHH).

O altă variantă a vrăjii cu brâul se face în casă. „Am întins un brâu cât îi casa di lungă şi am bătut mătănii în lungiş şi-n curmeziş şi apoi am strâns brâul, tot spărgându-l cu acul şi zicând: «– Nu mă-nchin pentru tata / Sau mama, / Ci mă-nchin pentru a me parte. / Nu sparg brâul, ci partea me, / Să nu poată, / Până ce n-a veni la mine, / Aşa cum n-a putut maică-sa, / Pân ce nu l-a făcut, / Cu sudori pe frunte, / Cu poale crunte»" (SHR). „În noaptea de Anu Nou [...], sî ie brâu cu cari-i încinsî fimeia ori fata şî sî fac trii mătănii pi brâu, zicând: «– Şărpi, şărpuşoru neu, / Din pământ, / Di sub pământ, / Prin vadul apilor, / S-aduci pi ursâtu neu" (IMţB).

- *Zgâlţâirea parului.* Se face marţea, joia şi sâmbăta. Se scutură gardul spunând: „Eu zgâlţâi gardu, / Gardu locul, / Locul pe dracul / Dracul se duce la ursitorul meu / Şi-l aduce / Pe coadă de mătură" (BMtMt). Alteori, se

Scanned with OKEN Scanner

zgâlțâie un pom: „Eu nu scutur perju, / Scutur pi dracu, / Dracu pi loc, / Locu pi ursitoriul meu, / Sî vie la mini" (VVșVș).

- *Înfigerea frigărilor*. Este un act de magie neagră. „Când o femeie vrea să ia bărbatul alteia, descântă cu frigările și o omoară pe aceea; se îmbolnăvește și moare" (VrBlBl). „O fată bătrână o pus o vrăjitoare de-a înfipt fiarele [frigările] în inima unei puici negre și-a omorât nevasta unui om, apoi s-a măritat ea cu el" (BUU). Frigările se țin mai mult timp în foc și apoi se acoperă cu cenușă (VrPfC).
- *Mătrăguna sorocită pe dragoste*. Se culege în ajunul unor sărbători mari. „Se duc cu o babă pricepută din sat, cu holercă, pâine, aghiazmă. Fetele își despletesc părul și sunt frumos îmbrăcate. După ce stropesc buruiana cu aghiazmă, cântă și dansează în jurul acelei buruieni, cinstind din când în când din sticla de holercă și gustând din pâine [...]. Se întorc acasă curajoase și pline de sine" (SFsFs). Două femei se duc în pădure dimineața, până a nu se lua roua, cu miere, pâine, vin și zahăr. „O găsesc, cî toatî pădurea-i mătrăgună și năvalnic. O fimei treci în dreapta mătrăgunii, cealaltă în stânga. Cea din dreapta face mătănii, cealaltă unge mătrăguna cu miere, o stropește cu vin, pune la rădăcina ii zahăr șî pâine: «– Doamnî Ileanî, / Eu ti cinstesc cu zahar, / Cu vin, cu pâine și cu miere, / Tu sî-ni dai dragostili tali!» O rup din pământ, o iau cu totul, cî ari tulpinî mari. Alegi drumu, sî nu sî-ntâlneascî cu nimi. Acasî, pi masî, ari un pahar cu vin, un pahar cu nieri, o bucatî di pâine. Asta, cari o făcut mătănii, i-o-nčinî [mătrăguna] fimeii cari o uns-o cu nieri, i-o dă ii: «– Eu vă-nchin pe doamna Ileana / Cu cinste, cu dragoste, / Cu dulceața ii. / Da șî dumneavoastrî s-o cinstiți, / Cu vin, cu nieri șî cu pâni!». Ea o ie, sî spalî di pi dânsa, stropești și-n giurul cășii cu apa ceia. Apa, care rămâne, o azvârli sus, pe-un cireș, pe-o hultoanî, asupra soarelui. Buruiana o ie și o puni după icoanî. Șî dupa aceea ari noroc la orșâci" (ITtU). Planta era invocată și pentru a aduce succes la horă: „Mătrăgună cu trii craci, / La gioc să mă tragi!" (NVnVn).

Dacă se credea că fata are *cununia legată*, adică i s-au făcut vrăji rele, bătrânele meștere o descântau *de desfăcut*. Pentru asta foloseau mai multe ingrediente. „Cu un inel de argint, o pană de păun, o crenguță de busuioc, o bucățică de lemn de corn și o cârpă roșie. Sînt legate toate și puse în apă neîncepută de la fântână. Duminică dimineața se descântă: «... Iar eu am să-i desfac / Și am să-i fac de dragoste. / Cum îi mai ales păunul / Din toate păsările, / Argintul din toate alămurile / Și busuiocul din toate florile / Roșul din toate culorile [...], / Așa să fie dânsa / Din toate fetele, femeile, / Frumoasă, strălucitoare, / Ca o floare!»" (VOlT).

Scanned with OKEN Scanner

Cel mai adesea, descântecele *de desfăcut* se fac pe malul unui pârâu, ori la un izvor. Fata se spală pe față, apoi este descântată: „M-am sculat duminică dimineață, / Pe ochi negri m-am spălat, / Haine curate am îmbrăcat / Şi la biserică am plecat. / Vecinile când m-au văzut, / Toate m-au batjocorit / Şi toate m-au stropit. / Nimeni n-o văzut, / Nimeni n-o auzit, / Numai Maica Domnului, / Din poarta raiului. / Ea mi-o spus: / – Nu plânge, nu te vaicăra, / În cămaşî albă te-oi îmbrăca / Şi-n apa asta te-oi spăla. / Nu te-oi spăla de frumoasă, / Ci de fapt / De dat, de strigat / Şi de urâtul cel mare. / În cămaşă albă te-oi îmbrăca / Şi pe dealul cu dragostele te-oi arunca. / Cel di te-o vedea, / De nu te-o vedea, / O să zică: / – Ce împărătească e ? / Ce cuconeață? / – Nu-i nici împărătească, / Nici cuconeață, / Ci e cutare frumoasă / Şi aleasă. / – Răsai, soare, frățioare / Nu răsări pe cirezi de vaci / Şi de boi / Şi nici pe curți mari, / Ci pe fața mea, / Pe vorba mea, / Pe mersul meu, / Pe îmbrăcămintea mea" (VDeV).

- *Baterea penelor la trunchi*. Este una din cele mai temute vrăji *pe ursită*. „Vrăjitoarea cu respectiva [fată bătrână] merg în pădure dezbrăcate, la o cioată. Vrăjitoarea bate pene de lemn în cioată şi când bate cea din mijloc, bate-n inima femeii [celui ursit] şi ea moare" (ISnS). Cioata se lega adesea cu un cerc de fier: „Puné pene roată împrejurul cercului şi crapa copacul la mijloc şi punea una drept la mijlocul cioatei. Atunci muré fimeia" (SHM). „Chiar eu, când eram nicî, am văzut în păduri o cioatî aşa di mari cu un cerc di fier bătut împrejur (ca şâna di fier) cu 9 peni di cucoş şî peni di lemn bătuti acolo şî cioata plinî di sângi" (BtVdB). „Lua cheptini, cu cari sî cheptăna lâna, şi un cerc, sî ducé la cioatî, băte un cerc şî când băte, țâşné sângi" (IMcMc). „Se duce cu vrăjitoarea în pădure, caută o cioată, se dezbracă în pielea goală, pun cerc în jurul cioatei, bat pene jur-înjur, iar în mijlocul cioatei implântă un cuțit şi după terminarea descântecului se scoate cuțitul" (NŞG). „Făcea pe ursită: lega o cioată în pădure, o descânta, bătea mai multe pene pân toate părțile corpului, când îi bătea în inimă, murea soția şi bărbatul rămânea liber" (SSjSj). „Se încercuie o cioată cu cerc de cer în pădure, se descântă şi se înfige fierul într-o inimă de găină, apoi în inima cioatei de stejar" (NIR). „Îmbracă cioate pe hotar şi bat pene" (NGnC). Înainte vreme, multe din decesele lehuzelor, în general morțile premature, erau atribuite acestei vrăji a bătutului penelor într-un copac din pădure (BtII, BtMiR, NŞŞ, SDhDhM).

O variantă a respectivului tip de magie neagră implică apariția broaştelor. „Când bate a noua pană, la casa ursitei vine o broască. Dacă eşti atent şi tai broasca, moare cel ce a vrăjit, dacă nu, moare cel vrăjit. De obicei, se pun înaintea broaştei, care stă să intre în casă, trei bucăți de mămăligă întinsă în sare, spunându-i-se: «– Du-te de pe capul meu!» În acest caz, broasca nu trebuie

Scanned with OKEN Scanner

omorâtă şi nici nu trebuie să i se coase gura" (SFsFs). „Se face sâmbăta seara. Se duce la un butuc ce se află la un izvor. Pune o broască pe butuc. Dacă broasca sare, înseamnă că ursitul nu e însurat, îi bate cuțitul în butuc. Dacă nu sare, atunci el este însurat şi îi bate cuțitul prin broască în butuc. Când îi bate cuțitul în inimă, atunci femeia ursitului ei moare" (ISrB). „O fatî di la Băişeşti s-o dus la o babî şî i-o spus: «– Mătuşî, eu m-aş mărita. – Dragu mătuşii, lasî cî ti fac eu sî ti măriți. Hai cu mini în țarnî, la un hat, să videm ce-o sî iasî di acolo, di undi oi discânta eu». Disfăcându-i baba acolo, o ieşât o broascî cu doi puişori. Spuni baba: «– Dacî vrei sî ti duci după aista, el ari doi copii [...]. – Da, mă duc. Acum trebi sî ma mărit». Ş-o spus babi sî omoari puii şî broasca. A făcut aşa. Înturnându-se acasî baba, ci sî găsascî? Nora ei moartî cu doi băieți! S-o luat cu mâinili di cap" (SHM). „S-o întâmplat la noi c-o-ntrebat răchita cu vrăji şi o apărut o broascî cu opt pui. Fimeia omului ave opt copchii. Şî [...] o zâs: «– Înciptî cuțâtu în ie!» Şi-o murit fimeia omului şi el o luat pe ceea cu vrăjitul" (NGmT).

- *Aducerea ursitului pe cociorvă.* „Făceu pi dragosti la babi; zâceu cî sî sfărâi hârbu şî sî-i aducî barbat pi cociorvî" (SPoPo). Mesteca încetişor într-o fiertură pusă la foc mic şi „purta cociorva pi horn" (SFmFm). „Îi aduce pi cociorvă. Se suie în pod cu fusu di letcî şi ulcior cu apî di la 3 fântâni. Nu vorgheşti cu nimi" (ISBr). „Unele fac vrăji şi îi aduce călare pe prăjină" (BPjBs).
- *Descântatul cu lingura şi sita.* Se spunea: „Cum nu poate toată lumea / Fără lingură şi fără sită, / Aşa să nu poată ursitorul neu / Până n-o veni la mine [...] / Să nu poată sta, / Până nu m-o afla, / Eu să-i par floricică înflorită / De inima lui lipită" (NIcA)
- *Cernutul făinii.* La ursită se face astfel: „două femei bătrâne, în pielea goală, se duc la pădure în nezu nopții la o cioată. Stau spate-n spate şi una-i toarnă celeilalte făină pe spate şi zice: «– Freac-o, freac-o la posadî, / Nici s-audî, nici sî vadî». Din făina aceea face măliguți şî da barbatului ca sî umbli după femeia aceea pentru care s-a făcut vraja" (ITgB). „Se aşezau două fete pe un bolovan, spate-n spate, iar altă fată turna făină de grâu pe spatele lor [...]. Din această făină făceau prăjituri şi plăcințele pe care le dădeau băieților de care voiau ele să fie iubite. În timp ce turna făina, spunea: «– Se aşează pe fofază, / Nici s-auză, nici să vază, / Ce i-o spune ea să crează»" (NBdBd).

„Se duc la vrăjitoare cu o ață din haina băiatului. Se afumă cu funie de la clopot" (IŞpŞp). Aduc trei peştişori vii şi-i descântă: „Cum umblă peştişorii în apă, / Aşa să umble băiatul după mine" (BtPlPl).

„Pun în crucile drumului un colac cu lumină aprinsă pe o bucată de pânză albă" (SFvFv). Tot pentru adus ursita, fetele bătrâne duc legături de păr, cordele, lumânări la cimitir şi le-ngroapă (BtGeA).

Scanned with OKEN Scanner

„Fata bătrânî, cari nu sî poati mărita, cautî pi ciniva cari alăpteazî, sî-i deie trii chicușuri di lapti cu cari-și ungi păru, zicând: «Cum nu poati copchilu (spuni numili celui mititel, di la cari o luat laptili) fărî lapti di la mama lui, așa sî nu poatî trăi flăcăii fărî mini!» Imediat vin flăcăii din tăti părțâli și poa' sî cie cât di urâtî ori bătrânî, cî imediat sî măritî" (IMțB).

10. Vârsta optimă pentru căsătorie

Se crede că pentru măritișul fetelor, vârsta cea mai potrivită este între 18 și 21 de ani, iar pentru însurătoarea băieților între 23-25 de ani, de preferat după ce și-au satisfăcut stagiul militar. Mai devreme nu este bine, pentru că *n-au prins încă la minte* (toate localitățile), pentru că n-au încă putere: „dacî fimeia ari 15-16 ani, îi ca oaia neleapcî, faci copiii slabi" (NVA).

Până când le vine ceasul căsătoriei, fetele trebuie „să știe a toarce, a țese, a coace, a face mâncare", iar flăcăii „să cunoască toată plugăria" și „să aibă casa ridicată" (VRbS). Fetelor li se cere să aibă zestrea pregătită, iar flăcăii să fi terminat armata, căci doar „atunci se spune că-s trecuți prin lume" (ISL).

Nu-i bine să se căsătorească prea târziu, când „îi trecutî la dânsu [dânsa] dragustea jocului, a pitrecerii" (IBvBv), pentru că „dacă îmbătrânesc, nu se mai leagă o dragoste strânsă între soți" (VBcBc), iar șansele de a rămâne celibatari sunt tot mai evidente: „Di la 24 di ani, îi fatî bătrânî. După 30 di ani n-o mai mărită nici dracu" (IRgRg). „Până la 25 de ani te însori sângur, până la 30 de ani te însoară babele, după 30 de ani, dracul" (ISL).

Fetele bătrâne și flăcăii tomnatici devin ținta multor texte satirice. Fetele sunt ironizate pentru practicile prin care caută să-și aducă ursiții, pentru vrăjile pe care le fac: „La vatra cu trei tăciuni, / Fac fetele rugăciuni, / Vinerea și sâmbăta, / Să se poată mărita, / Că-s bătrâne ca mama" (BBuB), ori pentru compensațiile materiale pe care le oferă mijlocitorilor: „– I-auzi, mamî, cânii bat, / Intră pețitorii-n sat. / Fă, mamî, plăcinti moi, / Ca să vii și la noi, / Dă-li, mamî, băuturî / Să nu mă mai cati-n gurî, / Înc-un an de a mai treci, / Sînt di patruzăci și zăci" (IBtM). Sau: „Saracili sutili, / Cum măritî slutili, / Saracii boii cornuți, / Cum însoarî niști muți" (BtGeD). Speranțele fetelor rămase sunt spulberate după trecerea sărbătorilor de iarnă: „Azi e Lăsatu de Sec, / Mie-mi vine să mă-nec, / Unde-o fi balta mai lată, / C-am rămas nemăritată" (SClB) „Și cu zestrea nejucată" (NBdD); „Mă duc, maică, să mă-nec / Unde-a fi balta mai lină, / C-am rămas fată bătrână" (SPsA).

Mai puțin numeroase, strigăturile la adresa flăcăilor bătrâni îi pun pe aceștia în posturi umilitoare: „Flăcăii ciia bătrâni, / La tăiat frunza la câini" (VLR), „Flăcăii ce nu se-nsoarî, / Poartă chiua subsuoarî" (NUU).

Scanned with OKEN Scanner

11. Căzutul pe vatră

Atestat în numeroase localități, obiceiul este din ce în ce mai puțin reactualizat. „La noi în sat sî zâci cî *i s-o dus pi vatrî*! Dacî băieții agiungeu sî grișascî unu cu altu, când sî dipista fata di părinții ii cî-i nu știu ci, pi urmî afla di cini-i și cum îi, și i sî ducé acasî. Di regulî sî ducé fata sângurî, mai rar și cu câti o vecinî. Și intra, dom'lea, în casî și s-o terminat. Sî puné pi vatrî sau pi pat, pi ci ave – cî dacî n-ave vatrî, musai iara sî steie pi pat – și gata, acolo rămâné!" (Berezeni – Vaslui. *Anexă-chestionar*, Inf. Gheorghe M. Bogatu, 63, Culeg. I.H.C., 1986).

La Tudora – Botoșani, se pomenește despre *chicatul pe cuptiori.* „Cu vo patruzăci-cinzăci di ani în urmî, aicea-n sat, o fatî o greșât cu un băiet. Fata, cân o văzut cî de-amu ari ceava, s-o dus la poarta băietului ciluia: «– Mătușî, uite-așa, așa». Mă-sa: «– Nu știu, ci știu eu, băietu nu-i acasî...». «– Da, uiti, eu îs gata, eu trebu sî nasc, eu vin aici...». Și intrî-n casî și direct pi cuptiori! S-o suit pi cuptiori! Fimeia tragi, tragi, ti dau afarî ... «– Nu ma duc și nu ma duc!» Băietu iara acasî, da cân o văzut, o-ntins-o, o fugit. Pânî la urmî, o târâit-o, o târâit-o baba ș-o dat-o pisti poartî afarî. Și fata s-o dus acasî, o născut, o alungat-o și părinții, și nu sî știe di fata ceea uni-i, nici amu. Trăiești, da-i dusî di pi-aici" (Mg. 488, I, 31, Inf. Marița P. Cepoi, 62, Culeg. I.H.C., 1982).

B. OBICEIURI MARITALE

I. Preliminare

B.I.1. Alegerea timpului fast

Nunțile se fac „după ci treci Ispasul, după Boboteazî" (NVA), după Duminica Tomii (ICuCu), ITgB), după Paști (ITtTt), în Câșlegile de iarnă și de toamnă (majoritatea localităților), „când este belșug în toate, se poate mânca orice" (BVGd), „în duminicile din Câșlegi, pentru că le merge din plin" (GVlVl), „în Câșlegi, zile de bucurie, zile de dulce, de frupt" (NChB), „în Câșlegi, de la Crăciun și până la Lăsatul Secului de Postul Mare" (BVL), „după dezlegarea sărbătorilor" (BPtS), „la sărbătorile mari, Crăciun sau Paști" (BMtR), „toamna, se bea vinul mai bine" (VVoA).

„Toamna, că e bogată, porcul s-a-ngrășat și vinul a fiert" (BtCuCu), după culesul viilor (BCșCș, BCțBo, BtSlD, BtSmR, GTvTv, GȚȚ, GVV, GVlVl, IPiB, ISBr, ITT, IVsC, VDmV, VPgM, VȘtCț, VrMrP, VrPfPf). „Atunci ari omul ci-i trebui" (VOnTț). „Toamna, că-i vin nou și s-o strâns di pi câmp bucatili" (IȚuȚu), „sînt de toate, e belșug de roade" (IMB). „Atunci îi lumea mai avutî, ari mult timp

şî chef di petreceri" (NVA). Nunţile se fac în Câşlegile de iarnă, ori în Câşlegile de toamnă şi pentru că atunci nu sunt prea multe treburi la câmp (BGG, BGlM, BHrPr, BMtPr, BPpI, BtGeA, BtPlPl, GCdCd, GCvCv, GCzFn, GMnMn, IHrP, IMţMţ, ITnS, NPtD, NUU, NZT, SFsFs). „Toamna şi iarna, când oamenii au mai mult belşug în casele lor şi când sînt mai liberi" (NAA), „pentru că atunci este toată lumea acasă, liniştită, nu-i la muncî" (BŞtcmR), „atunci îi timp di stat" (NCCn), „este vreme de nuntit şi petrecut" (NŞG). „La noi sî făceu mai mult în Câşlegili di iarnî. În 1912, într-o duminicî ĝi Câşlegi, au fost în sat dzeci nunţi" (ITtU). „Pi la Bobotează işău miresele cu cunună, işău la Iordan" (SFmFm). „Să nu fie în postul Crăciunului, Paştelor, Sfinţilor Apostoli şi Sfintei Marii" (SClB). „Nu se fac nunţi în zilele de post, în ajunul praznicelor împărăteşti, în săptămâna albă, în săptămâna luminată şi de la Crăciun la Bobotează. Nu au noroc tinerii" (SCP). „În post, preotul nu cunună" (BPjPj), „pentru că este păcat" (BPrPr). Să fie în Câşlegile de iarnă sau de toamnă, pentru că cei cununaţi acum vor fi bogaţi (mai multe localităţi).

În majoritatea satelor investigate, peţitul (stărostia) se face joi sau sâmbătă, logodna duminică, iar nunta ţine de duminică până luni noaptea. „La împeţit se merge joia, că-i zi cu noroc. Logodna [se face] sâmbătă seara, pentru ca duminică să meargă la horă mire şi mireasă, iar nunta duminică seara" (BBzBz). Vezi şi VPuC, VVşVş, VZrZr. „Sâmbătă seara sau duminica era tocmala (logodna). Nunta se făcea duminica" (SSjSj). În unele localităţi, peţirea se face joia sau sâmbătă seara, iar nunta ţine de duminică până luni seara (BBL, BPjB, BtDaE, BtHdHd, BtŞnŞn, BtUţS, BtVdHţ, GGT, GND, GSvSv, SPjD, SŞTm); în altele, zilele potrivite erau luni, joi şi duminică. Luni se peţeşte, „merg la băut rachiu" (IOO), ca să le meargă bine în viaţă şi să aibă un bun început (IBtM, IHlHl, IMţMţ, ISnS, ITtU, IŢuŢu). Luni, pentru că „e bine să porneşti la drum fără necazuri" (SBaBa). Să înceapă treaba de luni (ICiCi, IHH). Alţii consideră că joia trebuie să se meargă în peţit, deoarece este zi de târg, de bună înţelegere (IRgD, ITgBz, ITgC). „Joia îi ziua cu cel mai mare noroc" (BBlBl).

Duminica este socotită a fi mai potrivită pentru nuntă, fiind zi liberă, de dezlegare la toate, zi de băut şi de petrecere (VIvPg, VPdR, VTnTn, VrMrP, VrPfPf, VrTtBv), pentru că vin toţi oamenii (NPtG, NPtPv, NŞG), „îi mai multî lumi acasî" (BBsA), este zi în care tinerilor „le ajută Dumnezeu" (IBP) să aibă rod în căsnicie (IHHm). Joia şi duminica sunt zile fără ceasuri rele, aducătoare de noroc şi spor, bune pentru aşezat (SClBr), logodnă şi nuntă, mai cu seamă când este lună plină (BŞtcmB, IMcMc). Era iarăşi de bun augur dacă, în măsura posibilităţilor, peţitul, logodna şi nunta începeau în zile cu soţ, „ca să le meargă bine [tinerilor], să nu rămână văduvi" (BLO). În unele sate, se considera că este păcat să se petreacă

Scanned with OKEN Scanner

duminica (BCjCj, BFaFa, BNbG, BNbVs, BRcFr, IHlHl, IMcI, NBtN, NSbSb, NTmA, SMoA, SSdSd). Dacă într-o localitate erau două nunți, care ar fi trebuit să aibă loc în aceeași zi, una se făcea duminică și alta joi (BBsA, BtPrM).

Înainte vreme, nunțile țineau de sâmbătă seara până marți (BCșCș, ICiCi). Se făceau *Vedre* sâmbătă seara (NCsM, NZT), iar marți seara se adunau neamurile, care ajutaseră la servit nuntașii, să petreacă la *Crop* (NII). Se fereau să pornească pregătirile pentru nuntă în alte zile ale săptămânii, considerate a fi cu *pricaz* (BtSlD, VrPP). „Marți nu sî faci nimic pentru nuntî, cî îi rău di napasti, mergi căsătoria numai cu huit" (BtCuCu). „Marța nu, cî nici nu ti-nțelegi cu copiii, nu-i di samî" (BtGeD). În ziua de marți merge de-a hoarța (BtII, IVsC, NPeT, SGlGl, SHH, SVaVa, VNG, VȘȘ, VTnTn, VrPP, VrTmTm), „e pe neterminate, sî-ntoarci-napoi" (IMlC). „Zâci cî nu mergi nunta înainĉi, sî strâcî" (SDhDhM). Nici peținea, nici nunta nu trebuie pornite marți, pentru că e zi lipsită de noroc (NHB, NII), „nu alegi nimic din ci începi în zâua asta" (BtGeA).

Sâmbăta sunt trei ceasuri rele (BPtG, ISnS), „se întâmplă de mor tinerii înainte de vreme" (IPșS). Este ziua morților (BtCoCo, ILnG, IMsMs, NTPr, SGlGl, SHH, SHM, SVaVa). Vinerea e zi de sec și nu este potrivită pentru nuntit (BLO, IMcIz, IMnMn, SSdSd). În zilele de sec nu se merge la pețit (mai multe localități), „nu-i ghini, cî zâci cî mai îmblî strigoii șî n-au sî trăiascî la un loc" (SDM), „sî spuni cî umblî strigoii șî furî mireasa" (SȘM). În mod cu totul aparte, se mai consideră nefaste pentru nuntă Duminica Mare (NVA) și Vinerea Neagră (BLO).

B.I.2. Peținea

Prima întâlnire privind o viitoare căsătorie se face la casa fetei și se cheamă *peține* (majoritatea localităților), *pețit* (BLPr, BMtMt, BUV, GBșP, GCU, GPcPc, IStF, NBtB, NDH, NȚȚj, NZZ, SPsG), *pețanie* (SFmFm, SSdSd), *împeține* (GGG, GPP), *împețit* (BGG, BOnB, ISnS, IȚbPs) sau *stărostie* (SVvVv), cu variantele *starostie* (SGlGl, SSvSv), *starostească* (SSjSj) și *starosti* (SFnFn, SSaP).

Uneori se ducea însuși mirele să se înțeleagă cu părinții fetei. „Nu trimité om" (NZZ). „Viné el [feciorul] șî vorbé, apoi trimité părinții" (SFvFv). Mergea mirele, împreună cu părinții (BAA, BPjB), sau se duceau numai părinții băiatului (BtCuCu, SFmFm, SUlL). „Sî duci-m pețât tatu băietului sau un naș de-a băietului" (VIvPg). „Trimitea pe mama lui. Mai vorbé cu câte un gospodar, prieten cu părinții fetei, sî-i puie la cale: «– Ai da fata după gospodaru cela?»" (SPoPo). „Mama sau sora, ori o mătușî discuta dacî avé fata plăceri s-o ia feciorul cutare" (SVaVa). „Trimitea un pretin ori un neam sî vorgheascî cu părinții: îi dă fata sau sî-și cauti di treabî..." (BȘtcmB).

În cele mai multe cazuri însă se trimitea una sau două persoane pregătite special pentru această misiune: *un cercător* (BtCnM) care să vadă cum stau lucrurile, un *barâșnic* (NPpB), un *cioclu* (NChB), *conăcar* (BBL, BBlBl, VVoO) sau *colăcitor* (BBzBz, BDrDr, BLPr, BOH), *împețitor* (BCșCș, BVGd, BVL, BtRțC, BtȘtȘt, BtTrD, GCzB, GSvSv, IPrPr, VBcBc, VPrPr, VrRȘ, VrSR, VrTCl, VrVVș), un *lehău* (BtDbDb), *misit* (BPtG, BPtS, VrCrR), *pețitor* (numeroase atestări), *spititor* (IMcIz), *staroste* (toate localitățile), cu variantele *starostei* (BLpLp), *starosti* (BOnTț, BtCnM, BtDaB, IBtM, IHrP, IȚuȚu, NBdD, NCsM, SDhDhM, SSjSj, VAP, VPdR, VVoA), *starusti* (BHmHm, IScSc, ISnS, IVnVn), *starustei* (SDM), *staruşti* (IHoHo), *stărişti* (IStF), *stărustoi* şi *stărustoai* (NGmT), *stolnic* (GVlVl, NZT), *ştafetă* (NPşPş), *tălmaci* (BBsA, BOO, BtCuB, GPcPc).

La început se duce un singur staroste, ca să nu ştie tot satul ce se pune la cale (SClB, SHR, SMhMh, SPlC), „să nu ştie toată lumea" (BtVdB), „să nu se zvonească prea mult şi nici să nu bănuiască vecinii fetei sau ai băiatului" (GCzB). Mai ales, în caz că fata refuza, era bine să se țină secret (BtBB, BtII, BtȘtȘt, NIS, NPeB, NRdB, NUU, NVnVn, VRGi). „Sî nu iasî zvon în sat, cî s-o dus şi n-o vrut: «– Ai fost la cutare şi nu te-a vrut şi acum gii la mini?». Altă fată se laudă, ca să-şi facă *zvon* de măritat" (VrRȘ).

„La început merge unul singur. Când se tocmeşte nunta, merg mai mulți" (SHrHs). „Prima dată – unul singur, ca să vadă dacă vor s-o deie, apoi merg mai mulți, ca să lege nunta" (SGlGl). Dacă părinții fetei sunt în principiu de acord, merge un singur pețitor (GCU, GND, GUT, NSG). „Dacă părinții fetei sînt mai blajini, se trimite unul singur, dacă sînt mai îndrăciți, se trimit doi, trei, pentru a-i duce cu vorba" (BtSlD). „Dacă socrul mic este un om mai încuiat, se trimit mai mulți starosti, ca să-l lămurească" (NPeT). „Depinde cât îi di gré treaba, depinde cât sînt de buni de gură" (NȚȚj). Se duc mai mulți, „ca să aibă spor la vorbă" (GGrGr), „ca să se ajute la cuvânt" (NDlRg), „ca să poată ține la împăcăciune" (BMtPr), „să aibă părinții fetei mai multă încredere" (BHrO), „... şi mai mulți, că unde-s mulți şi treaba se face mai repede" (IMsMs). „Ei, mai spune unu o vorbă, altu alta. Poate părinți fetei mai țin la greu" (VGvO).

Starostele se alegea de multe ori dintre neamuri. „Cari iera mai ruşânos, trimitea starosti. Unu-doi moşi de-ai lui, tot o rudî" (ITtI). „Se trimet rude mai apropiate, cari ar sî fie nanaşi" (NPtPv), un bunic, un moş (GCnCn, NZT) de-ai flăcăului. „Eu am avut chiar pi Bujnețoaia – naşa mamei" (BtCnM). Mergeau mai mulți, o rudă de-a băiatului şi doi-trei străini (IVsC), un cunoscut (BtCpCp, VGrGr, VTR), un prieten de-al familiilor care voiau să se încuscrească (BCV, BGG, GGhGh, ICpP, IHrP, VrShB). „De obicei se apelează la o familie cu influență asupra părinților fetei" (VrMrP).

Scanned with OKEN Scanner

Dar, în primul rând, un staroste trebuia să fie bun de gură (GPP, GMtMt, IBlM, IBV, IPiB, IRR, NBdD, NȚȚj, SSjSj, VrShB), ca să „întorloace" pentru căsătorie (VȘtCț). Să știe să pună o vorbă bună (BHB, BHrPr, NVnVn, SPsG, SVaVa), un cuvânt nimerit (IBP, ISrH), ca să facă legătura (BtMiPn). „– Măi omule, Marie, uiti ci vra băietu, îi placi di fata ta!" (BtCnCn). „Sî lămurească pi părinții feti s-o dea după băiet, cî-i cuminti, harnic, fărî naravuri" (IȚuȚu). Se duc la stărostit și doi soți, un bărbat cu femeia lui: „– Nu vrei sî măriți fata? – D-apu' sî-ntrebi pi fatî, pi mama fetii! Șî mama fetii zâcé: – Po' sî mărit și mâini bolohanu aista!" (BtCoCo). Starostele este un om de onoare, bine văzut în sat ca să fie crezut, să poată depune mărturie în caz de înțelegere (mai multe localități). „Să fie un om mai cu greutate. Lua cuvântul la părinții miresei" (SȘM). „Dischidi cuvântu" (GCoCo), îi ia *cu încetișorul* (BtCnM, GGT), *puni la cali* (NCCn) pe ocolite: „Vorghesc despre an, despre rod, despre anotimp, dispre însurătoare" (BOrOr). „Iscodea cam care ar fi gândurile părinților și ale fetei despre băiat. Lăuda băiatul. Dacî vedea cî nu sî leagî vorba, pleca, dacî era băiatul pe placul gazdelor, aranja ziua vederii între viitorii cuscri" (BtGeD). Apoi întreba de pământ, de zestre, „cî doar râpchili maritî slutili" (SSdSd). Mai afla dacă tinerii nu sunt neamuri între ei (BtII) și dacă fata este de sămânță bună, fără beteșuguri (GCnCn). „Dacî nu vra fata, poa' sî trimatî. Șî la mini o trimăs Leon Bradațan ĝi mulĉi ori, da nuuu..." (SDM).

Dacă reușește stărostia, cei care au inițiat-o sunt răsplătiți. „Era servit cu vin și cu turtă coaptă în șperlă sau cu prune afumate pe lozniță și cu azimă" (BUU). Uneori, starostele este luat naș de cununie (SDaO, SPsG, SUlUl, VrCrR) și chiar „e primul nănaș la cununie" (SMoA). La unele nunți el conduce toate treburile (GCțCo). „Îl puni *vornic* sau altceva la nuntî" (BOnTț). La nuntă „este pus *stolnic*" (IMsMs) și este stimat tot timpul de tinerii care se căsătoresc (GCC, GCzB, GCzFn, GMtMt). „Era mai bine primit la nuntă decât unul străin" (BBsA). „Starustili primești cinsti, îi dă și lui o sticlî cu rachiu și-l bagî în samî mai ceva ca pi alții" (BHmHm). „Îi face o cinste, îi dă lemne, vin, țuică" (BPjPj). „I se făcea cinsti cu vin, rachiu și prăjituri" (NCsM). „Băiatul plătește-mpețitul" (VrRȘ). Este chemat la nuntă, i se dau cadouri: un rând de haine (VrBlBl), o pereche de ghete, o căciulă, o rochie, ciorapi, papuci (VrBdBs), la nuntă este așezat de părinții fetei la masă (GBhBh). „La nuntă se pune mai aproape de capul mesei" (BtII). „Primești un șărvăt, o năframă la nuntă, la masa mare. Îi mai dă șărvăt și *la rachiu*, când sî-mpacî cuscrii" (IAcȘ). Fata îi dă la nuntă prosop și o cămașă lucrată de ea (BCșCș, BPtF), la logodnă primește o pernă, un prosop și o cămașă (VrBPr), „o cămașă de staroste" (IȘpȘp).

Darul cel mai obişnuit pentru peţitori era *prosopul de staroste*, ce i se lega la braţul drept, la masa de cununie (IHrP, ISL). „Ie on prosop, cel mai frumos din toati" (ICsCs). Primeşte „un prosop mare, cu flori, cusut de mireasă, la masă, când se închină paharele" (IBlM), „prosop cât el de lung" (NUU), „un prosop di starosti" (SRB), „când vine la peţit" (NBtB), legat în jurul gâtului (SClB, VPdR), după cap (SDhDhM, SFoŢ, SSrZ). „I se pune un prosop şi joacă plosca drept răsplată" (VRR). I se dă un prosop de logodnă (IHlHl) şi unul la *pocânzâie* (IPşB). „I se leagă un ştergar mare în diagonală, până la brâu" (SSmŢ), „este legat cu un ştergar, cât este starostele de înalt" (SPlC), îi pune peste umăr un ştergar, „pânzătură ţesută în trei ori cinci iţe, după cum era mireasa pregătită" (SSjSj). „La nuntă i se dă de către mireasă un şărvăt frumos şi ocupă loc de frunte printre nuntaşi" (IMnU). Primeşte un şervet „ca plocon", iar „*stărăstoaia* ia un batic" (BtCoCo), ori „un rând di strai" (BtCuB). *Şervetul de staroste* este împodobit cu flori (IEB, SVtVg, VRGi, VŞtB, VrShB).

Starostelui i se închină „o *mâniştergură* ori o *broboadă*" (SVvVv), o *casâncă* (IOO), „un *batic* legat în diagonală pe piept" (SCfCf), o *basma* (SLL), un *tulpan* (SClBr). „Li se leagă arceşte câte-o năframă sau o pânzătură" (SGlGl), „frumoasă, aleasă, de borangic" (ICzC). Înainte vreme era legat cu un brâu ţesut de mireasă (SCpI, SFnFn). La sfârşitul nunţii îi mai leagă de gât, în glumă, o *cunună de paie* (BtDbDb), dar întotdeauna era luat *în cinste* (NBdG, NBhI, NGnGn, NPtD), „îi dăde di băut, îl aşeza pi scaun sus, la mărire" (NVA).

B.I.3. Mersul pe urmă

După peţit, părinţii cu fata se duc la casa băiatului, să se-ntâlnească cu viitorii cuscri. Această vizită poartă numele de *cătare pe urmă* (IScB, NSgV), *cătat pe urmă* (ICuB, IPiB, ITgB, ITgBz), *căutare pe urmă* (BUU, ICpB, IPrPr, VBcB, VGrGr, VRbD, VRbS, VVoO), *căutat pe urmă* (NIBt, NIS), *mers pe urmă* (GMnMn, VrBlBl, VrMrP, VrVV), *pi urmî* (BPtG, BPtS, BŞtcmR, ICiCi, VrBlP), iar cei care o fac sunt *cercători* (BtClP), ori *căutători de casă* (VrJP). „Mergé întâi peţâtoriu la fatî. Vorbeu, sî-nţelegeu şî pi urmî aduceu cavaleriu. Ăsta-i băietu! Nu-i chior, nu-i şchiop, vorbeşti, strâgî, ari-atâta averi... da. Ş-atunci îi spuni domnişoarii: «În cutari zî, poftiţi *pi urmî*, ca sî videţ şî gospodăria me». Casa uni ari sî steie băietu; cî stă cu tatî-su sau sângur la o parti, vedi şî nireasa. De-acolé sî duci şî bagî lucrărili, diclarî nunta la primărie. Pintru cî, dupa aceea, intrî-n cheltuialî" (Putna – Vrancea, Mg. 97, II, 60. Inf. Neculai V. Ursu, 85. Culeg. L.B., 1972).

Scanned with OKEN Scanner

B.I.4. Împăcăciunea

După *mersul pe urmă*, are loc, la casa fetei, o întâlnire între cuscri, staroste și tineri. „Mai întâi la *cearcat*, la flăcău, apoi la-*mpăcat*, la fată" (BtDbDb). *Împăcăciunea* mai este cunoscută sub denumiri ca *datul mâinii* (BLO, BSoC, IScSc, SBaBa, SMlP, SMşB, VIvIv, VrVVş), *încuscrire* (GBhBh, GGrGr, GRR, SMlP, VMlL), *împăcare* (BtRsRs, IHHm, NGT), *împăcat* (BtDbM, GCoCo, GSvSv, IRgD, NȚȚj), *înțelegere* (BtDaB, BtDaE, BtHdHd, BtRțC, GCțCo, GPP, IŞpH, ITtTt, NCsM, SDM, SUlUl), *pe vedere* (IBP, ISdSd, ISrSr, ITgC, ITtI, IȚuȚu, NBdT, SBrM, SCP, SMhMh, SVtVg, VBcBc, VVşVş, VrBPr), *la băut rachiul* (BtCpCp, IAcŞ, ILH), *punerea la cale* (BBuB, IPşB, IPşS), *tocmală* (IOO, SGlH, SPnG, VTnTn) și *vorbă* (BAA, GTvTv, NGnC, NŞŞ, NVA, SRB). În cazul în care flăcăul fură fata, după care vine la casa socrilor să se împace, această întâlnire se cheamă *iertăciune* (BBzBz, IPşS, ITnS, ITnTn).

La *împăcăciune* se discută zestrea, se stabilește data *croitului*, a logodnei și chiar a nunții (BtGeA, BtPlPl, BtUțS, IBvBv, ICsC, IVnVn). „– Tu ce-i dai fetii? – Apu eu îi dau o vacî, țoali. – Apu şî eu îi dau băietului o casî, un hectar de pământ, căruțî şî cai" (BtCoCo). Părinții fetei făceau o masă duminica, ori în altă zi de sărbătoare (BDmDm, BLpLp, BtCnCn, BtRpR, BtVdHț). Uneori, pe lângă cuscri, invită rude mai apropiate, cu care discută despre daruri (BSoC, ITgC). Părinții băiatului vin cu rachiul (GGhGh). Principalul act al întâlnirii este *datul mânii*. „Dau mâna socrii şi tinerii. Unul din casă taie mâna la tineri în sus, zicând: «– Noroc să dea Dumnezeu!»" (IRgRg). „Tinerii dau mâna, toarnî vin pisti mâni şi însoțitorii (unul din ei) taie mâna: «– Sî hie cu noroc! Sî meargî din plin!»" (VrVVş). „Dau mâna şî se cheamă cuscri" (SMlP). „Dau mâna, dau noroc şî gata, s-o prins!" (BHmHm). „După ce dădeau mâna unu cu altu şi cu părinții, mirili lua ulcioru cu gin sau rachiu şi beau *adalmaşu* (VBcBc). „Dau mâna, sî-mpacî şî stabilesc ziua când logodesc" (SRB).

B.I.5. Croitul

La puțin timp după *împăcăciune*, se făcea *croitul* (majoritatea localităților), ori *croiala* (BtCnM, BtSlD, IBB, ILnG, IRgD, IRgRg, NPtPl, SFoȚ), acasă la mireasă, în prezența neamurilor (BtGeA, BtGeD, SBşBş, SClB, SFvFv). „Se croia cămaşa mirelu, a soacrei, din pânzî ni-nceputî. Scote mai multe valuri, ca sî sî vadî cî-i gospodinî; era di cinsti" (BtVdB). Valul de pânză din care se făceau cămăşile pentru mire şi soacră, şervetul pentru nun, năframa de logodnă şi şervetele pentru vătăjei trebuia să fie neînceput (BtCnM, BtRpR, BtSlD, IVsVs).

„Cam la douî stămâni dupa ci s-o *împacat*, sî făcé *croitu*. Aducé mama feti un val di pânzî di bumbac cari sî țăsă bumbac în bumbac. Şî tatu feti îi

spuné unui vânător din sat, îl chema: «– Măi Gheorghi, mâni, cân a ci soarili ia aşa, dai pi la mini». Cî nu iara orî, ca cum existî acuma. Şî cân baga foarficu-n vălătuc, vânătoru pooaac! I-auzi oăăi, acolo croieşti pintru niri. Mama feti, ie era cu socotelili. Croie pintru niri, pintru nun, pintru nunî. La neamurili mai apropiati sî dădeu prosoapi. Apu cămeşî di soacrî, di socru…" (Butnăreşti – Neamț, Mg. 656, I, 7. Inf. Vasile I. Ciobanu, 81. Culeg. L.B., 1989).

„Gioi sara, cu o lunî înainte de nuntă, se croiesc prosoape, cămeşa mirelui, a soacrei şi şervetul pentru nun" (IVsVs). De multe ori, *croitul* se făcea odată cu logodna. „După ci sî logodé, sî croie camaşa mirelui şî sara sî făce şezătoari cu druşte şî sî cosé cămaşa şî şervetele pentru vătăjei" (SFvFv). Din această cauză, logodna se mai chema, în unele sate, *croit* (BtDaB, BtVdB, IBB, IVsVs) sau *croială* (IRgRg, ITT, ITtI, SUŞ). „Înainti vremi, la logodnă sî croieu cămăşi pentru nire şî soacrî. Scote mireasa vălătucul di pânzî" (BtRpR).

„Fimeili, acelea cari-s starostele mirelui (la noi în sat mărg în starostie numai fimeili), o-ntreabă pe soacra cei mari, mama fetei, dacă vra să croiască cămeşi. Atuncea, soacra cei mari scoate câte zăce valuri de pânză – care-s dupa cât îi fimeia de harnică la noi. Scoate multă pânză, limpede, şi de fuior, şi de in…, scoate un pat de pânză, un pat de valuri! Îi în fală, bineînțeles. Şî spune: «– Poftim, dragilor mele, din care vreț sî croiț. Aiestea-s a mirelui, aiestea a socrului, a soacrei, poftim, croiți!» Ş-atunci femeile să dau la croit. Croiesc două cămăşi de mire, două păre' di iţari, croiesc cămeşă de socru mare, croiesc multi cămeşi. Dacă mirele are două mame, doi taț' – vra să zâcă să nimereşte că unui mort dintăi – curoieşti şî la aciia. Fac câte şăsă-şăpti cămeşi, de drag, că-i place mirele; care-i place, care nu, curăieşte mai puțân aşa, să scape" (Botoşana – Suceava, Mg. 77, I, 1. Inf. Veronica D. Gheață. 55, Culeg. I.H.C., 1972).

De cele mai multe ori, însăşi mireasa trebuia să croiască sau măcar să înceapă croitul. „Mireasa punea pânza pe masă şi-ncepé sî croiascî cămeşă mirelui, soacrei, socrului. Sî făcé cî nu taie foarfeca. Naşul ori socrul cu flăcăul îi da bacşiş" (BtDaB). „Aducé valul di pânzî ghilitî şî-i făcé pi măsură şî cămeşă scurtî şî poali (fuştă): stanul aparti şî fuşta aparti, cusutî cu flori, cu horbotî pi margini. Apu mireasa sî făcea cî nu taie foarfecili şî ceré bacşâş, di ascuțât foarficili. Şî mirili îi dăde. Erau şî alti fimei acolo, îi arătau cum sî croiascî" (BtCuB). „Croia cămeşî di miri, di soacrî, di socru, da naframa di logodnă întăi sî croie! Se punea pi pâni. Nireasa i-o puné nirelui în brâu" (ITtTt). După ce croia mireasa, aduceau o babă flăcăului. O bătrânî sî-mbrăca urât, c-o furcî cu câlți într-o mânî, din cari torcé sau sî făce cî toarci. O puné lângî miri: «– Asta-i nireasa ta! – Da ci, pentru aiasta am êeltuit eu?» O scoteu toți pi babî, o băteu. Şî pi-urmî aduceu mireasa" (ITtU).

Scanned with OKEN Scanner

B.I.6. Logodna

Este ultima întâlnire înainte de nuntă și are loc la casa miresei. Logodna mai poartă denumirile de *așezat* (numeroase localități), *așăzământ* (SMM, SȘM), *așezare* (NAA, IMlMl), *croială* (ILnG, IRgD, IRgRg, ITtI), *croit* (BtDaB, BtGeA, BtGeD, IȘpH, ITtTt), *împăcăciune* (BtClP, BtDbDb, BtII, BtLL, BtȘtȘt, ICpP, IEE, IMsMs, VDmV, VPrPr, VRR, VTvS), *împăcare* (VGC), *înțelegere* (BStB, VAP, VBzR, VICș, VRGi, VVeVe), *la băut rachiu* (ILH, ITgBz), *la dat mâna* (NBțG, SRB), *legătură* (NȘȘ), *pețanie* (SDC, SFmFm, SFvFv), *pe urmă* (BȘtcmR, BVGd), *stărostie* (SFnFn, SMM, SSvSv) și *tocmeală* (SBtBt, SSjSj). Data logodnei se hotărăște de către băiatul și fata care se vor căsători (BBlBl, GCțCo, IHO, IHoHo, IMsMs, NBtB, NGmGm, VGrGr, VMlL), de omul cu fata (GCdCd, GCnCn, IMlMl, NPeT), de părinții fetei (BtȘnȘn, BtȘtȘt, BtUțS, BtVdHț, NChCh, NIS), de cuscri împreună (BHrO, BOO), de socri și miri (BMtMt, BUU, VrBdBs), de socri împreună cu nunii cei mari (SHB), de socrii mari și mici împreună cu nașul (BCțBo), de tatăl miresei cu starostele (SHM). Se plănuiește la *împăcăciune* (BAA, BHmHm, BPjPj, BtGeA, BtGeD, GGhGh, NȘG), la *pe vedere* (ITgC, NBdBd, NBdD, SCP, SHR), când *se fac vorbele* (GTvTv, NGnC, NVnN), la întâlnirea de la băiat – *căutatul pe urmă* (BȘtcmR, ITgB), la *schimb* (SDcDc), la *slovă* (BtMiR), ori la *tocmeală* (IOO).

Se crede că este bine ca tinerii să facă logodna cât mai aproape de cununie, pentru că „cine are logodnă lungă, nu are nuntă" (NGțGț). La o săptămână de la venirea starostelui, se făcea logodna (SDL, SPlC, SVvVv), la o săptămână după mers *pe vedere* (ITgC), la două-trei săptămâni după prima întâlnire (SVtVg), la trei zile de la *împăcăciune* (VTvS), ori la câteva săptămâni de la împăcăciune (ITgC, IVnVn). „Gioi sara, cu o lună înainte de nuntă" (IVsVs), cu două săptămâni-o lună înainte de nuntă (SDhDhM, VrVV), ori „cu 10 zile înainte de nuntă se face *logodna de grâu* la casa miresei" (NBțG). În multe cazuri însă tinerii logodesc în ziua nunții. „De obicei, în sat la noi logodna *oficială*, cu verighete ascunse în grâu, colac și basma foarte frumoasă, lucrată de mireasă, se face în dimineața nunții, când vin să ia mireasa" (BLO). „După darea mâinii, urmează cununia" (NBțG). „La noi este unită cu nunta" (ITnS), „în ziua nunții, înainte de a merge la cununie" (VrVVș). „Logodna propriu-zisă o oficiază preotul, când oficiază și cununia" (BtDbDb).

Logodna se face la casa fetei, după ce s-au făcut *vestirile* la biserică (SBiBi, SDM, SUlL, SUlUl) și după ce tinerii au fost logodiți de preot (BBuB, BCjCj, BPgSn, BRcFr, IMcI, NDjBr, NTmTm, VrVlVr). Dacă preotul vine acasă la viitoarea mireasă, face *jumătate de cununie* și-i pune să-și schimbe inelele (GCnCn, GȚȚ, IMcR, VrBlBl, VrPP). În unele localități, logodna începe la locuința fetei și continuă la casa băiatului, unde se și încheie (GRR). Atunci „se joacă perna de la mireasă pân-la mire acasă" (GPP).

Scanned with OKEN Scanner

În cele mai multe cazuri, se face petrecere cu muzicanți: „masă cu lăutari" (BCșCș). „Au muzicî, o trișcî și o vioarî" (SVtVg), „cu muzică și joc" (BtHdHd), „cobză, vioară, țambal (VrVV). „Cari li placi, aduc și muzâcî" (SSdSd). „Băiatul venea cu muzica" (BtCpCp). Vin neamuri de-ale băiatului și de-ale fetei (BtSlD), cam douăzeci de persoane (BtCoCo). „Frați, surori, vecini, socri" (SVaVa). „Viné neamurili, vecinii, cari erau poftiți. Altu nipoftit nu venea" (ITtU). „Petrec, mănâncă, beau până târziu, cu lăutari" (GRR), „cu sarmali și băutură" (BtVlVl). „Se cinstesc cu țuică și plăcinte" (BLPr).

La venire, „mirele bate în poartă și cere să i se deschidă, plătind o vadră de vin. În ușă-l așteaptă o mireasă falsă și el dă bacșiș la domnișoare să-i fie adusă mireasa lui" (VVoO). Îi aduceau o copiliță. Spunea: «– Du-ti, sî mai creşti!»" (BtSlD).

După mire vin părinții lui. „– Nici nu ni-ntrebați la ce-am vinit? Am vinit c-avem nişti fân di cumparat, da sî nu fie strâcatî claia la fund, sî videm dacî-i fânu bun, otava bunî" (SFmFm). Socru mic întreba: „– La ce-ați venit la noi?" Socrul mare răspundea: „– Am auzit cî aveți o juncî di vânzari ş-am vinit s-o cumpărăm" (VIvPg). „Unii bătrâni întreabă la ce i-o chemat și mirele sau un om răspunde că i-o chemat martori că vor să se căsătorească" (SVmVm).

„Într-o gioi sara, mai mult gioi sara s-așazau nunțâli. Vineu neamurili, pi cari li chemau, na; vineu părinții băietulu, părinții fetii, tiniri nu vineu. Numa gospodari vineu. Ş-apu stăteu di vorbî; ci-i dă la fatî, ci-i dă la băiet, cum iara pi timpu ceala. La *așazat* n-aveu muzicî, da o masî făceu. Stabileu zâua nunții, cari și ci dă pintru nuntî, cum și ci sî facî. Nunta sî hotără cam la doauî-trii stămâni dupa așazat" (Tișăuți – Suceava, Mg. 663, I, 11. Inf. Elisabeta I. Ghivnici, 71. Culeg S.C., 1987). Cuscrii prețăluiesc zăstrea" (NGmT), se discută ce dau părinții fetei ca zestre (BCțBj, BHrPr, BtDnH), se face o înțelegere între ei asupra a ceea ce va da fiecare (IEB, IHrP, ILB, ISnS, ISrSr); „îi dăm casî, pământ, vite" (SPoPo). „Promiteau zestrea; feciorul dă atâta pământ, casî, car cu boi, viti. Înainti vremi sî puné și o cauțiune de 10.000-20.000 lei, dacî strâca nunta unul din ii sî plătească, sî nu sî facî di ruşini unu pi altu" (SFmFm). Se stabilesc naşii de cununie (majoritatea localităților). „Tinerii pupau mâna la toți cei bătrâni din casă. Aranjau și data nunții și data când să se ducă la târg" (VrShB). „Părinții hotărau nunta și alegeau naşii" (BCșCș).

Inele de logodnă se puneau într-o farfurie cu grâu, pe care starostele o-nvârtea de trei ori, iar tinerii le căutau și le schimbau de trei ori (BOnTț, BPrPr, BPtG, IMnU, IPșS, ITgC, NBdD, NChB, NCsM, NZZ, SBaBa, SBrM, VȘtCț, VVoA). „Sî pun inelili în grâu și sî astupî c-o năframî și sî învârti grâu di vreo trii ori. Dacî ii îș' găsăsc inelili deodată, îi sămn bun și logodna-i făcutî,

dacî nu nimerea di trii ori, sî spuni cî nu-i ghini" (VBcBc). „Inelele se puneau într-o farfurie cu grâu şi le bâjbâieu pin grâu. Dacî-l găsé mirili mai repidi, zicea c-o prins coasa mai repede şî dacă-l găsea mireasa, zicea c-o prins a coase mai repede. Grâul cela *îl sămăna* pi tineretu care giuca la danț cu mirili şi mireasa" (BtVdB). „Cel care-l găseşte mai repede [inelul] ar fi mai harnic" (BtVdVd). „Care găseşte inelul întâi ari să fie mai harnic pe câmp, la secerat. Grâul acela îl făce colivă şi mergea la biserică, la 40 de zile după căsătorie, la *molifță* (NTPr). „Cari găsa întâi inelul, ari sî trăiască mai mult" (GGhGh).

Adesea inelele se ascundeau într-un vas cu orez (ICsC, NVA). „Starostea vâră inelele într-un castron cu orez, tinerii le aleg, le schimbă" (SMlP). „Verighetele se pun într-o farfurie cu orez sau bomboani. Mirele şi mireasa învârt de 3 ori farfuria, caută inelele, apoi îşi dau cadouri" (VGvGv). Se pune o farfurie cu orez şi pâine în care se învârtesc inelele (BCşCş, VAP). „Inelele sî punea pi-o naframî cusutî şi le schimbau mirii într-o farfurie cu orez. Al miresei rămâne la mire şi al mirelui la mireasă până la cununie" (NGțGț). Uneori vornicul învârte inelele şi apoi le pune pe degetele tinerilor (ISBr). „Cei ce le schimbă vor fi naşii tinerilor" (BLPr). „Mama şi tata fetei le dau inelele cu busuioc în mână" (SHR).

Adesea, în acest moment, al schimbării inelelor, se fac şi daruri. „Vornicu învârteşte farfuria [cu grâu, zahăr, sare, batic, pâine şi inele], de 3 ori. Mireasa ie bomboanile şi baticu, iar mirili ie un prosop sau o pernă, o batistă cusută" (VPrPr). „Mirele scotea din traistă horilca, o cinstea pe mireasă întâi, apoi pe ceilalți. Mama miresei dă cuscrei prişitoare, cameşă, frâmgi şi tulpan – primeşte opinci ori sandale" (SSjSj). „La logodnă, mireasa dădea mirelui cămaşă cu ajur, pernă, o batistă cusută" (VrShB). „Schimbă verighetele; mirele dă un cadou miresei şi mireasa îi dă un cadou. Participanții dau câte un bacşiş mirilor" (VVeVe). „Pe un pahar cu vin se pune cadoul miresei (bani) şi apoi cel mai bătrân [din casă] le pune inelele în degetul de la mâna stângă" (GMnMn). Se pun pe o tablá două verighete şi cadouri (BMtR, BPtF). Pe o tavă se pun darurile mirelui şi miresei, lângă inele . „Se învârte tava de 3 ori, aleg inelele, iau darurile" (VrBPr). „Nirili îi dă miresî cercei, ineli, batic, îi plăteşti fetia" (VIvPg). Tot atunci „mireasa îi punea mirelui la gât o batistă de matasă pe care o purta el tot timpul, până la cununie" (NTPr). Batista cu fluturi, numită *batistă de schimb*, o dăruia fata la logodnă (NVA). „Mireasa îi punea o batistă în piept mirelui, iar el îi da cercei" (BŞtcmB).

Logodna este consfințită şi prin *datul mâinilor*. „Aici, socrii mari şi cei mici dau mâna, altul taie; dezleagă mâinile şi zice *cu noroc*!" (NUU). „Soacrele dau mâna şi socrii unesc mâinile şi ei, dau în cruce (împreună mâinile unele peste altele), toarnî vin pe ele şi aceea-i logodna. Spun: «– Sî fie cu noroc!»"

Scanned with OKEN Scanner

(BȘtcmB). „Socrii dau mâna cruciș în timp ce starostele îi întoarce pe tineri cu fața la icoană, către răsărit" (NPpB). „Tinerii și socrii dau mâna în cruci. Starostele taie" (NTPr). „După ce s-au înțeles, tinerii dau mâna, tații lor dau mâna cruciș. Un staroste dă mâinile lor în sus zicând: «– Doamne-ajută și să fie într-un ceas bun!»" (SGlGl). „[Starostele] ie fata și băietu și dă mânurili, cheamî pi părinț șî pun toț mânurili lor, li disfaci și zâci: «– Sî fii cu noroc!»" (ICrCr). După ce tinerii pun mâinile cruciș, părinții le despart mâinile și spun „– Cu noroc să le dea Dumnezeu!" (SHR). „Mirele cu mireasa țin o batistă. Pun inelele acolo și toarnă vin deasupra unei farfurii" (GCnCn). Când dau tinerii mâna peste masă, „se toarnă yin peste mână și li se urează să nu se certe, [să aibă] rod în yite, rod în casă. Cum au ajuns la logodnă, să ajungem la cununie și la cumetrie. Când dă mâna peste masă, își pun inele în deștu și le-nfășoară mâinile cu bete, care rămân la băiat" (VrRȘ). „Starostili începi vorba, mireasa aduci o batistî și ii sî prind di batistî șî părinții taie. Batista rămâne la miri". „Sî prind di mâni cruciș, nirii și socrii, starostea taie" (NCCn). „Pune o năframă pe mână la băieț și le desface mâinile cu năframa" (IMcMc).

O altă modalitate de a încheia logodna este *ruperea găinii* (adusă de bucătăreasă) de către mire (GCC, GPP, VGvGv, VrTCl). „Sî herbi o găinî di cătri soacra nică și o rup la ora 12 noaptea. O pun pi o farfurii. Mirii pun mânili cruci pi farfurii ș-o învârtesc. Rup găina ș-o mănâncî toți cari-s acolo" (VPdPd). „La sfârșit, mirele rupé găina friptă și-o da la toți" (VAP).

Imediat după pecetluirea logodnei se chiuie și se trage cu pușca (GBcH, GCC, SVtVg, VrCrR, VrRȘ). După ce socrii dau mâna în cruciș, soacra mică ia fata de mână și i-o dă mirelui spunându-i: «– De la mine soție, de la Dumnezeu noroc!»" (NPpB). „Soacra mică îi dă mirelui mireasa, zicând: «– Ți-o dau grasă și frumoasă, cum vei păstra-o, așa vei avea-o!»" (ISdSd). Apoi mirii „s-așază pe o bondă pusă pe pernă, ca sî aivî noroc, sî hii pi moale" (GGhGh).

„[Logodna] sî facé la casa fetei. Sî facé cu inelili șî cu florili celea di miri șî di mireasî. Tinerii treceu *dupa masî* ș-aduceu pi *colțu mesî* o farfurie cu grâu șî în grâu iarau bagati inelili, șî pi farfurie iarau florili. Aicea sî obișnuié sî-i aducî mirelui mai întâi o batrânicî ceava, o batrânî îmbracatî urât, așa, mascatî. Șî trebuié sî-i deie niști bani ca sî sî ducî. Mai dimult s-aducé o *papușî*, ș-on copchil nic s-aducé, o fetițî micî. Șî la fiicari dădé câti ceava sî sî ducî. La urmî viné tata fetii ș-aducé mireasa cea adivarată", (Șaru Dornei – Suceava, Mg. 672, I, 18. Inf. Vasile S. Moroșanu, 62. Culeg. S.C., 1988). „Tot atunci făceu și o mireasî urâtî, o babî tremțăroasă și o duceu mirelui" (SFmFm). La sfârșitul petrecerii, „pun patru păhărele pe farfurie sau șase, beau tot și spun: «Atâta rău să rămâie cât o rămas în pahar!»" (NChCh).

Scanned with OKEN Scanner

B.I.7. Nunii și nașii

Naşii (nunii cei mari) se aleg de către tineri împreună cu părinții lor – socrii mari şi socrii mici (în cele mai multe cazuri), dar pot fi numiți şi numai de mire şi de mireasă (BBuB, BMtŞ, BPrPr, BtDaB, BtDbM, BtMiPn, BtVdHț, GND, GSS, IBP, IHlHl, ISnS, NGnC, NPtG, NPtPv, NPtS, SAA, SFvFv, SMhMh, SPjD, VGvGv), numai de către băiat (BGfB, BHB, BPtF, BUrUr, BtBB, BtRțC, BtŞtŞt, GTvTv, ICiCi, IMcIz, IVnVn, NBhI, NIR, NPtD, SDhDhM, VDeV, VrRRț, VrRŞ, VrTCl), de cuscri (BtCuCu, BtMiC, BtSlSl, IHO, IMcMc, IMnMn, ISdSd, NBdBd, NBțG, SDC, SFoO), de părinții mirelui (BBzBz, BPjT, GCzB, GMnMn, GUT, IEB, IHrP, IScSc, NGmGm, NIBt, NVnVn, VDmV, VrTtBv), de mire împreună cu părinții săi (GCzFn, IIA, ITT, ITtU, VrBPr, VrBdBs), de socrul cu băiatul (GCțCț, GVlVl, ICuCu, ILnG, ITgB, NŞŞ, VIvIv, VIvPg, VTvS), „di socri, di miri şî starosti" (SClBr), de părinții miresei (SPlC), ori de *vătăjelul de casă* (SŞdŞd).

Atunci când sunt mai multe persoane care vor cununa, alegerile le fac ambele familii ale cuscrilor. „Mireasa îşi alege naşii ei, iar mirele pe ai săi. Pot fi mai mulți naşi (chiar peste 10 perechi). Ei se întrec care dă mai mult" (SGlH). „Uiti cum: nunta i-a nirelu. Dacî puni bani şî mireasa, ari voie sî puie şî ea nuni din partea ii. Dacî nu, nu. Nirili hotărăşti cini sî cununi. Sî pun două pânî la şase perechi di nuni mari. Nu-s neamuri aşa di aproapi. Asta-i aşa… o pomanî, da nu-i neam, ci neam?" (BHmHm).

În mai multe localități se numesc separat naşii şi nunii, termeni care în cea mai mare parte a Moldovei sunt resimțiți astăzi ca sinonimi. „Naşii sînt cu lumânările. Nunii sînt din familia mirelui, neamuri aproape. Ei sînt cu *serviciu*" (NBtN). Tinerii îi aleg pe naşi, iar nunii sunt numiți de părinții flăcăului. „La noi sunt naşi şî nuni. *Nunu* vini după naş. Îi din partea mirelui, un frate sau o soră, dar n-are obligații ca naşu. Nu duci făcliile" (NBtB). Nunii se pun dintre rudele mirelui (BAA, BHrPr, BLPr, BMtPr, BPjB, BUV, ICpP, IMlMl, SSrZ). Naşii sunt „cununa nunții" (NTmA), nunii sunt numiți „gospodarii nunții" (NDjB). Nunul este socotit „nădejdea nunții" (IBtBt), „răspunzabilu nunții" (IHlHl), „mâna dreaptă a stolnicului" (NGrGr), „naşii merg înainti cu lumânărili, nunii vin în urmî cu trăistili" (IMcR), naşii sunt „fala nunții" (BLcLc), nunii sunt „truda nunții" (BNbVs).

Cei care vor cununa sunt aleşi, „se prind" la *aşazat* (IMlMl, NBdBd, NBțG, NGmT), la *croială* (IRgRg, ITtI, ITtTt), când se *dă mâna* (BLO), la *împacat* (GCvCv, GSvSv, IRgD, ITgBz, NȚȚj, VTR), la *împăcăciune* (BPjPj, BtLL, GȚȚ, IBvBv, ICiCi, IHH, IMcMc, IMşMş, IPbP, IPrPr, IVnVn, NII, NŞG), la *înțălegere* (BDmDm), la *pețanie* (SFmFm, SFnFn, SFvFv), după *pețit* (BMtMt, NBdD, VGC, VGrGr, VLL, VMlL, VPgM, VVoO), la *pe vedere*

Scanned with OKEN Scanner

(SHR), ori la *tocmală* (IOO, SGlGl, SMM, SSjSj, VTnTn). Cel mai adesea însă sunt numiți la *logodnă* (majoritatea localităților) și chiar după *logodnă* (BHrHr, BOH, BUrUr, BtCoCo, BtRpR, BtTrD, GBcH, GGhGh, GUT, IAcȘ, IBB, IMlC, ISrSr, SDaO, SHM, SPlC, SȘM, SZC, VrRRț, VrRȘ, VrTCl), la o săptămână după *logodnă* (IMțMț, SVaVa), cu câteva săptămâni înainte de nuntă (VrTG), cu două săptămâni înainte de nuntă (NPșPș) și chiar în ajunul nunții (GCU, GTvTv, SFvFv, SMhMh, VGvGv).

Primii solicitați să cunune sunt nașii de botez, ai mirelui (cele mai multe atestări). „Se întreabă nașii de botez ai băiatului" (VrShB). „După logodnă, mirele alege nașul, care, de obicei, este nanul care l-a botezat" (GCțCo). „E bine ca nuni să le fie nașii băiatului, pentru a le merge bine tinerilor în gospodărie" (VDeV). „– Te-am botizat, eu trebui sî ti cunun!" (ITtI). „Trebuie să-i cunune nașul de botez al băiatului" (GCoCo). „De cine a fost botezat să fie și cununat" (BSoC). „Nunii trebuie să fie nașii de botez ai mirelui sau un fecior de-al nașului de botez" (BOH). De multe ori sunt puși să cunune și nașii de botez ai miresei. „Să fie nașul de botez al fetei sau al băiatului" (BtDnDn). „Ori nânașul lui, ori nânașul ii..." (ITtTt). „De obicei, nașul de botez al fiecăruia" (GCdCd). „Un naș de la mire și unu de la mireasă" (SMlP). „După logodnă, mirii caută pe nașii lor de botez și-i întreabă" (GGhGh). „E bine ca tinerii să fie cununați de nașii de la botez" (NȚȚj) „fie ai unuia, fie ai altuia" (IMB).

Dacă cei care i-au botezat nu mai sunt în viață, ori din diferite motive, nu pot oficia la cununie, precum și în cazul în care se pun mai multe perechi de nași, se aleg persoane dintre rudele mai îndepărtate ale mirelui (BtSlD, BtSmR, BtVdB). „Cearcă din neamuri" (GCnCn). „Atunci sî puneu două parechi di nuni, una din partea fetei, una din partea băiatului" (SFmFm). „O pereche din partea mirelui și o pereche din partea miresei" (SClB). „Din rude, mai vârstnici" (NGțGț). „Tot dintre neamuri" (SLL), „din neamuri ori dintre prieteni gospodari" (SFvFv). Mai rar își alegeau nași din rude apropiate (BtMiR, SPoPo, SStSt). În cele mai multe cazuri se preferă străini, pentru că „Nu-i bine ca nunii cei mari să fie rude apropiate cu tinerii" (IPșS) și „nu se pot încuscri neamurile" (SHR).

„Se aleg nuni oameni mari, în vârstă, bine înstăriți" (SPnG), „oameni de vază din sat" (NBdD), oameni gospodari (NGnC, NPtPl, NPtS), din familie bună (IMțMț, NSgV, NZZ), oameni cu stare (BtGeA, GVV, SMoA), cumsecade (BtGeA, IȘpH, SGlGl, SMM, SȘM), bine văzuți în sat (BtGeD, ISS, IȘpH, NAA, NBdT, NRdB). „Sî fie cineva cari sî poatî vini în lume, la nuntî, sî fie mai luat în samă" (SPP). „Se caută un om de cinste, care s-aducă oameni la nuntă" (NȚȚj). Unii se oferă singuri să cunune tinerii. „Mai mult vin ei di bunî voi!" (SLL). „Sî prindi atunci, la *croit*: «– Eu vreu sî-i cunun!»" (ITtU). Altfel,

Scanned with OKEN Scanner

se duc la ei acasă; „mergeu părinții înainti la nuni, pi urmî tinerii" (SFnFn), „merg cu rachiu la cei ce vor să-i ia de nuni" (BtII). „Într-o zi de sărbătoare, merge mirele cu unul din părinți și discută cu cei ce vor să-i cunune. Merg cu o sticlă de vin și dacă cel propus de naș a gustat din sticla mirelui, înseamnă că treaba s-a făcut! Îi cunună!" (GGrGr).

În majoritatea cazurilor, se pune o singură pereche de nași. Acum însă, în mai multe localități, numărul acestora depășește trei-patru perechi. „Amu sî pun șî șăpĉci-opt pareĉi" (SDL). „Înainte era o pereche de nași. Acum sînt mai multe" (BtMiR). „Acum sî pun șî douăzăci di perechi!" (SFmFm). „Așa li-i mai în falî" (SSjSj).

Nașii devin, după cununie, „ca niște neamuri adivarati" (BtGeA). „Se crede că de la nuntă au devenit neamuri" (BtCuA). „Înrudirea-i ca și cu părinții. Nașilor de cununie le săruți mâna, le ceri sfatul. Ei te-mpacă" (GCnCn). „Nașii de cununie sînt mai ceva ca părinții. Tinerii se jăluiau lor" (NBdD). „Naşa ți-i mamă și naşul ți-i tată" (NBdG). „Nașii sînt considerați ca rude apropiate, mai apropiați ca verii" (IMțMț). „Sînt neamuri de-aproapi. Ti sfătuiești cu dânșii, ti-mprumuți, te-agiuți" (IȘpH). „Nașii sînt al doilea rând de părinți ai tinerilor" (VrShB), „părinți sufletești" (BUU), „na, dor nunii sî țân ca al doilea părinți ai tinerilor" (SSdSd). „Trebuie să fie ca părinții" (VrCrR). Între nași și fini exista „o legătură sfântă de rudenie" (NVnVn). Fiind *părinți spirituali* (BGfB, GMnMn, IMșMș, NIS, NUU, VGvO, VrPfPf), nașii sunt „cei de-ai doilea sfătuitori după părinți și primii care îi vor ajuta pe tineri la întemeierea căminului" (SBtBt). Sunt considerați cel mai apropiat neam al finilor (SBșBș, SPjD). Este o înrudire „ca și înrudirea de sânge" (SPP). Între familiile lor nu se fac căsătorii (BLO). „Nunii sînt rude cu finii și nu au voie să păcătuiască între ei, se afurisesc" (BPjBs). Copiii lor nu se pot căsători (BtDbM, BtDnH, BtLC, BtMiPn, BtVdHt). „Se spune că în viața de apoi mireasa va fi soră cu naşa" (BBlBl).

Finii trebuie să-i respecte pe nași (BOnB, BtBB, BtRțC, GGhGh, GPP, IOO, NGțGț, NȘȘ, VrBlBl), ca și pe părinți. Nașii „erau ținuți la mare cinste" (SFvFv). „Aveu o încrediri frumoasî în naș" (VPdPd). Le poartă respectul și pentru că le-au ținut lumânările în biserică în ziua nunții (BBzBz, BCșCș, BȘtcmR, VrRRț, VrRȘ, VrTCl, VrVV). „Se zice că naşu le-a luat focu din cap (cununiile) cu iertarea păcatelor" (VrMM). „Nașii sînt garanți în fața lui Dumnezeu asupra trăiniciei căsniciei celor doi tineri" (BtClP). „Nunu îi martor la cununii, cî vor fi gospodari" (IBvBv). Naşul este un fel de garant „în fața lumii și a lui Dumnezeu, că noua familie va fi unită" (BtȘtȘt), „este garant pentru viața morală a tinerilor" (GMtMt). „Sînt marturi în fața bisericii" (VBcBc), „fac o credință de înrudire creștină" (BBsA).

Scanned with OKEN Scanner

Cel care cunună face o faptă bună (VPrPr, VVşVş). „Cei cari cununî îs fericiți di Dumnezău, fac pomanî" (NPpB). Naşii au grijă de fini de-a lungul vieții (BtLL), „să-i pună la cale la fapte bune şi să fie buni gospodari" (BPtG). Naşii trebuie „să dea exemplu de bună purtare în societate şi trai bun în casă [...], să dea sfaturi bune finilor" (BPtF). „Naşii îi învață cum trebuie să se comporte în lume" (SBiBi). „Cum îi viața naşilor, aşa-i ş-a cinilor" (NGmT).

B.I.8. Druştele şi vorniceii

Mirele şi mireasa aleg dintre prieteni şi neamuri mai multe persoane tinere, care să-i însoțească şi să-i ajute în timpul nunții. „Eu pun pi sora, tu puni pi văru..." (BtCoCo). „Îs tinerii cu care au pitrecut, tineri di sama lor" (IŞpH), „aleşi, din vreme, dintre frații, surorile, verişoarele şi prietenii mirelui, ori miresii" (BtŞnŞn). „Hotărăsc mirili şî mireasa. Îi aleg, na, îi nunta lor!" (BHmHm). Uneori, „mireasa alege cavalerii, mirele alege druştele" (NCCn). „Ii [vorniceii şi domnişoarele de onoare] îs douî rânduri, pintru cî îs aleş' di niri şî di nireasî" (VPdPd). „Mirele îşi alege câțiva vătăjei, iar mireasa tot atâtea druşte" (SPsG). „Pi vataşi îi alege mireasa, pe druşte mirele. Cum sî-nțeleg ei între ei" (SFmFm). „Fiecare vornicel avea druşca lui" (NPpB). „Vatajăii sînt puşi di druşti, cari şî ci prieteni ari, nu sî puni fărî samî" (SSjSj).

„Druştile şî vătăjăii îs puşi de mire. Ai miresî îi numeşte mireasa. Sunt druştele şi vătăjăii mirelui, druştele şi vătăjăii miresei. Şi strigă vătăjăii mirelui: «Druştile di la mireasî / S-o fălit că ştiu a coasî, / În cămeşa cei di miri, / O cusut on an de zâle!» Da ele spun-napoi: «– Nice asta nu-i aşa, / Numai gura ta cei rea, / Că luni sar-am curăit-o / Şî marț sar-am şî gătit-o!» (Botoşana – Suceava. Mg. 77, I, 1. Inf. Veronica D. Gheață, 55. Culeg. I.H.C., 1972). Fetele şi băieții respectivi poartă numele de *ciubotărițe* şi *vornicei* (BtRpR), *cuscre* şi *cavaleri de onoare* (IRR), *cuscre* şi *vornicei* (ICsCs, ICsCz, IȚuȚu), *domnişoare de onoare* şi *cavaleri de onoare* (numeroase localități), *domnişoare de onoare* şi *vornicei* (NRdB, VAP, VLL, VLR, VPdPd, VRGi, VrTCl), *domnişoare de onoare* şi *vornici* (BHB, BLO, GBcH, GCțCo, GCțCț, GCvCv, GCzFn, GȚȚ, VRbD), *druşte* şi *cavaleri de onoare* (BPjPj, NGțGț, NIC, NIcA, NPeT, SŞdŞd), *druşte* şi *druşti* (NBțG, NDlDl), *druşte* (*svetenke*) şi *drujbe* (BtMiR), *druşte* şi *vătăjei* (NPtD, NPtPl, NSgV, NŞŞ, SFsFs, SSvSv, SVaVa), *druşte* şi *vornicei* (majoritatea localităților), *druşte* şi *vornici* (BBuB, BCşCş, BCțBo, IMlMl, IMnMn, IMnU, ITgBz), *pârcălăbițe* şi *vornici* (VrPP, VrVV), *surori de mână* şi *frați de mire* (VrShB), *surori de mire* şi *vornici* (GCnCn), *surori de mireasă* şi *cavaleri de onoare* (BHmHm, BOnTț, BVGd, NII, NIS, NPeB, NPşPş), *surori de mireasă* şi *frați de mire* (BAA, BBzBz), *surori de mireasă* şi *vornici de mireasă*

(BPtG, GGrGr, VIvPg, VrMM, VrRŞ, VrTtBv, VrVVş), *vornicese* şi *vornici* (BBsA, BGG, BOO, BŞtcmB, GCzB, GGhGh, GMnMn, GNP, GPP, GSvSv, GUT, GVV, NZT, VMcP, VTvS, VrSR), *vorniciţe şi vornici* (BDmDm). Adesea, în aceeaşi comună şi chiar în acelaşi sat coexistă mai multe denumiri.

Pe lângă perechile de tineri din alaiurile miresei şi mirelui – care, în genere, nu depăşesc numărul de 12, „sînt patru vătăjăi: 2 ai mirelui, 2 ai miresei" (NPtD), „câte doi sau câte patru" (NGţGţ), „2-4 vătăjăi [...], două-patru druşte" (SSvSv), „12 vornici şi două-şase surori de mire, două-şase surori de mireasă. Trebuie să hie cu soţ" (VrVVş) – sunt aleşi mai mulţi *vornici* sau *chemători*, care fac invitaţiile la petrecere (GRR, GTvTv, IHrP, IMcIz, IMşMş, IPşS, ISnS, ITnS, VIvPg). „Se pun şi câte 40 la o nuntă" (BMcMc). Ei pot fi aleşi şi de naşi (IMcMc), de nuni (NCsM, SBşBş, VrTtBv), ori de părinţii mirelui şi ai miresei (IBtM, IMcIz, IMcR, VIvPg, VrTtBv).

Druştele şi vorniceii participă la cele mai importante momente din prima parte a ceremonialului nupţial. Dintre vornici şi vorniciţe „se aleg doi, un băiat şi o fată, care servesc la *dulceaţă* poporul. Orice invitat care vine e servit cu dulceaţă, vin sau ţuică" (GPP). Înainte de înhobotat, druştele apără mireasa, „gioacă batistuţele în jurul miresei şi strigă" (ITgC), „ajută mireasa la găteli" (BLO), pun în pieptul nuntaşilor flori şi beteală (BUrUr, NPtS, NTPr, SPoPo, VrBlBl). De la *împăcăciune* până la *aşazat* ele dorm la mireasă acasă şi cos la cămăşi, batiste, prosoape pentru nuntă. „Agiută la treabă, la gătitul miresei, la încărcatul şi discărcatul zestrei. Merg la cununie şi stau până la dezbrăcatul miresei de vol" (VVşVş). Acestea coseau şi la cămaşa mirelui, la cămăşile socrilor, la prosoapele de închinat şi batistele cu flori pentru vornicei (IIA, ILH, ILnG). Năframele purtate de vornicei sunt brodate de druşte (numeroase localităţi). Dintre *surorile de mireasă*, două ţin oglinda şi altele două duc lumânările (BVGd). Domnişoarele de onoare şi cavalerii de onoare duc lumânările de cununie (BPjBs, GGG, GGT, IHH, IPbP, ISrB, IStF, NDH, NIS, NPeB, NPşPş, SPoPo, VRbS, VrTCl). „Druştele duc lumânările când merg la biserică, mirii le aduc la întoarcere" (NŢŢj). Vătăjeii ajută la servit mâncarea la masă (SFmFm). „Unul din vătăjăi se numeşte *fecior de mire*, care ajută pe *rânduitor* la pus şi servit băutura şi la înhobotat mireasa" (SSvSv). Un vornic, care ţine în mână un băţ legat cu ştergare „iesă întăi cu danţu" (IVnVn). În timpul nunţii, vătăjeii şi druştele joacă *năframa*. „Se aşază pe două rânduri, faţă în faţă, ţinând în mână năframa (druştele) şi o sticlă de rachiu (vătăjeii). În ritmul muzicii încearcă să fure unul de la altul năframa sau sticla. Apoi dansează năframa" (SFsFs).

Druştele şi vorniceii poartă în piept batiste şi flori cu beteală (majoritatea localităţilor). „Au în piept floare albă cu beteală şi o batistă cusută

Scanned with OKEN Scanner

cu pui. Ori prosop pă umăr" (VrTtBv). „Vornicii purtau batiste pe umăr, mai apoi în piept, cusute cu mătase, mărgele şi fluturi (VrPfPf). Surorile de mireasă şi vornicii aveau „batistă în piept, cu flori şi cu ajur" (VrMM). „De doi ani a ieşit obiceiul la noi în sat şi poartă numai o batistă mică în piept sau nişte fleoncuri făcute din peteală şi panglică albă" (ICsC). „Vornicii poartă o batistă în piept, peste care se pune fonta cu peteală" (GCdCd), „au batiste în piept şi cocărzi cumpărate" (GCC), „poartă în piept şervețele cusute cu motive populare" (NPtPv). „Druştile şî cavalerii di onoare au în piept *țâmir* di peteală, făcut de mireasî" (BPjPj). Vorniceilor „li se pune pe piept câte o floare cu beteală" (BPtF). „Vorniceii poartă la mână o batistă albă lucrată de mireasă, iar druştele poartă fondițe făcute din panglicuțe albe şi beteală, lucrate de fetele din sat, când s-au adunat înainte în casa miresei" (BtCuA). „Vorniceii au la buzunarul hainei o batistă albă, cusută, peste care se pune floarea de la mireasă cu beteală" (ITT). „Vătăjeii poartă o batistă brodată la piept, în partea dreaptă" (SDC). „Vorniceii au batistă în piept şi flionc cu peteală. Druştele poartă în piept o floare" (SHR). „Surorili di nireasî au batisti şi *ghirlanti* mai mari în piept" (BOnTț). „Vornicii şi vornicesele au flori cu petealî, *țâniruri*, la piept" (BOO). „Fetele au floare de ceară şi beteală în piept" (BtDaE). „Fetele şi băieții poartă *țimire*, batiste cu flori şi pamblici cu beteală la piept" (BUrUr). „Pune batiste în piept cu inițialele miresei, peteluri" (VrBdBs). „Vătăjăii au în piept cordeluță albă cu mirtă şi beteală" (SGlGl).

În multe alte cazuri, vorniceii poartă batiste înflorate pe brațul stâng (BtII, BtLL, BtŞnŞn, IBvBv, ICiCi, IMsMs, SGlH, SHH, SHM, VRbD). Batistele acestea sunt lucrate de druşte (numeroase localități). „Vornicii au batiste cu franjuri şi cusute cu trandafiri, pe care le pun sub formă de triunghi la mâna stângă" (IEB). Vorniceii „poartă la brațul stâng o batistă cusută cu flori şi cu inițialele mirelui şi ale miresei" (VRbS), au „năfrămi prinse la mână de către mireasă" (NȚȚj), „basmale înflorate prinse pe mânecă" (BLO). „Druştele au floare în piept şi batic după cap, iar vorniceii – năframă cusută la mână" (IOO).

Vornicii mirelui „poartă *teşlaifuri* pe umărul stâng" (GGrGr) sau baticuri (GGrGr, GPcPc). „Au baticuri ori batiste pe umeri [...]. Câți băiți ari în casî, au batiste pi umeri (IMlC). Băiatului îi pune druşca lui batistă pe umeri (SPlC, SPP, SUlL). Au batistă pe umăr (GCnCn), „câte o basma trecută peste umăr" (NRdB), „un batic pi umăru drept" (GRR). Druştele şi vorniceii purtau „baticuri scumpe" (NBtB). „Vorniceii aveau casâncî la gât" (NBtN), „purtau o năframă mare, cusută cu flori, prinsă peste spate, ca o eşarfă" (ICsC), batiste pe spate (ICsCs, IPrPr, IRR, IȚuȚu), au o batistă pusă cruciş, în diagonală, peste piept (BPtG, GCvCv, VrTG), „cu monogramă" (VrVVş), purtând însemnele

Scanned with OKEN Scanner

mirelui şi miresei (BPtG), „un prosop legat curmeziş" (NTPr), „ori prosob pă umăr" (VrTtBv). „Vătăjăii poartă şărvite la curea" (SŞTm).

De puțin timp, au apărut deosebiri coloristice în însemnele vorniceilor şi druştelor. „Au batiste în piept, cusute de mireasă, vornicii – bleu, vornicițele – roz" (GPP). „Fetele poartă panglică roz, iar băieții albastră" (VMlMl). Vornicii miresei poartă batiste bleu, iar cei ai mirelui batiste albe sau roz (GBşP). „Au batiste în piept, fetele albe, băieții albastre" (GBhBh).

Druştele au pe cap coronițe (BtDaB, GGhGh, SUlL, VAP, VLL, VrCrR), coronițe din flori (SDbDb, SDhDhM, VVeVe), ori „coronițe albe, de beteală" (BŞtŞt). Mai poartă fire de beteală pe frunte, în păr, pe tot capul (BLO, BtAB, BtDnH, IPlB, IPrPr, IPşB, ITgC, IVnVn, NBhI, VrBBs, VrRŞ, VrShB, VrVV). „Au peteală legată la frunte, *jâghiuți*"(ICuCu). „Fetele se leagă cu o şuviță de beteală în jurul capului şi o lasă să atârne cu un capăt până la brâu" (VŞtB). „Vornicesele îşi pun *scule* de peteală la gât" (VrMrP). „Vornicesele au *iță* de beteală în păr" (BBsA). Vorniceii au floare la căciulă ori la pălărie (în toate localitățile).

Piesa distinctivă, specifică vorniceilor, este bățul ornamentat, pe care îl țin în mână până la sfârşitul nunții (numeroase localități). „Vatajăii aveu băț, aşe lung, cu batistă şi la trei cornuri, canafuri" (SŞM). „Vorniceii poartă batiste albe cu flori la băț" (BtMiPn), „aveu băț înflorit tăt, cu două şervete, unul al lui şi altul de la druşcî" (SVaVa), „poartă un băț legat cu o năframă, cu hurmuz" (SVvVv), „un băț împodobit cu o batistă, legată cu brad şi peteală" (BCV). „Druştele pregăteau batistili de vatajăi, fiecare la prietenul ii. Batista o puné la un băț împodobit cu fel di fel di aţî coloratî şî cu canaci la capât" (SPoPo). „Înainti vremi, sî lua un *băț di vatav*, de 30-40 cm lungime, împodobit cu matasă multicoloră, cu un canaf di matasă în vârf şî sî leaga naframa tot la bățu ceala. Bățu sî baga, cum era mai îndamânî, la cojoc, sî-l vadî tătî lumea" (SSjSj). „Vătăjeii poartă flori în pălărie şi au un băț înflorit cu o năframă" (SMhMh). Vorniceii au *băț de chemător*, cu peteală, cu roş, cu flori" (NBrBr), „băț împodobit cu prosop şi cordele" (NGmGm), băț învelit „cu batistî şî cu o pamblicî frumoasî" (NVA). „Druştele cos năfrămi la vatajăi; acum li poartî pi mânî, înainti puneau pi băț împodobit cu mătase, cu flori" (SFmFm). „Numai *vornicelul de casă* avea un băț cu un şervet în capul bățului" (VŞtCț).

Vornicii purtau *bastoane* învelite cu câte o batistă înflorată (BŞtcmB, SBtBt, SCP, SFsFs). „Vătăjăii au câte un baston la care e legată o năframă făcută de mireasă" (SSvSv). „Vătăjeii dau miresei bastoanele, ca să le lege batistele: «– Poftim aceşti brazi, ce se cer îmbrăcați!» Mireasa le primeşte şi le leagă batistele. Ei îi mulțumesc miresei: «– Cum ai îmbrăcat aceşti brazi, aşa să-ți îmbraci şi

bărbatul!»" (BtGeA). „După nuntă, vorniceii aruncau beţele peste casă, ca sî rămâie mireasa pi loc, sî nu plece din casa aceea" (BŞtcmB). „Vorniceii purtau, înainĉi vremi, *boĉirci* la braţ, adică toporaşe" (SDL). „Vorniceii au batiste cusute cu fluturi la cârjă" (NGnC). „Sî făce *toiag* cu flori pentru vornicei" (NBtN).

Tot vorniceii purtau o traistă de piele cu ploscă în care aveau rachiu (IEE, SBtBt, SCfCf, SClBr, SCP, SDM) sau vin (NPtS, SPsG, SStSt, VMlL, VPrPr). Aveau „trăistuţe cu sticle de rachiu şi colaci" (BtMiR) sau numai sticle cu rachiu în mână (IMlMl, IMnMn, ITgBz). „Băieţii, vornici aleşi de mire şi mireasă poartă o sticlă cu rachiu sau vin, [împodobită] cu o batistă şi beteală" (BBuB). „Vornicii vin călări, „cu ploşti împodoghiti cu batisiti [...], pe cai împodoghiţi cu fonti, şărveti şî crenguţe de brad" (VrPP).

Fetele, „cuscre bogheti" (ICsCz) se îmbrăcau cu ce aveau mai frumos (SPoPo), „cari di cari mai înzărzălată" (ITtTt). Împreună cu vorniceii, puţin mai prejos decât mirele cu mireasa, făceau bucuria şi frumuseţea nunţii (toate localităţile).

B.I.9. Conducătorul nunţii

Pentru ca nunta să se desfăşoare după datină, sub bune auspicii, se alege un om cu experienţă, să dirijeze spectacolul marital în toate momentele sale. Odinioară, aceste atribuţii îi reveneau *nunului*, care era fratele mai mare al mirelui sau o rudă a acestuia pe linie paternă. Astăzi, personajul respectiv poartă numele de *colăcer* (IBtM), *conăcar* (BLO, SFoŢ), *conocar* (ICsCz, IEE, IHHm, IHrP, ILB, IRR, NCsM), *druşc* (SFnFn, SFvFv), *lehău* (SDaO, SPsG), *om de încredere* (BtCnM, BtCuCu, BtDbM, BtŞtŞt, GTvTv, ICsC, SAA, SCfCf, SClBr, SCpI, SDC, SDcDc, SLL, SSdSd, VrCrR, VrJP, VrPfPf), *paharnic* (SBiBi, SMşB), *rânduitor* (SMoA, SSvSv), *staroste* (ITT), *stolnic* (numeroase localităţi), *vătăjel de masă* (BtII, SCP, SPnG), *vornicel de casă* (NChB, NPşPş, NPtPl, NPtS, SPnPn, SŞdŞd, VCsPt, VPuC), *vornicel de masă* (VŞtB, VŞtCţ), *vornic* (cele mai multe atestări), cu variantele: *vornic de casă* (BDmDm, ISBr, IŢbPs, NIB, VBcBc, VDeV), *vornic de gloată* (ICsCs, IIA, ITnS, ITnTn, VGrGr, VTR), *vornic de închinat* (NCnV), *vornicul cel mare* (BtGeA, BtGeD, ISnS, NPeT), *vornic de masă* (BVGd, IBlM, IBP, IBV, ICpB, ICpCp, ICrCr, ICuB, ICuCu, IHO, ILnG, IRgRg, ISrSr, ITgB, IVsC, IVsVs, VPT), *vornic de loc* (BMtŢ), *vornic de local* (BBL), *vornic de ogradă* (VPgM) şi *vornic de sat* (BPjB, BPjPj, BPrPr, BVL). Uneori se alege şi un *vornic al miresei*, ori un *tălmaci* (NChCh).

Sunt încă multe aşezări în care *nunul cel mare* conduce nunta, fie în mod direct (BtMiR, GBhBh, GBşP, GCţCţ, GCzFn, GPP, IMlC, IPrPr, NGmT, NPpB, NŞG, SCfŞ, VrVV), fie ajutat de *nună* şi de alţi nuni (BtDaB, BtDaE,

Scanned with OKEN Scanner

BtLC, SDhDhM, SFmFm, SHB, SSaP), de *socri* (BȘtcmB, BtClP, BtCuB, BtDbDb, BtGeA, BtGeD, SVvVv, VAP, VDeV, VPdR, VRbD), de *vornic* (BtSlD, BtUțS, IMlMl, NBțG, NCnP, NGmGm, NGțGț, NIR, NPtG, NSgV, NUU) sau de *bucătar* (BtLL, BtMiC). Vornicul este adesea „arvunit de *nun*" (NZZ), ales de el (BtCoCo, BtCpCp), se află sub conducerea nunului (BtAB), „îi la dispoziția nunului" (NBdD). La unele nunți dirijează naşul cel mare (BDmDm, BtMiMi, VrMM, VrTCl) ajutat de oamenii socrilor (SFvFv, SHM, VrTtBv) sau de vornic (SVtVg, VVoS). „Treburile le dirijează naşul de botez al mirelui. El îl dirijează şi pe vornic. Vornicu îi cu închinatu şi cu primirea gospodarilor la nuntă" (NPtD).

La altele răspund socrii, părinții mirelui şi ai miresei (BPjBs, BtRpR, GBhBh, IBvBv, VrRRț). „Şî parinții miresei ş-a mirilu. Au grijî sî nu sî-ntâmpli batai, niplăceri" (SDM). Dar mai ales socrul cel mare, „gospodaru care face nunta" (VRbS), gazda petrecerii (BGfB, SClB, VVeVe), „omu ĝi casî" (SDL) conduce (BLpLp, BLPr, BPgSn, BtCuA, BtVdB, GCC, GCoCo, GRR, IPbP, NAA, NVA, NVnVn, SBrM, SBtBt, SHR, SMhMh, SStSt, VBzBz, VTnTn, VZrZr). „Tatăl mirelui, ajutat de cineva dintre rude pregăteşte ca toată lumea să fie mulțumită în timpul petrecerii" (NBhI). „Capu nunții îi socru cu băietu" (BtCnCn).

Pe lângă omul care dirijează treburile la nuntă, se află mai multe ajutoare *de nădejde*: „bucătariul cu mâncarea şi *cealariul* cu băutura. *Cealar* alegeu unu cari nu-i *horilcău*, sî pazascî [băutura], camara cu *horilcă*" (SSjSj). „Sînt mai mulți şi se cheamă *de încredere*, *de alergătură*; de obicei sînt rude ale mirilor" (ICsC). „Sî numesc *dregători*. Sînt mai mulți. Rudi cu mirili" (VRGi). Sunt mai mulți stolnici care servesc la masă şi ajută bucătăreasa (BBsA, BCțBj, BHB, BHrC, BȘtcmR, GCzB, GGG, GGrGr, GVlVl, IMlMl, SMM). „Cei însurați se numesc *stolnici*, iar flăcăii, *vornici*" (BPtF). „La cep, *cepari*, iar la masă, *stolnici* – rude de-ale mirelui" (GCnCn).

Un rol important îl joacă bucătăreasa sau *corcerița* (SClB, SDaO, SSdSd). Ea este ajutată de druşte şi vătăjei şi de unele femei gospodine dintre rudele mirelui (IȚuȚu, SGlH, SPsA, SUlUl). „Socrii şi nunii mari sînt dirijori, iar bucătăreasa dă la mânî" (SVaVa). Servitul la masă este condus, în unele localități, de un *chelnic* (VPdPd), *chelar* (VrBdBs), *chelnir* (BPtG, GPcPc) sau *ospătar* (BHrO), ales tot dintre neamurile mirelui. Bucătăresele sau bucătarii mai primesc ajutor de la vornic şi naş (BtHdHd, ICiCi, ITtU, SZC) şi de la alte persoane, rude cu mirele şi mireasa (SVsVs, VMlL, VOlT). „Sînt mai mulți cari agiutî la treabî, şî barbați şî fimei, neamuri de-a lor" (IȘpH). De obicei tatăl mirelui numeşte, din rudele sale, oameni de încredere pentru diferite treburi, unii cu masa, alții cu însoțirea mirilor etc." (GTvTv).

Scanned with OKEN Scanner

Vornicul cel mare provine de obicei din altă familie decât cea a mirelui ori a miresei (majoritatea localităților). Dacă se întâmplă să fie din același neam cu tinerii care se căsătoresc, nu se consideră o încălcare a datinii. „Vornicul poate să fie rudă cu mirele" (IMlMl). El poate fi „rudî ori cu mirili, ori cu mireasa, după cum îi placi acilui ci faci nunta" (BtDbM). În cele mai multe localități există însă un vornic ori stolnic, profesionist, chemat la toate nunțile din sat. Acesta cunoaște *rânduiala* (IAcȘ, IHlHl, IHoHo, IMcIz, IMcMc, NBB, NBdBd, NBtN, NTPr), *rândul* (SCpI, SMoA), *regula* nunții (IBP, IBlM, IHO, SMșB). Trăsătura de caracter principală a conducătorului petrecerii este aceea de a fi *om de încredere* (BOnTț, BOrOr, BSoC, BUU, BtCuCu, SAA, SCfCf, SMoA, SSmȚ, SZL, VGvGv, VIvIv, VRV, VrBPr), un om *cinstiti* (BtCnM, BtCuCu, BtȘtȘt), „di credinți" (BOO). „Îi omul de încredere căruia i se dă în primire băutura și mâncarea și cheile de la camara unde păstrează toate acestea" (BtCuCu). Vornicul este „din neam di gospodari" (NIB). Trebuie să fie priceput, dar și „glumeț, bun de gură" (IMsMs), să fie om de duh (IBV), să cunoască toată lumea chemată la nuntă (SBiBi), ca să poată să le facă oamenilor pe plac, să-i înveselească (ICpB, ICrCr, ICuB, ILnG).

Vornicul cel mare închină nuntașilor, îi întâmpină în casă, la masă (ICuCu, SFvFv, SRB). „El merge și cu schimburile, ură și la colac" (SFnFn), „aduci lumânările nunului" (BtDbM), „faci primirea cu o farfurie cu cozonac, cu țuică" (IHH), „așaza pi masă, dizlega masa" (IRgD), „închină paharele, cinstește lume" (BtSmR).

Vornicul „era îmbracat aparti, național, ave baston, batistî șî flori la baston sau ave un șărvât la baston. Ave petealî șî flori în piept. Era chiar străin. Nu, nu, sî nu cie rudî. Nu știi dumneata, când îs rudi mai ies vorbi!" (BHmHm). Cel care conduce treburile la nuntă primește „șaluț la gât, doi colaci și bani" (SBșBș). „Îi dă un kil de rachiu, un ștergar și un colac la *Iertăciune*, ori după ce se termină nunta" (SVmVm).

B.I.10. Schimburile

Darurile mirelui către mireasă și ale miresei către mire, constând în straie de nuntă, poartă denumirea de *amanet* (BtDaE, BtPlPl, SVaVa), *plocoane* (BOO, BtCpCp, BtCuB, BtCuCu, BtRmRm, BtSlD, BtSlSl, BtȘnȘn, BtȘtȘt, IBvBv, IȘpȘp, ITT, NFăM, NSbT) și *schimburi* (majoritatea localităților). Aceste schimburi se fac la *împăcăciune* (GSS, IBB, ICiCi, IEE, NIcA) „după ce se făcea *înțelegerea*" (BDmDm). „Se fac schimburi de daruri atunci când s-a hotărât căsătoria" (GGrGr), cu două-trei săptămâni înainte de nuntă (BtUțS, GRR, SStSt). „Mirele trebuie s-o înnoiască pe mireasă cu o săptămână-două înainte, la o petrecere, când iese în lumi. «– Nici nu s-au luat bine și-a înnoit-o!»" (VrRȘ).

Scanned with OKEN Scanner

Cu o săptămână înainte de nuntă, tinerii se duc amândoi la târg, în oraș, și-și cumpără haine de sărbătoare pe care le vor schimba în ajunul cununiei (BtCnM, BtDbM, VrRȘ, VrTCl, VrVVș). „Straili mirilui erau pastrati pânî duminicî dimineața, când mereu la biericî, la cununie. Viné alaiu mirilui la mireasî, acolo-l ducé într-o camarî șî-l îmbracau druștili mniresî" (SSdSd). Uneori, după cumpărare, fiecare își păstrează hainele noi, până la nuntă, fără să mai aibă loc vreun ceremonial anume (BtCnM, BtCuCu, BtDbB).

Schimburile se fac de multe ori la *logodnă*. După ce se dau inelele, se schimbă hainele (BBL, BCțBo, BGG, BGlM, BOnTț, BPtF, BVGd, BtPlPl, GGhGh, GMtMt, GPcPc, IHoHo, IMșMș, IȘpȘp, NPtD, SAA, SPsA, SRB, VBzBz, VGvO, VIvPg, VZrZr, VrBdBs, VrCrR, VrJP, VrShB, VrVV, VrVVș), după logodnă, în săptămâna nunții (BtDnH, BtGeD, ISrH, NBdD, NDH, SClB, SUlUl), cu două-trei zile înainte de nuntă (IBtM, ICsC, ILH, NRdB, NVnN, SFvFv). De cele mai multe ori, schimburile se fac în ajunul nunții, sâmbăta. „Cu o sarî înainti di cununie, nașii fac schimburi di haini întri niri. Nirili-i dă rochițî di nireasî șî ie îi dă cămașă" (BHmHm). „Sâmbăta seara se închină darurile mirelui miresei, și ale miresei mirelui" (BtVdVd). „Înainti di nuntî, sâmbătî seara mereu cu șchimburili; hainili miresii erau duse la casa mirelui și hainele nirelui la casa niresii" (ITtI). Schimburile au loc sâmbătă seara la *vedre* (GȚȚ, NDlDl, VrMM). „Sî făceu la *masa cei nicî*, sâmbâtî sara, la mireasă acasă" (IHO).

În numeroase sate, *schimburile* se închină chiar în prima zi a nunții. „Când o ia pe mireasă, le închină vornicul" (ICrCr). „Hainele miresei le închină înainte de cununie, când se duc la mireasă acasă" (NBțG). „Înainte de cununie, când mergé mirele cu vătăjăii" (BtII). Se închină schimburile înainte de *înhobotat* (BtTrD, GCnCn, GCvCv, NBțG, NZZ, SFoO, SHR, SȘTm, SZL). „Schimbul de haine se face în timpul *împetelatului*, înainte de cununie" (VGrGr). Hainele se schimbau, cel mai târziu, la *masa cea mare* (IHrP, IMlMl, IPșS, ITtU, IVsC, VȘtCț).

Schimburile sunt duse de *conocar* (NCCn, NGnC) de „ginerică și un flăcău" (VrTtBv), ori de mire (BOO, BȘtcmR, IPșB, NChCh, NPtPl, SVtVg, VOlT). „Mirii se duc unul la altul, fără să se întâlnească" (IPlB). „Mirele dă cadou miresii și mireasa mirilui și-și spun: «– Sî li porți sănătoasă [sănătos] sî-ți hii de ghini, sî hii într-on ceas bun" (VPdPd). Mirele și mireasa schimbă darurile între ei, fără asistența cuiva (BMtPr, IHH, ITgB, NVnL, SStSt, VrMM, VrPP). De cele mai multe ori sunt alte persoane care duc schimburile și le închină. „O chiuitoare le închină" (SMlP). „Druștile din partea mirelui duceau lucrurile, darurile, miresei și invers" (IMțMț). „Drușcu urî [...], închinî daru pentru mire, pus într-un lighean acoperit" (SFnFn). „Mereu mai mulcî fimei. Una, mai gurișă,

ducé *coşarcuța* cu hainili. Restu ĝi fimei ĉiuié" (SDL). „Sî dădé sâmbâtî sara. Era o fimei cari li ducé. O cinsté" (BtRȚC). „Naşu li duci la niri şî naşa la nireasă" (BHmHm). „Nănaşii mergeu cu darurile" (SUlL). „Nânaşa duce hainele de la mire la mireasă şî nanaşu duce hainele de la nireasă la niri" (SȘTm). „Nevestele din alaiul mirelui sî duc cu nuntaş', cu vornicei la mireasă iar nevestele din alaiul miresei sî duc la casa mirelui, cântând" (SFnFn). Merge un om de încredere, numit de mire dintre neamurile sale (SCfCf, VBzBz, VrBlBl, VrVVş). Soacra cea mică duce hainele la mire, soacra cea mare vine la mireasă cu schimburile (SHB, SHH, SHR, VOlT, VRV). Le duce starostele „cu femei şi muzică" (SMM), „o soră a mirelui sau o mătuşă" (BtClP). Cu darurile merg vătăjeii (SCpI, SDM, SGlGl). „Duceu vatajeii di la mnire cununa la mireasî şî vatajeii di la mnireasî duceu, sâmbâtî sara, camaşa mirelui" (SFmFm). Vornicesele închinau darurile la mire şi mireasă (BSoC, BȘtcmB, BȘtcmR). De cele mai multe ori însă le închină vornicul. „Vornicu închină plocoanele miresei în casă. Apoi mirelui le-nchină afară, în pragu uşii" (BtCpCp). Uneori le închină un vornicel (BtSlD, BtSlSl, BtȘnȘn, BtȘtȘt, IBvBv, NUU, SPlC, SPnPn).

„Mireasa făcea cămeşî cu pui, izmene, brâu, şi mirili îi lua rochii şi văl" (BOrOr). „Mireasa îi făcea cămaşă de mire, cu râuri, cusută cu fir la guler. Mirele trimite miresei, în dimineața nunții, papuci, un colac numit *păpuşă*, ploscă de vin şi înapoi veneau la mire cu cămaşa lucrată de mireasă" (BOH). „Mirele îi cumpără miresei rochie albă, iar mireasa cămaşă" (BHrO). Mireasa lucra cu mâna ei cămaşă şi ițari pentru mire, iar mirele îi cumpăra rochie, voal, tulpan şi pantofi (BtDbM, BtMiPn, BtRȚC, BtSlD, GBcH, GCC, GSvSv, ISdSd, ITT, NBdP, NBtB, NPtPl, NZT, SDbDb, SDcDc, SDhDhM, VAP, VrBPr). „Mirele îi făce rochii di mireasî, îi lua bertî. Fata îi făce cămaşă şi ițari di lînî" (ITgBz). „Plocoane pentru mireasă: bertă, bariz, pantofi; pentru mire, cămaşă de mire" (IBvBv). „Înainti îi făce nirilui cameşă cusutî. El îi lua rochie, pantofi, vol şi şărvăt di schimb, brâu" (NHB). „Mireasa îi dă mirelui cămaşă şi şervețel de schimb. Mirele îi ia haine de mireasă. O-mbracă *ganț* – foarte frumos, care nu sî mai pomineşti!" (NPtD). „Mirele ducea daruri miresei: papuci, cămaşă, tulpan şi alte straie. Când ajungea la mireasă, ea trimitea înapoi daruri pentru mire: cămeşă de mire, ițari. Alaiul era compus din vătăjeii de ambele părți, ai mirelui şi ai miresei. Erau însoțiți de muzică, mai aveau la dânşii şi o ocă-două de holercă" (SDC). „Mirele cumpăra miresei cizme şi tulpane. Mireasa îi da cămeşă, izmene şi năfrămi de pus în brâu" (SHrHs). „Mirele da cununa miresei şi un şal mare de mireasă. Mireasa îi făce mirelui cămaşî şî naframă de curé" (SPoPo). „Cameşa mirilui sî cosé numai di rudi, ca sî n-o vrajascî ciia straini, vo fatî cari sî i-l iei miresâi" (SSdSd). „Mireasa trebuie sî-i facî mirelui cămaşă

albă; dac-o faci cu pui, zâce că plângi" (SSjSj). „Fata dă un colțar, un prosop, cămașă și băiatul, un batic, rochie" (VCsPt).

„Vornicul aduce hainele miresei pe o oglindă și-i zice: «– Poftim, cucoană mireasă, / Uite, cuconul mire se-nchină / Cu un frumos dar din partea lui. / A umblat prin toate orașele / Și s-a străduit să-ți cumpere / Haine frumoase, / Să te mulțumească» [...] Apoi vornicul înturna batista cusută cu flori de mireasă și i-o da mirelui: «– Uite și cucoana mireasă / Cu ce se închină dumneavoastră, / Cucoane mire, / Cu o batistă frumoasă, / La care a cusut nopți de-a rândul»" (BPjBs). Sau: „Ajungă-te voie bună, / Cucoană mireasă, / Uite cu ce se închină domnul mire, / Că el, de când cu dumneavoastră e logodit, / În mare grijă a încăput. / Cu corabia a călătorit / Și pentru dumneavoastră haine a găsit. / Rochie frumoasă de mătase, / Pentru dumneata aleasă. / Te rog să primești / Și să nu bănuiești" (BSoC). „Vornicelul îi spune mirelui: «– Poftim, cămașă de borangic, / Ce stă frumos pe trup!», iar miresei îi zice: «– Poftim, rochie de mătasă, / Ce n-ai purtat la mama acasă»" (BtGeA). „Vornicelul duce darurile de la mire și le închină miresei: «– Poftiți un șal mândru de înșălat / Să vă fie drag de purtat, / Ghetișoare gălbioare, / Să-ți fie drag să le tragi în picioare, / Cu tureatca de buhai, / Să vă țină nouă ani, / Cu talpa de gâscă, / Să umblați numai pe prispă, / Să strigați găinile, / Să audă numai vecinile, / Și cu șnurul de lână, / Să vă țină numai până la fântână / Și înapoi să veniți cu dânsele în mână»" (BtSlSl). „– Poftim, domnișoară mireasă, / De primiți daruri gătite, / Pentru dumneavoastră de mire pregătite, / Să vă împodobiți, / Ca o porumbiță să fiți", spune vornicul miresei (BtVdVd).

„În încăperea cu zestrea, vornicul închină întâi darurile la mireasă: «– Bună seara, jupâneasî mireasî [...] / Iată ce vă dăruiește domnul mire: / Nișteciuboțăli nouă nouțî, / Cu treizeci, patruzeci di petecuțî, / Cu talpa de iapî, / Să fie de adus apî, / Cu chelea di cucoș, / Să fie de mers prin sat dupa borș»". Apoi îi închină mirelui: „O cămașă de bumbac, / Să vă fie după plac, / Cusutî cu strămăturî / S-o purtați cu voie bunî, / Cusutî cu matasî, / De la cinstita mireasî" (IHrP). „Merge *vornicul de masă* și spune: «– Poftim, domnișoară mireasă, / O rochie de mătasă, frumoasă, / Și o pereche de pantofi cu toc, / Ca să poți sufla în foc. / Poftiți și nu bănuiți! / O rochie de mătasă, / S-o ai de umblat prin casă / Și-o pereche de papuci / Cu călcâili de nucă, / Să fii sprintenă la fugă!»" (ISrSr).

„Vornicul cel mare închină la mireasă: «– A fost la Piatră / Și n-a găsit marfă curată, / A fost la Buhuș / Și n-a găsit marfă de-ajuns, / A fost la Bacău / Și-a găsit lucru foarte rău / Apoi, la Țarigrad a apucat / Și-a găsit marfă pe plac. / Corabie turcească, / Stofă leșească, / Țesută din mătase cu bumbac»" (NGmGm). „La-*mpăcăciune* vornicul închină fetei: «– Bucură-te, cucoană mireasă, / Ți-nchină mirele o rochie frumoasă, / Adusă de la Țarigrad, / S-o

purtați cu drag, / Și-un batic de mătasă / Și pantofi / Să-i purtați sănătoasă prin casă, / Și cercei și mărgele / Să vă fie drag de ele»" (NIcA). „Miresei: «– Vă închină cuconu mire / O corabie încărcată, / De pe mare adunată, / Cu un rând de haine de mătasă / Să le purtați cu drag prin casă, / Și o păreche de pantofi de lac / Făcuți din chele de iapă: / Unu-i făcut luni și unul marți, / Cel de luni lunecă, / Cel de marți închedică»" (NIB). „Vornicul închină la *Vedre* mirelui: «– Ajungă-te voie bună, cucoane mire, / Ți-nchină cucoana mireasă / O cămașă de bumbac, / Ca să-ți cie pe plac, / Cusută cu fir, / Să-ți cie cheful deplin. / Poftim și ține, / Să-ți fie de bine!»" (NDlDl). „Cu darurile merge vornicul: «– Vă închină, cucoana mireasă / O corabie încărcată, / De pe mare adunată, / Cu un rând de haine de bumbac / Să vă fie dumneavoastră pe plac»" (NIB).

„Nevestele din partea mirelui sî duc cu nuntași, cu vornicei, la mireasî: «– Noi vinim cu schimbur'li, / Ț-aducem ciuboțăli, / Închistriti și-nfloriti, / Cî-s di miri prigătiti. / Ciuboțălili-s di lac, / Cî ni-o fost voia pi plac, / Tulpănelu țî-i cremuț, / Așa ț-o fost țâi drăguț»". Nevestele miresei sî duc la casa mirelui, cântând: «– Frunză verdi di salciri, / Dischideț ușa mai bini, / Dischideț ușa la casî, / Noi sîntem de la mireasî / Noi vinim cu schimbur'li, / C-așa-s obiceiur'li, / Cu cameși di satin, / Sî-ț cii voia diplin, / Cînga țî-i di stramaturî / Sî-ț cii cu voi bunî, / Iățarași-s di matasî / Di la cinstita mireasî»" (SFnFn). „«– Bună seara, jupânească mireasă, / Seara a înserat / Și noi schimburile nu le-am schimbat, / Aveți aici o oglingioară din Ciudei, / Ca să te cauți pe la cercei, / Mărgeli cumpărate din sat, / Ca să faci cinste la bărbat, / Și ai și o pereche de papuci / Cu talpa de cal, / Ca să te poți urca la deal, / Și cu talpa de iapă, / Să te poți coborî la *hrapă*». Mirelui [îi spune]: «Izmenele cu brăcinarul de sarad, / Să nu umbli noaptea prin sat, /Cu brăcinarul de tei, / Să nu umbli după alte femei, / Să-ți placă asta ce ți-o iei»" (SBiBi). „– Bună seara, jupânească mireasă! / Ți-a trimis mirele: / Hobot mândru din Banat, / C-ai fost bună de măritat" (SVvVv). „–Poftim, jupâneasî mireasî, / O catrincioarî aleasî / Ș-o cămeși înfloritî / Di-al tău niri dăruitî […], / – Poftim, jupâni miri, / O pereche de ițari de bumbăcel / Și-o cămeși frumoasî / Di la a ta mireasî" (SGlGl). „– Ajungă-te voie bună, / Domnișoară mireasă, / Se închină domnul mire / Cu această corabie înflorită, / Pentru dumneata prigătită / În care este un bariz / Și un testemel de in, / Să fie cheful deplin / Și o rochie de mătase / Pentru dumneata, cinstită mireasă" (SFoO).

„Vornicu închină darurili dati di niri niresî și spuni: «– Poftim, cucoanî nireasî, / Vă închinî cucon uniri / O rochii di matasî, / Ca s-o porț numa pin casî / Ș-o perechi di papuci, / Cu talpî di gâscî, / Ca sî ieș numa pi prispî / Sau cu talpa di iapî / Sî vă duciț și la apî». Apoi închină darurile date de mireasă: «– Nireasa îț închinî / O cameșă cu flori, / S-o iubești pânî ci mori!»" (VBcBc).

B.I.11. Muzicanții

În funcție de posibilitățile locale, de preferințele nuntașilor și de averea socrilor, la nuntă sunt chemate fanfare, orchestre și tarafuri. „Fanfara și orchestra. După preferința mirelui" (NBtB). „În sat la noi, la nunți cântă fanfara, care este pe gustul tinerilor. Orchestra cântă la nunțile mici, care se fac duminică seara" (GCțCț). „Dacî-i nuntă mică, îi cu orchestră, dacî-i mare, îi cu 9 muzicanți – fanfară" (SȘM). „La nunți mai mari s-aduci fanfarî" (BOnTț). „Preferă fanfara – semn de nuntă mare, frumoasă" (SFnFn). „Toți vor fanfară, să se audă, deoarece nunțile se fac afară" (ICsC). „Banta cântă tare și se aude, de departe, că la cutare cetățean este nuntă" (BtCuCu). „De obicei fanfara, iar la nunțile mai alese, orchestra" (GCdCd). „La familii mai înstărite cântă orchestra, la nunta țărănescî cântă banta" (SPP). „Ziua se preferă fanfară, noaptea, orchestră" (BPtF). Dacă nunta se ține în casă, se aduce orchestră, dacă are loc afară, cântă fanfara (BHrHr, IPrPr, IPșS). „Fanfara mai mult. Cari era mai așa, puné țâgani cu cobza și vioara" (ICrCr). „Pun muzică fanfară, cântă și orchestra, iar la unele nunți mai sărace, cu acordeonu" (VrPfPf). „Șî muzica fanfară și orchestra. Fiicari aduci ci-i placi șî ci poati plăti" (BtII). „Care cum îi dă punga sî plătescî" (NVA). „Cari-i mai înstărit ia o orchestră" (VrRȘ). „Fanfarî sau orchestrî, ci sî poati găsî" (ITtI). „Dipindi șî cum găsăsc" (SSdSd). „Care-o hi. Pe-amândouă" (GRR).

Alegerea între fanfară și orchestră se face în funcție de vârsta solicitanților. Adesea, bătrânii preferă fanfara, iar tinerii orchestra (BCțBo, BGG, BHB, BMtPr, BtAB, BtHdHd, BtVdB, GBcH, GCU, GSS, IAcȘ, IMsMs, IPșB, SSaP, SSmȚ, VCsPt, VRV, VȘtB, VrBPr, VrMrP). „Tinerii vreu mai mult orchestra, sî poatî dansa după ea. Bătrânii vreu fanfara, ii îs mai surzi. Da pitrecirea nunții îs viorili. Fanfara faci zgomot așa, ca la panaramî" (BHmHm). „Șî orchestrî șî bantî. Lumea, la noi, la țărănimi, cere banta, da băieții iști tiniri, orchestra" (SDhDhM). „Cântă și fanfara și orchestra. Tinerii preferă orchestra, fiind mai doritori de dans în salon; vârstnicii preferă fanfara, doresc să joace în curte hori, sârbe etc." (VrBlBl). „Vârstnicii preferă fanfara, iar tinerii orchestra sau magnetofoanele" (BtGeA).

Preferințele se împart între tineri și bătrâni și în alt mod, vârstnicii optând pentru orchestră și mai ales pentru tarafuri, în timp ce ceilalți aleg fanfara (BBL, BGlM, BHrF, BtDaB, IMlMl, IMnMn, ISC, NRdB, NSgV, NVnVn, SStSt, SVvVv, VMlL, VPdR, VPrPr, VVoS, VrRRț). „Tineretul preferă banta, iar vârstnicii tarafurile vechi, cu vioară și cobză" (IScB).

În multe sate se poate aduce la nuntă numai orchestra (BBlBl, BOH, BtRțC, BtSlD, BtȘtȘt, GCzB, GND, GPcPc, IBtM, IBvBv, ITgC, NBhI, NCnV,

Scanned with OKEN Scanner

NGnGn, NPtPl, NUU, SDaO, SPnPn, SȘdȘd, VrBdBs, VrJP, VrTtBv). „Toți preferă orchestra, deoarece nu există fanfară prin părțile acestea" (BAA). „Și tinerii și vârstnicii preferă orchestra" (VrPP).

Dimpotrivă, în alte localități este prezentă numai fanfara (BHrO, BLpLp, BOrOr, BSmSm, BtTrD, BtUțS, BtVdHț, GGrGr, GMnMn, ICsCz, ICuCu, IEB, IHrP, IPlB, IȚuȚu, NȘG, NTPr, SAA, SBtBt, SFoȚ, SGlGl, VTnTn, VVoA, VZrZr). „La noi, aici, am avut trii *boanti*. Și din Corni și din Balta Arsî. Dacî vra s-aducî, aduc și di la Botoșani" (BtCoCo). „Preferă fanfara, atât tinerii cât și vârstnicii" (GCțCo). „Cânta banta cu alămuri de la Hârtoape și Herești" (IVsVs). „Făceu nuntî cu *trambecî*" (SDL) sau „cu trupci" (SFsFs).

La nunțile vechi cântau tarafurile (BBzBz, BLO, BPjPj, BPgSn, BȘtcmB, BtDbM, BtMiR, GCC, GȚȚ, IMnU, ISrSr, ITnS, ITT, NGțGț, NPtD, SLL, SPnG, SUlL, VBzBz, VRbS, VrMM, VrVV). „Înainti cu țambalul și vioara. Astăzi pun orchestră" (BȘtcmR). „Cu vioara și țambala, așa era când m-am trezit eu" (BtVdVd). „Mai înainte se cânta din vioară și cobze, din fluier. După primul război mondial cânta fanfara din alămuri, azi – orchestra: acordeoane, saxofon, jaz etc." (IȘpȘp). „Scripcarii și cobzarii cel mai mult. Încoaci o ișit cu dobi, cu clarineti. Erau în sat distui scripcari și cobzari" (ITtU). „Înainte de 1944, cântau lăutarii: un viorist și un cobzar. După 1944 s-a înființat o fanfară și acum toate se fac cu fanfară" (NBțG). „Mai nainti era vioară, cimpoi, cobză și fluier. Cam trii-patru muzicanți din sat. Era Milian Bazar la cobză, Ilie Cazacu la fluier, Sidor Andronicescu la vioară. Acum avem trombetă, clarinet, acordeon, saxofon. Di când o murit Ilie Cazacu, n-am mai văzut nuntî cu fluier" (SFmFm). „Fanfara, iar înainte vreme cântau două viori, o cobză, un țambal, solz de pește, fără tobă" (SZC). Înainti, doi muizicanți, cu scripcî și fluier, țâneu toatî nunta" (SVaVa). „Înainte vreme, doi scripcari dacî erau, însemna cî-i mare nunta!" (SSjSj). „Înainte cântau vioriști, cobzari, acordeon, țambal. Acum, cu orchestră" (VrVVș).

Cele mai cunoscute fanfare, care se pot auzi la nunțile moldovenești, sunt de la Băcioiu, Burdusaci, Pădureni (comuna Berești – Bistrița), județul Bacău, de la Balta Arsă, Concești, Coșula, Dracșani, Gorbănești, Hudești, Lunca, Mileanca, Suharău, Șoldănești și Trușești, județul Botoșani, din Brăhășești, Movileni, Munteni, Schela, Slivna, Tălpigi și Toflea, județul Galați, Belcești, Chetriș, Comarna, Cozmești, Fetești, Mironeasa, Moțca, Slobozia – Sirețel, Sticlărie, Zece Prăjini și Zmeu, județul Iași, din Boghicea, Ghindăoani, Răucești, Traian (comuna Zănești) și Valea Seacă, județul Neamț, din Bălinești, Botoșănița, Burla, Capu-Câmpului, Capu Codrului, Câmpulung, Dolheștii Mici, Forăști, Gura Humorului, Gura Solcii, Humoreni, Ițcani, Marginea, Mironu, Păltinoasa, Rădăuți, Sfântu Ilie, Udești și Valea Glodului, județul Suceava, din

Scanned with OKEN Scanner

Fâstâci, Hoceni, Mănoiu, Valea Mare şi Voineşti, judeţul Vaslui, din Căiata, Găgeşti, Gogoiu, Jariştea, Mărăşti, Odobeşti, Sihla şi Vulturu, judeţul Vrancea.

Orchestrele sunt aduse din Bălăneasa, Bogdăneşti, Oneşti, Podu Turcului, Prăjoaia, Racova şi Valea Seacă, judeţul Bacău, din Albeşti, Darabani, Dobârceni, George Enescu, Hlipiceni, Oroftiana, Săveni, Ştefăneşti şi Şupitca, judeţul Botoşani, Ghidigeni, Independenţa, Pechea şi Tecuci, judeţul Galaţi, Cozmeşti, Deleni, Heleşteni, Paşcani, Ruginoasa, Tg. Frumos, Ţibana, Zece Prăjini şi Zmeu, judeţul Iaşi, Agapia, Băceşti, Bicaz, Buhuşi, Crăcăoani, Ganea, Girov, Oglinzi, Piatra Neamţ, Roman, Roşiori şi Văleni, judeţul Neamţ, Câmpulung Moldovenesc, Corlata, Cornu Luncii, Deia, Dragoşa, Fălticeni, Fundu Moldovei, Gura Humorului, Gura Sadovei, Iacobeni, Rădăuţi, Vatra Dornei, judeţul Suceava, Angheluţa, Huşi, Mănoiu, Pădureni, Perieni şi Puieşti, judeţul Vaslui, din Feldioara, Focşani, Garoafa, Năruja, Nereju, Odobeşti, Paltin, Panciu şi Sihlea, judeţul Vrancea.

Unele formaţii muzicale sunt locale (BAA, BBL, BBlBl, BtDbB, BGfB, BPtS, BtAB, BtCuB, BtGeD, BtŞtŞt, GGT, GVV, ICpP, ICrCr, IPlB, ITtTt, NDH, NPtPv, NŞŞ, SAA, SCfCf, SDcDc, SMoMo, SSmŢ, SVmVm, VVoA, VZrZr, VrShB, VrTCl). „Cântî muzica din sat. Mai 'nainti erau în Băiceni două boanti cu câti 7-8 muzicanţi" (BtCuB). „În sat avem clarinetist şi toboşar. Muzâcanţî s-aduc din Unţeni sau din Gorbăneşti" (BtUţS). „Orchestra-i din satul nostru. Fanfara-i din satul Murguţa, din aceeaşi comună" (BtDbDb). „Din sat, avem vreo patru formaţii (acordeon, vioară, saxofon, şi tobă). În comună mai sînt douî fanfare" (SFoO).

Altele sunt chemate din localităţi vecine, renumite pentru muzicanţii lor. În judeţul Bacău se aduc din Băcioiu (BCbV, BCţBj, BHrC, BHrHr, BHrO, BHrPr, BOrOr, BVGd, BVL), din Bogdăneşti (BCşCş, BOH, BOO), din Burdusaci (BMtPr, BMtŞ, BPtF), din Frumoasa (BPjB, BPjBs, BPjPj), Mănoiu (BMtPr, BMtŞ) şi Valea Seacă (BCţBj, BOrOr). „Muzicanţii sînt aduşi dintr-un sat vecin, Prăjoaia, unde se păstrează o tradiţie din bătrâni de a deveni lăutari" (BLO). „Din altă parte: Bacău, Boghicea, Gârla Anei, Roman, Temelia" (BBuB).

La nunţile din judeţul Botoşani, muzicanţii veneau din Balta Arsă (BtCnM, BtCoCo, BtCuA, BtVdB, BtVdHţ), Darabani (BtDaE, BtGeD, BtPlPl, BtRpR) sau din Grămeşti – Suceava (BtBB, BtMiC, BtMiR). „Nu sînt din sat, ci din Cătămăreşti şi Stânceşti, comuna Mihai Eminescu, din Băiceni, comuna Curteşti, din Roma, esti *boantî* pisti tot locu" (BtCnM). „Din sate vecine: Chiţoveni, Gorbăneşti, Prisăcani" (BtSlD).

Gălăţenii cheamă la nunţi interpreţi din Buciumeni (GBcH, GND, GNP), Movileni (GCzFn, GGrGr), Târgu Bujor (GCC, GGG, GRR), Tecuci (GCC, GCzB, GCzFn, GGT, GGrGr, GTvTv) şi Toflea (GBhBh, GCdCd,

Scanned with OKEN Scanner

GGhGh, GGrGr, GMtMt, GNP, GVV, GVlVl). „Sunt şi în sat, dar de-i nunta mai deosebită, se aduc de la Galaţi" (GVV).

În judeţul Iaşi sunt preferaţi muzicanţii din Butea (IAcŞ, IMcR), din Cozmeşti (IMsMs, IPlB), Dagâţa (IMcR, IStF, ITnTn), Hălăuceşti (IMcMc, IMsMs), Mironeasa (IHoHo, IŢbPs, IVnVn), Mogoşeşti (IHoHo, IMsMs, IVnVn), Oniceni – Suceava (ICrCr, ITtTt), Târgu Frumos (IHlHl, IHO, IMsMs, ITgBz), de la Zece Prăjini (IOO, IPbP, ITT, ITnS, IŢbPs) ori din Zmeu (IBB, IBV, IBvBv, ITgBz). „Nu sînt din sat. Îi aduci din Borosoaia – Plugari, di la Hârlău ori din Vlădeni" (IŞpH). „Sînt din altă parte: Hălăuceşti – Iaşi, Moreni, Roman, Ursăreşti şi Văleni – Neamţ (IMcMc).

La nunţile nemţene se aduc formaţii muzicale din Bodeşti (NCCn, NDH), Bucium (NII, NIS), Crăcăoani (NAA, NCCn, NChCh, NGmGm), Moreni (NDH, NŢŢj), Piatra Neamţ (NBtB, NDH, NGnC, NGnGn, NGţGţ), Ruptura (NII, NIS) sau Vad (NDH, NŞŞ, NTPr). „Di la Buhuş. Înainti erau di la ţară, din satili vecini: Slobozia, Traian" (NZZ). „Di undi-i găseşti. Di pisti baltî, din Munteni" (NBtB).

Sucevenii tocmesc pentru nunţi muzicanţi din Boura (SFoŢ, SHM), Capu Codrului (SPjD, SPlC, SSmŢ, SStSt), Gulea (SDhDhM, SLL, SMhMh, SMoA), Gura Solcii (SAA, SBtBt, SMM, SSvSv, SŞM), Forăşti (SBrM, SMlP), Grămeşti (SAA, SGlH, SMşB, SSvSv), Marginea (SGlGl, SGlH, SSvSv), Mironu (SFvFv, SMhMh, SPlC), Stupca (SDC, SMM, SMhMh, SPoPo, SVaVa) ori din Valea Glodului (SBşBş, SMhMh, SMlP). „Erau puţini din sat. Aduceu di la Stupca, di pi la Humor, aciia di pi la Cornu Luncii, Fundu Moldovei. Acum aduc di la Frumosu, di la Humor. Au adus şi din Ardeal, pi fraţii Petreuş" (SPoPo). „Se află în sat. Unii, care-s mai fudui, mai bogaţi, aduc din altă parte, din Botoşăniţa" (SFnFn).

În satele vasluiene sunt chemate formaţii din Costeşti (VCsPt, VOlT, VRV), Fâstâci (VDmV, VGC, VRbS), Hoceni (VBzBz, VBzR, VDeV), Mănoiu (VGvGv, VVoO) şi din Valea Mare, comuna Ivăneşti (VBzR, VCsPt, VICş, VLL, VRGi, VRR, VRbS, VVoO). Cât despre vrânceni, aceştia preferă să le cânte la nunţi tarafurile locale, dar aduc şi orchestre, cum ar fi cele din Odobeşti (VrJP, VrMM, VrMrP) şi Tulnici (VrPP, VrPfPf, VrVV).

Multe tarafuri şi fanfare erau cunoscute după numele componenţilor acestor formaţii, unii dintre ei fiind interpreţi vestiţi: „Înainte cântau lăutarii de la Bogdăneşti. Erau renumiţi Unturică, Delivan şi Chiru (viorişti) şi unu, Bostan" (BCşCş). „Era unu Chiru, altu Budu, aceia când cântau, tot sî-i asculţi. Când începeu: «Rămâi, maică, sănătoasă...» nu-ţi mai trebuié sî mânâci!" (BŞtcmB). „Vineu fanfare: a lui Constantin Amişculesei din Călăraşi, a lui Anton Gogu, tot

Scanned with OKEN Scanner

din Călăraşi, a lui Bârjoveanu din Libertatea" (BtClP). „Acum aduc muzică şi di la Darabani, cu Avrumuţoaie la vioară şi cu Mitru Flautistu" (BtDaB). „Din sat, scripcari, Costachi Anghel şi Costachi Avădănii, iar la frigon, Petrea Anghel. Fanfarî s-aduci din Truşeşti, familia Chişcî" (BtDbDb). „Muzicanţii sînt din sat: Cuzic Dionisie la vioară, Şuhan Gheorghe, bariton, Ion Isac la trompetă, Cuzic Dan la tobî şî Pâţu Dumitru la acordeon. Sî mai aduc muzicanţi di pin Păun, Vasâli Tuchiluş şî Gheorghi Buhanu" (BtDbM). Din sat, Junea lui Duceag şi Mitru lui Tănasă (BtGeA). Muzicanţii sînt din sat şî din Mlenăuţi: Victor Pintilie, Gheorghe şi Constantin Ungureanu" (BtHdHd). „Cari aveu posibilitate îi aduceu pi Todiriţî Ţintî sau pi fraţii Vulpe de la Oroftiana" (BtHdA). „Când m-am trezit eu, era unu Pleşca Bosoi, de pe-aici. După ci-o murit a ramas ficiorul lui, Burlă, la ţambal. Di la Buhai erau cinci fraţi, ai lui Posteucă" (BtŞnŞn). „Mai sînt şi din sat, a lui Punei" (IRgRg). „Pe timpuri cânta vioarî şî cobzî: Alecu Vasâli şî Marcu Constantin" (IHO). „Din sat: Iancu şi Gheorghi Zancu, viorişti, şi Vasâloi la cobză" (IMlMl). „Pi timpuri era Gologan di la Pângăraţ, la cobză; o fost şî altu, Lăbuş" (NHB). „Din Ţibucani, orchestra condusă de Focşăneanu, iar din Crăcăoani, aceea condusă de Benu" (NUU).

„Este muzică din sat, a lui Mitruţ Boloca (SCP). „Avem ai noştri. Înainte erau Milian Bazar, Ilie Cazacu, Sidor Andronicescu. Acum sînt nepoţii lui Ilie Cazacu, fraţii Flocea din Botoş" (SFmFm). „Trâmbeţâli sînt aici, în sat, Nicu Rozâcâi, Toader Negurî, Mihai Pincu" (SHH). „Aduc formaţia Rică Dobrin din Şar" (SPnG). „Înainti vremi, numai scripcî şî cobzî. Di la Bogata, Vasile Loluţ, de la Mironu, Ion Plai – la scripcă" (SRB). „Acum îi Vasile Pătrăuceanu" (SSjSj). „Din sat. Tarafu lui Ilie Jumară şi Gheorghe Avram" (SVtVg). „În Băceşti sînt muzicanţi Dura, Alecu Iftinca şi Şain" (VBcBc). „Tabeica din Creţăşti, Miluţî din Hoceni, Manolachi Costicî din Pădureni" (VPdPd). „Renţu din Murgeni, Albastru din Bârlad" (VMlL). „Banta lui Bolea din Hoceni" (VVeVe). „Muzica lui Ţârlea din Bârseşti şi a lui Cataramă din Odobeşti" (VrRRţ).

Adesea, lăutarii veniţi la nuntă aveau şi un repertoriu vocal. „La nuntă se cântă şi din gură, ce ştiu muzicanţii şi ce comandă unii nuntaşi să le cânte" (BtBB). „Se cântă ziua [la petrecere] şi din gură, fără să ceară cineva, iar la masă se cântă la cererea nuntaşilor" (NPeT). „La nunţile mai subţiri, se angajează special un gurist, care cântă când oamenii stau la masă" (SFoO). „Di la Vama venea Simion Feraru, cari cânta din gură" (SPoPo). „Cuzic Dionisie o fost bun gurist la nuntî" (BtDbM). „Avrumuţoaie cânta frumos din gurî. Cântî şî Ion Vulpi, da el cântî altceva, aceala cânta di celi bătrâneşti" (BtDaDa). „Pe vremuri se cânta şi din gură, când muzicanţi erau numai doi: un viorist şi-un cobzar. Acum nu se mai cântă decât *Mulţi ani trăiască*!" (BtCuCu).

Scanned with OKEN Scanner

Unele formații interpretează piese vocale numai la cererea nuntașilor (BCțBo, BGfB, BLPr, BtPpR, BtRsRs, BtȘtȘt, GGhGh, GND, GSvSv, IEB, IHlHl, IMnU, IPiB, NAA, NBdBd, SPlC, SSrZ, SVsVs, VAP, VBcB, VPdPd, VrBlBl, VrPP). „Muzicanții cântî ci cer nuntașii: – Eu vrau sî-ni cânți șî nie cutare sau cutare cântec! Apu sî-nțăleg" (BtCoCo). „Mai cerea o samî la masî: – Cîntî-ni di jăli, di nu știu ce. Cânta ci-i poruncé!" (ITtU). „Cer șî nuntașii: – Ia zî-mi cânticu cutari!" (BtCuB). „La comandă. Bătrânii cer balade vechi, *Corbea* și altele" (VrShB). „Sî cântî din gurî la cererea nuntașilor, care sî părăsc unii pi alții la șăfu muzâcii, ci obiceiuri au" (NGmT). „Dacă i se oferea *sabâș*, cânta la comandă" (SSjSj). „Dacă un nuntaș dorește un cântec special, dă bacșiș și i se cântă" (BBzBz). „Se da *sabâș* la scripcar, ca să cânte și din gură" (SGlH).

Se cântă din gură la *gătitul miresei* (BOnB, BVGd, BtClP, GCdCd, IMnMn, VȘtCț, VTR, VTvS, VVeVe, VVșVș), ori la *înhobotat* (ITgB). „Măicuță duioasă, / Rămâi sănătoasă, / Că de azi, de mâine, / Mă duc de la tine, / Dorul meu rămâne / În sânișor la tine, / Pe-o năframî nouî, / Ca un strop di rouă" (BȘtcmB). „Cântau din gurî mniresii, când pleca la cununii" (ITtU). De asemenea, lăutarii cântau la luarea *Iertăciunii* (BtClP, BtCpCp), la *masa mică* (IAcȘ) și la *masa de cununie* (IMnMn).

Dar mai cu seamă la *masa mare* erau solicitate cântecele vocale (BPtF, BPtS, BtClP, BtDbDb, BtMiPn, GBcH, GCnCn, GGG, GMtMt, IBtM, ICrCr, IMlMl, IOO, ITgBz, IVnVn, VȘtB, VTnTn, VVeVe, VrRȘ, VrTtBv). „Din gură, când rămâneu numai gospodarii pentru *masa cu daruri*" (IHO). Se cântă „când se dă *darea*" (VRGi), când „se *bănește*" (IMcR), la datul banilor (IBB), „când se dăruiește" (BCjCj), „când fac darul" (BMtR). „Când se dau banii; cel care dă cere și un cântec" (NII). Mai ales în momentul închinării *paharelor dulci*; se fac dedicații muzicale pentru fiecare mesean (BPjPj, BPrPr, BȘtcmR, BtTrD, BtUțS, BtVdB, GBhBh, GCU, GCțCo, IPrPr, IRgD, ISL, NCsM, NGmGm, NTPr, NȚȚj, NVA, NVnN, NZZ, SBrM, SCP, VGvGv, VLL, VPgM, VRbD, VrCrR, VrJP). „Când mere cu închinatu, cântă la fiecare cântecu lui" (NChCh). „Guristul întreabă pe vornic ce să-i cânte fiecăruia la-nchinat" (NPtD). „Se cântă din instrumente pân-la masa mare. La masa mare cântă din gură. Preferințele se află începând cu cei din capu mesei" (NBtB). „La pahar, fiecare cere cântecu lui" (SVtVg). Se mai cântă la *dezgătitul miresei* (GCdCd, GNP), la *dezlegatul miresei* (BOnB), adică la *deshobotat* (IBP).

Participanții la masa cea mare cântă de multe ori, împreună cu lăutarii. „Lăutarii cântî; cu lăutarii cântî și oaminii" (BOO). „Sunt nunți unde, de plăcere, cântă și alți nuntași" (GTvTv). „Se cântă *minghineaua*. Dân meseni sau dân muzicanți (GȚȚ). „La-nchinat și la masa mare cântă muzicanții în cor cu

nuntaşii" (ICuCu). „La masa mare cântă şi muzicanţii şi oamenii" (VBcBc). La numeroase nunți, piesele vocale sunt apanajul nuntaşilor. „Cântî fimeili, dupa ci sî-ntartî. Îs ca gâşcîli" (SDM). „Sara, la masă, mai cântă fimeile din gură" (SBşBş). „Seara, la masă, cântă numai oamenii di la nuntî" (SFnFn). „La nuntă, nu cântă muzicanții din gură, sînt femei anumite, neveste tinere, care cântă" (SFvFv). „Mai rar cântă muzicanții. Cântă nevestele cele tinere şi vătăjăii" (SGlGl). La fel se petrec lucrurile şi-n alte sate (SMşB, SSdSd, SUlL, SUlUl, SVmVm). „Mai dimult nu cântau muzicanții la înhobotatul miresei şi la pusul cârpei, cântau fimeili. Acum cântî mai mult muzicanții; şî ci vor ei şî dupa voia poporului" (SFvFv).

Principalele momente ale ceremonialului nupțial sunt însoțite de muzică. „Se cântă la înhobotarea miresei, la bărbieritul mirelui, la ieşirea horei din casă, la dusul spre biserică, la întâmpinarea nuntaşilor, de masă şi de joc, la închinatul cloştei, la închinatul paharului, la deshobotarea şi la legatul miresei" (ISrSr). La nuntă se pot auzi multe melodii de joc. „Bătaia sau Bătuta, Busuiocul, Ciocârlia, Ciobănaşul, Coasa, Hora, Polca, Rusasca, Sârba şi Țigănească" (IŞpŞp).

Repertoriul vocal cel mai amplu îl reprezintă cântecele miresei, având ca variantă-tip, *Ia-ți, mireasă, ziua bună*. Pe lângă piesele tradiționale, lăutarii mai interpretează romanțe, cântece de petrecere şi de muzică uşoară, cunoscute de la posturile de radio.

B.I.12. Locul petrecerii

Nunțile de odinioară se făceau atât la mire, cât şi la mireasă, în mod simultan sau la un mic interval de timp una de alta. „Şi la băiat, unde vin rudele părinților băiatului, şi la fată; deci două nunți" (BBuB). „Înainti făce şî băietu şî fata. Fiicari făce nunta lui. Acu', după cum sî-mpacî" (IAcŞ). „Înainte, masa cei mari se făcea şi la casei miresei, cu oamenii ei, şi la casa mirelui, cu oamenii lui" (VrVVş). „Sî faci şi la mireasî şi la nire" (BOrOr). „Dacă era mai înstărit, făcea nunta în ambele părți: neamurile miresei, la mireasă, neamurile mirelui, la mire. Mirii erau despărțiți; la fiecare casă era muzică. Dacă erau săraci, făceau nuntă la un loc, la care casă conveneau" (BtMiR). În cazul nunții în două părți, de cele mai multe ori, mirii mergeau şi la o casă şi la cealaltă (BCjCj, BFaFa, BRcGd, IBB, IBtBt, IMcIz, IOO, NGrGr, NTmA). Mai rar, cum se întâmplă în localitatea Buruieneşti, comuna Doljeşti, județul Neamț, mirele şi mireasa rămân alături de nuntaşii socrilor mari, în timp ce la socrii mici sunt substituiți de o soră de mireasă şi un vornicel. „Se face la fată, la băiat şi la nun. Mireasa se ia de acasă, se pun mese, se joacă, apoi se joacă duminică seara la nun, iar luni la mire" (VIvIv).

Ziua, nunta se face la mireasă, iar noaptea, la mire (BCşCş, BCţBo, BGfB, BHB, BHD, BMtPr, BVGd, SDM, SFvFv, VPrPr). „Se face jumătate la băiat şi o jumătate la fată. Nici un tată cu fată cinstită nu-şi dădea fata de-acasă fără nuntă" (VrShB). „Jumătate de zi la băiat şi la fată, separat, apoi se unesc" (VrSR). „Şi la fată este nuntă, duminică ziua, când o înhobotează. La băiat începe nunta de duminică noaptea" (VrVV). „Începe la mireasă acasî, să strâng nunii miresii, nevestele, druştele, vorniceii. Se duc la biserică după ci mirele trimite vorniceii lui după mireasî, cu muzică. După ce se cunună, vin la mireasă acasă. Aici ură la colac şi bagă danţul în casă. Pi urmă, stau la masă, beu, mănâncî, scot danţu afară (numai cei apropiaţi). Pi urmî intră în casă oamenii chemaţi la nuntî, stau o oră, două până pe la 16. Afară, nunta gioacî. Apoi sî duc la casa mirelui" (SFnFn). „Se face şi la fată şi la băiat. Prima zi este la fată, iar a doua zi la băiat" (SSrZ). Prima parte a nunţii, *masa de cununie*, se face la casa fetei, iar partea a doua, *masa mare* se face la casa băiatului (BtCpCp, IBvBv, ILnG, IMB, IMcIz, IPbP, ISBr, NII, VDeV, VTR). „Nunta se face jumătate la fată şi jumătate la băiat. Începe la fată şi se termină la băiat. Se face aşa ca să împace şi pe socrii cei mici, care fac *masa de cununie*, iar socrii mari pregătesc *masa de închinare*" (VAP). „Înainte, *masa mică*, de sâmbătă seara, se făcea la mireasă iar *masa mare* se făcea la mire" (ILH). „La mire era *masa mare*. Sî făcea şî la mireasî *rachiu*. Primeau bani de la meseni" (GŢŢ). „*Vedrele* erau nunta de la casa socrilor mici. O sărbătoare a niresei" (VrBlP). „Obişnuit, în urmă cu cinzeci de ani, nunta miresei se făcea la casa ei şi apoi se încheia la casa mirelui" (SBtBt).

În marea majoritate a cazurilor, nunta se face la casa mirelui pentru că părinţii băiatului suportă cheltuiala nunţii (BBlBl, BDmDm, BtCnM, BtCuA, BtCuCu, BtDaE, BtDnH, BtLC, BtRpR, NPtPv, NRdB, NSgV, SStSt, VBcB, VrJP, VrRRţ, VrRŞ), fiindcă mireasa va rămâne acolo (BPjBs, BPjPj, BPtG, BtMiPn, BtRsRs, BtSlSl, BtŞnŞn, BtUţS, BtVdHţ, IRgRg, ITT, IVnVn, IVsVs, NBdD, NBtB, NIBt, SBrM, SCP, SFmFm, SMoA, SŞTm, VLL, VPT, VŞtCţ), pentru că logodna s-a făcut la fată (BŞtcmB, GCC, GGG, NIS, NŢŢj, NVnL, VPdPd, VPgM, VRV), pentru că băiatul va fi capul familiei (BCV, GBcH, GCdCd, IBlM, ICiCi, IMşMş, IOO, IScB, ISdSd, NUU, VrTG), pentru că mirele este cel care se-nsoară (BPtS, BtSlD, GBhBh, IHO, IPşS, IŞpŞp, NBdBd, NGmT, NGnC, SMM, SPlC, VBzBz, VGvO, VVoO, VrBdBs, VrTCl), sau pentru că aşa-i după datină (BPtF, BUU, BUrUr, BVL, BtUţS, BtVdB, BtVdHţ, GSS, GSvSv, IEB, IHoHo, NVnVn, NZT, NZZ, SDhDhM, SHM, SHR, VrMM). „La părinţii băiatului, fiindcă se zice că e nunta lui" (ICsCz). „Da cel mai mult nunta sî făce la băiet acasă, acolo undi trebuie sî rămânî tinerii sî locuiascî" (BtDbDb). „La casa părinţilor mnirilui. Aşa ne-am trezât noi" (ITtU).

Scanned with OKEN Scanner

„La părinții băiatului. Așa era hotărâtă legea" (IMlMl). „La băiat. Pentru că mireasa rămâné gospodină în casa băiatului" (SDcDc). „La mire, de obicei. Îi cap de familie, cât di sărac ar fi fost" (GPP). „La casa băiatului, că băiatul poartă căciulă, nu fata" (SSaP). Despre un flăcău care făcea nunta la casa socrilor se spunea că *se mărită*, nu se-nsoară (BtSlD, IȘpȘp, IȚbPs, NBdBd, NGmT, NIB, VDmV). „Dacî-i vremea urâtî și-i casa mai mari la socru cu fata, fac nunta acolo. Mai sînt cari zâc atunci: «– Ia, măi, s-o măritat ficiorul tău!»" (BtCoCo). „Se spune despre băiatul plecat la casa miresei că nu s-a-nsurat, ci s-a măritat, deci nu va avea autoritate în familie și în căsnicie. Băiatului mai mic îi rămâne moștenirea casei părintești, iar nu fetei mai mici!" (IPșS).

Erau destule cazuri în care nunta avea loc la casa miresei. Acest fapt se petrecea atunci când mireasa era mai bogată (BAA, BBsA, BBzBz, BtClP, GCnCn, GUT, ITnS, NCsM, SDL, VrBlBl, VrMrP), când era singura fată la părinți (BtGeD, SVaVa, VȘtB), când mirele venea de departe (BLpLp, VVoA), când casa socrilor mici era mai încăpătoare (BLPr, BtDbM, BtGeA, BtLL, GBșP, ISS, IȘpH, ITtTt, SClB, SMșB, SPjD, SPoPo, SVmVm, VrPP, VrPfPf) sau dacă tinerii urmau să locuiască împreună cu părinții fetei (BtDbDb, NVA). „Și la fată. Acolo unde este casa mai mare și mai îmbelșugată" (ISrSr). „Dacî fata îi mai cu carti, sî faci la casa ii, dacî băietul îi mai înstărit, ori cu sărvici bun, sî faci la casa lui" (NȘȘ). „După cum se înțeleg cuscrii" (GCțCț). „După câtă lărgime au în curtea unde se face nunta" (NPeT). În ultimul timp, nunțile se desfășoară într-o sală specială, la căminul cultural (BOH, BUV, NPșPș, NPtD, NPtPl, SMoMo, SVmVm, SVsVs), la casa de joc (BBL, NȘG), la cabană (SFvFv), la cârciumă (IMlC), la han (BOO) sau la restaurant (SFvFv). „Acum se face la cămin, înainte la han la Florea" (NHB). „Înainti sî făcea cam la băiet. Dacî era di la un loc rău, făce undi găsă, la rudi" (NCCn).

„La casa mirelui se făcea *brad*, în mijlocul curții, îngropat în pământ. În brad era o batistă ș-o sticlă cu țuică. Cini sî suia sus, aciala lua sticla și cu naframa. Sî punea rămășag. Dădea bacșiș nunu cel mare și cu mirele" (BȘtcmR). „La casa ceea sî-nfigé în ogradî un *brad* mare, frumos. Bradului ăluia îi tăia crengile și-i punea în vârf o batistă cu bani. Care din vornicei nu se temea, se suia în vârf și o lua. Acu-i pune brad pe poartă" (BOO). „Puneau un stâlp mare la poartă, cu o batistă în vârf, cu bani, cu brad și busuioc. Și cini sî cuteza, sî urca sus și lua banii" (BBsA). „Se pune un *brad* înalt de 20 metri în ogradî la mire, cu o batistă cusută cu pui, legată în vârf. Sî curăța coaja și-i lăsa numai în vârfu bradului. Era greu de suit. Cari sî cuteza, urca acolo și lua batista cu bani" (BȘtcmB). „Se pune brad la poartă, când pune oala în *prăjină*" (NChCh). Acolo unde este nunta se pun brazi la intrarea în curte (mai multe localități). „S-așază brad la mire, la portă, la târnaț și la casă, la

Scanned with OKEN Scanner

mireasă şi la nun" (VrShB). „Când îi nunta sî pun braz' în poartî la nuni, la socrii mici şi la socrii mari" (NGnC). Se pun brazi la poarta casei mirelui şi la casa miresei (NCCn, VrBdBs, VrMM). „Se pun braz' întregi din pădure, de douăzăci de metri înălțime, la nun, la mire şi la mireasă. Îi lasă şasă săptămâni. Când îi rădicî, chiui vorniceii în cinstea miresî, a mirilui sau a nunului" (BPgSn). „La Argel, la Moldovița sî fac doi pomni la poartî, la casa cu nunta" (SFvFv).

B.I.13. Durata nunții

Nunta tradițională, sau *nunta întreagă*, cum se mai spune pe alocuri, începea sâmbătă seara şi se termina marți seara (numeroase localități). „De sâmbătă seara, când vin druştele cu plocoanele şi pregătesc florile pentru mireasă, până marți" (BtSlD). „De sâmbâtî sara, când era *masî nicî*, pânî la *pocânzia* di marți sara" (IMlC). „De sâmbătă sara, când jucau la fată, până marți sara la *colăcime*" (ISdSd). „Di sâmbătă seara, când sî făcea *măsuță nică* la mireasă acasă, până marți seara" (NPpB). „Țâné di sâmbăta sara până marți sara, când s-adună lumea la *dires* sau *uncrop*" (SVtVg). „Înainte sî începé sâmbăta şi sî termina marța, la crâşmă" (VVşVş).

În multe sate, nunta începe sâmbătă seara şi ține până luni. „Începea cu *vedrele* la mireasă, sâmbătă seara, şi se termina la mire, când era *încropul* între rude, luni seara" (BBlBl). „Nunta începe de sâmbătă după amiază, cu *vedrele*, şi ține până luni la amiază" (BUU). „Nunta începe sâmbătă seară cu bărbieritul mirelui şi se termină luni seara, când se duce nunul acasă" (BtLL). „De sâmbătă seara, cu *găluştili*, şi țâné până luni dimineața" (NBtB). „De sâmbătă seara, când se aduce mireasa în casa mirelui, şi până luni" (IBV). „Nunta începe sâmbătă după masă, cu ocazia luării zestrei de la mireasă, şi ține până luni dimineață" (SSvSv). „Începe sâmbătă seara cu luatul miresei ți ține până se termină *masa mare*, luni seara" (VRbS). „De sâmbătă seara, cu *vedrele*, şi se termină luni dimineața cu *rachiul roşu*, după *masa cea mare*" (VrMrP). „Nunta începé sâmbâtî sara. Atunci sî făcé *găteala miresî*. Viné muzâca şî cânta pân-aproapi di zâuî. O prigăté pentru a doua zî. [Găteala] o puné pi cap şî sâmbâtî sara, ca sî vadî cum îi stă, făcé proba. Ş-apui găteala ceea o puné la icoanî, pân-a doua zî. Puné masî, beu, mâncau, giucau. Iarau şî tiniri şî bătrâni" (Tocileni – Botoşani. Mg. 675, I, 25. Inf. Vasile I. Huc, 81. Culeg S.C. şi I.H.C., 1989).

De multe ori, nunta se porneşte duminică dimineața şi se termină luni seara (BMtPr, BMtŞ, BOrOr, BtCnM, BtCuA, BtDbDb, GGG, GND, GPcPc, GVV, IHH, IMcR, IPşB, NBdG, NGnGn, NUU, NZZ, SAA, SClB, SDhDhM, SFoO, SMhMh, SPoPo, VRR, VTvS, VVoA, VrBlBl, VrSR). „Începe duminica şi se prelungeşte cu masa, cu darurile, toată ziua de luni" (BMtR). „Duminică,

jocul pentru tineri, iar lunea, masa mare pentru gospodari" (ITT). „De duminică până luni seara, la *uncrop*" (SSjSj). Alteori, începea duminica și ținea până marți (BȘtcmB, BtCpCp, IBlM, ICpP, IPlB, IPrPr, ISnS, NCCn, NGnC, SDaO, SFmFm, SHH, SRB, VGrGr, VPuC, VȘtB, VrTg). „Duminică dimineața încep și-ncheie marți seara cu *pocânzia*" (ITgC). „Începe duminică dimineața. Luni seara se pun mesele. Marți după masă se termină închinatul paharelor" (IȚuȚu). „Nunta începe duminică dimineața și ține până marți după masă la *opărit*" (NCnP). „De duminică până luni. Marți seara făce *opăreala niresii*" (SBrM). Sunt și cazuri în care nunta ținea de duminică până miercuri (BHrF, ICsCz, IHoHo, ILnG, IMțB, IVsC) sau chiar până joi (BtPlPl).

Dacă bătrânii pomenesc de nunți care țineau o săptămână (BtMiR, BtPlPl, SAA) sau măcar cinci zile (NVA, VAP, VCC, VDeV, VrTCl, VrVV), în prezent, acestea nu depășesc intervalul de 24 de ore (BPtF, BVGd, BtCnCn, BtCuA, BtDnH, BtȘtȘt, BtUțS, GPP, VrBdBs). „Nunta ține acum o zi și o noapte" (BLO).

B.I.14. Raptul miresei

Sunt cazuri în care o fată logodită sau chiar mireasă își părăsește partenerul, fiind furată de un alt flăcău. Nu este vorba de un rapt propriu-zis, deoarece tinerii respectivi sunt înțeleși adesea între ei. Fenomenul, mai frecvent în trecut decât în zilele noastre, este întâlnit ori de câte ori părinții se opun preferințelor matrimoniale ale fiicelor sau când protagoniștii nu au cu ce face o nuntă bogată.

„O răpea mirele cu vreo doi prieteni, noaptea, când ea vrea, sau ziua de pe drum, când ea nu-i de acord" (BPtF). „Da. Când se înțelege mirele cu fata" (BBL). „Mai înainti sî furau fetele" (BOnTț). „O furî cel căruia îi este dragî" (BOrOr). „O fură cel care o avusese ibovnică" (BPtS). „Sî fură ea sângură. Ea merge înainte și mirele după ea! (BȘtcmB). „Numai dacă o ia fără voia părinților, dar la un timp tot fac nuntî" (BDfL).

„Când erau tineri săraci și n-aveu cu ci faci nuntî, mirili fura mireasa. Dar erau înțeleși" (BtGeA). „Se răpește doar prin înțelegere, pentru a fi siguri că vor avea nuntă" (BtVdHț). „Înainti vremi flăcăii săraci sî-nțelegeau cu fata ș-o furau, ca sî nu facî nuntî, cî n-aveu cu ce. Da' n-o furau cu sila!" (BtGeD). „Era. Nirele sî vorbé cu nireasa: «– Stăi la crucile drumului!» Și o lua în căruți. Flăcăii o duceu ori în Brehuiești ori la un neam de-al mirelui, din sat. Mama băitanului sî ducé la fatî acasî sî hotărascî pi când ari sî fie nunta. Li fura pintru cî sî nu sî ducî după alt flăcău; cî vroieu părinții lor alt flăcău di giniri!" (BtCoCo). „S-o-ntâmplat pi timpu când eram eu tânârî, cî nu vroieu părinții" (BtCnCn). „Când părinții nu voieu sî deie fata după un flăcău, tinerii fugeu în lume șî pi urmî sî-mpacau ii cu părinții" (BtDaB).

Scanned with OKEN Scanner

„O fura nirili înainti di nuntî ş-o ducé la un neam a lui" (ICrCr). „Da, rar. Di giniri" (GPcPc). „E răpită de mire şi de prietenii lui" (GCnCn). „Se fura mireasa, dacă nu se înțelegea mirele cu părinții ei" (GCoCo). „O fată, dacă a fost luată *cu fuga*, fără voia părinților, şi tot în acea seară a fost luată îndărăt de părinți, nu se mai poate mărita după un flăcău, decât foarte greu. Se zice că a fost *chiuită*. Adică în momentul când a fost dusă cu alai la casa mirelui, s-a chiuit. Acest chiuit echivalează cu pierderea fecioriei. Se va mărita cu un om care a mai fost însurat sau cu cineva care nu are pretenții la fată mare" (GMtMt).

„Se răpeşte. O rudă, care o ține ascunsă până ce părinții consimt. Dar se fac tratative în prealabil" (IŞpŞp). „Altili fugeu cî nu li lăsau părinții sî sî măriti după plac. Şî eu am ajutat odatî la furat o fatî. Îi obligau pi părinți sî-i ierti" (ITtTt). „Există, însă mai rar. Mirele ajutat de o ceată de flăcăi" (ITgB). „O răpeşte mirele. Prin înțelegere" (ITT). „Di la nuntî di la Iorcani, Anton a lui Iosub o furat nireasa, cu tot cu bani. O luat-o di fumeie. Di bunî samî cî erau înțăleşi" (ITtU). „Se povestesc cazuri când mireasa a fost furată de alt flăcău" (ICsC).

„Uneori mireasa este furată de mire, care, împreună cu o rudă, merge la împăcăciune" (NRdB). „Cine fură o fată, o fură înainte de a fi mireasă. Răpiri de mirese nu se cunosc" (NŞŞ). „Rar. Înainte sau chiar în timpul nunții" (NBțG). „Când părinții fetei nu vor s-o dea. Pe urmă, cei fugiți se înțeleg cu părinții şi fac nuntă" (NGnC). „Era obiceiul. Sî mai fura, mai fugé fata de-acasî" (SFvFv). „Era câteodată obiceiu cî era mireasî la unu şi o fura altu, cu cari vorbise ea mai nainte" (SPoPo). „Mai esti. O duci la o rudî ori univa, uni au ii prigatit" (SSdSd). „Merg cu rugăminci la părinții ei s-o ierte" (SDhDhM). „Noaptea, de la pitreciri. Se duc la iertat la părinți, la o săptămână, la două" (VBzBz). „Doar dacă nu vor părinții s-o căsătorească pe fată cu cel care-i place" (VVoS). „Există, dar mai rar. Se zice că a furat mireasa. Sau că a fugit mireasa" (VBcB). „Da. Câțiva flăcăi, prieteni cu mirele, răpesc mireasa cu căruța, noaptea. Mirele pleacă în alt sat, o duce pe mireasă la o rudă de-a lui, pentru câteva zile" (VrTtBv).

II. Liminare

B.II.1 Chemarea la nuntă

Nuntaşii sunt invitați la petrecere, cu două săptămâni înainte de eveniment (NChCh, NCnV, SFvFv) cu o săptămână înainte (BAA, BGfB, ITtTt, NRdB, NSgV, NŞŞ, SFoȚ, SMoMo, SStSt, SUlL), cu câteva zile mai devreme (BBsA, GPcPc), cu trei-patru zile înainte (BGG, BGfG, BGlM, BHmHm, IBtM, IHlHl, IHoHo), cu două zile (BHD, ILB, NDH, NDlDl, SSmȚ, SSvSv), sâmbăta din ajunul nunții (majoritatea localităților), duminică dimineața (BPjBs, BŞtcmR,

GBşP, GCC, GVlVl, IBV, ILnG, ISdSd, ISnS, SPP, SUlUl, SVsVs, SVtVg, VPrPr), ori chiar duminică la amiază (BHmHm, IȚbPs, NDlRg).

Mesagerii aleşi special se numesc *cavaleri de onoare* (BCțBo, GCU, GND), *chemători* (BLPr, BPjB, BPjBs, BPjPj, BtClP, IHO, ITT, NBrBr), *conocari* (VPdR, VPgC, VPrPr, VPuC, VȘtCț, VTnTn), *drujbe* (BtMiR), *poftitori* (BtClP, BtSlD), *stropolitori* (GCnCn, GCțCo, GCvCv), *stolnici* (BOO, BOrOr, GPcPc, GVlVl), *vătăjei* (NPtD, SAA, SBtBt, SClB, SCP, SCpI, SDaO, SFsFs, SFvFv, SPjD, SSjSj, SStSt, SȘdȘd), *vornicei* (majoritatea localităților) şi *vornici* (BBsA, BDmDm, BHrHr, BOnB, BPtG, BVL, BtVdB, BtVdHț, GBcH, GCC, GCzFn, GSvSv, IMlMl, IOO, IRgRg, IȘpȘp, NIcA, NIS, NPpB, VGvGv, VRbD, VrCrR, VrRRț, VrTCl).

Chemarea la nuntă este făcută adesea şi de *miri* (BOH, BPjBs, BtAB, GBşP, GCC, GȚȚ, IMcIz, ITnTn, ITtU, NChB, SClBr, SFvFv, SMoA, SVmVm, VDeV, VrMM, VrVVş), de *naşi* (BHD, BOrOr, BPtS, BtCnCn, GCdCd, GTvTv, GUT, IMnU, NBdG, NPtG, NVnL), de *nuni* (BBsA, BOH, BȘtcmR, BtVdVd, GCzCzv, GGhGh, GMtMt, GNP, GRR, IEE, IMnMn, IPbP, NBțG, NPeB, NVnVn, SClBr, SDbDb, SMlP, VBzBz, VICş, VRV, VrVVş), de *socrii mari şi mici* (BPgSn, BtUțS, GPP, IBlM, ILL, IMcIz, IPbP, ITgB, ITnTn, NGțGț, SMoMo, VBzBz, VCC, VCsPt, VMlMl, VRV, VrPfPf, VrShB, VrTtBv), de un *frate de-al mirelui* sau de-al socrului mare (GCoCo), de rudele mirelui şi miresei (BGfB, NPtPv), de „neamuri de-ale nunului" (IMțB).

Grupurile care invită la nuntă se constituie în funcție de vârstă, gradul de rudenie, de prietenia care o au față de respectivii nuntaşi. „Bătrânii sînt invitați di socrii cei mari şi cei mici [...]. Tineretul este chemat de către tineret" (IHlL). „Nunii invită oamenii lui, socrii pe ai lor. Când îi nunta, mai trag o roatî şî vorniceii prin sat, sî vii la *masa di cununii*. Şî cari vin la masa di cununii, vin şi la nunta mari" (ICsCs). „Socrul mare şi socrul mic cheamă oamenii la nuntă, iar vorniceii cheamă pe fete şi flăcăi la *masa mică*" (IMțMț). „Vorniceii merg sâmbătă după amiază şi invită la nuntă tineretul [...]. Luni dimineață merg vorniceii şi socrii şi invită la nuntă *însurăței*, tineri ori vârstnici, la *masa mare* (NȚȚj). „Vorniceii invită sâmbătă după masă, iar duminica merge nunul cel mare" (SSaP). „Sâmbătă seara cheamă socrii şi nunul. Duminică dimineață cheamă vorniceii" (BtRmRm). „Cu vreo săptămână înainte, socrii cei mari umblă cu chematul, servind oamenii cu vin. Fetele şi flăcăii sînt anunțați de către vornici" (NRdB). „Întâi pleacî nunu şî pofteşti oaminii di pin sat. A doua zî pleacî vorniceii din partea mirilui, on rând, şî din partea socrului nic, alt rând" (VPdPd). „Mai pune şi un om bătrân di sî duce pe la neamuri" (GSvSv).

Scanned with OKEN Scanner

„Rudele apropiate sînt invitate de socri şi de nuni" (NTPr). „Socrul chiamî parcêa lui, nunul a lui, socrul nic pi cei ai lui: «– Dacî aveți buna plăcere, / Veniți la mini la nuntî, / Cî voi fi şî eu datori!»" (SDhDhM). „Di sâmbătă se duce mirele, socrul ceal mare, socru cel mic şî naşu. Fiecari la neamurile lui. Cu ulcioru-n mânî" (GȚȚ). „Satul este împărțit: o parte este invitată de nun, o altă parte de către socri. Vornicul trece pe la toată lumea" (VRbD). „Tineretul este invitat de vornicei, vârstnicii, de socri şi nuni. La fel la *masa mare*" (VRbS). „Sâmbătă invită socrul şi nunul, iar duminică dimineața, vorniceii câte unul pe câte o uliță de sat şi invită la nuntă" (NBdP). „*La rachiu* invită stolnicesele cu prosop curmeziş, sticlă de vin şi muzicanți" (VrCrR). „Umblă şi nuna pentru a invita din partea nunilor şi soacra mică pe la rude şi vecini" (BOH). „La chemat *la găluşte* mergea nuna din partea mirelui cu mireasa" (NBtN). „Mai mult mireasa cu druştele invită" (SUlL). „Sî făce un *turc*, cu brâu roşu, pi cari-l trimeteu la socrul mic. Ş-apui socru şî turcu chemau oamenii la nuntă" (BtRpR). „Sâmbătă merg vornicii prin sat să cheme *prin cinste*" (VrRRț). „Merg la chemat nouă vornici, să fie cu mirele zece" (VrRŞ).

Adesea se chema la nuntă tot satul. „Sâmbătî dimineațî vineu vorniceii şî-i împărțem: – Tu cotu, tu valea, sî nu rămâie nimini nichemat!" (BtCoCo). „'Nainte era doi vornicei sau patru, nu rămâné nici o casî nichematî" (BtRțC). „Umblau din casî în casî, cel puțân îi chemi, ca sî nu ti bănuiascî; cari vre viné, care nu, nu" (BBsA). „La cii mai de-aproapi, pânî la a zecea casî, îi mai chemau şî cu muzicî" (BtCnCn). „Vătăjelul ceama la nuntă. Când pornea, sbanc! Cu colac şi busuioc, cu apă în jurul casei – şi o arunca în fața casei – să meargă ca din apă!" (SSjSj).

Momentul cel mai important din secvența chematului la nuntă este cinstitul cu vin ori cu rachiu (țuică) a persoanei invitate. „Dacă nu bea gospodarul, însemna că nu venea la nuntă" (VrMM). „Cine refuză paharul cu rachiu, înseamnă că nu vine la nuntă" (SŞTm). Chemătorii poartă cu ei o *balercuță* cu rachiu (SŞM), *bucale* cu vin, legate la gât cu peteală şi străмătură roşie" (NZT), „o geantă de piele în care era *bucalul* cu rachiu" (NŞG), *plosca plină* cu vin (BBzBz, BDrDr, BGG, BGfG, BGlM, BHB, BHD, BtGeD, GCzFn, GGG, GMnMn, GNP, GRR, VrMM, VrVV), „plosca cu hin" (GPcPc), ploscă de lemn, plină cu rachiu, pusă într-o traistă de piele (BtBB, SBtBt), sticlă cu vin, legată la gură cu beteală (BLPr, GCțCț, GCzB, GGhGh, GSS, GVlVl, ICpP, ICuCu, ISL, IStF, ITgC, IȚuȚu, IVnVn, NGnC, NIB, NZZ, VGVl, VLR, VOlT), „sticlă cu *holercă*" (SHrHs), sticlă cu rachiu (BtDbDb, BtDnDn, IHrP, IMțB, IPşB, ISrB, SFmFm, SFnFn, SGlH, SPoPo, SPsG), „rachiu fiert" (SSdSd), „raciu, aşa mai bun, mai dulci, ca sî li cie viața dulci" (SDM), sticlă de țuică (IHlHl, NAA, NBdBd), ulcior cu rachiu (BtCuCu, BtMiPn, BtŞnŞn), ulcior cu vin (BMtMt,

Scanned with OKEN Scanner

BOnTț, BUU, BVGd, GCzCzv, NIcA, NPtS), „vornicelul invită sătenii la nuntă, servindu-i cu câte *un gât* de vin" (VBcB), „umbla cu sticla, *cu cinstea*" (NGțGț).

Chemătorii sunt îmbrăcați în straie de sărbătoare. De obicei, umblă pe jos. „Au pe brațul drept o batistă cusută cu model național de către mireasă, cu numele ei și-al mirelui" (BLPr). Erau îmbrăcați național. „La ploscă aveau tulpănașe cumpărate dă mireasă" (BCșCș). „La ploscă se punea busuioc și lână roșie, să nu se dioache mireasa" (BPtG). „Cel din partea miresei poartă un batic la gât. La ploscă se leagă flori și crengi de brad. Ave șî bici cu canaci" (BOH). Poartă pe piept, în diagonală, o batistă cusută cu flori, de mireasă sau de drușca lui" (BGfB, BHrPr, BMtȘ, BMtȚ, BOnB, BPjPj, BtII). „Chemătorii la nuntă se cunoșteau după ploști, după batistele de la fete și după hainele lor de sărbătoare" (BtGeD). Au o batistă în piept, cu inițialele miresei (BVL, BtBB, BtCuA, GBșP, IBB, ICpP, IOO, ISrSr, NIBt, NCsM, SDC, SDL, SMoA, VMlL, VRR, VȘtB, VrMM, VrPfPf). „La mâna stângă poartă o năframă moldovenească, cusută de mireasă" (IBP). Chemătorii „aveau casânci după gât" (NBrBr). Poartă batistă mare pe spate sau pe umăr (IMB, IPșB, ISdSd, NȚȚj, SUlUl). „Ii umblî pi gios, au batic pi chept, un ghici în mânî șî o ploscî cu panglici" (GPcPc). „Poartă un batic agățat de reverul hainei, geantă la șold, cârjă în mână" (NPșPș). „Vorniceii au batic la gât, în mână un băț de la socru, încrestat, împodobit cu flori de lână" (IHoHo).

În cele mai multe cazuri, poartă un baston în mână. Bastonul (*băț de vornicel*, *cârjă*, *toiag*, *botă*), este împodobit cu năframă înflorată (BtCuB, IBtM, IHrP, NII, NIcA, SSvSv, SVvVv), cu prosop legat cu fire de beteală și panglici, cu lână colorată (NBtB, NCCn, NIB, NPeB, NPtPl, NVnL), cu „tulpanel roșu" (SSjSj), „cu cunună din *bărbănoc*, mirt, flori și asparagus" (SCfȘ). La căciulă ori la pălărie au „flori și verdeață" (SCP), „*șuvoietă*, o bandă brodată din mărgele" (IHlHl), „hurmuz și betealî" (ICuCu). Când au de umblat distanțe mari, vorniceii merg pe biciclete (BCjCj, BNbVs, BtGeA, BtGeD, BtMiC, GGrGr, GSS, NDH, NGrGr, NVnVn), dar mai ales pe cai (BMtPr, BȘtcmB, BUU, BtCoCo, BtGeA, BtMiPn, BtPlPl, BtȘnȘn, GCdCd, GCțCț, GCvCv, GRR, IBvBv, IEB, IMcMc, ISrH, ITnTn, IVnVn, NȘȘ, NZT, SBiBi, SDbDb, SPsA, SURs, VGC, VPT, VRbD, VrPP, VrRȘ, VrShB, VrVVș).

„Umblau înainte câte paisprezece vătăjăi călări" (SFvFv). „Dacî-i sat mari sau vremi ră, merg calari" (IȘpȘp). „Numai la neamurile din alt sat mergeau călări" (BtMiR). „Dom'le, ca sî spun drept, îmblam șî pi gios, da tot mai mult călări. Ș-avem caii împodobiți cu pamblici... frumos!" (BHmHm). „Puneu *șe* și sub *șe* un covor frumos și la capul calului o batistă frumoasă. Șî acuma sî mai păstrează obiceiu la Molid" (SVaVa). „Vatajăii, șesî ori opt, erau călări pi cai împodobiți cu covoari frumoasî, pusî sub *șe*" (SPoPo). „Dacî sî duc în alte sate, merg călări. Calul avea batistă di bumbac, cu flori, pi căpăstru. Și

Scanned with OKEN Scanner

cum aveu Rădășenii cai frumoși, nu mai aveu alții!" (SPP). Umblau călări, iar caii aveau batiste sau năframe la căpăstru (BtRpR, SDhDhM, SDM, SȘTm). „Umblau călări, așa era înainti, cu șa pi cal și covor și sî ducea ca Sfântu Ghiorghi. Gătea caii cu braz la urechi și batistî, sî suia cu ei și-n casî, sî băga cu calu" (BOO). „Cam la nunta mea am avut calarași cu cai frumoși, legați cu cordeli pi coamî, pi la gât; cinșpi vornicei călări, îmbrăcați național" (BtCnCn).

Chemătorul „bati cu un bețișor în poartî: – Bădie, vino pi la pitreceri! Altfel, sî supăra. N-avei voie sî-l chemi pi drum. Spuné: – Am și eu poartî. Dacî nu mă-ntâlnei, nu mă chemai!" (ITtTt). „Cu bățul bate la streșina casei. – Avem oameni acasă? – Avem! – V-o poftit jupânul mire, jupâneasa mireasă, nunii, socrii... Cu pofta lor vă poftim și noi la nuntă la..." (SSjSj). Nuntașii sunt invitați din partea mirilor, socrilor, ori nașilor, dacă au *bună plăcere* (BtLL, IBB, NCCn, NVnL, VPT), *gust și plăcere* (SAA, SMoA, SPlC), *gust și bună plăcere* (SGlGl), *dragoste și plăcere* (NAA, NChCh, NVnVn), *plăcere* (BȘtcmR, BtCuA, BtGeA, ITgC, IVsVs, NȚȚj, SCP, SȘTm) sau *buna voință* (IPlB, IPrPr). „V-au rugat nunii cei mari, / Socrii cei mari și mici, / Vreți și aveți buna plăcere, / Să ne însoțiți, / Diseară la *vedre*, / Mâine la luat mireasa, / Iar mâine seară / La *masa cea mare*" (BPjB). „– V-o poftit jupânu mire / Și cu jupâneasa mireasî, / Socrii cii mari / Și nunii cii mari. / Pi mâni la nuntî / Și mâni sară la *pripoi*; / Dac-aveț gust și placeri, poftim!" (SFnFn).

La *chemat*, li se promite viitorilor nuntași ajutor la nevoie: „– Conu mire și coana mireasă, / Vă poftesc la nuntă, / Că dacă or trăi, / *V-or întoarce înapoi osteneala*" (IMcMc). „– O rugat tata și cu mama / Și cu noi de față, / Să faceți osteneală până la noi. / Trăind și viețuind, / *Vom întoarce osteneala înapoi!*" (BBuB). „– Vă poftește cuconu mire, / Cu cucoana mireasă, / Dimpreună cu socrii cei mari / Și cei mici / Să faceți osteneală până la ei, / Că și ei vor fi *recunoscători*" (NDH). „– V-o chemat mirii / Cu nunii împreună, / Să faceți o mică osteneală / Până la dumnealor. / Având fete și feciori, / Vor fi *și ei ostenitori*. / Bună seara și poftim!" (IHHm). „– Poftim, moșule (sau bădie, sau cumătre), poftim la nuntî! / Vă poftește domnul nire / Și domnișoara nireasă / Și noi, ostenitori, / C-aveți feti și feciori / Și v-om fi *di agiutori*" (BtCuB).

Vorniceii mai invită „la petrecere" (BMtR), „la o leacă de veselie" (SMM), că „fără oameni nu se face nimic" (NChCh). „– Faceți cale și cărare / Pân-la casa dumisali" (ICpB). Cei invitați mulțumesc și apoi răspund: „– Să fie într-un ceas bun / Și cu noroc, / Să trăiască tinerii / Și să să-nvoiască!" (BtRmRm). „Sî li hii di ghini, / Noroc la tineri!" (VPdPd). „– Sî vă hii di ghini, / Trai bun la tineri!" Sau: „– Adunari frumoasî!" (BOrOr). Nașilor le spun: „– Să vă trăiască finii! / Cu-aiștia să nu vă ponosiți / Și cu alții să vă înnoiți!" (VPT).

Scanned with OKEN Scanner

B.II.2. Aducerea miresei

De obicei, mireasa este adusă la casa mirelui după cununie, duminică dimineața (majoritatea localităților). „De la casa miresei se porneşte nunta spre casa mirelui. Trec întâi pe la biserică, unde se cunună şi, după aceea, pleacă la casa mirelui" (BMtR). „Şi dacă este din acelaşi sat este adusă tot cu alai la casa mirelui, după ce au fost la cununia religioasă" (BAA). „Chiar dacî mireasa îi din acelaşi sat cu mirili, tot cu alai o lua, putea sî hie şî vecinî" (BOrOr). „În ziua nunții, când are loc luarea de mireasă, se duc la biserică cu toții şi se întorc pe alt drum, ca să nu se întoarcă mireasa la casa părinților" (BPtG). „Dacî era în sat, tot cu căruța mergé după dânsa, o mai purta prin sat, zâcé, ca sî nu mai nimerească înapoi acasă. Ş-apu o ducé la casa mirelui" (IAcŞ). „În ziua nunții. Până ce nu se cunună, nu vine" (BtII). „Atunci când vini di la cununie, nu sî duci mai divremi, ca sî nu-i iasî vorbi în sat" (BtŞnŞn). „După cununie. Mirele zice că-i a lui şi-o ia cu el acasă" (BtSlD). „Duminicî. Până atunci mireasa nu avea voie să vie la băiat, că nu-i cununată" (BtCpCp). „Vine după cununie. Este păcat s-o aducă înainte" (BtTrD). „În ziua nunții şi după ce s-au cununat la biserică" (GMnMn). „O ié cu nunta de-acasă, duminică dimineața şi-o duci la cununie" (ITgC). „Duminica, întâi se duce muzica cu vornicu la nuni, apoi la mireasă, o găteşte, apoi merg cu alai la cununie, la biserică, apoi ajung la mire" (IVnVn). „Duminică, după cununie, după masa dată nuntaşilor de părinții fetei" (ICsC). „Sî ié cu nuntî" (NGmT). „Duminică, mireasa este luată de acasă cu muzică şi nuntaşi şi merg la cununie. După ce se întorc, merg în casa mirelui" (NPtPl). „Vine duminică seara la *pripoi*, când vine şi zestrea" (SGlGl). „După ce se cunună la biserică, dimpreună cu tot alaiul se duc la casa mirelui" (SDC). „Duminică dimineața. Vrea să o vadă tot satul şi mai ales să-i vadă zestrea" (VŞtB). „Cu nunta, cu căruță împodobită cu scoarțe frumoase, cu banta" (VŞtCț). „După cununie, ca să nu fie vorbită de lume" (VrBlBl). „Mireasa cea cinstită vine în ziua nunții la casa mirelui" (VrTtBv). „Duminică dimineața, dacă îi ridică masa, dacă nu, se duce de sâmbătă seara" (VPrPr). „Miresa sî ié duminicî dimineațî. O gătesc nevestili celi tinere, *druştile*. Mirili nu-i di fațî. Dupa mireasî mergi numa *druşcu* cu tinerii. Dupa ci-o gătesc, mireasa mergi la bisericî. Acasî la miri îl gătesc şî pi dânsu şî sî duci şî el la bisericî. Şî numa di pi ci sî-ntoarci di la bisericî mergi mireasa la mire" (Volovăț – Suceava. Mg. 118, II, 41. Inf. Elisabeta I. Grigorovici, 46. Culeg I.H.C., 1972).

Adesea, mireasa se porneşte la casa socrilor, după ce a avut loc, la părinții ei, *masa de cununie*. „Vine după *masa de cununie*, după prima parte a petrecerii, cu zestre cu tot" (IPbP). „Duminică ziua, când lua mireasa, stăteu la masă" (BOO). „Vine cu întreg alaiul nunții, după cununia de la biserică sau

Scanned with OKEN Scanner

după *masa de cununie* de la casa ei" (BClP). „După *masa de cununie*, duminică seara" (IMnMn). „Vine la casa mirelui, după *masa de cununie*" (IDbDb). „Vine la casa acestuia, după ce a fost *hobotată* la ea acasă şi după ce s-a aşezat masa la mireasă" (NIBt). „Imediat după ce s-au cununat la biserică. La casa mirelui urmează să se continue nunta începută în casa miresei" (VPuC).

Dacă nunta se face la altă casă decât cea a mirelui, mireasa este adusă la casa socrilor după încheierea petrecerii, luni sau marți (BLpLp, BOH, BPjB, BPjBs, NBțG, NPtPv, NVA, SStSt). „După nuntă, pentru că şi ea are nunta ei, aparte" (BBuB). „Când se termină nunta, dacă nunta se face la mireasă" (BtDbB). „După nuntî, ca sî rămânî gospodinî în casî" (NDH). De multe ori, mireasa vine de sâmbătă la mire acasă. „Sâmbătî seara, după ci făceu *vedrele*, cinstea fetei" (BBsA). „Dacî-i din acelaşi sat, mireasa vine la mire sâmbătă seara" (BtPlPl). „Sâmbătă sara. Doarmi cu druştili" (ITgBz). „Vine sâmbătă seara, iar duminică porneşte nunta" (IMnU). Dacă mireasa este din acelaşi sat cu mirele este adusă la casa acestuia sâmbătă seara, pentru *masa mică* (IMlMl, IMnU). „Sâmbătă ia mireasa cu tot ce-i dau părinții şi o duce la casa lui" (ISdSd). „Sâmbătă seara, pentru a pregăti lucrurile, nunta" (NChB). „Vine la casa mirelui sâmbătă, când se ia zestrea" (SSvSv). „Este adusă sâmbătă pentru a îmbrăca pereții în casa mirelui şi apoi pleacă, pentru a reveni duminică, după cununie" (VrRRț).

Sunt cazuri în care mireasa vine la casa mirelui cu câteva zile înainte de nuntă, îndeobşte joi. „Joi, ca să mai ajute la treburi" (SUlUl). „De joi sara o ié, dar mireasa se mai întoarce acasă până la nuntă, ca sî dea ajutor la făcut pregătirile" (SPP). „Tot joi, o aduce cu zestrea, dar pleacă înapoi la casa părinților până în ziua nunții (NPeT).

În mai multe localități, mireasa vine în casa mirelui imediat după *logodnă* (BHrC, GBhBh, GCC, GCdCd, GGrGr, GMtMt, GRR, GTvTv, IPrPr, NCnP, VGvGv, VPdPd, VRGi), după *împăcăciune* (GCoCo), după *înțelegere* (GPP) sau după *învoială* (GCdCd). „După logodnă, ca să nu se întoarcă mireasa" (GCțCo). „O ié di-atunci di când sî-nțălegi, di la logodnî" (NZZ).

Dacă mireasa era din alt sat, se obişnuia să se ducă la casa socrilor cu câteva zile înainte; chiar cu o săptămână înainte (IMşMş, SDaO, SDhDhM), mai rar cu o lună înainte (IMlC). Adesea mirele se duce după ea joi seara (BBlBl, BCțBo, BtCnCn, BtMiPn, IBB, IBP, ICpB, IEE, ILL, ISrB, ITnS, IȚbPs, SFmFm, SPnG, SPoPo, SPsG, SUlUl, SZC, VŞtCț). „Se lua di joi seara cu zestre cu tot, cu căruțe cu cai, fără muzică. Ea stătea cu mama mirelui, deoparte, până la nuntă" (BPjPj). „Joi seara se face masă la mireasă, vine mirele cu vecini şi prieteni, cu muzică şi o ia la casa lui" (SŞdŞd). „Di joi o ia. Mirele se duce cu două-trei căruțe la mireasă, cu muzică, cu neamuri şi-o

Scanned with OKEN Scanner

ia" (SPP). „Dacă este mai de departe, o aduce mirele în joia dinaintea nunții, cu zestre cu tot" (VrMrP).

În cele mai multe cazuri, mireasa – ai cărei părinți se aflau în altă localitate decât cea în care se găseau socrii – era adusă sâmbătă, în ajunul nunții. „Dacă fata e mai de departe, este adusă sâmbătă de către mire și nănași" (BLO). „Sâmbătă seara, de către mire însoțit de vornic, muzică și alai" (BSoC). „Mirele aduce mireasa cu o seară înaintea nunții. Se duc călăreții cu el înainte. Din urmă alaiul și o căruță trasă de patru boi, pentru zestrea miresii" (BVL). „Sî duceu sâmbâtî. Nunii, mirele, patru vornicei călări" (BtDbDb). „Merg sâmbâtî după ea, mirele, nunii și aproape tot satul. Câte 40 de căruțe, în care încarcă druște, vornicei, gospodari" (BtVdVd). „Dacă mireasa e din alt sat, se aduce de sâmbătă. Pleacă nașii cu alți săteni și cu muzica. Mireasa se ia cu tot cu zestre" (ILH). „Înainte vreme, se aducea sâmbăta, cu mare alai, însoțită de cete de călăreți, în frunte cu mirele" (ICsC). „Sâmbătă sara la fată acasă, la *luatul miresei*, socrii făceau o masă la care chemau pe cei mai buni gospodari. Se numea *masa cea mică*" (SRB). „După ce a făcut nunta la mireasă și au petrecut acolo, odată cu seara încarcă zestrea și așa vin cu toții la mire acasă" (SGlGl). „Este adusă sâmbătă seara de conocar, de nuni și de cavaleri călăreți" (VAP). „Dacă este departe tare, o aduce sâmbătă la niscai rude de-a lui" (VrMM). Sâmbătă seara, când vine vornicul la casa miresei, se desfășoară un anumit fel de dialog cu părinții fetei: „– Noi am poposât aicea, la dumneata în casî. Noi suntem plecaț c-o nevoie oarișcari: avem on om *stingheri*; nu s-ar găsî pi la dumneavoastrî o părechi pintru el? – Sî videm. Aduci-ntăi o fimeie bătrânî. Cela nu, nu-i asta, nu-i… Da, zâci, ai cunoaște-o? – Am mai văzut-o o datî, mai înainti. Mai aduci una. Ba aduci șî on barbat, făcut o momâie acolo. Pi urmî gata. Vini tat-su șî cu mă-sa, cu fata-ntri ei. Fata ari-n mânî o bâcățî' di pâni șî cu douî bâcățăli di zahâr. – Asta-i, măi băieti? – Asta-i! – O cunoști? – O cunosc! Dau mâna șî părinții zâc: – Măi băieti, uiti, noi îț dăm: «Di la noi soțâie / Șî di la Dumnezău *sâmbrie*! / Sî trăiești, / S-o stăpânești!» Bâcățălili celea di zahâr li ieu în gurî nirili cu nireasa" (Țibucani – Neamț. Mg. 225, I, 10. Inf. Costică V. Ambrose, 65. Culeg. L.B. și L.C., 1976).

În ultima vreme, chiar dacă este din alt sat, mireasa se aduce duminică dimineața (numeroase atestări). „În ziua nunții, pleacă un alai din partea mirelui, format din călăreți, în frunte cu mirele. Alaiul este urmat de căruțe în care se află nașii și nuntașii" (BAA). „În ziua nunții să ducea mirele cu nunu, cu nuntași în douăzăci de căruți, cu caii ăi mai buni din sat, cai cu canafi, cu rămurele de brad, cu flori la ureche, cu clopoței. Mirele mergea călare pă un cal, acoperit cu o carpetă țăsută înaintea nunții. Pă căruțe să pun scoarțe țăsute, alese, și carpete" (BCșCș). „Duminicî dimineața, cu nunta, cu alai, vornicei, druște" (BtCpCp). „Duminică dimineața. Cu căruțele, nunii, mirele și nuntașii care vor să meargă la

Scanned with OKEN Scanner

luarea miresei" (IOO). „Dacî mireasa era ambiţioasî, bini sâtuată, o aducé duminicî zâua, cu căruţâli, cu vatajăi călări. Caii erau învaliţi cu covoarî, vatajî erau cu nafrămi. Vai, la cai li da rachiu, ca sî îmbli buieci, câti nu faceu!" (SSdSd). „Dacă mireasa este din alt sat, este adusă de către rudele băiatului, în dimineaţa nunţii" (SCfCf). „Duminica. O aduc vătăjăii şî naşii. Mirele nu merge" (SHrHs). „Azi, se aduce duminică dimineaţa de către mire, naşi, flăcăi, fete, gospodari mai tineri, cu căruţele sau cu autocamionul" (VŞtB). „Tot duminică dimineaţa. Să hie cât de departe, de la Galaţi, pune maşini şi-o aduce" (VrRŞ).

„Eu am vinit dupa nireasî aici, la Sabasa, am făcut masî aicea şî pi urmî am plecat ş-am făcut nuntî la Holdiţa. Eu am vinit viniri sara dupa nireasî. Am vinit cu paisprăzăci cărăuşi şî şăsî călăreţi. Paisprăzăci cărăuşi cu câte doi cai. Călăreţî iarau flecăi de-acolu din sat, pretini de-a mnei. Ş-o vinit şî nanaşî. Eu am avut numai patru, da amu sî pun şî câti triizăci di părechi. Daaa! Am vinit cu muzâcî. Cu muzâcî am vinit, cu muzâcî am plecat" (Holdiţa – Suceava. Mg. 672, I, 3. Inf. Ilie H. Catană, 91. Culeg. S.C. şi I.H.C., 1988).

La plecarea de la casa miresei, „mirele punea un bacşiş, sub pestelca soacrei mici, apoi punea picioru peste bani şi apoi se urca pe cal" (IHH). „Merg nuntaşi mai mulţi cu mirele, cu zece-douăsprezece căruţe şi naşii. Căruţele-s împodobite şi caii au năframe la căpestre. Mireasa nu se mai uită înapoi de unde a plecat, mai ales dacă trece vreo apă, pentru că a rupt-o cu locurile unde a trăit ca fată" (IPşS).

B.II.3. Vulpea

Când mireasa este din alt sat, mirele trebuie să plătească flăcăilor care au jucat-o la horă o anumită cantitate de băutură sau o sumă de bani. Această dare poartă numele de *adălmaş* (NIcA, NVnN, VLL, VPrPr, VRGi, VVeVe, VVoA, VrPfPf), *bacşiş* (BDmDm, BHrC, BPtF, BVGd, BVL, GBhBh, GCoCo, GGrGr, GMnMn, GVlVl, NPşPş, VPdPd, VrTG, VrVV), *colac* (NBgT, NCCn, SCfCf, SMşB), *curcan* (IMcIz, IMcR, IOO, NGnC, NGnGn), *dajdie* (BDfL, NChB), *ierbărit* (GSS, GUT), *iernatic* (VrBPr, VrBdBs, VrMM, VrShB), *iernat* (BBsA, BOO, VrTtBv, VrVVş), *vadră* (BtGeA, BtHdHd, BtII, BtLC, BtPlPl, BtRpR, BtUţS, BtVdB, ICiCi, ICpP, IHrP, ILB, ISrSr, IŢbPs, NGmT, NUU, SBşBş, SDbDb, SDhDhM, SPP, SURs, SZL, VPT, VVoO, VrTCl), *vamă* (BtGeD, GCzB, NBgBg, NŢŢj, SPnG, SVsVs), *vărat* (BBsA, BBuB, VrTtBv, VrVVş), *vulpe* şi *hulpe* (majoritatea localităţilor). Adesea, tinerii pretindeau *vulpe* şi când mireasa era din acelaşi sat cu mirele (NChCh, SBzBz, SCP, SFnFn, SVaVa). „Cer tinerii care au jucat fata mai mult şi care au vrut s-o ia în căsătorie" (SBtBt). Uneori „primesc *vadră* şi fraţii miresei" (SBşBş).

Scanned with OKEN Scanner

Vulpea constă într-o găleată de vin (BLPr, BLpLp, BUU, BUV, VCsPt, VGvO), o damigeană de vin (BtDbDb, BtRsRs, NGmGm, NCCn), „o dimingeană de țuică" (NAA), „un butoi de bere" (SFmFm), „un poloboc de bere" (SPoPo), două-trei deca de vin (BOH, BSoC, BȘtcmB, BȘtcmR, ICpP, IHrP, IȘpH, NZT), zece până la patruzeci kg de vin (BtCnM, BtCpCp, BtDaB, BtRpR, BtSlD, BtVdB, IBvBv, IEB, IHoHo, IMnMn, IMsMs, IRgD, ISrB, IȘpȘp, ITgC, NBtB, NȚȚj, SFoȚ, VRbS, VȘtB, VTR, VVoS), o ladă de vin (SRB, SSrZ), șase până la douăsprezece kg de rachiu (BtCnCn, BtGeA, BtLL, BtMiPn, BtȘnȘn, ILnG, IPbP, ISS, ITtU, IȚgȚg, SBrM, SDhDhM, SFoȚ, SSdSd, SVsVs, SVtVg), „vin, pâine, țâgări" (ITgB), între 50 și 500 lei (BHmHm, BtCuCu, GCoCo, IMțMț, VAP, VBcB, VDmV, VGC). „Cu banii ciia [500 lei] împăca muzicanți și făce gioc" (BtCuB). „Pân 1929-30 se dădeau 500 de lei și mai mult, după cum era mireasa de bogată și mai ales de giucată" (VVșVș). „Cereau *vadră*, după putere și înțelegere" (BtPlPl). Flăcăii mai cereau „să-i pună la masă" (BUrUr), „să le pună batiste în piept și s-o lase pe mireasă să joace cu ei, pentru că pleacă dintre ei" (GCțCo). „Pretenția flăcăilor iara atunci, pi loc, cân giuca nunta la mireasî. Atuncea ișă nunu, ceal mari, afarî și aduna băieți din sat și-i întreba cam ci pretenție au. Apu dacî iara fata frumoasî și mai ave și ie câte-on drăguț pe-acolo, cari n-o putut-o lua, apu aceala ave hambiție. Amu, pi urmî, s-o numit *vadrî*, da mai-nainti sî numé *vulpi*. Ș-apu cari fatî iara frumoasî, di gospodari, apu mama feti zâcé la flecăii din sat: «– Măi, sî ceréț *vulpea întreagî*!». Pintru cî iara *vulpea-ntreagî* și *giumata' di vulpi*. Asta-nsamna bani mai mulț, ori băuturî, ci sî da. Asta sî da în grădina părinților cu fata. Sî mai târguieu, da di dat trebuié sî deie, nu sî puté. Și-n zâua di az sî dă!" (Tocileni – Botoșani. Mg. 675, I, 27. Inf. Vasile I. Huc, 81. Culeg. S.C. și I.H.C., 1989).

Mirele trebuie să se supună acestei datini, pentru că flăcăii au avut grijă de mireasă, au distrat-o cât a fost fată mare (BBuB, BPpI, BPrPr, BPtS, BtBB, BtII, BtLC, ICiCi), „au crescut-o" (IBtM), „o rupt ciubotili c-o giucat-o" (BtCoCo), au jucat-o la horă (BtDbDb, IBlM, IEE, IPșB, SStSt, SSvSv, VRbS, VȘtCț, VTnTn, VVoS, VrTCl), „au scos-o în lume" (VLR), „au dat-o în scrânciob" (BSoC). *Vulpea* era cu atât mai mare cu cât fata era mai bună, mai frumoasă, mai cuminte, mai harnică și mai bogată (BAB, BBsA, ILH, ILnG, IPbP, ISS, IVsVs, SZC, VICș). „Era o cinste pentru mireasă. Dacă *vadra* era scumpă, zâceu oaminii: «– Astî fată o fost petrecutî, o fost căutatî!» (BtRpR). „Strigau: «– Vadra-ntreagî, măi ficiori, / C-o fost fatî, nu gunoi!»" (SURs). „E onoarea fetei, a fost fată văzută" (SSjSj). *Vulpea* este cinstea fetei (BtVdB, IBvBv, ICpP, IDbDb, IPrPr, NPeT, SDM). Flăcăii „îi vând" mirelui fata lor din sat (BBzBz, BCțBo, BHrC, BPjBs, BtTrD, BtVdB, GCzB, GCzFn, GGrGr,

Scanned with OKEN Scanner

GRR, GTvTv, NBrBr, SPnG, SVsVs). „Să plătească mirele, că le-o luat fata din sat şi flăcăii vor rămâne neînsuraţi" (GCdCd). „Dacă nu, nici un flăcău nu stă la masă" (SRB). „Nu sî duci nimi din sat la nunta ceia" (NGnC). „Da nu sî făce el di râs pântru zeci oca di rachiu" (SSdSd).

„Dădea, cî-i iera ruşâni. Îş pierdi rangu dacî nu dă, nu sî ducea lumea la nuntî" (BOO). „Nu-i treaba bună, dacî nu dă. Nu vin flăcăii la nuntî" (NChCh). Mirele era pus la încercare. „Când mirele vine să ia mireasa, flăcăii din satul miresei fac o baricadă la poarta ei. Dacă mirile poate sări cu calul baricada, flăcăii nu mai au nici o pretenţie de la el. Dacă nu poate sări cu calul baricada, atunci ei îi cer mirelui o anumită cantitate de vin" (BAA). „Flăcăii de la mireasî ridicî o beldie cu o oală în vârf, plină cu cenuşă. Mirele trebuie s-o puşte. Dacă n-o puşcă, mirele trebuie să dea o decă de rachiu" (NGţGţ). „A doilea! Înainti di a pleca mireasa di la casa ii, puné o oalî mari di lut, o-mplé cu cenuşî ş-o spânzura într-o prăjânî suuus, sus di tăt, ca s-o puşti. Pân-ci nu puşcai oala, nu plecai cu nireasa. Nu-i dăde voie sî pleci! Mirili trebuié s-o puşti sau oaminii lui, nuntaşî. Alţî hurduca di prăjânî, ca sî nu nimereascî; puşca şî di trii-patru ori pânî ci puşca oala, di curge cenuşa" (Holdiţa – Suceava. Mg. 672, I, 3. Inf. Ilie H. Cătană, 91. Culeg. S.C. şi I.H.C., 1988).

Mirele se putea sustrage de la plata *vulpei* numai în cazul în care fata n-a stat pe acasă. „Dacă flăcăii n-au avut nimic cu fata (poate fata a făcut liceul), dacă n-au jucat-o" (SVmVm). De cele mai multe ori se supune obiceiului, pentru a nu provoca necazuri în desfăşurarea nunţii. „D'apoi cum? Sî iscî ceartî, sî bat. Doamni! Dai şî di la tini, numai sî scapi de-acolo. Şî eu am dat, daaa, eu am luat o fatî di la Bereşti – Bistriţa, ş-am dat" (BHmHm). „N-ari-ncotro, cî di altfel iesî un scandal şî sî lasî păgubaş di nireasî, numai sî scapi cu chelea-ntreagî" (IMţB). „Da, trebuie să se supună fiind obiceiul pământului. Dacă nu se supune, flăcăii îi fac diferite şicane, îi strică oglinda, mobila, îi pune sârmă ghimpată în cale" (VRbS). „La unii le-o rupt luminili, răstoarnî straili" (SBşBş).

Dacă mirele nu plătea *vulpe*, flăcăii legau poarta cu lanţuri (BDrDr, BVGd, BtAB, GPcPc, IAcŞ, IBvBv, IRgRg, IScSc, ISrH, NAA, NRcRc, SBşBş, SPoPo, VŞtB), cu sârmă (IHO, IPşS), barau drumul (BBL, BBlBl, BCţBo, BDrDr, BGG, IVnVn, NDlDl, NGmT, SPnPn, SSrZ, SURs, VBcB, VOlT, VrPfPf), stricau podurile (BŞtcmB, BUV, NCCn, VGrGr). „Legau drumu, poarta, băteu nuntaşii, fugé nunul cel mare prin grădină!" (BtRpRp). „Ş-apu flăcăii din satu miresî o pus lemni curmezâş, butuci ia atâta, i-o pus curmezâş pi drum, sî nu putem treci. Ş-o fost oamini di pi Barnari, oamini din Sabasa cari lucrau pi Barnari, ş-o vinit înaintea noastrî ş-o ferit butucii, cî iarau puşi curmezâş pi drum, ca sî nu putem vini. Puné butuci, ca sî deie nirili cinsti" (Holdiţa – Suceava. Mg. 672, I, 3. Inf. Ilie

Scanned with OKEN Scanner

H. Cătană, 91. Culeg. S.C. şi I.H.C., 1988). Alteori, ca să pedepsească mirele, flăcăii desfac unele componente ale căruței (ITgC, IVsC), împiedică roțile cu sârmă (SPP), cu drugi (NSS), taie spițele (VDeV), scot sau taie o roată de la căruță (BSoC, BtDaB, IHH, NZZ, VŞtCț), scot cuiele de la roți (BtDbDb), iau bucşele de la roți (VAP), scot mutelcile (SFoO), taie oiştea (BtDaB), dejugă boii, fură resteiele (VAP), iau hamurile de la cai (BSoC), taie hățurile (BtDbDb). „Chiar eu am ținut odatî nunta pân' s-o dus zâua mari. Le-am zâs: «– Staţi, cî dăm căruțâli în părău şî-necăm mireasa!»" (BtCuB). Flăcăii amenință cu „confiscarea zestrei" (IŞpŞp), taie pernele (ITT), răstoarnă căruța cu zestre în şanț, în gârlă (BtCnCn, BtCoCo, BtDbB, BtRpR, BtSlD, ICrCr, ICsC, ITgBz, SClBr, SMM, SMoMo). „Zvârleu cu ceatlăili după nireasî, după zăstri" (BtSmR). Dacă mirele nu se supune, flăcăii nu-i dau voie să ia mireasa (BAA, BtDnDn, BtŞnŞn, BtVdB, BtVdHț, GTvTv, NIcA, NPeB, NPtG, SDL, SFvFv, SIsB, SMhPm). Îi fură mireasa şi-o ascund (BHrHr, BPjB, NStT, NVA, NVnL, SBzBz, SFsFs). Îi aduc în locul ei o babă gheboasă (BLO, BLPr, GNP, ICiCi, ILB, IMcIz), „îi scoteu înainti o *mahahuie*" (NVA), „aduci babi, tot felu di *năzgioabî*" (NPtD).

De multe ori se iscă bătaie. Îl cam scarmănă unul mai dibaci, îi fură pălăria sau căciula" (GVV). Mirele este bătut (BtCpCp, BtDaE, BtDbM, BtMiC, IEB, IIA, IMnU, IMşMş, IPlB, IȚbPs, VRbD, VVoS, VVşVş, VrTCl, VrVV). „Se bat flăcăii ce au venit cu mirele cu cei din satul miresei" (BtCuA). „Mirele este bătut, legat şi închis într-o casă" (VVoO). „Işă bătaie la cuțite!" (BtSlD). „Astfel se întâmplă bătaie, care nici în fața legii nu are drept, căci aşa e obiceiul pământului" (SSvSv). „Altfel ia bătaie [mirele]; iese şi cu omor" (ISL). „S-o întâmplat şî sî omoari mirili" (SDhDhM). „Mirele trebuie să se supună, căci, dacă nu se supune el poate fi certat, înjurat sau chiar bătut crunt. S-au văzut cazuri când mirele a fost bătut de a zăcut două luni" (IBtM). „Nunta iese cu bucluc, se bat, de multe ori se taie cu cuțitele, ajung prin judecăți la tribunale" (SDC). „O fost o batai grozavî. O vinit di la Cerchijăni sî iei fata şî n-o vrut sî dei nimic. Aşă s-o ucis, di parcî era revoluții! Sî dă, cî o jucat fata, o distrat-o, o plătit pentru dânsa" (BtRȚC). „Nu sî puté altfel. S-o giudicat la tribunal la Botoşani pentru asta şi-o câştigat flăcăii din satul fetii" (BtCoCo).

B.II.4. Vedrele

Petrecerea de sâmbătă seara, la care participă mai ales tinerii necăsătoriți, se numeşte *vedre* (majoritatea localităților), *măsuța mică* (NBdD, NIC, NRdB, NZT), *pornire* (NCsM, NGrT, NTPr) sau *la sarmale* (BBuB, BBuBu, BCjCj, BDC, BMgP, BTmG, BVsVs, IBtBt, IHlHl, IHoHo, IMcI, IMcR, IOO, IStF, NBtB, NBtN, NGrGr, NSbSb).

Scanned with OKEN Scanner

Cel mai adesea, *vedrele* au loc la casa miresei. „Nunta se-ncepe de sâmbătă seara, când se fac *vedre* la mireasă acasă, cu fete, flăcăi, bucătăresele de la sarmale, parte nemurească. Servea cu vin. Jucau. Un fel de rămas bun al miresei de la flăcăi, fete. Era obiceiu să se fure mireasa de la *vedre*, de către un flăcău care-i plăcea" (BȘtcmR). „*Vedrile miresei* este o petrecere cu flăcăi și fete până la 12 noaptea" (VrVVș). „Sâmbătă noaptea la mireasă [...] se fac *vedri*, ca un fel de bal, unde trebuie să fie și mirele, nunii" (VrRȘ). Înainte de a pleca mireasa la nuntă, dacă este din alt sat „se duc 5-6 căruțe cu mire, naşi, rude şi fac acolo [la casa miresei] *partea miresei*", o petrecere la care jucau tinerii acompaniați de lăutari (VrShB). „Țâné vedrili şî sî ducé cu alai" (BOrOr). „Sî făceu sâmbâtî sara la mireasî acasî. Vineu rudili, vineu domnișoarili di onoari, cavalerii di onoari, vineu toț. Jucau acolo, chiuieu, cântau... Afarî sî făce pitrecerea asta, ca sî sî vesteascî. Pentru vestit iara. Di la mire nu vinea nimeni. Numai ie cu neamurili ii, cu stolnicițe, cu tot. Aciia cari iarau cu nunta miresei. Cii cari vineu la *vedri*, aduceu câti o găinî, pintru nuntî. Sî cheamî *vedri*, pintru dispărțâri di feti, di părinț..." (Răchitoasa – Bacău. Mg. 500, I, 9. Inf. Maria N. Hriscu, 54. Culeg. L.B. şi L.C., 1982).

Uneori, *vedrele* se fac la casa socrilor mari, imediat după *bărbieritul mirelui*. „*Vedrili-i* o petrecere cari sî faci la mire acasî, sâmbâtî sara. Vin fetili şi flăcăii ş-aduc miresei câte un cadău: zahăr, pâine, orez. Şî esti şî muzâcî, sî be rachiu şî petrec aşa pânî a doua zî" (BHmHm). Femeile din vecini şi rudele apropiate o ajutau pe soacră să facă sarmale. Prima sarma făcută la *Vedre* era pentru *nun* (IHlHl, IMcI, IStF), dar cel mai adesea pentru *mireasă* (BHgHg, BLcLc, BRcFr, NDjBr, NSbT, NTmTm). Femeile făceau nouă sărmăluțe mici, pe care le înveleau într-o singură frunză, după ce puneau câțiva bănuți înăuntru (BCjCj). Această *sarma strigată* sau *cinstită*, cum i se mai spunea, era legată cu beteală din cununa miresei şi trebuia să influențeze naşterea primului copil al tinerilor căsătoriți. „*Sarmala cu puiuți*" era numită şi „*sarmala chiuită*" (IMcR, NBtN), *descântată* (BTmG), *sarmaua bucuriei* (BCjCj, BCjS, BRcC) şi trebuia mâncată de miri ca să aibă atâția urmaşi câte sărmăluțe erau adunate în frunza cea mare (IHoHo, NBtN). „La mire-acasî sî găté mâncare pintru nuntî. Fimeili chiuieu, făceu *sarmala legatî cu sârmî*. Mai mari li făceu, cât pumnu, cât puneu o datî-n farfurie, şî zâceu cî asta-i a nirelui, asta-i a niresî..." (Răchitoasa – Bacău. Mg. 500, I, 9. Inf. Maria N. Hriscu, 54. Culeg. L.B. şi L.C., 1982). „*Vedre* se fac la casa mirelui, sâmbătă seara, până la dousprâzăci. La miezul nopții se bărbierea mirele" (GCoCo).

În mai multe localități, *vedrele* se fac şi la mire şi la mireasă. „Sâmbătă seara, acasă la mire vinea muzica pentru nuntă. Mirele se bărbierea, apoi se duceau la nun şi-l luau şi se duceau la mireasă, petreceau acolo, apoi din nou la

Scanned with OKEN Scanner

mire" (BVGd). „Nunta sî-ncepé cu *vedre* la mire şi mireasă" (VrTCl). Mai rar, la *vedre* mirele nu se întâlneşte deloc cu mireasa, fiecare petrecând la casa părintească şi punând la vedere fotografia celui sau celei care lipseşte (BCjS).

Uneori *vedrele* aveau loc în acelaşi timp cu *plocoanele*, când se aduceau diferite bunuri pentru nuntă şi pentru casa mirilor. „La *vedri*, sara, veneau bătrânii şî le-aducea: lopatî, furcî, sapî, greblî... tot ce este în gospodăria omului. Aducea găini, purcei, se aducea acolo, în horă" (VrVVş). „Nunta-ncepé sâmbătî sara cu *plocoanili*. Nunu mari cu nuna mari strângeu toatî *polatia* cari o invitasârî şî sî duceu la socru mari-acasî. Sî invita la plocoani sâmbâtî zâua. Toatî zâua. Nunu cu nirili mergeu pin altî parti. Şî soacrili invitau. Umblau cu o sticlî cu vin. Îi cinsté şî li spuné la plecare, poftiţ la noi! Sî strângeu plocoanili separat: cari la socri, cari la nuni. La nuna mari sî distra lumea pânî la zăci-unşpi noaptea şî pi urmî sî duceu la soacra mari. Acolo, la soacra mari, îi puné la masî; cî nu exista sî nu sî puie la masă, la *plocoani*, înainte. Iarau aproapi numai fimei. Barbaţ mai rar. Fimeili dansau, făceu horî, sârbî, pitreceu eli-acolo. Când se da ploconu, se spunea: «– Bine te-am găsât sănătoasî, soacrî mari!» Şî soacra mari spuni «– Bodaprosti!». *Plocoani* sî dădeu aşa: *păsări*, *ulei*, *zahâr*, *grăsâmi*, *carni di miel*, ce-avea omu în casî" (Barcea – Galaţi. Mg. 678, I, 2. Inf. Ioana D. Caraiman, 58. Culeg. L.C., 1989). În unele localităţi, la *Vedre* se împodobeau beţele vătăjeilor şi toiegele mirilor, se pregăteau florile pentru nuntaşi, nuni, socri ş.a. *Botele înflorate* (toiegele mirilor) erau două beţe lungi de alun, cu geluituri lucrate în spirală şi învelite cu crengi de busuioc şi siminoc, arnici roşu şi alb, mărgele şi fire de beteală. În partea de sus aveau trei sau patru lumânări, spice de orz şi câteva flori legate cu o năframă brodată. Toiegele erau jucate la *Vedre* pe melodia *Busuiocul* (BCjCj, BCjV, BNbG, BNbVs, BRcC, BRşVm, BVsVs). „Sî cose florili pi bastoane, floarea di cununie pentru mireasă, florile la pălăriile vorniceilor, floarea mirelui. La bastoane puneau şi batiste. Se chema atunci vătăjel cu cârja îmbrăcată, cu bota, cu bastonul înflorat" (Ipoteşti – Suceava. Mg. 661, I, 16. Inf. Ecaterina C. Senciuc, 70. Culeg. S.C. şi I.H.C., 1987).

B.II.5. Portul ceremonial de mire şi de mireasă

Înainte vreme, mirele şi mireasa se îmbrăcau în portul local de sărbătoare. „Mireasa avea catrinţă, cămeşă cu mânecă de la gât, bondă şi opinci. Mirili era cu iţari şi cămaşă în cline, făcută în casă. În picioare purta opinci" (BBzBz). „Miresele, cu cămaşă de in, cusută cu flori, şi catrinţă cu fir, cu bete ţesute frumos şi cu mărgeli. La gât aveu hurmuz, pe cap ştergare de borangic, iar în picioare ciuboţele. Mirii aveu cămaşă albă cu pui, vestă din postav negru, pantaloni de *şiac*, chimir cu flori, ciuboti" (BLPr). „Mireasa puné fustî, cămeşoi de borangic,

ales în război şi-mpodoghit cu fluturi. Pi deasupra, punea cațaveică de *şiac* sau pluş. În cap purta flori di lămâiți cu petealî, iar pe umeri avea pusă o casâncî în *bolduri*. Era încălțată cu gheti" (BOrOr). „Mireasa avé camaşî cu catrinți. Mirele, cămaşă cusută cu flori, cu iţari, cu *zăbun* di lânî" (BOO). „Mireasa punea, iarna, peste bluză şi catrință o *cațaveică* îmblănită cu vulpe şi un şal sau o *bertă*" (BPtF). „În național. Mireasa era cu cămaşă şi cu catrință. A doua zî sî lega, îi lua volul şî-i punea ştergar de borangic în cap" (BŞtcmB). „Miresele aveu catrințe şi fuste alese, cămaşa de borangic şi *ghirlandă* pe cap" (BCbV).

„Acum 40-50 de ani, mirele era îmbrăcat în costum național, cu cizme şi bondiță de miel. Mireasa purta cămaşă cu flori, catrință cu fustă, basma pe cap, peste care punea floarea şi vălul. În picioare purta ciuboțele cu şnur şi tocul potrivit de înalt. Cele mai înstărite puneau pe deasupra cațaveică cu blană de vulpe, celelalte aveau suman" (BtCuCu). „Băiatul cu suman între umeri sau cu cojoc şi cu floarea în piept. Mireasa avea cațaveică, pe cap avea floarea şi peteala şi celelalte: berta, casânca şi şalul, pe spate, după cap" (BtSlD). „Mireasa, cu catrință frumoasă, cămaşă cu flori pe la poale; mirele, cu cămaşă albă, *surduc* de lână, suman, pantaloni albi de abá, țesuți de casă" (BtMiPn).

„Mirele se îmbrăca în cămaşă albă din bumbac, cusută cu bibiluri la poale, cu mâneci largi. Pe deasupra purta o bundă de piele de oaie, pe care erau cusute flori. În picioare avea ciubote. Mireasa îmbla cu ie, cu fustă creață, iar în picioare purta ciuboțele" (IHrP). „Mirele, cu cămaşă albă, cusută anume pentru el de mireasă, cu iţari albi şi ciubote de Botoşani, cu haini di *şiac*, cu găitane, fata cu cămaşă de borangic, fustă lungă, cațaveică de vulpe" (ICsC). „Mirele se îmbracă în portul național, cu iţari, cu două cămăşi: una cu flori, alta, pe deasupra, de borangic. Era încins cu bârneață, iar pe cap purta căciulă ori pălărie" (ILnG). „Mireasa se îmbrăca în cămeşă cu flori, fustă cu droturi albi, bertă mare pe umeri, peste ea casâncă sau bariz. Pe cap avea vol lung, până în pământ şi douâzăci di frânghiuți di peteală. Mirele avea deasupra suman şi *şpenţăr* pe dedesubt, iţari, cămaşă. Era încins cu bârneață făcută de mireasă. Pe cap avea căciulă brumărie sau pălărie, iar la gât bariz albineț, pus de mireasă" (IMțMț). „Mirele cu cămaşă albă, înflorită, iţari de lână albă, cizme şi *mintean*, un cojocel înflorat, cu doi canafi pe spate" (ILH). „Mirele cu cojocel frumos, mireasa cu catrință, cu bondiță, cu cațaveică, pe cap cu *nimiteț* de borangic" (IBB). „Miresei îi punea *nimiteț*. După desbotat, purta *cârpa* pişti două gâți-n vârfu capului. Era din pânză țăsută, ca un ştergar. Avé o sârmî pi didisubt, învelită în cârpî ş-o puné pisti *gâți*. Pisti cârpî puné ştergar cusut ori țăsut" (IOO). „Sî-mbracau, şî nireasa şî nirile, în haine de lânî țâgaie, țăsute în casă şî cu flori. Sî mai găsăsc ş-amu haine de lânî țâgaie cu care o fost îmbracați niri" (IŞpH).

„Mirele, în cămaşă cu flori sau dantelă, cu fustă înfăldurită, cu iţari creţi, bondiţă cu flori, pălărie ori căciulă" (NCsM). „Mireasa, cu cămeşă înfloratǎ, fotă, bondiţî, cu borangic înnodat după cap" (NBdD). „Mireasa cu ie, catrinţă, bundiţă. Avea *suviţăli* cu mărgele şi *ţopuri* de lână. Mirele purta *ţânir* în piept" (NChCh). „Mirele, cu cămaşă cusută cu pui sau cu *hagiur*, iţari, bundiţă cu flori şi brâu sau curea lată cu ţinte" (NPeT). „Mireasa, cu cămaşă de borangic, brâu şi bete, cu fustî lungî di patru laţ', cu *jai* de mărgele, cu vol şi ciuboţele" (NGnC). „Mirele era îmbrăcat cu cămaşă de bumbac, înflorită cu pui, cu cheptar frumos, încins cu şerpar, cu iţari" (NBţG). „Înainte mireasa se îmbrăca cu fustă în creţi, cămaşă cu flori. Purta mărgele şi hurmuz la gât. Părul îl avea strâns în coc, împletit cu peteală. Mirele purta iţari creţi de lână, cămaşă cu flori, la gât o casâncă de matasă roşă, cu mărginili cadrilate. Era încins cu brâu de lână verde, lucrat cu *piperi*, şi *bete* alese cu flori în diferite culori, cu mărgele pe margini" (NII). „Mirele avea iţari de *abá*, cămaşă cu pui, bondiţă, ghete sau opinci" (NBdP). „Mireasa avea cămaşă cu fluturi peste care îmbrăca o *caţaveică* de catifea, îmblănită. Pe cap purta *tacliz* şi voal, iar în mână ţinea *şerveţelul de schimb*" (NVnL).

„Mireasa ave cămaşa cusută cu bumbac alb, catrinţă, fotă sau fustă de catifea neagră ori roşie cu *frâmbghie*, la care se punea naframa de schimb, bondiţî cusută cu bumbac sau mătase, cu *prim* ţesut şi cu *dihori*. Pe cap e pieptănată frumos, poartă coroniţă albă. Peste bondiţă, arceşte, are pus hobotul. La gât are mărgele şi hurmuz. Mirele îi cu cămaşă, iţari, bondiţă cusută cu *holiţă* şi *dihori*. Peste bondiţă poartă, arceşte, panglică în trei culori şi trăistuţă cu baier ales. La brâu, în faţă, pune naframa de mire. Pe cap are pălărie cu floare. La piept, atât mireasa cât şi mirele poartă cordele albe cu mirtă şi beteală" (SGlGl). „Mireasa, cu cămaşă albă cusută cu mătase albă, fustă din bucată, neagră cu trandafiri mari, batic la şold, în faţă basma de schimb, cojoc sau *pieptar cu brâu*, lung până în pământ. Peste pieptar avea două tulpane puse unul peste altul câte o palmă, ca să se vadă. În picioare avea cizme iar pe cap beteală şi panglicuţă albă, ţesută fir în fir. Mirele avea cămaşă albă brodată cu alb, brâu roşu, cheptari sau cojoc lung până în pământ. Avea basma de schimb şi fundă albă cusută cu crenguţe de mirt verde" (SHrS). „Mireasa şi druştele coseau câte trei-patru săptămâni la cămaşa mirelui şi erau cusături speciale, care acum nu se mai fac" (SDbDb). „Mireasa purta cămaşă cu pui şi coroniţă de măgheran" (SClB). „Se-mbrăca cu cămaşă cu altiţă, cu bondiţă cu *preşitoare*, cu corună frumoasă din flori" (SPoPo). „Mireasa, în catrinţă, cămaşă, cheptaraş, coroniţă şi *şlaier*" (SFvFv). „Mireasa purta pe cap *cercuţ*" (SPjD), „un *cerc*" (SVmVm), „un cerc din pene de păun" (SBtBt), „*ţob*" (SAA), „coroniţă cu felurite flori, împodobită cu panglici

multicolore" (SMoMo), „*coroniță* pe cap și, după gât, baticul cu care trebuié s-o încârpeze naşa luni dimineața" (SFvFv), „*coroană* de flori, cu funde albe pe spate" (SUlUl). „Mireasa ave o coroanî latî di patru-cinci degiti, din flori artificiali şî naturali, din petealî şî margeli. Balț rar care puné" (SSdSd). „Mirele purta bernevici albi, manta, un colac pe piept, legat cu ştergar. Mireasa avea o basma mare pe spate, colac pe piept şi cununiță din strămătură roşie cu un fel de clopoței ori ciucuri" (SUlL). „La dishobotat, mireasa era îmbrobodită cu *mâniștergură* peste fes roşu" (SVvVv). „Mirele ave cameşă nouă şi ițari lucrați di mireasă. Peste cămaşă, cureluşă ori *pasocă*. În picioare, opinci de porc salbatic. Dor s-a ține scorțarul din biserică după opincile lui, la dănțuială! În traistă ave o *jămnuță* mică, cu aluatul durdulit de două ori" (SSjSj). „Mireasa purta ceptar cu brâu, părul îl avea în *gâțe*" (SGlGl). În picioare mireasa purta „papuci galbeni" (SDC), „papuci în tocmalî" (SBşBş).

„Mireasa avea cațaveică, mirele suman" (VOlT). „Mireasa cu cămaşă cu pui, catrință lucrată în casă, ilic, coroniță; mirele cu ițari, cămaşă albă, batistă în piept, prosop la brâu, căciulă sau pălărie" (VrMM). „Înainti vremi, mirili sî îmbrăca cu cămeşă cusută cu flori, cu ițari, cu brâu unde punea un şărvet de la mireasă" (VrPP). „Mirele, cu haine de *dimie* iar mireasa cu ie de nuntă şi ghirlandă. Mirele avea în piept *țânir*" (VrVV).

În portul ceremonial de nuntă al mirilor şi al mireselor au pătruns piese vestimentare din moda timpului. „Mirele avea cămeşă albî cu pui, cu *hajur*, izmeni di păr-sacâz, tighite cu *bibiluri*, brâu şi bete cu canafi, iar pe cap purta pălărie *borsalinî*. Mireasa cu rochie albă, lămâiță, văl" (BOrOr). „Mirele era în port național. Miresele aveau rochii colorate (roşii, verzi) groase, din stofă, iar pă cap numai beteală acoperită de voal" (BPjB). „Mirele cu ițari, cămaşă lungă de pânză albă şi vestă neagră. Mireasa cu rochie albă, voal, floare şi peteală, pantofi albi" (BCțBo). „Mirele avea ițari de lână, flanel de lână şi pulovere de lână. Mireasa punea peste rochia albă, cațaveică de pluş sau de stofă vişinie" (BPtS).

„Mireasa era îmbrăcatî cu foai şî hainî, pi mânî țâné batista di îmbrobodit, pi cap purta vol cu floare şi petealî şi-atât. Mirele în cămaşă cu flori, încins cu brâu" (BtCnCn). „Mirele în costum național, mireasa în rochie albă" (BtSlSl). „Mireasa avea fustă de catifea încrețită în talie şi bluză națională. Mirele purta haine nemțeşti" (BtŞnŞn). „Mirele cu izmene, cămaşă şi cămeşuică, haină neagră sau bondiță, căciulă sau pălărie, mireasa cu rochie roz, albastră ori verde, cu coroniță şi voală lungă cu flori pe ea, cu pantofi" (BtCpCp). „Mireasa avea fuştî şî bluzî şî ciuboțăli. Hainî şi încălțări cumpărate din târg" (BtSmR).

„Mirele în haine țărăneşti, mireasa în rochie colorată numai cu peteală pe cap, fără coroniță şi voal" (GCC). Rochia miresei era de lână, lucrată în casă (GMnMn) sau „cumpărată din magazin" (GCoCo).

Scanned with OKEN Scanner

„Mirele ave o cămeşă cu bentiță şi o cămeşă cu flori, cu poale, bernevici din lână de oaie (din păr subțire), botini, pălărie de cutie, bârneață. Hainili celea le ținea să le aibă la îngropat. Mireasa purta fustă albă de bumbac şi fustă de materie de la oraş, bârneață aleasă de *canvá*, bariz, botini cu gumă, mărgele la gât şi cercei în urechi, mânecuțe de *canvá*" (IPşS). „Mireasa sî-mbrăca cu fustî creațî şi taiur, avea floari şi voal" (IMlC). „Mirele avea cămeşă cu pui, bondă, ițari, cizme, căciulă, floare în piept. Mireasa era în costum negru sau în rochie de lână, cu hobot şi cu floare în piept" (ISrH). „Mirele cu camaşă națională şi ițari. Mireasa cu rochie albă sau de altă culoare şi cu vol" (ICuB). „Mama me s-a îmbrăcat în rochie *pănuşie*, după ci s-o dishobotat" (IEE). „Mireasa cu rochie *sâlistra*, albastră. Pe cap avea doar peteală; două vițe dinainte şi cinci-şăsî pe spate. Mirele cu cămaşă de bumbac, pălărie sau căciulă cu o bandă de mărgele, floare în piept" (IRgRg). „Mai dimult, mirile purta cămaşă cu cobză, *bludată*, cu colțuri frumoasî. Mireasa tot în rochii albî sî-mbrăca" (ITtTt). „Mirele cu ițari, cămaşî şi cheptari, cu pălărie de pluş" (NZT). „Mireasa, cu foai şî taior" (NCCn), „uneori cu rochiță vişinie" (NȚȚj).

„Purta mireasa catrință sau fustă de catifea grena, cu fluturi, ghete cu tureac, încheiate până la glezne, coroniță din flori di târg, cu sau fără şlaier. Îşi punea peteală în păr, iar în cozi împletea petéle cu fluturi. Mirele cu peteală la căciulă, cu mirt şi cu o floare roşie di muşcatî" (SVaVa). „Mireasa ave rochie colorată maro, cafenie. Pi cap avé lămâiță, fărî şlaier. Mirele ave pi cap *borsalină* maro" (SŞM).

„Mireasa era cu fustă creață, *jancheță*, pestelcă, mirele cu haine de casă, *lăibărică*, flanela în *boghiți*, floare în piept" (VIvIv). „Mireasa avea haine cerâi di poplin, mirele haine de târg" (VIvPg). „Mireasa cu rochie lungă şi largă, în felurite culori, cu cațaveică sau polcă, în picioare cu *iminei*" (VBcB). „Mirele avea haine țesute în casă, de lână" (VrMrP). „Mireasa cu rochie colorată, lungă, cu trenă, mirele cu haine de târg, închise la culoare, maro sau negre" (VrJP).

În ultimele decenii, mirele şi mireasa apar în îmbrăcăminte standard, imitând nunta orăşenească. „Mirele cu cămaşă albă, haine negre, pălărie, *țâmir* în partea dreaptă a pieptului" (BPjPj). „Mireasa cu rochie albă, pantofi albi, ciorapi albi, voal lung şi lămâiță" (BHrC). „Mireasa cu rochie albă, lungă, pe cap cu *ghirlandă*, cu mănuşi albe şi pantofi albi. Mirele avea costum de stofă, cămaşă de *zefir* şi legătoare bleumarin" (BHrO). „Mirele vine cu hainele cele mai bune, de culoare închisă, iar mireasa cu rochie albă, lungă" (BtAB). „Mirele se îmbracă cu haine de culoare închisă, cămaşă albă, cravată, pantofi negri şi pălărie. Mireasa, în rochie albă, cu pantofi albi, mănuşi albe. Pe cap are coroniță şi voal" (BtDbB).

Scanned with OKEN Scanner

„Mireasa, în rochiță albă, lungă, din dantelă, mătase sau nailon, cu coroniță, voal și beteală pe cap. Mirele, în haine negre, cu *cocardă* și beteală la piept" (GMnMn). „Mirele în haine strâmte, negre. Mireasa, în alb, cu ghirlandă, voal și peteală" (GVlVl). „În haine orășenești. Mirele, cu cocardă mare în partea stângă a pieptului, mireasa, cu diademă" (IBtM). „Actual, mirele are cămașă de nailon, cravată pe arc, costum tergal, pantofi negri, bască. Ea, mireasa, poartă rochie albă, lungă, de lamé, pandantiv, mănuși albe, pantofi albi" (ICpB).

„Mirele poartă haine de *cangar*, negre" (ICsCz). „Nireasa ari rochiți lungî, pânî la călcâi, incinsă cu colan, încalțatî cu pantofi alghi, iar pi cap ari lămâiți, voal și ciri di betealî" (IMțB). „Mirele poartă acum costum de târg" (NBdP), „costum orășenesc" (NGmT), „îmbrăcăminte ca la oraș" (NUU). „Acuma vin la nuntî cu straie strâmte, nemțești, parc-ar fi toț muzicanț" (NChCh). „Mireasa este îmbrăcată în rochie albă, cu voal alb și coroniță cu flori de lămâiță" (NBțG). „Mireasa poartă rochie albă, lungă pânî în pământ, pe cap are *hobut* și floare" (NGnGn). „Mirele are costum nou, negru și poartă în piept o floare mare numită *țâmir*" (NPtPl), „*țânir*" (NPtPv) sau „*ținir*" (NChB).

„Mireasa are rochie lungă, albă, *șlaier* și floare" (SMoA). „Mirele poartă bondă cu dihor ori haine nemțești, negre" (SVaVa). „Mireasa în alb, mirele în costum nou, cumpărat din oraș, cu o floare mare în piept" (SZC). „Mirele, în haine civile, cu papion, mireasa, cu rochie albă, peteală și vol" (VBzBz).

Totuși, sunt încă numeroase sate în care mirele și mireasa se îmbracă, și astăzi, după vechea datină (BOH, BtCoCo, IMcIz, IMlMl, IOO, ITtU, NPtD, NȘG, NZZ, SAA, SBșBș, SBtBt, SCfCf, SCfȘ, SClBr, SCpI, SDC, SDL, SDM, SDbDb, SFnFn, SFvFv, SHH, SHM, SHrHs, SMhMh, SPsG, SSrZ, SStSt, SSvSv, SȘTm, SȘdȘd, SUlL, SVsVs, SVtVg, VAP, VrRRț, VrSR, VrShB, VrTCl, VrTG, VrTtBv, VrVV). „Mirele are cămașă nouă, făcută de mireasă, cu flori sau găurele, curea cu mărgele colorate, ițari țesuți în casă, bondiță cu flori, căciulă ori pălărie cu flori mari, frumoase, și cu cir sclipitor di beteală. Mireasa poartă cămașă catrință, bondă, șal după cap, coroniță și voal" (SCP). „Mirele se îmbracă în cămașă făcută de mireasă, înflorată, cu ițari, curé cu mărgele, brâu, căciulă, de miel cu floare. Mireasa are catrință și bondiță frumos înflorite, iar pe cap poartă coroniță, gâțe și maramă" (SGlH).

B.II.6. Bărbieritul mirelui

Bărbieritul mirelui are loc sâmbătă seara, ori duminică dimineața, cu puțin timp înainte de cununie. „Sâmbătă sara se bărbierește mirele singur" (BDmDm). „La *Vedre*, sâmbătă seara" (BVGd), apoi luni dimineața îl va bărbieri nașul (BHrHr). Sâmbătă seara, în prezența nunilor (BPrPr) mirele

începea bărbieritul, „mireasa îi turna apă şi muzica îi cânta" (BtPlPl). „Duminică dimineaţa, mirele se află la el acasă împreună cu vornicii. Un vornic îl bărbiereşte, altu îi ţâne oglinda. Muzica îi cântă *a bărbieritului*" (BŞtcmR). „Duminică dimineaţa, înainte de a pleca s-o ducă pă mireasă la cununie. Mirele s-aşază pe-un scaun şi un flăcău îl bărbiereşte. El plânge şi apoi sărută mâna părinţilor. Muzica cântă cântecu mirelui, un fel de iertăciune a lui că-ş dă barba de flăcău jos" (BCşCş). „În ziua nunţii vin cavalerii di onoare, vine şi muzica, îi cântă ceva di jăli. Unu din cavalerii di onoari îl bărbiereşti" (BHmHm). „Duminică, pe la orele opt-nouă, un vornic bărghiereşte mirili" (BŞtcmR). „Înainte de a pleca la luatul miresei, se bărbiereşte în prezenţa druştelor şi vorniceilor" (BtAB). „Cântă: «Pusei briciul să mă rad, / Că de-acuma-mi iau necaz»" (BSoC). Mirele se bărbiereşte în faţa naşilor (BBL), a prietenilor (BBsA), a părinţilor (BOnTţ, BOrOr) şi a lăutarilor (BMcMc). „Înainte de-a începe nunta, mirele se bărbiereşte de faţă cu vornicii şi părinţii. Mama plânge, lăutarii cântă: «Rămâi, maică, sănătoasă, / Că de-acuma plec de-acasă»" (BŞtcmB). „Mai cântă: «Când ieram tânăr flăcău / Aveam cal di-ncălicat / Trăsuricî di plimbat, / Iar di când m-am însurat, / Calul lupchii l-au mâncat, / Trăsurica s-a strâcat»" (BOrOr). Mai rar, mirele se bărbiereşte la casa miresei. „Când o găteşte pe mireasă, îl bărbiereşte şi pe mire" (BPtF). „Când ajunge la mireasă, se bărghereşte mirele. Nireasa şi sora di nireasă îi ţine oglinda. Muzica cântă" (BVL). „La mireasă acasă, după ce a gătit-o pe ea" (BMtŢ).

Mirele se bărbiereşte sâmbătă seara în prezenţa tinerilor din sat şi a muzicanţilor (BtBB, BtClP, BtCnM, BtCuA, BtDaB, BtDbDb, BtGeA, BtGeD, BtII, BtLL, BtRsRs, BtRţC, BtSmR, BtŞtŞt, BtUţS). „Mirele este bărbierit sâmbătă seara de către băitani. Cântă muzica. Vin fete şi flăcăi şi după asta li dă voie să joace două ore" (BtLC). „Sâmbâtî sara. Îl bărbiereşte un vornicel şi două druşte îi ţin oglinda. Era şi naşul de faţă. Muzicanţii cântă de cătănie: «Nici o brazdă n-am arat / Armata m-o-ncongiurat»" (BtCuB). Mirele se bărbiereşte duminică dimineaţa (BtCoCo, BtCpCp, BtDaE, BtDbB, BtMiPn, BtRmRm, BtSlD, BtSlSl). „Mirili sî bărbiereşti duminicî dimineaţa. Vini muzica la dânsu acasî şî-i cântî melodia *Jălea*. Fimeili strigă şi bat din palme" (BtDbM).

Sâmbătă seara, la *Vedre*, la ora 12 mirele se bărbiereşte în prezenţa nunilor, părinţilor, a flăcăilor şi fetelor (GCC, GCU, GCdCd, GCoCo, GPP, GSvSv, GŢŢ, GVV). „Mirele se bărbiereşte sâmbătă seara, după ce s-au terminat *Vedrele*. Nuna a venit cu femei, cu plocoane. Atunci îi cântă muzica de jele şi mireasa îl şterge cu prosopul ei, pe care apoi i-l dă lui. Rămân şi vornicii lui, care îl chiuie şi îl ridică de pe scaun, cu tot cu pernă" (GGrGr). „Sâmbătă seara sau duminică dimineaţa. Primul vornic, prietenul său cel mai de aproape,

Scanned with OKEN Scanner

îl bărbiereşte. Două fete îi ţin oglinda. Muzica îi cântă" (GMnMn). „Se bărbiereşte înainte de a pleca la biserică, în prezenţa flăcăilor şi fetelor mari" (GMtMt). „Înainte de nuntă, în prezenţa nunilor" (GBhBh). „Când se găteşte mireasa, îl găteşti şi pe el. Nuna mare. Domnişoarele de onoare îi ţin oglinda. Cântă muzica" (GBcH).

Sâmbătă seara se făcea, acasă la mire, în prezenţa părinţilor, vornicelului, tinerilor şi lăutarilor, *bărbieritul* (IHrP, ILH, IMcMc, IMlMl, IPbP, IPlB, ISBr, ISL, ITgB, ITtI, ITtTt, IVsC, IVsVs). „Sâmbătă sara viné nireasa cu trii-patru druşte. Druştele îi ţineau oglinda, mirele stătea pe pernă, pe un scaun, mireasa îi ţinea farfurioara cu apă. Muzica îi cânta: «Radi barba holteiască / Sî iè barba bărbăteascî». Mirele dădea bacşiş druştelor şi miresei" (IVnVn). „Sâmbâtî sarî, vornicul îl bărbiereşte. Vin cari o apucat a sî aduna: flăcăi, fete" (IMlC). De cele mai multe ori, în acest judeţ, mirele se bărbiereşte duminică dimineaţa, în prezenţa prietenilor săi şi a rudelor (IBP, IBV, ICpB, IEB, IHH, IHoHo, ILL, IMB, IMcR, IMsMs, IMţMţ, IRR, IRgRg, ISrH, ISrSr, IStF, IŞpH, ITgBz, ITnTn, IŢgŢg). „Duminică dimineaţa înainte de a pleca la cununie. Stă pe-un scaun. O druşcă îi ţine oglinda. Naşu îl bărbiereşte. Mama lui plânge" (IOO). „Duminică dimineaţa, înainte de a pleca la mireasă, de către vornicul de masă. Cei de faţă spun numai: Ceasuri bune, cu noroc!" (IScSc). „Duminică dimineaţa, la mire. Vin lăutarii cu nunu. Vornicu de masă îl bărbiereşte. Mama lui îl piaptănă. Apoi vornicu şi cu nunu se duc la mireasă acasă, la înhobotat" (ICpP). „Îl bărbiere vornicu. Îi puné o pernă de-a miresei pi scaun. Lăutarii cântă: «Când mi-a fost lumea mai dragă / Mi-am pus briciu pi barbî». Soacra mare plângea" (IHO). „Duminică dimineaţa. Mirele stă în capu mesei. De-o parte şi de alta, doi vornicei. Îl aşază pe un scaun. Cât ţine bărbieritul, în faţa lui se află o *jămnă*, un colac tăiat în patru, acoperit cu o batistă, cu flioncuri de peteală. Jămna ceea o iau fetele, să se mărite mai repede" (IEE).

Sâmbătă seara, la *Vedre*, se bărbiereşte mirele (NBhI, NBrN, NCnV, NII, NIR, NPeB, NTPr, NVA, NVnN, NVnVn, NZT). „Nunu. Sâmbătă seara, la *Vedre*. Îi puné perna. După bărbierit, cineva îi lua perna, o chiuié. Mirele îi dădea de băut şi un bacşiş" (NGmT). „După joc, tinerii intră în casă cu lăutarii la bărbieritul mirelui. Vornicul aduce un scaun cu spătar şi-l aşază în mijlocul casei. Mireasa pune pe scaun o pernuţă din zestrea ei. Îi pune după gât prosopul de mire, ia în mână o oglindă mare, iar în cealaltă o lumânare şi stă cu ele în faţa mirelui. Vornicul îl rade, lăutarii cântă. La urmă, mireasa şi două druşte îl şterg frumos pe mire pe obraz, apoi s-apucă de jucat prosopul prin casă, cu chiuituri şi strigături" (NPeT). „Sâmbătă seara, mirele se bărbiereşte, stând pe scară" (NUU). Lăutarii îi cântă: „Rade barba de flăcău, / Că de-acu-i gospodar nou" (NŞŞ); „Când mi-a fost lumea mai dragă, / Atunci mi-a pus briciu-n barbă" (NŢŢj).

Scanned with OKEN Scanner

„Se bărbiereşte sâmbătă seara, la el acasă. Vin flăcăii şi muzicanții. Îi cântă de jale" (SHB). „Sâmbătă. Mirele cinsteşte vorniceii şi druştele" (SZL). „Duminică dimineața, vin vorniceii la mire cu muzica. Muzica îi cântă de jale" (SUŞ). Duminică dimineața, mirele se bărbiereşte în prezența nunului (SDbDb, SDL, SHM, SSaP), a naşului şi vorniceilor (SMhMh, SSaP). „Duminică dimineața, înainte de a pleca la mireasă. Naşu sau un vornicel. Cântă lăutarii di jăli: «Nimi-n lumi nu sî-nşalî / Ca baietu când sî-nsoarî, / Cî-i dă tat-su patru boi / Ş-o căruți di nevoi»" (SURs).

„Sâmbătă, în prezența familiei şi a unui lăutar" (VBcB). „Sâmbătă sara, îi cântă muzica şi mireasa îi ține oglinda. Băieții chiuie" (VBzBz). „Sâmbătă seara, îl bărbiereşte nunul sau numai îl asistă. Sunt de față băieți din sat, vornicei" (VDeV). „Sâmbătă seara, în prezența *vornicului de gloată*, mirele se bărbiereşte. La casa părinților. Două fete îi țin oglinda" (VTnTn). „Duminică dimineața, înainte de a pleca la mireasă, îl bărbieresc vorniceii" (VPT). „Lăutarii zâc cântecul de holtei" (VBcBc). „Două vornicițe îi țin oglinda" (VTvS). „Vornicii îl bărgheresc la început cu o greblă şi cu o sapă. Se prefac" (VGvGv). „După legatul miresei, mirele se mai bărbiereşte o dată. Se făceau glume: îi puneau pălăria pe dos, îl rădeau cu o coasă sau cu un cuțit" (VŞtCț).

„Sâmbătă seara se făcea *rasu mireluii*. Lăutarul cânta: «Pusei briciu, să mă radă, / Unde-i mama să mă vadă?» Soacrele plâng. Se duc apoi la mireasă acasă, fac petelele. Lăutarul cântă. Joacă tinerii" (VrShB). „Sâmbătă seara, când se făceau *Vedrele* la mireasă" (VrMM). „În sâmbăta nunții, seara, în prezența miresei, ca să-i fie drag numai ei" (VrTG). „În ziua nunții, în prezența vornicilor" (VrBlBl). „Nunu îl bărbiereşte. Lăutarii cântă" (VrTCl).

B.II.7. Adusul apei

„În dimineața nunții, mireasa sî-mbracî frumos şî tăț invitații, feti, băieț cari-i ari, trebu sî sî ducî sî aducî apî di la trii fântâni. Di la *trii fântâni buni*, uni trăiesc proprietarii amândoi şî-s soți buni, di la început. Mireasa ari-o canî cu busuioc în ea, cu o batistă legatî la canî. *Sora miresî* – aşa sî spuni, c-o fi sorî, c-o fi verişoarî, c-o fi prietinî, ie îi *sorî di mireasî* – sî duci şî cu muzică, pi drum o chiuie flăcăii. Mireasa nu puni mâna pi nimic, dicât țâni cana în mânî. Sora di mireasî toarnî apî-n canî di la trii fântâni. Pi urmî sî-ntorc înapoi acasî, la ea acolu, ş-aşteaptî mirili.

Mirili-i primit cu muzâcî. El cân ajungi-acolu trebu sî aib-on *ghici* cu cari dă di trii ori pi casî şî mireasa îl stropeşti cu apî din cap pânî-n picioari. După aia aruncă biciu pisti casî. Nu-l mai ie de-acolo. Cini-l găseşti i-a lui. Dacî ghiciu nu treci pisti casî şî vini-napoi nu-i bini. La sfârşit, mireasa toarnî toatî

Scanned with OKEN Scanner

apa la picioarili mirilui, ca sî-l speli di răli, şî mirili puni bani în canî". (Barcea – Galați. Mg. 678, I, 2. Inf. Ioana D. Caraiman, 58. Culeg. L.C., 1989).

„*Fratele de mână* al mirelui joacă găleata, legată cu busuioc. O joacă de trei ori, o varsă la un pom. Mireasa, cu nuna, cu fetele intră la gătit" (VrShB).

B.II.8. Înhobotatul miresei

Duminică dimineața, înainte de plecarea la biserică, era *înhobotată* mireasa. Termenul acesta, cu înțeles de punerea cununiței şi voalului, este cel mai răspândit în Moldova. Totuşi, în partea de nord a ținutului, unde *hobot* are înțeles de „basma", sunt câteva localități în care *înhobotatul* este denumirea pentru *îmbroboditul* ori *legatul* miresei, care are loc spre sfârşitul ceremonialului nupțial (SBşBş, SBtBt, SPnG, SPnPn, SVmVm, SVvVv).

Înhobotatul mai este cunoscut şi ca *gătitul miresei* (BtDbDb, BtGeA, GCnCn, GCțCo, GCțCț, GMnMn, GȚȚ, IMşMş, IPrPr, IRR, IScSc, ISdSd, ITgC, IȚgȚg, SURs), *hobotăria* (BOrOr), *îmbălțatul* (SPsA, SPsG, SSaP, SSdSd), *împetelatul* (VGrGr, VMlMl, VPgM), *înhorbotatul* (NBrBr, NBtB, NBțG) sau *învolatul* (BŞtcmB, IRgRg).

„Muzicanții cântî *Jelea miresei*. În acest timp, mireasa stă în fața unei mese, pe un scaun. Doi vornici vin şi-i joacă voalul în fațî, pe crengi di măr dulci, iar două vornicese îi joacî o batistî. După aceea, naşa îi pune voalul, beteala şi ghirlanda pe cap" (BŞtcmR). „Mireasa stă pe perne. În mâini are o pâine, o sticlă cu vin şi o oglindă. Surorile de mireasă îi joacă voalul, cântă lăutarii. Apoi nuna cea mare îi pune voalul pe cap" (BBzBz). „Stau fetele în jurul ei. Rudele naşei îi dau agiutor. Cântă lăutarii *Ia-ți, mireasî, zâua bunî*. Douî vornicesî, cu batiste în mâni, o gioacî pi nireasî, când îi gioacî vornicul hobotul. Apoi mireasa stă pe pat, în picioare, vornicul îi pune hobotul şî o pune gios pi un scaun cu pernă, îi dă oglinda în fațî ş-apoi naşa îi aranjează hobotu" (BBsA). „Naşa ei o pune pe un scaun în mijlocul camerei, aduce hobota şi floarea. Lăutarii cântă la uşă. Vornicul ia cu două mlădițe de răchită voala, peteala cu floarea şi le joacă împrejurul miresei, apoi i le pune pe cap. Naşa o găteşte apoi" (BPjPj). Nunele înhobotează mireasa (BAA, BDfL, BDmDm, BDrDr, BGG, BHB, BHD, BHrPr, BLpLp, BMtMt, BMtȚ, BOH, BOO, BOnTț, BOrOr, BPtS, BSoC, BUU, BUV, BVL). „Nunele înhobotează mireasa, duminică, înainte de a pleca la cununie. Mireasa se aşază pe o pernă. În față are o oglindă. Două fete joacă, pe două crenguțe de măr, voalul şi peteala, apoi le dau nunelor" (BPjBs). „Duminică dimineața venea naşa miresei cu surorile de mireasă s-o gătească. Dar, mai întâi, nuna juca voala pe mâini, de trei ori împrejurul miresei. Muzica acompania" (BPtG). „Naşii împreună cu muzica şi cu fete din sat vin s-o înhobote pe mireasă. La început, un

flăcău sau vornicul îi joacă peteala şi voalul" (BBL). „Îi cântă lăutarii: «–Taci, mireasî, nu mai plângi, / Cî la maică-ta te-oi duci, / Când a face plopul mere / Şi răchita micşunele, / Când a face plopul nuci / Şi răchita mere dulci»" (BŞtcmB). „Naşa înhobotează mireasa. Îi joacă voalul, îl prinde pe cap" (BHrHr). „Lăutarii îi zic: «– Ia-ți, mireasă, ziua bună, / De la cer şi de la lună, / De la măicuța ta cea bună, / De la frați, de la surori, / De la grădina cu flori»" (BSoC). „Era, anume, câte o femeie care gătea mireasa, cu fetele. O pieptăna cu coc sau cu coade, punea voala din frunte, peste floare. Să punea înainte *căiță*, ca un cerc de lemn, ca la sâtă, îmbrăcată cu țesătură cu fir. În frunte avea un nod, aşa. Să punea ştergar de borangic, nu era voală" (BCşCş). „Lăutarii îi cântă: «– Taci, mireasî, nu mai plângi, / Cî la maicî-ta te-i duci, / Când a creşte grâu-n tindî, / S-ajungî schicul la grindî [...] / Atunci ti mai vezi tu fatî, / Când o cânta cucu-n baltî»" (BOrOr).

Pe mireasă o îmbrăca naşa, ajutată de druşte (BtBB, BtCpCp, BtCuA, BtDbDb, BtDnDn, BtDnH, BtGeA, BtLL, BtRsRs, BtRțC, BtUțS, BtVdB). „Duminicî dimineațî, la mireasî acasî. O gătesc druştele şî naşa. Nireasa stăté pi *cofă*. Sub cofă puneu pâini, busuioc, zahâr. Sî-i fie casa bogatî. Muzica îi cântă di jăli" (BtCoCo). În numeroase cazuri, mireasa era gătită de nuna cea mare şi de druşte (BtAB, BtClP, BtCnM, BtCuB, BtCuCu, BtDaE, BtDbB, BtGeD, BtLC, BtMiC, BtMiPn, BtPlPl, BtRmRm, BtRpR, BtSlD, BtSlSl, BtSmR, BtŞtŞt, BtVdHț, BtVdVd). „Mireasa este aşezată pe un scaun şi are în fața ei oglinda ținută de doi vornicei. Nuna cea mare îi aşază voalul" (BtII). „În timp ce se juca pe o tablá voalul deasupra capului miresei" (BtCuA), „fimeile care sînt de față, cântă: «– Ie-ți, nireasă, ziua bună, / Di la frați, di la surori, / Di la strat cu busuioc, / Di la flăcăii di la joc»" (BtMiPn). „Mireasa se aşază pe un scaun acoperit cu un covor şi cu pernițe. În fața ei, pe masă, lângă oglindă, are un colac mare şi o sticlă cu țuică. Lăutarii îi cântă: «– Taci, mireasă, nu mai plânge, / Noi la mire tot te-om duce»" (BtVdVd).

Nuna cu fetele îi pun miresei voalul, beteala şi ghirlanda pe cap (GBcH, GBşP, GCnCn, GCoCo, GCțCo, GCțCț, GCU, GCvCv, GCzB, GCzCz, GPcPc, GPP, GSvSv). „În dimineața nunții, naşa îi pune pe cap voalul, coronița şi beteala" (GGG). „Lăutarii cântă: «– Când eram la mama fată / Ştiam floarea cum se poartă»" (GCoCo).

Mireasa este înhobotată de nună, ajutată de druşte (IBB, IBV, ICpB, ICpP, ICsC, ICsCz, ICuB, ICuCu, IEB, IHoHo, IHrP, IIA, ILB, IMnMn, IOO, IPlB, IPrPr, IRR, IScSc, ISrB, ISrSr, ITtU, IȚbPs, IVsVs). „Întâi gioacă hobotu, cântă muzica, sî chiuie. Apoi druştele şi cu nuna o gătesc pe mireasă" (ISrH). „Hobotu sî gioacî pi două mlădițe di măr, di păr, dintr-un pom roditor, de către vornic, împregiuru miresei. Druştele trebuie să fluture batistele deasupra capului

Scanned with OKEN Scanner

miresei, să nu pună vornicul hobotu. Vornicul strigă mirelui să plătească bacşiş druştelor. Apoi vine nuna şi aranjează cununa şi voalul pe capul miresei" (IHO). „Înainti de-a începe nuna şî cu druştele gătitu niresii, s-aduci întâi o nireasî slutî, cu o faţî di masî în cap. Nu sî duci di lângî niri, pânî nu primeşte un bacşâş" (ITtI). „Nuna, cu o soră de-a ei sau cu o cumătră, înhobotează mireasa" (IEE). De multe ori naşa găteşte mireasa împreună cu druştele (IBP, IBtM, ICiCi, ILH, IMB, IMțMț, ISdSd, ISS, ITT, IȚgȚg), cu *cuscrele* (IVnVn), cu rudele ei mai apropiate (IMlC, IMlMl, IMşMş, ISC, IScB). Mireasa mai poate fi gătită de o femeie „care se pricepe" (IHlHl), care cunoaşte cum se înhobotează o mireasă (IMcIz, IMcMc, IMcR, IŞpH, IȚuȚu), o femeie specializată (IBvBv, ILH). „Druştele păzău mireasa cu batistele, ca să nu-i pună volul. Cereu de la vornic *aur şi argint*. Apoi tot ele o găteu, împreună cu naşa" (IRgD). „Naşa pregătea voala. O druşcă ținea oglinda, un vornic giuca hobotu de 3 ori împregiuru miresei" (IHH). „După ci *o cântî* la zăstri, mireasa ari florili pi cap, numa-i puni borangicu. Nânaşa i-l puni, îl ţâni cu două beţâşoari sus, nireasa stă didisubt ş-o-nvârteşti stolnicu di trii ori împrejur. O-ntoarci cu faţa la răsărit şi face cruce. După aceea îi dă drumu hobotului pi cap, i-l puni mai gios, di nu vedi. Lăutarii îi cântî di jăli: *Ie-ți, nireasî, zâua bunî*" (IAcŞ). „Când merg naşii la mireasă pentru a o-nvola, muzica îi cântă, vornicul îi joacî hobotu, druştele joacă batistele" (IRgRg). „Sî joacî hobotu şî cântî muzica. Mirele se pune în capu mesei şi-i aduce o babî, o hârcî bătrânî, care nu sî duci, pânî ci mirili nu-i dă bacşiş" (ICrCr). „La înhobotat, cântă muzicanții de jale, ca să plângă nireasa" (IBB). „Era la noi o babî cari *cânta* fetili, Ruja lui Vasâli Dunitru Tiba. Erau mai multi cântici: «– Aşteptaţ, măi cruschi, / Îngăduiţ tăruşti / Părî ni-a vini / Tata di la plug / Pi min' să mă scrii / Pi cornu plugului, / Sî mă ţâii minti, / Sî nu mă mai uiti / Cu-a meli cuvinti….». De-acolo, altu: «Plângiţ, voi, patru păreţ, / Cî di mini rămâneţ / Nilichiţ, nimuruiţ / Şî di mini ni-ngrijât…». Sau: «– Taci, nireasî, nu mai plângi, / *La doi laț*, / Cî ĝi la mă-ta ti-i duci / Şî-napoi nu-i mai agiungi / Cî la mă-ta ti-i mai duci, / Când a faci plopu peri / Şî răchita ghişâneli»" (IOO). „Lăutarii zâc cânticili de jale, de despărţire, pe care le ştiu ei" (IRgD). „Cântî lăutarii: «– Ia-ţi, nireasî, zâua bunî, / Di la pâni că-i mai bunî»; «– Rămâi, maicî, sănătoasî, / Dacî n-ai fost bucuroasî, / Sî mă vezi sara prin casî, / Dimineaţa, prin ogradî»" (IMțB).

Nuna cu rudele ei, ori cu druştele, înhobotează mireasa (NBȚG, NCnP, NCsM, NDlDl, NDlRg, NGmGm, NGmT, NGnC, NIS, NPeB, NPpB, NŞG, NŞŞ, NTPr, NUU). „Nuna şi fetele îi pun voalul pe cap, după ce a fost jucat pe două beţe, şi o batistă" (NIR). „Duminică dimineaţa, mireasa stă pe un scaun, pe perne, în mijlocul casei. Sînt de faţă druştele, vornicii şi alte fete, flăcăi, oameni de-ai casei. Înainte de a-i pune hobotul, nuna şi un flăcău îl joacă pe crăcăni

meşterite anume" (NVnVn). „Un vornicel joacă hobotul pe două crengi de măr, apoi nuna îl pune pe fruntea miresei" (NRdB). „Duminică dimineaţa, după ce cântă câteva cântici, nuna şi druştili joacă voalu deasupra miresii, apoi i-l aşazî pi cap, împreunî cu coroniţa şi beteala" (NDH). „Mai strigă: «Cini joacă beteala, / Vornicu şi cu nuna, / Cini gioacă hobotu, / Nuna şi cu vornicu»" (NVnVn). Naşa şi druştele înhobotează mireasa, după ce joacă mai întâi voalul pe crengi de măr (NIB, NIBt, NIC, NIcA, NII, NGnGn, NGţGţ, NPtG, NSgV, NŢŢj, NVnL, NVnN, NZT, NZZ). „O horbotează o femeie mai pricepută, duminică dimineaţa" (NBtB). „Duminică dimineaţa o gătesc nişte neveste, care ştiu cum, ajutate de domnişoarele de onoare" (NChCh). „În dimineaţa nunţii, o înhobotează fetele sau femeia care a cusut voalul" (NChB). Îi cântă băieţii şi fetele de o vârstă cu mireasa (NVnL). Sau numai flăcăii: „Fetiţă de om bogat, / Te-ai silit la măritat, / Ca frunza la scuturat, / Frunza se mai face-o dată, / Dar tu fatî, niciodatî" (NPtS). Îi cântă şi nevestele: „Plângi, mireasă, şi suspină, / Că mergi în casă străină / Şi te-a bate, te-a mustra, / Nu ţi-a fi ca la mumă-ta" (NBdD). Lăutarii cântă anume pentru înhobotat: „Foaie verde şi-o alună, / Ia-ţi, mireasă, ziua bună, / De la strat de zmeurică, / De la sora ta cea mică, / De la strat de bosâioc, / De la flăcăii din joc. / Coroniţa ta cu flori / Te scoate dintre surori, / Coroniţa ta cea verde, / Te scoate dintre fete / Şi te bagă-ntre neveste" (NPtS); „Taci, mireasă, nu mai plânge, / Că la maică-ta te-i duci, / Când o face plopu pere / Şi răchita vişinele, / Doar atunci şi nici atunci / Când o face plopu nuci / Şi răchita mere dulci" (NII); „Taci, mireasă, nu mai plânge, / Las' să plângă celelalte, / C-au rămas nemăritate, / Plângi, mireasă, dar nici prea, / Pară-ţi bine că te ia" (NBdBd); „Ia-ţi, mireasă, zâua bună, / Di la casî, di la şurî, / Di la maicî-ta cea bună" (NŞG); „Căci căsuţa maică-ta, / Pi dinafară e cu humă / Şi pi dinăuntru cu milă, / Iar căsuţa soacră-ta, / Pe dinafară e cu var, / Pe dinăuntru cu amar" (NChB); „Azi ai fost cu fetele, / Mâni cu nevestili, / Mâni-poimâni, cu babili" (NCsM).

„Înainte de a pleca la cununie, mireasa este înhobotată de nune. Îi pun o coroniţă şi o maramă frumoasă" (SGlH). „Duminică dimineaţa vin druştele şî o fimeie mai priceputî la împodobit" (SPoPo). „Druştele strigă: «Vai di mini, ce-am uitat, / Mireasa di-nhobotat!»" (SCP). „Duminicî dimineaţa o prigatesc druştili. Glumesc, spun câti li vin în minti, mai cântî. Mnireasa sî lasî cum o fac celealanti. Îi puneu coroanî din flori di tot felul, petealî şî margeli" (SSdSd). „Nănaşele şi druştele îi pun *balţul* pe cap" (SPsA). „Nănaşa şi femeile care se pricep. Şi druştele ajută. Tot ele îi cântau" (SUlUl). „Femeia care coasă coroniţa înainte de nuntă" (SUlL). „Esti o fimeie anumi. Când îi puni *şlaierul*, sî cântî. Şî lăutarii şî druştili cântî" (SŞM). „Când vine mirele la ea. Gioacî un vornic

peteala cu două crenguțe de măr. O gătești o fimeie cari știe mai bini" (SVtVg). „O gătesc druștele duminică dimineață. O femeie anumită îi făcea gâțele încă de sâmbătă" (SSjSj). „O femeie mai pricepută dintre naşe sau una dintre druşte" (SFvFv). „Cine sî pricepe. Atunci mnireasa stă ascunsă şî o găteşte, o scoate gătită" (SFmFm). „Fimeile îi cântă: «– Plângi, mireasă, plângi cu jele, / Că de-amu nu porți mărgele, / Nici mărgele, nici cercei / Cumpărate de flăcăi. / Coronița ta cea verde / Cum te schimbă dintre fete / Şi te bagă-ntre neveste»" (SPlC); „Cununița ta cei verde / Cum te scoate dintre fete, / Şi cununa cei de flori / Te scoate dintre feciori / Şi te pune între nurori" (SFoO). „Vătăjăii cântă la înhobotat: «Perişor galbân pi spati, / De-amu vântu nu te-a bati / Şi nici soarili te-a ardi»; «– Tatuțî, ț-a ci pacat, / Prea tânără m-ai maritat, / Macar un an sî mă ci lasat, / Floricicî sî ci purtat, / Floricicî din dugheană, / Nu pânzătură din tiară»" (SGlGl); „Plângi, mireasă, şi suspină, / Că mergi în casă străină / Şi te-or mustra făr' de pricină / Şi te-or bate fără milă" (SMM); „Frunză verde mărăcină, / Ie-ți, mireasă, ziua bună, / De la frunza cea de brad, / De la puiul cel lăsat. / Plângi, mireasă, cu jele, / Că nu-i mai purta petele, / Nici în degete inele, / Şi nici în urechi cercei, / Nici nu-i şede cu flăcăi" (SSjSj).

„Mireasa o împetelează druștile şi nunile, duminică dimineața" (VGrGr). „Nuna cu două fete. Oglinda o ține mirele cu unul din conacari, ori numai doi conacari" (VTnTn). „Nuna, duminicî, pânî nu sî-ncepi nunta. Cu muzicanții alături şi cu două feti, cari țân lumânărili" (VPdPd). „Nuna şi cu domnişoarili di onoari. Fetili cari țân oglinda iau câte un bacşiş de sub perna miresei (li puni mirili). Pe perna pe care a stat mireasa, se așează o fată mare, să se mărite şi ea repede" (VGvGv). „Naşa de cununie, înainte de a merge la biserică, găteşte mireasa. S-aprind două lumânări pe care le țân două nepoati mici. Domnişoarili di onoare țân oglinda" (VBzR). Lăutarii îi cântă: „Ia-ți, mireasă, ziua bună, / De la tufa de liliac, / De la fetele din sat, / De la tufa de lămâiță, / De la flăcăii din uliță" (VRbD); „De la fir de busuioc, / De la fete, de la joc, / De la fir de peliniță / De la fete din uliță / De la horă şi nuntiță" (VIvPg); „– Roagă-te de naşa ta, / Să nu-ți strice cosița, / Roagă-te de naşul tău, / Să nu-ți strice portul tău. / Te-i mai face, Ileană, fată, / Când a da lapte din piatră, / Când a face plopul mere / Şi răchita vişinele" (VŞtB); „Miresuică, măi mireasă, / Miresuică, hai în tindă, / Să-ți pui busuioc la grindă / Şi pelinaş la oglindă. / Miresuică, măi mireasă, / Cată-ți oglinda prin casă, / Să vezi cât eşti de frumoasă" (VAP).

„Naşa, când vine ginerică" (VrJP). „Mireasa este înhobotată de nună cu o rudă de-a ei" (VrPfPf). „Nuna şi cu o soră de-a ei sau o cumnată" (VrRŞ). „Înainte de a înhobota nuna mireasa, un vornic joacă voala şi peteala pe o creangă de brad.

Scanned with OKEN Scanner

Mireasa îi dă o năframă" (VrVV). „Duminicî dimineaţa, la fată acasă, înainte de a pleca la cununie. O pune pe un scaun, cu faţa la răsărit, pe o pernă. Surorile de mireasă o încalţă cu pantofi noi, luaţi de mire şi îi ţin oglinda. Cântă muzica. Îndată ce îi pun miresei *ţâniru*, mirele îi dă bani" (VrVV). „Cântă lăutarii: «– Taci, mireasă, nu mai plânge, / Cî la maicî-ta te-i duce, / Când a face plopu mere / Şi răchita căpşunele»" (VrBlBl). „După ce-o găteşte nuna pe mireasă, muzicanţii joacă de trei ori în jurul mesei, cu toţi câţi sunt în casă" (VrMrP).

B.II.9. Conăcăria

Când ajunge mirele la poarta socrilor, după o altercaţie cu vornicii miresei, se rosteşte o oraţie, cunoscută sub numele de *Conăcărie* (cele mai numeroase atestări), cu variantele: *Colăcărie* (BtDbDb, BtSlSl, IBvBv, ICiCi, ICuB, IHH, IHO, IVsVs, SDL, SDM, SGlGl, SHR, SHrHs, SRB, SSdSd, SŞM), *Colăcerie* (VrShB), *Colocărie* (NIB, VRV), *Colocăşenie* (VrPP), *Colocăşie* (BCşCş, BHrO, BMcMc, VrMM, VrVV, VrVVş), *Călucăşănie* (VrRRţ), *Colucăşie* (BBL, BOrOr, BSoC, BtHdHd, BtRsRs, ICrCr, ICsC, ILnG, IRgRg, ISrSr, NCCn, NCnV, NDH, NDlDl, SHR), *Conăcăşie* (GCnCn, GCoCo, GCţCţ, GGhGh, GGrGr, VrBPr) şi *Conocăşie* (BDmDm, BŞtcmB, BŞtcmR, GBhBh, GCnCn, IVsC, VBzBz, VGvO, VrCrR, VZrZr).

„Conocăşia sî făcea la pragu uşii, la mireasă, când se ducé mirele cu nunta s-o ia. Un vornic spuné *conocăşia*. Soacra mică îi puné pe umăr o naframî cusută cu pui" (BŞtcmR). „Vornicul rosteşte oraţia la poarta miresei. El este însoţit de mire, naşi şi alţi tineri din sat" (BBL).

„Neamurile din partea niresei ţâneu poarta sî nu intri nunta şî atunci işă un vornicel şî spune *conocăria*" (BtCuB). „Când alaiul mirelui merge la casa miresii, găseşte poarta legatî şî rudele miresii nu le dau drumul în casă până ce nu spun ce poftesc. Atunci, vornicul de la mire spune: «– Buna zâua, socri mari! / Am auzât cî aveţi o căprioarî». Apoi continuă cu *conăcăria*. La urmă este cinstit de socru cu mireasa cu o sticlî di rachiu" (BtVdHţ). „Se aşază în curtea miresei o cofă cu apă, pe un scaun, şi un colac mare pe cofă. Vornicul vine calare şi rosteşte *conăcăria*. Când termină de spus, vornicul varsă cofa cu piciorul drept, ia pe furiş colacul şi fuge calare înaintea nunţii, care a rămas în urmă, o înconjoară de trii ori, rupe colacul şi dă la fiecare nuntaş câte-o bucată" (BtDbDb).

„Dacă are colac pregătit, se zice *conocăşia*" (IVsC). „La casa miresei, în curte, se aşeza un scaun pe care se punea o cofă cu apă, deasupra un colac mare, împletit în patru. În spatele scaunului stăteau vornicii miresei cu neamurile ei şi cu mireasa. Conăcarul bătea la poartă: – Bucuroşi de oaspeţi? – Poftiţi, poftiţi! Călăreţii mirelui intrau în curte şi înconjurau cofa cu colacul.

Scanned with OKEN Scanner

Conăcarul începea oraţia. Când o termina de spus, fără să observe vornicii miresei, întinde cârja şi ia colacul de pe cofă, iar cu piciorul, răstoarnă apa" (IRgRg). „Când se apropie alaiul mirelui de casa miresei, conocarul ia cu el un vornicel, tot calare, şi pleacă în trapul cailor la curtea socrilor mici, lăsând toată nunta în urmă. În mijlocul curţii, la mireasă, un nuntaş păzeşte o cofă plină cu apă, având deasupra un colac. Conocarul intră cu vornicelul în curte, amândoi călări. Începe să spuie *Conocăria*, purtând caii în jurul celui cu cofa. Ia colacul şi varsă cofa" (ICsCz). „Colacul îl pune mireasa pe găleata cu apă, în faţa porţii. *Conăcăria* o spune vornicul. Colacul este tăiat în două. Jumătate ia vornicul, jumătate mirele" (ITtTt). Puneau un colac în prăjină, la poarta miresei, ca să treacă tot alaiul nunţii pe sub el. (IEE, IHH, IHO). Uneori, acest colac era ţinut deasupra mulţimii nuntaşilor de doi vornici (ICiCi, ICuCu, IHrP, IVsVs). „*Colăcăria* sî spuné numai cân mergém cu caii. Înainti, cân sî lua o fatî din alt sat, mergém cu şasî cai. Cân ajungém la casa miresî, acolo la poartî, porţâli iarau legati, încuieti-acolo. Nu-ţ dăde voie sî intri. Mergei calari, trecei în fuga cailor di trii-patru ori pi la poarta miresî, înainti şî-napoi. Mirili rămâné mai în urmî; el viné în urmî, cu carî cu patru boi, c-ave di-ncarcat bulendri, amu nu mai … da. Şî cân intram, acolu la poartî iara on scaun aşa, o bancî di asta, şî pi bancî iara o cofî cu apî, şî pi cofî, deasupra, on colac. Şî unu păză, stăté cu mâna pi cof-acolo, păză colacu ceala, sî nu-l poatî lua vornicu. Ne-alăturam acolo lângî scaun – ciilanţ călăreţ roatî-mpregiur, şî spunei *Colăcăria* acolo, pi loc: «– Buna ziua, cinstiţ socri mari! / – Mulţumim dumnilorvoastri, băieţ' militari!» etc. etc." (Storneşti – Iaşi. Mg. 436, I, 2. Inf. Ştefan I. Nistor, 56. Culeg. L.B. şi L.C., 1980). „La urmă, după ci s-o spus *Conăcăria*, doi vornicei ridică colacul sus, până trec tinerii şi nunii, de trii ori" (IŞpŞp).

„Vine alaiul la poarta miresei, cu mirele şi nunii. La poartă se află un scaun cu un covor, pe el o găleată cu apă, iar deasupra găleţii un colac mare. Vine tatăl miresei şi întâmpină alaiul. Vornicul cu alt vornicel, cavaler, prind colacul şi-l rup. Varsă găleata cu apă şi trece mirele în ograda miresei. Vornicul spune atunci *Conăcăria cea mare*" (NZT). „Cân ajungem la poarta miresî cu nunta, vornicu miresî – c-ave şî ié on vornic – scote on colac, cari sî numé *colac di goanî*. Cu el sî făceu trii roati-mprejuru căruţî cu mirili şî la urmî îl arunca în sus. Şî cini-l prindé, dacî puté sî fugî cu el, iara a lui. Dacî nu, tăbărău tăţ pi el şî-i rupeu câte-o bucăţâcî. Asta-i. Îl păstra alţî ca mari lucru; dacî nu sî goneşti vaca la varî, las' cî-i dau eu colac di goanî, sî vez cum a sî sî goneascî!" (Slobozia – Bâra, Neamţ. Mg. 637, I, 7. Inf. Vasile A. Fron. Culeg. L.B., 1988). „În ogradă este o cofă cu apă, pe un scaun şi pe cofă un colac. După ce spune *Conocăria*, vornicul ia colacul, îl taie, dă o bucată mirelui. O bucată o ie

vornicu, alta o ia alt vornic, cavaler, *vornicul mic, de zî*" (NDlRg). „După ce spuné *Conocăria*, vornicu lua colacu şi işă înaintea mirilu şî ţâné di colac cu alt vornic. Mirile trecé pi disupt, tot calari, şî rupé colacu" (NDM). „La poarta miresei s-aţâneu vornicelu, fraţii, vecinii. Stolnicu cu mirele se împacau cu ei. Apoi sî spune *Conocăria*" (NBtB). „Conocarii rostesc oraţia, învârtindu-se cu caii frumos împodobiţi cu flori în jurul cofei, pe care se află colacul păzit de un om de-al miresei. La urmă unul varsă cofa, celălalt ia colacul. Amândoi se duc cu colacul la poartă. Mirele trece de trei ori pe sub colac, făcându-şi cruce şi sărutându-l" (NIB).

„După ce spune vornicu o conocărie, vorniceii iau colacul şî-l ţin sus, pe două beţe. Mirele trecea pe sub colac, călare pe un cal sur cu ham de busuioc, cu şauă împodobită şi trebuié să se arunce, să rupă colacu" (SBşBş). „Moş Calistrav Ungureanu ştié *Colăcăria*" (SDM).

„Vornicelul intra calari în curtea miresei unde se afla o cofă cu apă, cu un colac deasupra. Trebuié să ia colacul şi cu chicioru sî răstoarni cofa. Dacă nu puté sî răstoarni apa răpidi, alţii luau cofa cu apî şî-l udau" (VVşVş).

„Băieţii care spun *Colăceria* sunt călări. Trebuie să fie un număr cu soţ. Dacă un băiat, care-i vornic, n-are tată şi mamă drepţi, nu spune *Colăceria* şi nici nu scoate mireasa din casă" (VrShB). „Vornicul spune *Colocăşia*, ia colacul de la mireasă şi se duce la poartă, cu alt vornic, şi trece mirele pe sub colacul pus pe o creangă de brad. Nuntaşii treceau şi ei pe sub colac. Mireasa iese pe prispă cu un colac care i se va rupe pe cap la *Iertăciune*. Pârcălăgiţele, adică surorile de mireasă, îi ţin colacul. Ea se uită prin gaura colacului şi prin verighetă spre mire, apoi îl stropeşte cu apă şi busuioc" (VrVV).

Conăcăria debutează cu dialogul dintre vornic şi oamenii de casă ai miresei: „– Bună vreme, bună vreme, / Unde-i stolnicul din casă, / Înainte să ne iasă / Nouă samă să ne ieie. / Noi nu sîntem cazaci, / Negustori de vaci, / Nici ciocoi, / Negustori de boi, / Noi sîntem stolnici, / De la Stolnicie, / De la a noastră împărăţie" (BtHdHd). „Vornicul spune: – Bună ziua, gospodari, / Am văzut lumină la astă casă / Ş-am venit să luăm o floare, / Din grădina dumneavoastră, / Am venit cu săpi şi târnăcoape / Să scoatem floarea din rădăcină / Şi s-o ducim la noi în grădină" (VVoO). „Socrul mare întreabă: «– Pe cine căutaţi? / – Căutăm fată de împărătească, / Cucoana mireasă!»" (VLL). „– Bună seara, horă frumoasă! / – Mulţumim, oameni gospodari / Dar pentru ce mare treabă / Aţi venit la noi cu aşa grabă?" (SFoO). „Vornicu miresei răspunde vornicului mirelui: «– Dumneavoastră aţi rătăcit / Di oblu la noi aţi vinit. / Ce-mi veţi da, / Dacă pe cale v-oi îndrepta. / Mergeţi p-aici la vali / Cî-i bună cărari»" (SPnG). După ce-şi trag sufletul, solii mirelui descriu lunga

călătorie pe care au făcut-o în căutarea celei mai alese fete: „Dar să ne luați cu-ncetu / Și cu binișoru / Ca să vă spunem cuvântul / Și adevărul, / Căci astăzi, de dimineață, / Mirele împărat / S-a sculat / Împăunat / Fața albă și-a spălat / Chica neagră a pieptănat / Și la slugi a strigat / Cel mai mândru cal / I l-au înșăuat / Și din goarnă a trâmbițat" (VRbD). Însoțit de alaiul său de „O sută cincizăci feciori de boieri mari" (BMtMt). „Cinci sute de grăniceri / Și o sută feciori de boieri" (IȚbPs). „O sută cincizeci și cinci / Din cei mai voinici, / Cu fețele alese" (NZZ), „Feciori de boieri mari, / Nepoți de generali" (IIA), tânărul împărat pleacă la vânătoarea rituală: „Alergară, de vânară, / Munții cu brazi, / Codrii cu fagi, / Cerul cu stele, / Câmpul cu floricele, / Vâlcele cu viorele, / Și satele cu fetele" (BHrO). După un moment de derută, când „Caii au stătut / Și potcoavele au pierdut" (SFoO) este descoperită urma de căprioară, ori de zână: „Când dădu soarele spre seară / Au dat de-o urmușoară" (NZZ). „Găsirăm o urmă de căprioară / Să-i fie mirelui de soțioară / Alții au zis că-i floare de rai, / Să-i fie mirelui soție de trai" (SFoO).

Secvența următoare surprinde plecarea ambasadorilor mirelui spre casa celei ursite. Aceștia sunt aleși și se pornesc la porunca nunului cel mare. Ei sunt „Șapte lipani, / Călări pe șapte jugani, / Cu coamele cănite, / Cu unghiile costorâte, / Cu nările zugrăvite, / Cu cozile împletite" (NZZ), „Șapte lipani / Pi șapte harmasari / Cu frâuri zugrăvite / Și cu aripi la copite" (NII), „Șasî lipani / Cu șasî jugani / Cu cozile împletite, / Cu frâiele poleite, / Cu potcoavele arămite" (IScSc), „Șase lipani, / Pe șase cai gigani / Cu frâiele zugrăvite, / Cu cozile împletite, / Cu potcoavele cositorite" (BtRsRs). „Șasî băitani / Călare pe șasî armasari, / Cu coamele cănite, / Cu cozile împletite, / Copitele zugrăvite / Și cu frâiele aurite" (NChB). „Ne-a trimis pe noi doi căpitani / Călări pe doi armăsari, / Cu coamele cănite, / Cu frâiele zugrăvite, / Cu copitele cositorite" (VrBPr) și se avântă toți într-o adevărată cavalcadă: „Pornirăm și venirăm / Pe fața pământului / Pe aburii vântului, / Bând și chiuind, / Din pistoale trosnind, / Caii încurând, nechezând / Pe nări flăcări vărsând / Și din unghii scăpărând" (VrRRț), „Pe crângul ceriului / Pe lumina stelelor, / Bând, mâncând și chefuind / Și din pistoale plesnind / Până la această casă luminoasă / Văzui steaua că se lasă" (IScSc). După ce-și prezintă firmanul spre a fi citit de un popă învățat, solii cer să se facă pregătirile pentru ospăț, căci înțelegerea este ireversibilă: „– Socri mari, ce ați făcut / Nu mai e de desfăcut. / Acuma ai sî dai / Șapte boi și opt vaci / Și apoi ai să rabzi / Și ai să taci" (BMtMt), „Că ce s-o făcut / Nu-i de desfăcut, / Să dai boi și cai câte-o pereche, / Să te scarpini după ureche, / Zestre bună și trei vaci, / Să strângi din umeri și să taci" (SHB). Oastea mirelui este puternică și impune condițiile: „Să nu vă-mpotriviți, / C-atunci vom veni / Cu

forța și cu alai mare / Și nu veți putea fi în stare, / Nici tată, nici mumă, / Fata a apăra / Și-o vom lua / Și vom pleca în lume. / Mai bine să ne înțelegem, / Cu vorbă bună" (ISrSr). „Ascultați, socri mari, / Când o da soarele îndiseară, / Mari oasti vă împresoară. / Lărgiți casele, / Să întindeți mesele, / Ca să vină împăratul, / Cu oștirea lui toată (VrBPr), „Să aveți buți cu vin, / Care cu fân, / Boi grași, / Claponași / Vaci lăptoare / Fete frumoase. / Să mai aveți, socri mari, / Și lăutari, / Să vină tot satu, / Să se veselească împăratu. / La cai să dați fân, / Ghizdei verde, / Cosit în noaptea de Sfântu Gheorghe / Cu roua neluată, / Cu floarea nescuturată" (BtSlSl). „De-acuma, socri mari, / Deschideți poarta, / Lărgiți ograda, / Ca să intre tot satul, / Să se mărească împăratul! / De n-aveți sarmale și fripturi, / S-o luați înspre păduri, / De n-or fi mesele lungi, / S-o luați spre lunci!" (SHR). „La cai să ne dați fân, / Ghizdeiu verde / Cosit în noaptea lui Sf. Gheorghe, / Cu roua neluată, / Cu floarea nescuturată, / Strâns în sărbători, / De nouă fete surori" (VrRRț). „Și la apă să-i dați, la șușmele, / Să bea apă cu viorele" (VrBPr).

Finalul conăcăriei include motivul dificultăților drumului de întoarcere: „Ș-am mai sta / Ș-am mai ura, / Dar ni-i frică c-om însera / Ș-avem de trecut stânci / Cu văi adânci, / Munți cu brazi frumoși" (ILnG); „Multe v-am mai ura / Dar ni-i că v-om însera / Ș-avem de trecut / Prin niște munți / Mari, întunecoși, / Rămâneți, socri mari, sănătoși!" (NIB). Ultimele versuri care fac trecerea din planul ficțiunii în cel real includ urările de bine și prezentarea gesturilor rituale ale secvenței nupțiale: „Munți înalți și luminoși / Bine v-am lăsat sănătoși, / Cu păduri verzi și neumblate, / Vă dorim sănătate!" (IBtM); „Și un fir de mentă cu busuioc, / Să fie într-un ceas bun cu noroc!" (IScB); „Noi colacu-l vom lua / Și apa o vom vărsa" (BtRsRs); „Și eu, din atâta urat / M-am ales cu o năframă. / Și încolo, colacul l-am luat / Și apa am vărsat" (BtSlSl).

B.II.10. Iertăciunea

În cele mai multe cazuri, *Iertăciunea* se ia la casa miresei, înainte de plecarea la cununie. În unele localități însă se iau două iertăciuni, mirele și mireasa luându-și separat iertare, fiecare de la părinții săi (BtII, GCdCd, GGrGr, IHlHl, IPșS, ISrB, NDlDl, NDlRg, NPtD, NVA, NVnL, NVnVn, SDbDb, SGlGl, SGlH, SȘM, SȘTm, SVsVs, SVvVv, VGC, VICș, VȘtCț, VrSR). Se lua iertăciune „după masa de cununie" (SDbDb), „sâmbătă seara la *Vedre*" (SGlH) sau „după plătitul *iernatului*" (VrRȘ). *Iertăciunea*, cunoscută și sub denumirile de *Blagoslovenie* (NPtD, NCnV), *Călugărie* (SBșBș), *Vornicie* (ITnS) ori *Rămas bun* (IMțMț) era recitată de *vornic* (cele mai multe sate), de un *cavaler de onoare* (GBhBh), de *colocar* (IRR, VRV), *conăcar* (IRgRg), *conocar*

Scanned with OKEN Scanner

(BBzBz, BPtF, ICsCz, IPrPr, IPşB, NGnC, SFoȚ), *conocaş* (BHrO, BMtȚ, BVGd), de *druşc* (SFnFn), *stolnic* (BBuB, IHlHl, IHoHo, IMcMc, IOO, ISBr, ISdSd, NBrBr, NBtB, NBtN, NHB), de un *vătăjel* (SDcDc, SDM, SPsG), de un *vornicel* (BtCuB, BtCuCu, BtDaE, BtDbDb, BtPlPl, BtRsRs, BtSlD, IBtM, IBV, IPbP, NChB, NGțGț, NIS, SDbDb, SHH, VPgM, VPrPr, VRV, VVoO, VrTCl), de *vornicelul de gloată* (IȚuȚu), de *vornicul de casă* (NIB, NII), de *vornicul de gloată* (NIR, NIS, VGrGr), de *vornicul de masă* (ICpP, ICuCu, IEB). Mai poate fi spusă de un om mai în vârstă, străin ori rudă cu mireasa (GBhBh, GRR, SCpI, SDC, VTnTn, VrCrR, VrMM, VrMrP, VrRRț).

„Se aşază părinții fetei în ogradă, pe un scaun, mirii în fața lor, cu naşu alături. Conocaşul le zice *Iertăciunea*. După *Iertăciune*, mirii cinstesc cu părinții: mirele cu soacra, mireasa cu tatăl ei şi apoi mireasa cu mama şi mirele cu socrul" (BMtȚ). „În curte sî puné o masă, iar pe masă două *jămni*, adică doi colaci. Conocaşu spune *Iertăciunea*. Părinții îi cinstesc pe miri" (BVGd). „Sî puni un scaun, sub cari s-o aşternut un covor frumos. Acolo s-aşazî socrii mici. În părți sî pun două *jămni*, nişte colaci înalți, împletiți, cari se iau înapoi, dar luni se vor pune pe masă la *legatul miresei*. Vornicul spune *Iertăciunea*" (BŞtcmR). „Înainte, se aşeza un aşternut jos, pe el se punea un scaun lung, pe scaun o cofă cu apă şi pe cofă un colac. Mirii se aşază în genunchi şi sărută mâinile părinților. Vornicul spune *Iertăciunea*" (BPjBs). „În curtea miresei, se cere *Iertăciune*. Părinții fetei stau pe scaune, aşternute cu levicere, iar înaintea lor stau mirii, în picioare. Un om în vârstă spune *Iertăciunea*. Mirii sărută mânele părinților, iar părinții îi blagoslovesc să fie sănătoşi şi fericiți" (BGG). „Afară se puné o masă cu scaune prinprejur. Neamurile miresei, într-o parte, mirele, mireasa şi nunii, în alta. Pe masă era o sticlă de vin, un colac, o batistă pe colac. Colacu şi batista le ia cel care spune *Iertăciunea*" (BPgSn). „Iertăciunea se ia de la părinți, cu pâine, colaci şi o sticlă de vin" (BBzBz). Când se lua *Iertăciunea*, pe masă se puneau „două *jemne*, colaci mari, dubli" (BUU), „o găină tăiată în patru" (BVL), „doi cozonaci şi două căni cu vin" (BCțBo). „Părinții miresei şedeau pe scaune, în fața icoanei, şi rudele apropiate în rând cu părinții. Doi lăutari cântau *Iertăciunea miresei*, şi din vioară şi din gură" (BCşCş). „Când pleca mireasa din casă, vineau părinții. Stăteu în picioare lângî masî şî mireasa li săruta mâna şî-şi lua iertare" (BŞtcmB).

„După ce a fost gătită mireasa, socrii mari şi mici iau câte o pereche de colaci pe braț, se aşază pe scaune. Mirii stau în fața lor, în genunchi pe *covorul de cununie*. După ce ascultă *Iertăciunea*, îi sărută pe părinți" (BtLL). Părinții şi bunicii stau pe scaune cu colaci şi rachiu pe braţe. Cât se spuné *Iertăciunea*, mirii erau în genunchi, pe perni, în fața lor. Apoi beau puțin rachiu şi restul aruncau peste cap. Mireasa săruta mâinile părinților şi le cerea iertare, făcea

cruce în patru părți și pleca la cununie" (BtVdVd). „În casa unde este gătită mireasa, sînt chemați părinții băiatului și ai fetei și rudele cele mai apropiate. Se așază pe scaune în jurul unei mese. Apoi tinerii dau mâna cu fiecare, cerându-și iertare" (BtDnH). „Când se ia *Iertăciunea*, se pune pe o masă grâu, zahăr, la toate cele patru colțuri ale mesei, în semn de cruce" (BtAB). „Înaintea casî s-așternė un covor, pe covor erau două perini albe, mari, și un scaun pi cari stau socrii. Mirii sî puneu în genunchi naintea părinților, pi perini, ș-apoi un vornicel spunė *Iertăciunea*" (BtCuB). „Puneu un țol în curti la nireasî, pe-o bancî. Nirili șî nireasa stăteu în genunchi, cu capul pi perni. Socrii, toți patru, stau pi bancî cu colaci în brațî, iar vornicul spune *Iertăciunea*" (BtCoCo). „Părinții stau pe scaun ținând o tablá pe brațe, pe care se aflau două pahare, o sticlă cu băutură și o pâine. Când mirii ajungeu cu dantul în fața părinților, se puneu în genunchi și le sărutau mâna, iar părinții umpleu paharele și îi cinsteu. Ei luau paharele și gustau din ele de trei ori, iar restul îl aruncau peste cap, ca să fugă relele de la ei. Atunci urătorul spunea *Iertăciunea*" (BtGeD).

„Se punea un scaun în ogradă, se așternė un levicer, iar la amândouă capetele se punė câte o bucată de pâine. Socrii cei mari s-așezau pe scaun și în fața lor stau mirii și nunii. Se zicea *Iertăciunea*" (GCțCț). Vornicu spunea *Iertăciunea* în casă. Mirii stăteau pe un scaun. La fiecare capăt al scaunului era câte un colac. Părinții erau în fața lor, tot pe scaune" (GGhGh). „După dant, vornicul spune *Iertăciunea*, ținând în mână o sticlă cu vin legată cu lână roșie și busuioc. Mirii și nunii stau în picioare în fața părinților. Dacă unu din miri nu are părinți, din frați sau veri țin loc de părinți" (GPP). „Dacă-i vreme bună, vornicu spunea *Iertăciunea* afară, în curte. Mirele și mireasa stăteau în picioare, cu fața spre răsărit, iar socrii pe scaune. La urmă, vornicul învârtea tablaua cu vin, în formă de cruce, de trei ori. Tablaua avea disupt o pernă cu bani. O-ntreba pe mireasă ce-și alege: pernă sau bani? Mireasa lua banii și-i da vornicului un pahar cu vin și-o batistă. Mirele le da vin părinților, le săruta mâna" (GCvCv).

„După ce iesă cu dantu din casă. În mijlocul ogrăzii puni un snop di strujăni, un covor, deasupra perne. Tinerii stau în genunchi în fața părinților, care stau pe scaune. Vornicu, cu tablaua, stă între părinți și tineri și spune *Iertăciunea*. Apoi tinerii sărută mâna părinților. Mirele bea vin și aruncă restul din pahar peste cap. Mireasa cinstește părinții" (ICiCi). „Se lua *Iertăciunea* cu apă, cu pâine, sare, zahăr și busuioc" (IIA). „Se ia după ce iesă din casă cu dantu, colocaru mergând înainte cu icoana" (IRR). „*Iertăciunea* se ia după ce se scoate dansul cel mare" (IMlMl). „Înainte de a lua *Iertăciunea* de-afară, în casă umblă de trii ori mirele cu mireasa prinprejuru mesei. Mireasa face de trii ori semnul crucii, cu orez și pâine. Ies vornicii, nunu, mirele și când să iasă și

Scanned with OKEN Scanner

mireasa, i se pune un stuf. Mirele trebuie să plătească unei surori de-a ei, ca să ia mireasa din casă" (IEE). „Nunii în dreapta, cu mirele şi cu mireasa în stânga, iar părinţii în faţa lor, lângă masă. Beau un pahar cu vin, sărută icoana şi iau farfuria cu grâu. Muzica le cânta *dansu*. Se învârt de trei ori în jurul mesei, aruncând cu grâu la fiecare corn de masă, ies afară, se mai învârt de trei ori în jurul carului cu zestre din curte, apoi se ia *Iertăciunea*" (ITnTn).

„Înainte de a pleca la cununie, vorniceii mirelui aşază în mijlocul ogrăzii paie, apoi aştern un covor frumos. Se aduc două bănci pe care iau loc părinţii mirelui şi rudele mai apropiate. Soacra cea mare ţine pe braţe o farfurie cu pâine. Mirii se aşază în genunchi pe covor, iar conăcarul zice *Iertăciunea*. Apoi mirii se ridică, sărută mâinile părinţilor şi închină neamurilor câte un pahar de rachiu pe care-l umple conăcarul" (IRgRg). „Se aşterne *covorul de cununie* jos. Se pune o pernă, pe pernă, o farfurie cu grâu, acoperită cu o năframă. Mireasa sta în genunchi, pe covor, ţinându-se cu mâna dreaptă de mire, care stătea în picioare. Părinţii miresei şi nunii stau pe o bancă, în faţa lor. Vornicul spune *Iertăciunea miresei*" (IHrP). „Se aşterne un covor pe un braţ de fân. Pe el stă mireasa în genunchi şi-şi cere iertare de la părinţi. Aceştia ţin pe capul ei o farfurie cu pâine şi zahăr. Se face iertarea. Fata sărută mâna părinţilor, despărţindu-se de ei. Părinţii aruncă cu pâine şi zahăr în urma mirilor" (IŞpŞp). „Sî puni on scaun şi stă mama feti şi tata feti cu o sticlî di vin şî on pahar în mânî. Aşterni on covor pi jos şî pun pernili pi cari o stat la înhobotat şî sî pun nirii în genunchi. Nirili în dreapta, mireasa în stânga. Vornicu spuni *Iertăciunea*. Nireasa îşi faci cruci în patru părţi" (ICrCr). „Masa, cu cruce de orez în 4 colţuri are în mijloc o farfurie cu o pâine mică, numită *dijma*, tăiată în patru şi acoperită cu o năframă lucrată de mireasă. Când mirele înconjoară masa, face cruce şi aruncă din orez în semnul crucii. Un vornicel spune: – Ceasuri bune cu noroace! Ceilalţi răspund: – Să dea Dumnezeu! Se înconjoară masa de trei ori, apoi vornicu spune *Iertăciunea*" (ITT). „După înhobotare, în ogradă se pregăteşte o masă, în faţa mesei s-aşterne un covor, cu două pernuţi, pe care îngenunchează mirii. Mirii au în mână câte o năframă şi câte un pahar cu gin" (ITgB). „La *Iertăciune*, mirele pune piciorul pe un colţ din fusta soacrei mici" (IHH).

„Stau socrii pe pat, cu mâinile-n cruciş pe capul mirilor. Pe masă era un colac şi un castron cu grâu. Grâu, adică sî sî-nmulţascî ca grâu. După ci spune vornicu *Iertăciunea*, mireasa pune două pahare pe un şervet şi-i serveşte pe toţi cu vin" (NGţGţ). „După ce mirele, mireasa şi druştii cu druştele jucau de trii ori în jurul mesei, ieşeau afară, unde era o pernă aşazată pe un covor. Mirii îngenunchiau pi *covoru di cununie* în faţa părinţilor, iar vornicul spunea conăcăria iertăciunii" (NBţG). „După ce se înhobotează mireasa, se ia şi

Scanned with OKEN Scanner

Iertăciunea miresei. Mireasa îngenunchia în fața părinților ei, care stăteau pe scaun. Apoi lua o basma pe palmă, așeza pe ea un pahar cu rachiu și de pe palmă servea pe părinții care-i dădeu binecuvântarea și o sărutau" (NBdP). „În ogradă la mireasă se punea un covor, pe covor două perne, iar în față două scaune. Socrii mici stăteu pe scaune, iar mirii în genunchi pe perne. Stolnicul zicea *Iertăciunea*" (NBrBr). „După ce se înhobotează mireasa, ies mirii afară. Se așterne un covor, se pune un scaun. Sta mireasa pe o pernă, mirele în picioare. Părinții, în fața lor. Vornicul spunea *Iertăciunea*. În timpul ăsta nunul și cu nuna țâneau un colac deasupra capului miresei" (NBdD).

„Mireasa se pune în genunchi în fața unei mese, pe care s-a pus pâine, zahăr, sare și un pahar cu apă curată. După ce vătăjelu spuni *Iertăciunea*, roagă pe părinți și pe toate neamurile care se află de față s-o ierte. Oamenii spun de trei ori: – Să te ierte Dumnezeu și noi te iertăm. Apoi mireasa gusta din paharul cu apă ținut în mâna stângă. Restu-l arunca peste cap" (SMoA). „Se așterné un covor în casă, jos, pe covor se pune o pernă, pe pernă un colac cu o *huscă* de sare, împodobită. Mireasa îngenunchié pe covor, cu mâna dreaptă pe sare, iar mirele sta în picioare, cu mâna dreaptă pe umărul miresei. Rânduitorul spuné orația, în fața părinților, cari șâdeu, împreună cu rudele, pe scaune" (SSvSv). „Mireasa sta în genunchi pe un snop de paie de grâu, plângând cu *jămna* și *husca* în brațe. Femeile cântau. Mireasa da mâna cu părinții și se ierta. La ieșirea pe ușă, mirele plătea *rohatea* unui tânăr care făcea barieră" (SSjSj). „Părinții stau pe două scaune, cu colaci pe brațe. Mireasa îngenunchează în fața lor și-și cere iertare. Vătăjălu spuni orația și mireasa plângi, plângi și mama miresii" (SDM). „Socrii cei mari și bunicii stau pe pragul acoperit cu un lăicer, iar mireasa afară, în fața ușii, își ia *Iertăciune*" (SSaP). „Tata și mama mniresii sî așazî pi laiți. Mireasa șădi în genunchi pi fân, cu fruntea pi *jămnî* și pi sari, cari sî aflau pi un scaun. Mirele o acoperă cu batista lui pe cap. Druşcu urî *Iertăciunea*. După ce a urat druşcu, un naș cinstește pe toată lumea" (SFnFn). „Părinții miresei se așezau pe lavița din jos, înaintea lor se punea un scaun cu pâine și sare. Mireasa se puné în genunchi și un vornicel ura *Iertăciunea*. Cu mare jele se scula mireasa și își lua rămas bun de la cei din casă. Mai toți plângeu, mai cu samă rudele miresei" (SBiBi). „Când plecau la biserică, făceu întâi masa miresei, apoi sî lua *Iertăciunea*. În curte sî puneu scaune pentru parinți. Mirele șî mireasa s-așezau în genunchi pe o pernî pusî pi un covor sub care era otavă. Un om anume, cari știé, spuné *Iertăciunea*" (SVaVa). „Sî puneu mama șî tata fetei pi două scaune, cu colaci în brațe, cu sare. Mireasa stăté pi pernă, în fața lor" (SȘM). „Se ia la mire acasă. Mirele cu mireasa stau în genunchi pe o pernă și un țol pus pe un braț de fân. La mijloc nunii, pe margini socrii, cu colaci în brațe și sare, cu rachiu. Nuna

și nunu îi pofteu la îngenunchiat. Vornicul spunea *Călugăria*. Apoi sî sculau, sărutau mâna părinților și nașilor. Muzica li cânta de jele" (SBșBș). „Dacă este mort unul din părinți, din ai mirelui ori ai miresei, se pun în locul lor frați, surori mai mari, unchi ori mătuși" (SVmVm).

„Când ișău di la mireasî, după ci tragi *danțu*, mă-sa-i cu busuioc, ta-su cu sticla di vin, chicurî la colțurile mesî cu agheazmî și vin. Afarî trăgeu *danțu* di trii ori, în juru căruțî, s-așezau pi douî scauni șî sî lua *Iertăciunea*. Mirii cu nunii stăteu în fața lor" (VIvPg). „S-așezau două scaune cu două perniță pentru socri. Mirii stăteau în genunchi, în fața lor, pe un covor. Stolnicul spunea *Iertăciunea*" (VTvS). „Se puneau două scaune pe care stau socrii mici cu perne pe genunchi, iar sub perne cu colaci. În fața lor, pe perne, la mijloc mirele și mireasa, de-o parte și de alta nunul și nuna. După ce termină vornicul de spus *Iertăciunea*, îi cinstește cu vin pe cei de față. Se servesc drept și încrucișat. Muzica le cântă *Vivat* la pahar" (VBzBz). „Cât timp sî lua *Iertăciunea*, rostită de colocari, mirii țâneu în mâni câti doi colaci și douî sticluțe cu vin, legate cu busuioc șî cu aței roșî la gât" (VRV). „Ișă vornicu, dupî ci o luat grâu din patru cornuri ale mesei. S-așazau socrii pe un scaun. La capetele scaunului era câte o felie de pâine. Mirii și nașii stăteu în fața lor în genunchi pe un țolic așternut peste paie". (VPrPr). „La o masă se așezau socrii mari, pe scaune cu perne, în față stau mirii și nașii și cineva spune *Iertăciunea*. Mirii cinstesc părinții, nașii și urmează dansul în jurul mesei, când aruncau cu orez și zahăr pe masă, să le meargă bine" (VMlL).

„Se așeza o bancă acoperită cu o cergă, pe care stau părinții fetei. Pe altă cergă, în fața lor, îngenunchiați stau mirii. Un om mai în vârstă spuné *Iertăciunea*. După ce-și lua *Iertăciunea*, mireasa nu mai avea voie să se-ntoarcă în casă, pleca la cununie" (VrCrR).

Textul *Iertăciunii* debutează cu atragerea atenției celor de față și, mai cu seamă, părinților asupra importanței momentului: „– Ascultați, întindere toată, / Gloate și norade, / Ce sînteți de la Dumnezeu Sfântul lăsate" (IScSc); „– Ascultați, scultați, / Prea cinstiți nuntași, / Care sînteți adunați / La această nuntă frumoasă / De Dumnezeu aleasă" (IMB). „– Ascultați, cinstiți nuntași, / Ci stați toți împrejurași, / Dumneavoastră frați, / Ca niște brazi, / Dumneavoastră, surori, / Ca niște flori" (NGnGn); „– Ascultați și dumneavoastră, / Cinstiți părinți, / Care de Dumnezeu / Sînteți orânduiți, / Ca și codrii înverziți, / Ca și merii înfloriți, / Ca și pomii cei rodiți, / Care dau roada ramurilor / Din răcoarea rădăcinilor" (NVnN); „Cî sî roagî hii șî hinii dumneavoastrî, / Sî roagî cu plecăciuni, / Sî li dați Iertăciuni" (BOrOr); „– Ascultați, ascultați, / Dumneavoastră, cinstiți părinți, / Nuni mari și socri

mari, / Puține cuvinte de rugăminte. / Că se roagă fii dumneavoastrî, / Cu smerenie, / Să le dați blagoslovenie" (VIvIv).

Oraţia continuă cu facerea lumii: Dumnezău, numai cu cuvântu, / O făcut ceru şi pământu, / Ceru-mpodoghit cu soari, / Şî cu steli lucitoari / A văzduhului înălțimi, / Cu zburătoare mulțimi; / Marea şi apili toate, / Cu a lor peşti, multi gloate" (IMtB); „Ş-a întins cerul, ca o piele, / Şi l-a-mpodobit cu stele / Cu luceferi luminoşi" (SBtBt); „Sâmbătă a făcut raiul la răsărit / Şi în tot felul l-a împodobit, / Cu dumbrăvi şi cu izvoare / Şi cu ape curgătoare / Pentru toată lumea adăpătoare, / Cu flori mirositoare / Cu câmpii roditoare" (SSvSv). Apoi, „După ce Dumnezeu a gătit / S-a odihnit, / Pe un pat cu floricele, / Presărat cu stele, / Soarele la cap / Luna la picioare, / Norii îl legănau, / Îngerii cântau" (SDbDb).

Următoarea secvență cuprinde antropogeneza. „Iar Dumnezeu a zidit / Pe strămoşul nostru Adam, / Din care se trage al nostru neam, / Cu sângele din rouă, / Cu oasele din piatră nouă, / Cu ochii din mare, / Cu frumusețea din soare, / Cu trupu din pământ, / Cu suflet de la Duhu Sfânt" (NVnVn); „Şi a văzut cî pământul / Nu-i bun fără stăpâniri / Şi a făcut pe strămoşul nostru Adam, / Cu oasâli din mari, / Cu frumuşaţa din soari" (BBuB); „Frumusețea din soare, / Ochii din stele, / Mâinile din ceri, / Graiul de la îngeri, / Inima din mijlocul pământului / Şi gândul din iuțimea fulgerului. / A suflat peste el un duh / Şi l-a înviat, / Şi au alcătuit patru slove de carte / Din tuspatru părți a lumii / Şi i-a pus numele Adam" (SSvSv). Singurătatea lui Adam încetează când Dumnezeu se hotărăşte să-i facă soție: „Văzând Dumnezeu că nu este bine / Să fie omul singur pe pământ, / I-a dat somn strămoşului nostru Adam / Şi-a rupt o coastă din stânga sa / Şi-a făcut pe strămoaşa noastră Eva" (VTR); „Domnul s-a gândit, / Să rupă din coasta stângă, / O fărâmă mică, / Să nu-i fie lui Adam nimică" (ICsCz); „Şi s-a gândit de unde să ieie: / Să ia din creştetul capului, / Va fi femeia mai mare ca bărbatul, / Să ia din tălpile picioarelor, / Are să fie femeia prea călcată / Şi în samă nebăgată / Şi-a luat din coasta stângă / Os din osul lui, / Trup din trupul lui / Şi au suflat şi au înviat, / Şi-au suflat cu miros de flori / Şi le-au înmulțit odrasla lor / Pe care Dumnezeu i-a însoțit / Omul să nu-i despartă" (IScSc). De la acei strămoşi, cărora Dumnezeu le-a spus „Mergeți şi moşteniți pământul", s-au perindat generații până la mirii care tocmai au îngenuncheat în fața părinților: „Şi Domnul i-a blagoslovit / Ca să fie amândoi într-un trup / Şi să se înmulțească / Precum iarba pământului, / Frunza codrului, / Nisipul mării. / Care şi mai mult crescură / Şi se înmulțiră / Până ce a venit vremea / Şi la aceste două mlădițe tinere, / Care stau cu genunchele plecate / Şi cu fețele ruşinate, / Înaintea dumneavoastră / Şi se roagă cu plecăciune / Să le dați iertăciune" (VTR).

Scanned with OKEN Scanner

Momentul cel mai important este al justificării actului *Iertăciunii*. Cele două „mlădițe tinere" (VGrGr) trebuie să fie iertate de părinți, pentru a fi absolvite de păcate: „Căci nu este fiu să se nască, / Să crească / Și-n fața părinților / Să nu greșească. / Pasărea în pădure crește, / În pădure ciripește / Și-n fața lui Dumnezeu greșește. / Florile, pe pământ cresc / Și-n fața lui Dumnezeu greșesc; / Dar Dumnezeu le-a blagoslovit / Și ele mai frumos au înflorit" (BtMiC). „Că poate v-au greșit / Cu cuvântul / Și neascultarea, / Căci nu e ființă / Să nu păcătuiască / Sau să nu greșească, / Ci numai frunza în codru / Cade la pământ, / Putrezește / Și păcate nu agonisește" (BtGeD).

Numai iertarea părinților poate sta la baza noii familii: „Căci binecuvântarea părinților / Întemeiază casa fiilor, / Fie făcută din nuia de tufă, / Că nici vântul n-o suflă, / Iar blestemul părinților / Risipește casa fiilor / Să fie făcută de zid de piatră, / Se dărâmă până-n talpă" (SPlC). „Și de nu i-ți ierta, / Casa lor li s-o strica, / Să fie pe temelii de os, / Se strică de sus / Și până gios, / Să fie pe temelii de piatră / Se strică de sus și până-n talpă" (BtHdHd); „De vor fi pe timilie de piatră, / Se vor risipi până-n talpă, / De vor fi pe temelie de fier, / Se vor risipi până-ntr-un fir de păr, / De vor fi pe temelie de lut, / Se vor risipi până în pământ" (ICsCz). „Că doar iertăciunea părinților / Întărește casa fiilor" (SDbDb).

La îndemnul vornicului – „Și de la inimă vă umiliți / Și cu duhul blândeții să-i blagosloviți" (BBzBz); „Și dumneavoastră, nu vă întinați / Și copiii vi-i iertați" (IScSc); „Toate-n pământ să le lăsați / Și pe fii dumneavoastră să-i iertați, / Să-i binecuvântați / Să fie de lume lăudați, / Să fie de toată lumea iubiți / Și de Dumnezeu blagosloviți" – părinții urează copiilor să fie în „Loc cu noroc", să aibă „Viață cu dulceață" (NVnN). „Și v-au binecuvântat / Cu pâni și sari, / Cu darul sfinției sale" (IȘpȘp), „Să meargă la a lor casă / Care-i de Dumnezeu aleasă, / Să trăiască liniștiți / Și să ajungă fericiți / Dintru părinți / Întru părinți / De la această tinerețe / Până la adânci bătrânețe" (SSvSv). „Mirilor, deie-vă Dumnezeu / Sănătate șî zâli-ndelungati, / Stari șî averi, / Izvor di lapti șî neri, / Ficiori șî feti, / Inimî mari șî bunî / Sî vă iubiți împreună" (VPdPd). „Să le dea Dumnezeu / Bogățiile lui Iov, / Frumusețea lui David, / Vitejia lui Machidon, / Înțelepciunea lui Solomon / Grâu și untdelemn / În casa tinerilor, / Sănătate bătrânilor" (IȚbPs).

Finalul pomenește de răsplata cuvenită celui care a recitat *Iertăciunea*: „Și de la nunul cel mare / Un bacșiș mare, / De la cinstita mireasă, / O basma de mătase, frumoasă, / Iar de la mire, / Un pahar cu vin / C-așa-i de la Hristos, / Amin!" (BMtMt). „Pentru urari mi se cade, / De la cinstita mireasă, / O basma aleasă, / Iar de la socri, / Un pahar cu vin / C-așa-i de la Hristos, / Amin!" (SMM). Uneori, vornicul introduce un pasaj glumeț la adresa celor necăsătoriți.

Scanned with OKEN Scanner

„Şi acest pahar cu vin l-am închinat / La balta cu racii, / Să se-nsoare şi burlacii, / Să nu mai umble noaptea prin sat ca dracii, / La balta cu ciucălăii, / Să se-nsoare toţi holteii, / Să nu mai umble prin sat ca zmeii, / La balta cu peştele / Să se mărite toate fetele" (VTR). „Acum vornic, vornicele, / Meşter de lulele, / Şi de strâns surcele, / Anunţă toţi burlacii / Să se-nsoare săracii / Să nu chiuie prin sat ca dracii" (VŞtB).

B.II.11. Colacul miresei

După ce primeau tinerii binecuvântarea părinţilor, înainte de a pleca la cununie, se împărţea *colacul* sau *pâinea* miresei. „Nuna punea *colacu miresei* pe o farfurie. Îl rupea şi arunca în patru părţi. Fetele se repezeau s-apuce colac de la mireasă, ca să se mărite şi ele cât mai repede" (BDmDm). „Mirele ia mireasa în braţe şi o suie în căruţă. Acolo, nuna îi rupe colacul deasupra capului. Împarte colacul în patru bucăţi şi fiecare bucată în bucăţele şi le aruncî la toatî lumea, după ci i-o dat miresei să muşti. Mireasa strângi din bucăţălili acelea şi li puni în zăstri, ca sî aibî belşug în casî. Lumea s-aţâne să ia o bucăţicî. Când duc o vită la iarmaroc di vânzari spun: «cum sî uitî lumea la mireasă, aşa sî sî uiti şi la vita mea!» Fetele, dacî apucî din colacu cela, aş sî mărită!" (BŞtcmR). „Apoi colacul este rupt în trei şi aruncat. Cine ia o bucată, o păstrează s-o pună în frânghia boilor, să fie sănătoşi" (BPjBs). „Mama fetei aduce în lighean un colac mare, *colacu norocului*. Nunele îl aruncă în patru părţi" (BPgSn). „Soacra mică aduce un colac tăiat în patru, pe care îl zvârle mireasa în patru părţi di lume. Bucata pe care o arunca în faţă se păstra, pentru că era bună de leac" (BPtG). „Sî ţâné deasupra capului miresei o farfurie cu pâni ori cozonac, tăiat în patru. Nuna arunca bucăţi în toate cele patru părţi. Flăcăii şi fetele luau ca să se căsătorească până la anu. Gospodarii strângeu din bucăţi ca sî aibî noroc cu vitili la târg, sî li vândî răpidi" (BOrOr). „Când o lua pă mireasă de la casa ei, avea un colac mare numit *păpuşă*, făcut lungăreţ, pus pe-un covor, şi-l ducea o rudă de-a miresei pă braţe" (BCşCş).

„Un colac este pentru mireasî. După ci spuné vornicu *Iertăciunea*, nuna rupé colacu pi capu miresii, îl da din sus în gios, ca sî aibî spor la casî. Mireasa muşca din colac, dădea o bucată şi mirelui ş-apu îl puné în coş. Din colacu miresii nu mai are voie nimenea sî ieie" (BtVdHţ). „Colacu îl dădea pe capu miresii, care-şi făcé cruce în timpul acela şi-l rupea. Şî din colacul ceala n-avea voie sî-mparţascî la nimeni" (BtCoCo). „Mirele o ajută pe mireasă să urce în car. Ea făcea cruce cu colacul în patru părţi. Îl rupea în capul ei, lăsându-l de pe umeri în jos, apoi îl lua cu dânsa" (BtCpCp). „După aceea, nuna lua o pâine şi o rupea în două de la capu miresei, până la picioare. Îi puné două bucăţi

subsuoară. Acele două bucăți sînt *norocu mirilor*. Sî puneu apoi în lada di zestri" (BtSlD). „După ce urătorul spunea *Iertăciunea*, se înconjura di trii ori masa. La ultimul înconjur se rupea pâinea deasupra capului mirelui şi al miresei, ca să aibă belşug în casă" (BtGeA).

„După *Iertăciune*, o femeie, rudă de-a miresei, aduce o tavă cu patru colaci şi un coş cu nuci. Doi tineri ţin tava cu colaci deasupra capului miresei. Femeia care i-a adus ia primul colac şi-l dă miresei, care muşcă din el o bucăţică, pe care o pune în batistă, apoi aruncă peste cap colacul cât mai departe, înspre răsărit. La fel face şi cu restul colacilor, aruncându-i în formă de cruce. Bucăţica din batistă o pune în lada de zestre, împreună cu patru colaci şi cu o găină friptă. Mama miresei aruncă spre miri cu nucile din coş" (GMnMn). „Vine mama miresei cu un colac pe care i-l ţine pe cap. Naşa rupe în patru colacu apoi i-l dă miresei. După ce rupe din colac o bucăţică pe care o împarte la rude, mireasa aruncă restul de pâine în patru părţi. Dacî-i nireasa curatî, sî iei colac di la nireasî, ai noroc la cumpărat vite" (GŢŢ). „Se rupe colacul în cinci părţi – o parte o păstrează mirii, iar celelalte se aruncă înspre cele patru puncte cardinale" (GCC). „Soacra mare îi pune miresei colacu, tăiat în patru, în cap. Prima bucată o opreşte pentru rude. Celelalte părţi se aruncă în jur. Toţi vor să apuce din *colacu miresei*" (GPP).

„Tinerii îşi pun pe cap colacii de cununie şi aruncă bucăţi de pâine în patru părţi" (ISdSd). „După ci-o luat *Iertăciunea*, împart pâinea miresei, adică un colac anumit, în patru. Prima bucată o pune mireasa în sân. Pâinea aceea îi bună di dus o vitî-n târg, s-adunî muşterii ca la nuntă. Fetili mari cari mănâncî din *pânea miresii* sî măritî digrabî" (ITgBz). „Întâi mirele aruncă din colacul tăiat în patru. Faci semnul crucii şi dă prima bucată vornicului. O bucată şi-o pune subţâoară. Apoi aruncă înainte şi ceilalţi s-aţân sî prindî. Cum s-aţâni lumea la colac, aşa sî fii şî ii văzuţi. Aruncă din colac şi mireasa" (ICiCi). „Viné nuna cu o pâni pi farfurie. Sî suié mireasa pi-un scaun; nuna pi alt scaun, la spatele ei, şî-i ţâni farfuria pi cap. Nireasa faci cruci în patru părţi cu pâinea ş-azvârli. Cu două bucăţi îi pâcâleşte. Acelea sî strâng pentru tineri. Soacra mică puni sari pi firmiturile rămase în farfurie şi le aruncă în urma mirilor, ca sî trăiascî ghini la casa lor" (IHO). Mireasa împarte *pâinea miresei*. Prima bucată i-a ii. Celelalte le aruncă în patru zări. Fiecare se repede să ia din pânea ceea, sî cii văzut ca mireasa" (ITgC). „Faci cruci la răsărit cu colacu, apoi îl pune pe cap. Îl rupe în cruce şi aruncă din el nuntaşilor. Care-l prinde mai repede din fete se mărită şi aceea cât de repede" (IMşMş). „Colacu miresei sta acoperit cu *naframa di pâini* sau *naframa di logodnî*" (IRgRg). „Pe acest colac al miresei se pune *batista di pâni*, care apoi se pune pe colacul de pe masă" (ICrCr).

Scanned with OKEN Scanner

„Se închină la icoană, vornicu stă pe prag cu colacii în mână. Mirii rup colacii pe vârfu capului şi-i aruncă în patru părți. Colacu îi bun pentru dat la vite, să nu se îmbolnăvească şi să țină viţelu sau mielu în ele, să nu lepede" (NChCh). „O femeie dintre neamuri îi aducé miresei o farfurie cu patru felii de cozonac şi un pahar de vin între ele. Eu, stolnicul, ţineam farfuria şi naşa lua câte o felie de cozonac. Cu prima făcé cruci spri răsărit şî o lua, o puné subsuoarî şî i-o dădé la un neam, ca s-o puie-n lada miresei. Lua a doua felie, tot aşa făcé cruci cu ie şî o arunca la tineret, la lumea cari iera împrejuru ii. Şî pe-a triia şî pe-a patra tot aşa. Pi urmî, lua mireasa paharu, gusta dintr-însu şî-l arunca pisti cap. Colacu ceala cari-l apuca, nu sî mânca. Îl strângeu, ca sî-l punî în coarni la o vitî sau la ci duceu di vânzari la târg, ca sî aibî noroc" (Secuieni – Neamț. Mg. 658, I, 2. Inf. Mihai I. Bucur, 65. Culeg. L.C., 1989). „După ce se da binecuvântarea mirilor, se aducea într-o năframă o pâniță făcută de mireasă şi se rupea pe capul miresei şi se arunca în patru părți. Fetele prind bucăți de pâine şi le mănâncă, ca să se mărite repede" (NVnVn). „Înainti de-a pleca la cununie, sî suie mireasa pe-on scaun, taie o pâni-n patru, faci cruci ş-o aruncî-n patru părți: la răsărit, apus, miazâzi, miazânoapti! Sî omoarî lumea sî iei, cî aceea-i bunî di ... discântici, di dragusti, di ... Aşa-i obiceiu. Aceea-i pâni sfințâtî" (Bârgăuani – Neamț. Mg. 655, I, 7. Inf. Mircea Gh. Țibucanu, 65. Culeg. L.B., 1989).

„Naşa ie un colac făcut de soacra mică, îi face cruce miresei cu colacu şî rupi colacu pi capu ii. Aciala colac îl strânge. Îi *norocu miresii*" (SURs). „Apoi mama rupe un colac pe capul miresei şi o stropeşte cu aghiazmă şi îi urează noroc şi fericire" (SŞTm). „Aiştea sî fac diosăbit. Îs aşa ca doi cozonăcei, rotunzi şi lipiți unu di altu. Aiştea-s *colaci miresei*. Cân îi dai în cuptiori, sî pun univa separat, nu s-atingi nimi di ei. Aiştia-s *el şî ea*, aşa-s numiț. Pi urmî, cân s-o zâs *Iertăciunea*, i-aduci miresî din camirî, di uni-s colacii, şî-i rupi: din cap mergi pân-la picioari, întoarci-napoi şî subsuoarî, îi dă sî-i ţâie mireasa. Îi ţâne-oleacî aşa. Cicî asta-i pânea ii di toati zâlili. Dupa ci-i ţâni subsuoarî, îi dă la o bătrână, la o rudî, sau chiar nuna i-i ie di subsuoarî şî-i învăleşti într-un prosop şî îi păstrează, ca, după nuntî, sî-i mânânci numai ii amândoi" (Dumbrăveni – Suceava. Mg. 664, I, 24, Inf. Elena V. Dascălu, 57. Culeg. S.C. şi I.H.C., 1987).

După *Iertăciune* i se aşeza miresei pe cap o năframă, pe care se punea o pâine tăiată în patru. Trii bucăți li arunca, una şi-o oprea mireasa" (VŞtB). „Pe capul miresei se pune o tavă cu patru bucăți de cozonac. Din una gustă mireasa şi apoi, pe celelalte, le aruncă în patru părți. Lumea se repede buluc. Care din fete apucă să prindă, se mărită până la anu" (VrTG). „După *Iertăciune*, nuna rupe un colac în capu miresei. Oamenii iau din colac, cî nireasa a fost curată. Dă

la vite, când se duc la iarmaroc" (VrVVș). „După asta, sî rup colacii. Nunu rupe colacul în capul miresei, nuna îl frânge pe capul mirelui. Sî aruncî bucățâli în patru părți" (VrPP). „Îi puné miresei o tavă cu un colac în cap. Lumea alerga să prindă din colac, să tragă lumea la ei, ca la mireasă" (VrTCl).

B.II.12. Plecarea la cununie

După gătirea miresei și luarea *Iertăciunii*, se formează o horă, ce cuprinde tot alaiul care va pleca la cununie. „Sî rădicî, gioacî o horî și pleacî la bisericî" (BHmHm). „Ies cu dansu, o horă, mai chiuie" (BDfL). „Joacă hora. Chiuie vornicii în cinstea miresii" (BOO). „Fac dansul, fac trei roate și merg la căruță" (BPjPj). „Se iese din casă jucând danțul. Danțul se joacă în jurul mesei din casă, apoi se scoate afară și joacă toți participanții la nuntă" (BBzBz). „În curtea părinților fetei se fac *două hore*; a niresî îi într-o parti, a nirilui în alta. Într-o parti-s surorili di mireasî, dincoaci-s *surorili di mire*. Ș-apui vin surorili di mire, ieu mireasa ș-o duc în hora lor, vin celea ali miresî ș-o ieu înapoi, iarî vin celea di la mire, șî tot așa pânî sî schimbî *di noauî ori* în feliu ista. La urmî rămâni mireasa-n hora mirelui" (Orbeni – Bacău. Mg. 117, II, 19. Inf. Iordache N. Lupescu, 62. Culeg. I.H.C., 1972).

„Sărutî mâna părinților și iesî jucând *roata mesii*" (BtDbM). „După ce se gătește mireasa, se iese cu dansul din casă, cu tinerii, cu druștele, cu vorniceii, cu nașii. Un vornicel strigă: «Să bătem cu bățu-n masă, / Să scoatem dansul din casă, / Să bătem cu bățu-n grindă, / Să scoatem dansul din tindă»" (BtDaB). „Zăstrea cu carul stă în ogradî, muzâca li cântî șî vornicii șî druștili strâgî: «Di trii ori pi dupa masî / Sî iasî răul din casî, / Sî rămâi binili, / Sî trăiascî nirili, / Sî trăiascî șî nireasa, / Sî povățuiascî casa»" (BtCoCo). „Ies jucând" (BtClP). „Muzica îi ia cu marșul și-i duce la biserică" (BtSmR). „Când iesă cu danțul afară, ca să meargă la cununie, mama miresei aruncă grâu cu fărmături de pâine și zahăr peste ei, ca să aibă belșug în viață" (BtCpCp).

„Mirii fac o horă în casă, cu flăcăi și fete, și ies cu cântecu din casă, scot dansu în curte. După *Iertăciune*, ies cu danțu pe poartă și pleacă de la mireasă la biserică (GCdCd). „Scot dansu afară, se învârt de trii orii în ogradă, apoi pleacă la cununie. Ies jucând în drum" (GGhGh). „Socrii mari li dădeu un pahar di *hin*, mirii li sărutau mâna, apoi ieșeau jucând" (GBșP). „Mirii părăsesc încăperea jucând dansul miresei, pe care-l învârt, mai întâi, de trei ori pe după masă" (GGG).

„Ies, prinși de mână: stolnicul, vornicul, drușca, mireasa, mirele și nunul. Se face o roată în fața casei și înconjoară de trei ori gospodăria. După înconjur, se urcă în căruțe" (IMlC). „Iesă cu *danțu miresei*, o horă. Socrii cinstesc lumea cu țuică" (ITgC). „Se-ntorc cu fața la răsărit, fac cruci, sî ieu di

mânî cu naşii, 'nainte, roatî-mprejur, di trii ori cu dansu în juru căruții. Apoi pleacă" (IAcŞ). „Conocarul prindé pe mire, pi nuni şi socri şi cari vroieu din nuntaşi sî joace la dans. Sî-nvârteu di trii ori în jurul mesei, afară de trii ori în jurul covorului ş-apoi işău în uliță" (ICsCz). „Părinții îi dau mirelui mireasa, înainte de plecarea la cununie, în capul mesei, zicând: «– Ține de la noi soție!»" (IMlMl). „Dăruiesc mireasa: «– Poftim, de la mine soț, / De la Dumnezeu noroc!» Apoi vornicul faci horă, după ci spuni: «– Cruce-n masă / Cruce-n casă / Cruce-n patru cornuri de casă!»" (ICsCz). „Iesti un băiat, pe care îl pune mirele, ia mireasa de mâna stângă şi la fiecare uşă face cruce cu bățu. Iesî jucând, sî-nvârti di trii ori hora prin ogradî. Cavaleru rupé bățu în trii şî-l zvârlé peste casă" (IHoHo). „După gătit mireasa, se prind de mâini şi ies din casă. Primul tânăr, care conduce hora, are într-o mână icoana şi beţişoarele cu care a jucat voalul miresei înainte de a i-l pune pe cap. «Joacă danțul horelor / Că-i mireasa florilor, / Joacă danțul strânşi de mână, / Că-i mireasa ca o zână»" (ISdSd). „După ci sî înhoboteazî, sî cântî *Bosâiocu* şi vornicu spune: «– Noroc la tineri şi sănătate la bătrâni!». Când iesî, bati cu bățu în pragu di sus al uşî. Işău toț di mânî, făceu horî mari şî plecau la biserici" (ICrCr). „Iesă afară, cu vornicul în frunte, apoi nunul, nuna, mirele, mireasa, druştili, vorniceii ş.a. Vornicul face o cruce pe uşă cu bățul, când iesă alaiul. Făceu o horă de mână. Mireasa nu mai ave voie să intre în casă" (IHO). „Işău, cu stolnicul în frunte, dansând în horă toți, afară de părinți" (IHlHl). „Nirii şî nuntaşii ies giucând danțul: «Di trii ori pi dupa masî, / Sî scoatim rău din casî, / Sî rămâie binele, / Sî-l pitreacî nirili, / Nirili şi cu nireasa»" (IMțB). „Di trii ori pi după masă, / Să scoatim floarea din casă, / Di trii ori şi-odată ghini, / Sî scoatem pe domnul niri" (IPşB). „Cân pleacî nunta din ogradî, sî zvârli dupa mireasă cu pâni, sî zvârli cu zahăr, cu sari..." (Valea Satului – Iaşi. Mg. 627, I, 1. Inf. Anica V. Furnică, 60. Culeg. L.C., 1987).

„Când plecau nirii la cununie, se făcea mai întâi cinste la toate neamurili. Li se dăde rachiu dintr-un pahar mic, ținut pe-o naframă. Mireasa cinstea rudele mirelui şi mirele pe cele ale miresei" (NPtS). „Ies jucând *Busuiocul*: «Busuioc de la Viana, / Sămănat de baba Ana»" (NGnGn). „Ies cu *Bosâiocu*" (NGțGț). „Joacî afarî *Bosâiocu*, o horă: «Di trii ori pi după masî, / Sî iasî floarea din casî, / Sî rămâi binili, / Sî roiasc-albinili. / S-o scotem cu patru boi, / S-o ducem în sat la noi»" (NCCn). „În fața mesei, tatăl miresei îi spuni mirelui: «– Iaca, ț-am adus gospodina, / Dacă nu te-a asculta, / Îi trece printr-o luncuță / Şi-i lua o nuieluță / Şi i-i arăta calea cea bună»" (NCsM). „Ies cu dansu miresei. Se aruncă paharele cu țuică peste cap. Flăcăii s-ațin cu pălăriile. Cari prindé rachiu, zîcé că se însoară" (NBrBr). „Iesă cu *Busuiocul*, roată împrejur" (NBdD). „Se țin lanț în pasul horei. Iese vornicelul înainte şi face

cruce cu bățul, apoi ies toți în ogradă" (NVnL). „Fac cruce în patru părți și pleacă fără a se uita în urmă" (NGmGm).

„După *Iertăciune*, gioacă o horă, cântă marșul, ies ținându-se de mână. Druștele duc mirele și vorniceii mireasa" (SHR). „Sărută mâna părinților. Înainte de a se giuca *Busuiocu*, mama ei o așeza pe pernă, iar mireasa îi săruta mâna. Soacra mică *o dăde de pomană* mirelui: «– Pe lumea asta eu îți dau soție, Dumnezeu are sî vă dea noroc»" (SBrM). „După *Iertăciune*, tinerii părăsesc încăperea jucând, iar vătăjeii strâgă: «– Hai, mândră, la cununie, / Până-i frunza verde-n vie, / C-apăi frunza s-a usca, / Mi-i ĉema și eu n-oi vra»" (SSjSj). „Fac o horă mare. Hora miresei. La plecare, mama miresei o binecuvânta cu pâne și sare" (SVtVg). „Cum sînt prinși de mâini, ies afarî strigând: «Di trii ori pi după masî, / Să scoatem răul din casî, / Să rămâie binile, / Să trăiască tinerii. / Frunză verdi busuioc / Doamne-ajută, cu noroc»" (SȘTm). „După ci sî faci *rohatca*, ies purtați de druște și de vătăjăi" (SȘM). „Ies jucând. Se face o horă mare și toată lumea trebuie să joace" (SPnPn). „Mirili trebuia sî aibî un colac frumos pi mâna dreaptî, un colac dulce, ca sî li fie dulce viața; și mireasa trebuia sî aibî un colac tot așa, la fel, pi partea dreaptî. Mirii sî prigăteu sî iasî din casa părintească la cununie, la biserică. Sî juca di trii ori pi dupa masî, *jocu miresei*, cum se numea. Se coceau doisprăzăci colaci șî ăștia doisprăzăci simbolizau cele douăsprăzăci luni de peste an. Fiecare colac avea denumirea unei luni. Și când jucau hora miresei, di trii ori după masă, mirele, mireasa, nunii, socrii mari și mici și oaspeții, care participau la nuntă, trebuiau să sărute fiecare colac. Colacii erau pi masă, începând de la unu pânî la doisprâzăci. Jucând, toată lumea, trecea, se apleca și săruta colacii în cruce, toți doisprezece. După aceea ieșea nunta afară și se pornea la biserică, la cununie" (Breaza – Suceava. Mg. 654, I, 10. Inf. Gheorghe N. Zaieț, 50. Culeg. L.C., 1988). „Când merg la cununie, la biserică, pe mire îl iau la braț două druște, iar pe mireasă doi vătăjăi" (SGlGl).

„Ies jucând afară, în frunte cu vornicul cu bățul în mână. Nașii, în mijlocul jocului, îi cinstesc cu vin" (VȘtCț). „Ies de mână, târâindu-și picioarele" (VMlL). „Pleacî alaiu, în frunti cu nirii, la cununie, jucând" (VPdPd). „Mama miresei aruncă cu pâine și sare după ei" (VBzBz).

„Ies jucând. Iesă vornicu cu lumânările, apoi nunu, mirele, mireasa, nuna" (VrMM). „Ies, cu fața spre răsărit. Se țin de mână: fratele de mire, nunul, mirele, mireasa, nuna, sora miresii, rudenii. Se joacă *nuneasca* și un băiat se prinde între ei, între miri. Este ultima oară când mireasa are voie să joace cu altcineva decât cu mirele" (VrShB). „Când iese din casa părinților ei, mireasa trebuie să calce cu dreptul peste prag" (VrShB). „Mama miresei îi pune bani în pantofi, ca să fie bogată în viață" (VrBlBl).

Scanned with OKEN Scanner

B.II.13. Ocolul miresei

„Alaiul care însoţeşte mirii la cununie merge, de obicei, pe jos. Doar dacă vremea-i rea sau dacă biserica este foarte departe, nuntaşii se duc cu căruţele, ori cu maşinile. „Majoritatea merg pe jos. Unii merg în căruţă împodobitî cu brad, cu flori şi batiste la urechile boilor ori la căpestrele cailor" (BBsA). „Tinerii şi nuntaşii cu lăutarii mergeu pe jos la cununia religioasă. Părinţii nu se duceu cu dânşii" (BLPr). „Cu căruţa sau cu sania, după cum îi varî ori iarnî. La căruţe sî puneu brazi, caii erau împodobiţi cu crengi de brad, iar la stânga căpăstrului aveu batiste cu pui" (BPjB). „Doi tineri conduc alaiul. Se numesc conocaşi. Se cunosc după caii lor, care sunt împodobiţi cu batiste la urechi" (BPtS). „Nunul mergea în frunte, însoţit de doi vornici" (BŞtcmB). „Vornicul, care conduce danţul la ieşirea din casă, este în fruntea alaiului. Are în piept o floare mai frumoasă, un *ţânir*, la fel ca al mirelui" (BŞtcmR). „În faţă merge *stolnicul* cu o basma pe piept" (BPtF). „Mirele şi mireasa merg înainte, împreună cu naşii" (BBsA). „Înainte era cavalerul de onoare care ave în piept o floare la fel de mare ca şi mirele" (BVL).

„Acum pi gios. Nainti mergeu şî cu căruţâli, cu batisti la partea dreaptă a cailor, mai puneu liliac, tei, crăcuşori di brad" (BtCoCo). „Înainte mergeu cu căruţa. Căutau la cari aveu cai mai buni în sat. Caii erau cu batiste, flori la căpestre. Căruţa era împodobită cu un covor frumos" (BtDaB). „Dacă stau departe, merg cu căruţa. Pun ştergare la cai şi zurgălăi. Dacă stau aproape de biserică, merg pe jos" (BtGeA). „La noi se merge pe jos la cununie. Mai întâi vine mireasa, ţinută de braţ de către doi vornicei, apoi mirele între două druşti, naşii, apoi muzica şi ceilalţi nuntaşi. Lumânările sînt duse de către doi vornicei" (BtClP). „Alaiul de onoare era condus de vornicelul cel mare" (BtPlPl). „Doi flăcăi duc mireasa şi două fete duc mirele. Au flori mari în piept şi batiste la butonieră sau la mână" (BtTrD). „Alaiul era condus de nunii cei mari, care poartă la gât prosoape dăruite de mire şi de mireasă" (BtHdHd). „Vornicul cel mari şî nunii mergeu în fruntea alaiului. Pe drum, mirele merge la braţ cu două druşte, iar mireasa, la braţ cu doi vornicei" (BtGeA). „Nirili la mijloc şî câti un vornicel pi margini. Şî după ei nunta" (BtCoCo). „Un vornicel merge pe cal în faţa alaiului" (BtAB). „Vornicelul cel mari împreună cu druşca cei mare duc lumânările nunilor în biserică" (BtDaE). „Tânărul cari conduci alaiu di onoari sî cheamî *turc* şî ari pamblicî roşî la căciulî sau pălării" (BtUţS). „Un vornic mergé înaintea alaiului, iar apoi mireasa, care trebuia să privească numai înainti, sî nu sî uiti în părţi, nici în spate ca s-aibî parti di noroc în căsnicie" (BtCnCn).

„Dacă mireasa e din sat, pe jos, iar dacă vine din alt sat, cu căruţa cu cai, care este împodobită cu flori şi caii au batiste la căpăstru" (GMnMn). „Cu

Scanned with OKEN Scanner

mașina împodobită cu flori și cu un prosop" (GCU). „Când mireasa este din alt sat, în fruntea alaiului merge călare un *conocaș*" (GCdCd). „În față merge cavalerul de onoare care duce lumânările de cununie" (GCțCo). „Alaiul de onoare este condus până la nunul cel mare de mire, apoi, de aici, până când se termină nunta, conduce nunul cel mare" (GCzB). „În frunte mergea vornicul *prim*" (GMtMt). „Primul viné vornicu ginirelui, cu batic, ghirlandî șî ghiciu în mânî" (GPcPc).

„Mergeu pe jos, însoțiți de taraful de muzicanți, cu lumânările de cununie împodobite cu pamblici și flori" (IPșS). „Cu căruțâli, săniili, ori pi jos, după cât di aproapi sau di diparti erau di biserică. Cu prosoabi la cai, cordeli frumoasî, brad, zurgălăi" (ITtTt). „Mirele viné calare, iar mireasa cu căruța (ITnS). „Pi gios. Vine nunu cu mirele, apoi nuna cu mireasa" (IRgRg). „Mergeu cu căruța sau călări. Mireasa cu nuna, în căruță, iar mirele și flăcăii călare" (IMlMl). „Înainte erau vreo patru *călărași*" (ITtU). „Vornicul conducea alaiul, ținând într-o mână un covor frumos, pi cari aveu sî steie mirii în biserică, iar în cealaltă mână o sticlă cu băutură" (ITtTt). „Doi tineri, un băiat și o fată duceau lumânările în fruntea alaiului, apoi vinea mireasa, condusă de băieți, șî mirele, condus de druște" (ILH). „Un tânăr neînsurat, prieten cu mirele, conduce alaiul la cununie" (IPșS). „Alaiul este condus de un bărbat căsătorit, care se numește *vornic de masă*" (ILnG).

„Merg pe jos, cu lăutarii după ei, împreună cu nunii, vornicii și tineretul din sat" (NCnV). „Dacă-i în alt sat biserica, se duc cu căruța, dacă-i aproape, se duc pe jos. La căruță pun lăicere, prosoape și crenguțe de brad" (NBdD). „Erau două căruțe: una pentru mireasă, una pentru mire. Aveu acoperitori frumoase, lada vopsită, desenată frumos și scaune bune" (NVnVn). „Dacî-i departe, cu căruța împodobită cu cetină, cu flori, cu șervețele și clopote la cai" (NChCh). „Vornici pe cai conduceu alaiul, de la mire acasî la nireasî, apoi la bisericî" (NVnN). „Când mergeu la cununie, înainte era un vornicel cu plosca cu rachiu" (NBhI). „Conocarii călări pe cai conduceu alaiul" (NIB).

„De obicei, pe jos. Când merg cu căruța pun la cai batiste cusute de mireasă" (SȘdȘd). „Înainĉi mergé nirili calare, înconjurat ĝi vatajăi, iar mireasa șî drușĉili, în căruțî. S-o mărs și cu căruța, da amu mărg pi gios, așa frumușăl" (SDM). „La biserică, la cununia religioasî, se duc cu faitoane, căruțe cu roți de cauciuc, ori merge nunta pe gios" (SGlH). „Undi era nuntî mai bogatî, vatagii mergeu călări și nuntașii în căruță" (SFmFm). „Tinerii mărg pi gios la biserica ĝin sat, cu muzică și alai" (SClBr). „Cu căruțele sau cu mașinile împodobite cu flori și năframe" (SPnPn). „Căruța-i împodobitî cu lăiceri, cu celea doauî pernuțî pusî pi *zâțî*, cu năfrămi puse la urechea cailor" (SSdSd). „Merg și pe jos

și cu căruța. Caii poartă cununi din brăbănoc la gât" (SCfȘ). „Căruța are *zâț* și covor. Caii au batiste, panglici și crenguțe de brad la căpăstru" (SMM). „Căruța are jilțuri acoperite cu covoare. Caii aveu colaci legați la gât, cununi de cetină cu flori colorate din hârtie" (SGlGl). „În fruntea alaiului era un vornic al mirelui, cari duce lumânările di cununie" (SDbDb). „Druşcul mirelui meré în față" (SHrHs). „*Drujba*, un vornicel mai mare, umbla calare în fața alaiului, cu un *buhaș* în mânî" (SUlL). „Întâi mergeu vatajăii călări, la rând, apoi mireasa cu druștele și mirele cu vătăjăii" (SVaVa). „Toată nunta pe jos.

Cu 40-60 di ani în urmă, mirele și mireasa erau însoțiți de călăreți și de căruțe împodobite" (VGC). „Merg la cununie pe jos. Mirii, nunii, vorniceii, druștili chiuind, muzica, în urmă, cu o melodie de marș. În frunte mergea mireasa cu mirili, lângă mireasă, nuna, lângă miri, nunu. Lumânările le duc doi vornicei de-o parte și de alta a alaiului" (VVșVș). „La cununia religioasă tinerii merg pe jos, mirele la braț cu două fete mari, iar mireasa la braț cu doi tineri" (VPdR). „Dacă e departe biserica, merg cu căruțe împodobite cu crengi de tei, de stejar, cu covoare. Caii au beteală și batiste la căpestre" (VAP). „Căruța-i c-on scaun bun, învălit c-on leghicer. Lumea-i cu flori, calu cu batisti la urechi și c-o fondî roșî, cinstea niresii" (VPdPd). „Alaiu îl conducea vornicu de la mire" (VIvPg). „Înainte mergé un vornic călare. Era vornicul de masă cu o basma înflorată la piept" (VBcB).

„Cu căruțele cu *leagăn* pus deasupra, învelit în foițe alese, frumoase, împodobite cu ramuri de brad, flori și ștergare" (VrShB). „Dacă mireasa este din alt sat, neapărat trebuia să meargă cu căruța. Acum merg cu mașinile" (VrJP). „După plăcerea lor, pe jos sau cu căruța. Când merg cu căruța, o împodobesc cu covoare, iar la căpăstrul cailor pun panglici de diferite culori și batiste lucrate cu flori" (VrBPr). „Dacă-s aproape, merg pe jos. Mai departe, cu căruța cu *leagăn*, cu brazi și cuverturi" (VrBdBs). „În față mergea un vornic având în piept o batistă dăruită de mireasă, beteală mare și floare. Tot el ducea și lumânările la cununie" (VrJP). „*Fratele de mire*, care ducea bradul la biserică și anunța preotul, era în fruntea alaiului" (VrShB).

De cele mai multe ori, drumul alaiului nupțial la biserică și apoi la casa socrilor mari se face pe ocolite. Dacă este posibil, de la cununie mirii nu se mai întorc pe unde au venit. „Trebui să ocolească. Dacă se întorc pe locu acela pe unde s-o dus, li mergi rău" (BDfL). „Pe drumuri ocolite, ca să-i vadă cât mai multă lume. Nu se întorc pe același drum, că nu le merge bine" (BPtG). „Sî duc pi drumul cel mai lung, merg încetu, ca sî-i vadî oaminii" (BHmHm). „Pe ocolite, ca să trăiască tinerii viață îndelungată" (BCbV). „Înconjurau, ca să aibă mirii ocol mare pentru animale" (BPjPj). „Se face *ocolul miresii*" (BUV).

Scanned with OKEN Scanner

„Zâceu: «– Hai sî mai încongiurăm, sî trăiascî mireasa, sî-i facem ocol, sî aibî uni țîné vitele»" (BtCnCn). „Alaiul merge pe ocolite şi nu se mai întoarce pe unde s-a dus, ca să nu se întoarcă mireasa înapoi" (BPtS). Se ocoleşte şi se întorc nuntaşii de la biserică pe alt drum, „să nu mai cunoască drumul mireasa" (BMtMt), „să nu vadă mireasa pe unde este dusă" (BPrPr), „să nu mai nimerească mireasa acasă la maică-sa" (BŞtcmB).

„Mergeu cam dupa soari, înconjurau roatî împrejur, zâcé cî nu era bini sî sî ducî şî sî vie tot prin acelaşi loc" (BtCoCo). „Merg pe ocolite, ca să le meargă bine în viață, să nu se desfacă prea lesne căsătoria" (BtPlPl). „Mergé pi un drum şî sî-ntorce pi altul, ca sî fie locul mari di averi, s-aibî tinerii ocol" (BtŞnŞn). „Faci *ocolu*, sî aibî noroc la viti, la oi, sî fii bogaț" (BtRțC). Ocoleau, ca să aibă noroc la vite (BtCpCp, BtCuB, BtGeA, BtGeD, BtLC, BtSlD, BtSmR, BtUțS).

„Pe unde ti duci, nu te mai întorci, că nu-i bine. Nici cu mortu să te-ntâlneşti, când mergi la cununie, nu-i bine" (GȚȚ). „Merg pe drumu mai lung şi nu se înapoiază pe acelaşi drum. Nu-i bine, moare unul din miri prea devreme" (GVV). „Se merge pe drumul cel mai lung, ca să-i vadă tot satul şi să aibă viață lungă împreună" (GSS). „Mai pe ocolite, să vadă tot satul mireasa" (GGrGr). „Mergeu cu nunii în frunte, însoțiți de muzică" (GNP).

Se face *ocolul miresei* (ICrCr, IMcMc, IOO, ISdSd, ITnTn), „fac ocol pi şuşă, roată, ca să aibă noroc tinerii căsătoriți" (IHO), „să aibă noroc în viață" (IHH), „să fie bogaț, să facă o avere mare cât ocolu" (ITgB), „ca să le fie viața lungă" (ISL), „s-aibî undi închide boii, sî capiti ocol" (ITtTt), „să fie bogați în viitor" (IVsVs), „sî aibî noroc la vite, să aibă ocolul mare" (ICpP), „să aibă noroc la vite şi la alte animale, la păsări, în gospodărie" (ICsCz), „să aibă noroc în căsătorie" (IMlMl), „s-aibă noroc la orişice" (ISrB), „să aibă tinerii moştenitori" (IScB), „sî-i trăiascî gitili" (IRgD). „*Ocolul miresei* se face pentru ca să nu mai cunoască fata drumul înapoi la părinți" (IOO), „să nu nimerească mireasa locul de unde a plecat" (ISC), „pentru ca să nu se-ntoarcă mireasa la casa părintească (IPşS), „să uite mireasa drumul spri casî" (IȚuȚu), „ca să rătăcească mireasa drumu" (ICiCi), „să nu mai fugă mireasa de la mire" (ICuCu), „să nu mai nimerească mireasa înapoi" (IBB). „Fac ocolul. Să nu se-ntoarcă pe acelaşi drum, ca să nu se despartă" (IMşMş). „Pe ocolite. Făceu legătura cununiei, făceu nodul" (IRR).

„Vin pe alt drum, altfel se zice că nu le merge bine" (NVnL). „Se duc pe un drum şi se întorc pe altul, pentru ca nu cumva să pună cineva farmece în calea tinerilor. Drumul de întoarcere nu-l cunosc decât mirii" (NŞŞ). „Se face *ocolul miresei*, ca să aibă unde sta mieii şi giței" (NTPr). „Fac *ocolul miresei*, ca să fie

bogată" (NZT). „Pe ocolite, ca să aibă noroc la vite multe" (NDlDl). „Pe ocolite. Ca să trăiască bine şi să aibă viaţă lungă tinerii căsătoriţi" (NIS). „Pe ocolite, ca să nu fugă mireasa" (NȚȚj). „Majoritatea înconjoară, ca să nu treacă pe la cimitir" (NBtB). „Pe ocolite, ca să fie ei mai mulţi ani împreună" (NVnN).

„Merg pe ocolite, în sensul soarelui, să aibă mirii viaţă lungă şi luminată" (SFnFn). „Pleacă pe un drum şi se întorc pe altul, ca să-i vadă cât mai multă lume" (SPlC). „Pe ocolite. Ca sî meargî mai multî cali, ca sî li fii viaţa lungă" (SMlP). „Pe ocolite. Ca să nu se ducă înapoi mireasa" (SBşH). „Alaiul nuntaşilor merge la biserică pe un drum şi se întoarce pe alt drum, pe ocolite, ca să nu-i fie fermecată calea" (SDbDb). „Au grijă să ocolească cimitiru. Nu-i bini sî fie nuntă în aceeaşi zi cu o înmormântare. Când mergeu la cununie nu se uitau înapoi, ca să nu le meargă rău" (SFmFm). „Mergeu pe ocolite, ca să fie bogaţi şi ca să-i vadă tot satul" (SAA).

„Pe drumul ocolit, pentru a nu se despărţi" (VPgM). „Pe ocolite, pentru ca mireasa să uite drumul spre casa ei" (VRbD). Drumului acestuia i se spune *ocolul miresei* (VAP, VCsPt, VDeV, VOlT, VPT, VPdR, VŞtB, VŞtCț). „Înconjurî răul, ca sî dei pisti ghini" (VPdPd). „Nu-i bine să se întoarcă pe acelaşi drum, sî spuni cî moari unul din tineri" (VRGi).

„Se face *ocolul miresei*, să fie văzută nunta de tot satul" (VrPfPf). „Merg mirii pe drumul cel mai mare şi nu trebuie să se lase de mână, de când a luat-o de-acasă până vine la soacră" (VrRŞ). „Alaiul face un ocol. Nu se întoarce niciodată pe acelaşi drum, ca să nu se mai întoarcă mireasa acasă la părinţii săi" (VrShB).

Şi la dus şi la întors de la biserică alaiul este întâmpinat cu găleţi pline cu apă. „La fântâni stăteau oameni cu găleţi de apă. Mirele punea bani în găleată pentru omul care a scos apa, apoi răsturna cu piciorul găleata" (BŞtcmB). „Iesă cu căldările femeile înaintea lor şi nunu şi mirele pun bani în ele şi p-ormă răstoarnă căldarea cu picioru. Care a pus apa, ia banii" (BCşCş). „Şi la dus la biserică şi la întors, la fiecare fântână, înaintea mirilor aşteptau copii cu cofele pline. Mirele turna bani în cofe, apoi le răsturna cu picioru. Pentru a avea viaţa plină, îmbelşugată" (BLPr). „Le iese cu plinu în cale, ca să le meargă bine în viaţă" (BClV). „Se aruncă apă, că aduce noroc" (BAA). „Oamenii ies în calea mirilor cu găleţi împodobite cu busuioc, pline cu apă, ca să aibă belşug în gospodărie" (BBL). „Se aruncă apă în calea lor, ca să aibă noroc, belşug şi să le meargă bine în toate" (BLpLp). Nunul punea bani în căldări, apoi le vărsa (BHmHm, BHrC, BOrOr).

„La poarta casei, şi la mire şi la mireasă, doi băieţi aruncau apă cu căldările. Întorceau apoi căldările cu fundul în sus. Primeau bani" (BtMiR).

Scanned with OKEN Scanner

„Nepoții mai mici ai miresei aruncau cu apă în calea ei, ca să aibă noroc şi fericire în căsnicie" (BtRmRm). Copiii, mai ales, aruncă apă în calea mirilor, ca să le meargă din plin căsnicia. Mirele îi răsplăteşte cu bani (BtBB, BtCnCn, BtCoCo, BtCuB, BtCuCu, BtDbM, BtRsRs, BtSlSl, BtŞnŞn, BtUţS, BtVdB). „Vorniceii fac o horă în jurul mirelui. Când se pornea din ograda bisericii, îl stropeau cu apă, ca să aibă spor în casă. Mirele le dădea bacşiş" (BtSlD).

„Pun în calea lor căldări cu apă. Mirele pune în fiecare câte un ban şi le răstoarnă cu piciorul, ca să meargă gospodăria" (GBcH). „Se aruncă apă, uneori chiar vin, din căldări, atât la poarta bisericii, cât şi la intrarea în curtea unde se făcea nunta. Mirii le răsturnau cu piciorul, pentru belşug în casă, după ce le plăteau" (GNP). „Aruncau oamenii cu apă din căldări pentru noroc şi fericire în căsnicie. Mirele le dădea bacşiş la căldare" (GCoCo). „Când se-ntorceau de la cununie găseau o găleată cu apă-n poartă. Mirele punea bani în ea şi o răsturna cu piciorul spre înainte, ca să le meargă din plin" (GPP).

„O femeie cu copil nic îi stropeşte cu apă şî busuioc, ca să aibă belşug şi izvor la toate cele" (IVsVs). „Se aruncă apă în faţa lor şi când sî duc şî când sî-ntorc, să fie cu noroc" (IMlC). „La fiecare fântână din cale se aruncă apă pentru norocul mirilor. Nunu le dă bacşiş celor care au scos apa din fântână" (IMlMl). „Copiii le aruncă în cale apă cu petale de flori şi frunze. Le aduc două căldări cu apă şi mirele şi mireasa le răstoarnă cu piciorul, după ce le-au plătit" (IHlHl). Mai ales copiii le aruncă mirilor în cale apă, „ca să aibă *gloată*" (IBV), „să fie bogaţi" (ITgBz), „ca să curgă norocul ca apa" (ISrB), „să le meargă bine" (IŞpH), „să curgă belşugul cum curge apa" (ISnS), „să cii zloatî, sî aibî noroc în viaţă" (ITnTn), „să le fie viaţa plină de rod" (IŢuŢu).

„Oamenii le ies în cale cu cofele pline cu apă, ca să le fie căsnicia fericită" (NCnV). „Ies cu căldări cu apă. Nunul sau mirele pun câte un bacşiş. Ca să le meargă în viaţă" (NDlDl). „Şi oamenii şi copiii le ies în drum cu găleţile pline, ca să le fie viaţa curată ca apa" (NBdT).

„La întoarcerea de la biserică, aruncă oamenii apă înaintea mirilor, ca să fie bogaţi şi să le meargă ca din apă" (SVsVs). „Aruncă o rudă cu apî şî nunul îi dă bacşiş. Sî aruncî pentru ca sî vii norocul ca apa când izvorăşti din fântână" (SDhDhM). „Doi oameni aruncă în calea lor cu apă, unul din dreapta, altul din stânga, ca să aibă mirii parte de belşug" (SZL). „Când agiungi acasă, la nuntă, este o găleată cu apă în pragu uşii. Vornicelu di casă dă cu picioru în căldare" (SRB).

„Ies cu căldări, căni şi aruncă apă. Mirele le dă bacşiş. Ca anul să fie roditor, iar mirii să aibă noroc în viaţă. Cum nu se termină apa din fântână, aşa să nu se termine belşugul din casă" (VAP). „Copiii le ies în cale cu găleţi cu

Scanned with OKEN Scanner

apă, ca să le fie viața îmbelșugată și fericită. Mirele le dă bani și bomboane" (VRbD). „Iesî cu căldarea cu apă ca sî hii an zlotos. Ceal cari o vărsat apa ie bacșâș" (VPdPd). „Se pun în drum găleți cu apă, iar mireasa le răstoarnă cu piciorul" (VRR). „Sî pun căldări pline cu apă, pi cari mirii amândoi, după ci au pus un bacșâș, li răstoarnă, ca să li fie viața îndelungată și ca să aibă noroc" (VRGi). „Copiii aruncă apă în calea mirilor, ca să le fie traiul cu zloată, adică bogat în toate" (VVoO). „Și la ducere și la întoarcerea de la cununie se aruncă apă cu cofa înaintea alaiului, pentru ca mirii să aibă noroc la copii și bogății. Nunul este dator să plătească ostenitorilor" (VBcB).

„Se pun în fața lor găleți pline și le varsă mirele cu piciorul, după ce dă bacșiș. Ca să aibă vacile lapte" (VrCrR). Copiii vin cu gălețile cu apă, să le meargă bine mirilor în viață, să aibă belșug și noroc" (VrBlBl) „să spele apa relele și necazurile din viața lor" (VrBPr) și „ca să le meargă ușor în viață, ca apa la vale" (VrTG).

Când trece alaiul pe drum, se aud chiuituri și strigături, iar muzica intonează un marș. Cele mai multe texte se referă la nuntași și la miri. Strigă vornicesele și vorniceii (ITgC), druștele și vătăjeii (SDhDhM), vorniceii (NPpB), flăcăii (IHrP, IMțMț). Uneori joacă sârba pe drum (NZZ). „Cari și cum îi vini la gurî, strigă. Tinerii mai cu samă" (BtCuB). „Strigă bărbații și femeile cari-s mai îndrăznețe" (SFmFm). „Sî pĉiuie" (SSdSd). „Strâgau fimeili, druștili, cum li viné în gând. Bărbații, nu" (SHM). „Druștele strigă și nevestele" (SRB), „fiecare ce poate și cât poate" (SPnPn). Strigă pentru cei din alai – „Bate vântul papura, / Noi pornim cu tabăra / Tabăra cu floricele / Și noi toate nemurele" (IHlHl); „Săracele nemurele, / Cum mă proslăvesc cu ele, / Săracele neamuri multe, / Parcă-s floricele mărunte" (ITtTt); „Foaie verde baraboi, / Poftim, gospodari, cu noi, / Cari vreți, cari puteți, / Cari nu, mai rămâneți. / Cui îi ciudă șî mânie, / La nuntî sî nu mai vie" (SHR) – și împotriva neprietenilor: „Să dea Dumnezeu un vânt, / Să dea gardul la pământ, / Să rămâie numai parii, / Să se spânzure dușmanii" (BtMiC). La întoarcerea de la cununie sunt lăudați mirii: „I se șede cui se șede, / Codrului cu frunză verde, / Codrului mândru-npănat, / La mireasă cu bărbat, / Codrului cu alămâie / Și la mire cu soție" (SBtBt). „Frunzuliță de argint / Doamne, bine i-ai lovit / Și la ochi și la sprâncene, / Ca doi porumbei la pene" (BPjBs). „Floricică de pe coastă, / Frumoasă-i mireasa noastră, / Floricică din pădure, / De frumoasă n-are nume" (NChB). „Domnu mire, fii voios, / C-ai umblat în sus și-n gios / Ș-ai luat ci-a fost frumos, / Ci-o fost hâd ai lăsat gios. / Ș-ai mai trecut un deluț, / Ț-ai luat ci ț-o plăcut, / Dacă nu ț-a ci plăcut / Tu nuntî n-ai ci făcut" (SHM).

Tot pe drumul de întoarcere, se mai strigă la adresa druștelor și vătăjeilor: „– Strigați druște, cât puteți, / Că sarmale o s-aveți" / Și sarmale și plăcinte, / Nu ședeți ca niște sfinte" (BtMiC), „–Drușculiță, cât ai drușcăți, / Tu mireasă când ăi fi? / Când a faci plopu nuci / Și răchita meri dulci" (NPtS), „Vai, săracii vătăjei / Cât sînt ei de frumușei, / Nici nu strigă, nici nu tac, / Numai clatină din cap" (SBtBt).

B.II.14. Hora cununiei

La poarta bisericii, o parte din alai intra să asiste la cununie, în timp ce cealaltă pornea jocul. În multe localități însă intra tot alaiul în biserică, iar hora se făcea după cununie.

„În timp ce mirii se cunună, nuntașii joacă în drum" (BLO). Rămân afară și joacă în fața bisericii (BUV, BVGd, BVL). „O parti intrî în bisericî, o parti rămân afarî cu muzica. Pi timpu cununiei, nu cânta muzica, numai dupî ci ișău" (BHmHm). Unii merg în biserică să asiste la cununie, alții merg la dans la o casă din apropiere (BHD, BPjBs, BUrUr). „Nașii, mirii și cavalerii de onoare merg în biserică. Ceilalți stau în curtea bisericii și joacă" (BBzBz). „Tot alaiul, miri, nași, vornicese, vornici, neamuri întră în biserică. Numai muzicanții rămân afară. După ce au intrat în biserică, se așează un țol în mijlocul bisericii, sub țol se pun bani din partea nunului. Pi țol stau mirii și nașii. Când dănțuiesc, nașii aruncă cu bomboane asupra alaiului" (BȘtcmR). „Aici intră în biserică, luând parte la cununie" (BBlBl). Nuntașii intră toți să asiste la cununie, numai muzica rămâne la poartă (BCbV, BCțBo, BGG, BHrO, BMtR, BPrPr, BSoC, BUU).

„Jucau la bisericî, în drum, pânî viné preotu" (BtDbDb). „Muzica și alaiul rămâne afarî. La unili nunți s-apucî nuntașii di giucat acolo, în curtea bisericii" (BtGeA). „Muzicanții și cei mai mulți nuntași rămân afară. Înainti sî făce gioc în timpul cât dura cununia" (BtGeD). „Alaiul nuntașilor rămâne pe toloaca de lângă biserică. Până ies de la cununie, muzica le cântă, iar tinerii joacă" (BtVdB). Cât timp avea loc slujba de cununie, nuntașii jucau afară, la poarta bisericii (BtCpCp, BtDnDn, BtLC, BtPlPl, BtRpR, BtSlSl, BtSmR, BtȘnȘn, BtVdVd), ori într-un loc mai ferit, „pi tapșan" (BtCoCo) sau „pi toloacă" (BtRsRs). O parte din alai intra în biserică, o alta, împreună cu lăutarii, aștepta afară, în liniște (BtCuA, BtDaB, BtDaE, BtDbDb, BtDbM, BtMiC, BtMiPn, BtUțS). „Majoritatea intră în biserică și asistă la oficierea serviciului divin de cununie. Banta și o parte din nuntași rămân afară și așteaptă până se termină cununia. Când aceasta este gata, muzica începe să cânte, se face hora mare, după care alaiul pornește spre casa mirelui unde se făcea petrecerea de nuntă" (BtCuCu). După cununie, nuntașii joacă, aproape un ceas, în fața bisericii (BtLL, BtTrD, BtVdHț). „Când intra mireasa în

biserică, se fugăreau flăcăii calare, ca sî-i rupî colacul. La cununie sî rupi *jămna miresii*, o-mprăştie la tot poporul şî cini mănâncî din jămnî, sî căsătoreşte repede" (BtRpR). „După ce au ieşit tinerii din biserică, se servesc, de către cei mai apropiaţi, colaci cu miere şi rachiu" (BtMiR).

„Alaiul nuntaşilor, însoţit de muzică, rămâne afară şi dansează tot timpul cununiei. Chiar lângă biserică este un teren viran destinat nunţilor. Aici îi aşteaptă nuntaşii pe miri" (GTvTv). „O parte din alaiul nuntaşilor intră în biserică, iar cei care rămân joacă în drum, cam în faţa bisericii" (GCzB). Nuntaşii joacă în curtea biserici, cât timp ţine cununia (GPP, GRR, GSvSv, GŢŢ, GVlVl). „O parte intră în biserică şi altă parte rămâne afară şi se cinsteşte" (GCzCz). „Rămân afară şi chefuiesc" (GND). Întotdeauna muzicanţii rămân la poarta bisericii (GCC, GCţCo, GCţCţ, GGG, GMnMn, GVV). „Intră în bisărică toată lumea (GBcH).

„Alaiul nuntaşilor rămâne lângă biserică, unde este un maidan şi se prind în joc după muzică" (ISnS). „Sî dau mai deoparte, li cântî muzâca şi ii gioacî" (IŞpH). „[Unii] intrî în bisericî. Cari nu, stau mai la o parte şi joacă. Muzica le cântă" (ICiCi). „Cari-s neamuri, intrî în bisericî. Alţii stau afară şi joacă" (ICrCr). „Intră o parte în biserică, iar cei mai mulţi joacă în drum, pe o uliţă lângă biserică" (IMţMţ). „Merg mai departe, cam la două sute di metri di biserică, în *medean*, şi joacă" (IPlB). „Joacă mai dioparti di biserică" (IRgRg). „Invitaţii din partea naşilor şi a familiilor mirelui şi miresei intră în biserică, iar tineretul rămâne pe tapşanul din faţa bisericii. Muzicanţii stau în repauz şi reiau cântarea atunci când alaiul iese din pridvorul bisericii. Joacă apoi, pe tăpşan, tineretul mai mult timp, apoi întreg alaiul pleacă la ospăţ" (IPşS). „Intră-n biserică. Unii rămân afară dar nu joacă atâta timp cât slujeşte preotu. După ci-o işât mirii, fac horă în curtea bisericii" (IOO). Toată lumea intră în biserică. Doar lăutarii stau la poartă, aşteptând să iasă alaiul de la cununie (IBlM, IBV, ICsC, ICuCu, IHlHl, IHoHo, IMB, IPrPr, IRR, ISBr, IScSc, ISdSd, ISrSr, ITgBz, ITnTn, IVsVs). După ce ieşeau din biserică, nuntaşii jucau în drum o horă (IHO, IIA, ITgC, IVnVn).

„Înainte vreme, alaiul rămânea în uliţa bisericii şi muzica îi cânta. Tinerii giucau. Când ieşeau mirii din biserică, îi luau şi pe ei la gioc. Se zicea că este gioc cu noroc" (NVnVn). „Unii asistă la slujba religioasă, iar alţii dansează în şosea, mai departe de biserică, după melodiile lăutarilor" (NAA). „O parte din nuntaşi participă la cununie, iar restul rămâne cu muzica, în faţa bisericii, şi joacă" (NIS). Alaiul rămânea în faţa bisericii (IMlMl, IMţB, NBhI, NBţG, NGţGţ, NPeB, NPpB, NŞŞ), în stradă (IMnMn), în drum (NChCh, NPeT) şi făcea horă până se termina slujba de cununie (IMţB, NBţG, NGţGţ, NPeT).

Scanned with OKEN Scanner

Adesea, alaiul intră în biserică, numai lăutarii aşteaptă afară (NBdP, NBtB, NCnV, NDH, NGnGn, NHB, NIB, NPşPş, NPtD, NSgV, NŞG, NUU, NVA, NZT, NZZ). „În timpu cununiei, naşa le pune mirilor bani sub covor, sub picioare, ca să fie bogaţi" (NGţGţ). „Intră în biserică şi ascultă slujba. La sfârşitul ceremoniei, se aruncă în miri cu pâine şi cu bomboane" (NŢŢj). „După ce s-au cununat, fac o horă de mână, în faţa bisericii. Cântă muzica. Nunul cheamă oamenii la nuntă" (NBdD). „După ce se cunună, joacă la poarta bisericii" (NTPr).

„Naşii plătesc cununia. Mirelui i se pune sub pantofi un covor şi sub covor bani. Muzica merge pânî la biserică şi, pânî iesî mirii în *prihod*, nuntaşii joacî acolo pe o toloacî. În prihodul bisericii sî faci o masî micî pentru naşi. Li sî dă naşilor câte o jumătate de rachiu" (SFvFv). „Nuntaşii rămân în prund şi joacă şi strigă. Când intrau în biserică, tinerii îşi dezlegau şireturile de la încălţăminte, îşi desfăceau nasturii de la gât" (SPjD). „În timp ce mirii intrau în biserică să se cunune, alaiul nuntaşilor rămâné afară, undi tinerii dansau şi bătrânii stăteu de vorbă unii cu alţii" (SVsVs). Cât timp erau mirii în biserică, nuntaşii jucau afară, într-o uliţă sau într-o curte (SBtBt, SDL, SDM, SFnFn, SFoŢ, SFvFv, SGlGl, SGlH), pe toloacă (SSmŢ, SSrZ, SStSt, SUlUl, SVaVa), ori în curtea casei parohiale (SMM, SMhMh, SMoA, SPlC, SPoPo, SSjSj, SSvSv, SVvVv, SZC, SZL). „Rămân afarî şî sî faci horî. Muzâca li cântî tinerilor" (SDhDhM). „Mărg tăţi în bisericî şî-i văd pi niri cum sî cununî. Dupa cununie, mărg tăţi în ogradî la casa parohială şî gioacî *hora mari* şî vreo două-trii *Ţărăneşti*. Începe rându gospodarilor, ii gioacî" (SSdSd). Dupa ci ies di la cununie, gioacî hora cei mari în ograda bisericii" (SFmFm). „Mirele şi mireasa intrau în biserică şi se cununau. După cununie, în faţa bisericii, tineretul juca două sau trei dansuri, apoi sî făceu din nou, din partea mirilor, invitaţii la nuntă" (SClB). Cum se termina slujba de cununie, se făcea o horă mare, în drum (SBrM, SCpI, SFsFs, SRB).

„Numai nănaşii intră în biserică împreună cu mirii. Nuntaşii joacă afară" (VDmV). „Se opresc o parte din nuntaşi la poarta bisericii şi joacă" (VPgM). Alaiul nuntaşilor intră în biserică. Numai muzicanţii rămân afară (VAP, VBcB, VGrGr, VMlL, VMlMl, VPdR, VRbD, VŞtB, VTnTn, VVeVe).

„Parte din nuntaşi mergeu în biserică şi cei care nu încăpeu rămâneu afară la joc" (VrMrP). „În timpul cununiei mirii stăteau pe un preş, între două bucăţi de cozonac, care mai apoi se dădeau de pomană aceluia care avea să strângă preşul" (VrCrR).

Scanned with OKEN Scanner

B.II.15. Luatul zestrei

Înainte vreme, zestrea se lua odată cu mireasa. În prezent, acest moment ceremonial este amânat după cununie. „Rar dacî sî mai ie zestrea odată cu mireasa" (BtDbB). Se ia zestrea după masa de cununie (IMlMl, IMşMş, NBtB, SHM, SPoPo, VrSR, VrTCl). „Nu se ia zestrea la nuntă. O ia sâmbătă sau vineri seara" (VGvGv). „Înainte, zestrea mergea cu nunta, acum o aduce când poate" (NHB). „Zestrea se duce pe urmă" (NGţGţ). „Gioi, după nuntî" (ITtU). „Zestrea o duce după ce s-a terminat nunta" (NPtD). „Nu se ia atunci zestrea. Se duce după nuntă" (NChCh). Sunt şi cazuri în care zestrea se ducea în joia de dinaintea nunţii (BOO, BPgSn, VrMM, VrMrP, VrRŞ).

„Când sî-ncărca zăstrea niresâi erau di faţî feti, care nu dădeu zăstrea, pânî când nu căpătau un bacşiş di la niri. Apoi sî scotea toatî zăstrea: perni, covoare, lăghiceri. Cam trii sferturi di orî tinerii şi însurăţeii giucau zăstrea. Alţii, ca sî rădî, mai gioacî şî *leşâieri*, cofi stricati, scauni răli şi li pun în căruţî. Ba, mai gioacî şi purcei, căţăi. Fimeile şî surorili nirilui aşazau zăstrea în căruţî" (BOrOr). „Când mirele punea mâna să ia lucrurile miresei, aşezate teanc, fetele şi femeile se aţineau în faţa lui şi-i cereau să le plătească un bacşiş pentru lucru. Mirele scotea bani şi plătea fetelor şi femeilor şi chiar miresei. Abia după aceea avea voie să rădice zestrea rânduită miresei" (BSoC). Zestrea este jucată de către flăcăi şi de bărbaţi însuraţi în jurul carului (BDfL, BDmDm, BPjPj, BPtF, BPtG). „Chiuie şi bat pernele" (BMtMt). „Erau fete şi femei care strigau: «– Nici n-am tors, nici n-am cusut / Şi căruţa am umplut»" (BBzBz). „Căruţa cu zestre era împodobită cu brazi, iar deasupra se aranjau lucrurile mai frumoase, mai atrăgătoare" (BPjBs). „Căruţa ave puse în jur crengi de brad, iar pe scaune erau covoare" (BPjPj). „La cai sau la boi se legau şervete, se aşterneau velinţe pe zestre. Vara se împodobea căruţa cu verdeaţă" (BPtF). „Aşterneu preşuri întâi ş-apoi puneu zestrea" (BBsA). „Sî pun covoari pi marginili căruţei, sî pun flori, crengi de brad pi la colţuri. Sî puni brad şî la *căpiţălili* cailor … frumos, na" (BHmHm).

„Stă o rudî de-a miresî cu un băţ de-a curmezişu şi nu dă voie să scoată zestrea până nu primeşte bacşiş. Vorniceii scot sâpetu, bat într-însu, îl pun în căruţî. Scot pernili, tot giucând, oghialur'li, lăicerili di lânî, lăicerili di cordeli, trăistili, sacii, tot val, lăicerili di cânipî, tot val, pi urmî oglindî, tablou, ci s-o-nţăles ii la împăcăciuni" (BtRţC). „Când sî scoatî zestrea fetei, mirele o cumpără de la surorile ei. Şi la sipet vine din nou şi dă surorilor şi rudelor miresei. Cineva din rudele miresei puné un băţ la uşă, zâceu cî *o prins zălog*" (BtCpCp). „Zestrea se vinde" (BtMiR). „Când în casă se află o soră sau altă rudă apropiată a miresei, nu-i lasă să ia zăstrea. Atunci, mirele îi dă un cadou

Scanned with OKEN Scanner

(haine ori bani) *paznicului* şi apoi pot lua zestrea vătăjeii şi prietenii lui, jucând" (BtGeA). „Vătăjeii şi cu prietenii mirelui iau fiecare în mâini câte o parte din zestre, o joacă pe muzică şi iese pe uşă afară. Acolo o prezintă unei rude a mirelui, care o aşază în căruţă" (BtGeD). „Femeile chiuie, bat din palme şi strigă: «Nici n-am tors, / Nici n-am lucrat, / Bună zestre-am căpătat, / Nici n-am tors, / Nici n-am muncit, / Bună zestre am primit»" (BtCnM). „Hu-iu-iu şî bine-mi pare, / Cî v-am furat ziua mare, / Făr' di puşti, făr' di pistoale, / Numai cu palmili goale" (BtRmRm). „Soacră mare, / Soacră mică, / Ai rămas fără nimică, / N-ai nici fată, / N-ai nici ladă, / N-ai nici dragosti-n ogradă" (BtClP). „La cele patru ţăpuşe ale căruţei se leagă crengi de tei sau de brad şi flori. În coşul căruţii se pune un covor frumos, ţesut de mireasă, peste care se pune lada şi restul zestrei" (BtCuCu). „La fiecare leucă a căruţii se lega un mănunchi de flori" (BtDaB). „Cu caru cu boi. Puné coroanî di brad înaintea carului, di la ţăpuşî la ţăpuşî" (BtRţC). „Covor pi căruţă, lada, apoi saci, macaturi, covoarâli, plapumili, pernili, o oglindă, o icoanî" (BtSlD).

„Vornicesele bat din palme şi chiuie, joacă *coltucele*, zestrea. Covoarele, pernele, sipetul, oglinda, icoana, mobila se jucau, bucată cu bucată, în tactul muzicii şi erau fluturate pe sus, ca să vadă nuntaşii zestrea" (GGhGh). Rudele joacă zestrea miresei, fetele şi nevestele tinere chiuie şi bat din palme, lăutarii cântă (GBcH, GCnCn, GCoCo, GCţCo, GGT, GGrGr, GPP). „Erau de faţă fete care bat din palme şi chiuie. Flăcăii trag cu pistoalele şi strigă: «– Am luat-o, mă!»" (GCţCţ). „Zestrea se lua cu căruţa cu patru boi. O clădeau sus pe ladă, după ce era jucată de flăcăi. Fetele, *surori de mire*, ţineau oglinda" (GCnCn). „Puneu căruţă trasî di patru boi. Fimeili din căruţă chiuieu şi giucau pernele, ca să laude mireasa" (GŢŢ). „Căruţa era împodobită cu frunzari şi coverturi" (GNP). „Deasupra zestrei se aranjau lucrurile mai frumoase, pe care le jucau femeili din căruţă" (GBşP).

„Surorile şi rudele miresei se tocmesc cu stolnicul şi cu mirele: «– Dacî nu-i da, nici tu nu-i lua». Mirele dă bani miresei pe zestre şi druştelor care au împodobit toiagul de mire" (IStF). „*Hopăitoarele* bat în perne şi-n lada de zestre, scoţându-le în curte, unde au fost aduse care trase de boi. Femeili strigă: «Să trăiască mama fetei, / Că i-a dat un car de zestre, / Să trăiască tata socru, / Că i-a dat vaca şi porcu, / Să trăiască mămuţa, / Că ne-o făcut pernuţa / Şi pernuţa cea pestriţă / Să mi-o pună sub costiţă / Şi pernuţa cea dintâi / Să mi-o pun de căpătâi. / Să trăiască cea bătrână / C-a făcut ţoale de lână». Zestrea, după ce a fost pusă în car, este păzită de o babă numită *pocânzăriţă*. Conocarul îi strigă: «– Pochinză, pochinzăriţă, / Cu ochii de gărgăriţă, / Cu sprâncene de bufniţă / Cu capu cât o baniţă»" (IRgRg). „Se spune o urătură la lada cu zestre"

Scanned with OKEN Scanner

(IMlMl). „Sî suieu patru fimei în căruță şî prineu zăstrea şi-o păcuieu. Strigau, chiuieu, băteu din palmi: «Nici n-am tors, / Nici n-am ţăsut / Mândrî zăstri ni-am făcut»" (IHO). „Vornicesele strigă: «Nici n-am tors, / Nici n-am ţăsut / Şî caru ni l-am umplut, / Nici cu vătala n-am dat / Şî caru l-am încărcat»" (ILnG). „Numai vornicesâli sî duc cu zestrea. Numai vornicesâli di la niri strâgî, fac panaramî. Ali miresii nu strâgî nimic, îs supărati" (IMlC). „Chiuieu vorniciţile din căruța cu zăstre" (IMţMţ). „Puneu în căruță un ţol din celea pi cari sî bătea grâu. Deasupra, saci ţăsuți, apoi puneu lada şî pe ladă zăstrea: covoare, perne, plapumi" (ITgBz). „Căruța avé năfrămi la trăgaci, un covor mari peste care se puné zestrea" (ICpB). „Căruța ari *lesî* pi di lături ş-acolo puni zăstrea dupî ci-o gioacî di trii ori împrejuru carului" (IRgD). „Prima dată îi scoté icoana, apoi oglinda, apoi lada cu zestre" (ICpP). „Era car cu boi aşternut cu un ţol mare din patru laţi. Boului din stânga îi puneu un prosop la coarne" (IBvBv).

„Un frate de-al miresei s-ațâné înaintea mirelui. Nu-i dădea zestrea până nu primea bacşiş" (NZT). „La zestre s-ațâné o soră de-a miresei să-i plătească mirele sau nunu" (NBrBr). „Când încarcă zestrea miresei, mirele trebuie să plătească" (NCnV). „Vornicul spuné *Închinarea zestrei*" (NVnVn). „Sî făce o închinare la zestre: «Se închină cucoana mireasă / Cu o ladă braşovenească / Zestrea pe ea, gospodorească / Dumnezeu s-o norocească. / Unii spun că sînt bani, / Duşmanii spun cî-s bolovani»" (NGnGn). „Femeile, fetele şi flăcăii joacă zestrea bucată cu bucată" (NPeT). Druştele şi femeile tinere din partea mirelui strigă, chiuie şi bat din palme (NBgBg, NBrBr, NBtB, NBtN, NBţG, NIcA, NIS, NPşPş, NŞŞ, NTPr, NŢŢj, NUU, NVA, NZZ). „Scot chioti" (NGmT). „Sora mai mică păzăşti căruța cu zestre şi nu-i dă voie mirelui s-o ieie pânî ci nu-i dă bacşişul" (NVA). „Fimeile jucau zestrea şî strâgau: «Ne-a dat soacra perne mari, / Toate pline cu ţânţari, / Ne-a dat soacra perne mici, / Toate pline cu furnici»" (NUU). „Să trăiască maică-sa / C-o-nvățat-o a lucra. / Ştie-a ţese, ştie-a coase, / Şi face lucruri frumoase. / Să trăiască mama feti / C-o ştiut să facă zăstri" (NCsM). „Când sî scoté zestrea, mai fura câti cineva resteiele de la boi sau înjuga un bou invers. Întâi sî juca perna mică pentru copilul pe care urmau să-l aibă. Se jucau apoi pernele celelalte, covoarele" (NRcRc). „Duceu zestrea într-o căruță frumoasă, vopsită şi pictată cu flori, cu boi frumoşi, cu ştergare şi năframe la jug" (NVnVn). „Cu lăiceri, scoarţî, macaturi pusî pi părți, în mijloc era lada di zăstri, deasupra plapuma şi pernili. Caii au la cap batiste şî pi marginea căruței erau crengi di brad" (NDH). „La cai se pun nafrămi, la căruțî sî pun brăduți şi coroni de flori" (NPpB). „Cailor li se puneau ştergare învârstate sau cu flori ridicate cu speteaza" (NCsM).

Scanned with OKEN Scanner

„Sî giuca zestrea mniresî. Cânta muzâca, fimeili spuneu strigături. Zestrea era jucată mai mult di oameni însurați" (SSdSd). „Sî cânta, sî chiuié. Patru druște jucau zestrea, furau pernuța miresei. Cei din casî cereu cinci-zece lei și un chilogram de rachiu, ca sî fie plătitî zestrea" (SFvFv). „Sora mai mică a miresei nu dădea voie să se apropie nimeni de zestre până ce nu-i da mirele un bacșiș: «– Dă-mi și mie de papuci, / Că și eu am tras la buci, / Dă-mi și mie de cercei / Că și eu am tors la ei»" (SȘTm). „Flăcăii chiuieu la zestre. Giucau zăstrea. Unul o plocadă, unu o pernî, altu o pernuțî" (SFmFm). „Trăgeu căruța dinaintea uși, sî băgau vorniceii în casî, luau zestrea ș-o giucau tătă împregiuru căruțî. Puneu lada în căruțî și pe urmî zestrea. Vineu mirili și mireasa, di mânî, și nunii cu lumânările aprinse, înconjurau di trii ori căruța și apoi sî urcau. Mama miresei îi puné o *jămnă* și sari, îi făce cruci șî o porne la barbat" (SFnFn). „Sî strâgî, sî chiuie, fimeili *țâpotesc*. Înainti, mai mult bărbații strâgau" (SVaVa). „Aicea numa sî pâiuie, nu sî strâgî din gurî, așa cum am auzât eu la Mânăstirea Humorului" (SSdSd). „Vornicițele strigă" (SBrM). „Nireasa cât o muncit, / Tăt aici o pacuit, / Nireasa cât o lucrat, / Tăt aici o așadzat" (SFnFn). „Foaie verde, foi de fragă, / Am venit cu fontuiala, / Să luăm zestrea frumoasă, / S-o ducem la mire-acasă" (SBtBt). „Sî trăiá mama miresî, / C-o făcut scorțari-alesî / C-o avut oiț' la munti / Ș-o făcut școrțari multi, / Ș-o avut gâști mănoasî / Ș-o făcut perni frumoasî" (SFnFn). „Sî trăiascî mamuța, / C-o știut mândru lucra / Șî mi-o umplut laduța" (SPjD). „Sî trăiascî soacra mare, / Cî frumoasî zestre are, / Numai chiloti și *politari*" (SHrHs). „Să trăiască mamuța, / Cî mi-o umplut căruța / Cu perini în cornureli / Și cu scoarțî frumușeli" (SȘTm). „Să trăiască mireasa, / Amândouă cu mă-sa, / C-au știut bine-a lucra / Și avem noi ce lua / Și-n căruță ce-ncărca. / Toată noaptea n-au dormit / Tot au tors și au țesut / Și frumos au pregătit" (SHB).

„Strâgau fimeile cât lumea. Nevestele și nunele mai mult: «Hu-iu-iu și bine-mi pare / C-am umplut carul cel mare / De perini și de scorțari»; «Ne-ai dat lada / Ne-ai dat fata / Ne-ai dat tăti celi gata / Și tăti celi ne-ai dat / Și di tăti v-am luat»" (SSjSj). „Chiuiți, măi vornicei, / Cî lada-i plinî di lei, / Cî tatî-su-i om cuminte / Ș-o strâns banii dinainte / Și o împlut lăzâli / Sî-și măriti fetili" (SHH). „Sî traiascî nireasa, / Cî i-o fost drag a lucra / Zi și noapte n-o dormit, / Tot o tors ș-o răsucit / Și frumos o pregătit" (SHM). „Cum stă lumea șî sî uitî, / Cî n-avem zestri-așa multî, / C-am dat oili la stânî / Ș-o pierit cu tăt cu lână" (SHR). „Perni multi nu avem / Cî noi gâști nu țânem, / Cî-i aproape di padure / Vine vulpea sî li fure" (SHrHj). „Dimineațî m-am sculat, / Tari bini-am mai umblat, / Caru ni l-am încarcat, / Casî mari am pradat" (SURs). „La căsuța cei din deal, / N-o rămas nici un scorțar. / La căsuța cei din vali / Tăt îi perni și

scorțari / Ș-o nevastî ca o floari" (SFnFn). Căruța încărcată cu zestrea miresei este trasă de „cai frumoși cu batiste la căpețeală, cu cununi de brad pe gât" (SCpI), „cu cununî di barbanoc la ham" (SURs), „cu tulpănele și floricele roșii" (SSjSj), „cu colaci la gât" (SSrZ). „Puné pi caruțî covoarî șî pernuțî. Din loc în loc, între lucruri sî așazau struțuri de busuioc" (SSjSj). „Încarcau în caruțî covoarî și pernuțî cusuti di ié. Pernuțâli celi mici, di sub miri șî di sub mireasî sî cheamî *ziții*, dupa scândura pi care se puneu" (SSdSd). „Căruța este împodobită cu brădănași. La cai se pun năfrămi și hârtii colorate" (SGlGl). „Căruța era vopsită frumos, cu târși la capiti, legați cu lână colorată" (SPjD).

„Femeile chiuiau. Jucau pernele, plapoma și tot ce i se da fetei. Înainte dădeau o icoană, apoi oglinda, apoi celelalte, din mână în mână, chiuind" (VȘtCț). „Fiicari are ceva din zăstri, joacî șî chiui. Fimeili s-așazî în car, chiui șî sî cinstesc cu hin" (VPdPd). „Zestrea o giucau băieții și apoi erau puși la masă" (VIvPg). „Zestrea se așeza pe un pat, o corlată acoperită cu țoale" (VBcB). „Zestrea o lua un car cu patru boi" (VGrGr). „În car puneu sâpetul șî pi sâpet saci, desăgi, lăghiceri, plapuma, pernili, coltuceii. Deasupra era icoana" (VVoS). „La car puneu crengi de tei și de stejar, flori, scorțurile miresii așezate la vedere" (VVșVș). „Femeile de la carul cu zestre strigă: «Uiu-iu pe dealul gol, / Că mireasa n-are țol / Și i-a face mirele, / Când o tunde cânele / Și l-o tunde pe spinare, / Ca să-i fac-un țol mai mare / Și l-o tunde pe la coadă, / Ca să-i facă țol pe ladă»" (VAP).

„Când se lua zestrea de-acasă, trebuia plătit bacșiș unei rude de-a miresei. Apoi se jucau și se chiuiau, *hurhurau* toate lucrurile din zestre" (VrMrP). „Cântau muzicanții și flăcăii chiuiau: «A luat-o, măi!»" (VrTCl). „Puneau patru brazi, câte unul în fiecare țăpușă a căruței cu zestre" (VrVVș). „Boii au fonti, batisti sau șervete la coarne, brad la jug iar covoarele și carpetili sî puneu disfăcuti, ca sî li vadî lumea" (VrPP).

B.II.16. Primirea miresei de către soacra cea mare

La casa mirelui se fac pregătiri speciale pentru nuntă. Cel mai important moment este întâmpinarea tinerilor căsătoriți de către soacra cea mare. „Soacra puné un așternut pe trepte și-i aștepta cu două găleți cu capac, cu două pâini albe, de-acolea cu o tavă cu hin. Socrul sta în dreapta și soacra în stânga. Îi săruta, li da sî gusti hin din pahar" (BBsA). „Îi primești în pragu uși, gătitî cu ștergar, cu catrințî cu fir. O ia de mână pe mireasă și-o învârtești. O duci în casî ș-o puni pi perni ș-o ursăști: «– Sî fii tot nunî mari, soacrî mari, cumătrî mari». Di pi ci sî bagî la masî, îi dă un ou nirilui, sî mănânci amândoi cu mireasa" (BOO). „Soacra cea mari îi aștepta cu o sticlî cu gin în mânî șî c-un șărvet cu

Scanned with OKEN Scanner

cari ia nirii pi după gât, ca sî trăiascî în uniri" (BOrOr). „Când intră prima dată în casa soacrei, mireasa este dusă de ciniva de mână până în fundul casei. N-o duce spre sobă, că moare soacra" (BȘtcmR). „Mireasa trebuia să păşească prima dată cu piciorul drept în casa soacrei" (BDfL). „Alaiul este întâmpinat de soacra cea mare, care are în față aşternut un covor, o căldare cu apă şi ține în mâini o pâine şi pahare cu vin. Mireasa ia pâinea, covorul pe care a călcat mai întâi şi caldarea şi intră în casă" (BBzBz). „Zic toți: «– Bună dimineața!»" (BGG). „Când ajung la casa mirelui, vornicesele strigă: «– Bucură-te, soacră mare, / Ți-aduc noră ca o floare, / Dreaptă ca o lumânare», sau: «– Bucură-te, soacră mare, / Că-ți aduc cheptănătoare, / Nu ştiu, câlți ți-a cheptăna, / Ori de cap te-a scarmana, / Şi te-a cheptăna cu drag, / C-o bucá' de lemn de fag, / Să-ți sară cârpa din cap, / Şi te-a cheptăna cu dor, / Cu capul de vreun uşor»" (BBuB). „– Bucură-te, soacră mare, / Că-ți vini cheptănătoare, / Sî ti cheptini pi cap, / C-o bucá' di lemn uscat, / Sî ti cheptini frumos, / Sî ai glasu mai duios" (BȘtcmR). „Soacra mare ieşea în fața uşii cu un colac în mână şi cu o tăviță cu țuică. O servea pe mireasă, apoi, în timp ce cânta muzica, o întorcea de trii ori pe sub mână, îi punea un prosop după gât şi o ducé-n casă" (BPgSn). „Soacra îi primeşte cu vin şi cozonac, îi leagî cu un prosop di gât, pi amândoi, şî-i trage în casî. Îi aşazî în capul mesii pe două perne şi le da să mănânce un ou. N-aveu voie să mănânce carne în ziua cununiei" (BȘtcmB).

„Soacra puné un covor pi prag şî işă cu dulceață, cu două pahare di rachiu şî cu douî linguriț di sari pusî pi tablá" (BtRțC). „Îi primeşti cu dulceață, busuioc, cu jămni şî sari" (BtRpR). „Soacra cea mare işă cu castronul cu apî şî cu busuioc şî-i stroche. Trecé mireasa pi covor ş-o ducé în casî di mânuțî" (BtCnCn). Ave aşternut un covor din prag până-n capu casei. Socru mare îi cinstea pe tineri şi pe nuni. Soacra cei mare lua mireasa ş-o ducé în casî, giucând" (BtCpCp). „Îi lua cu prosopul de gât şî-i trecé pisti prag în casî. Li dăde brânză şi ou sî mânâci împreunî" (BtII).

„La poartă i-aştepta socru ceal mare cu ulcioru cu vin. În pragu uşii sta soacra cu o tablá pe care era un caier de lână, o farfurie cu brânză, o alta cu dulceață, un ou fiert, hățurile de la căruță şi-un prosop. Le işă în față, iar mireasa făcea cruce pe tocu uşii cu brânzî şi cu dulceață. Apoi soacra îi lua pe niri cu hățurile şi cu prosopu şi-i ducé în casă, să stea pe-o pernă. Le dădé să mănânce amândoi dintr-un ou, ca să trăiască ghine" (GȚȚ). „Soacra mare ieşea în uşă cu un prosop mare, cu o tablá cu dulceață, pahare cu apă, un smoc de busuioc muiat într-o cană cu apă. Când ajungeu mirii în uşă îi lua cu prosopu de gât, le dădea câti-o linguriți di dulceațî, apă şi-i stropea cu busuioc sî li fii traiu bun. Când intrau mirii în casă, vorniceii trăgeau cu puşca în fața casei"

Scanned with OKEN Scanner

(GGhGh). „Soacra mare ieşea în uşă cu un prosop, îi lua pe miri de gât cu prosopu şi-i trăgea în casă. Îi aşeza pe-o pernă. Le dădea un ou moale să mănânce amândoi" (GPP). „Cân vin di la cununie, soacra cei mari îi primeşti în faţa casei. Îi ie di gât c-on prosop, aşa, şî-i duci şî-i puni pi pat, pe-o pernî. Pi prag, la intrari, li puni-o cheli di oaie. Eu am dizbracat boanda di pi mini ş-am pus-o, cî n-avem cheli di oaie. Am dizbracat boanda ş-am aşternut-o. Li dă nişti unturî, sî facî cruci la tocu uşii, în patru locuri, colo, colo, colo, colo. Şî mama mirelui li puni di mâncari: o găinî, on ou şî brânzî. Scoati nireasa găina din şifoneri ş-o puni ş-o mânânc-amândoi. Şî dintr-on ou mânânc-amândoi, sî trăiascî ghini" (Barcea – Galaţi. Mg. 678, II, 21. Inf. Floarea D. Chiriţă, 71. Culeg. L.C., 1989).

„Işă soacra afară şi-i lega pe-amândoi c-o aţă, c-o bârneaţă. Îi stropea cu busuioc cu apă" (ISrH). Soacra cea mare îi prindea pe miri cu un şervet pe după gât (ISBr, IŢgŢg), cu un prosop (ICiCi, IHH, ISdSd), ori cu un ştergar (ICsCz, IVnVn) şi-i trecea pe amândoi peste prag, apoi le da să mănânce dintr-un singur ou fiert, cojit, ca „să fie legaţi unul de altu" (IHH), „sî sî-mpaci" (ICrCr), „să fie tot împreună" (ICpP), „cum sî ţâni oul, aşa sî sî ţâi şi ii" (ICiCi), „Adicî sî-mpartî şî ghinili şî răul împreunî" (IHO). „Când ajunge nora la soacră-sa era întâmpinată la uşă cu pâne şi vin. Pe jos era aşternut un covor, sub care se afla mătura şi cleştele. Nora ferea covorul într-o parte şi azvârlea de-acolo mătura şi cleştele, ca să dovedească că e gospodină" (ISnS). „Când intra prima dată în casa soacrei, îi punea în cale un cleşte şi o mătură şi dacă le ridica, atunci spuneu că mireasa are sî cie gospodină" (ICpB).

„Soacra viné în calea mirilor cu o tavă cu pâine, miere şi unt, zicând: «– Eu vă dau pâne, miere şi unt, / Domnul să vă dea dulceaţă pe pământ». Conăcarul striga: «– Bucură-te, soacră mare, / Ţi-am adus o lucrătoare, / Gospodină, lucrătoare, / Frumuşică ca o floare, / Poţi s-o pui la cheotoare»" (IRgRg). „Sî puné un aşternut în faţa casei. Soacra îi lua cu un prosop di umeri şi-i trecé pisti prag după ce-i cinsté cu dulceaţă, miere de albine ş-un pahar cu vin" (ITT). „Soacra o lua pi nireasî, o stropé cu apî şî arunca cu grâu. Îi servé pi niri cu un pahar di ţuicî, un ou tăiet în două şi câte un pahar cu lapti dulci" (ITtI). „Îi samănă cu grâu, stropeşte înaintea lor cu apă şî cu busuioc. Apoi, soacra li da mnirilor douî pahari cu lapti dulci pi cari trebuieu sî li beie *fărî sî li iei di la gurî*, ca sî trăiascî bini" (ITtU). „Soacra mare le da să soarbă amândoi dintr-o farfurie cu lapte, ca să le fie viaţa dulce ca laptele şi să trăiască bine" (ITgBz). „Le da câte un pahar di lapti ca sî-l beie fărî sî-l rupî di la gură, ca sî aibî viaţă bună împreună" (ITtTt).

Când ajung în fața casei socrilor mari, femeile strigă: „– Soacrî mari, ieşi în prag, / Primeşte-ți nora cu drag" (ILnG), „Soacrî mare, ieşi în prag, / Că-ți aduc norî pi plac, / Nici prea mică, nici prea mare, / După placul dumitale" (IHH). „Mireasă, mireasă, / Ridică-ți peteala / Şi vezi casa soacră-ta, / Ridică-ți şi hobotu / Şi vezi casa socru-tu" (IVsVs). „Soacra o lua de mână pe mireasă, o ducé mai întăi la icoană, apoi o aşaza la masă" (ITgC). „Mireasa trebuié să calce mai întâi cu dreptul când intra în casa socrilor. Unele încercau s-o calce pe picior pe soacră, când o sărutau, pentru a fi ele mai presus în gospodărie" (IPlB). „Dacă se împiedică mireasa la intrarea în casa soacrei, e semn a ceartă" (IMțMț). „Mireasa ia pe soacră în brațe şi dacă o poate ridica, înseamnă că ea are să fie mai mare în casă" (IRgRg).

„Soacra punea o farfurie cu sare şi apă, o stropé cu aghiazmă, o lua pe noră de mână şi-o punea în capu mesâi" (NPtPl). „Işă soacra cea mare cu o cofă de apă şi busuioc şi-i stropé pi miri în formă de cruce" (NBdD). „Soacra le işă înainti cu busuioc şi o cană de apă şi-i stropé. Ave aşternut un covor pe pragu uşii, iar în casă aşeza un scaun cu pernă pe el. Lua mireasa de mână o aşeza pe scaun şi-i da un pahar cu vin" (NZT). Soacra mare îi întâmpina pe miri cu o căldare cu apă şi busuioc, îi stropea cu apă şi-i semăna cu grâu (NCCn, NChCh, NGțGț, NIcA, NUU, NVA, NVnL). „La poarta mirelui, doi oameni puneu o covată cu apă, cu flori şi busuioc. Mireasa trebuié s-o răstoarne cu picioru, ca să ştie că are să legene. Soacra o aştepta în prag. Îi puné la gât miresei mărgele, pe cap o casâncă şi îi da şi material de-o rochie. Soacra îi aşaza în drum mătura. Dacă-i gospodină, nora se face că mătură, dacă nu-i, nu se atinge de mătură; «Las' să mătură soacra!»" (NBrBr). „Soacra işă în prag cu colac şi țuică. Mireasa îi dă casâncă şi medalion. Soacra îi dă casâncă, pantofi, rochie" (NBtN). „Pe pragul casei, după ce nora îi săruta mâna, soacra o îmbracá, îi dăruié costum, batic, pantofi. La rândul ei mireasa o gătć pi soacră tot în pragul casei" (NBtD). „Femeili strâgau: «– Ieşi afară, soacră,-n prag, / Ți-am adus noră pe plac. / Nu ştiu-ți placi, ori nu-ți placi, / Ți-am adus-o, n-am ce-ți face»" (NCsM).

„Soacra mare işă cu grâu în sită şi semăna peste toți nuntaşii. Ave un colac în mână şi-i prine, pe mireasă şi pe mire, cu colacul, urându-le: «– Să vă deie Dumnezeu noroc şi viață îndelungată şi bună înțelegere»" (SMoA). Alaiul este întâmpinat de soacra cea mare cu pâine, cu sare şi cu grâu (SDhDhM, SFsFs, SGlGl, SGlH, SMhMh, SSvSv, SŞM, SUlL, SVmVm), cu colaci, cu agheasmă şi cu rachiu (SBrM, SBşBş, SFvFv, SRB, SURs, SVtVg). „Dupa ci sî cununî, sî duc la părinții mirulu, la casa mirulu. Acolo poarta-i gatitî, cu braz, aşa frumos, şî poarta-i închisî. Şî în curti, acolo lângî poartî, sî faci on *mascat*. Sî suie sus, c-o măturî în mânî, şî nu-i primeşti, tot le-aratî drumu, sî meargî mai

Scanned with OKEN Scanner

diparti. Ş-aceala nu sî dă gios di pi poartî pânî ci nu vini nunu cel mari sî-l cinsteascî, sî-i deie ţuicî şî bacşâş. Mascatu îi o fimeie. Mai mult fimeili, cî eli-s mai şotioasî. O fimeie din rudili mirelui" (Reuseni – Suceava. Mg. 553, I, 14. Inf. Minodora V. Struţ, 62. Culeg. L.B., 1984). „Soacra mare işă cu prăjituri, cu rachiu şî c-un colac. Sî făcea hora cei mare şî intrau pi sub colac. Mirele o lua pe mireasî din căruţî. Colacul îl rupé în douî şî-l azvârlé pisti casî. Nuntaşii o jucau pe soacră şî-i cântau" (SVaVa). Femeili din ogradă îi stropesc cu apă cu busuioc. După aceea, mirele ia colacul făcut de mama lui, îl rupi şi-l aruncî pi casî, ca sî aibî roadî la grâu" (SHM). „Socru mare şi soacra mari vin c-o farfurie cu grâu, o găleată cu apă, un mănunchi de busuioc şi c-un colac mare. Trec din nou mirii pe sub colac. Flăcăii rup colacul, aruncă peste casă câteva bucăţi, iar restul se împarte la toţi cei de faţă" (SHR). „Când ajung la casa mirelui, nuna mare şi alte femei strigă şi cântă: «Soacră mare, ieşi în prag, / Că ţi-aduc noră pe plac, / Nici nu-i mare, nici nu-i mică, / Cum e fata mai voinică, / Să-ţi ajute la ciubăr, / Să te scuture de păr»" (SSrZ). „– Ĉiuiţi în gura mare, / S-audă soacra cea mare, / Să ne iasă înainte / Cu colaci şi cu plăcinte, / C-un colac mare de grâu / Şi c-o ocă de rachiu"; „– Soacră mare, ieşi în uşă / Că-ţi aducem noră păpuşă, / C-ai trântit cu pumnu-n masă / Să-ţi aducem noră frumoasă"; „– Soacră mare, să fii bună, / Să nu scoţi la noră hulă / Şi să nu meri prin vecini, / Să-i scoţi la noră pricini!"; „– Soacră mare, fii voinică, / Să-ţi ştie nora de frică, / Ce i-i porunci, să-ţi facă, / Vorba să nu ţi-o întoarcă!" (SDC). „Hai, mămucă, la căruţă / Şi-ţi ia nora de mânuţă, / Şi o du în cămăruţă / Şi-i dă lapte cu cafea / Şi-i trăi bine cu ea" (SBtBt). „– Soacră mare, ieşi la drum, / Să vezi ce noră ţi-aduc / Îmbrăcată cu cojoc, / Şi cu două fălci de loc, / Îmbrăcată cu cheptar / Şi cu două vaci la car" (SVvVv). „Ce mireasă avem noi / Nu v-o dăm pe şapte boi, / Că boii se vând ca mâine, / Iar mireasa ne rămâne, / Că la boi le trebuie fân, / La mireasă, om blajân, / Şî la boi le trebu iarbă, / La mireasă om de treabă" (SStSt). „Iesî soacra în prag cu un pahar di lapti, cu zahâr sau mieri di albini, îi dă miresii sî bei, di trii ori, şi o ie în braţî ş-o dă gios din căruţî" (SCpI). „Când soseşti mireasa-n curti, sî dă jos din căruţî. Soacra cei mari îi iesî c-on *scaun* înainti şî c-o pernî şî îi spuni: «– Draga mami, dă-ti gios, / Ce-o fost tânăr şî frumos / Înainti ţ-am trimăs!» Mireasa trebu sî-i *plăteascî* nirili; cî-i dă doi lei, cî-i dă douăzăci, na. Pi urmî, merg împreunî în casî. Nevestili cari sînt în casî stau tăti cu spatili la sobî, la cuptiori, la uşa cuptiorului, ca sî nu vadî, mireasa sî nu sî uiti la gura cuptiorului – c-atuncea soacra-i re" (Breaza – Suceava. Mg. 653, I, 4. Inf. Ion V. Burduhosu, 56. Culeg. L.C., 1988). „Soacra mari-i primeşti. Ie mireasa ş-o învârti di trii ori împregiuru căruţei cu zăstrea. Sî mireasa tré sî iei căpăstru din capu calului şî sî-l deie jos. Dacî nu-l poati lua din cap, însamnî cî

n-a sî aibî trai bun în casî. Ş-atuncea intrî cu soacra în casî. O învârti pi lângî masî di trii ori ş-o aşazî la masî lângî mire" (Valea Moldoviței – Suceava. Mg. 630, I, 15. Inf. Const. T. Alexa, 58. Culeg. L.C., 1987). „Soacra o învârté pi noră de trii ori pe lângă car, pe urmă o ducé în casî di mânî" (SHH). „În timp ce-o îmbrățișa soacra pe mireasă, fimeili spuneu: «– Saraca, soacra cea mare, / C-o dat grija din schinare / Ş-o luat alta mai mare»" (SHR). Când veneau mirii de la cununie, acasă la băiat, acolo unde se făcea nunta „li işă-nainti soacra cei mari. Puné scaunu lângî căruți şî puné pi scaun catrința, *prigitoarea*, cum sî zâci la noi; puné pi scaun, ca sî calci mireasa pi ie, pi catrința ceea. Avem eu vo douâzăci di ani cân sî făceu aiestea" (Şaru-Dornei – Suceava. Mg. 672, I, 18. Inf. Vasile S. Moroşanu, 62. Culeg. S.C. şi I.H.C., 1988). „Am agiuns acasî. O ieşât mama cu scaunu ş-o pus poala cămeşî pi scaun. Ne-am dat gios din trăsurî – c-am mers c-o trăsurî – am păşât pi poala mamei şî eu şî nevastî-mea, mireasa, şî ne-am dat gios din trăsurî. O pus un scaun ş-o pus poala cămeşî pi scaun; aşa era moda atunci" (Holdița – Suceava. Mg. 672, I, 3. Inf. Ilie H. Catană, 91. Culeg. S.C. şi I.H.C., 1988).

„Li aşterné o cojoacî în uşî şi-i lua cu căpăstru cailor pe amândoi. Soacra viné cu tablaua di dulceați şî cu un băț di chibrit, pi car i-l dădé miresî sî întingî în dulceați şî sî faci cruce la răsărit, la apus, la miazănoapte şi la miazăzi. Nora nu trebuié să se uite la gura sobei, ca să nu moară soacra repede" (VIvPg). „Soacra iese înaintea mirilor, îi stropeşte în formă de cruce cu apă şi busuioc, apoi îi ia de gât cu un şervet şi-i bagă în casă şi-i aşează pe pat" (VDmV). „Soacra le pune un prosop de gât, conocaşii stau unu de-o parte şi altu de cealaltă parte a uşii şi rup un colac deasupra capului mirelui şi miresei, când soacra îi trecé pragu pi amândoi" (VBzBz). „Socrii îi întâmpină în uşa casâi cu lumânări aprinsî. Apoi soacra îi prinde de după gât cu un şărvăt mare şi-i trece pragu, asta ca sî cie legați amândoi pi veci" (VVşVş). „Soacra cea mare îi prinde cu un prosop de gât, îi sărută şi le urează noroc, fericire şi ani mulți" (VMlL). „Unii mai strigă: «– Ginerică, vino-ncoa, / Ai grijă de fata mea, / Când o face mămăligă, / Ai grijă să nu se frigă»" (VAP).

„Soacra cea mare ieşea înainte şi lua mireasa cu frâu calului. Acum, cu prosopu. O ducé în casă, o puné pe scaun, o da di trii ori împregiuru mesei, îi da să guste de trii ori din paharu cu vin. Apoi o aşaza pi scaun, acolo, să steie cât va vieți, în capul mesei. Mirele o atingea cu bradul pe la spate. Dacă n-o bătea cu bradul el, avea să-l bată ea pe el" (VrVVş). „La întoarcerea de la biserică, socrii miresei se spală pe mâini, iar mireasa le dă cadou şervete cu care să se şteargă. Mama mirelui o ia pe mireasă în brațe şi o trece pragul casei. Soacra punea lângă prag o mătură. Dacă o ridica mireasa, era semn că a venit o gospodină la casă" (VrShB). „Soacra mare aducé un pahar cu miere de albine. Mirele şi mireasa făceau

semnul crucii pe tocul uşii, cu degetul muiet în miere" (VrPfPf). „Soacra cea mari îi aştepta în prag cu două pâni ş-un prosop şî-i băga-n casî pi amândoi. Pânili celi li folosău numai mirili cu mireasa" (VrPP). „Cu un prosop îi trage pe amândoi. În uşă le dă brânză proaspătă şi un ou. Îi duci apoi în casî, îi pune pe o pernă" (VrVV). „Soacra mare iese cu un prosob mare, îi ia pe amândoi pe după gât. Le dă dulceață, cozonac şi țuică îndulcită şi chipărată" (VrMrP). „Îi lua cu prosopu pe după gât, să fie uniți toată viața. Le dădea să mănânce dulceață cu o singură linguriță şi un singur ou. Le da câte o linguriță de brânză şi smântână" (VrCrR).

B.II.17. Masa de cununie

După cununie, la casa mirelui mai ales, se dă o masă pentru rudele apropiate şi pentru tineret. Mai rar, această *masă de cununie* se face la mireasă, înainte de plecarea la biserică. „Masa de cununie se aşeza la mireasă, înainte de a merge la cununie, pentru miri, naşi şi câțiva dintre nuntaşii veniți de departe" (BLO). „După gătitul miresei, se aşează o masă pentru cei din alaiul mirelui" (BVGd). „Pentru nuni şi nuntaşii din alte sate" (BOnB). „Masa de dinainte de cununie era aşazată pentru nuni şi vornici" (BLPr). „Când vineu di la cununie s-aşaza masa pentru naşi şi cavaleri de onoare" (BBL). „După ci-o vinit di la cununii, nirii, nunii, druştili şî cii mai di aproapi erau puşi la masî" (BOnTț). „După cununie, pentru nuni, miri şi rude" (BVL). „După ce vin de la biserică, se aşază masa pentru cei care au asistat la cununie" (BHrO). „După cununie, pentru obositori, care au venit de dimineață" (BGlM). „Pentru cei care au participat la gătirea miresei şi au fost la cununie. Imediat după întoarcere" (BMtŞ). „Masa se aşeza numai pentru cei care au venit cu mireasa şi pentru nunii din sate depărtate" (BMtMt). „Întâi sî puni masa pentru tineret, cu vornicu în capul mesii, sara pi la şapte-opt" (BGfB). „Pentru tineret şi naşi" (BBlBl).

„Mai întâi era *masa mirilor*, apoi a *tineretului*, iar luni, *masa socrilor* (BtLC). „*Masa de cununie* îi prima masă. S-aşazî atunci când vini lumea di la bisericî. La masa de cununie stau tinerii, vorniceii şi druştele" (BtŞtŞt). „Prima datî sî faci masa di cununie a druştelor şi vorniceilor. A doua oarî s-aşazî masa nunului. Apoi sî faci masa socrilor cu băietul şi masa socrilor cu fata, la urmî" (BtGeA). „Sî spuné *masa miresii*. Stăteau tinerii pân' la miezu nopții" (BtDbM). „Masa de cununii era înainte la mireasî, nu la miri. Când s-o dus cu nunta, ş-o-nhobotat mireasa, înainte di a pleca la bisericî, lua masa di cununie. Aici băga mai cu samî toati rudili mirIlui. Işău di la masî cu danțu, făceau o horî mari în curti ş-apui plecau la cununii" (BtDbDb). După ce soseşte alaiul de la biserică, la casa mirelui se pune masa de cununie (BtCnM, BtCpCp, BtCuA, BtDaB, BtDnH, BtLL, BtMiC, BtPlPl, BtRmRm). „Imediat cum ajungeu acasă. Oamenii nunului

stăteu la masa cununiei, până se servea ce aveau de mâncat. Nu-i cu ora. Vorniceii, vornicesele stăteau tot la masa di cununie, apoi plecau la joc pânî sî făcea ca pentru masa di dar. Duminică seara stăteau flăcăii la masă" (BtVdVd). „Masa de cununie se aşeza pentru mire, mireasă, naşi, vornicei, druşte şi pentru fetele şi băieţii veniţi din satele vecine. De la această masă se ieşea cu o horă specială" (BtClP). „După cinstirea mirilor cu dulceaţă, la venirea de la cununia religioasă, urma masa tinerilor, când se aşezau la masă toţi cei ce au însoţit nunta la biserică" (BtGeD). „Se făcea *masa tineretului* cu druşte, vornicei şi niri" (BtCuB). „Vornicii şi druştele stăteu la prima masî, *masî fărî daruri*" (BtCoCo).

Masa de cununie se făcea pentru tineret şi pentru toţi cei care i-au însoţit pe miri la biserică (GBsP, GCnCn, GCţCţ, GCzB, GGG, GGT, GGhGh, GGrGr, GMtMt). „Pentru naşi cu invitaţii lor, pentru flăcăi şi fete, prieteni de-ai mirilor" (GCC). „O masă pentru invitaţii din partea nunului" (GBhBh). „Înainte vreme, masa de cununie se aşeza pentru nuni şi pentru cei mai vârstnici, cari nu puteu veni noaptea" (GCdCd).

„Masa de cununie se aşeza la fată acasă, înainte de a pleca la biserică" (IMlMl). „Înainte de a pleca la biserică pentru cununie. Se aşeza pentru oamenii mirelui şi cei care mai erau adunaţi" (IEB). „Se aşeza de către părinţii fetei, imediat după cununie, pentru rudele apropiate" (IHHm). „La socru nic, acasî la nireasî" (ICsCs). „Masa de cununie se face la mireasă. Se face şi la mire, dacă-i din alt sat. Stau rudele mirelui şi ale nunului" (IEE). „Duminică la amiază, după cununie. Pentru naşi, socri, miri şi rude apropiate" (ITT). „Masa de cununie îi a mirelui. Dimineaţa, a fost *masa de înhobotat* a niresei" (IVsC). „Aceia-i *masa micî*" (ITtTt). „Masa di cununii sî cheamî şî *masa mnicî*" (ITtU). „*Masa micî*. Pentru neamuri, pentru *ogrădaşi*, pentru tineri şi pentru lăutari" (IAcŞ). Masa de cununie se făcea pentru tineret şi pentru rudele venite de departe, imediat după întoarcerea de la biserică (IBV, ICiCi, ICpB, ICsC, IHO, IHlHl, IHoHo, ILL, ILnG, IMcMc, IMcR, IMsMs, IOO, IPrPr, IRR, IScSc, ISnS, ITnS, ITnTn, IŢbPs, IŢgŢg, IVnVn). La această masă sunt invitaţi oamenii nunului (ICuCu, IMlC, IPbP, IPşS, IScB, ISrSr, ITnS, ITnTn, IŢbPs). „Duminică, după ce se viné de la biserică, se aşazá masa pentru mireasă" (IPlB). „Duminicî spri sarî, pintru tineri şî cii di pi diparte, care nu pot sta noaptea" (IŞpH). „Când vin di la cununie, se pune masă pentru oamenii care au fost la *învolat* mireasa şi la cununie" (IPşB). „Masa micî dura o jumătate di orî şî după aceea mereu la gioc pânî sî puné *masa mare*. Numai acei di la bisăricî sî aşazau la masa micî. Dupa aceea sî sculau şî işău cu danţu primpregiurul mesii" (ITtI). „La orele 12-13, după ci vin de la cununie. Pentru nuni, tineri, rude, lumea care o mers la biserică. Conăcarul trebuia să *dezlege* masa. Apoi, tinerii ieşeau afară, unde jucau hora. Jocul ţinea până

Scanned with OKEN Scanner

seara" (IRgRg). „La masa de cununie, tatăl miresei o aduce de mână pe fată şi-i spune mirelui: «– Eu pân-acuma, ț-am păzit-o de apî, di foc, de-acuma, cum îi păzî-o, aşa ai s-o ai!» Dar înainte de asta, i se aduce mirelui o babă îmbrăcată urât, pe care el o refuză" (IBvBv). „La această masă, deşi iau parte, mirii nu se ating de bucate" (IHrP). „După masa de cununie începe *datu mâinii*, cu mirele şi mireasa în dans. Oamenii vineu pe rând şi li dădeu bani, obiecte, păsări, animale. La *datu mâinii*, stolnicul spunea: «– Domnii nuni şi cinstiți miri, / Uite de la bădia Ilie şi țața Leonora, / O găină grasă şi frumoasă, / Cu pene de mătase, / Luați şi-o primiți / Şi pe aceşti gospodari / Cu pahare de vin îi prețuiți»" (ISdSd).

„Masa de cununie se făcea la mire acasă. Se punea pentru rudele care au fost după mireasă. La masa aceea, mireasa trebuia să aibă pregătită o găină friptă şi patru *bocăneți* (cozonaci împletiți rotund). Bucătăreasa le ducea nunilor. Nunu îi da mirelui un picior de găină şi un bocănete. Restul se împărțea la toată masa" (NBrBr). „La masa di cununii stăteau mirili, mireasa, nunii, druştili, vătăjeii. Acum sî-nchinî *batista di schimb*, pe care o da mireasa mirelui, şi prosopu di starosti" (NCCn). Masa de cununie se aşeza pentru tineret (NBdD, NBhI, NGmGm, NGmT, NIB, NIS, NIcA, NPeB, NPtS, NRdB, NSgV, NTPr, NȚȚj, NUU, NZT). Masa de cununie mai este cunoscută ca *masa cununii* (NGnC), *masa mică* (NCnV, NDlDl, NVA) sau *masa miresei* (NChCh, NGțGț).

„La mireasă acasă se făcea masa de cununie" (SFnFn). Masa de cununie este o *masă de zi*, care se mai numeşte *masa miresei* (SCP, SDbDb, SFnFn, SFvFv, SMM, SMoA, SPP, SPlC, SŞTm, SUŞ, SZC). „Masa di cununie sî faci înainti di a pleca tinerii la bisericî. Paticipî cii cari o apucat a vini" (SPoPo). „La noi sî ĉiamî *masa miresii*. Sta mireasa cu druşĉili. Nirili nu sta şî el. El viné mai pi urmî, cu gospodarii" (SDL). „*Masa miresei* sî făcé înainti de-a merge la cununie. Cini viné pânî sî porneu la cununie, aciia s-aşezau la masî. Masa aceea îi fără dar" (SFmFm). „*Masa tinerilor* sau *masa di hobât* se aşeza pentru tineret, niri şî nuni, după întoarcerea de la biserică. La *masa di hobât* nu se făceau daruri" (SHM). „După cununie se face o masă specială pentru vătăjei şi druşte" (SClB). „Asta-i *masa tineretului*, a mirelui şi a miresei" (SŞM). „După cununie vin la mire acasă. Se aşază masa pentru miri, nuni, druşte şi vornicei" (VŞtB). „*Masa de hobât* îi pentru cei care vin de la biserică. Ține vo oră" (SRB). La *masa de hobot* se aşezau şi oamenii nunului (SBrM, SBşBş, SFvFv, SGlGl, SŞdŞd, SVmVm, SZL).

„După ce-au jucat *hora cununiei*, stau la masă toți cei care au fost la cununie" (VVoS). „După ci vin di la cununii, sî puni o masî, da fără dări, numa ca sî poatî giuca pânî sara" (VPdPd). Când venea alaiul de la biserică, se punea o masă pentru miri, naşi, druşte şi vornicei (VBcBc, VBzR, VDmV, VICş,

Scanned with OKEN Scanner

VLL, VLR, VRR, VȘtB, VTnTn, VVșVș, VZrZr). „Se așeza pentru nun și oamenii săi" (VDeV). „Se așeza masa numai pentru cei din alaiul nunului" (VMlMl). „La socru mic sî râdicî masî" (VPrPr). „Nunu chema cu sticla, pofte înăuntru pi neamuri și cunoscuț. Ii vin și sara. Îi rușâni mari sî stai zâua la masî și sara sî nu vii" (VGvGv).

„Masa de cununie se punea imediat după ce mirii veneau de la biserică, pentru rudele apropiate, pentru nași și tinerii care au participat la gătirea miresei" (VrBPr). „Se punea mai ales pentru rudele și invitații din afara localității" (VrMrP). „Masa de cununie era pentru tinerii și rudele care au însoțit alaiul nunții" (VrBlBl). „La noi, nu se mai face masă de cununie la mire acasă" (VrVVș).

După masa de cununie, tinerii mai rămân câteva ore, până la căderea nopții sau chiar mai puțin (BBlBl, BBsA, BDmDm, BGG, BHrO, BMtȚ, BOnB, BPjB, BUV, BVGd, BVL), „până la asfințitul soarelui" (BHrHr), „până sî aprind lămpili" (BOrOr), „pânî cel târziu la orele opt-nouă. Dupa asta intrî bătrânii" (BHmHm). „Până seara. Plecau acasă. Rămâneau nuntașii mai în vârstă" (BȘtcmB). „Când vine lumea la masa mare, tineretu pleacă acasă" (BPgSn). „Câteva ore, până când se pune masa mare, cu dare" (BPtF). „Pânî sara. Pleacă acasă toți tinerii și vin, cu dar, la masa mare numai băieții" (BOO). „Acum e obiceiul să rămână toată noaptea" (BDrDr).

„Tineretul rămâné până la masa mare cu gospodari" (BtPlPl). „Tineretu sî puné ori la masa di cununii ori pi urmî, la *masa de vornicei*. Pleca odatî cu sara" (BtRțC). „Tinerii nu stau mai mult de lăsarea nopții, pleacă, nu stau cu bătrânii" (BtȘnȘn). „Pânî duminică, la asfințitul soarelui" (BtDaE). „După ce terminau de stat la masă, tinerii dădeau bacșișuri mirelui și miresei. Banii îi puneu într-o farfurie, apoi sî sculau di la masî și înconjurau masa jucând după muzică. Tot jucând, ieșeau afară și începeu hora în curte, în frunte cu mirele și mireasa. Seara plecau de la nuntă druștele, vorniceii și toți tinerii" (BtGeD). „Numa zâua, până se întuneca rămâneu tinerii. Noaptea stăteu gospodarii" (BtCuB). „Până se însera, apoi se retrăgeu spre casele lor" (BtCnM). „Care nu erau vornicei sau druște, plecau pe la opt seara" (BtSlD). „Tineretul pleca acasă când vineu *pripoienii*" (BtDaB). În cele mai multe cazuri, tinerii nu rămâneau la nuntă după miezul nopții (BtCoCo, BtCpCp, BtCuA, BtDnH, BtGeA, BtII, BtMiPn, BtRmRm, BtȘtȘt, BtTrD, BtVdB).

„Tinerii rămâneu pânî pi sară, așă. Li zâcé *marșu* la plecari" (GVV). „Pâră noaptea" (GCnCn), până la asfințitul soarelui (GCzFv, GGhGh, GGrGr, GNP, GRR, GTvTv), „până seara, în amurg" (IMB), „până seara, când pleca nunul acasă" (GCvCv). „Dacă să făcea masă specială pentru ei la miezul nopții, rămâneu, altfel plecau acasă de cum însera" (GCC).

Scanned with OKEN Scanner

Tinerii rămân la petrecere „până în amurg" (ISnS), „până când asfinţeşte soarele" (ISC), „până la căderea serii" (IVnVn), „până la apusul soarelui" (IBlM), „până la miezul nopţii" (ISL), până când se aşeza *masa mare* (ILH, IRR, IRgD, IScSc, ISdSd, IStF, IVsC). „Stau până seara, când se punea *masa de bănit*" (IOO). „Tineretu rămâné pânî sara, dupa ci ave di stat la *masa nicî*" (ICrCr). „Tineretu începea petrecerea de sâmbătă la amiază, când se lua zestrea. Începé giocu afară. Vornicu işă cu sticla di rachiu şî-i cinsté dilaolaltî în gioc. Giuca până sara. Apoi sî puné masa nicî, numai pentru tineret, pânî pi la unu-două di noapti. Duminică, după ce vineu de la biserică, tinerii erau poftiți la *masa di cununie*. Apoi jucau până sara" (IHO).

Tinerii rămân la nuntă „până la căderea nopţii" (NDH), „până sara târziu" (NSgV), „până se întunecă" (NCsM), „până la asfinţitul soarelui" (NVnVn), „pânî pi la dousprizăci noaptea" (NŞŞ). „Joacî pânî seara, când vin la nuntă însurăţeii" (NŢŢj). „Tineretul, numai atâta, duminică până seara, când sî strângé lumea" (NVA). Stăteau până ce începea masa mare (NCCn, NDlDl, NGnC, NVnL, NZT). „Fetele rămân pânî se lasă seara. Flăcăii mai rămân şi plătesc doi cât un gospodar. Doi cavaleri de onoare plătesc cât un nun" (NGţGţ). „Fetele rămân până duminică seara, băieţii rămân şi noaptea" (NPtPl).

„Tinerii rămân până când se strâng nuntaşii şi până se aşează masa cea mare" (SPlC). „Rămân cam pânî s-aşazî masa mare" (SDM). „Tineretul joacă afară, până când se însărează, apoi fetele şi feciorii sî duc acasî" (SClBr). „Tineretul rămâne la petrecere până după asfinţitul soarelui. În acest timp se dă masa pentru tineret" (SDbDb). „Druştele se duc acasă cum înserează. Vorniceii mai rămân" (SHR). „O parte din tineri mergeu seara acasă, iar care erau invitaţi rămâneu şi peste noapte" (SSrZ). „Care vor să intre la *pripoi*, rămân, restul pleacă" (SSjSj). „Acuma, tineretul stă la masî cu toatî nunta. Înainĉi, druşĉili şî vorniceii plecau după primili ceasuri" (SDhDhM). „Amu, toată noaptea. La masî nu pré stăteu. Înainti vremi, un tânăr pleca repede de la nuntî, n-ave voie sî gioaci şî sî strige în faţa tatălui şi a mamei lui" (SVaVa).

„Stăteau părî sara, păr' întunica" (VGvGv). „Până seara, în amurg. Tot atunci plecau şi nunii" (VTnTn). „Pânî în amurg. Unii nu sî dau dusului, mai rămân şi după marş" (VPdPd), „până la apusul soarelui" (VŞtB). Tinerii rămâneau până seara, „când începeu să se adune invitaţii" (VVoO), „când se punea masa cea mare" (VVoS), „până la aşezarea meselor" (VRR).

„Pe la nouă-zece pleacă. Rămân doar cei din alaiul de onoare. Pe urmă încep oamenii a cârcâi ca cocoşii că ce mai caută fetele aici?! Fetele nu stau la masă, e ruşine. Doar dacă este însoţită de un băiat care plăteşte şi pentru ea" (VrRŞ). „Fetele stau până la înserat. Băieţii, până noaptea târziu" (VrJP). „Tinerii joacă până la punerea meselor de noapte, ale mari" (VrBdBs).

B.II.18. Masa cea mare

Principalul ospăț al nunții, *masa cea mare* sau *masa darurilor*, avea loc, în cele mai numeroase cazuri, la casa mirelui, după *masa de cununie* și după plecarea tineretului acasă. „Masa cea mare se așeza după miezul nopții, după ce se adunau toți invitații la nuntă, după ce nuntașii s-au săturat de joc" (BUU). „Începé pi la douâsprece noaptea, zicând că până atunci toți nuntașii s-au săturat de distrat" (BCbV). „Masa cea mare se așeza duminică noaptea pentru cei căsătoriți" (BPjBs). Dacă nunta continuă, fără întrerupere, masa cea mare se pune duminică noaptea (BCșCș, BGlM, BHrC, BLpLp, BPjPj, BSoC, BȘtcmB). „De obicei, a doua zi după masă. Pentru ca oamenii să se odihnească după participarea la nunta de duminică" (BMtȘ). „A doua zi după douăsprezece. Prima zi era pentru petrecerea tineretului, iar luni era ziua însurăților, când se dădeau la masa mare și darurile" (BMtR). „Sî puné duminicî sara și luni sara și marț sara; dacî vini lumi, tot puni mereu" (BOO). În unele localități, toți nuntașii ospătează odată, în altele, dimpotrivă, se pun la masă în serii. „Nuntașii stau odată la masă. În față sînt așezați nunii, mirele, mireasa, precum și rudele apropiate ale acestora" (BPjPj). „Cată așa fel să-i pună pă toți. Numai stolnicii stau pă urmă" (BCșCș). „În general, masa este servită odată pentru toți invitații, așezată la mai multe case (două-cinci). În odaia curată din casa mirelui erau poftite rudele miresei" (BLO). „Stau toți la masă, în același timp. Dacă nu încap în casa socrilor mari, merg și la vecini" (BBzBz). „Odată toți, în afară de cei care servesc și se numesc *alergători*" (BMtR). „Dacă încap, stau toți odatî, dacî nu, rămân neamurile mai la urmî" (BOnTț). „Dacă erau mai mulți, atunci se așezau la masă în mai multe serii. Se ținea seama de gradul de rudenie și de situația fiecăruia în societate" (BGG). „De obicei, stau toți odată. Când erau puși pe serii, se avea în vedere distanța la care locuiau nuntașii și gradul de rudenie. Cei străini erau puși la masă mai întâi" (BMtȘ). „Dacă erau mai mulț, puneu două rânduri. Cei mai de departe erau serviți primii" (BDmDm). „Dacă mireasa este din alt sat, stăteau întâi la masă rudele miresei. La urmă se așezau cei care au avut de trebăluit" (BBlBl). „Duminicî sara stau numai nunii la masî, cu cumătrii lor; luni sara stau la masî oamenii socrilor mari și mici. Sî țâne cont de gradul de rudenie" (BOrOr).

„La patru-cinci ore după masa de cununie, se punea masa cea mare" (BtMiPn). „După ci işă tineretu, aș sî așeza masa cei mari" (BtCuB). La miezul nopții era pusă masa cea mare (BtClP, BtMiR, BtRpR, BtRsRs, BtSlSl, BtȘtȘt, BtVdHț). „Aici, masa mare se cheamă *masa cu socri*" (BtRțC). „Masa cea mare se așeza când intrau socrii" (BtTrD). „Masa mare sau *masa de socri* se pune după ora douăzăcișipatru pentru toți cei apropiați și cu bună stare. Acum se dau și darurile cele mai bogate" (BtCuCu). În numeroase localități,

Scanned with OKEN Scanner

mai ales în ultima vreme, masa cea mare se pune luni pe la amiază (BtCnCn, BtCpCp, BtDbM, BtHdHd, BtII, BtPlPl, BtȘnȘn, BtVdB). „După masa nunului, sî-ncepé masa *pripoienilor*, a socrului cel cu fata, apoi luni dimineața urma masa socrului celui cu băiatul și a rudelor lui" (BtDaB). „Toți mesenii invitați stau odată la masă. Câți nu încap stau în casele vecine – asta iarna. Vara fac masa afară" (BtII). „Laolaltă. Cari șî cum viné, intra la masî, omu cu soțâia lui, fațî-n fațî. În capu mesii stăteau mirii. Naşii lângă dânşii, apoi socrii şi apoi neamurile di rând" (BtCuB). „Odată. În capul mesei erau tinerii căsătoriți și nunii mari. În continuare, se ținea cont de rudenie sau de invitați deosebiți" (BtSlSl). „După cât loc au la masă. Da' îi mai bini sî-i așezi pe toți odată, sî nu iasî cu supărare" (BtȘnȘn). „Masa se ia în serii, după cum vin. Rudele rămân, de obicei, mai la urmă" (BtCuA). „Pe rând. Sî pun șî ospătează cei aduși di nuni, apoi vini masa cu socri șî sî rânduiești pi rând la masî, pânî dimineațî" (BtCoCo). „Stau în trii serii: masa nunului, *pripoiul* și masa socrului cel mare" (BtDaB). „Erau serviți întâi cei veniți mai de departe. Rudeniile, de obicei, rămân pentru masa de socri" (BtCuCu). „Dacă nuntaşii erau mai mulți, s-așezau în serii. Mai întâi străinii și apoi rudele" (BtMiPn).

„La ora douăsprezece noaptea se punea *masa pentru dare*" (GSvSv). „După șase-șapte ore de la masa de cununie. Nunu merge acasă, după cununie cu muzica și își adună din nou alaiul, până la miezul nopții, când pleacă apoi la mire" (GGrGr). „După miezul nopții, când se întoarce nunul, pentru că atunci e adunată toată lumea" (GCțCo). „La douăsprezece noaptea. Se mai pune una ziua, la mireasă, pentru cei ce nu pot veni la mire" (GPP). „De la douăsprezece noaptea, când se adună toți oamenii și de la socru mic. Să mâncau două feluri de mâncare până la orez. La urez ieşeau afară nunul cu *stropolitorul* și strângeu banii de la oameni. Îi dădeau socrului. Apoi se servește orezul și joacă până a doua zi. Toți cei care au servit nunta, *stropolitorii*, oamenii socrului porneau prin sat cu rachiul până duceau nunul acasă" (GCnCn). „A doua zi, luni dimineață, *oarda* nunului se adună la el acasă. Vin jucând rachiul la mire. Îi pune la masă și-ncepe *darea*, la masa mare" (GȚȚ). „Dacă e spațiu, invitații stau la masă odată toți. Dacă nu, stau mai întâi oamenii naşului" (GCțCo). „Toți. Dacă nu încap, întind mese și în vecini" (GCvCv). „Nunii cu alaiul lor și cu mirii stau la masă odată, iar socrii pe urmă" (GGrGr). „Oamenii socrului se pun la masă în altă odaie. Dacă nu încap, îi duce și la vecini. Cavalerii deoparte și cei căsătoriți deoparte" (GCoCo). „Întâi se respectă naşii cu rudele lor, la urmă, *ostenitorii*" (GMnMn). „Dacî încap, stau cu toții la masă, dacă nu, se respectă la început invitații nunului cel mare, după aceia, invitații socrului, apoi rudele apropiate și ostenitorii" (GCC).

„Duminică sara. Era masa oamenilor. N-ave voii sî mai intri un flăcău acolo, nici neam cu nirili sî ci fost!" (ITtTt). Masa mare se pune după miezul nopții, „după ce pleacă tineretul" (IHO), „când au venit majoritatea invitaților" (ICuB), „după ce s-a adunat poporul" (ILL), după ce se-ntoarce nunul de acasă, ca *să ia paharele*" (ICpB), „ca să aibă timp să pregătească și să sosească părinții miresei cu alaiul lor" (IOO) și „ca să apuce a se odihni nuntașii și ca să fiarbă bucatele" (IBV). „După masa de cununie mergeu la mire acasă la *datu mâinii*. Gospodarii și cavalerii dau un bacșiș sau grâu, păsări, fasole, țolici, ogheal. După *datu mânii* începe giocu. Pi la douăsprăzăci-unu noaptea, sî pune *masa mare*" (IMșMș). „Masa mare se așaza la miezul nopții, după ce *se dă mâna*" (ICsCs). „Pe la zece sî pune masa acasă la nunii cei mari, de unde tot alaiul vine la casa mirelui. Mirele cu mireasa işău înainte, ținând în mâini lumânări aprinse. După ci sărutau mâna nunilor și-a celor mai bătrâni îi invitau înăuntru la masa cea mare" (IRgRg). „Erau două mese mari: una a nunilor, duminică seara, și alta, luni seara, pentru socrii mici" (IHrP). În mai multe localități, masa cea mare se punea luni după-amiază (ICsC, IIA, ILB, IMcR, IMnMn, ISL, ISdSd, ISnS, ITtU, IȚgȚg, IȚuȚu, IVsC, IVsVs). „De obicei, se puné masa pentru toți odată. Toată lumea era tratată cu cinste" (IHrP). „Stau toți la masă, grupându-se după rudenie" (ISrSr). „La masa mare, lumea se așeza după rang și rudenie. În capul mesei erau socrii cei mari cu soacrele. Din masa principală pornesc apoi două mese, una la dreapta și una la stânga. În dreapta erau rudele miresei, iar în stânga, ale mirelui. Lângă socri se puneu feciorii lor cu nevestele, apoi ginerii, frații ori surorile socrilor. Dacă mirii aveu bunici, aceștia stăteau lângă socri. Rudele se așezau în ordine, apoi cumătrii, prietenii și megieșii" (IOO).

„Toți odată. În capăt nunii cu neamurile mai de aproape. Cari-i mai gros în pungă stă mai aproape de ei" (ICsCs). „Dacă este loc, stau cu toții odată. Dacă nu, într-o odaie erau nunii cu oamenii lor, în alta socrii cu fata, pe sală muzica și rudele mirelui" (IVsVs). „Toți nuntașii stau odată la masă cu nunul cel mare, care stă în capul mesei. Cei mai de frunte gospodari ocupă loc la masă lângă nuni și dau bacșiș mai mare decât ceilalți nuntași" (ICsCz). „Întâi stau ai nunului, apoi ai socrului cu băietu și apoi ai socrului cu fata" (IMlC). „Dacă spațiul nu permite, se pune masa în serii" (IPiB). „Intră întâi nunul cu ai lui. Rudele rămân cu socrii la urmă" (ICpB). „Stau la masă în mai multe serii. Se ține seama mai întâi de oamenii veniți din satele vecine, apoi de megieși, și, la toată urma, stau la masă neamurile mirelui și ale miresei" (IBlM). „Se face o masă cu invitații nunului în prima seară și cu invitații socrului în a doua seară" (IScSc). „Nunii cu invitații lor, duminică sara. Socrii mari și mici, luni sara" (ICpP). „Nunii și socrii nu sî mai așezau, mergeu cu stecla și cu paharu la toți

nuntaşii. Socrul cu fata, tot la fel, era deoparti la masa lui, şi viné la fiicari, cu pâini şî cu ţuicî" (ITtU). „În două serii. *Alergătorii*, cei cari sărvesc, stau a doua sară" (IHlHl). „După ce au terminat toţi ceilalţi, se aşezau la masă stolnicii, adică cei care au servit" (IOO). „Stolnicii rămân la urmă" (IEE). „*Alergătorii* care servesc la masa mare erau puşi la a doua masă" (IMţB).

Masa mare se aşeza la miezul nopţii, ca să aibă timp să ajungă nunul cu oamenii lui (NCsM, NPşPş, NVA, NZT) şi socrul cel mic cu alaiul său (NCCn, NHB, NPpB, NPtPl, NPtS, NZZ). „Duminică noaptea era aşazată masa cea mare pentru familişti, invitaţi cari aduc *daruri*" (NCnV). „S-aşazau la masă toţi odată. Se ţinea seama de gradul de rudenie şi de prietenie. În capul mesii stăteau nunii, apoi socrii mici şi socrii mari, apoi invitaţii nunilor şi ai socrilor" (NPeT). „Invitaţii stau la masă toţi odată. Pentru neamurile apropiate se mai pune încă o masă, la *uncrop*, marţi" (NIB). Nuntaşii stau la masă toţi odată (NBhI, NIC, NII, NIR, NPeB, NSgV, NŞG, NŞŞ, NUU). În aceeaşi încăpere se puneau mai multe mese. „Trei mese: masa nunilor cu invitaţii lor, la care se aflau şi mirii, masa socrului mare şi cea a socrului mic" (NZT). „La masă stau toţi invitaţii odată, numai cei care au ajutat la împărţirea mâncării stau la masă abia marţi" (NIBt). În alte cazuri, masa mare se pune în mai multe serii (NBdG, NDM, NGmGm, NGmT, NHB, NPtG, NPtS, NTPr). „În mai multe serii. Era cam un nun la fiecare cap di masă" (NGţGţ). „În serii. Întâi masa nunului, apoi masa socrului mic iar către ziuă, masa socrului celui mare. Între timp, se mai pun mese mici pentru cei rămaşi sau grăbiţi" (NVnVn). „Pi rând. La început străinii şî apoi neamurili" (NPpB). „Care cum intră la masă" (NPşPş). „Duminică sara, socrul cel mic cu un nun, luni sara, socru mari cu celălalt nun" (NCCn).

„Cam la şasă ore după masa de cununie, sî pune masa cea mare" (SDL). „Masa cea mare sau *masa de pripoi* era aşazată odată cu noaptea, după ce vineu şî nuntaşii miresei, în frunte cu nunii ei şi cu socrii mici" (SCfŞ). „Sî mere întâi după socrii cei mici. Sî strâng nuntaşii miresei şî vin toţi la mire acasă. Şî apoi sî aşeza masa mari" (SŞM). „La noi sî faci numai masă mare sau *pripoî*" (SSjSj). „Duminică seara – masa mare. Bărbaţii se aşezau pe laiţe în jurul mesei, iar femeile în spatele lor, tot pe laiţe" (SRB). „Toţi nuntaşii stau odată la masă. În camera unde erau mirii vineu la masă nănaşii, socrii şi oamenii mai bătrâni, iar în altă cameră stăteu la masă gospodarii mai tineri, feciorii şi fetele" (SPsG). „Stau odatî tăţi. Nunu-i sărveşti. Fiecari sta la masă cu cari sî-mpaca mai ghini. Tăci locurili-s ĝi cinsci" (SDL). „Sî puneu toţi odatî, după rudenii, după prietenii. Înainti sî aşazau laiţe pi *calaburi*. Laiţâli pi cari şâdeu barbaţii erau mai nalti" (SPoPo). „La masă stau toţi odată, se pun

Scanned with OKEN Scanner

mese şi-n şură şi la vecini. Erau rânduiţi după înemurire, după vârstă, după cinstea care li se dădea la nunta aceea" (SClBr). „Stau odată toţi la masă. Lângă miri stau naşii, apoi socrii cei mari, apoi fraţii şi surorile, neamurile şi la urmă ceilalţi nuntaşi" (SPjD). „La masa mare stau absolut toţi cei ce au fost chemaţi. Oamenii din partea miresei stau la o masă, cei din partea mirelui la alta, cei ai nunului mare la alta, în aceeaşi încăpere sau în mai multe camere" (SŞTm). „Dacă erau nuntaşi mulţi, s-aşezau la masă în mai multe serii. Întâi îi serveu pi cii veniţi mai di diparti" (SClB). „Pi rând. Cari cum vin" (SRB). „Pi rând. Întâi străinii. Neamurile mai la urmă" (SVtVg).

„La ora douăsprezăci, în noaptea duminicii, sî puné masa cea mare, când sî făcé darea şî primeu mirii cadourile" (VRGi). „Cam după şăsî oarî di la masa di cununie. Între timp unii sî mai duc acasî, cî mai au di trebăluit, unii n-aveu bani distui şî sî mai împrumutau prin sat, văzând cî-i *dare* mari" (VPdPd). „Unii aşezau masa după o mică pauză, în timpul nopţii, iar alţii încep masa luni dimineaţă, după ce în timpul nopţii s-au odihnit" (VPdR). „Duminică seara, sau, care puté sî facî nuntî mari, o puné luni" (VDmV). „Duminică seara se distrau acasî la nun. *Masa de dar* se aşeza luni dimineaţa" (VIvIv). „La noi se aşeza luni seara şi se sfârşea marţi la prânz" (VVşVş). „Persoanele străine stau întâi la masă, iar la urmă socrii şi rudele apropiate" (VICş). „Toată lumea sî puné odată la nuntî: mirii în cornu mesii, apoi nunii cei mari, socrii şi rudele mai apropiate" (VZrZr). „Odată cu toţii, împărţindu-se şi prin case vecine. Au întâietate rudele, prietenii şi cunoscuţii nunului, apoi ai mirelui, ultimii ai miresei" (VTnTn). „Odatî cu toţii. Da mai întâi oamenii nunului, pintru cî ii ridicî *darea*. Sî grupeazî fiicari după omul care i-o chemat" (VPdPd). „Împreună cu toţi. Întâi se aşeza nunul cu oamenii lui, socrul cel mic cu oamenii lui şi la urmă socrul cel mare cu oamenii lui. Socrul cel mare, ca om de casă, cu oamenii lui şâde mai la urmî" (VAP). „La urmă rămân rudele apropiate, care mai saltau daru, dacă videu că suma e prea mică. Aici era nădejdea, de multe ori, când cheltuielile erau mari" (VVşVş). „Toţi stau odată la masă, afară de nuni care au grijă ca lumea să fie bine servită" (VGrGr). „Dacă n-aveu loc, sî puneu la masa mare în mai multe serii. Rudele mai apropiate, fraţi, surori, unchi se aşezau la masă primele pentru că dădeau bani şi daruri mari şi *ridicau* masa" (VVoO).

„Masa mare se aşeza după unu noaptea, duminică, spre luni, după ce nuntaşii s-au mulţumit de joc" (VrBPr). „Era mai întâi sara *masa colacilor*, cu puţină lume, când se aprind lumânările şi se pun într-o cofă cu mălai. Apoi *masa darurilor* sau *masa cea mare*. Apoi *zarahia*, adică strângerea darurilor. Banii se legau în batistă şi se băgau în sânul miresei. Se continua masa cu

Scanned with OKEN Scanner

nunul în capul mesei" (VrRȘ). „Stau toți odată. Se face în așa fel încât să aibă loc toți, chiar dacă închiriază încăperi în sat" (VrBlBl). „Stau toți odată. Cei din partea nunului la un loc, cei ai socrului mic la un loc Făceau și la vecini, dar nu pe serii" (VrShB). „Nunul ăl mare stă în capul mesei și dă noroc cu toți, pe o linie" (VrBdBs). „Dacă erau mai mulți, se așezau la masă în serii. Întâi cei străini, la urmă rudele" (VPgM). „Nu întotdeauna au loc toți odată. Stau mai întâi oamenii nunului, apoi ai socrului mare și apoi ai miresei" (VrPP). „Oamenii nunului stau întăi, apoi socrii cu oamenii lor. Socrul nic vine la cel mare, cu oamenii lui, pentru că el a făcut masă ziua" (VrVV). „Dacă nu aveu loc pentru toți, intrau întâi oamenii care erau cu nașii" (VrSR). „Întâi oamenii nunului. Rămâneu la urmă rudele mai apropiate ale mirelui. Acestea plăteau abia la *masa colacilor*" (VrRȘ).

B.II.19. Dezlegarea mesei celei mari

Înainte de a începe ospățul cel mare, au loc mai multe gesturi rituale care culminează cu *orația de slobozenie* a mesei. „Nunul mare dă bineț: «– Bună dimineața, cinstiți nuntași!» Se spuné întotdeauna bună dimineața, ca să fie mirii harnici. Apoi rostea *Tatăl nostru* sau *Crezul*" (BMtMt). „Nunul cel mari anunțî masa și-i roagî pi meseni să ia loc. Sî aprind lumânării și sî spuni *Tatăl nostru*" (BPjPj). „Nunul spuni rugăciunea, închinî un pahar cu țuicî în cinstea finilor și a tuturor mesenilor" (BȘtcmR). „Vornicul face dezlegarea mesei" (BBzBz).

„Înainte, când intra la masă nunul și nuna erau spălați pe mâini. Mirele și mireasa le turnau apă într-un castron, pe care apoi îl vărsau la pom roditor, spre răsărit. Li puni un bacșiș în craston. Li dau un șărvăt cari rămâni tot a lor. Șărvătu cari-l pun la gât sî chiamî poclon" (BtVdB). „Nașul rostește o rugăciune, apoi sloboade masa" (GGrGr).

„Vornicu spunea dezlegarea mesei. Gusta el întăi din mâncare: «Dicât sî moarî oastia împăratului, / Mai bine să moară vornicu satului»" (ITgBz). „Vornicu merge cu linguroiu și gustă din bucate apoi spune: «– Bună sara, cinstiți meseni, / Socru ist mare di casî / Ni-o dat pi samî / Această masă / Și eu, ca trimis împărătesc, / Pe dumneavoastră vă poftesc / Să stați la masă ca acasă, / Că se-nchină socrii și nunii / Cu pâne de grâu / Și farfurii pocosite, / Cu bucate umplute»" (IVsVs). „Vornicu chema oaminii la masî, făce coraj la nuntă" (IVnVn). „Vornicul începea oratia de dezlegare a mesei: «– Poftim, luați / Din pâne și din sare, / Din darul Sfinției Sale»" (IHrP). „Vornicul gustă din mâncare și zice: «– Poftiți, cinstiți meseni, / Serviți și nu bănuiți / Bucatele-s sărati, chiparati, / Pentru dumneavoastră aranjate»" (IPșB).

„Vornicul spune: «– Oameni buni, / Luați și ospătați / De sănătatea mirilor / Și celor ce-au pregătit»" (IPlB). „Vornicul îi îndemna: «– Poftiți, nuni mari și gospodari / Și serviți la masă mâncare bună»" (IPșS). „Nunul dă dezlegare mesei cu cuvintele: «– Iubiți meseni, / Luați, mâncați / Și vă veseliți, / Ca la nunta din Cana Galilei»" (IBlM). „Nunul îi ruga pe nuntași să ia loc la masă: «– Bună dimineața, / Cinstiți meseni, / Bine ați venit, / Luați și serviți / Din ceea ce se află pe masă»" (IIA). „Nunul rostește *Tatăl nostru* sau altă rugăciune, după care se servește masa" (IPrPr). „Se spune întâi o rugăciune, apoi stolnicul spune orația de dezlegare a mesei mari" (IHoHo). „Când se așeza lumea la masa mare, prima dată s-aduceu lingurile. Bucătăresele băteu din lingurile de lemn, cam câte patru-cinci linguri în fiicari mânî. Lăutarii cântau *dansu lingurilor*. Bucătăresele vin jucând și se-nvârt împrejuru nunului, iar nunu trebuié sî li dea bacșiș" (ICrCr).

„Vornicul rostește o orație de dezlegare a mesei celei mari" (NDlDl). „Vornicu di casă invită poporu la masa cei mari a nunului și socrilor" (NZZ). „*Slobozenia mesei* o spuné vornicelul de închinat" (NCnV). „Vornicul rostește o *conocărie*, apoi zice *Tatăl nostru*" (NZT). „Vornicelul invitá poporul la masa cea mare" (NGrGr). „La începutul mesei celei mari, nunul le mulțumești nuntașilor pentru plăcerea de a petrece împreună la nuntă, urează finilor multă sănătate, fericire și noroc în căsnicie, apoi spune tuturor: «– Poftă bună!»" (NDH).

„Vornicul de gloată îi poftea la masa cea mare: «– Poftim la masă, / Oameni buni și cinstiți gospodari!»" (SSjSj). „Vătăjelul de masă rostea o orație apoi îi pofte sî gusti din bucati: «– Poftim la cinsti, / Apoi la ospăț. / Poftim, luați / Și ospătați»" (SPnG). „Înainte de a începe nunta, se făcea închinarea mesei de către un om al socrului mare, care, de obicei, era cam bun la glume: «– Cinstiți meseni, / Ca trimis al socrilor mari, de casă, / Vă poftesc să luați, / Să ospătați, / Cu pahare să-nchinați»" (SBtBt). „Dacă la masa mare era un preot, el binecuvânta masa. Apoi *rânduitorul* închină lumânările de la cununie nunilor. Tinerii spălau mâinile nașilor care dădeau drumu la bani di metal în apă" (SSvSv).

„Muzica le cânta *ruga*" (VVeVe). „Nunul invita lumea la masă, urându-le poftă bună" (VDmV). „Nunul cel mare se scula în picioare, aprindea lumânările și zicea: «– Bine ați venit, / Cinstiți meseni, / Venirea dumneavoastră / Să fie într-un ceas bun, / Luați și mâncați, / Beți și vă veseliți»" (VBcB). „Un bătrân sau nunul cel mare spune *Tatăl nostru*, ca dezlegare a mesei" (VrBdBs). „Nunii cei mari rostesc *Tatăl nostru* și poftesc pi oameni, ca sî ieie și sî ospăteze" (VrTtBv).

Scanned with OKEN Scanner

Oraţia de dezlegare a mesei debutează cu invitarea făcută de vornic într-un mod ceremonios. Nuntaşii erau consideraţi cei mai aleşi oaspeţi ai unei petreceri împărăteşti: „– Bună seara, / Masă frumoasă, / Meseni dumneavoastră, / Ce staţi şi din bucate nu luaţi? / Căci domnul mire, / Când v-a văzut, / Foarte bine i-a părut, / Mese a întins, / Făclii a aprins, / Peste feţe de mese, / Alte feţe de mese, / Linguri poleite, / Farfurii zugrăvite, / Bucate potrivite" (IScSc). „– Ascultaţi cinstiţi nuni mari / Şi gospodari / Ce v-aţi adunat / La această casă / De Dumnezeu blagoslovită masă, / Ce v-au aşteptat socrii mari, / Cu mirele şi mireasa, / Ca să ne înveseliţi casa / Şi v-au aşteptat cu mese întinse, / Cu făclii aprinse, / Cu bucate bune, / Cu rachiu de prune / Şi cu vin de Odobeşti" (NPşPş). „– Ascultaţi, cinstiţi meseni, / Pe care v-au adunat / Milostivul Dumnezeu / La această casă / Şi de Dumnezeu / Blagoslovită masă. / Se închină domnul mire / Şi doamna nireasă / Şi părinţii domniilor lor, / Cu lumânări aprinse, / Cu mese întinse. / Este aşternut pe masă, / Covor roşu de mătasă / Cu talgere zugrăvite, / Linguri poleite / Tingiri jmălţuite / De la Ţarigrad venite" (NTrTr). „Cinstiţi meseni şi nuntaşi, / Cu toţi împrejuraşi, / Eu, ca trimis împărătesc, / În numele gospodarilor de casă, / Vă poftesc / Să şedeţi cu toţi la masă, / Să ospătaţi ca acasă. / Sînt mâncări / Feluri felurite, / Băuturi nesorocite / Şi sahanuri ferecate" (SPsG). Gazdele îşi aşteaptă invitaţii „Cu mese-ntinse, / Cu făclii aprinse, / Aşternut pe masă, / Covor verde de mătasă, / Cu talgere zugrăvite, / Linguri poleite, / Tipsii jumulţuite, / De la Ţarigrad venite" (BBL).

Vornicul, stolnicul ori vătaful insistă ca mesenii să guste din bucate: „Buna vreme, buna vremi, / Cinstiţi nuni mari, / Cinstiţi socri mari, / Cinstită casă, / Cinstită masă, / Cinstiţi meseni dumneavoastră. / De ce staţi şi nu mâncaţi, / Ori pe mine m-aşteptaţi? / Luaţi din pâine, din sare, / Din darul Sfinţiei Sale; / Care cu furculiţele, / Care cu linguriţele" (ISrSr). Anticipând un posibil refuz, oratorul se oferă să înceapă el însuşi ospăţul. În acest moment textul imită gestul ritual, căci cel care dezlegă masa, gusta din mâncare şi spunea: „– Ospătaţi, căci bucatele sunt bune!" (NBhI). Sacrificiul invocat de vornic, aduce în text o undă de umor: „Sau poate vi-i frică de otravă? / Ia, să iau eu întâi, / Că eu sînt ficior di babă / Şî nu mi-i frică di otravă!" (BBzBz); „Şi, mai bine, / Decât să moară un sobor, / Mai degrabă să mor eu, / Un sângur om, / Decât să moară oastea împăratului / Mai bine să mor eu, / Vornicul satului" (NIB); „Dacî vi sî pari / Cî-s bucate otrăvite, / Va gusta vornicul înainte, / Că decât a pieri atâta lume, / Mai bine un păcătos ca mine, / Dacă vi sî pari, / Cî-i băutura otrăvită, / Va gusta tot vornicul înainte, / Căci decât să moară atâta adunare, / Mai bine el, / O arătare" (NPşPş); „Decât să moară un sat frumos, / Mai bine eu, un mic mincinos" (ISrSr).

Scanned with OKEN Scanner

Un pasaj amplu al oraţiei este dedicat peripeţiilor celor care au preparat mâncarea pentru nuntă. Bucatele sunt nesărate şi nepipărate, pentru că „Ocnele şi Galaţii au fost departe, / Săniile nu erau legate, / Drumurile întroienate / Şi n-au putut răzbate" (NBhI); „Ocnili-s tare departe. / Am trimes şi noi / Nouă cară / De-astă vară / Şi-i vorba să vie / Pe la o poimâni sarî" (ITnTn). „Că Ţarigradu cu chiper e departe / Şi nu-i drum nici de car, / Nici de corăbiuţă / Şi am trimis una astă-vară, / La Crăciun, / Şi nu au sosit nicicum" (NTrTr).

Nuntaşii sunt îndemnaţi să lase la o parte orice prejudecată şi să mănânce fiecare cum poate: „Luaţi cu ce năpădiţi, / Babele cu labele, / Moşnegii cu degetele" (NTrTr); „Care cu furculiţele, / Care cu *brâncuţele*" (BBL); „Dacă n-aveţi linguriţi, / Cereţi de la vecine, / Că neam de răsneamul nostru n-a avut!" (IScSc).

B.II.20. Paharele dulci

Înainte de închinarea darurilor şi de *bănit*, are loc ritualul paharelor dulci. Cel mai adesea, un vornic închină paharele dulci la toţi cei care participă la masa mare. Acest oficiu mai este făcut de *conăcar* (BBzBz, BLO, IRR, ISL, SFoO, SFoŢ, VICş), *lehău* (SDaO, SPsA, SPsG, SSrZ), de *naş* (BGlM, BMtMt, GMnMn, GND, SUlL, SUlUl), de *nun* (GNP, GPP, GPcPc, NZT, SHB, SHM, SPoPo, VIvPg, VLL, VLR, VMlL, VrBdBs, VrCrR, VrRŞ), *paharnic* (SFnFn, SFvFv, SGlGl, SGlH), *rânduitor* (SSvSv), *stolnic* (BHD, BPtF, BŞtcmR, GRR, GSvSv, SBşBş, SMM, SSaP, VGvGv, VOlT, VRR, VTvS), de *turc* (BtCnCn, BtDaB, BtPlPl), de un *vătăjel de casă* (SPnG, SŞdŞd), de un *vornic de casă* (ILL, NZZ, SPnPn, SRB, VDmV, VŞtB), de un *vornic de gloată* (ICsC, IIA, ILnG, IMlMl, IMnMn, ITnS, IŢuŢu, VŞtCţ), de un *vornic de loc* (BMtŢ), de un *vornic de masă* (BVGd, IBP, IBlM, ICpP, IHO, IScSc, ITgBz) sau de un *vornicel* (BtDaE, BtII, BtLC, BtMiPn, BtMiR, BtPlPl, BtVlVl, IBP, IBtM, VTnTn, VVoA).

Uneori, închinătorii paharelor dulci sunt mai mulţi. „Erau trii paharnici. Unu anunţî omu, unu mergi cu farfuriile şi lingurili, al triilea umpli paharu dulci. Totul la *pripoi*, la daruri" (SFnFn). „Trei paharnici: unu închină şi strigă, unu toarnă în pahare şi unu strânge banii" (SGlH). „Trei oameni: din partea mirelui, a miresei, a nunului mare" (SPjD). „Erau trii paharnici: un perceptor şi doi meliţoi" (SAA). „Pot fi doi-trii, după cât popor este în sală" (BSoC). Unii închinători au rămas în memoria sătenilor. „În satul Târpeşti erau trii. Doi bătrâni, Ion Zăchiş şi Neculai Burdelea şi unul tânăr, Toma Burdelea" (NPeT). „A fost unul, Gheorghe Vârlan, de la care au învăţat ăştia de-acuma" (ITnTn). „Mai cunoscut era Grigore Stafie din Drăgăneşti" (NBdD). „Unu singur era mai

Scanned with OKEN Scanner

priceput, Matei Bucur" (BOH). „Acuma este numai unu cari ştie rânduielili la nunți, Ion Vamanu" (NGmGm). „Erau mai mulți. Am apucat să-i ascult pi Roman Balahură şi Tică Ciornei" (SVmVm). În unele localități, obiceiul închinării paharelor dulci este astăzi mai puțin respectat. „Înainti umbla un singur om şi închina în locul nunului. Astăzi, după ce a închinat nunul, toți se servesc singuri, ca să nu mai iroseascâ timp" (BŞtcmR). „Când se dau darurile, mirele şi mireasa vin pe o parte şi pe alta şi cinstesc toată masa. Nu se spune închinare la pahar dulci" (VrRŞ).

Prima dată paharele dulci sunt închinate nunilor (BBL, BBsA, BLpLp, BPjPj, BPtS, BSoC, BUU). „Le închina conocarul mai întâi nunilor celor mari, că ei erau conducătorii nunții" (BBzBz). „Vornicu satului. Prima datî nunilor, pi urmî la mesăni, la rând. Sî-nchina nunilor, pintru cî ii îs capii nunții şi tot ii dau bani mulți" (BHmHm). „Mai întâi i sî dau nunului ceal mari, pintru cî el îi mai respectat, el conduce nunta" (BOnTț). „Paharili erau închinate mai întâi nunilor, cî ei au primul rang la nuntă" (BOrOr). „Înainti de-a strângi daru, un stolnic c-o tablá, cu două pahară, cinstea nunii şi spunea: «– Nuni mari, de-asarî aț mâncat, / Aț băut, aț petrecut? / De-acum cu ci-i dăruiți / Pe aceşti doi fini ai dumneavoastră?» Vineu mirele şi mireasa cu două prosoapi frumoasî şî stolnicu cu două pahară de vin; muzâca li cânta şi li făce *turnatu pe mâni* naşilor. Naşii țâneu pumnii. Cei de la nuntă, de la masă, chiuieu. Mirele le da prosoape să se şteargă, apoi le puné după gât. Sî spalî şî mireasa di domnişoarî şî mirili di cavaler!" (BŞtcmR). „Paharele dulci se închină mai întâi naşilor, socrilor mari, celor mici, rudelor apropiate, apoi celorlalți nuntaşi" (BBlBl). „Întâi închină naşul şi tot el dă la fiecare nuntaş. Unii cer să le cânte muzica, alții nu. Muzicanții aveu pregătit pentru fiecare câte un cântec" (BGlM).

Cele mai alese cuvinte se spun la închinarea paharelor dulci naşilor, mirilor şi socrilor. „La niri, socri mari şi nici sî spun vorbi multi şî mai frumoase, la ceilalți, glumețe" (BOrOr). „Le-nchină vornicu pe o tavă cu pâine şi sare. Spune cam aceleaşi cuvinte la toți, cu unele improvizații, adecvate fiecărui mesean" (BBzBz). „Le spune după om" (BPjPj). „Închinăm cu vorbe alese la toată lumea, cî altfel sî supărau nuntaşii. Da mai repidi. Altfel, dacî spunem rar, ni prinde a doua zi. Mai rar şî mai frumos spunem numa la nuni" (BHmHm). „– Domnilor nuni, / Ca nişte păuni, / De-asară de când a înserat, / Ați băut, ați ospătat / Dar cu păhărele ca aiestea / Nu ați închinat, / Pe dinafarî zugrăvite / Pe dinăuntru spoite, / Cu zahăr, cu miere îndulcite, / Pentru gurița dumneavoastră pregătite. / Vinul acesta, făcut la Odobeşti / Şi adus pe la Cotnari, / Băgați mâna în buzunar, / Scoateți banii cei mai mari!" (BBzBz). „Noi ne-nchinăm / Cu două butoiaşe de vin de Odobeşti, / Cu cercurile de alun, / Cu

Scanned with OKEN Scanner

doagele de măslin" (BPtG). „Ajungă-te voie bună, / Frate cutare, / Iată, se închină domnul mire / Cu doamna nireasă / Şi nunul cu nuna cea mare, / Cu toți mesenii dumnisale, / Cu aceste două păhărele cu vin / Şi cu o băsmăluță de in, / Cusută cu fir şi cu mătasă, / Pe sama dumneavoastră aleasă, / Vă rog a primi / Şi a nu bănui, / Căci, dumnealor, dacă vor trăi, / Acestea le vor mări" (BBL).

„Vornicul închina paharele dulci mai întâi naşilor, căci ei conduc nunta" (BtClP). „Mai întâi părinților miresei şi mirelui, apoi naşilor şi celorlalți" (BtMiR). „La naşi, la socri şi la fiecare familie, soț şi soție" (BtMiC). „Le închină unul mai bun de gură. Se închină întâi la nunii cei mari, fiindcă ei sînt cei mai însemnați nuntaşi" (BtŞtŞt). „Esti vornicel di serviciu cari ştie. Începi di la nunul cel mare: «– Buna zâua, domnule nun mari, / Primiți două păhărele, / Ca două viorele»" (BtCoCo). „Cele mai frumoase şi mai multe urări erau adresate naşului şi socrilor" (BtDnDn) „Cam acelaşi cuvinte, li-nfloreşti şî el cum poati" (BtŞnŞn). „Poftim două păhărele cu floricele, / Ca două păsărele / Cu vin ghiftuite, / Cu cafea îndulciti" (BtSlSl). „La fețele dumneavoastră cinstim, / Cinstim aur şi argint / Şi cuvântul cel cinstit, / Cinstim aur şi aramă / Şi cuvântul cel de seamă" (BtHdHd).

„Înainte de masă, nunul mergea cu un pahar plin de vin pe la fiecare nuntaş, închinând în sănătatea mirilor şi a nuntaşilor" (GNP). „La masa mare, când dă *darea*, la fiecare. Naşii dau paharele" (GMnMn). „Paharele erau închinate întâi naşilor de către doi oameni aleşi de socrul cel mare" (GGG). În mai multe sate gălățene nu se cunoaşte denumirea de *pahare dulci* (GCnCn, GCțCo, GCțCț, GCzB, GGhGh, GGrGr, GȚȚ). „Se închină paharele dulci mai întâi mirilor, urându-li-se noroc" (GUT). „Cele mai frumoase şi mai multe cuvinte erau adresate socrilor şi naşilor, rudelor mai apropiate" (GGG). „Li închinî stolnicul cu prosopu dat di mireasî: «– Bună dimineața, bună dimineața, / Cucoani nun, / Am vinit cu paharu plin, / Cu vin di la Odobeşti, / Cum îl bei / Cum îl plăteşti, / Cu hin di la Cotnar / Bei, bagi mâna-n buzunar»" (GBşP). „– Vă rugăm, / Ne găzduiți, / Cu două butoiaşe de vin, / Cu cercuri de fier" (GRR).

„*Păhăruțâli*. Întâi nunii, cari sî spală pe mâni, primesc două ştergare la gât de la soacra mică şi apoi iau păhăruțâli" (IVnVn). „Nunului i se închină prima dată, după ci-o plătit *bacşiş la apă*" (IMşMş). „Vornicul de masă. Întâi se închina nunului. El era capul lumii, comandantul mesei" (IBP). „Se închină paharele dulci mai întâi mirilor, nunilor şi apoi socrilor" (IBtM). „Nunului. El îi primu. Mirii îi toarnă vin şi el se spală pe mâini. Îi dau prosop" (ITgC). „Un vornic al socrului cu băietul închinî întâi la naş şî la neamurile lui, apoi la tătî lumea – tot aceea, numai numele le schimbă" (IMlC). „Nunu spunea: «– Vă mulțumesc frumos, / La cei bătrâni, ca la părinți, / La cei tineri, ca la frați»"

Scanned with OKEN Scanner

(ISL). „Cele mai multe şi mai frumoase cuvinte erau adresate mirelui şi miresei" (IBtM). „Nunului într-un fel, socrilor altfel şi celorlalți altfel" (ICpP). „Când închina la ciobani, lăutarii sunau din tălăngi" (ICsC). „Închinătorul ține seama de om, de firea lui, de vârstă" (IPşS). „– Bună seara, noi vă dăm, / Păhăruțe vă-nchinăm, / Păhăruțe pline, / Cu cuvinte bune, / Cu miere mieruite, / Cu zahăr zăhăruite" (IPbP). „Bună seara, / Poftim de închinați / Două păhărele / Şi la miri sî dăruiți / Ci puteți, / Să ajutați, / După vreri / Şi puteri" (IȚuȚu). „Poftiți două păhărele, / Ca două floricele / Cu vin dulce de la Cruce, / Cu mare cheltuială se aduce" (IIA). „– Nune mare, nune mare, / Dăruieşte, că ai stare / Finuții pâine şi sare, / Finului lanț cu inel, / Finii vacă cu vițel" (IRgRg). „Două păhărele, / Ca două floricele, / Cercuite cu cercuri de argint" (ISnS).

„Stolnicul le închină mai întâi naşilor, pentru că ei erau considerați cei mai de vază oameni din nuntă" (IMsMs). „Vornicelul începi cu primul gospodari şî ținni tot aşa mai diparti" (NŞŞ). „Vornicul închină *pahare de cinste, de onoare.* Mai întâi la nănaş" (NPtPl). „Vornicul. Mai întâi nunului. El îi şăfu nunții. Apoi socrilor mari şi pe urmă nuntaşilor" (NTPr). „Cam aceleaşi cuvinte" (NBtN). „Nu, diferite, depindi cum îl cheamă pi nuntaş, ce rudă este cu mirele" (NPeB). „Nu închinî paharili la fel, după cum îi fiecari om, după el închinî" (NPpB). „Le spune după meseria fiecăruia" (NCCn). „Le mai schimbă. Mai frumoase le zice nunilor celor mari şi mirilor" (NChB). „Păhăruțele sînt de cristal, / Aduse din Ardeal, / Vinul de la Odobeşti, / Să bei, să te veseleşti, / La pungă să te achipuieşti" (NTrTr). „Frunză verde-a bobului, / Azi e ziua nunului, / Să beie, să veselească / Şi din pungă să plătească" (NUU). „Două păhăreli, / Ca două floriceli, / Di sticlî zugrăvitî, / Cu zahăr zăhărâtî, / Cu vin umplute" (NDH). „Vin de la Odobeşti, / La pungă să te gândeşti, / Vin nou de la Parava, / Care nu se bea degeaba, / Cum iei paharu şi cinsteşti, / Trebuie să scoți banii, să plăteşti" (NChB).

„Un nuntaş bun ĝi gurî. Se închină întâi nunilor, pi urmî la socri, la neamuri mai apropiate, ş-apoi la tătă masa. Ş-atuncea cântî muzica pentru fiecare om, îi faci gustu lui" (SDM). „Mai întâi le închină la nunii cei mari, apoi la socrii mari, neamuri mai aproape, apoi la vecini, pretini" (SVmVm). „Ticuță Savin ura. Prima dată închina la nunii cei mari" (SHR). „Cel care închina la *pripoi* începea cu socrii cei mari şi continua cu naşii" (SMşB). „Cu naşii începea; care-s mai în vârstă, cari-s mai bănoşi, cari-s neamuri mai apropiate" (SFmFm). „*Rânduitorul* adresează fiecărui participant alte cuvinte, după vârstă, după ocupație, după fire" (SSvSv). „Le schimbă după om. Cele mai frumoase cuvinte spune la nuni şi la socri" (SMhMh). „– Nunuli, pe la câti nunți ați umblat, / Bani cu miili ați dat, / Nouă să ne dați / Nouăsute nouăzeci şi cinci / Şi vă mai poftim pe aici" (SPnPn). „Cu două păhărele de vin, de la Odobeşti, / Să

bei, să te veseleşti, / La pungă să te gândeşti, / Să pui mâna în buzunar, / Să iei galbeni de cei mari, / Să-i facim pe aceşti tineri gospodari" (SHB).

„Vornicelul închină paharele dulci mai întâi cuconilor nuni, pentru că ei sînt mai mari" (VAP). „Vornicul închina *coraghia* pi cari erau două pahare cu vin. O-nchina la nunul cel mare: «– Am venit de pe mări şi oceane cu coraghia, cucoane nunule!»" (VCsPt). „Ş-acu dăm bună sara / Cu acesti păhăruţî cu hin, / Hin bun sî vă-nveseliţi, / Cum beţi, cum îl plătiţi, / Adus di la Drăgăşani / Vechi di douâzăci di ani, / Ia poftiţi de primiţi / Şî cinstiţi" (VPdPd). „La logodnă şi la masa cei mari. Se servesc paharele în pragu" (VrVVş). „Închinătorul improvizează. Se duce mai întâi la nun" (VrTCl). „Se pun pe o farfurie două pahare cu vin, lângă pâine şi sare şi merge lăutarul de închină la fiecare" (VrShB). „Mirele se duce pe la fiecare şi le toarnă în pahar, iar nunu stă la masă şi închină" (VrMM).

B.II.21. Închinarea darurilor

La masa mare, după ce se închină paharele dulci, se fac daruri din partea mirilor, socrilor, nunilor şi a tuturor nuntaşilor. Uneori, aceste daruri sunt oferite după *deshobotatul miresei*, la sfârşitul ospăţului. Aceleaşi persoane care au închinat paharele dulci, închină şi darurile. „Odată cu închinatul paharelor, se dă şi darul" (BAA). „După ce a mâncat lumea, la *masa darurilor*. Puneu anume câţiva oameni de încredere, care umblau cu daruri. Întâiaşi dată, soacra mică dă cadouri nunului şi nunei. Înainte vreme, îi didea *trup dă cămaşă*, trii metri dă pânză junică şi prosop, colac sau cozonac. Nunii îi dăde bariz şi colac ori cozonac şi prosop. Nunu dăruieşte atunci tinerii cu bani şi-i dă miresei un bariz. Pă urmă merge în continuare cu darurile la toată lumea" (BCşCş). „La socri întâi şi la nuni pe urmă. Stolnicul închină bani şi ceriale, găini vii, purcei, alimente, vin" (BBuB). „Nunii dăruiesc întâi, iar socrii la urma nuntaşilor" (BMtMt). „După *legatul miresei*, rudele apropiate dăruiesc nunului iar soacra mare primeşte cămaşă de soacră" (BHB). „A doua zi după nuntă se închină *comaşul* cu rochia nunei, la masa mare" (BPtG). „Spre ziuă mireasa închină prosoape nunilor şi socrilor" (BPjBs). „La *hora cea mare* închină daruri mirele şi mireasa. Mai ales haine" (BUrUr). „La *hora legătoarei*, luni dimineaţa, când giucau socrii, mireasa dădea cămaşă cu pui soacrei mari ş-on ştergar di borangic; socrului îi da cămaşă şi ştergar" (BŞtcmR). „Le închină vornicul. Soacra mare primeşte o cămaşă, socrul mare, prosop. Nunii primesc prosoape şi colaci" (BDrDr). „La socri, se-nchină luni dimineaţa, la *hora miresei*, material de-o rochie, o cămaşă, un prosop" (BDmDm). „Înainte de a se aduce găina, mireasa închină nunilor şi socrilor prosoape mari, cusute pe fir, materiale pentru haine" (BBlBl).

Scanned with OKEN Scanner

Darul pentru nuni se cheamă *colaci* sau *corabie*. „La nuni se dau colaci: copturi, băuturi, cămăşi, rochii, săpun, bomboane" (BDfL). „*Colacii* nunilor, după ce s-au închinat, se dau înapoi, se pun bini şî nirii îi duc naşilor, joi, după nuntî" (BŞtcmR). „Înainte de închinatul darului la naşi, se făcea *spălatul*" (BŞtcmR). „Ţinea nunu pumnii şi mirele cu mireasa îi turnau vin. Aduceau mai întâi prosoapele nunei şi nunului şi după aceea aduceau colacii. Viné o *corabie* şi aducea pentru nună o rochie frumoasă, s-o poarte sănătoasă" (BŞtcmB). „Se-nchină nunilor corabia încărcată cu cozonac, zahăr, vin, rachiu, cămăşi, baticuri, rochii, prosoape" (BUU). „Iar cuconii miri, / Finii dumneavoastră, / Se închină cu această *corabie* încărcată, / De la Ţarigrad plecată. / Şî-n corabie ce se află? / Două jemne de grâu curat, / Să vă fie dumneavoastră de ospătat" (BMtMt). „Poftim şi un alt dar, / Pe lângă bani, / Ş-o pereche de juncani. / Cereale, porumb, grâu, / Fasole, cartofi, / Miei, purcei, / Ca să se facă gospodari şi ei" (BBuB). „La urmî, marţ sara, stolnicu închina darurile la socri. Apoi erau înjugaţi socru mare şi mic. Şi pe soacre le-njugau. M-a pus şi pă mine de trei ori în jug. Trei ficiori am avut şî trii cămeşi am luat. Soacrei şi socrului mare îi pun arhanghelii pe cap" (BOO). „Soacrei i se pun iţele la gât şi socrului căpestrele de la cai. Mirele şi mireasa le iau şi le pun la lăutari" (BOH). Nuntaşii dau bani şi cadouri: „O găină la mireasă, un bacşâş la mire. Înainti vremi sî dădea o baniţî di fasole, o sutî di chili di grâu, o sutî di chili di porumb, o ghiţâcî, o oaie, o placumă, o foaie de scoarţî" (BBsA). „O baniţă de grâu, o decă de ghin, o oală, bani" (BDmDm). „Bani, baniţe cu grăunţî, găini, hârleţ, topor, ci trebuié la o casî nouă" (BOrOr). „Le dau bani, le mai dau şi daruri: porumb, câte o oaie, un purcel. Neamurile le dau o ghiţâcî, sî aibî di sămânţî" (BHmHm). „Îi mai ducea miresî un plocon, câti-o strachinî di nuci, di sămânţî di cânipî, câti-on colăcel" (BOO).

„Odatî cu închinatul paharelor dulci sî dădeu nunilor plocoani. Îi dădé de-un rând di strai nunului ceal mari şi un rând di strai naşii. La urma nunţii, socri primeu câte o cămaşă di bumbac, lungă, şî erau urcaţi pi masî. Mai primeu şervete şi basmale di la nuntaşi" (BtCuB). „După acest pahar, / Poftim şi un alt dar, / O năframă de mătasă, / S-o ia nuna acasă, / Poftim ş-o rochiţă frumoasă / Primiţi şi nouă nu ne bănuiţi" (BtClP). „– Bună ziua, bună ziua / Horă mândră şi frumoasă, / Cinstiţi meseni dumneavoastră! / De dimineaţă ne-am adunat, / Am jucat şi am mâncat, / Dar la nunul şi nuna mare, / Nimic n-am închinat. / Pentru nuna mare, / Se dă o rochiţă de mătase, / Să fie tot timpul voioasă, / La nun, un şervet de in, / Să-i fie cheful deplin" (BtLL). „Când o luat paharele dulci. Nuna primeşte bariz, rochie, nunul, şărvăt mare cu flori şi o cămaşă. Socru primeşte cămaşă, soacra mare material de rochie, şervete. Fraţilor mirelui li se închină şervete, surorilor baticuri. Mireasa dă" (BtCpCp). „Dupa ci sî lua paharu dulci,

Scanned with OKEN Scanner

mama miresii trebuié sî deie daruri, sî legi nunii cu şărviti, cu stofî. Mama miresii leagî apoi pi socrii cii mari. Lega după aceea şî starostea" (BtDbM). „După ci terminî nuntaşii de stat la masî. Tot *turcu* le închină. El li gioacî şî apoi lăturaşii; el puni după cap socrilor şi nunilor darurile. Soacra mare primeşte material de-un costumaş, un batic. Înainti vremi soacra primea o cămaşî ş-o casâncî. Socru mare capătă cămaşă, prosop. Naşii primesc material de haine şi prosoape. Acuma, di la o vremi, sî dau daruri şî socrilor mici" (BtCnCn). „Pentru nuni se închină la masa de cununie, iar pentru socri, la masa de socri. Darurile constau din prosoape frumoase şi diferite obiecte de îmbrăcăminte" (BtCuCu). „Luni dimineaţa, după ce pleacă străinii, este masa socrilor, când se dau pocloanele la socri, cuscri." (BtVdB). „Spre dimineaţă. Vornicul le închină. Soacra primeşte cămaşă şi basma, nuna, material de rochie, şal. Soacra mică primeşte basma şi papuci" (BtGeA). „Nuntaşii dădeu bani, cadouri cumpărati di la magazin, apoi găini, răţî, gâşti, cârlani, oi, purcei, grâu, porumb" (BtDbDb). „Vin cu bani şî mai aduc un sac de făină, păsări, cartofi, un purcel, după voinţă şi putinţă" (BtGeD). „Giuruieu un nieluţ, un purcel, un giţăl" (BtCnCn). „Nuntaşii dădeu pi lângî bani, o dimirlie de grâu, grăunţî, popuşoi, cartofi, o oaie ori o nieluţî, un purcel" (BtCoCo). „Acuma dau mai mult bani, da înainti vineu duminica oamenii şî fimeili cu colaci, fasoli, făinî, cu ci aveu ş-apui, lunea, vineu di masî mari şî giuruieu un sac di cartofi, un miel, un viţel, care cum ave bunovoinţă şi cum puté" (BtŞnŞn).

„Înainte de *dare* se închină darurile la socri şi la nuni. Îşi închină socrii între ei, închină mirii nunilor şi nunii mirilor. Se dau materiale pentru haine, cămăşi şi prosoape" (GCţCo). „La nuni se dă *corabia*" (GBcH). „Sî puneau [pentru *corabie*] într-un lighean mari, doi colaci mari, frumoşi, şî un lucru cari i-l dădei nunului. Şî mai punei pentru nunu mari cămaşî, o sticlî cu vin şî – tot la fel ca la botez – douî batisti, douî lămâi, sau portocali, sau, mă rog, meri… Şî nuna mari, cân juca aiestea, îi dăde şî miresî *înapoi*: îi dăde o batistî, îi dăde o portocalî, o lămâi, on măr, ce-avea. Din astea pereche îi dădea-napoi" (Barcea – Galaţi, Mg. 678, I, 2. INf. Ioana D. Caraiman, 58. Culeg. L.C., 1989). „La nuni, *corabia*. La socri, când iesă cu danţu, le-nchină *comaş*. Se joacă, se chiuie" (GGhGh). „Când vinea *coraghia* cu doi colaci, două sferturi de ţuică, două lămâi, două săpunuri, ca la cumătrie, naşa da finei înapoi câte unu din lucrurile primite" (GŢŢ). „După ce se dezgătea, mireasa le închina, cu ajutorul unui om bun de gură, doi cozonaci, două lămâi, două săpunuri, o sticlă de ţuică şi materiale de haine" (GNP). „A doua zi, la dizgătitu miresii. Sî dau diferiti daruri: rochii, baticuri, fulare, prosoape" (GBşP). „La nuni se închină *colacii*, la masa mare, însoţiţi de daruri" (GCC). „La masa mare, socrul mare îi dator să facă pentru

nuni *colacii*. Li dădea cămăşi, prosoape, covoare, rochii" (GCnCn). „Luni dimineaţa, după ridicatul meselor. Nunii dau miresei, mireasa dă nunilor, mirele dă soacrei, soacra mare dăruia pe soacra mică. Rochii, prosoape, perne şi cămăşi" (GCțCț). „Nunilor li închina cămăşi sau câti zeci coţi di pânză, perne, prosoape. Acuma le dă şi covoare persane" (GCvCv). „Când începe a se lua *darea* la oameni, la nuntă, după ce dă *darea* nunul cel mare, urmează cu strânsul spre dreapta, nu spre stânga. Dacă merge spre stânga, nu merge bine" (GMtMt). „Nuntaşii dau obiecte folositoare la casă nouă, îmbrăcăminte, farfurii, servicii de vin, de lichior, tablouri" (GCzB). „Înainte dădeau, pe lângă bani, grâu, porumb, cartofi, miei, cârlani, purcei. Acuma dau pânzături, stofe, cămăşi, fuste" (BtVdVd). „Bani, un lăghiceri sau giuruia un sac di porumb, oi, păsări" (GSvSv). „Stolnicul închina: «Di la mini daru aista, / Mai puțân / Şî di la Dumnezău, / Mai mult»" (GRR).

„La masa ceea mare se dau pânzături mari de borangic nunilor, socrilor mari şi peţitorilor. Mama miresii le dăruia" (ICsC). „La nuni se închină întâi, iar la socri se închină la urmă. Nunii primesc şi doi colaci mari, înveliţi într-un ştergar sau într-o pânzătură" (IHHm). „La nuni sî-nchinau şărviti lungi di vo doi metri, înflorati; părinţilor băietului, cămăşi şi prosoapi" (IMțB). „Mireasa îi da soacrei darul la prag, batic, bertă, batistă, cămaşă. Soacra îi dăruia la fel" (IMcR). „La masa mare, mireasa era îmbrăcată de soacră şi se striga: «Ce fudulă-i noră-sa, / Că o-mbracă soacră-sa, / Îi dă catrinţă şi brâu, / Iar la urmă-i pare rău!»" (IOO). „Vornicul închina nunilor: «– Dar uite, tinerii s-au străduit / Şi au făcut o corabie frumoasă / Cu harabale de pâine şi cuvinte bune / Cu butoaie cu vin, / Să faceţi cheful deplin»" (IHO). „Luni sara. Li-nçinî vornicu acelea. Ci era: socrului, cămeşă, soacrii tot cămeşă, dar şi casâncî, cât de-o fustî, soacrei cei cu fata, papuci" (ITtU). „La urma nunţii. Îşi închinau ei între ei, unul la altul. Cânta muzica şî giucau şervetele, materialele de haine. Pe socrul cel mare îl urcau sus doi-trii oameni, îl legau cu funie de paie şî-l dădeu huța" (ISrH). „Nuntaşii dăruiesc bani, curci, găini, gâşte, oi, purcei, raţe, făină de porumb, de grâu, obiecte de uz casnic, haine, bibelouri" (ISnS). „Dăruieu câti-o stamboalî di grâu, di orz, di ovăz" (IRgD). „Înainti vremi mai dăruieu o oboroacî di pop'şoi, o oai, un purcel" (IBvBv). „La *giuruită* promiteu o stamboală di grăunţî, o cloşcă cu pui, aşternut de pat, ogheal, pernă" (IMşMş). „Le juruieu grâu, porumb, oi, purcei, *placumi*, perni" (ITtTt). „Neamurile mai giuruieu un stambol di grâu, un niel, o oaie, un porc, găini, o viţâcî, o vadrî di vin" (ICiCi).

„Darurile se închină la dishobotatul miresei. Vornicelul le închină. Soacra cea mare primeşte de la mireasă un rând de haine. Nunii primesc câte un

Scanned with OKEN Scanner

prosop" (NPtPl). „Când închină la lumi, tot la masî. Câte o cămaşă lungă socrilor, iar nunilor prosoabi lungi legati la o parti" (NVA). Nunilor mari li se închină *colacii* sau *corabia*. (NAA, NGmGm, NGmT, NGnC, NIcA, NPeB, NPtD, NPtS). „Sî pun într-o covată patru colaci, o rochie – cum vreu finii sî-i iei la naşî – rachiu, vin, orez, zahâr, şî o-nchinî nunilor. Nunii o ieu şî mulțumesc la fini. *Corabia* o puni pi masî. Şî nunu plăteşti finilor on dar di bani, cât poati el, cât sî ghizuie el sî deie, şî-i mulțumeşti. Şî *corabia* o ie ş-o duci într-o camarî uneva şî dupa nuntî naşu-şi ie *corabia*. Li dă un colac şî cinilor înapoi. Atâta, un colac li dă" (Bârjoveni – Secuieni, Neamț. Mg. 656, I, 11. Inf. Anica I. Mihăilă, 76. Culeg L.B., 1989). „– Bună dimineața, / Bună dimineața, nuni mari, / Iacă finii dumneavoastră cu ce se închină: / Au plecat la Țarigrad / Şi nouă corăbii au încărcat, / Şi toate s-au înecat / Numai a dumneavoastră a scăpat. / Dar în corabie ce se află? / Doi colaci de grâu spalat, / Ca să aveți de ospătat, / O rochie cu floricele, / Să o aveți de sărbătorele, / O bute cu vin, / Să vă fie cheful deplin / Şi o năframă de in" (NBhI). „– Ajungă-vă voie bună, / Nună mare şi nun mare. / Finii dumneavoastră de când s-au luat, / Multe oraşe au umblat / Sî v-aducî marfă pe plac. / O venit cu această corabie încărcată / Cu stafide, cu smochine, / Cu orez de cel bun / Şi, deasupra, c-o rochie frumoasă, / Să se gătească nuna cea mare, / Când o pleca nunul de-acasă" (NZT). „– Bună ziua, bună ziua, / Domnule nun mare! / Ziua o-nziuat / Şi dumneavoastrî nu vi s-o-nchinat. / Vi sî-nchinî finii dumneavoastrî cu doi colaci, / Bine îndulciți şi rumeniți, / Pentru fața dumneavoastrî gătiți; / Şi cu o butie de vin / Ca să vă fie dumneavoastrî / Cheful şi voia deplin. / Iar dumneatale, nunî mari, / Sî-nchinî o rochie lucratî-n *scumpie*, / Ca s-o aveți de fudulie" (NGmGm). „Luni, după nuntă, soacra este îmbrăcată de către noră cu cămaşă nouă" (NIR). „Mai nainti sî da cămeşă, o îmbrăca pi soacra mare ş-o juca ca pi nireasî. Lumea chiuié şî baba giuca di-i săreu poalili" (NCCn). „La sfârşitu nunții le închinî vornicu. Soacra mari primeşti catrinții, cămaşî, iar nuna primeşti o casâncă, un tulpan" (NPpB). Nora se închină soacrei „Cu această cămaşă frumoasă / Anume pentru dumneavoastră / Căci cucoana mireasă, / De când s-au rădicat / Multe târguri au umblat, / Straie frumoase să-ți găsească / Şi dumitale să ți se potrivească. / Şi văzând că nimic nu foloseşte, / Ci numai vremea prăpădeşte, / Caii la trăsură am înhămat / Şi la Țarigrad am plecat / Şi de-acolo această cămaşă ț-am cumpărat" (NTrTr). „– Bună dimineața, socru mare! / Vă închină domnişoara mireasă / Împreună cu toată masa / O cămaşă de bumbac, / Să vă fie dumneavoastră pe plac / Şi două păhărele cu vin de Odobeşti / Să bei, să te-nveseleşti!" (NBdP). „Poftim dar, din bună mână, / Să-ți fie de voie bună, / Să-ți fie de bucurie / De-acum pân-la Sântămărie, / Poftim!" (NTrTr). „La ridicarea hobotului şi la

Scanned with OKEN Scanner

masa mare nuntaşii giuruieu miei, păsări, purcei, stupi de albine, viței" (NBdD). „Înainti vremi sî giuruié cu un stambol di grâu, di pop'şoi, cu oi țâgăi, giti, găini" (NGmT). „Pi lângî bani li mai da perine, coverturi, covoarî, vase de bucătărie, lăicere" (NVS). „Li mai da ceava, vreo neluțî, vreo scroafî dacî ave. Spun: «– Di la noi mai puțân, di la Dumnezeu mai mult!»" (NŞŞ).

„La urma tătă a nunții, soacra cu fata ei dau, pi rând, cadouri. Li scot din traistî. Pentru nunî stofî di rochie, socrului mare îi da cămaşî şi prosob, ştergar cu pui, soacrei bertă şi catrință" (SDhDhM). „La *masa neamurilor*, vornicelul de casă închina daruri nunei, soacrei mari şi socrului mare. Mirele îi închina soacrei mici o pereche de *iminei* cu potcoave de alamă sau pantofi" (SRB). Darul nelipsit pentru soacra mare era o cămaşă înflorată, lucrată de mireasă, iar pentru soacra mică o pereche de papuci oferită de către ginere (SDhDhM, SFmFm, SGlH, SMhMh, SMlP, SPjD, SPnPn, SPoPo, SVmVm). „La *masa rudelor*, mama miresei închina prosoape şi alte daruri la nuni, la socri şi cumnaților" (SFoO). „Luni, la *masa de neamuri*, se dăruiau socrilor cămeşi, izmene, *şpințăr*, brâu, tulpan iar naşilor *mânişterguri*" (SHrHs). „După ci dizbracî mireasa, o gioacî pi soacra cei mari. O încingé cu o funie, îi puné o lingurî la spate, un culişer, ceva di bagiocurî. Apoi sî dădeu darurili" (SVaVa). „Luni dimineața sî dau darurili pe sâtă. Socrul mare era îmbrăcat peste haine şi legat cu o funie de fân" (SBşBş). „O joacî pi soacră cu funia di paie şî pi socru la fel. Mama miresei primé papuci pentru cî o alergat mult" (SPP). „Dupî ci-i «îmbrăcată» di noră, mama mirelui viné cu un pahar de rachiu la mama miresii: « – Frunză verde de zahar, / Mulțămesc cuscrî di dar. / – Nu fi, cuscrî, supărată, / N-ai dat fata di hargatî, / Ai dat-o di gospodinî / I-om da cheia casî-n mânî / S-a primbla din casî-n şurî / Ş-a ci gospodinî bună»" (SFnFn). „Când primea darurile soacra cea mare, femeili strâgau: «– Nu-i păcat c-ai legănat, / Cî frumos te-ai câştigat, / Nu-i păcat c-ai chinuit, / Cî frumos te-ai folosit»" (SHM). „După ce îmbrăcau soacra cea mare cu cămeşa, se striga: «– Nu-i păcat c-ai legănat, / Că frumos te-o îmbrăcat, / Nu-i păcat că i-ai dat țâță, / C-ai căpătat şi catrință, / Şi cămeşă cu altiță, / Frângioare-n flori bătute, / Izvozălu-i de la munte»" (SGlH). „– Soacră mare, soacră mare, / Pintru cât ai legănat, / Frumuşel ai capatat / Cămeşuică di bumbac, / Prigitoare cu trii ciri / Sî traieşti cu nora bini" (SSjSj). „Vornicul închină darurile pentru socri: «Mirele într-o barcă a sărit / Şi tocmai în Țarigrad s-o oprit. / Trei zile şi trei nopți / Pe ulițele Țarigradului s-a plimbat, / Haine scumpe a cumpărat, / Care mocăneşti a încărcat, / Cu drucul le-a legat / Şi ni le-a dat nouă în seamă, / Să le ducem ca pe palmă»" (SCpI). „Oamenii nunului dau bani, ai socrului aduc *colaci*, adică daruri şi bani" (SBşBş). „Unul da bani, altul un mieluț, grâu, cartofi, un viței, un purcel, ca sî-i

facî gospodari" (SPP). „Li dau bani, li dau câte o oaie, un ghiţăl cân fatî vaca" (SSdSd). „Sau bani, ori giuruiesc o oaie, un miel, un purcel, ci au" (SVaVa). „Blidărie, plapume, perini, covoare" (SUlL). „Pi vremuri sî dădeu şî oi şî viţei şî pâini. Acum, numai bani" (SŞM). „Mai aduc covoare, făină, poclăzi, perne, veselă. Înainti giuruieu un ghiţăl, o oaie" (SPoPo). „Înainti giuruieu o mnealuţî în primăvarî, o giticî. Când giuruieu, trăge mirili cu cărbunele pe perete, ca să-şi aducî aminti" (SFmFm).

„Înainte de a se aşeza la masă, mirii închină nunilor colacii; două prosoape frumoase şi o cămaşă. Nuna îi da miresei o rochie pusă pe colaci" (VGvO). „Nunilor le dădeau patru colaci, acoperiţi cu un material de rochie şi două prosoape, socrilor, prosoape, soacrei mari, cămaşă" (VDmV). „Vornicul închină socrului cămaşă, soacrei cămaşă, pestelcă, nunului un costum de haine, nunei rochie, casâncă de pluş" (VLL). „Nunilor se închină întâi darurile, iar socrilor la urmă" (VŞtB). „După masa mare, le închină vornicul: socrilor costum, ghete, cămaşă, soacrei bertă, nunilor prosop, pernă frumos lucrată" (VVoS). „Vornicelul închină nunilor *coraghia*" (VCsPt). „Vin cu corabia încărcată / De la finii dumneavoastră dată. / Aicia găsiţi săpun de spălat, / Cămaşă de îmbrăcat" (VTnTn). Tot *corabie* se dăruia şi socrilor mari: „Iar cinstitul mire / Cu cinstita mireasă / Se închină cu această corabie încărcată, / De la Viena plecată, / Iar în corabia ce-avem? / Un bariz de mătase / Să-l poarte soacra mare sănătoasă, / Două săpunele / Să se spele pe mâini cu ele, / Un pachet de smochine, / O cămaşă de mătasă / S-o poarte socrul mare sănătos" (VVeVe). „Luni, la masa socrilor şi a nunilor, darurile erau închinate de muzicanţi" (VRŞ). „Nuntaşii dau la masă bani şi promit mirilor găini, curci, oi, purcei, viţei, stupi, cereale" (VBzR). „Bani, vase de bucătărie, baniţi de grâu sau porumb, cloşte cu pui, miei, purcei" (VŞtB).

„La masa mare se dau nunilor *plocoanele*: doi colaci acoperiţi cu un şal, cu ştergar şi cu material de rochie. Luni, la *rachiu*, se jucau socrilor cămeşile" (VrCrR). „La nuni, la începutul mesei mari, socrilor la urmă. Se dau şervete frumos cusute, cămăşi" (VRbS). „La legatul miresii, cam la cinci dimineaţa. Socrilor, cămăşi cusuti cu pui, naşilor prosoape, material de haine" (VrSR). „Darurile la nuni sî dădeu pi colaci" (VrPP). „După terminarea mesei mari, lăutarul lua plocoanele şi le închina naşilor: doi colaci mari, o farfurie cu orez, lămâi, portocale, zahăr, două săpunuri, două batiste, stofă, un şal" (VrVV). „Stolnicul punea toate darurile într-o covată, împreună cu colacii pentru nuni, şi le închina la masă" (VrMrP). „După ridicatul meselor, mireasa făcea daruri socrilor şi nunilor. Îi *îmbrăca* în hora de Periniţă" (VrBdBs). „Stolnicul zicea: «– Se-nchină finii dumneavoastră / Cu doi colăcei di varî, /

Scanned with OKEN Scanner

Ca fața lui Hristos»" (VrVV). „Nuntașii dăruiau bani și găini, grâu, porumb, perne, covoare, lână, oi, purcei. Le aduna mirele, cu căruța, din sat" (VrCrR). „Bani, un miel, o vițică" (VrVV). „Bani, fasole, grâu, orz, porumb, lemn pentru casă, oițe, vițică" (VrShB).

B.II.22. Găina

Tot la masa cea mare se aduce o găină, care este închinată de bucătăreasă, de mătușa miresei, de stolnic și stolniceasă, ori de vornic și vorniceasă nunului cel mare. „Bucătăreasa o dă nunului. O joacă, o chiuie șî sî târguiește cu nunu sî-i deie bani" (BOO). „Găina o juca o bucătăreasă, o închina nașilor. În jurul ei mesenii băteau din palme iar muzica zicea *jocul găinii*" (BPtF). „Bucătăresele o joacă și i-o dau nunei, care plătește. Nuntașii vor să fure găina în timp ce lăutarii cântă o melodie a găinii" (BBzBz). „Găina o aducé o femeie bună de gură, care știé a chiui. O da nănașei, care o rupea în bucăți și o împărțea mesenilor" (BLPr). „Mama miresei și cu mama mirelui aduc o găină pentru nuni. O rudă o joacă" (BPgSn). „Găina era jucată de o mătușă a miresei și închinată nașilor" (BBlBl). „Să joacă *găina*. O aducea jucând o femeie, rudă de-a mirelui. O închină nunei" (BCșCș). „Cea mai destoinicî stolniceasî o închină nunilor. Toți privesc, iar muzica zice *cântarea găinii*" (BȘtcmR). „Stolnica o închină nunului. Nuntașii se tocmesc și ei ca s-o poată cumpăra" (BMtMt). „Stolnicița o închină nașului. Se neguțează pentru găină. Nuntașii fac concurență nașului" (BUU). „Găina este adusă de un stolnic și închinată nunului. Nunul rupe găina și dă la fiecare masă câte o bucățică, iar muzica le cântă" (BCțBo). „Soacra mică aducé găina friptă și vornicul o închina nunilor. Nuntașii jucau șî chiuieu. Muzica cânta" (BPjBs). „Vornicul o aduce din partea mirelui și o închină nunului" (BOH). „Găina o aduce vornicul și i-o închină nunului mare. Nuna rupe găina și o împarte pe la mese" (BPjPj). „Ajungă-vă voie bună, / Nuni mari! / Iată cu ce vi se-nchină / Finii dumneavoastră. / Au fost la vânătoare / Pe luncă / Și-au prins o ieruncă, / O pasăre grasă / De când turcii rămasă!" (BSoC). „Se aduc trii găini: una pentru socru cel mare, una pentru socru cel mic șî una pentru nun. Li aduc douî-trii fimei cari-s meșteri la giucat găina" (BBsA). „Găina ari batic, rochiță de hârtie și țâgarî în cioc" (BOH). „Găina era îmbrăcată ca mireasă. Avea panglică, peteală și un brăduleț legat de aripă" (BPgSn). „Ave busuioc, petealî, *țânir*, panglici roșii" (BOnTț). „Sî-nhobotează și găinili cu beteală, brădățel, hârtie creponată" (BBsA). În glumă se aduc mai întâi coțofene, porumbei, vrăbii vii care zboară când ridică nunul capacul de pe farfurie (BHrO, BLpLp, BMtMt, BPtF, BPtS, BSoC, BȘtcmR, BUV, BVGd). „Cu mărgele, cu beteală, în plisc avea un ardei roșu" (BUrUr). „Găina are hurmuz la gât și staniol pe picioare" (BUU). „O punea pe o

Scanned with OKEN Scanner

tavă, cu picioarele într-o pâine. Găina era friptă, rumenită, gătită cu hârtie colorată. Mai punea lângă ea un ou fiert" (BȘtcmB). De obicei, nunul cel mare plătea găina, persoanei care o aducea (BCbV, BGG, BHD, BHrC, BHrO, BLO, BOnTț, BPjPj, BȘtcmR, BVL). Bacșișul îndătinat pentru găină mai era dat de naşi (BBL, BCțBo, BHB, BMtR, BOnB, BOrOr, BPjB, BPtG, BUrUr, BVGd). „Pentru închinarea găinei, soacra îi da stolnicului un pahar de băutură şi o bucățică de colac" (BBuB). „Bucătăreasa care joacă găina primeşte de la naşi bani şi vin" (BPtF).

„Bucătărița o aducea nunilor. Nunul o da mirelui, iar acesta o rupe dintr-odată, o dizghinî" (BtȘnȘn). „Bucătăreasa aducé găina, o juca şi i-o da nunului, care o împărțe la neamuri. Muzicanții zâceu un cântec anume pentru găină" (BtGeD). „Bucătăreasa aduci găina nunului, i-o închină. Nunul da un bacşiş bucătăresei şi aşaza găina în fața mirelui. Nirili o rupe la masa cu socri. Dacî n-o rupi dintr-odatî, zâci cî nu-i voinic" (BtCoCo). „Soacra cu fata aduce o găină friptă, aşezată pe tablá în fața nirilor. Tinerii pun mâna şi-o rup în jumătate şi gustă din ea" (BtDbDb). „Mama fetii o aducé ş-o împărțe la druşte şî la vornicei" (BtRpR). „Găina o aduce socrul cel mic. Nuntaşii strigă" (BtDnDn). „Vornicelul care aducea găina nunilor celor mari, zicea: «Frunzuliță de mălin, / Am venit ca să vă-nchin / Înc-o dată şi-apoi iar / Cât îi frunza pe stejar!»" (BtII). „Stolniceasa vini cu găina împodoghitî frumos şî zâci: «U-iu-iu, găinî surî / Ci n-ai stat în bătăturî, / Stai acu la nun pi masî, / Că eşti găinî aleasî»" (BtCnM). „Hu-iu-iu, găină sură, / Ieri erai pe după şură, / Acu pe masă friptură, / Ieri erai pe după casă, / Acu, friptură pe masă" (BtPlPl). „Găina îi umplutî cu pâini, friptî în cuptor, rumenită" (BtGeD). „Găina era umplută cu orez sau cu griş. Pe margini i se puneau bomboane" (BtSlD). „Găina era împodobită cu un fiong alb şi cu unul roşu" (BtCoCo). „Găina ave o zgardî roşî la gât" (BtRțC). „Găina era umplutî cu pâini şi cu zahar. La cap îi puneu nişti floriceli, iar în cioc o țâgară aprinsă" (BtȘnȘn). „Găina avea o coroniță la gât din flori de busuioc" (BtCnM). „Mai fac glume şi aduc o pasăre vie, o cioară, un porumbel ori o vrabie care face zvârr, tocmai pe sub nasul nunilor" (BtGeD). Înainte de a aduce găina, bucătăreasa îl păcăleşte pe nun, aducându-i o pasăre vie, un hulub (BtCuB, BtRțC, BtVdB, BtVdHț), o puică (BtCpCp, BtCuB), un porumbel (BtCuA, BtHdHd, BtII, BtLC) sau o vrabie (BtClP, BtDnDn, BtMiPn, BtSlD, BtVdB, BtVdVd). Cine aducea găina, era răsplătit de către nun, care-l cinstea cu un pahar de băutură, de rachiu (BtCnCn, BtCpCp, BtCuB, BtMiC, BtRțC), de țuică (BtHdHd, BtPlPl, BtVdB), ori de vin (BtBB, BtClP, BtDaE, BtLL, BtUțS). Pe lângă aceasta, nunul plătea, uneori, un bacşiş (BtDnDn, BtGeD, BtMiPn, BtSlD, BtSlSl, BtȘnȘn). În alte cazuri, mirele plătea bacşiş pentru găină (BtClP, BtDbDb, BtII, BtRmRm, BtUțS).

Scanned with OKEN Scanner

„Găina este adusă de o bătrână care ştie să o joace frumos şi care o închină nunului" (GGG). „O femeie din partea mirelui, foarte hâtră, pricepută în astfel de lucruri, închină găina nunului" (GTvTv). „Soţia stolnicului închină găina nunului. Nuntaşii bat din palme şi chiuie. Unii vor să cumpere găina. Muzica zice închinarea găinii" (GCzB). „Bucătăreasa aduce găina nunului şi mirelui. Mirelel trebuia s-o rupă deodată şi s-o împartă la toată masa" (GCvCv). „Dacă erau mai mulţi naşi, se da găină şi prosop la fiecare" (GMnMn). „Găina are cănăhei, foanti roşî la gât, flori, busuioc" (GPcPc). „I sî puneu flori, cordeli, hârtie roşă la gât. Alături aşazau un ou ori un gogoşar. În loc di plisc ave un ardei iuti" (GPP). „Găina ave mărgele la gât şi peteală" (GBhBh). „Înainte de găină s-aducé o pereche de porumbei vii, care zburau deasupra meselor" (GCţCo). „Naşul îi da celei care aducea găina un bacşiş şi un pahar cu vin" (GGrGr). „Naşul plăteşte după cum i-a plăcut jocul găinii" (GTvTv). „Nănaşa mare îi da un prosop" (GCU).

„Vornicelul sau starostele aducea *cloşca* la masa de cununie, la gătitul miresei. Mirele o rupea şi o împărţea nuntaşilor" (ITT). „Cloşca sau *găina nunului* o aducea bucătăreasa în timp ce muzicanţii cântau o anumită melodie. Bucătăreasa o vindea nunului, sî târguié cu preţu" (ITgC). „La masa de cununie, mama fetei aducea cloşca şi-o punea înaintea mirelui ş-a nunului. Mirele o despica în două şi apoi o-mpărţea la toţi mesenii" (IVlVl). Găina era numită cloşcă şi în alte localităţi din acest judeţ (ICsCs, ICuCu, IMvMv, IPbP, IRgD, IRgRg, ITnTn, IVnVn). „*Moşulica*, bucătăreasa şefă, aducea găina şi o împărţea la toţi nuntaşii" (IGjGj). „Bucătăreasa venea cu mâna înfăşurată într-un ştergar, când aducea găina, zicea că s-a fript. Închina găina nunului" (ISBr). „Bucătăreasa aducea o găină friptă, o punea pe masă. Vornicul o lua şi-o da mirelui s-o rupă şi s-o împartă la oameni" (IPlB). „Stolnicul o da cinilor, iar ei o dădeau nănaşilor" (IMcIz). „Mireasa, împreună cu patru druşte, aducea găina ş-o închina nunului. Muzica îi cânta *marşu găinii*, iar bucătăreasa striga: «Hu-iu-iu, găinî grasî, / Ieri iarai pi lângî casî / Ş-amu eşti la nun pi masî, / Ieri ierai pi lângî şurî / Ş-amu eşti la nun în gurî»" (IMţB). „O bucătăreasă închina găina nunului. Nunu o cumpăra şi o da mirelui. Acesta o rupea odată-n douî şi da la toată masa câte o bucăţică" (ITgBz). Găina, adusă de bucătăreasă sau de vornic, era închinată mirelui (IHrP, IScB, IŞpŞp, ITnS). „Bucătăresele strigau la găină: «U-iu-iu, găină sură, / Aseară cântai pe şură, / Ş-acum eşti la noi friptură! / U-iu-iu, găină grie, / Aseară scurmai la vie / Şi acum eşti pe farfurie»" (IMlMl). „Hu-iu-iu cu găinuşa, / Sî-i umpli nânaşu guşa, / Cu bănuţi di cii mărunţi, / Da sî cii cât mai mulţi" (IPşB).

„Găina era împodobită cu beteală şi cu flori. Avea un ardei roşu în cioc" (ITnS). „Găina este umplută cu pâine şi zahăr şi acoperită cu o năframă"

Scanned with OKEN Scanner

(ICuCu). „În ciocul găinii se punea busuioc în formă de cruce. La gât avea peteală şi o fundă roşie" (ILH). Înainte de a se aduce găina la masa mare, se mai da drumul la câte o pasăre vie: o cioară, un porumbel sau o vrabie (ICpP, ICsC, ILnG, IMB, IMlMl, IMsMs, IOO, IPbP, IPrPr, ISS, ISdSd, ITtTt, ITtU, IVnVn, IVsVs). „Nunu rupé un chicior di găină, lua un pahar de vin, o buca' di cozonac ş-un bacşiş şi-i da bucătăriţei" (IAcŞ). „Nunul şi soacra îi dau celei care a adus găina un bacşâş acolo, cât vreu, şî un pahar di vin" (ITtTt). „Mireasa îi da celui care aducea găina o năframă" (IScB). „Nunu îl cinsteşte cu rachiu şi îi dă bani" (IVsVs). „De datorie se achita mirele sau nunul" (IŞpŞp). „Vornicul cel mare îi da bucătăresei un bacşiş" (ISnS).

„Bucătăresele aduceau *cloşca* şi o închinau nunilor. Nuntaşii băteau din palme, iar lăutarii cântau o melodie anumită" (NIS). *Cloşca* era adusă de o bucătăreasă (NIBt, NStSt) sau de o vorniciţă şi închinată naşilor (NIR). „Vorniceasa o aduce, iar vornicul o joacă şi o închină nunului" (NGmGm). „Găina o aducea soacra cea mică şi o da unei rude de-a ei, iar aceasta o-nchina naşei: «– Iaca sî-nchinî cutari / Cu astă irugă di luncî, / Pân' nu scurmî, / Nu mănâncî, / Pân' nu sapî, / Nu s-adapî. / S-o culcat pi meleţoi / S-o trezât în usturoi»" (NCsM). „Găina era adusî di bucătăreasî şî datî mirelui s-o rupî. El trebuia să-i mănânce rânza" (NBgT). „Soacra mari o puni în faţa nunului, nuna o rupe, o-mparte la toţi cei de la masă, cât s-ajungî" (NCCn). „Corceriţa aducé găina şî o da vornicului, care o închina naşului: «– Ajungă-te voie bună, / Şi primeşte o găină boghetă, / Care se uită spărietă, / Că s-a culcat într-o răchită / Şi s-a trezit pe masă friptă, / S-a culcat în poiată / Şi s-a trezit în oală ciartă, / S-a culcat pe meliţoi / Şi s-a trezit friptă cu usturoi»" (NZZ). Găina o-nchinau nunului nişte fimei rude cu mireasa. Muzica cânta *Cernita* cu strigături" (NGţGţ). „Decât te mânca nunu, / Mai bin' te prindea uliu! / Decât te mânca nănaşa / Mai bin' te prindea vulpea. / Ieri ti ouai în cuibari, / Ş-azi ti mânâncî nunii cii mari" (NPtPl). „A doua zi, la *masa alergătorilor*, bucătăreasa aducea trii găini: una naşilor, alta socrilor mari şi încă una pentru socrii mici" (NBtB). „Găinuţî galbânî, / Sî ni-o legini în legănuţ, / Cî-i mireasă dizmierdatî / Şi aşteaptî leganatî / Şî s-o legănaţi frumos / Sî nu cadî din leagăn jos" (NUU). „Cloşca era împodobită cu beteală şi cu flori" (NStSt). „Găina ave la gât o cordică roşî şi beteală iar în cioc o ţigară" (NChB). Înainte de a veni bucătăreasa cu găina, se aduceau, în glumă, păsări vii: o cioară (NPeT, NPtD, NVnVn), un porumbel (NBhI, NDH, NGmGm, NVnL), o vrabie (NCsM, NIB, NPeB, NPpB, NZT) sau chiar animale vii, un căţel (NPpB), un pisoi (NPeT, NPtD, NPtS, NUU), ori un pui de iepure (NVnVn). „Cel care aducea găina era răsplătit de către gazdă cu un pahar cu vin şi o bucată de cozonac" (NPşPş). „Nunii o răsplătesc pe corceriţă cu bani şi cu vin" (NPpB).

Scanned with OKEN Scanner

Corcerița primea un bacşiş de la mire (NBgT, NPtD, NPtPl, NPtPv, NPtS). „Şi nunii şi socrii plăteau bucătăreasa care aducea găina la masă" (NChCh). „Nunul cumpăra găina de la bucătăreasă" (NMdMd).

„Dacă nunta era la mire, naşa aducea găina şi o închina soacrei mari, dacă era la mireasă, o închina soacrei mici. La masă se puneu găini la nun şi la socri" (SPjD). „Găina o aducea bucătăreasa şi i-o prezenta nănaşei: «– Faceţi-mi drumu mai larg, / Să mă cobor di pi prag, / Ca să vin cu găina, / Să i-o duc lui nănaşa»" (SFsFs). „Făceţi-mi drum şi cale, / Că am găini di vânzare / Şi costă multe parale" (SHB). „Găina o aducea bucătăreasa şi o închina naşilor. Nuntaşii băteu din palme iar muzica le cânta *Fudula*" (SZC). „Găina este adusă de către *colteriță* la masa neamurilor" (SBtBt). „Soacra cea mică o închină mirelui" (SDaO). „Vornicelul de casă sau o bucătăreasă, care ştiu să descânte, juca găina şi o-nchina mirelui" (SVtVg). „Bucătăresele vin cu găinile fripte şi cu plăcinte, cântând: «În ies' sar-o săptămânî, / O intrat uliu-n grădinî / Şî mi-o luat o găinî. / Găinuța cea gălbâie, / N-aş ci dat-o pe-o moşâie»" (SGlGl). „Nevestele tinere, din alaiul mirelui, închinau găina naşilor" (SBiBi). „– Zî, ţâgane, mai domol, / Di pi prag să mă cobor, / Să mă duc printre nuntaşi / Cu găina la nanaşi. / Nanaşule, dragu meu, / Găina nu ți-o dau eu, / Până nu mi-i număra / Pe frunzuța de malai, / Talerii de pe doi cai" (SPnG). „Găina era împodobită cu busuioc şi stramatură, cu panglică roşie şi peteală" (SDhDhM). „Găina, împănată, era pusă pe o farfurie cu flori şi prăjituri" (SSmȚ). Era împodobită foarte frumos cu hârtie colorată, mărgele şi calini, cu verdeaţî şî cu trandafiri" (SBiBi). În glumă, îi aduceau naşului pe masă o pasăre vie, un hulub (SAA), un porumbel (SPP, SSrZ, SZC, SZL), un pui de găină (SBrM, SPnPn, SŞTm, SVvVv). „Nunii cei mari cinstesc *colteriţa* şi-i dau şi ceva bani" (SSmȚ). „Mirele îi dă bacşiş şi unu-două pahare de rachiu. Bucătăreasa cere mai mult. Fac glume, fac negustorie" (SHR). „Cel care aducea găina era răsplătit de nănaşul cel mare cu bani. Şi ceilalți nuntaşi îi plăteau" (SPnG). „Nănaşii au grijă să cinstească cu băutură şi cu bani pe cea care juca găina" (SFsFs).

„Bucătăreasa aduce cloşca şi o închină mirelui. Găina este ruptă şi împărțită la toți nuntaşii" (VGrGr). „Bucătăreasa aduce cloşca, o închină la cuscri. Nuntaşii chiuie, o joacă" (VBcBc). „Vornicul de casă sau bucătăreasa aducea cloşca şi o închina naşilor. Lăutarii cântau ca la găină" (VDmV). „*Moaşa*, adică bucătăreasa, aducea găina şi o închina nunului. Nuntaşii băteau din palme şi cereau să le-o dea lor. Muzica zicea *marşul găinii*" (VRbD). „*Pochinzăreasa* închina găina naşei" (VGvO). „*Starostea* aducea găina şi o-nchina mirelui" (VICş). „O *stolniceasă* o-nchina nunului. Cât timp se auzea *cântecul găinii*, femeia se târguia pentru găină" (VPuC). Uneori vornicița aducea găina şi

Scanned with OKEN Scanner

o-nchina nunei (VLL, VLR, VPrPr). „Găina avea guleraș roș, pamblicuțî, petealî și o țigară în cioc" (VGvGv). „Găina avea legat la gât busuioc cu lână roșie" (VMlL). „Cloșca o-mpodobea cu mărgele, peteală și ardei roșu" (VCC). „Îi punea drăgăneli pi-acolo, fontî roșî, peteală, flori" (VIvPg). „Are țigară în gură, beteală, hârtie cu colțurași în jurul gâtului, fontă roșie, cordele de toate culorile" (VPrPr). „Este o găină acoperită cu năframă" (VPT). În glumă, se aduceau mai întâi păsări vii, fie o cioară (VBzR), fie hulubi (VRGi, VȘtB, VTnTn), porumbei (VAP, VBzBz, VIvIv, VOlOl, VOlT), pui de cloșcă (VBcBc, VCsPt, VGvO, VPrPr, VVoA), rândunici (VRR, VRV), ori vrăbii (VBcB, VCsPt, VGC, VGrGr, VGvO, VICș, VLR, VMlMl, VOlOl, VPdR, VȘtCț). „Cloșca era plătită de către nun, care, după îndelungate târguieli, plătea un bacșiș vornicesei" (VȘtB). „Îi da bucătăresî capul găinii și un bacșâș" (VGvGv). „Nunul, după ce i se închina *cloșca*, îl cinstește pe vornicel și îi dă bani" (VAP).

„După ce s-o servit friptura la masă, o bucătăreasă aducea găina, legată cu fontă roșie, o juca și o închina nunului. Nuna o rupea și o împărțea la toți mesenii" (VrCrR). „Soacra i-o dă lui ginericî" (VrTtBv). „O femeie bătrână o închina nașilor. Nuntașii încercau fiecare, în acest timp, s-o înduplece pe bătrână să le vândă lor găina" (VrTG). „O aducea stolnicul și o închina nunului cel mare. Lăutarii făceau o cântare pentru *jocul găinii*, ca la rachiu" (VrMrP). „Un muzicant, un om bun de glume, o închină nunii, la masa cea mare. Găina se împărțea la masa mare, iar colacul, la masa colacilor" (VrRȘ). „O aducea un băiat și o lega împreună cu o pâine de brad. Găina era de la mireasă. O taie patru-cinci băieți și o mănâncă, după ce vin de la cununie" (VrBdBs). „Găina să-mpodobea cu crenguțe de brad, cu lână roșie și busuioc, cu cordeli și flori" (VrVV). „Găina era învelită în cămașă națională, avea panglici și peteală pe cap" (VrTG). „Găina avea mărgele la gât sau un șirag de ardei roșii" (VrTCl). Înainte de a aduce tava cu găina, mai dădeau drumu în sală la păsări vii, o pereche de porumbei (VrJP, VrMM, VrRȘ, VrVVș), ori mai multe vrăbii (VrCrR, VrPfPf, VrRRț). „Nunul cel mare cinstea bucătăreasa, care aducea găina, cu un pahar de vin și-i plătea bacșiș" (VrTtBv).

B.II.23. Bradul și pomul de cununie

În afară de marcarea caselor unde se desfășura ceremonialul nupțial, bradul, ca și pomul (de obicei un prun), este implicat în secvențele aducerii găinii, deshobotatului și închinării colacilor în casa nunilor. „Găina o aduci o rudî, una cari știe sî chiuie, sî joace, cari-i mai bunî di gurî. O aduci și mi-o dă mie. O pun în fața mirelui și ieu bradu. Ș-atuncea, cân rădic bradu, spun: «O bătut vântu din jos / Ș-o rădicat bradu sus!»" (Prăjeni – Botoșani. Mg. 486, I, 25. Inf. Radu A.

Scanned with OKEN Scanner

Ghidersa, 43. Culeg I.H.C., 1982). „Nu-i brad, îi on băţâşor aşa; sî faci din stuh, din ci esti, şî sî numeşti cî-i brad. Şî sî-nchinî la masa di cununie, înainti de-a vini mirili. S-aduci băţâşoru ceala – dupa ci s-o aşazat tătî lumea la masî – şî sî spuni: «O bătut vântu din jos / Ş-o dat bradu jos, / Acest beţâşor di brad / Sî ceri-mbracat!» Ş-apu vini soacra cei micî, mama miresî, şî puni-o batistî în capu băţulu, şî pi urmî rămâni-acolo; stă culcat pi masî" (Prăjeni – Botoşani. Mg. 486, I, 24. Inf. Radu A. Ghidersa, 43. Culeg. I.H.C., 1982).

„Atuncea vornicu di masî ie *cloşca* şî vin tăţ flăcăii cari au pretenţie la fatî (o giucat-o, i-o făcut bal pe-acolo). Vornicu vini cu găina şî spuni: «Acest brad frumos, rotat, / Cu crengile la pământ lăsat, / Nimi nu-l va putea ridica, / Dicât eu cu-ntreaga oaste-a mea!»" (Cucuteni – Iaşi. Mg. 484, I, 27. Inf. Alexandru V. Mihoc, 59. Culeg L.B., 1982). „La masî s-aducé ş-o găinî friptî, căreia i sî spuné *cloşcî* . O puné dinaintea naşului ş-a mirelui. Atunci, un vornicel mai dizgheţat lua un băţ ales, curat, bun, şî viné cu bastonul şî-l puné pi cloşcî, pi găina ceea friptî, şî zâcé câtiva cuvinti: «Acest toiagaş di brad / Trebuieşti îmbracat, / Nici cu fir, nici cu matasă, / Numai c-o basma frumoasă, / Di la cucoana mireasă, / Fie şi de in, / Sî-i fie bucuria diplin». Mireasa ave batista pregătitî, i-o lega la băţ, şî cavaleru rădica toiagu acela şi chiuié. Ş-atuncea muzâca începé sî cânti *dansu* – un fel di hobut, aşa sî spuni la noi – şî atuncea rădica el bastonu şî chiuié" (Vlădeni – Iaşi. Mg. 499, I, 3. Inf. Gheorghe C. Iftimie, 70. Culeg. L.C., 1982). „Găina friptă, acoperită cu o farfurie, ave peste ea un băţ. Venea un vornic şi ridica *bradul*, adică băţul acela" (ILnG). „Găina o închina vornicul, duminicî, la masa de cununie, la *ridicatul bradului*" (ICpP). „Dacă dădeau colacii nunului tot în seara nunţii, la masa mare, se făcea şi un pom în care se puneau colăcei, bomboane, pâne" (IMcMc).

„Sî făcea masa de cununie, o masă nouă, frumoasă, învelită cu un prosop sau cu o faţă de masă, cu un blid de mâncare, un chil de grâu şi două pahare. Alături era un pom frumos împodobit, cu dulciuri şi alte bunătăţi. Se zicea: «Pe lumea asta a voastră / Pe lumea cealaltă a noastră!» Se da de pomană nunului sau unor săraci" (NVnVn). „Se făcea *toiagu* la mireasă. Un băţ mare cât mirele. Puneu flori şî-mpleteu patru lumânări şî li-nvârteu pi băţ, sî ardî în sus. Toiagul sî-nvăle cu *şuvăieti*, mărgeli pi aţî, învârtiti pi băţu aceala, peste flori. Di la giumatati la vali, sî-nvăle c-o casâncă roşie. Ave busuioc în vârf. Toiagul acela era onoarea nunţii. Mirele trebuia să-l rupă pe genunchi, după ce băga mireasa în casă. Partea cu flori o păstra în casă, cea goală o arunca pisti casa mirelui. Partea cu flori era norocu casei" (NBtN).

„Cân sî dau colacii di cununie, sî dau *patru colaci* ş-on *pom*. Sî mai puni o farfurie cu orez, tot pi faţa di masî. Pi colaci mai pui de-o rochiţî, ci poţ. Pomu-i

Scanned with OKEN Scanner

făcut din prun, nu o creangî, la noi sî faci chiar *pomuşor* anumi, pom! Pomu-i împodobit cu meri, cu nuci, cu bomboani, cu ciocolatî, cu biscuiț, cum vrei sî-l faci di frumos. Pui într-însu o canî mari, una mai micuțî şî prosop. Îl dai cân poț, da odatî cu colacii. Dacî naşii-s decedaț, dai la on frate-a lui, la un neam de-a lui. Pomu ista di cununie îl dai obligatoriu, da nu di unu sângur, odatî cu colacii, aşa. Dacî moari înainti unu din fini, ceal cari-o ramas dă *doi colaci* la naşi, fărî pom, fărî nimic. Când duci cii *patru colaci* şî *pomu*, colacii îi pui naşilor pi mânî şi li spui: «Noi va dăm colacii! Pi lumea asta ai dumneavoastrî şî pi ceea lumi ai noştri!» Ş-apu ii îți giuruie: o nieluțî, on purcel … ci vra. Pi urmî sî faci o masî acolo, pi cheltuiala naşului" (Moişa – Suceava. Mg. 612, I, 2. Inf. Maria I. Monoranu, 52. Culeg L.B., 1986). „Când dai colacii, ducei şî un *pom di cununie*, o creangă di prun cu mere, bomboane, căniță. Acasă la naşi" (SBrM). „Se făcea la Paltin. Luau un brad şî-l împodobeu cu hârtie colorată şi-l duceu de la mire la mireasă. Se punea în colțu mesei (la masa cea mare)" (SVmVm). „Sî făcea *buhaşul mirelui* şi *buhaşul miresei*. Înainti vremi sî-mpodobeu cu lână colorată, acum cu hârtie creponatî di toati culorili. Buhaşul mirelui era dus de vătăjelul cel mare la biserică şi adus apoi acasă. Vătăjelul îl juca şî chiuié cu buhaşul acela în mână. Buhaşul miresei sta în casă, pe masă. După nuntă se agățau buhaşii într-un pom afară" (SUlUl). „Sâmbătă seara împodobeu buhaşul miresei şi-l aşezau în colțul mesei. După nuntă, ori îl puneu într-un pom ori îl arunca în podul casei un vornicel, după ce-l învârtea di trii ori prin curte" (SUlL).

„La Milcov se făcea brad de cununie" (VrBdBs). „Se făcea brad. Îl ducea în mână băiatul care scotea mireasa. Se punea brad la mire la poartă şi la casa miresei, la nun" (VrShB).

Într-o vreme a existat obiceiul ca mirele să sădească un pom pentru norocul noii familii. „Da, dar acum mai rar. S-a practicat. Tinerii sădeau un pom şî-l urmăreau cum creşte, având credința că aşa va fi şi căsnicia lor" (IEB).

B.II.24. Deshobotatul miresei

Aproape de sfârşitul nunții, se făcea *deshobotatul*, când mireasa era îmbrăcată în portul nevestesc. Acest moment era cunoscut şi sub denumirea de *despetelatul* (VGrGr, VLL), *dezbrăcatul* (BOnTț, IȚuȚu), *dezgătitul* (BHrHr, BHrO, BOH, BtCuB, BtDbDb, BtLL, BtRmRm, GBcH, GBşP, GGrGr, GND, GSvSv, IMşMş, IPrPr, IVnVn, VGvGv, VMlMl, VPdPd), *dezîmbălțatul* (BCțBj, SPP, SPnG, VrBPr), *dezlegatul* (BPtG, BŞtcmR, ICsCs, ISdSd), *dezvolatul* (BBlBl, VVşVş), *făcutul cârpei* (SPoPo), *îmbroboditul* (SHR, SHrHs), *învălitul* (BCşCş) sau *legatul miresei* (BBsA, BŞtcmB, BtSmR, BtŞnŞn, GCnCn, ITT, VTvS).

„În dimineața nunții, se făcea o horă și mireasa se așeza în mijloc, pe un scaun. Vornicul lua două furculițe și întreba: «– Cine vrea să ia hobotul miresii?» Se făcea un fel de licitație și cel care da mai mult, lua hobotul de pe capul miresei" (BAA). „Luni seara, nuna îi lua de pe cap voala și lămâița și-i punea în loc o basma" (BHrC). „La *dezlegat* puneu mireasa pe un scaun și muzica îi cânta Iertăciunea: «– Iartă, maică, iartă, / Cu inima toată.» Voalul i-l lua naşa din cap și-l punea unei fete, din rude. Îi juca barizu sau casânca. Stolnicesele chiuiau. Mireasa nu vroia să primească barizu, l-arunca în față, într-o parte, abia a treia oară îl primea. Naşa îi punea bani și busuioc în coc, să aivî noroc, apoi o îmbrobodea. Se făcea o horă și nuntașii erau serviți cu rachiu și zahăr" (BȘtcmR). „După masa mare, luni dimineața, de către naşi, în fața oglinzii. Își schimba îmbrăcămintea de nuntă. Naşa îi punea bani în păr și o îmbrobodea cu un batic. În tot acest timp, mireasa sta așezată pe o blăniță, ca sî-i hie moali-n căsnicie. Trebuia să plângă, ca să aibă vaca lapti" (BVGd). „Marț sara, o schimba naşî-sa. Atunci sî puneu mai multi feti la un loc sub o păturî, în juru miresî. Mirili trebuié să pună mâna pe ea. Nuna îi făcea semn care-i mireasa. Nuna îi puni ștergar pi cap și sî sî făce *hora miresî*, la cari sî cinstea toatî lumea cu rachiu roșu" (BOO). „Mirele o dizgătea, luni dimineața. Nuna cea mare îi punea ștergar de borangic peste conci" (BOH). „O-nvăleşte naşa. Îi lua voala ș-o-mbrobode cu barizu" (BCșCș). „Luni sau marți, când se termina nunta. Naşa o dishobota, o îmbrăca ca pe babe. Îi puné un ștergar pe cap. Muzica îi cânta de jale" (BPjPj). „Lun seară. Nunele îi iau volul, floarea. Îi leagă părul cu peteală și-i pun în coc floarea mirelui" (BPgSn). „Spre sfârșitul petrecerii, a mesei, era dezvolată mireasa; după aceea, voalul era jucat pe o creangă de măr" (BBlBl). „După dizgătit, mireasa invita lumea la *dulceață* sau la *rachiul miresei*" (BDmDm). „Voalul miresei se așeza pe capul altei fete, iar floarea mirelui se punea unui vornicel, ca să se căsătorească și aceștia cât de degrabă" (BȘtcmB). „Cununița miresei se pune pe capul unei fete, înrudită cu ea. Sî zâci c-ari sî aibî șî ie noroc sî sî măriti repidi" (BHmHm). „După deshobotat, nuna lua mireasa de mână. Soacra mică le punea câte un colac pe mână. Nuna o-ntorcea de trei ori pe mireasă în mijlocul camerei, apoi o săruta. Soacra mică aducea sticla cu țuică roșie, iar mireasa cinstea pe toată lumea" (BPgSn).

„Marți dimineața îi ridică hobotu, pi douî *stuguri*, un bărbat din partea mirelui. Îl joacă și apoi îl pune la icoană. Cel ce-o jucat hobotu, dăruieşte tinerilor căsătoriți o oaie" (BtSlD). „Nuna o leagă pe mireasă cu cordelele de la lumânări și apoi îi pune un batic" (BtSmR). „Un gospodar încearcă, ținând două bețe de *stug*, să fure hobotul miresei. Este împiedicat de soacra mică. Când

Scanned with OKEN Scanner

reuşeşte să-l ia, îl pune la icoane şi primeşte un prosop. În acelaşi timp, face un dar miresei" (BtDnDn). „Doi vornici ieu volul şî-l joacî, dupî cari îl pun după icoanî" (BtDbM). „Un vornicel ia volul cu tot cu peteală, pe două *steble* de busuioc, şi-l pune la icoană" (BtII). „După ci sî scula mireasa de pe scaunul unde a fost dizgătită, o fatî mai îndrăzneaţî s-aşaza răpidi în locu ei, ca sî sî măriti digrabî" (BtDbDb). „O îmbrăca mireasă pe sora mai mică, dacă avea, sau pe o verişoară, sî sî măriti curând" (BtCuB). „Voalul se punea pe capul unei druşte, ca aceasta să se mărite degrabă" (BtMiPn).

„Luni dimineaţa era *legatul miresei*. După legat, se mergea cu *rachiul roş* prin sat" (GCnCn). „Nuna şi cu fetele. Nuna îi punea miresei bani în păr, apoi o lega cu baticul. Voalul era jucat pe beţe de doi vornici. Rudele miresei le dădeau bani" (GGhGh). „Când o dezgătea pe mireasă, îi aducea mai întâi un copil mic sau o păpuşă din cârpe să ţină în braţe, ca să aibă parte de copii" (GMtMt). „Luni de-aniazî sau sub sarî, naşa o lega pe mireasă la cap după ce-i punea bani în cocu, sî aivî noroc" (GŢŢ). „Ci făce la nireasî cân leaga nireasa? Lua şî făce câte-o sticlă di rachiu roşu, o lega c-o foantî roşâie ş-o puné pi masî lângî o pâni. Puné scaunu, vineu soacrili, puneu mireasa acolo pi scaun, şî soacrili ţâneu oglinda niresî ş-o dizgăteu. Pi urmî işău afarî. Işău cu pânea. Puneau pânea într-un cuţât sau într-un băţ şî ieşău cu pânea afarî. Cu pânea şî cu *perna*; c-aşa sî dăde la noi, la legatu niresî. Di pi ci-o leaga, îi puné o pernî pi mânî. Şî ieşă afarî şî giuca. Di pi ci giuca giocu ceala, nireasa lua şî puné *roş* în chept la toatî lumea. Îi cinsté cu rachiu şî pornem. Toatî zâua umblam cu nunta; cu ursu. Din casî-n casî umblam. Chiuiem şî giucam rachiu [roşu] pi drum" (Malu Alb – Drăgăneşti, Galaţi. Mg. 678, I, 4. Inf. Tiţa I. Chirvase, 62. Culeg L.C., 1989). „Se aşeza o fată în locu miresei, îi punea voalul, ca să se mărite repede" (GSvSv). „Fata care voia să urmeze miresei, îşi punea voalul şi se aşeza pe scaunul pe care a stat mireasa. Rămânea aşa gătită până se termina nunta" (GTvTv).

„Luni sara, naşa o dizgătea pe mireasă. Un vornic di masă aducea o crenguţî di măr şî juca hobotu. La hobot sî giuruieu: un cârlan, bani, făină, găini, vin. Şi rudele şi străinii" (ITgC). „Marţi dimineaţî. Neamurili giucau hobotu dinaintea mesii şî chiuiau şî cântau scripcarii. O-mbrobodea nănaşa cu tulpan şî nu-l mai da jos pânî la moarti. Nu mai umbla cu capul descoperit s-o vadî soarili" (ITtU). „Naşa, împreună cu vreo trii-patru fimei dintre rude, dishobotau mireasa. Voalul era jucat pe trestii" (ISnS). „Nuna o dishoboteazî şî-i gioacă hobotul împrejur. Îl puné apoi pe masă. Mireasa îl prindea cu gura şi nu da drumul hobotului până ce nu primea bani" (IVsC). „După ce era îmbrobodită cu un bariz, de către naşă, mireasa primea un bacşâş pentru *pâne şi sare*. Mirele şi mireasa îi cinsteau pe toţi cei din horă. Bărbaţii îi spuneu

mirelui: «– Bine ai venit în mijlocul nostru!» şi femeile îi spuneau miresei: «– Bine ai venit în mijlocul nostru, gospodină!» (IVlVl). „Luni seara o deshobota nuna şi neamurili apropiati, care îi jucau voalul. Mireasa ţinea voalul cu dinţii şi nu-l da până nu primea în dar ceva: un miel, un purcel. Voalul se punea apoi la icoană" (IPşS). „Mireasa nu vrea să dea hobotu şi acela care i-l lua îi giuruia apa Moldovei, pământ, multi di toati" (ICrCr). „Mireasa ţinea hobotu cu dinţii până i se promitea ceva, un miel sau bani" (IHH). „Mireasa ţinea peteala cu gura, până i se dăruia câte ceva. Neamurile ei apropiate ridicau hobotul miresei pe crenguţă de măr, giuruindu-i găini, oi, purcei, bani. Nuna giuca hobotu di trii ori împregiuru mirilor şi-l punea apoi la icoană" (IRgRg). „Vornicul de masă punea hobotu pe două mlădiţi de vie şi-l juca. Îl da nunei, apoi neamurilor. Se giuruia o gâscă, o neluţă ori o giţâcă" (ICpP). „Sus, mireasî, peteala, / Şî o vez pi soacrî-ta, / Samânî cu maicî-ta, / Pari-a ci şî mai frumoasî, / Numa nu-i aşa miloasă. / Sus, mireasî, hobotu / Şî îl vez pi socru-tu, / Samânî cu taică-tu, / Pari-a ci şî mai frumos, / Numa nu-i aşa milos" (ICrCr). „Voalul miresei se punea pe capul unei fete, ca să se mărite tot în acel an" (IMţB).

„Doi gospodari, neamuri cu mireasa, îi luau peteala şi voalul şi le jucau pe-afară de trii ori. Ei se numesc *naşi de-al doilea*. Plăteau mirilor un bacşiş, după care intrau în casă şi puneau voalul la icoană" (NII). „Naşa cea mai bătrânî îi puné baticu. Mireasa ţâné di vol, iar naşa îi promitea un deal, muncelu, tarniţa, o sutî di lei, cinci suti di lei. Abia la urmă le dădea volul să fie giucat pe beţe. Prima dată zvârlé baticu, la fel şi a doua oară. După ce era îmbrobodită, se scula de pe scaun şi intra în joc. „Jucau la sârbă, cu sticle de vin legate cu roş" (NGnC). „Nuna. După ci-o dishobota, prindea peteala şî o ţânea cu mâna pi cap iar rudili vineu cu două linguri şî jucau peteala. Apoi îi dăruiau o găinî, o meluţî, un purcel, după puterea fiecăruia" (NCCn). „Luni dimineaţă, după ce se închină colacii, vorniceii se duc la un măr şi rup câteva crenguţe în formă de furcă. Apoi împart *ţăpoaiele* pe la rudele miresei. În timp ce se cânta *Busuiocu*, la dishobotat, acestea jucau peteala şi volu pe furcuţele de măr şî-i dăruiau miresei, pe rând, o mieluţă, un purcel, zăci kilograme di făină di grâu" (NRcRc). „Îi râdicî naşa hobotu şî i-l cântî, iar rudili di aproapi îi promit plocoani" (NŢŢj). „Sî juca volu di trii ori pe partea dreaptă. Cini-l juca îi plătea miresei" (NBtN). „Nuna îi scotea volul şi-i punea casâncă în cap şi floare la ureche" (NZT). „Hobota miresei era pusă pe capul unei fete. Exista credinţa că acea fată se va mărita repede şi va fi cununată de mireasa care i-a dat voalul" (NCsM). „Voalul miresei se aşeza pe capul unei druşte. Ca să intre alta la rând. Se juca şi fonta mirelui. O puneu unui vornicel în piept" (NBtN).

Scanned with OKEN Scanner

„Se îmbrobodea luni, la naş acasă. O puneau pe mireasă pe o pernă şi sub pernă erau colaci. Se juca şaluţu. Nănaşu lua floarea mirelui şî i-o punea miresei în piept" (SBşBş). „La sfârşitul nunţii, două druşte o păzeau şi o apărau cu batistele. Un vătăjel, ţinând baticul pe două beţe, încerca s-o îmbrobode pe mireasă" (SPlC). „*Feciorul de mire* pune baticul în cap miresei, în timp ce druştele încearcă să-l oprească" (SSvSv). „În timp ce nuna o îmbrobodea pe mireasă cu un tulpan cu franjuri, nevestele cântau: «Săracele gâţişoare, / Că de-amu n-or mai purta floare, / Numai fes şi cotrencioare, /Tulpanele din dugheană / Şi panzaturele din teară»" (SGlH). „Luni dimineaţa, îi luau volul de pe cap *lehăul* şi vătăjăii" (SPsA). „De către *druşcul* mirelui şi nunele cele mari. Îi jucau tulpanul" (SHrHs). „După ce naşa îi da *şlaierul* jos, un vătăjel aducea tulpanul pe două beţe şi încerca să-l pună pe capul miresei. Două druşte cu două batiste în mână o apărau" (SPnG). „O femeie îi cânta de jele miresei, la îmbrobodit: «– Plângi, mireasî, cu jăli / Cî ti laşi di floriceli / Şî iei cârpa-n patureli / Şî-ţi pitreci viaţa cu jăli. / Când bătea vântu-n *peteli*, / Nu ti mânca nici o jăli, / Di când bati vântu-n cârpă, / Multî scârbî ti manâncă»" (SCP). „Frundzî verdi brabanoc, / Cârpî noauî cu noroc, / Pi urmî te-ar da pi foc, / Şî întâi cu floriceli / Pi urmî nacazuri greli" (SSaP). „Maritatu-i giug di fier, / Tragi într-însu pânî cheri, / Maritatu-i giug di-aramî / Tragi într-însu fărî samî" (SHrHs). „Coroniţa o punea surorii mai mici ori prietenei celei mai bune. Zâceu cî aceea sî măritî pânî într-un an" (SVaVa). „Puné *şlaierul* pe capul unei druşte, soră sau cumnată nemăritată, ca să se mărite mai iuti şî aceea" (SFvFv). „Sî puni pi capu unei druşci şî zâci cî aceea sî măritî-ntăi. Şî sî ştii c-aşa-i. Eu am însamnat. Am fost la nuntî la Paltinoasa şi i-o pus mireasa şlaieru pi capu fetei mele cei nicî ş-aceea s-o maritat înainĉea cilii mari" (SDM).

„Naşă-sa o îmbrobode cu un batic, legând-o *de modă*. Nuntaşii se închină spre răsărit şi pun în poala miresei, pe icoană, un bacşiş" (VAP). „Luni, la *legat* mireasa, nuna îi lua voala şi îi punea pe cap o batistî albî şî deasupra o casâncă neagrî" (VIvPg). „Naşa de cununie o *despetelează* luni dimineaţă, după *dare*. Voalul îl juca deasupra capului miresei, în timp ce lăutarii cântă: «Ieri erai cu fetele, / Astăzi cu nevestele»" (VGrGr). „După ci o dizgătit-o, nuna o leagî la cap cu un batic. Mireasa îi toarnî nunii apî sî sî speli pi mâni şî-i dă un prosop şi un săpun" (VGvGv). „După ce se scoală mireasa de la deshobotat, o fată dintre rudele ei păzeşte scaunul, să se aşeze în locul ei, ca să se mărite curând" (VBzBz). „Pe perna pe care a stat mireasa, se aşeza o fată mare, să se mărite repede" (VGvGv). „Volu şi florile erau puse pe capul druştei celei mai mari, ca sî sî măriti cât mai digrabî. Florili mirilui erau puse vornicelului celui mai în vârstă" (VVşVş).

Scanned with OKEN Scanner

„După masa cei mari o dishobotează naşa şi cu mama fetei. Soacra cea mică îi da naşei săpun şi prosop. *Ţâniru* nirelui îl lua nunul, iar *ţâniru* miresei îl lua nuna" (VrVVş). „Luni, la *rachiu*, o dezgăteşte nuna şi o îmbrobode cu *durmea* albă. Nuntaşii îi pun bani sub broboadă" (VrCrR). „Nuna cea mare, după *masa colacilor*. O punea pe un scaun cu pernă. Soacra sta în faţa miresei şi-i lua gătelile în poală. Se punea o masă cu mâncare, pâine şi vin. Se făcea hora miresei împrejuru mesei la care jucau numai femei. Nuna o lega pe mireasă cu basma, apoi cinstea femeile cu vin. Femeile înrudite de aproape cu mireasa primeau ştergare" (VrShB). „Voala miresei se băga în sânul mirelui iar floarea mirelui o lua mireasa. Când pleca mireasa de acasă, trăgea chicioru, ca să se mai logodească două-trei fete di pi ea" (VrRŞ). „Se punea o fată mare pe perna miresei şi-i puneau voala pe cap, ca să se mărite şi ea în acel an" (VrTG).

B.II.25. Mireasa urâtă

În anumite momente ale ceremonialului nupţial, mai frecvent la deshobotatul miresei, se obişnuieşte substituirea protagonistei (în unele cazuri a protagonistului) cu o apariţie respingătoare, îmbrăcată în haine zdrenţuite. „După terminarea *Conăcăriei*, sî faci *danţu*. La danţ, vorniceasa tré s-aducî mireasa lângî miri. Cân sî ducea vorniceasa s-aducî mireasa aculo, în loc sî găsascî mireasa, găsă altî minuni; îmbrăcatî tot ca nireasî, tot cu vol, da altî matahalî, o rudî, o cunoscutî ceava, făcutî aşa on fel di... ca sî facî râs la lumi. Zâci, uiti, asta-i mireasa!" (Larga – Bacău. Mg. 628, I, 4. Inf. Gheorghe N. Mihăilă, 73. Culeg L.B. şi L.C., 1987). „Neamurili furau mireasa, când era la *legat*. O ascundeau şi puneau în locul miresii o babî cu hobot, unsî cu funingine. Toţi o zbrânceau" (BBsA). „La *legat* mireasa, făceu horî naşii, socrii, neamurili. Atunci iau o babî ş-o fac mireasî, o îmbracî urât şi-i joacî iţâli, aruncî pi ea gunoaie, hârtii, o-nţapî, râd di ie" (BŞtcmB).

„După ci aşezau mireasa la dizgătit, aduceu mireasă şi mire urâţi. Rudele giucau împregiuru mesii şî giucau şî nirii urâţi şî vroieu sî s-aşeze lângî cii adivaraţi şî nu-i prineu. Pi mireasa urâtî o stropeu cu apî, o-nţepau, o ungeu cu funingini" (BtDaB). „Când trebuieu s-o îmbrobodeascî, sî ascundea mireasa şî o căuta cu muzâca. Sî făce un nire urât şî viné în locul mirelui bun cât timp acela era plecat după mireasă" (BtCnCn). „Seara, când viné mirele după zestre, mireasa se ascundea şi ieşea o babă. Până nu-i da bani miresei urâte, nu scapa de dânsa" (BtCpCp). „Mireasa fuge şi se ascunde înainte de dezgătit. În locul ei îmbrăcau o babî în negru, cu păr de fuior sub basmaua neagră. S-aşeza la masî lângî niri. Fimeili o înţăpau cu acu şî nu-i mai trebuié sî fie nireasî" (BtCoCo). În cele mai frecvente cazuri, înainte de apariţia miresei urâte, adevărata mireasă era „răpită"

de cavalerii din sat (BtDnDn), de neamurile ei (BtCuB, BtDbDb, BtGeA, BtPlPl, BtRțC, BtSlD, BtUțS), sau de vornicei (BtDbM, BtLL, BtMiC, BtMiPn).

„După ce se leagă mireasa, femeile o ascund. Mirele o caută. Când o găseşte, trebuie s-o răscumpere" (GCnCn). „După ce se gătea mireasa, din rude îi puneu deasupra o cuvertură, o ascundeu. O mireasă urâtă, bătrână, cernită venea la mire şi cerşea. Mirele trebuia să-i dea un bacşiş" (GMnMn).

„Când se ducea mirele sâmbătă sara s-o ia pe mireasă, rudele o ascundeau. Conocarul din partea miresei îi prezenta o bătrână urât îmbrăcată. Nuntaşii mirelui aduceau şi ei un bătrân urât îmbrăcat" (ISdSd). Când veneau după mireasă, le ieşea înainte o babă cu un *crâsnic* pe cap (ICsCs, ICsCz, IMlMl, IOO, ISrB). „Când sî ducé mirili sî iei mireasa, îi scoté di trii ori o babî" (IVnVn). „Cân o vinit nirili, o vinit calari pe-on cal alb şî s-o oprit lângî cerdac. Mireasa iara c-o canî di sticlî cu apî şî cu busuioc, da nu s-arata. Ş-atuncea mama me o-nceput sî-i aducî nişti babi: «– Iaca, asta ț-o dăm! – Nu, asta dă-o la păzât porcii!"» I-o adus altî babî. «– Asta o dau la păscut mieii!» Altî babî. «– Asta o dau la păscut gâştili!» Altî babî. «– Asta o dau la păscut vacili!» Altî babî. I-o tot adus aşa vo şăsî babi. Mama le-aducé dintr-o bucătărie. Şî el, cum stăte cu calu-n uşî, li dăde câte-o cravaşî pi spati şî li mâna în altî parti. Şî la urma tătî, cân o terminat babili, o scos nireasa cei adivaratî" (Păun Bârnova, Iaşi, Mg. 579, I, 9. Inf. Elisabeta Baciu, 67. Culeg L.C., 1985). „Când se ducea mirele după mireasă, fimeili di casî o ascundeu ş-aduceu în locul ei o babă. De trei ori îl amăgeau" (ICiCi). „Scoteu o *momâi*. Vornicu o prezenta mirelui. Până nu plătea bacşiş, nu venea mireasa" (IRgRg). „– Hai cî vin socrii, vin socrii! Sî li iasî *mătrăciucile*-nainti! Aiştea işău înaintea socrilor, a părinţâlor miresî sî scote. Cân vineu socrii cii mici, cân vineu la nuntî părinţî miresî, li scoteu înainte doi … oamini, on tânăr c-o tânârî, on barbat ş-o fimeie; sau sî făceu doi barbaț. Îi puneu fetii furcî-n brâu. Işău înaintea lor şî fata zâce: «– Săru' mâna tătucî, săru' mâna mămucî, iaca ce-am pățât di când m-ai trimăs la aista. M-o pus la tors, m-o pus la treabî, şî eu nu mai pot. Da tatu fetii zâcé: «– Las' sî faci treabî, dacî te-i cerut sî ti duci di la mini, sî ti duci la dânsu». – Da săru' mâna, tătucî, săru' mâna! «– Lasî, nu-mi mai săruta mâna!» Şî cân sî repezău la părinți, altu di la nuntî dăde foc c-on chibrit la cairu ceala" (Dumbrăvița – Iaşi. Mg. 470, I, 22. Inf. Elena I. Burlacu, 70. Culeg. L.B. şi L.C., 1981). „După dishobotat, sî ascundé mireasa la fântânî, după stog. Atunci sî făce o *mămâiați*, un om făcut babă cotrențoasî. Viné tot torcând pi lângî miri. Mnirili îi da bacşâş, cî nu-i trebi!" (ITtU).

„Este obiceiul să o fure pe mireasă luni, înainte de a-i lua florile. O fura un cavaler care a trăit bine cu ea. Îi aducea mirelui în loc o babă şi nu-i da mireasa înapoi până când mai căpăta de băut" (NChCh). „După ce-i ia hobotul, nuna o ascunde printre femei. Aduce în locul ei lângă mire o babă îmbrăcată

c-un cojoc întors pe dos. Mirele trebuia să dea un bacşiş ca să-şi recapete mireasa" (NTPr). „Când să-i ia peteala, femeile o ascund. Un bărbat, din neamuri, sî-mbracă urât, sî prefaci cî-i mireasî. Mirele da un bacşiş ca să vină mireasa adevărată lângă dânsul" (NII). Mireasa se ascundea înainte de dishobotat şi în locul ei vornicul aducea o babă. Mirele trebuia să plătească vornicului o anumită sumă de bani ca să-i vină mireasa cea adevărată (NBrBr, NCCn, NGmGm, NGțGț, NIB, NIC, NIcA, NȚȚj, NZZ).

„Când mergea mirele după mireasă, mireasa se ascundea şi în locul ei venea un bărbat îmbrăcat hâd, cu catrință rea. Zâcea cî el îi mireasa: «– Ai vinit la mini ş-amu cauț pi alta?»" (SVmVm). „Sî faci, vrasîzâcî, logodna. La noi sî faci sâmbâtî sara. Şî trebu sî-i deie mirelui, după masă, mireasa. Întăi îi duci-o mireasî făcutî urâtî, din buci, din... La logodnî vin naşi, rudenii, na, neamuri distuli. Ş-atuncea sî dă mireasa după masă, aşa. Şî cân s-o deie după masă, duce mai întâi o mireasă urâtă. Îi făcutî din buci, din cârpi multi-mbroboditî, aşa, ari pus-o rochie pi ie, cî asta-i o *păpuşî* mari. Ş-apu cân s-o deie dupa masî, alțî – cari-s *ciufelnici* – ieu chibritu şî-i dau foc, aşa pi colu ardi, tăț râd. Dupa aceea, dupa ci sî dă *păpuşa* asta di cari vă spun, aduci o fetiți mai micî, îmbroboditî, apoi una mai mari, pân-aduci mireasa cari trebu. Pi fetița ceea o puni dupa masî şî-i dă mirili-on bacşâş, ca sî scăpi di ie. Pi urmî vini mireasa cari trebu şî-i logodeşti. *Mireasa urâtî* sî scoati şî cân vini mirili sî iei mireasa la cununie. Ş-atuncea îi aduci o mireasî urâtî. Şî atuncea, în zâua nunții, încî sî puni masî. Sî puni masî şî mirii tot aşa, *în colț*. Ş-atuncea tot îi aduci dupa masî câte-o mireasî urâtî, pânî vini mireasa lui frumoasî" (Holda – Suceava. Mg. 672, I, 15. Inf. Ana Gh. Ilişanu, 50. Culeg. S.C. şi I.H.C., 1988). „Când sî duc după mireasî, vine înaintea mirelui o babă cu păr din cânepă şî cu fața unsî cu tăciuni" (SVtVg). „Când vinea mirele după zestre, işă înaintea lui o babî făcutî mireasî urâtî şi-i cere o plată, altfel nu-i da mireasa" (SVaVa). „La logodnă, tatu miresei aduce întâi o *mămăiați*, o femeie cotrențoasî c-un copchil în brați. Mirele îi da bani şi apoi căpăta mireasa" (SMlP). „La *masa di hobât* o ascundeau pe mireasă şî băgau una hâdî tari după masă. Mirele plătea bacşiş vornicelului di casî" (SRB). „Înainti di *cârpî*, s-ascundea mireasa. Sî-ncârpează altî fimeie. Sî faci cî-i gravidî, plângi, şî mnirili trebuie sî-i plătească un pahar de rachiu" (SFvFv). „Pânî a nu sî aşaza lumea la masî, sî fac doi miri (mire şi mireasă) urâți tare, îmbrăcați rău, unşi cu cărbune pe fați. Socrul îi ia de mână şî-i prezintî nunilor: «– Aiştia-s tinirii!» Muzica le zice *țunțoroiul*. Dacî primesc bacşiş, nirii cei urâți pleacî şî vin în locul lor mirii cei frumoşi" (SDhDhM). „Sî făce la terminatu nunții, la dizlegatu miresî. Cân i sî lua voala di pi cap, sî făce undeava, la un dos, aşa, o mireasî urâtî şî i-o aduci lui. O fimeie mascatî urît, cu cotrenți pi dânsa, urâtî ca o ciumî, urâtî tari, ca o stafie di urâtî. I-o

aduci lui şî-i zâci: «– Asta-i mireasa ta, primeşte-o! – Nu, cî mireasa me-i frumoasî, îi făcutî cu vol, ş-aşa..., mireasa me era gătitî şî tânârî, asta-i babî, cu nas urât, ghiboasî, cocoşatî» (În timpu ista, mireasa adivaratî îi fugitî la altî casî). Îi faci şî burtî, da el zâci: «– A me nu iara gravidî, da asta-i şî bătrână, şî urâtî, şî gravidî! Nu-ni trebu, n-o primesc, n-o ieu!» Pânî la urmî, asta urâtî pleacî şî vini-acei frumoasî. Ca sî scapi di dânsa îi dă on bacşâş. Pi ceea cari s-o ascuns o cautî ş-o aduci cu muzâca. Cam o giuma' di oarî durează treaba asta. Da odatî, la noi, nu ştiu dacî sî mai spun ori nu, iara una cari o fugit cu tot cu vol [Când trebuia să se ascundă]. S-o dus şî s-o suit într-on copac şî i-o cântat muzâca la rădăcina copacului muuult, pânî s-o plictisât. Nu vroie sî sî deie gios sî-i iei voala. C-o zâs nirili: O lăs în copac şî ma duc în lumea me, cî ie nu sî mai dă gios!" (Dumbrăveni – Suceava. Mg. 664, I, 25. Inf. Elena V. Dascălu, 57. Culeg. S.C. şi I.H.C., 1987).

„La *legat*, rudele o ascundeau pe mireasă şi aduceau în locul ei o babă. Mirele trebuia să dea un bacşiş ca să-şi recapete mireasa" (VŞtCț).

„La logodnă se aducea o mireasă mascată, o babă bătrână şi urâtă. Îl înşelau pe nire de două-trii ori, până-i aduceau mireasa lui" (VrVVş). „După ce se dezgăteşte, la *rachiu*, mireasa este ascunsă, împreună cu altă femeie, sub o învelitoare. Mirele trebuia s-o ghicească" (VrCrR).

B.II.26. Pupăza

Bucătăresele primeau pentru strădania lor, pe lângă suma de bani cu care se înțeleseseră cu socrii mari, o răsplată din partea nunilor, mirilor şi nuntaşilor, numită, cel mai adesea, *pupăză* sau, mai rar, *mâță*, ori *corabie*. „Soacra mare le dă câte un şorț, un batic şi prosop" (BDmDm). „Nuntaşii gioacî bucătăresâli şî le dau bacşiş" (BOrOr). „Mirele le cinstea cu vin şi le da un ştergar" (BPjPj).

„Bucătăresele primesc bani, şorțuri şi marămi" (BtŞnŞn). „Se strâng bani pe o tavă de la nuntaşi pentru strădania bucătarilor" (BtMiMi). „Se trece farfuria printre mese şi pune care vrea bacşiş pentru bucătăresî" (BtCuB). „Bucătarii primeu de la socrii mari câte un şărvit, iar bucătăresele, rochii. Nuntaşii dădeu şî ei câte un bacşiş" (BtRpR).

„Sî faci-aşa: trii sau patru bețâşoari ş-o fălie di pâni. Bețişoarili îs înfipti în fălia di pâni. Ş-o puni pi masî. Sî zâci *pupâza* bucătăresî. Acolo, la pupăză, fiecare din meseni vine şi pune câte-on ban. Cât s-adunî, îi *mulțumita* bucătăresî" (Gohor – Galați. Mg. 509, I, 3. Inf. Aurelia F. Ştiubei, 67. Culeg. L.B., 1983). „Li se dă câte-un prosop şi câte-o găină" (GVlVl). „La unia, bucătăresele erau aşazate la masă, după ce se strângea masa cei mari. Nu primeu bani, că erau din neamuri, veniti sî dea ajutor la nuntî" (GCzB).

Scanned with OKEN Scanner

„La-nchinat se da *pupăza* bucătăresei, o farfurie cu o bucatî di pâine în care puneu nuntaşii bani" (IPrPr). „Atuncea nu sî plăte bucătăresei, sî da un prosob, câti-un batic. Amu, de-o vremi, sî dau şorţuri" (ITtU). „Nuntaşii înfigeu bani într-o felie de pâine pusă pe o farfurie" (ISS). „Când închină vornicu la masa mare, li dă lumea bani. Strâgau nuntaşii: «– Dă la babi, dă la babi!»" (IVnVn). „Fiecare cap de familie plătea doi lei pentru *pupăza* bucătăreselor" (IHrP). „Pentru bucătăreasă se dădea *pupăză*. Puneu bani într-o farfurie undi era o felie de pâine şi sare" (ICuCu). „La nuntî, *pupâza* ari format di fimeie, aşa. O faci din aluat şî o-mbracî cu cămaşî, cu batic, îi puni şî mărgeli, cercei, ş-apu o duci giucând la *soacrî*. O duci o fimeie, la cari i-o dă de-acasî. Asta-i *pupâza* soacrei, i-a ei". [S-ar părea că în acest sat s-a făcut şi un *pupăzoi* – o variantă masculină a acestui *colac-păpuşă* – care era îmbrăcat cu straie bărbăteşti şi era dăruit socrului mare]. (Moşna – Iaşi. Mg. 619, I, 31. Inf. Vârvara V. Damaschin, 81. Culeg. L.B. şi L.C., 1987). „Se strânge *mâţa*, o felie de pâine în care se-nfigeu bani" (ISC). „La noi, nuna cere dreptu *la mâţî*, un dar, ceva bani" (IHoHo). „Li-nchinî soacra prosop şi câti-o *coraghii* dintr-o bucatî di pâni cu bani" (IRgRg).

„Bucătăreselor li se da bacşiş, când se făcea numărătoarea banilor" (NHB). „Mireasa le da batic sau prosop" (NBdG). „La urma urmei, când stau socri la masă, li se-nchină bucătăreselor câte un prosob şi baticuri" (NTPr).

„Sî faci aşa o horî mari şî bucătăreasa s-aşazî uni o stat mirii şî tăţi cari trec pe-acolo încimb câte-on ban în pânea ceea cari-o ţâni-n mânî" (SSdSd). „A doilea dimineaţî li da bucătăreselor, pi sâtî, material di fuştî, tulpan, bani. Stolnicul li da" (SBşBş). „Când sî strâgî darul miresei, sî dau câţiva lei şi pentru bucătăreasă" (SClBr). „Soacra cea mare le da câte un şervet alb, pe care îl puneu dinainti. Primeu şî câti un bacşâş gi la meseni" (SDM). „Bucătăresâli primeu bani şî di la gospodarii di casă şî di la nuntaşi. Mai primeu câti un colac, un ştergar şi un şâp de rachiu" (SUlL).

„Bacşişul pentru bucătărese se pune într-o bucată de pâne numită *pupăză* (VCsPt). „Când nunii strângeu darurile de la nuntaşi, nuna venea cu o farfurie cu o felie de pâine şi aduna bani pentru bucătărese" (VRbS). „Se face *coraghie*, în care nuntaşii pun bani" (VBcB). „Când da darurile mirilor, fiecare nuntaş da şi pentru *mâţî*, care o stat la foc şî o cert oalele cu mâncare" (VVşVş). „Fiecare nuntaş dădea un bacşiş, monede pe care le înfigea într-o felie de pâine, pentru *mâţă*, adică pentru bucătăreasă" (VŞtB).

„Bucătăriţelor le puneau pe umiri câte un prosop. La terminarea mesei, aveau o sârbă anume pentru ele" (VrVVş). „Primesc câte un prosop şi le închină şi câte o rochie la *rachiu*" (VrCrR). „Mirele le cinstea pe stolnicese cu vin" (VrMM).

Scanned with OKEN Scanner

III. Postliminare

B.III.1. Uncropul

După terminarea nunții propriu-zise, avea loc un ospăț la care participau cei apropiați și *ostenitorii*. Această petrecere este cunoscută sub numele de *Uncrop* (cele mai multe localități), dar i se mai spune și *Cinstea miresei* (BBsA, IBvBv), *Crop* (BVGd, IEE, IHoHo, ISBr, ISdSd, IVnVn, NȘȘ, VGrGr), *Dires* (SVtVg, VBzBz), *Încrop* (BȘtcmB, BVL, IAcȘ, NChCh), *La plăcinte* (BCțBo, BDfL, BHrHr, GCvCv, GVlVl, NBhI, SDaO, VAP, VBzR, VCC, VPdPd, VRR), *Nuntișoară* (IStF, NBtB), *Nuntiță* (VGvO), *Pocânzie* (IHH, IHO, IMțMț, IPșS, IRgD, IRgRg, ITgC), *Pogânzie* (ICuB, IMlC, IVsVs), *Potroace* (IBtM), *Pripoi* (BtMiPn, BtPlPl, BtRpR, SCfCf, SDC, SFnFn, SFvFv, SGlGl, SGlH), *Pripoiște* (BtDaB, BtDaE, SBiBi), *Rachiu* (BHrC, BHrHr, GCnCn, GCoCo, GPP, VrCrR), *Scuturatu cenușii* (ICsCs), *Spolocanie* (BtClP, BtCuCu, IPșS, IȚgȚg), ori *Vadră* (SFsFs, SFvFv, SPoPo, SVaVa).

„La două seri după nuntă, se strâng neamurile la mire acasă. Se pune masa și după aceea se dau bani sau găini" (BPpI). „După deshobotat se face *Uncropul*. Se da o gustare și mireasa primea mici cadouri de la celelalte femei" (BPtF). „După terminarea nunții, mirele și cu vornicesele, vornicul, rudele apropiate merg la nunii cei mari cu muzică. Vornicesele au în mână câte o creangă de brad la care era legată o batistă roșie, vornicul ține o ploscă îmbrăcată în ștergar de borangic. Cu toții stau la masă, apoi merg la cârciumă" (BSoC). „Marți, după nuntă vin la *Crop*. Se fac plăcinte. Vornicul de masă merge la socrii mici cu rachiu roș. Aceștia îi dau o azimă dulce, o sticlă de rachiu și o pasăre friptă, ca să le ducă la casa mirilor" (BVGd).

„Dacă fata-i cinstită, sî faci *Uncrop* (o petrecere) a treia zi după nuntă. Puneau la poartă o batistă roșie. «Hop, hop, la uncrop / Șapte gâște la un loc»" (BtMiPn). „După ce o dishobota pi mireasă, mereu cu *Uncropul* la crâșmă. Toatî nunta mergea. Încingeu un gioc la crâșmî și cinsteu, făceu *alișveliș* crâșmarilor" (BtCuB). „După vreo săptămânî vineu fimeili cu câti un cadou mai mic la mireasî și sî punea masa și erau cinstite" (BtUțS). „La *Uncrop*, jucau cămașa miresei, în care a dormit în prima noapte de căsătorie" (BtSlSl).

„Părinții miresei cu oamenii lor fac o masă acasă. Se cheamă *Rachiu*. Vin și lăutari. Banii se dau mirilor" (GCnCn). „Făcea *Rachiul* la mireasă. Vineu toate neamurile socrilor mici și vecinii la masă. Aveau și aici muzică. Banii adunați la *Rachiu* se dădeau tinerilor" (GCoCo). „La trii zile după nuntă se duceau cu *rachiu roș* la părinții fetei" (GPP).

Scanned with OKEN Scanner

„Marți sî făce *Uncrop* cu neamurile în cinstea fetii, dacî mireasa o fost cinstită" (IBvBv). „La *Scuturatu cenușî*, marți, se așaza masa cu bucate la părinții mirelui. Se închină pahare celor care au venit mai târziu și n-au apucat să ia parte la masa mare" (ICsCs). „*Uncropul* este masa ce se da nuntașilor în ziua după ce s-a deshobotat mireasa. La *Uncrop* se face zamă din măruntaiele, capul și labele găinilor" (ILH). „Marți seara, la *Uncrop* sau *Pocânzâie*, după nuntă, se strâng neamurile nunului și ale socrului cel mic și ale socrului mare. Mănâncă și beau. Atunci este distracție pentru ei, că au trecut de griji" (IMțMț). „Sî spune *Uncrop* ori *Pocânzie* și la Hărmăneasa și la Oboroceni. Era o masă care sî puné imediat după nuntă și la care participau rudele" (IHH). „După nuntă, la *Pogânzie* sau *Uncrop* rămân neamurile apropiate și vecinii. Cinstesc, mănâncă, pun toate lucrurile la locul lor" (IPlB). „*Cropu* sî făce înainti vremi la câtiva zâli după nuntă. Atunci sî făce și spalatu mânilor nașilor. Tinerii le turnau apă, și apoi le dădeau prosoape să se șteargă" (IȚuȚu). „La *Nuntișoarî* vineu neamuri, prieteni, vecini cu câte-o găină, rață, curcă" (IStF). „La *Crop*, unde o fost nunta, vin *ostenitorii*. Cam la douî-trii zâli după nuntă" (ISdSd). „Dacă mireasa nu era cinstită, nu se mai făcea *Crop*. O purtau pe mireasă cu *borona* prin sat" (ISBr). „Sî spuné *Crop* când mergeu la spălat vasele, cî vasâli-s grasî și trebu opăriti. Da numa di spălat nu s-apucau ii! Făceu o petrecere după nuntă cu rude, vecini și ostenitori" (IHoHo). „Marți sara îi *Pocânzâia*. Nașul cu neamurili, socrul cu neamurile merg la cârciumă sau la *casa de joc*. Îi tot ca o nuntî. Cred c-am avut la nunta me mai mult di optzăci di perechi. Sî be, sî mânâncî, sî plăteşti" (IMlC). „Sî practicî a treia zî după nuntî. Cei ci n-o fost la nuntî, marț sara sî strâng la crâșmî, uni îi prilej di pitreciri, fiindcî nunii și socrii erau datori sî cinsteascî pi tătî lumea. Fetili și flăcăii n-au ci cata aici, chiar dacî-s neamuri" (IMțB). „După terminarea nunții făceu *Uncrop*; mergeau la crâșmă, era cinstea socrilor mari" (ITnTn). „La *Uncrop* fimeili vorniciți cu sticli în mână, legati cu prosoabi, batisti cu roș, mergeu la crâșmî giucând și chiuind, cinsteu barbați pi drum" (ICrCr). „Îi mai zâce *Opăritu miresî*. Marțea, după nuntă, sî făce o petrecere cu neamurile miresei, ale mirelui și cu nunii" (ITgBz). „La *Pocânzâie*, iar sî faci mâncari. Asta marț, ziua. Și tinerii merg sara și cheamî nașii, cheamî rudili, pi aciia cari-o muncit acolo. Cheamî vo zăci-douăzăci di părechi. Puni și muzicî. Pi urmî li puni masa. Ș-atuncea îi cinstesc mirili și cu mireasa. Îi cinstesc pi nași, pi rudi, pi ostenitori, da. Și ciia cari vin, le-aduc tinirilor câte-o găinî, o pasâri-acolo. Dansaz-acolo pânî dimineața și sî terminî. Asta-i *Pocânzia*" (Ruginoasa – Iași. Mg. 465, I, 38. Inf. Aglaia Șt. Dupalău, 69. Culeg. L.B. și L.C., 1981).

„La *Uncrop* se fierbe rachiu și nunele se duc și aduc mireasa. În hora mare care se făcea atunci se-mpărțeau stecle cu rachiu, legate cu strămăturî

roşă" (NPtD). „După nuntî, la *Crop* sî strângeu *ostenitorii* şî s-aşazau la masî" (NGmT). „Marț, după nuntă, toate rudele se aşezau din nou la masă, când se dădeau şi plăcinte" (NRdB). „La o zi-două după nuntă se adunau naşii, rudele apropiate şi petreceu la casa socrilor" (IMsMs). „După *Uncrop* se aprindea un *foc* prin care trec socrii cei mari şi cei mici" (NIR). „Când s-a sfârşit nunta, mirele cu mireasa, socrii şi nunii merg la crâşmă unde mirile dă un deca-două de vin pentru tot poporul" (NChB). „Marța la noi sî faci *Crop*. Asta însamnî cî mirili (cari-o fost) şî cu taicî-su fac o prigătiri ca şî la nuntî: pintru oaminii cari l-o ajutat, pintru toț *ostenitorii*. Mai vini-on vecin, mai on naş, cini mai vini. Ş-acolo iar poati au muzâcî sau un aparat, iar dansazî, mânâncî... Asta sî cheamî cî o făcut *Uncrop*. Mulțumiri pintru toț cari l-o agiutat" (Hociungi – Neamț. Mg. 681, I, 6. Inf. Ion C. Teleman, 75. Culeg. L.B., 1989).

„Marți sara era *Uncrop*, *Clocoteala* sau *Opăritul miresei*. Era chemată lumea la rachiu fiert şi plăcinte" (SBrM). „Se face, numai dacă mireasa a fost cinstită. Se pune la sticlele cu băutură o panglică roşie" (SGlH). „A doua zi după nuntă beau oamenii horilcă fiartă. Se mai face o țârî di petrecere" (SSjSj). „A doua seară, după nuntă, mireasa vine îmbrăcată ca nevastă, adusă de o nănaşă, care are o strachină cu *rachiu aprins*. Fiecare ia câte o lingură cu rachiu aprins. Se strigă la pahar, se bea şi se mănâncă, se dansează" (SGlGl). „*Uncropul* era a doua zî spri sarî, după nuntî. Mergeu soacra mari şi cu mirili cu o farfurie cu spirt şi-i da foc cu chibritu sî ardî. La masî cu mama miresii era adunatî lumea pentru *Uncrop*. Merge mama mirelui cu spirtul aprins la mama miresii şi-i da cu lingura din farfurie, cântând: «Vorbească lumea ce-o vrea, / C-o ars focu-n mâna mea! / Sî traiascî mamuța, / Cî ş-o păzât copchila, / Nici la moarî n-o mânat-o, / Nici cu furca n-o lăsat-o, / N-o lăsat-o-n şăzătoari / Şi cu dânsa cinsti ari»" (SFnFn). „După nuntă, mereu la horă cu *Uncropul*" (SŞM). „La *Uncrop*, nuntaşii luau căciulile unii de la alții şi le zvârleau în mireasă. Nu le primeau înapoi decât în schimbul unei sume de bani" (SDC). „La hora *Uncropului*, bărbații le împungeau pe femei cu nişte agrafe" (SPlC). A doua zi după nuntă, se făcea *Uncrop* la cârciuma satului, unde plătea nunul şi cu mirele consumația nuntaşilor (SHB, SHH, SPP, SPnPn, SUlUl). „Di luni până marți pitreceau la crâşmă, ca să le meargă bine la miri" (SHR).

„Marț sî duceu neamurile şî petreceau. Mai veneau şi cii cari o ajutat la nuntî. Sî făcea borş cu *ciopătăie* de pasăre şî plăcinte. La *Uncrop* veneau şi nunii" (VTnTn). „*Cropul* se ține după două zile de la nuntă cu restul de mâncare şi băutură ce a rămas de la nuntă" (VGrGr). „A doua zî, marț sara sî adunî ostenitorii la *Crop* sau *Nuntiți*" (VGvO). „După ce se termină nunta, se chema naşu, neamurile, ostenitorii şi fac *Dresu*, mănâncă, fac vin fiert câte un cazan"

(VBzBz). „Duminicî sara sî puni câti o steclî di rachiu roş şi una di yin şî sî leagî cu bosâioc şî pamblicuţî roşâi şi cu şărvăt. Soacra cei mari scoati steclili, iar naşa li gioacî în curti. Câtiva stecli li dau sî li ducî doi *rachieri* la soacra cea mică. Acolo sî faci masî cu neamurli miresî şî aciia vin luni dimineaţa la socrii cii mari. Ci-o strâns di la închinat la soacra nicî, sî aduci la miri" (VGvGv). „După ce-o legat-o, scoati mireasa găinili, sticlili cu rachiu, dulceaţa şi serveşte pe toate nunele. Se pun pe colţurile mesei patru pâini. Vine soacra mare cu farfurii de plăcinte, vin fiert şi le cinsteşte pe nune. Mergeau apoi acasă la nuna cea mare şi acolo se termina petrecerea" (VIvPg).

„*Uncropul* se făcea luni sară la mire acasă. Era un plus de nuntă. O masă în familie" (VrVV). „La *Uncrop* se cânta *Zorile* la nuntî, luni dimineaţî" (VrShB). „La noi sî zâcea *Rachiul*. Sî făcea după ce-o dezgătea pe mireasă" (VrCrR).

B.III.2. Turcii

Când se invitau socrii mici la nuntă şi la *Uncrop*, se trimeteau chemători anumiţi, costumaţi în turci. „Luni dimineaţî să duceu cu rachiu, chiuind, la soacra cei nicî. Dacî iara fatî mari, sî duceu cu rachiu roşu. Iarau mascaţi. Barbaţi cu fuşti fimeieşti, cu căciuli întoarse pi dos... Sî făceu *turci* di ciia, aşa, cu clopiti pi la chicioari, şî moş şî babî, ca la Sfântu Vasâli" (Huruieşti – Bacău. Mg. 618, I, 35. Inf. Floarea T. Banea, 78. Culeg. L.B., 1986). Un obicei identic este şi la Căpoteşti – Bacău. Mg. 616, I, 21. Inf. Costică C. Bujor, 73. Culeg. L.B.).

„Când mergeu la socrii mici, unu iara vornicu calare, îmbrăcat turceşte. Adica, cu un pulover roş, cu brâu, cu *şâtoare*-n diagonală, ave sticlî-n mânî. Ciilalţi, cu căciuli negri sau brumării, căciula învălitî cu batic roşu. Cân ajungeau la socru mic, acesta închidea porţâli, ca sî nu poatî treci. Toţi *turcii*, adica rudili mirelui, forţau porţâli, escaladau şî intrau înăuntru. Socru şî soacra iarau obligaţ atuncea sî iasî înaintea lor, şî-i întâmpini cu câti o cofî di vin roşu. Iara obligatoriu roşu, ca sî fie sănătoşi. Îi sărvea pi *turci* şî pi nuntaşii care vineu ş-apoi intrau în casî. Aici, socrii iarau invitaţi ca sî vinî la masa mare. Ş-atunci sî-mpodobeau *turcii*. La *turci* li sî puneau aşa: la femei li sî puneau baticuri roşii sau di alti culori, iar la barbaţ li sî puneau prosoapi. Vornicu cari mergea călare – adică *turcu* ceala – iara fratili mai mic al mirelui. Acestuia îi puneau un prosob în diagonalî, un batic roşu, şî i sî mai dădea o naframî în mânî, cu cari viné şî anunţa sî vinî toatî lumea la masa mari" (Dracşani – Botoşani. Mg. 222, I, 15. Inf. Gheorghe P. Manole, 51. Culeg. L.B. şi L.C., 1976). „În ziua di luni se trimit chemători la socrii mici şi la rudele miresei, prefăcuţi în *turci*. Au costum turcesc, merg călări, au pistoale la brâu. Merg însoţiţi de muzică şi au poruncă straşnică să-i ridice imediat" (BtGeD). „Cu o săptămână înainte de nuntă, câţiva

Scanned with OKEN Scanner

[flăcăi], în uniformă de *turci*, invitau oamenii din sat la nuntă, iar după nuntă, la fel, umblau cu rachiu, mulțumind celor ce au luat parte la nuntă" (BtDbDb). „*Turcu*-i cineva din rudili mirelui sau ali miresî, dipindi uni sî faci nunta. Aista sî faci numa cân mirili sau mireasa îs viniț din alt sat. Vin părinții miresî, presupunim, şî vin cu rudili, cu nuntaşî. Şî li iesî-nainti on vornic, cu caciula legatî cu cordicî roşî şî cu un prosop, aceală-i *turc*. Şî cân agiungi-n fața socrilor cari vin la nuntî-n sat – cum sî spun, din alt sat vin aiştea – soacra cei micî îi leagî prosop la căciulî. Şî el ari-o sticlî cu țuicî ş-un pahar şî-i sărveşti pi toț cari vin. Prosopu ceala sî-ntâmplî sî i-l legi şî la mânî. Ş-apu vin cu toț la pitreciri. Asta-i tot, aista-i rolu lui, alta nu mai ari di făcut. Aista-i on frati-a nirului sau niresî, ciniva de-aproapi" (Stăuceni – Botoşani. Mg. 674, I, 6. Inf. Niculina I. Alupoaie, 57. Culeg. S.C. şi I.H.C, 1989). „La *Pripoian*, socru trimité acasî la el giumatati di muzicî şî pi *turc*, şî atunci sî cinsteu neamurili miresâi. Cî socru cu fata făcea *Pripoiştea*" (BtCnCn). „Pentru masa cea mare, se duc frați şi surori de-ai mirelui îmbrăcați *turci*, în roş, cu fustă albă şi *şâtoare* roşî, cu busuioc la steag. Îi cinsteu pe socru cu fata. Mama sau sora miresei leagă la steag şărvete" (BtSlD). „Masa socrilor mici sî faci la sfârşitul nunții. Ii, adicî părinții fetii, erau chemați, înainti vremi, spuneu părinții nii, de un *turc* îmbrăcat în roş, cu harapnic în mână şi cu busuioc la căciulă" (BtGeA).

„Dupa ci o dishobota pi nireasî, o ascundeu, şî trii-patru vorniciții sî făceu *turci*; legau la nişti beți câte-o bârneații şî la steclî câte-o batistă. Apoi sî făce o horî di mânî şi vornicesâli cinsteu oamenii cu rachiu" (ITtI). „Luni sara o ascundeu pi nireasî. Sî făceu trii fumei *turci*, una din partea nunului şi două din partea soacrei. Aveu câti-o sticlî di rachiu în mânî, câti-un băț învelit în bârnețe, c-un schic di popuşoi în vârv, şî aşa intrau în gioc. Când sî cânta un gioc dgi mânî, o *Moldovineascî*" (ITtU).

B.III.3. Trasul pe grapă

Dacă mireasa era *greşită*, înainte vreme i se aplicau anumite pedepse, cum ar fi *trasul pe grapă*. Soarta ei o împărtăşeau, uneori, socrii mici şi nunii. „Cu *trasu pi grapî* iara aşa: dacî sî sâmța cî nu-i fatî-ficioarî, a doua zî, a treia zî o punea pi grapî ş-o ducea la maicî-sa acasî-napoi. Dacî iara el mai *dulmucat*, îi mai adăuga din averi, îi mai dăde ceva averi şî o lua înapoi" (Larga – Bacău. Mg. 628, I, 6. Inf. Gheorghe N. Mihăilă, 73. Culeg. L.B şi L.C., 1987). „Dacî rachiu n-o fost roşu, se pune mireasa pe grapă iar soacrei mici i se pun ițele după gât. Urcau pi casî socrii mici, c-o fost vinovați cî n-o păzât fata" (BŞtcmR). „Dacă mireasa n-o fost fecioară, se obişnuia să-i tragă pe socrii mici pe *grapă*, iar pe naşi îi ducea cu roaba" (BDmDm). „Dacă mireasa n-a fost fată

și spunea adevărul, nu se mai îmbrăca în alb. Dacă ascundea adevărul, îi era rușine de lume, nu mai avea cinste în fața preotului. Înainte vreme, părinții mirelui făceau pedeapsă în biserică. Se puneau în genunchi în biserică, cu o lumânare mare în mână. Sau tinerii. «– Să-ț facă jugu-n cap? Îi rușine!»" (BPgSn). „Socrii cu fata *greșită* erau puși pe *grapă* ori suiți pe casă, le punea o pernă în schinare, îi ungeu cu funingine" (BPtG).

„Dacă nu sî putea face rachiu roș, îl duceu pi nun acasî pi grapî, îl târâie, punea boii la tânjală" (GPP). „Iarau înainti *grăchi* cu cari grapam pământu. Îi punea pi nuni pi *grapî* și îi trăge. Șî pi nun și pi nunî, pe-amânoi îi punea! Pi nunî și pi mireasî li urcau calari pi cai, așa sî facî haz la lumi" (Malu Alb – Drăgănești, Galați. Mg. 678, I, 4. Culeg L.C., 1989).

Înainte vreme, se scotea mireasa *greșită* pe *grapă*" (IVsVs). „Puné fata pi *grapî* ș-o târâié prin sat. Soacrei mici îi puné o strachinî spartî și o lingurî știrbî. S-o suit unu în pod și l-o prins pi socru nic, l-o luat și l-o-nhămat la *grapî*. «– Las' cî-i mai dau ceava!» strâga socrul mic" (IRgD). „Dacă nu era mireasa fată mare, nu mai mergeu la băut rachiu roșu, la *spolocanie*. Soacrei mari îi dăde cămeșa pe hamurile cailor, c-o fost înhămată de alții. Nu mai giuca cămașa" (ICiCi).

„Îi da soacrei mici țuică într-un pahar spart și-i da și-o lingură spartă, că n-o știut păzi fata" (SRB). „Aici, drept pedeapsă, duc nașii pe *grapă* sau pe *borună*" (VRGi).

„Înainte vreme, soacra mare juca cămeșa fetei, dacă o fost cinstită. Dacă nu, mai cerea zestre de la cuscri" (VrCrR). „Se duceau cu cămașa fetei. Dacă fata nu era cinstită, o ducea pe o grapă de mărăcini. Legau o sticlă cu fundu spart și o urcau pe casa socrilor mici. Mirele zicea: «– Of, sticlă cu fundu spart, / Cu tine nu pot să-mpart / Nici apă, nici vin curat»" (VrShB). „Dacă mireasa o fost fată, se pune ață roșie la sticla de rachiu, dacă nu, o duceau pe soacra mică pe *grapă*" (VrRȘ). „Mirele are pretenție la rachiu roșu. Dacă mireasa e greșită, îi maschează pe socri, îi duce pe *grapă*" (VrVV).

B.III.4. Calea primară

Prima vizită pe care o făceau tinerii căsătoriți, după nuntă, la casa părinților miresei purta numele de *calea primară*. Înfăptuită, în cele mai multe cazuri, la o săptămână după *Uncrop*, această întâlnire mai era cunoscută și drept *Cale întoarsă* (SBșBș, SMlP, SPlC), *Cale mare* (VrVV), *Cale lungă* (NZZ), *Calea mânzului* (BDmDm, BMtR, BPtF, BPtG, GCoCo, GGhGh, GMnMn, GPP, GȚȚ, IBB, VCsPt, VIvIv, VrBPr, VrCrR, VrJP, VrTCl), *Chemare* (SDhDhM), *Întorcătură* (SDL, SDM), *Pe urme* (VICș, VPT) sau *Urmă* (BPtS, BVL).

La o săptămână după nuntă, duminica următoare, tinerii se duc împreună cu nunii la părinții miresei (BBL, BCşCş, BDfL, BGG, BHrC, BMtMt, BOnTț, BPjBs, BVL). „La o săptămână di pi nuntî, vineu mirii cu rachiu la soacră, la naşi. Petreceau împreună di *cale primare* (BBsA). „După nuntă, la o săptămână, erau aşteptaţi la casa miresei de *calea mânzului*, cu plăcinte şi ospăț. Veneau şi naşii şi socrii mari" (BMtR). „La o săptămână după nuntă mergeau la mama miresei, unde se făcea petrecerea, adică se făcea *urmă*" (BPtS). „Prima gioi sau sâmbătă era di *cali primară*, când nirii, socrii mari şi nunii mergeau la părinții miresei" (BOrOr). „Joi sau duminică după nuntă era *calea mânzului*. Tinerii şi naşii făceu prima vizită la părinții miresei, care pregăteu masa şi mai invitau rude şi prieteni care n-au fost la nuntă" (BPtF).

„La o săptămână-două şî la o lună di zâli mergeu di *cali primare*. Mergeu la socru, la tatăl fetei. Făceu petrecere. Cu muzâca mergeu. Tăti neamurile, domnule! Nireasa n-ave voie la mă-sa, la tat-su până nu merge di *cale primare*. Făceu petrecere mare" (BtCuB). „*Cale primară* sî făce după după opt zile, la unul din socri, de obicei acolo unde n-a fost nunta. Participau neamurile apropiate şi cei ce n-au putut veni la nuntă" (BtCuA). „Până la *Cale primară* n-ave voie mireasa sî-şi vadî casa" (BtCnCn). „Până atunci mireasa n-are voie să meargă la părinți" (BtDaB). „Mireasa sî ducé acasî numa când o chema di *cali primarî*, la câtiva zâli, la o săptămână. Mergeu şî socrii şî nunii" (BtVdB). „La o săptămână după nuntă, tinerii însurăței se duc la părinții miresei. Are loc o petrecere cu nănaşul, cu fraţi şi surori, neamuri mai apropiate. Li se mai fac daruri di casî nouî" (BtŞtŞt).

„Peste o săptămână, mirii cu socrii şi cu cei ce au servit la masă, stolnicii, se duc în vizită la socrii cu fata, cu plăcinte şi rachiu" (GMtMt). „*Calea mânzului* îi cân mergi-ntăi la părinții fetei, prima duminică după nuntă. Se duc mirii, naşii şi stolnicii la casa socrului mic şi fac o petrecere" (GCoCo). „La o săptămână după nuntă se duceau tinerii căsătoriți de *Calea mânzului* la părinții miresei, împreună cu naşii şi cu părinții băiatului, cu plăcinte, colaci şi rachiu" (GCvCv).

„*Cale primară* înseamnă prima vizită a mirelui şi părinților lui la mireasă. Merg rudele şi starostele" (IPiB). „La o stămână după nuntî, mereu tinerii la socrii mici de *cale primare*, împreună cu nănaşii şî părinții mirelui. Petreceu ii întri ii acolo" (ITtI). „După o săptămână de la nuntă, se pregăteşte mama miresei şi cheamă fata la ea. Atunci vini mireasa cu nuni, socri şi rude. La o bucată de timp, naşii îşi cheamă finii tot di *cali primari*" (IMlMl). „După nuntă, la patru zile, joi, mirii se duc de *Cale primară* la părinții fetei, iar la opt zile, duminică, se duc mirii şi socrii de *Cale primară* la naşi" (ILH). „Mireasa

nu se duce la mama ei nouă zile. Prima întâlnire are loc de *Cale primară*, când tinerii, însoțiți de nuni, se duc la socrii mici unde sînt primiți cu masă și băutură" (IBV).

„La o săptămână de la nuntă, tinerii și nașii merg acasă la părinții miresei. Se face o *masă de întâlnire*" (NTPr). După o săptămână, în prima duminică după nuntă, însurățeii veneau la părinții miresei cu colaci. (NBdBd, NBrBr, NCnP, NDlDl, NIcA, NȘȘ, NVA). „La o săptămână după nuntă, sâmbătă seara, mergeu tinerii cu băutură și cozonac la părinții fetei. Cu ei se duceau nașii și părinții mirelui. Mai luau parte la petrecere și o samă din neamurile care n-au fost la nuntă" (NGnC). „Tinerii căsătoriți, socrii și nunii mari se duceau, la o săptămână după nuntî, di *cali lungî*, la părinții miresei" (NZZ).

„La saptămâna de la nuntă, tinerii iau colaci și se duc la părinții fetei" (SSjSj). „Sâmbâtî sara; la o saptamânî după nuntî, mirii își luau frații, nunii, socrii mari, chemau pi cii cari n-o fost la nuntî și mergeau la părinții fetei acasă. Acolo primeu rachiu, gustări. Pânî nu mergé di *cali primare*, mireasa n-ave voie sî treacî pi la părinții ei" (SFvFv). „Se cheamă *Cale întoarsă*. Tinerii se duc la părinții miresei. Se duc pe drumul pe care au venit. Participă socrii mari și nașii" (SPlC). „Când nunta se face la casa mirelui, după o săptămână, rudele se duc la casa miresei și mai petrec și acolo" (SVaVa). „La stamâna, făceu *Cale-ntoarsă*, la mireasă acasă, mirele, mireasa, nașii, rudele. Mergeu cu colaci și sare" (SBșBș). „Joia în săptămâna de după nuntă, tinerii căsătoriți împreună cu părinții băiatului, cu doi-trii nănași și vecini se duceau la părinții fetei cu colaci" (SDcDc).

„*Calea primarî* îi primu drum a niresâi la mama ii, la o săptămânî di la nuntî, sâmbâtî sara. Sî duce cu plăcinti făcuti di dânsa. Mai vineu nunii, câțiva gospodari, socrii mari. Socrii mici erau pregățiți șî ii pentru ospăț" (VPdPd). „La noi este *Calea mânzului*, când tinerii căsătoriți se duc la socrii mici cu plăcinte. După o săptămână de la nuntă" (VCsPt). „Joi, după nuntă, mergea nunu cu tinerii la tatu feti. Pân-atuncea mireasa nu sî ducea nicăiri, nici la apî" (VIvPg). „Tinerii căsătoriți, când făceau prima vizită la părinții fetei, la o săptămână după nuntă, duceau o găină friptă, cozonac sau pâine și o sticlă de vin. Primeau și ei daruri de la socrii mici" (VVoS). „La o săptămână după nuntă, mirii, nunii și socrii mari mergeau la casa fetei. Până atunci fata nu prea ieșea în sat, iar la părinții ei n-avea voie să meargă" (VȘtB).

„*Calea mânzului* este prima vizită pe care o fac tinerii după cununie, împreună cu nașii, la părinții fetei. Participau și socrii mari" (VrBPr). „La săptămâna, duminică, se duc la tata miresî. Numai ei se duc" (VrMM). „În prima duminică di pi nuntî, tinerii căsătoriți mergeu cu dar, pâine, găină friptă, vin, la părinții fetei" (VrPP).

Scanned with OKEN Scanner

B.III.5. Îmbisericirea

La un anumit interval de timp după nuntă, care nu trebuia să depăşească 40 de zile, tinerii căsătoriţi se duceau la biserică, împreună cu naşii, pentru a li se citi molifta. Până atunci ei nu aveau voie să intre în biserică. „Duminicî di pi cununii, le făcea o rugăciune preotul şi-şi alegeau *hramul casei* după numele mirelui" (BOO). „La o săptămână, socrii duc o jertfă şi fac o slujbă pentru miri" (BDfL). „La opt zile după nuntă, tinerii erau duşi de naşi la biserică, pentru ca preotul să le citească molifta" (BPtG). „La prima duminică după nuntă, se duc mirii şi naşii cu *colivă*" (BVL). „Sî duc naşii cu hinii în prima duminicî şî li ceteşte preotul mica rugăciune de dizlegare" (BOrOr). „A doua duminică după nuntă, tinerii se duc la biserică cu vin şi cozonac" (BUrUr). „Tinerii cu nânaşii împreună duc beteala şi gherlanda la biserică şi le pun la icoana Maicii Domnului" (BOnTţ).

„După *Uncrop*, tinerii făceu moliftă la preot acasă" (BtRsRs). „Sî făcea moliftă la trii zâli, pentru sfinţirea tinerilor" (BtSlD). „La o săptămână după nuntă, tinerii se duceau cu lumânări la biserică şi preotul le cetea *molitva*" (BtMiR). „La opt zile după nuntă, tinerii mergeu la biserică. Părintele îi prine în pridvor, unde le citea *dezlegarea*. Apoi intrau în biserică şi se închinau la icoane (BtCuCu). „Sâmbâtî, la o săptămânî după nuntă, trebuieu sî sî ducî tinerii la biserică sî-ş facî molifta în pridvor. Ş-apui sî duceu di *cali primarî*. Mireasa n-ave voie sî iasî în sat pânî nu-i făce molifta" (BtDbDb). „Mergeu la preot acasă, îşi făceu moliftă şî abia apoi mergeu la biserică" (BtCpCp). „Preotul le citea molifta, îi binecuvânta, ca să aibă succes în viaţă" (BtDaE). „După 40 di zili di la cununie, sî duceu la preot acasî sî li citeascî molifta pentru iertare şi ajutor în căsnicie" (BtCoCo). „La patru săptămâni de la nuntă le citeşte popa, ca să trăiască bine, să se înţeleagă" (BtMiPn).

„La o săptămână după nuntă se duc la biserică cu lumânările. Îi pacat să ardă lumânările acasă. Nu le merge bine" (GPP). „A doua duminică după nuntă, se duc naşii cu finii la biserică, pentru ca să-i închine la icoane" (GCC). „În prima duminică de la cununie, naşii scot mireasa îmbrăcată ca la nuntă, la biserică" (GSS). „În prima duminică de la nuntă, naşii duc finii la biserică sau le duc icoana din casă, să stea acolo (la altar) 40 de zile" (GBhBh). „După două săptămâni, după ci s-o dus plăcintili, sî scot tinerii căsătoriţi la bisericî, la închinăciuni" (GBşP). „Li faci preotul moliftî la patru-cinci săptămâni după cununie, când se duc cu lumânările la biserică" (GVlVl). „La 40 de zile, se duc la biserică tinerii cu naşu, cu vornici şi prieteni" (GSvSv). „Îi ducea naşa la biserică, la 40 de zile după cununie" (GCoCo).

„În prima duminică după nuntă, finii se duc cu naşii la biserică şi duc lumânările şi buchetul de flori" (IEB). „La o săptămână după cununie, mirii

duceu lumânările la biserică, undi ardeu pânî sî terminau. Tot atunci îşi alegeu *hramu casei*" (IMşMş). „La o săptămână-şi făceu molifta, ca să le meargă bine în căsătorie" (ISrSr). „A doua duminică după nuntă, tinerii căsătoriți mergeau la biserică. Stăteu afară până ce le citea părintele şi le da *dezlegarea* de a intra în biserică" (ISnS). „După *Cale primară* mergeu la moliftă. Intrau cu lumânările în biserică şi le lăsau acolo" (IHO). „La o săptămână, se duc cu naşii şi cu lumânările la biserică. După aceea plecau de *Cale primară*" (IȚuȚu). „La două săptămâni, se duceu cu lumânările la biserică. Îşi făceu molifta-n pridvor. Erau cu ei şî nânaşa cu nânaşu" (IVnVn). „La 40 di zâli sî duc cu *colivî* la biserică şî li citeşti preotu molifta în pridvor" (IMlC). „La 40 de zile după cununie se duceau cu lumânările şi cu coliva la biserică" (ITgC). „La 40 di zâli, duceu lumânările. Li dăde părintili *hram*, după cum îl chema pi băiet" (IRgD).

„Duminică, la săptămâna după nuntă se duc cu colaci la biserică, ca sî li ajuti Dumnezeu în gospodărie" (NPtPv). „Se duc la şăsî săptămâni, fac *panacidî*, duc colacii şi lumânările de cununie. Le citeşti popa" (NHB). Tinerii căsătoriți aduceau la biserică o colivă de grâu sau de orez, la patruzeci de zile de la cununie. Li se citea o *moliftă* de dezlegare pentru a putea participa la slujbele religioase (NIcA, NPeB, NPeT, NŞŞ, NTPr, NȚȚj, NUU, NVA). „Se duc la şasî săptămâni cu daruri, fac *panacidă*. Le citeşte popa în pridvor" (NVnVn). „La 40 de zile, se duc mirii la biserică şi duc *prinos*, un colac mare" (NZT). „După patruzăci di zâli di la nuntă, tinerii cu naşii se duceau la biserică cu colacu di cununie. Preotul făcea o slujbî a colacilor" (NZZ).

„La o săptămână, sâmbâtî sara, sî duceu la popă acasă, cu o găină, sî li facî moliftî. A doua zî, duminică, mereu cu luminile la biserică" (SURs). „La săptămâna după nuntă, mergeu mirii sî-şi facî *dezlegarea*. A doua zî după *calea primară*. Mireasa trebuia să fie împodobită" (SPoPo). „La o săptămână după nuntî, îi duc nunile mari cu lumini la biserică" (SFnFn). „A doua duminică, mirii iau luminile cu care au fost cununați şi le duc la biserică. La intrare, preotul le citeşte o moliftă. Apoi ei se țin de patrafirul preotului şi aşa intră în biserică" (SGlGl). „În prima duminică după cununie, tinerii vin la biserică şi se închină cu o pereche de lumini de la cununie. Preotul le face cetanie în pridvor, ca să aibă noroc" (SVvVv). „La şăsî stămâni, se duc la biserică cu lumânările de cununie şi cu *colivă* făcută din grâul în care au stat inelele la logodnă" (SBrM). „Mergeu, la şasî stămâni, cu lumânările de la cununie şî făceu intrarea în biserică. Până atunci n-aveu voie sî meargî la slujbili preotului, nu erau curați şî era păcat" (SHM).

„Prima duminică după cununie, se duceau tinerii la biserică cu lumânări să le citească preotu. Lumânările de cununie se ardeau numai la Înviere"

Scanned with OKEN Scanner

(VTvS). „La prima sărbătoare religioasă de după nuntă, noii căsătoriți se duceau la biserică cu naşii, pentru a fi buni creştini şi a avea belşug în casă" (VŞtB). „După patruzeci de zile, tinerii se duceau la biserică cu icoană, cu colac, să le facă părintili molifta" (VIvPg). „La patruzăci di zâli după nuntă, mireasa se îmbrăca iar în alb, îşi punea voal şi pleca la biserică. Ducea o *colivă* şi o sticlă de vin" (VGvO). „La patruzăci di zâli, sî duceu la biserică cu *icoana casei*, cu colac şi o sticlă de vin. Preotu li cetea şî li alegea un sfânt cari-l ţâneu ii drept patronu casî" (VGvGv). „Mirii se duceu la biserică după patruzeci de zile de la nuntă, ca să-şi aleagă un *hram*. Se punea hramu casei după numele unuia din familie. Îl ţineai toată viaţa. La hramu casî sî făcea un colac care se ducea la biserică împreună cu o sticlă de vin. Mai făceau şi pomanî în sănătatea casei, petrecere" (VGrGr).

„La opt zile după nuntă, finii, duşi de naşi, erau închinaţi la icoane. Atunci duceau la biserică lumânările de cununie" (VrSR). „În prima duminică după nuntă, mirii duceau la biserică o farfurie cu grâu fiert, *colivă*. Aici le citea părintele *dezlegarea*" (VrTG). „Prima duminică după cununie, soacra mare îi scoate pe tineri la biserică" (VrRŞ). „La două săptămâni, naşii scot tinerii la biserică" (VrBdBs). „Tinerii căsătoriţi se duc la biserică după 40 de zile de la cununie. Lumânările de nuntă le duceau la *Înviere*" (VrTCl). „Se duceau la biserică de prima zi onomastică a unuia dintre ei. Cum venea la rând. Ori era patronul miresei ori al mirelui" (VrVV).

B.III.6. Colacii de cununie

Cel mai important *dar* pe care-l primeau naşii de la fini îl constituiau *colacii de cununie*. Aceştia puteau fi oferiţi la masa cea mare sau, de cele mai multe ori, li se duceau naşilor acasă, la un interval de timp după nuntă. „Erau patru colaci cu o farfurie plină cu orez şi bomboane, acoperită cu o batistă şi alte daruri. Uneori, colacii de cununie se dădeau chiar la nuntă, alteori mirii îi duceau naşilor când puteau" (BAA). „Erau ca şi colacii de botez. Se dădeau la nuntă sau după nuntă, când aveu putere tinerii căsătoriţi" (BDrDr). „Colacii îi da mireasa nunului şi se închinau la *rachiu*" (BHrC). „Se dădeau la nuntă, odată cu *găina*" (BHrHr). „La masa mare cântau lăutarii *ca la colaci*, şi-i giucau pi sus pânî s-agiungî la naşi. Asta di pi ci sî termina di închinat mesele" (BBsA). „Joi, după nuntă, tinerii luau colacii cari au fost închinaţi la masa cea mari şî sî duceu la naşi împreunî cu părinţii fetei şi ai băietului. Pi colaci puneu două farfurii cu zahăr şi două sticli cu rachiu împreună cu darul" (BŞtcmR). „La o săptămână de la nuntă, se duceau la naşi cu colaci, cozonaci, bomboane şi băutură" (BDfL). „A doua duminică după cununie, se duceau obligatoriu la

Scanned with OKEN Scanner

naşi, cu mâncare, cu băutură, puneu şi muzică. Vineu şî neamuri şî străini şî pitreceu mult" (BHmHm). „Pe drum până la casa nunului, colacii erau jucați după muzică" (BSoC). „Erau colaci dați de tânăra pereche naşilor, după două-trii luni di la cununie" (BGfB). „Colacii de cununie erau darurile date de miri naşilor după un an sau doi de la cununie" (BBL). „Tinerii duceu naşilor colaci însoțiți de alte daruri (făină, zahăr, țuică), la o sărbătoare mare, la Crăciun, Paşti ori Rusalii" (BOH). „Colacii de cununie se dădeau naşilor când finii aveu primul copil, ca să le boteze copilul" (BBlBl). „Mirii duceu colacii nunilor la o săptămână după nuntă, iar la un an li duceu *corabia*" (BVL). „Erau patru colaci mari, acoperiți cu prosop, lângă care mai puneu o farfurie cu orez, haine. Se duceau naşilor la un an, la doi de la nuntă" (BPjBs). „Odatî cu colacii, mirii li-nchinau naşilor *corabia* cu zahăr, orez, ulei, săpun, țuică" (BPtG). „Erau patru colaci, doi îi opreu naşii, doi îi dădeau mirilor înapoi" (BVGd). Se duceau naşilor nouă colaci mari, însoțiți de alte produse, cum ar fi bomboane, orez, săpun, zahăr (BPjB, BSoC, BŞtcmR, BVGd).

„Colacii de cununie sî dau la nuntî o pereche şî pi urmî sî mai dau o pereche la casa nunului, când sî-nțeleg tinerii sî-i ducî. Îi păcat sî nu sî deie" (BtŞnŞn). „La nuntă dădeau finii naşilor şăsî colaci, lângî cari mai puneu un batic, făinî, lapti, material de haini, ouă, şărvăt, zahăr. Li puneu clid pi masî şî li-nchina o nevastî mai vorbăreață" (BtCnCn). „Erau colaci cari sî făceu la nuntî şî sî duceu după o săptămână la naşi, când sî făce masî la ei acasî" (BtVdHț). „Colacii de cununie se dau naşilor la sfârşitul nunții sau mai târziu, când pot mirii: doi sau mai mulți colaci frumoşi, basma, făină, haine, orez, zahăr" (BtGeD). „Patru colaci se dau de către fini nănaşilor după cununie, de la cinci-şasî luni pânî la trii-patru ani" (BtII). „La un an, tinerii cu neamurile lor se duc la nuni sau îi cheamă acasă. Bucătăreasa închina din partea mirilor doi colaci, material de haine, mere, pahară" (BtSlD). „Colacii se duceau atunci, la nuntă, ori la un an, la doi ani. Erau şasî colaci pi cari sî puneu plocoanele: costum, bomboane, ciocolată, mere, zahăr, țuică, două pahare. Zâcea fina: «– Poftim, naşă, di sănătatea noastră, poftim primiți!». Îi punea la masă şi începeu petrecerea" (BtDaB). „Colacii de cununie îi dau mirii naşilor când pot şi când vor. Erau închinați de nişte femei anume, *ciubotăriței*e" (BtRpR). „Colacii de cununie se dau de către tineri: patru colaci cu mere, zahăr, rachiu, pahare. Când aveu putere şi stofă. Naşul le dăruia o oaie, un purcel" (BtVdVd). „Cei care duceau colacii de cununie în numele finilor se numeau *ciubotari*" (BtPlPl). „Colacii de cununie îs *poduri pe cealaltă lume*. Le duc cinii nănaşilor când pot" (BtVdB). „Colacii di cununie erau o cinste pe care o fac finii naşilor, simbolul belşugului pentru ambele familii" (BtDbDb).

Scanned with OKEN Scanner

„Colacii de cununie se dau după terminarea mesei mari sau la una-două săptămâni după nuntă. Părinții băiatului îi duceau naşului acasă" (GCzB). „Se da la nuntă *Corabia* pentru naşi" (GMnMn). „La *dare* se-nchinau întâi colacii la nuni. Doi colaci, o găină, două lămâi, batiste, şărvete şi material de rochie" (GGrGr). „Finii duc naşului colacii de cununie, după o săptămână de la nuntă sau mai târziu, dacî naşii îs di diparti" (GBşP). „Datoria finilor față de naşi. Colacii de cununie se duceau la o lună-două după nuntă" (GRR). „Erau duş di gniri la nun, după cinci-şasî luni de la nuntă" (GPcPc). „Le duc *comaşul* şi doi colaci, săpunul şi prosopul când au ei înțelegere cu nunii" (GPP). „Duceu colacii de cununie mirii şi socrii cei mari nunilor acasî, la cea mai apropiată sărbătoare mare de după nuntă: de Paşti, Crăciun, Rusalii" (GMtMt). De obicei, colacii de cununie se dau de Paşti, când mirii se duc la nuni acasă, însoțiți de socrii cei mari (GCdCd, GCoCo, GRR, GUT, GVlVl). Finii trebuiau să facă *zâlele*, adică să meargă la naşii de cununie cu daruri la marile sărbători: Crăciun, Moşii de vară ori de iarnă, Ovidenie, Bobotează ş.a. Iar naşii, la rândul lor, veneau în vizită la unele sărbători, făcând cadouri de tot felul noilor căsătoriți. „La Paşti, trebuié sî meargî cu colaci la nună. Făce doi cozonaci, aşa frumoş, şî sî ducé cu soacra, cu mama nirilui. Sî ducé la nunî, col-aşa, şî-i lua: cî-i lua o rochiții, cî-i lua ... ci pofté nora, nireasa. Spunea cî duci colaci. Numa la Paştili di dupa nuntî. Atâta" (Malu Alb – Drăgăneşti, Galați. Mg. 678, I, 4. Inf. Tița, I. Chirvase, 62. Culeg. L.C., 1989). „La Ovidenie, la Moşii de iarnî şî la Moşii di varî trebu sî li ducî naşa tot felu di tacâmuri, tăt ci-i trebuie unei gospodini-n casî. Începând di la farfuriili mici pânî la ... tăt ci-i trebuie, crătiț, oali mari, lighean, caldari ... dacî-i stă-n putinți îi duci şî haini. Naşa sî duci la cumpărături cu toati apropiatili ei, cu toate prietinile ei. Fina li primeşti frumos şî li puni pi fimei la masî. Dă şî fina ceava înapoi. Înainti, prosoapi sî dădeu; acu sî dă rochii, sî dă fusti, mileuri..." (Barcea – Galați. Mg. 678, I, 2. Inf. Ioana D. Caraiman, 58. Culeg. L.C., 1989). „Cel ce ducea colacii de cununie striga: «– Bine te-am găsit, nune mare, / Am venit cu o corabie mare, / Încărcată cu odoare»" (GGrGr).

„Dimineața, la *Legătoari*, dau părinții mirelui doi colaci naşului. Un colac îl tăia şi-l împărțea la nuntaşi, celălalt îl lua acasă împreună cu celelalte daruri: orez, rochie, prăjituri, vin, zahăr" (IBvBv). „Când pleca nunu acasă, lua cu el patru colaci. Neamurile lui îi jucau pe drum. Strigau" (IMşMş). „Sara, marți, la *colăcime*, dăruiau naşilor câte o găină friptă şi doi colaci. Stolnicul îi închină" (ISdSd). „Puteu sî deie şî acolo, cu nunta şî la un an di zâli. Colacii di cununie îi duceu nunilor. Erau acoperiți cu o rochie, o cămeşî, prosoabe, baticuri, nu sî duceu cu colacii goi. Dintre neamuri mereu cu ei numai părinții.

Scanned with OKEN Scanner

Nânaşul giuruie o oaie, un purcel" (ITtI). „Colacii sî-nchinau la masa mari, dar finii îi duceu când îi chema nunul, când era pregătit. La o stamânî-doauî, când puté" (ITtU). „*Colăcimea* se făcea la *Uncrop*, în prima duminică după nuntă" (IOO). „La o săptămânî ori două după nuntî, cinii erau invitați de naşi la masî. Atunci sî duceu şî colacii di cununie. În timpul mesei, naşii dăruiau cinilor o oaie ori o giţâcî, să intri în rândul celor gospodari" (IMțB). „Erau doi colaci mari pe care finii îi duc naşului după nuntă, la un an sau mai târziu. Pe colaci aşazau materie, o farfurie cu orez, zahăr, două săpunuri, două căniţe de apă şi un prosop" (IMțMț). „Finii duceu colacii de cununie în zâua di *hrămuit* a naşilor" (IHH). „Când îi ceré naşu, când sî prigăte di petreceri. Finii duceu patru colaci, lângî cari puneu di rochie nânaşei, lu' nânaşu cămeşă, o chilî di meri, o chilî di zahăr, douî sopoane. Nânaşa da înapoi finilor giumatati din meri, orez şî din zahăr" (IRgD). „Când puteu finii. Trii colaci mari. Mai puneu băutură, haine, orez, ulei, zahăr. Naşa dădea înapoi jumătate din alimente, în afară de orez, ca să nu facă bube copiii" (IEE).

„La un an de la cununie, finii duc naşilor trei colaci, câte două chilograme de orez, ulei, zahăr (unul îl dau, unul îl luau înapoi), rochie, cămaşă. Colăcaru le-nchina şi la urmă nu uita să spună: «În fundu covățălii / Funia viţălii». Naşii le dăruiau un cârlan, o oaie, bani. Ca un ajutor la casî nouî" (ICuB). „Duceau naşilor patru colaci de cununie şi rochie, cămaşă, prosop, orez, zahăr. Jumătate se da, jumătate se lua înapoi" (ITgC). „Tinerii dau nunilor colaci de cununie când pot, după înțelegere, ca să întoarcă o parte din cheltuielile nunului" (ICpB). „Se duceu patru colaci de cununie după nuntă, cam la un an. Finii mai dădeau naşilor haine, prosoape, zahăr, orez, ţuică. Jumătate lăsau naşului, jumătate luau înapoi" (ITgBz). „Trei colaci mari şi frumoşi, însoțiți de câte două pachete de zahăr, de orez, două pungi de bomboane acoperite toate cu ceva de îmbrăcat. Din toate, naşii dădeau jumătate înapoi" (ITgB). „Colacii sî duc la doauî săptămâni, la trii, cân poati naşa. Merg mirii di *cali primarî* la naşi. Pregătesc atunci colacii şî-i duc. Faci noauî colaci, puni orez, zahâr, ulei, vin rachiu... Şî sî pun douî bucăț di material: ceal di deasupra-i al naşei şi ceal didisubt i-al finei. Sî-nchinî şî i sî dă lu nânaşa. Şî jumati din *colaci* rămân lu naşa şî jumati îi dă lu fina-napoi. Şî nânaşa-i plăteşti materialu, ci i-o dus. Înainti, cân sî ducé *colacii*, îi dăde o oaie, îi dăde o viţâcî sau on porc, da acuma ... bani!" (Valea Satului – Iaşi. Mg. 627, I, 1. Inf. Anica V. Furnică, 60. Culeg. L.C., 1987). „Tinerii căsătoriți duceau naşilor colacii de cununie după 40 de zile de la nuntă. Colacii se închinau şî sî aşazau pe masă. Naşii dăruiau finilor o viţică, o oaie sau ceriale" (ILH). În toate închinările care se fac la colacii de cununie se aminteşte de datoria naşului de a dărui animale

Scanned with OKEN Scanner

pentru gospodăria tinerilor. „O femeie din rude închina colacii şi primea pentru asta o *pupăză*, un colăcel. «– Poftiţi, se-nchină finii dumneavoastrî / Cu doi colăcei mititei, / Într-aceşti doi colăcei / Este ocol la doi purci. / Primiţi şi nu bănuiţi, / În dosu colacilor, ocolul vacilor!»" (ICpP). „Colăceii vă-nchinăm, / Cu zahăr zăhăruiţi, / Cu miere mieruiţi, / La finuţii dumneavoastrî / Ci vă lasî inima sî dăruiţi, / O giţâcuţî cari roadi la covăţâcî, / O oiţî ci faci urmî mărunţâcî" (IPbP). „În fundul covăţălii, funia giţălii" (ILuG). „Colacii de cununie îi prigăteu finii pintru naşi. Unii îi dădeau mai repede, alţii întârzâieu pânî mureu naşii şî nu mai apucau colaci. Dacî mureau finii, colacii aceia trebuia să-i dea naşilor o rudă, numaidecât" (IMlMl). „Dacî sî prăpădeu şî naşii şî finii înainte de a mai apuca *colăcimea*, cineva din familie le da de pomană un *pomuşor*" (IRgRg).

„Se dau, ori în timpul închinatului, la nuntă, ori în cursul anului: doi colaci, rochie, prosob, o farfurie cu bomboane, zahăr, săpun" (NTPr). „Colacii de cununie se duc nânaşilor şi se împart, jumătate nânaşilor şi jumătate mirilor" (NIB). „Colacii aciia sî dau la masa mare nunului. Pi *corabie*. Îi închina vornicu" (NDlRg). „După câteva zile de la nuntă se duc mirii şi părinţii la nun acasă cu colaci. Naşii îi aşezau la ei la masă. Finii luau colacii şi-i dădeau de pomană naşilor spunând: «– Poftim, naşilor, pe lumea asta a matale şi pe cealaltă a noastră»" (NUU). „La 40 de zile după cununie. Colacii erau erau făcuţi în scopul ca să se întâlnească pe lumea cealaltă finii cu naşii" (NIR). „Când mergeu di cali primară la nun, tinerii duceu o legătură cu un colac mare, piper, vin, zahăr, un pahar şi un şervet lucrat de mireasă" (NCnV). „Di cali primari sî duc joia. Duc colacii adica. Duc la naşi. Duc şî colaci, da duc şî ci-i închinî la nuntî. Cî dupa ci-i închinî, i li ie înapoi. Acelea li duci, cî nu li dă atuncea. Duc finii joi sara şî pi urmî fac acolo o pitreciri. Ş-apu sî cheamî cuscrii unu la altu" (Hociungi – Neamţ. Mg. 681, I, 6. Inf. Ion C. Teleman, 75. Culeg L.B., 1989). „Colacii sau cozonacii pentru nuni se puneu într-un lighean. Erau în număr de nouă. Lângă ei se mai punea orez, zahăr, vin ş.a. Totul se acoperea cu un ştergari" (NCsM). „La *colăcime* închina vornicul: «– Poftim această corăbioară de argint, / Să vă fie de folos / Cât îţi trăi pe pământ»" (NPşPş). „Într-o zi de sărbătoare finii duceau naşilor colacii de cununie. Erau închinaţi de cineva mai priceput: «– Cinstiti domnule nun / Şi dumneata doamnă nună / Ajungă-vă cheful şi voia bună, / Că astăzi vi se închină doi colaci, / De chitari sînt împletiţi, / Cu zahăr zăhăruiţi, / Pentru cinstea dumneavoastră pregătiţi.» Nunul giuruié în schimb o giţâcă sau un purcel" (NVnVn).

„Colacii de cununie stau pe masă şi dimineaţa, după terminarea nunţii, se dau nunilor" (SCfŞ). „Se dau doi colaci luni sara, când pleacă nânaşii acasă.

Scanned with OKEN Scanner

Atunci sî gioacî colacii şî sî discântî la nune. Mai târziu, se mai duc alți patru colaci acasî la nânaşi. Se dau ca la botez, cu daruri pe ei" (SURs). „La noi, colacii se dau nănaşilor din partea socrilor atunci când se termină masa cea mare" (SZC). „Sî dădeu colaci când meré nunta la deal la *Uncrop*" (SŞM). „Colacii îi aduceu naşii, iar a doua seară, la *Uncrop*, mirii îi înapoiau naşilor" (SFvFv). „Erau colacii care se duc naşilor de *Cale primară*" (SGlGl). „Erau nouă colaci pi cari-i duceu mirii nunului, însoțiți de un dar. Îi dădeau la un an sau mai târziu" (SFoO). „Patru colaci. Îi duceu mirii împreună cu părinții naşilor la un an sau doi di la nuntî. Mai dau o plapumă, un covor, un aşternut, două chili di vin, o farfurie cu bomboani, patru pahară. Un bătrân li spuni o discântică acolo. Naşii mai dau o oaie, un purcel, un viței" (SMlP). „Puneu împreunî patru colaci, un tulpănel frumos, şi-o ocă de horilcă şi dăruieu naşilor. Când aveu putere tinerii, atunci îi duceu. Naşii făceu masî şî, la urmă, dăruieu şi ei ceva: un miel, un purcel" (SSjSj). „Colacii di cununie, şapti-zăci colaci mari, frumoşi, orez, zahăr, vin, cadouri diferite erau duşi de fini, nunilor. După mai mulți ani di zile" (SDbDb). „Mai târziu sî duceu, şi la zăci ani. Doi colaci de cununie, două chilograme de rachiu, batic, cămaşă, bluză. Nănaşii dau *firoc* o juncă, o oaie, un viței" (SUlL). „Colacii de cununie îi duceau finii când puteu. Rar di tot erau unii cari uitau di obicei. Estci ş-o strigăturî: «Nunî mari, sî traieştci / Sî cununi şî sî botcezi / Şî colaci sî nu mai vezi / Di ț-a ci dgi colaci dor, / Sî-ți coci sângurî-n cuptcior / Şî sî dai şî cinilor»" (SGlH).

„Finii duceu acasă la nănaşi patru colaci, costum, orez, zahăr şi un *pom de cununie*. Când erau pregătiți" (SBrM). „Mirele cumpăra o masă pe care punea colaci, două paharî, un chil de vin, o farfurie cu bomboane, față de masă, două prosoape. Masa o da de pomană la naşi, cu lumânări, cu mâncari. Ca s-o aibî pi ceia lume" (SRB). „Şî la un an di zâli di la nuntî *făce colocărie*. Un naş strânge câți fini ave cununați. Finii duceu un ciubărel de făină de grâu, făină de porumb, zahăr, batic, prosoape frumoase, câte doi colaci. Le dădeu naşului, îi sărutau mâna" (SFvFv). „Dacî am zăci fini, îi anunț s-aducî colacii, patru colaci şi tulpan, încălțări, făină de grâu, orez, zahăr într-o covată. Colacii sî-nchinî: «– Naşule, nu-ți fie cu bănat, / C-am întârziat cu colacii, / În fundu covățelii / Curmeiuțul ghițeli, / O oaie cu mieluşele»" (SFmFm). „Când făcea masa pentru *colăcărie*, naşul chema toți finii, câți ave. Asta la şasî luni, la un an, la doi ani după nuntă. Finii duceu doi colaci, un vas frumos cu zahăr, cu orez, cu lămâi, cu portocale, un batic mari şî alti daruri" (SVaVa). „Finii sî duceu la *colocărie* când erau chemați di naşi şî dăruieu doi colaci mari, di câti trii chili bucata, un ştergari frumos, un tulpan, o cană di sticlî cu vin, o farfurie cu *pampuşti*, prăjituri şî o năframă. Pi colaci era ştergaru, pi farfurie năframa şî pi canî baticu. Un om din familie, care

ştie sî-nchine, spune un fel de urari: «– Bună vreme, nuni mari, / S-aratî cinii şi şî cumătri dumitale, / Ciți buni şî iertători / Şî nu bănuitori, / C-a fost vremea mai di mult, / Dar noi nu ne-am priceput, / C-am avut grâu samanat, / O fost secetî şî vânt / Şî grâul n-o răsărit; / Şi-am dat iarî *sâinți* / Şi-o işât grâu di sămânțî. / Di la noi şî pânî la voi / Am prins 12 boi / Doisprâzăci boi, toți bourei / În coarni codălghei, / Toți cu câti opt ghițăi»" (SPoPo).

„În timpul nunții, odată cu paharele dulci, se aduc patru colaci pentru nuni. Îi închină vornicul de casă" (VDmV). „Se dădeau în *coraghie* la nuntă, cu cozonaci, vin şi rachiu" (VCsPt). „Colacii de cununie erau făcuți de socrul cel mare. Un vornicel îi închina nunului la masa cea mare" (VAP). „Colacii se dau după ce stau la masă, după ce se închină găina. Îi aducea soacra cea mare, iar vornicul îi închina nunului" (VPrPr). „Se duc nunului la sfârşitul nunții. Îi joacă în ritmul muzicii doi gospodari" (VDeV). „Îi duceu mirii nunilor, după nuntă. Doi colaci mari şi o *pupăză* făcută din aluat, un chil de zahăr, unul de orez, vin, țuică şi un cadou în haine" (VRbD). „La masa de cununie sau mai târziu, la un an-doi după nuntă, finii dăruiau naşilor patru colaci mari, două *pupeze* (pâini înnodate), două săpunuri de față, orez, zahăr" (VRbS). „Mirii duc doi colaci naşilor şi diferite daruri: orez, făină, zahăr, din care naşii opresc jumătate, iar jumătate dau înapoi" (VVoO). „– Bună seara, bună seara / Cucoani nun şi cucoană nună, / Vă închină conu mire şi coana mireasă / Patru colaci cernuți prin sâtă deasă, / Măcinați la moară la Vaslui / Şi-nmuiați cu apă de gutui, / Aveți şi două butoiaşe pline, / Unul cu țuică şi altul cu vin, / Să vă faceți curajul şi inima deplin, / Iar în fundul covățelei / se găseşte şi funia viței" (VTR).

„Colacii de cununie îi cumpăra ginerica şi îi da nunului, după nuntă, la câteva luni sau mai târziu, împreună cu costum, cămaşă de noapte, pijamale, ştergare" (VrTtBv). „Colacii se dădeau la masa mare pentru nun, odată cu găina. Finii se duceau la Paşti cu cozonac la naş, trei ani la rând" (VrMM). „Lăutarii le închinau" (VrVV). „La Sf. Vasile duceau finii colacii de cununie la casa naşului" (VrTCl). „Îi închinau naşului la masa mare. Punea doi colaci şi câte două chilograme din toate: orez, rachiu, zahăr. Jumătate din ele le iau finii înapoi" (VrCrR).

Scanned with OKEN Scanner

CORPUS DE TEXTE

I. POEZIA OBICEIURILOR PREMARITALE

A. Cântece de grup

1

M-a trimes maica la vie,
S-aduc struguri şi gutuie,
Ocolii grădina toată,
Nu găsii gutuie coaptă,
Ocolii haragii toţi,
Nu găsii strugurii copţi.
Coborâi din deal în vale,
Mă-ntâlnii cu Gheorghe-n cale,
Două vorbe i-am vorbit
Ş-o vecină m-a zărit
Şi măicuţii m-a pârât.
Maica rea, hambiţioasă,
M-a luat, m-a-nchis în casă,
Eu cu coatili pi masî
Şi priveam la Gheorghe-n coastă.
Gheorghe săcera la grâu,
Cu batista mea la brâu,
Batista îi lozioară,
M-o secat la inimioară,
Batista-i cu colţureli,
Dragustea îi cu durere.

Satu Nou – Pârgăreşti, Bacău. Mg. 406, I, 21
Inf. Tereza Costandiş, 40
Culeg. L. B. şi L. C. (1980)

2

Măi Gheorghiţă, strop de rouă,
Ghiţă, măi Gheorghiţă,
Ghiţă, pălărie nouă,
N-aţâne calea la două,
La, la, la, la, la, la,
Măi Gheorghiţă măi.
Aţâne-o numai la una,
Ghiţă, măi Gheorghiţă,
/: Ca s-o ai întotdeauna, :/
La, la, la, la, la, la,
Măi Gheorghiţă măi.
Ţâne-mi calea numai mie,
Ghiţă, măi Gheorghiţă,
Că ţi-oi fi bună sâmbrie
Ş-om faci gospodărie,
La, la, la, la, la, la,
Măi Gheorghiţă măi.
Că măicuţa mea te vrea,
Ghiţă, măi Gheorghiţă,
Da maicî-ta-i tari rea,
Ti-ntoarci din calea mea,
La, la, la, la, la, la,
Măi Gheorghiţă măi.
Mândra cari ţî-i pi plac,
Ghiţă, măi Gheorghiţă,
N-o lăsa să doarmă-n pat
Cî-i avea mare păcat,
La, la, la, la, la, la,
Măi Gheorghiţă măi.
Cheam-o sara la portiţă,
Ghiţă, măi Gheorghiţă,
/: Şi-i mai dă câte-o guriţă, :/
La, la, la, la, la, la,
Măi Gheorghiţă măi.
Vin' ş-o ceri di nevastă,
Ghiţă, măi Gheorghiţă,
Şi du-o la tine-acasă,
Tu mire şi ea mireasă,
La, la, la, la, la, la,
Măi Gheorghiţă măi.

Corni – Botoşani. *Caiet de teren*
Inf. Catinca N. Oboroceanu, 55
Culeg. I.H.C. (1978)

Scanned with OKEN Scanner

3

Păsărică cenușie
Suie-n deal la primărie,
Spune-i lui Ghiță să vie,
Să nu mai țină mânie.
El mânie, eu mânie,
Dragostea cân să mai fie?
Două dealuri ne desparte
Și-o cale pe jumătate,
Două dealuri
Și-o pădure
Și-o poieniță cu mure.
Noi pădurea s-o tăiem,
Murele să le mâncăm
Ș-amândoi să ne luăm.

Gura Bâdiliței – Iași. *Caiet de teren*
Inf. Ion C. Lucan, 57
Culeg. I.H.C. (1970)

4

– Dischidi, Ileanî, ușa,
Cî răsari găinușa!
– Lasî, Ghițî, sî rasarî,
Di ci n-ai vinit de-asarî?
– N-am vinit cî n-am putut,
C-am fost bolnav ș-am zăcut,
Ș-am zăcut de-o boalî gre,
Nu era sî scăp di ie.
Cân iara sî vin la tini,
O strâgat mama la mini:
– Măi băieti, un' ti duci,
Di nu stai ca sî mânânci,
Sî mânânci șî sî ti culci?
– Mă duc, mamî, -n sat la feti,
Uni doru mă trimeti.
Doru, mamî, di n-ar fi,
M-aș culca ș-aș adormi
Doru, mamî, dacî esti,
Eu mă culc, el mă trezăști.

Hârtoape – Iași. *Caiet de teren*
Inf. Aglaia V. Stoica, 58
Culeg. S.C. (1969)

5

ăi /: Colo-n vali, măi Ioani,
Măi pelin amar (măi), :/
/: Vin băieț din libirari,
Pelinaș, pelin amar (măi). :/
/: Fetili le ies în cali,
Măi pelin amar (măi), :/
/: Cu zahar șî cu bomboani,
Pelinaș, pelin amar (măi). :/
/: Una strîgă, măi Ioane,
Măi pelin amar (măi), :/
/: Vin' la țața, na bomboane,
Pelinaș, pelin amar (măi). :/
/: Una strîgă, măi Gheorghiță,
Măi pelin amar (măi), :/
/: Vin' la țața, na guriță,
Pelinaș, pelin amar (măi). :/
/: Gurița șî ochiu stâng,
Măi pelin amar (măi), :/
/: Cari m-o făcut sî plâng,
Pelinaș, pelin amar (măi). :/
/: Gurița șî ochiu drept,
Măi pelin amar (măi), :/
/: Cari m-o făcut s-aștept,
Pelinaș, pelin amar (măi). :/

Heci – Iași. Mg. 385, I, 10
Inf. Elena V. Agapie, 43
Culeg. S.C. și I.H.C. (1979)

6

ăi /: Frunzuliță ruptă-n trii, :/
/: Eu cunosc voia badii (măi),
Leana mea, :/
ăi /: Că pe mine m-ar iubi (măi$_1$), :/
/: Dar nu-l lasî părinții (măi),
Leana mea. :/
ăi /: Părinții ar putea face, :/
La feciori să le dea pace,
Leana mea, :/
Să iubească ce le place,
Leana mea.
ăi /: Rupse badea jug de boi, :/
Să vie sara la noi (măi),

Scanned with OKEN Scanner

Leana mea, :/
ăi /: Rupse badea şi tânjala, :/
/: Să vie în toată seara (măi),
Leana mea. :/

Agârcia – Neamţ. Mg. 209, II, 40
Inf. Maria N. Grădinaru, 34
Culeg. S.C. şi I.H.C. (1975)

7

Foaie verdi lozioarî,
La casa cu trestioarî,
Zaci Lenuţa de-o boalî,
Cu capu pe pernioarî;
Zaci, Lenuţî, ori ti scoalî,
Ori în dă şî nie-o boalî,
Sî zăcem alăturea,
Ca doi pui di turturea.
Frunzuţî verdi di brad,
Ş-asarî te-am aşteptat,
Tătî noaptea cu luminî
Şî cu dor di la înimî.
Cân am văzut cî nu vii,
Mi-am pus dreapta-n căpătâi
Şî pi stânga lângî mini,
Ca sî cred cî dorm cu tini.
Pisti noapti m-am trezât
Şî nimicî n-am găsât,
Numa doru di la tini
O rămas în pat cu mini,
Numa doru inimii
Scris pi faţa perinii.

Doljeşti – Neamţ. *Caiet de teren*
Inf. Georgeta D. Dascălu, 27
Culeg. I.H.C. (1968)

8

/: Frunzî verdi murili, :/
/: Vinî badi sărili, :/
/: Nu-ţ uita cărărili, :/
/: Cî di cîn nu le-i bătut, :/
/: Iarbî verdi o crescut, :/
/: Pi cararea ta cei dragî :/
/: O crescut troscut şi iarbî :/
/: Cî nimini n-o mai calcî, :/
/: Pi cararea din grădinî :/
/: O crescut mari sulfinî, :/
/: Bati vântu ş-o clătinî, :/
/: Din vârf pânî-n rădăcinî. :/
/: Măi bădiţî unule, :/
/: Samana-ţ-aş numili :/
/: Pin tăti grădinili, :/
/: Samana-l-aş cir cu cir, :/
/: Gura ta-i di trandacir, :/
/: Samana-l-aş cu plăceri, :/
/: Gura ta-i fagur di mnieri, :/
/: Cân ti-ncep a săruta, :/
/: Nu ma mai pot sătura, :/
/: Ca di vin dulci toamna:/
/: Şî di somn primavara. :/
/: Măi badiţî, măi şî măi, :/
/: Cân treci sara pi la noi, :/
/: Sî-ţ pui cloapiti la boi, :/
/: Sî-ţ faci ghiciu di matasî, :/
/: Sî te-aud, badi, din casî. :/

Frătăuţii Noi – Suceava. *Caiet de teren*
Inf. Elena Gh. Fădur, 69
Culeg. I.H.C. (1966)

9

/: Trandacir cu creanga-n drum, :/
/: Rupi-te-aş, dar nu ma-ndur, :/
/: Rupi-te-aş macar on struţ, :/
/: Să-m pun panî la draguţ, :/
/: Cî draguţu mi-i catanî :/
/: Şî mi-i drag sî-l port cu panî,:/
/: Cân paşé, pana-i clinté, :/
/: Ochii şî gura-i râdé. :/
/: Di n-ar ci badea catanî, :/
/: Eu m-aş marita la toamnî,:/
/: Da badiţa cataneşti, :/
/: Di maritat nu-i nedejdi. :/

Frătăuţii Vechi – Suceava. Mg. 44, I, 25
Inf. Calina Cazac, 67
Culeg. I.H.C. (1966)

Scanned with OKEN Scanner

10

/: Foaie verdi pai sacarî, :/
Hai, mândruțo, pân-la garî,
/: C-aşteaptî trenu de-asarî, :/
Sî ni ducî-n ceea ţarî.
/: Iaca trenu o sosit (of), :/
Şî noi nu ne-am sfătuit,
/: Cum ni sfătuiam noi doi :/
Când eram în sat la noi.
Îți mai spun, mândro, o datî,
Sî mai stai vo trii ani fatî,
Pân-oi vini din armatî.
/: Cî eu, când m-oi înturna (of), :/
Tot pi tini te-oi lua,
şî /: Di n-om încăpe în lumi, :/
Ne-om faci-o casî-n păduri,
/: Învălitî cu tufani (of), :/
Niştiutî di duşmani.
/: Când am pus picioru-n scarî, :/
Mândra me iara sî moarî,
/: Când l-am pus pi celalant, :/
Mândruța o leşânat (of).
/: Stai, trenule, nu pleca (of), :/
Cî nu ne-am pus ranița,
Şî n-am legat cinturea,
N-am dat mâna cu mândra.

Gălăneşti – Suceava. *Caiet de teren*
Inf. Ana I. Ungureanu, 63
Culeg. I.H.C. (1976)

11

/: Frunzuleana, frunzulea, :/
/: Dorule, durere grea, :/
/: Vinde-te-aş, de te-aş putea; :/
/: De-aş putea doru să-l vând,:/
/: Duce-m-aş cu el la târg,:/
/: Doru nu-l cumpără nime, :/
/: Că doar are orişicine. :/
/: Pe unde trece doru, :/
/: Nu poţi ara cu plugu,:/
/: Că anină plugu-n dor, :/
/: Trag boii de se omor, :/
/: Pe unde merg dragostile, :/
/: Poţi ara cu vacile, :/
/: Vacile merg rumegând :/
/: Şi bădița fluierând. :/

Holdița – Suceava. Mg. 671, I, 1
Inf. Elisabeta P. Ilişanu, 62
Culeg. S.C. şi I.H.C. (1988)

12

– Măi bădiţî, de-al tău dor,
Di la inimuţî mor,
Şî tot nu m-aş arata,
Da ni sî vedi fața,
Cî-i galbânî ca ceara.
Maica mă pricepi bini,
Că mi-i dor di oaricini,
Şî mă-ntreabî măicuța:
– Tu fetiţî, draga mea,
Ci stai pi gânduri aşa?
Nu lucri, nici nu mânânci,
Numa tot în dor ti stângi!
Nici nu mai lucri pin casî,
Nu mânânci cu noi la masî,
Numa ti uiţi pi fereastî.
Dicât te-aş vide aşa,
Mai bini te-aş îngropa
La o gurî di izvor,
Sî văd di cini ţî-i dor.
– Maicî, măiculița mea,
Dacî tu mî-i îngropa
La umbriţî, sub dumbravî,
Sî vii cui i-am fost dragî.

Horodniceni – Suceava. Mg. 10, II, 28
Inf. Saveta A. Florea, 66
Culeg. I.H.C. (1969)

13

/: Munti, munti, brad frumos ($măi_1$), :/
Ian apleacî-ți vârful jos (măi),
/: Sî mă sui pi vârful tău ($măi_1$), :/

Scanned with OKEN Scanner

Sî mă uit în satul meu (măi).
/: Satul meu îi mari rai (măi$_1$), :/
Ti iubeşti cu cini vrai (măi),
/: Satul meu îi sat micuţ (măi$_1$), :/
Tătă fata-i cu drăguţ (măi).
/: Pentru tini mândrî-i bini (măi$_1$), :/
Cî rămâi în sat la tini (măi),
/: Pentru mini mândrî-i rău (măi$_1$), :/
Cî eu plec din satul meu (măi).
/: Şî eu plec în ţări străini (măi$_1$), :/
Undi nu cunosc pi nimi (măi),
/: Numai arma-i lângî mini (măi$_1$), :/
Şî batista di la tini (măi).
/: Şî batista ari-o floari (măi$_1$), :/
Sî-ni şterg faţa di sudoari (măi),
/: Şî ochii di lăcrămioari. :/

Ipoteşti – Suceava. Mg. 662, I, 23
Inf. Ecaterina C. Senciuc, 70
Culeg. S.C. şi I.H.C. (1987)

14

/: Ghiţâşoru neu din deal,
Ar vini, da n-ari cal (măi), :/
/: – Ie-ţ, măi Ghiţ, -on cal cu platî,
Şî mai vinî câteodatî! :/
/: Ni-o trimăs Ghiţî inel,
Sî-ni alin doru cu el (măi), :/
/: Po' sî-ni trimatî şî zăci,
Cî de-a lui dor tot nu-mi treci. :/
/: Badea nant şî subţârel,
Parcî-i tras printr-un inel (măi), :/
/: Iar deasupra ochiului
Trasî-i pana corbului, :/
/: Iar mai jos di ochişori,
Doi obraj ca doi bujori (măi), :/
/: Gura-i fagure di miere,
Di ci guşti, di ce-i mai ceri! :/

Leucuşeşti – Suceava. Mg. 36, II, 32
Inf. Aurica A. Mereuţă, 36
Culeg. I.H.C. (1970)

15

De-ar ci doru vânzător,
M-aş faci neguţător,
Şî m-aş puni sara-n prag,
L-aş vindi cui ne-ar ci drag.
– Badi, doru meu ş-al tău,
Hai l-om faci cerăstău
Ş-om tăie un deal în doauî
Ş-om faci carari noauî;
Şî pi dânsa ne-on plimba,
Amândoi cî ne-om lua.

Liteni – Moara, Suceava. Mg. 120, I, 10
Inf. Natalia Cojocaru, 44
Culeg. L.C. (1972)

16

– Măi bădiţî, unule,
Samanaţ-aş numele
Pin tăti grădinile!
Cî şî eu l-aş răsădi
La noi în fundu căsî,
Sî sî umpli di miros,
Cî tu, badi, eşti frumos.
Măi bădiţî, frumos eşti,
Nu ti ştiu de-a cui eşti
Şî ci maic-ai mai avut,
De-aşa mândru te-o făcut!
Te-o ştiut a legana,
Di ţî-i gura ca mierea;
Cân începi a săruta,
Nu ti mai poţi sătura,
Ca di vin dulci toamna
Şî di somn primavara.

Preuteşti – Suceava. Mg. 35, I, 6
Inf. Safta D. Asaftei, 48
Culeg. I.H.C. (1970)

17

/: Verdi foaia de-alior (măi, of$_1$), :/
Leana mea (of),
Batî-te-ar focu di dor (măi of),

Scanned with OKEN Scanner

/: Ş-altî foaie peliniţî (of_1), :/
Leana mea (of),
Şî pi tini, măi Gheorghiţî (of).
/: M-ai învăţat a iubi (măi, of_1), :/
Leana mea (of),
Di nu pot noaptea dormi (măi of),
/: M-ai învăţat sărutatî (of_1), :/
Leana mea (of),
Nu pot sta noaptea culcatî (of).
/: Măi Gheorghiţî, pintru tini (of_1), :/
Leana mea (of),
Nu am linişti pi lumi (of).
/: Cu chicioarili-s pi cali (of_1), :/
Leana mea (of),
Gându ni-i la tini-n vali (of),
/: Cu chicioarili-s pi căi (măi, of_1) :/
Leana mea (of),
Gându ni-i la ochii tăi (of),
/: Stau pi loc şî mă gândesc (măi, of_1), :/
Leana mea (of),
Cum sî fac sî ti-ntâlnesc (of),
/: Douî vorbi sî-ţi vorbesc (măi, of_1), :/
Leana mea (of),
Inima sî-ni răcoresc (of).

Preuteşti – Suceava. *Caiet de teren*
Inf. Aglaia Gh. Forăscu, 62
Culeg. I.H.C. (1970)

18

Badea cari-m placi mnii
N-ari casî, nici moşâi,
Numa panî-n palarii.
El ş-a vindi penița,
Moşâi ş-a cumpara
Şî pi mini m-a lua.
Pentru badea cari-m placi,
N-am cali şî tot mi-oi faci,
Pentru-acel ci mni-i urât,
Am cali şî nu ma duc.
Ci mni-i urât,
Nu mni-i drag,
Cii ca caşu di alb,
Ce mni-i drag,
Nu mni-i urât,
Cii ca negru pomânt.

Straja – Suceava. Mg. 278, I, 30
Inf. Aglaia I. Baimacean, 76
Culeg. I.H.C. (1977)

19

Foişoara măr mustos,
of_2 /: Cini taie lemni-n dos ($măi_1$), :/
Măi dorule,
Vasâlicî cel frumos,
Of, dorule (măi).
Cini taie lemni-n faţî,
of_2 /: Vasâlicî, chicî creaţî, :/
Măi dorule,
Taie şi le carî-n braţî,
Of, dorule (măi).
Chicî creaţî cir cu cir,
of_2 /: Gura lui di trandacir (măi), :/
Măi dorule,
Sufliţălu neu di chin,
Of, dorule (măi).
Chicî creaţî smocureli,
of_2 /: Gura lui, fagur di nieri, :/
Măi dorule,
Di ci-ţ dă, di ce-i mai ceri,
Of, dorule (măi).
Chicî creaţî smoc cu smoc,
of_2 /: Gura lui di busuioc ($măi_1$) :/
Măi dorule,
Nu mai pot sî stau în loc,
Of, dorule (măi).
Vasâlicî, taie-ţi păru,
of_2 /: Că mi-ai secat sufleţălu, :/
Măi dorule,
Nu-mi mai pot stâmpăra doru
Of, dorule (măi).
Ori puni-l sub pălărie
Sî-ni cii drag numa nie
of Ci drăguţî ţ-an fost eu,
Măi dorule,

Scanned with OKEN Scanner

Lăsatî di Dumnezău
Of, dorule (măi).

Valea Poienei – Suceava. *Caiet de teren*
Inf. Elena Gh. Stoleriu, 32
Culeg. I.H.C. (1976)

20

ăi$_1$ /: N-of, of, of,
Măi Ionel, cân ăi pleca,
Măi Ionelule, :/
/: N-of, of, of,
Sî dai pi la poarta mea, :/
ăi$_1$ /: N-of, of, of,
Ca sî nu pleci în armatî,
Măi Ionelule, :/
/: N-of, of, of,
Cu gura nesărutată. :/
ăi$_1$ /: N-of, of, of,
Măi Ionel, Ioneli dragî,
Măi Ionelule, :/
/: N-of, of, of,
Vin' disarî mai digrabî, :/
ăi /: N-of, of, of,
Ca sî stăm pi prisp-afarî,
Măi Ionelule, :/
/: N-of, of, of,
Sî ne-agiung-on an ş-o varî. :/
ăi$_1$ /: N-of, of, of,
Măi Ioneli, cân ti duci,
Măi Ionelule, :/
/: N-of, of, of,
Ţ-oi da douî meri dulci,
/: N-of, of, of,
Uni-i sta, sî li mânânci,
Măi Ionelule, :/
/: N-of, of, of,
Dor di mini sî-ţi aduci. :/
ăi$_1$ /: N-of, of, of,
Sî nu uiţi sî iei ci tini
Măi Ionelule, :/
/: N-of, of, of,
Şî batista di la mini, :/
ăi /: N-of, of, of,
Cî batista ari-o floari,
Măi Ionelule, :/
/: N-of, of, of,
Ti aştept la libirari. :/

Ştefan cel Mare – Vaslui. *Caiet de teren*
Inf. Aglaia Gh. Brodoceanu, 65
Culeg. I.H.C. (1968)

B. Descântece de dragoste

21

(*Esti în legăturî cu acel cari-ţ faci pi ursâtî şî visăz noaptia*).

S-o sânicat, cutari,
S-o mânicat,
Pi cali, pi cărari,
C-o plecat,
La apa lui Iordan s-o dus.
Ş-acolu, când o ajuns,
Maica Domnului o-ntrebat:
– Ci-i cu tini, măi cutari?
– Ci sî hii, Maica Domnului,
Nu ştiu ci am,
Nu ştiu cununiia ni-o legat-o
Sau fermecătorile din sat
M-o fermecat,
Di nu-n' vini ursâtoaria,
Nu ştiu cari iesti.
Maica Domnului o luat-o
Ş-o spălat-o
Pi faţî, pi braţî,
Pi cheli, pi su' cheli,
Pi uasî, pi su' uasî,
Di celia nouâzăşînoauî di farmeci,
Di celia nouâzăşînoauî
Di legături di cununii!
Ş-atunci Maica Domnului
Din bucium o buciumat,
Pi ursâtoari o strâgat-o:
– Hai, ursâtoario, nu sta,

Nu bea, nu mânca, nu hodini
Pân-la cutari n-ăi vini.
Aşa sî vii, cum vini vântu
Sî n-atingi pământu,
La ursâtoari sî ti-opreşti
Şî cu dânsa sî trăieşti.

(*În apî ni-nceputî, o vânturi di trii ori, cu trii ciri di măturî, şî discânț; la urmî pui trii cărbuni:*)

Cini i-o legat cununia c-o mânî,
I-o disfac cu doauî
Cini i-o legat-o cu doauî,
I-o disfac cu trii,
Cini i-o legat-o cu trii,
I-o disfac cu patru,
Cini i-o legat-o cu patru,
I-o disfac cu cinci,
Cini i-o legat-o cu cinci,
I-o disfac cu şăsî,
Cini i-o legat-o cu şăsî,
I-o disfac cu şăpti,
Cini i-o legat-o cu şăpti,
I-o disfac cu opt,
Cini i-o legat-o cu opt,
I-o disfac cu nouî,
Cu-a meli cu-amândouî.

(*După aceea, pui trii cărbuni în canî şi învârteşti cana*: Nu-nvârtesc cana, ci aduc ursâtoaria numitului cutari. *Învârteşti di trii ori şi-i dai sî beii. Tot mai bini esti sara*).

Dragomir – Bacău. Mg. 141, II, 34
Inf. Gheorghe Gh. Bran, 70
Culeg. L.B. (1973)

22

(*Duminica diminiața, înainti di răsăritu soarelui... ie pi fata cari trebui s-o discânti şî pliacî cu ie spri răsărit, prin iarbî şî-ncepi:*)

O plecat Maria duminicî diminiații,
Pin iarbî curatî,
Cu roua niscuturatî,
Ş-o-nceput sî sî speli pi fații
Şî sî-ş iei di pi fații negriații,
Sî-ş iei di pi cap
Coarnili di țap,
Sî-ş iei di pi trup
Perii di lup,
Sî-ş iei din picioari
Copitili di căprioari
Şî di pi mâni
Perii di câni
Şî sî-i puie în fații,
În frunti, soarili,
În spati-i puni luna,
Pi umeri îi puni doi luceferei,
Sî sî uiti toț flăcăii
Şî toati fimeili
Şî toți bărbații
Sî sî uiti la ei.
Şî cum sî-nalții soarili
Pisti toț cânchii,
Pisti toati văili,
Pisti toț codrii
Pisti toati dealurili,
Aşa sî sî-nalții Maria
Pisti toț bărbații,
Pisti toati fimeili,
Pisti toț copchiii,
Pisti toț flăcăii.
Şî sî hii mai mândrî
Şî mai frumoasî
Şî mai arătoasî.

(*După aceasta, iar mai începi şî mai discântî o datî; şî discântî în fiicari duminicî di trii ori, în trii duminici. O spalî, pi fatî, pi fații cu rouî*).

Răcuşana – Bacău. Mg. 197, I, 3
Inf. Gheorghe Gh. Tătărăscu, 61
Culeg. L.B. (1975)

Scanned with OKEN Scanner

23

(*Ti duci şî săchi trii buruieni di* buruiana ursâtului, *cu cuţitu. În locu rădăcinii pui mămăliguţî caldî. Când o săchi zici aşa:*)

– Buruiană, doamnă mari,
Să te faci şărpi, balaur
Cu solzii de aur,
Cu arichili di cearî,
Cu chicioarili di parî,
Cu pliscul di hier
Şi să te duci la ursâtul meu.
Unde l-îi găsi:
La masî stând,
În cârciumî bând,
De-o hi militar,
De-o hi crâşmar
De-o hi învăţător,
De-o hi popî,
De-o hi agricultor,
De-o hi croitor,
Tu cu pliscul să-l ciucheşti,
Cu arichili să-l plesneşti
Şi la mini să-l porneşti,
În vis să-l visez,
Aievea să-l văz,
Foarte bine să-l cunosc
Ursâtul meu
Di la Dumnezeu lăsat,
Di oameni buni îndemnat.

(*Buruienile se pun într-o ulcică de pământ nouă, li hierbi cu apî. Cu apa ti speli pi cap. Buruienile şi cheptenele cu care te-ai cheptănat le pui la cheotoarea casei, să sfinţească soarele pe ele. Când te culci le pui sub cap. Te culci pe mâna dreaptă şi noaptea îţi visezi ursitul*).

Rădeana – Bacău.
Anexă-chestionar (1972)

24

(*Te duci la o fântână şi spui*:)

– Bună dimineaţa,
Bună dimineaţa,
Apă curgătoare!
– Mulţumesc, Mariţă floare!
– Ce te-aş ruga?
Cum ai spălat toate pietrele,
De pământ şi de nisip,
Aşa să curăţi pe Mariţa,
De rele şi de urât.
– Bună dimineaţa!
– Bună dimineaţa, Mariţă,
Vişină-nflorită,
Cu aur aurită
Şi cu miere îndulcită!
Încotro Mariţa se-ntorcea,
Dragostele le strângea.
C-o fi ori la răsărit,
Ori la apus,
Sau miazănoapte,
Să-i vie partea:
De pe câmpuri,
De pe văi,
Din oraş,
Din sate înstrăinate!

Mihăileni – Botoşani
Anexă-chestionar (1972)

25

– Sai, răsai
Sfinte Soare,
Nici pe deal,
Nici pe vale,
Sai, răsai
Pe trupul meu,
Pe pasul
Pe care-l păşesc,
Pe vorba
Pe care-o vorbesc,

Scanned with OKEN Scanner

Să pară la lume
Că-s frumoasă
Şi ochioasă,
Ca Sfântul Soare
De lumioasă!
Celelalte fete
Îs ciuchi uscați,
De găină băligați.
Cu pasul păşesc,
Busuioc răsădesc;
Cum e busuiocul
Ales şi cules,
Aşa să fiu eu,
Aleasă şi culeasă
Din toate fetele,
Din toți băieții,
Din toată lumea,
Care se uită la mine.

Păltiniş – Botoşani
Anexă-chestionar (1972)

26

(*C-on ac în piernî, da-ntăi ştii ci faci? Întăi iei şî baţi, aşă, trii mătăni, încî noauî mătăni, li baţ pi haina dumitali şî-nvălătuceşti haina di noauî ori şî-ncibgi acu-acolu... ş-aşterni patu*).

Io mă culc sî hodinesc
Noaptea asta,
Sup cap îmi pun pernî di puf,
Di-aşternut ni-aştern
Oghialaş di bumbac,
Ca sî dorm, sî mă hodinesc,
Cu-nvălit mă-nvălesc
Tot cu oghelaş di bumbac,
Ca sî dorm sî mă hodicnesc;
La parti şî la ursâtoriu neu
Îi pun sub cap
Ragila di răgilat,
Di-aşternut i-aştern
Peria di periat,
Di-nvălit l-învălesc
Cu cheptinii cii di cheptănat.
Cum nu poate nimini
Pi ragilî capu puni,
Cu peria a aşterni,
Cu cheptini-nvăli,
Aşa sî nu poatî
Partia şî ursâtoriu neu,
Sî nu poată dorni,
Sî nu poatî be şî mânca.
Di-a ci sărac,
Di-a ci bogat,
Di-a ci tânăr,
Di-a ci bătrân,
Sî vii la mini!
Prin păduri, făr-di sâni,
Prin sat, fărî ruşâni,
Printri câni, fără prăjâni,
Pisti api, fărî vad,
Pisti gard, fărî pârlaz,
Sî vii la mini-n pat.
Io cu dânsu-n nuaptea asta
În pat sî mă gisăz dornind,
La masî mâncând,
Iar partea şî ursâtoriu neu
Di n-a vini,
Sî aibi a sî trudi
Ş-a sî vârcoli,
Cum s-o trudit,
S-o vârcolit,
Maicî-sa cân l-o născut,
Cu pletili pi spati,
Cu sudori di moarti,
Cu lăcrâni pi faţî,
Cu vinili crunti,
Cu şălili rupti,
N-o putut nici be,
Nici mânca,
Nici dormi, nici odicni;
Aşa sî nu poatî
Partia şî ursâtoriu neu,
Undi-a ci,

Scanned with OKEN Scanner

Şî norocu neu pân' n-a vini.
Di-a treci pi lâng-o fatî frumosî,
Sî i sî par-o căţă germănoasî,
Di-a treci pi lâng-o văduvă grasî,
Sî i sî parî broascî râioasî!

(*Iacî, ţî l-am spus! Şî-mpungi aşă di trii ori; pi urmî, încibgi acu în pestelcuţî ori în colanu di la rochiţî şî îl pui sub cap şî sî vez cî-l gisăz!*)

Rânghileşti – Botoşani. Mg. 125, I, 15
Inf. Zoiţa Gheorghian, 76
Culeg. L.C. (1972)

27

Duminicî dimineaţî m-am sculat,
La Maica Domnului m-am rugat,
Coghiliţa-n mânî am luat-o,
La fântâna lu Iordan am alergat,
La fântâna lu Iordan cân m-am dus,
Gura cu nieri ni-o uns
Şî-n cap, cap de cuc ni-o pus,
Cu pleti di păun m-o împletit,
La bisericî m-o gătit.
Iar atunci, împăraţî mă-ntreba,
Şî dragostea ni-o lua!
Cu salcie di la prour m-o-mprourat,
Cu frundzî di matasî în cap m-o legat,
În cap, cap de cuc ni-o pus,
Gura cu nieri ni-o uns;
Şî eu din bucium am buciumat,
Dragostia ni-am adunat:
Di la noauî-mpăraţ,
Di la noauî-mpărăţâi,
Di la noauî domni,
Di la noauî domnii,
Di la noauî niri,
Di la noauî împăraţ,
Împărăţâţi întâi,
Di la noauî domni
Domniţ întâi!
Cum sî bati-mpăratu di pi-mpărăţâi
Şî domii di pi regii,
Aşa sî sî batî împăraţî
După mini,
După tata, după mama,
După frati-nio,
După sor-mea,
După toati neamurili meli!
Sî nu poatî ii be,
Sî nu poată mânca,
Nici în loc a sta,
Păr-cu mini n-a vorghi,
Păr-cu mini nu s-a culca,
Păr-cu mini nu s-a vorghi
Şî s-a odini.
Nici cu tat-so a vorghi,
Nici cu mă-sa, nici cu ta-so
Nici cu frati-so,
Nici cu vădanî grasî,
Cu fatî frumoasî.
Cum s-o trudit mă-sa,
Cu vinili crunti,
Cu poalili udi,
Cu ferestrili-astupati,
Cu pletili pi spati,
Cu sudori di moarti,
Aşa sî sî trudeascî Gheorghi sî vie!
Sî-l porneşti pi Gheorghi:
Pin păduri, lupeşti,
Pin sat, iepureşti,
Pin câni, fărî băţ,
Pin api, fărî pod.
Să vie,
Sî nu poatî be,
Sî nu poată mânca,
Sî nu sî poată culca,
Păr-cu mini n-a vorghi,
Sî nu sî poatî odini.
Cum s-o bătut
Împăraţî di pi-mpărăţâi
Şî domnii di pi domnii,
Aşa s-sî batî!
Şî pi mini-n bisericî m-o băgat,
În braţî m-o luat,
Întri sânţ m-o aşădzat;

Scanned with OKEN Scanner

În biericî, când m-am dus,
Gura cu nieri ni-o uns,
Cu pleti di păun m-o-mpletit,
Toatî lumea să niera:
– Cini-i asta?
– Ioana, sau Marghiaoala, cei frumoasî!
Cu trupu di domniţî,
Cu chipu di cuconiţî,
Cu gura cân vorghé,
Ca cu nieri-i îndulcé,
Di nu mai puté be,
Di nu mai puté mânca,
Păr-cu mini nu sî culca,
Nici sî odiné.

Cudalbi – Galaţi. Mg. 281, I, 20
Inf. Marghioala I. Drăguş, 86
Culeg. L.B. şi L.C. (1977)

28

Busuioc mândru,
Floarea sfintei,
În ziua de azi,
Răsai, soare sfinte!
Soare, cu o sută de raze,
Nu răsări
Pe bălţile cu peşte,
Pe gardurile cu cămeşile,
În ţărnile cu pâine,
În codri cu pădurile,
Pe casele duşmanilor,
Pe feţele cucoanelor,
Ci răsai pe faţa mea,
Pe cărările mele,
Pe frumuseţea mea,
Pe dragostea mea!

Poiana – Nicoreşti, Galaţi
Anexă-chestionar (1972)

29

(*Sî faci pi ursâtî la gura sobii, cu brâu, cordon; ti închini pi el şî discânţi:*)

Cutari s-a culca,
S-a hodini,
Nu s-a pre hodini,
Da tu sî pleci spri răsărit,
Spri apus,
Spri miazâzi
Spri miazânoapti,
Pi pământ,
Pi sub pământ,
Sî ti duci
La ursitoriu cutăreia.
Di l-ăi găsi
La masî stând,
Vin alb bând,
Lânî albî scărmănând,
Pâni albî mâncând,
Sî-i iei paharu din mânî
Şî bucătura din gurî,
Cu ghici di foc sî-l plesneşti,
Din loc sî-l porneşti,
La cutari sî-l aduci,
Pi sus ca vântu,
Pi jos ca gându,
Pisti garduri
Fără pârlazuri,
Pi drumuri
Fărî cărări.
Şi, cutari, prin vis l-a visa
Şi minti l-a ţâni,
Mâni dimineaţî
La oameni di treabî l-a spuni.

(*Se descântă de noauî ori şî sî puni brâul sub pernă*).

Pupezeni – Galaţi
Anexă-chestionar (1972)

30

– Stea, stelişoara mea,
Toate stelele să stea,
Numai stelişoara mea,
Să se facă năpârcă viforită,

Din cer coborâtă,
Cu nouăzeci şi nouă de chicioare
Cu nouăzeci şi nouă de aripi zburătoare
Să se ducă la ursitul meu dat,
De la Dumnezeu lăsat,
Cu frigarea să-l frigă,
Cu furcili să-l îmboldească,
Cu aripile să-l bată
Şi la ursitoarea lui să-l pornească.
– Frigare, frigăruşa mea,
Nu te-nhing nici în lut,
Nici în pământ,
Nici în chiatră,
Nici în vatră,
Ci te-nfing
În inima ursitorului meu,
Să ardă inima lui,
Cum arde focul în cuptor
Şi cuptorul pe vatră!
Să nu poată sta,
Să nu poată mânca,
Să nu se poată astâmpăra.
Să umble
Cum a umblat mă-sa:
De la uşă pân-la pat,
De la pat pân-la uşă,
Cu poalele ude,
Cu vinele crunte,
Cu părul pe spate,
Cu sudori de moarte.
Să vie la mine,
Să mă vadă,
Să vorbească.
Cum umblă şarpele
După şerpoaică,
Aşa să vie el după mine;
Cum umblă oaia după miel
Şi mielul după oaie,
Aşa să umble el după mine;
Cum zbiară
Vaca după viţel
Şi viţelul după vacă,
Aşa să zbiere el după mine.
Eu cu frigarea îl frigăresc
Şi la ursitorul lui îl gonesc.
Oi ghisa,
Să-l ghisez,
Minte să-l ţin,
Mâine la oameni buni să-l spun!

Vlădeşti – Galaţi
Anexă-chestionar (1972)

31

Haide, haide, că mă duc,
Cu viers mândru, ca de cuc,
Cu mărirea ca de domn,
Cu trupul de mângâiele,
Buzele mele,
Să fie lichite cu miere.
Toate duşmancele mele
Să fie coşniţe stricate,
Sub talpa mea băgate,
De lume uitate,
Numai eu să fiu
Un păun şi-o păuniţă,
Să hiu la băieţi drăguţă.

Vlădeşti – Galaţi
Anexă-chestionar (1971)

32

(*Sî mergi la fântânî într-o zî di lucru, înainti di răsăritu soarelui şî sî stă cu faţa la aniazî. Sî dă drumu la caldari în fântânî şî sî nu zâci nimic pânî nu agiungi la apî. Sî-ntoarci cu faţa spri sfântul soare, scoati caldarea şî zâci:*)

– Buna dimineaţa, apî linî!
– Mulţumesc, fatî bătrânî,
Şăzi!
– N-am vinit sî şăd,
Am vinit sî-mi dai
Sloinili tali;

Sî mă speli cu apă neîntoarsă,
Sî par la băieț frumoasă,
Sî ciu pi placu domnilor,
Ca apa peștilor,
Ca libertatea păsărilor,
Ca laptili pruncilor!
Și sî ciu mândrî tari,
Ca soarili când rasari,
Ca vișinu când dă-n floari,
Ca un păun împăunat,
Di tătî lumea lăudat,
Ca sorili în senin,
Amin!

(*Se spăla apoi cu apă neîncepută și cu busuioc din agheasmă. Busuiocu îl purta în sân*).

Hălceni – Iași
Anexă-chestionar (1972)

33

(*Întâi se ia o crenguță dintr-un cuib de rândunică, apoi se face o grebluță, cu care să adune pe băieți la fată, și o furcă, pentru alungarea celorlalte fete, și se zice:*)

– Fugiți, voi coșărci băligate,
Peste garduri aruncate,
Să vie vișinul înflorit,
Soarele răsărit,
Zâna zânelor,
Draga tuturor!
Sar în joc
Și mă rotesc
Și cu toți să veselesc.
Cine m-o vedea,
Pe garduri se suia
Pe mine mă vedea.

(*Fata merge la fântână și dă ciutura în apă, iar când răsare soarele, fata începe să scoată ciutura, și zice:*)

– Răsai, soare frățioare,
Nu răsări pe păduri,
Nici peste cârduri
De boi sau de oi,
Ci răsai pe fața mea
Și pe vocea mea,
Că eu când oi roși,
Ca de vin s-or îmbăta,
Ca de miere s-or sătura
Și n-or mai grăi de rău
Asupra capului meu.
Și eu să fiu
Ca soarele care răsare,
Ca vișinu când e-n floare,
Ca un păun împestrițat,
De toată lumea lăudat,
Ca soarele senin,
Amin!

Șipote – Iași
Anexă-chestionar (1972)

34

(*Cu ban di la popa din mânî, când slujăști. Șî dacă nu, cân auz cucu, c-on ban di la cuc. Discânț așa:*)

Sâmbâtî dimineața
S-o sculat Maria!
Pi cali, pi carari s-o luat,
Pi cararea niumblatî,
La fântâna lu Iordan,
Sî-ș iei apî.
Apî ș-o luat,
Di dragusti n-o putut faci,
Di babi părăsâti,
Di vădăni grasî
Și di feti mari bătrâni.
Ie o prins a plângi
Cu glas mari pânî-n ceri,
Cu lacrimi pânî-n pământ,
Nimi n-o văzut-o,

Scanned with OKEN Scanner

Nimi n-o auzât-o,
Maica Domnului o auzât-o,
Ie o văzut-o,
Ie o-ntrebat-o:
– Marii, tu ci plângi
Cu glas mari pânî-n ceri,
Cu lacrimi pânî-n pământ?
– Cum n-a plângi,
Maica Domnului,
Cî ie gioi dimineaţa
S-o sculat,
S-o sânecat,
S-o mânecat,
Pi cali, pi carari s-o luat,
La fântâna lu Iordan o plecat,
Apî ş-o luat,
Di dragusti n-o putut faci,
Di babi părăsâtî,
Di vădăni grasî
Şî di feti mari bărâni.
Maica Domnului i-o spus:
– Taci, Marii,
Nu plângi,
Nu ti caina,
Cî eu la Sfântu Giorgi i-oi poronci,
Scarî di aur pânî-n pământ
A coborî
Şî la tini a vini.
Di mâna dreaptî
Maica Domnului a lua-o
Şî cu creanga di bosâioc
A mătura-o,
Pi din faţî,
Pi din dos,
Cum îi omu di frumos.
Câti făcături,
Câti răli,
Dati,
Aruncati,
Stupcite,
Di babi,
Di duşmanci,
Di vrăjmaş,
Tăti di pi ie le-a da.
Şî Maica Domnului i-a lua:
Din cap,
Coarni di ţap,
Di pi trup
Peri di lup,
Di pi mâni
Peri di câni,
Din tcicioari
Copiti di caprioari.
Nici cu asta n-a lăsa-o
Altî dragusti mari a aduna:
Din nouâzăşânouî di grădini
Cu mulţ vişâni înfloriţ,
Din nouâzăşânouî di vaci cu viţăi,
Di la nouâzăşânouî di oi cu miei,
Di la nouâzăşânouî di miresî
Cu cârpili-alesî
Şî i-a puni Maica Domnului în frunti
Doi luceferei,
Tătî lumea sî prăvească la ei,
Pi la poali steli mănânţeli,
Tăţ flăcăii sî prăvească la eli,
I-a puni-n tcept soarili
Şî-n spati luna,
Sî fii drăgălaşî
Pântru totdeauna,
La tăt norodu,
La tăţ flăcăii,
La tăti fumeili gospodini,
La tăţ oamenii cii buni.
Cum crapî muguru primavara
La meri,
La peri,
La cireş,
Şî iesî floarea,
Aşa sî crăpi inima-n Giorgi,
În Toadir,
În Costicî,
În Vasâli,
În Neculai,
În Ion,
Şî-n mamili lor

Scanned with OKEN Scanner

Şî-n taţî lor,
La mini sî vii
Cu gându şî cu inima.
Cum îmblî francu ista
Din mânî-n mânî,
Di la negustori la negustori,
Făr' di parali nimi nu vindi,
Nimi nu cumpârî,
Aşa sî îmbli flăcăii satului
După Maria,
Cu dragusti s-o cuprindî
Şî cu cinsti
Şî cu frumuşaţî.
Cum crapî muguru la bosâioc
Şî iesî floarea,
Aşa sî crăpi inima-n tăţ flăcăii
După ie,
Cum aşteaptî lumea cucu,
Cu ban în mânî,
Şî cucu-i cel mai vestit,
Aşa-i ie cei mai vestitî
Din tăti fetili,
Din tăti doamnili,
Din tăti cucoanili,
Ie sî cii mai văzutî
Şî mai drăgăstoasî.
Discânticu di la mini
Şî leacu di la Maica Domnului
Şî di la Sfânta Cruci
Sî cie!

Uda – Iaşi. Mg. 384, I, 28
Inf. Varvara I. Ungureanu, 73
Culeg. S.C. şi I.H.C. (1979)

35

(*Iei trei crengi di alun (ori nuc), trei crengi di soc, trei crengi di plop, li legi cu pletencili di la cosâţî, înveli focul cu eli şî spui:*)

– Foc, focuşoru meu,
Eu ti-nveli,
Tu sî ti dezveli,
Tu sî ti faci şărchi,
Laur-balaur,
Cu solzii de aur,
Şî sî zbori,
În tuspatru cornuri di lumi,
La ursâtoriu meu anumi,
Di Dumnezeu Sfântu lăsat,
Di oaminii cei buni îndreptat.
Di l-ăi găsi culcat, dormind,
Cu limbili sî ni-l sugi,
La mini sî-l alungi,
Di l-îi găsi pi drum,
Cu coada sî-l plesneşti,
La mini sî-l porneşti,
Di l-ăi găsî culcat pi pat,
Sî-l dai sub pat,
La mini sî-l alungi,
Di l-ăi găsî la masî,
Sî-l dai sub masî,
Di sub masî
Sî-l dai pi prag, în tindî,
Din prag în tindî,
Sî-l dai în prag afarî,
Şî din prag afarî
Sî-l dai pi poartî-n drum,
Sî-l aduci la mine,
Prin păduri, fără sâni,
Pisti api, fărî vaduri,
Prin saturi, făr' di ruşâni,
Prin garduri făr' dgi pârlaz,
Anume la mine sî vie,
Cî eu îni fac pi ursâtî,
Cu trii crengi di alun
Sî vii nebun,
Cu trii crengi di nuc
Să vie năuc,
Cu trii crengi dgi soc,
Sî vie aici pi loc,
Sî-i pocneascî rânza,

Scanned with OKEN Scanner

Cum pocneşte sămânţa,
Sî-i pocneascî brâul,
Cum pocneşte grâul,
Sî-i pocneascî minţâli,
Cum pocnesc grăunţâli,
Sî-i pocneascî capu,
Cum pocneşte macu,
Aebida sî vinî la mini!
Pânî cu mine
Într-o cununie n-a intra,
Şî pânî cu mine,
Dintr-o pâine n-a mânca,
Şi-ntr-un aşternut nu s-a culca,
Nu-l las în loc.
Cu săgeata ce mare îi dau
Prin inimă,
Prin cap,
Prin creier,
Prin mână,
Prin chicioari,
Prin somn,
Prin hodinî
Prin mâncari.
Şî sî nu sî poatî răcori
De-a vré sî beie apî,
Gândul di la mine
Sî nu-i iasî.
– Cuţât alămat,
Di 9 meşteri lucrat,
Di 9 oamini tăiat,
Di 9 popi cununat,
Eu ti-nfing,
Tu sî ti duci,
Sî-l împungi
Şî la mini sî-l aduci,
Sî-l ciuceşti
Şî sî-l cârmeşti
Şi la mini sî-l porneşti!

Uda – Iaşi. *Caiet de teren*
Inf. Varvara I. Ungureanu, 73
Culeg. S.C. (1979)

36

(Îi faci chip di cearî încipt în cuţât, în vatra focului. După ci s-o topchit îi dai foc c-un chibrit şî-i pui sămânţă pi el acolo: cânepă, grăunţî, grâu, mac. Iei oala cu mnieri şî-nvârţ oala, în vatra focului, cu mâna şî spui:)

Învârt oala,
Oala învârti focu,
Focu învârti vatra,
Vatra-nvârti masa
Masa-nvârti pi Maica Domnului,
Maica Domnului învârti
Gându ursâtorului,
Gândul lui la gându meu,
Ochii lui la ochii mei,
Ceptul lui la ceptu meu,
Mânurile lui la mânurili meli,
Chiciorili lui la chicioarili meli,
Aşternutu lui la aşternutu meu,
Mâncarea lui la mâncarea me.
– Sfinte Gheorghe,
Sfinte Gheorghe,
Ardi ceriu şî pământu,
Sî nu poatî şâde-n loc,
Cum nu stă păru pi foc.
Cum sî topcheşte ceara pi foc,
Sî nu şadî pi loc,
Sî n-aibî stari-n loc,
Cum nu şădgi ceara pi foc.
Sî vie la mini,
Sî nu poată sta
Pânî pi mini nu m-a lua,
Sî nu poatî sta
Pânî cu mini n-a mânca,
Pânî cu mini n-a dormi,
Pânî cu mini într-o cununii n-a intra.

Uda – Iaşi. *Caiet de teren*
Inf. Varvara I. Ungureanu, 73
Culeg. S.C. (1979)

Scanned with OKEN Scanner

37

– Stea, steluța mea,
Toate stelele să stea,
Tu, steaua mea,
Să nu stai,
Fă-te năpârcă viforoasă
Cu 44 de colți de oțel,
Cu 44 de-aripi de fier.
Să te duci
Prin sat neumblat,
De câine nelătrat,
Unde lî-i găsi
Pe ursitul meu,
Care-i ursat,
De Dumnezeu lasat,
Spre mine-ndreptat.
Cu ciocurile să-l ciocnești
Cu aripile să-l lovești
La mine să-l pornești.
Și orice fată frumoasă
Să-i pară urâcioasă.
Pe mine să mă ia de nevastă!

Arbore – Suceava
Anexă-chestionar (1972)

38

Vișinaș, mândru-nflorit,
De la munte coborât,
Cu busuioc înflorit,
Cu aur aurit,
Cu miere-ndulcit,
Cu busuiocul pe Ileana
Să-nflorești,
Cu mierea s-o-ndulcești.
Ileana să fie toată
Aur și miere,
Pe la ochi,
Pe la sprâncene,
Pe la gura cu măsele.
Flăcăii când or întâlni-o,
În brațe or lua-o
Și pe gură or săruta-o.
Să fie-naltă ca icoana
Și frumoasă ca cucoana!

Arbore – Suceava
Anexă-chestionar (1972)

39

Ma luăi pi cali,
Pi carari:
– Buna dzâua,
Apî mândrî, mărgătoari!
Șî io m-am dus
Șî m-am rugat,
Șî io m-am disturnat.
Ma suii în curmaturî,
Nimi nu m-o audzât,
Numa io voinicî și frumoasî,
Cu îica groasî,
Lună, soare strălucind,
La cuvântu neu,
La chipu neu,
La vorba me,
la dragostea me.
Uni-oi puni eu cuvântu,
Sî fie uns ca untu,
Dulci ca mnierea,
S-sî lipascî ca ceara.
Am în doi umerei
Doi luceferei,
Tătî lumea s-sî uiti la ei,
Di tătî lumea vadzutî
Ș-audzâtî.
Cum sî bati [de la]
Matasa roșî-n pravalii,
Așa sî sî batî (cutari)
La cuvântu neu,
La dragustea me,
la chipu meu,
La asamanarea me;
Uni-oi puni eu cuvântu,
Sî fie uns ca untu.
Șî cum sî bati

Scanned with OKEN Scanner

Mândzu di iapî,
Copilu di mamî,
Nielu di oaie,
Aşă s-sî batî tăţ
Cu dragusti-naintea me,
Dupa mini-or îmbla
Cu drag şi cu cinsti.
Cu mariri şi cu bucurie.
Ma dusăi în curmaturî,
Toatî lumea m-audzî,
Numa io voinicî şî frumoasî
Cu chica groasî.
Lună, soare strălucind
Şî dragostili li-adunând
Di pi tăti văili,
Di pi tăti cărărili;
Dragostili am îmblat,
Dragusti am adunat,
Şî Maica Domnului
Di mânî m-o luat
Şî la ciubăru lu Iordan
M-o bagat,
Cu măturî di bosâioc
M-o maturat,
Cu paun m-o netedzât,
Cu ban de-argint
M-o coraţât;
Şî di mânî m-o luat,
Şî la lumi
Şî la sobor cân am işât,
Toţ strâga,
Toţ sî miera:
– Cini vini, cini vini?
– D-apăi Axinia,
Cei mai frumoasî!
Cei tineri, cu pahari plini,
Cei bătrâni, cu cuşmili-n mâni;
Io-s frundza bosâioculuí,
Io-s în fruntea giocului,
Io-s giucatî,
Io-s çematî,
Io-s cinstitî,
Io-s poftitî,
Şî-naintatî,
Di tătă lumea-n samî bagatî!

Botoş – Suceava. Mg. 6, II, 34
Inf. Axinia A. Giosan, 70
Culeg. L.B. (1968)

40

Plecai în luncî,
În Sfânta Duminicî,
Pi poteca nicălcatî,
Pi roua niscuturatî,
Plecai pi drumul mari,
Spre soari răsari,
Pi potecî călcând
Şi dragoste adunând
Şi pe iubitul chemând:
– Vino la mine
Şi cu bici plesneşte,
De pe el goneşte
Toati făcătorili,
Toati minciunili.
Şî sî alergi
Pisti toati văili,
Pisti toţi copiii,
Pisti toţi oamenii,
Pisti tăti fetili
Şî ibovnicili,
Şî sî vii la mini.
Cum aleargî oaia la miei,
Vaca la giţăi,
Aşa sî alergi tu la mini,
Să-ţi văd statu şi faptu.
Cine i-o auzi gomu
Sî zâcă că-i domnu
Cini i-o vidé trupu
Sî zâcă că-i împăratu
Cine l-o videa
Sî nu-l poată uita,
Cî-i băiet frumos,
Cî-i băiet fălos.

Glodu – Suceava
Anexă-chestionar (1972)

Scanned with OKEN Scanner

41

– Fuoc, fuocușor,
Io ti-nvăl,
Tu ti dizveli,
Io dorm,
Tu nu dorní,
Tu tí fă laur-balaur
Cu soldzî di aur,
S-ti duci din țarî-n țarî
Pân-al noulia hotarî,
S-ti duci,
Pi ursât la mini sî-l aduci.
Di l-îi găsî-n târg,
Adă-l pi cârlig,
Di l-îi găsî-n țarî,
Adî-l pi scarî,
Di l-îi găsî-n pat,
Adă-l bat,
Di l-îi găsî-n drum,
Adă-l nebun,
Di l-îi găsî cu feti frumoasî,
Sî zâci cî-i o fatî uricioasî,
Di l-îi găsî cu nevesti frumoasî,
Sî zâci cî-i o cățî burduhanoasî!
Strâcî-i mâncaria,
Strâcî-i băutura,
Strâcî-i tihna;
Di l-îi găsî pi pat,
Dă-l su pat,
Di l-îi găsî pi laiți,
Dă-l su laiți
Di l-îi găsî la masî,
Dă-l su masî,
Izbești-l, trânțești-l,
La mini, pornești-l!
Sî vii, sî vii,
Pisti apî, fărî vad,
Pisti gard, fărî pârliaz,
Pin păduri, fărî sâni,
Și pi drum, fărî rușâni,
Și sî vii-n casî la mini.
Sî n-aibî starí,
Nici astâmparari,
Nici un chip di-a stari,
Pân-n-a vini la mini iesarî,
Sî n-aib-a sta-n loc
Cât on cir di păr în foc!

(*Am făcut ș-o vinit ursâta... ari trii ursâti. Dacî dă pisti-acei dintâi, trăieşti pânî la urmî, dacî nu, moari acei dintâi şî ie alta, a doilea, şî trăieşti cu-ceea, dacî n-o dat drept pisti-a lui, trăieşti şî cu-a triilea. O fost o vadanî şî... o lasat-o barbat-su... iel o fost în* manegurî *pi-o lună di dzâle şî când o vinit acasî... o spus cî ie o fost... o fost aşă, o fost aşă... o lasat-o barbatu-su; şî pi urmî... o vinit la mini ş-apu i-am facut eu, aşă-n vatra focului, ş-o luat-o un flăcău; şî cu flăcău-i şî adz. Io ce-am dzâs: «adî-ni colțunu di la dânsu di pi chicior». Di la flăcău am avut sămn din hainî ş-am legat di răsteu, aşă; şî cu haina ceea sî faci... Cu colțunu sî leagî altfeli. Şî în vatra focului sî faci to' cu sămnu lui... douîdzăci di franci ni-o dat*).

Horodniceni – Suceava. Mg. 62, I, 3
Inf. Garafina C. Niculuşcă, 76
Culeg. L.C. (1971)

42

(*Sî discântă în sara di Anu Nou şî încî o datî dimineața*).

O stea costé
Tu eşti dragostea mé,
Două stele costele,
Voi sînteți dragostili
Şî surorili mele,
Trei stele costele,
Voi sînteți dragostili
Şî surorili meli,
Patru stele costele,
Voi sînteți dragostili
Şî surorili meli,
Cinci stele costele,

Scanned with OKEN Scanner

Voi sînteți dragostili
Şî surorili meli,
Şase stele costele,
Voi sînteți dragostili
Şî surorili meli,
Şapte stele costele,
Voi sînteți dragostili
Şî surorili meli,
Opt stele costele,
Voi sînteți dragostili
Şî surorili meli,
Nouă stele costele,
Voi sînteți dragostili
Şî surorili meli,
Eu m-oi culca
Şi m-oi hodini,
Voi îți umbla
Şî vi-ți trudi,
Dragostea mi-ți dobândi,
Din pălăriile feciorilor
Şî din cârpa fetilor,
Şî la mini îți aduci-o,
Şî nu cie alta mai dragalaşă
Şî mai frumoasă ca mine!

Mihoveni – Suceava
Anexă-chestionar (1972)

43

(*Atunci [în noaptea de Sfântul Andrei] se descântă cu trei crenguțe înflorite tăti într-o vară. Cu una sî-nveleşte focul, una se dă mă-sii, cu a treia descântă. Iesă cu brâu care-l are la dânsa afară, sara, la stele, şî-l învârteşte şî zâce aşa:*)

O stea logostea,
Două stele logostele,
Trei stele logostele,
Patru stele logostele,
Cinci stele logostele,
Şase stele logostele,
Şapte stele logostele,
Opt stele logostele,
Nouă stele logostele!
(Brâul îl pune pi gios, mai apoi zâci o rugăciuni pe brâu şi bate mătănii în cele patru părți: la răsărit, apus, sud, nord:)

Eu te-nvârtesc
Brâu, brâuşorul meu,
Da tu nu te-nvârti,
Tu fă-te un şerpe,
Laur-bălaur
Cu solzii de aur,
Cu 99 de picioare alergătoare
Şi cu 99 de guri muşcătoare,
Şi te du la ursitul meu
Care-i curat,
De la Dumnezeu Sfântul dat
De la oamenii cii buni îndemnat;
Şî mni-l caută,
Mi-l cearcă
Şi mi-l adă
Di undi a fi,
Dintr-aesta sat,
Dintr-al doilea sat,
Dintr-al treilea sat,
Dintr-al patrulea sat,
Dintr-al cincilea sat,
Dintr-al şaselea sat,
Dintr-al şaptelea sat,
Dintr-al optălea sat,
Dintr-al noulea sat,
Din 99 di sate,
Din 99 di țări
Şi 99 di hotări.
Cată-ni-l şi adă-ni-l,
Ursitorul meu,
Care mi-i dat,
De la Dumnezeu Sfântul dat,
De oamenii buni îndemnat.
Te du şi ni-l caută,
Că poate ni-l vei găsi,
În crâşmî bând,
Cu fete la masă stând.
Tăti, din ia' sară înainti,

Sî-i parî urâti.
Gândul şi inima lui
Sî fie spri mine.
Du-ti, ti rog, şî ni-l caută
Şi ni-l adă,
Pisti păduri,
Fără sâni,
Pisti sati,
Fără ruşâni,
Pisti gard,
Făr' di pârlazuri
Din ie' sară înainti
Toati sî-i parî urâti
Şi gândul la mine să-i vie,
Izbeşte-l, trăsneşte-l,
La mine porneşte-l!

(*După discântat, spune o rugăciune:*)

Maica Domnului,
Eu te rog pe tine,
Roagă-te la Fiul tău,
Fiul tău la Dumnezeu,
Sî-ni trimată soțul meu
Eu în noaptea asta sî-l visăz
Şi aievea să-l văd.

Vicovu de Jos – Suceava
Anexă-chestionar (1972)

44

Eu scutur parul
Paru scutură gardu,
Iazu scutură glodu,
Glodu scutură pământu,
Pământu scutură locul,
Locul scutură pi dracu,
Pi dracu cel măi mare,
Dintri toți dracii mai mare.
– Tu, diavoli ci eşti,
Ieşi di undi locuieşti,
Strigă-ți toți dracii tăi
Mari şi mititei,
Mulți ca frunza,
Iuți ca spuza
Şi trimite-i acu, măi iute,
Prin toati țările,
Prin toati oraşele,
Prin toati ținuturile,
Prin toati satili,
Prin toati casele,
Prin toati dumbrăvili,
Pe toati potecili,
Pe toate drumurile.
Şi te du şi tu cu ei
Şi căutați ursitul ei
Ce-i de la Dumnezeu dat
Şi de tot satu ursât,
Ce-i de ursitori ursit
Şi de Dumnezău menit,
Dar di oameni răi păzit.
Căutați-l, şi de l-ăți găsi,
C-o hi acasă
La masă,
Cu tata, cu mama,
Cu frați, cu cumnați,
Cu surori, cu verişori,
Cu vecini şi cu străini,
Să-l aduceți mie aici!

Obârşeni – Voineşti, Vaslui
Anexă-chestionar (1972)

45

(*Cu un cuțât găsât, înhipt în inima unui şerpi, după ci s-o înhiebântat ghini în foc, sî zâci discânticu:*)

Cu cuțâtu ista găsât
Şî-n foc încălzât
Pi (cutare) îl frig,
Îl potrocălesc,
La mini sî-l pornesc.
Sî nu-i dei gând
Niş a be,
Niş a mânca.

Scanned with OKEN Scanner

Di l-ăi găsî în casî,
Dă-l afarî,
Di l-ăi găsî în pat,
Dă-l în supat,
Pâr la mini n-a vini
Şî pi mini m-a lua,
Sî nu poatî sta
Cum n-o putut
C... di mă-sa,
Când l-o făcut pi el,
Aşa sî nu poatî el sta,
Pâr la mini n-a vini
Şî pi mini m-a lua.
Sî mă ghisăz cu el,
La masî stând şi bând
Şî mâni dimineaţî
Să-l ţâu minti
Şi la toatî lumea
Să-l spui.

Odaia Bursucani – Vaslui
Anexă-chestionar (1972)

46

– Răsai soari, frăţâoari,
Cu douîsprăzăci razî a tăli
Di frumusaţî,
Şî i li puni Marii pi braţî,
Şî cei doi luceferei
Pi-amândoi umerei
Sî sî uiti toatî lumea
Cu drag la ei!
Răsai soari, frăţâoari,
Nu răsări pi vii,
Pi livez,
Pi grădini,
Pi păduri,
Pi arături,
Pi stânci di piatrî,
Pi apî,
Pi văi,
Pi lunci,
Şî răsai pi păru Marii,
Pi gura ii,
Pi mersu ii.
Cum cântî cucu,
Aşa sî hii Mariia
Ascultatî di oamini.
Răsai soari, frăţâoari,
Şi nu răsări
Pi turmi di boi,
Pe cirez di vaci,
Pi herghelii di cai,
Şî răsai pi gura Marii,
Pi păru ii,
Pi mărsu ii.
Cum nu poati toatî lumea
Fărî zahar,
Fărî apî,
Popa fărî bosâioc la cruci,
Aşa sî nu poat-acela
Sta, be, mânca,
Pi pat a sî astâmpăra,
Părî la ie n-a vini,
În braţî n-a lua-o,
În gurî n-a săruta-o,
Ş-a striga-o: Mariii!

Pogana – Vaslui. Mg. 205, I, 15
Inf. Elena Tonița, 73
Culeg. L.C. (1975)

47

Foc, focu hâţânî soba,
Soba hâţânî casa,
Casa hâţânî pomântu,
Pomântu hâţânî
Ursâtoriu Mariei,
Di la oamini buni îndemnat,
Di la Dumnezău lăsat,
Iar di-a hi şî n-a avé ursâtî,
Sî sî-ngisăzî la foc stând
Şi cărbuni mâncând,
Di-a hi ş-a ave ursătî,
Sî sî-ngisăzî la masî stând,
Din paharî plini bând,

Din străchini cu mâncari mâncând,
Din pâni albî muşcând,
Ie-ntr-on capăt
Şî el într-on capăt.
Foc, focuşoru neu,
Io ti fac un cucoşăl,
Cu arichili să-l plesneşti,
Cu ciupu să-l ciucheşti
Şî la Maria să-l porneşti,
Pin păduri, fărî sâni,
Şî pin sat, fărî ruşîni.
Di lî-i găsî la crâşmî bând,
Sî-i dai oca di pământ,
Di lî-i găsî-n pat culcat,
Să-l dai su' pat,
Să-l ciucheşti,
Să-l plesneşti
Şî la Maria să-l porneşti.
Noaptea l-am aşteptat,
Da el era la dialu Garaliulu.
Un foc mari şî-nrotat
Di voinici încungiurat,
Ş-acolo cini iera?
Ursâtoriu Mariei!
Sî uita la dial,
Sî uita la vali,
Sî uita în gios,
Sî uita în sus
Şî nu vidé pi nimi.
Di-e hi di la răsărit,
Di-e hi di la apus,
Di-e hi di la niazâzî,
Di-e hi di la niazânoapti,
Sî vii iuti ca vântu,
Cum sî cutremurî pământu,
Cî Maria-l aşteaptî
Cu lamba aprinsî,
Cu uşa dischisî,
Cu pâni şî cu zăhar
Şî cu vin în păhar!

Pogana – Vaslui. Mg. 205, I, 14
Inf. Elena Toniţa, 73
Culeg. L.C. (1975)

48

(*Se face de ursită cu un cuţit şi cu ceapă, sămânţă de cânepă şi grâu. Apoi poartă fata aceea năvalnic*).

– Foc, focuşoru meu,
Eu te învălesc
În două părţi,
Tu bufneşti
În trei părţi!
Cuţât, cuţâtaşul meu,
Să te faci o năpârcă
Şi să zbori prin nori,
Pe sub nori,
Pe mare,
Peste mare,
Dincolo, peste hotare,
Pe toate ţările,
Pe toate mările.
Să cauţi pe Ion Faraon,
Că-i dau 9 kile
De sămânţă de cânipă,
Şi nouă kile
De sămânţă de grâu.
Îi dau să ungă ciubotile,
Îi dau bani di drum,
Îi dau pânză peste mare,
Să umble în întreaga ţară,
Să caute ursâtorul.
Unde l-o găsî,
Pe la birouri,
Împărăţie,
Pesti toate casele,
Prin toate satele.
De l-o găsi la masă,
Să-l bage sub masă,
De l-o găsi pe pat,
Să-l bage sub pat,
De l-a găsi la fete
Grase şi frumoase,
Să le facă căţăle turbate,
Să-l trânteşti;
Să-l nişâleşti,
Cum s-o trudit mă-sa

De l-o făcut,
Cu părul lăsat pe spate,
Cu şălile îndurerate,
Cu ochii lăcrămaţi.
Din somn să-l loveşti,
Sângele să-l înnăbuşască,
La drum să-l pornească,
Pe fereastră să-l zărească,
De piele să-l lipească,
În ghis să-l ghiseze,
Aiurea să-l cunoască,
Din oameni mari
Şi gospodari.

Puntişeni – Vaslui
Anexă-chestionar (1972)

49

Răsai soari, frăţâoari,
Nu răsări în lumea toatî,
Răsai în cana asta cu apî.
Cutari stivi di busuioc a scutura,
Dragostili le-a aduna,
Drăgălaş să fie (cutare)
La toţi băieţii (fetili)
Ca dulceaţa florilor,
Ca mierea albinelor.
Cum s-o trudit mama mea
Când m-o făcut,
Cu păru displetit,
Cu mânili încleştati,
Aşa sî trudeascî ursâtorii
După mini.

Rânceni – Vaslui
Anexă-chestionar (1972)

50

Voi 44 di drăcuşori
Vă duciţi pin târguri,
Pin sati,
Sî căutaţi ursiţii mei;
Ii căutaţ
Pin colţurile pământului
Pin unghiurili ţării.
Di i-eţi găsî dormind
Sî-i porniţi
Cu douî bici de foc
În frigări
Sî-i înfrigăriţi
La drum
Sî-i porniţi!

Rânceni – Vaslui
Anexă-chestionar (1972)

51

– Bună dimineaţa,
Apă de mir,
Cu spumă de vin,
Cu marginea de fir,
Nu te-am adus de bere,
De mâncare,
Ci te-am adus
Să mă speli,
Să mă cureţi,
De fapt,
De dat,
De căscare,
De strigare,
De uriciunea cea mare.
Ca argintul să mă albeşti,
Ca mătasa să mă rumeneşti,
Cumu-i busuiocu
Ales din flori,
Aşa sî fiu eu aleasă,
Cum îi argintul
Ales din parale,
Aşa să fiu eu aleasă,
Cum îi mătasea
Aleasă din toate lucrurile,
Aşa să fiu eu aleasă
De toată lumea!
Cum se bate depe argint
Şi depe parale
Toţi boierii, notarii, negustorii,
Aşa să bată depe mine,
Cum nu poate toată lumea

Scanned with OKEN Scanner

Făra foc şi fără apă,
Aşa să nu poată
Toate fetele,
Toți flăcăii,
Toate cucoanele,
Jupânesele,
Şî toată lumea
Care m-o vedea
Şi ursitul meu.
M-am dus la trei tufe de pelin,
Nu era trei tufe de pelin,
Şi era trei mere de aur,
Una mila,
Una frânca
Şi una draga.
Ele când m-a văzut,
De mâna dreaptă m-a luat,
În apa lu Iordan m-a băgat,
Ma spălat,
M-a curățat,
De uriciuni,
De buriciuni,
De la cine,
De la vecine,
De la surate,
De la cumnate,
De la vecine de departe,
De la vecine de aproape.
Mi-a dat ochi de păun,
Gură de cuc,
Ochi de chichici
Sprâncene de drăghici,
Pe spate
Raze revărsate,
Pe umeri stelicele,
Să se uite toată lumea
Cu drag la ele,
Să se uite şi ursitul meu,
Toți boierii,
Toți negustorii,
Jupânesele, cucoanele.
Cum nu poate popii
Şi protopopii
Fără foc şi busuioc,
Aşa să nu poată
Ursitul meu fără mine,
Cum trage vițelul la vacă
Şi vaca la viței,
Aşa să tragă ursitul meu la mine.
Cum trage mielul la oaie
Şi oaia la miel,
Aşa să tragă ursitul meu la mine.
Cum trag purceii la scroafă
Şi scroafa la purcei,
Aşa să tragă ursitul meu la mine.
Cum îi iubit aurul
Şi argintul,
Aşa să-mi iubească toți miea cuvântul,
Cum îi mierea de dulce,
Aşa să fiu eu de dulce
La ursitul meu
Şi la toată lumea
Care m-o vedea;
De drag , să mă îndrăgească,
De iubit să mă iubească,
De bine să mă vorbească.
Cum înnăvăleşte pe pâinea miresei
Toată lumea,
Aşa să se înnăvălească la mine
Toți boierii,
Ursitu meu
Şi toată lumea.
Cum îi busuiocu ales
Din toate florile,
Mătasea aleasă
Din toate lucrurile,
Şi argintul din parale,
Aşa să fiu eu aleasă
De toată lumea.
Toacă popa într-o ispită,
Eu sării într-o sărită,
Pe uşă,
Ca o brunduşă,
Pe portiță,
Ca o păuniță,
Să iau apă ne-ncepută.

Scanned with OKEN Scanner

N-o ieu de bere,
De mâncare,
O ieu de dragostea cea mare.
Mă suii în deal,
Să văd pe tata
Şi pe mama,
Şi văzui dragostele venind
Şi o pară de foc arzând.
Dragostele, cum le luai,
Pe faţă le aşezai.
În para de foc
Dădui cu cămaşa,
Nu se stinse,
Dădui cu fusta,
Tot nu se stinse,
Suflai cu sufletul,
Se aprinse mai tare.
Aşa să se aprindă
Inima la ursitul meu,
La toţi boierii,
Negustorii,
Cucoanele,
Jupânesele,
Şi la toată lumea
Care m-o vedea.
De dragoste, să mă-ndrăgească,
De iubire, să mă iubească,
De bine să mă vorbească.
Care o fi jos,
În picioare să se scoale,
Care o fi cu spatele,
Cu faţa să se întoarcă:
– Să fie luna?
– Nu-i luna.
– Să fie soarele?
– Nu-i soarele,
Ci-i cutare!
Cum nu poate popii
Şi protopopii
Fără foc şi busuioc,
Aşa să nu poată ursitul meu
Şi toată lumea
Fără mine,
Fără chipul meu,
Fără vorba mea,
Să n-aibă a sta,
A mânca,
Până n-a veni să mă vadă.
Cumu-i busuiocul ales
Din toate florile,
Mătasea din toate lucrurile aleasă,
Argintul ales din toate paralele,
Aşa să fiu eu [mai] aleasă
Decât toatî lumea asta.

Boloteşti – Vrancea
Culeg. prof. Mircea D. Horeanga
Anexă-chestionar (1971)

52

M-am pornit pe uliţă,
Ca o păuniţă,
Cu glas de cuc,
Cu limba de toacă,
Toată lumea să se-ntoarcă!
Eu din faţă-s iconiţă
Dar din dos îs păuniţă,
Mireasa busuiocului,
Stibla florilor.
Când oi merge,
Taftă oi drege,
Când oi călca,
Taftă oi drege.
Uh, uh,
Eu mă duc
Cu ochi mândri
Ca de cuc,
Faţă frumoasă
Ca pâinea,
Cu gura dulce
Ca mierea,
Hai-naintea tuturor!

Sihlea – Vrancea
Anexă-chestionar (1972)

Scanned with OKEN Scanner

II. POEZIA OBICEIURILOR MARITALE

A. Orații de nuntă

- ***Închinarea batistei***

53

– Cinstite mire,
Iatî, s-aratî
Cinstita mireasî,
A dumneavoastrî aleasî,
C-o batistî frumoasî,
Di matasî,
Cari v-o dă în dar
Dumeavoastrî!
Nu esti cusutî în sat,
Nici nu esti di capatat,
Ci-i cusutî di mîna
Domniei sale;
Poftim, primiți
Şi dumneaei un cadău
Sî-i dăruiți!

Şaru Dornei – Suceava, Mg. 8, I, 2
Inf. Vasile S. Moroşanu, 42
Culeg. I.H.C. (1968)

- ***La chemare***

54

– Bună ziua şi bine v-am găsit!
Vă pofteşte cuconul mire,
Cucoana mireasă,
Socrul cel mare,
Şi soacra cea mare,
Domnul nun
Şi doamna nună,
Cu toții împreună,
La un scaun de hodină,
La un blid cu bucate,
De care se fac la sate,
Şi la un pahar de băutură,
Mai mult chef şi voie bună.
Vă poftim pentru un ceas-două,
Până la nouă,
Poate să treacă şi de zece
Dacă vă place a petrece.
Socrii şi mirii, la rândul lor,
Vor fi şi ei mână de ajutor;
Vă rugăm să poftiți
Şi nu ne bănuiți!

Cucuieți – Solonț, Bacău. *Caiet de teren*
Inf. Neculai I. Darie, 84
Culeg. I.H.C. (1973)

55

– Bună ziua la dumneavoastrî
Gospodari de casî,
Bine v-am găsit sănătoşi!
Bucuroşi de oaspeți?
– Bucuroşi, bucuroşi!
– V-o poftit conu mire
Şi coana mireasă,
La o nuntă frumoasă,
La petrecere şi la masă!
V-o poftit şi socrul mare,
Să faceți drum şi cărare,
Până la casa dumisale,
Că şi socrii amândoi
Vă vor întoarce osteneala înapoi,
Aşa cum se obişnuieşte
În sat la noi.
Poftiți şi nu bănuiți!

Butea – Iaşi
Inf. Ionel A. Anti, 78
(Înregistrare mg. făcută la 8 februarie 2000)
Culeg. I.H.C.

56

V-o chemat mirii,
Cu nunii împreună,
Să faceți o mică osteneală,
Pân-la dumnealor;

Scanned with OKEN Scanner

Având fete şi feciori,
Vor fi şi ei ostenitori.
Bună seara şi poftim!

Hărmăneasa – Iaşi
Anexă-chestionar (1972)

57
Vă poftesc conu mire
Şi cucoana mireasă,
Dimpreună cu socrii cei mari,
Duminica viitoare,
Va fi o mare adunare,
Dacă vreţi,
Să poftiţi şi dumneavoastră!
Conu mire şi coana mireasă,
Vă poftesc la nuntă,
Că, dacă or trăi,
V-or întoarce înapoi osteneala.

Mirceşti – Iaşi
Anexă-chestionar (1972)

58
– Bună ziua gazdă aleasă!
Vă pofteşte conu mire
Şi coana mireasă,
Împreună cu socrii mici
Şi socrii mari,
La o casă de oameni gospodari,
Unde este oleacă de nuntă
Şi veselie multă!
Vă roagă să poftiţi,
Să vă veseliţi,
Iar acuma binevoiţi
Şi un pahar să cinstiţi!
Poftim!

Barticeşti – Neamţ
Inf. Ilie Gh. Butnaru, 33
(Înregistrare mg. făcută la 15 martie 2000)
Culeg. I.H.C.

59
– Bună sara, bună sara!
V-o poftit jupânu mire
Şî jupâneasa mireasî,
Şî socrii cei mari,
Şî nunii cei mari
Şî vă poftim şi noi,
Dacă aveţi gust
Şi bună plăcere
Sî viniţi la nuntî
Şî la pripoi. Poftiţi!

Gălăneşti – Suceava
Anexă-chestionar (1971)

- ***Închinarea schimburilor***

a. La mireasă

60
– Ajungă-te voia bună
Domnişoară mireasă,
Tânără crăiasă,
Dintre toate fetele
Cea mai aleasă!
Bucură-te şi te veseleşte
Darurile de la domnul mire
Le primeşte
Şi cu drag mulţumeşte.
Că domnu mire
De dumneavoastră când a auzit,
Tare bine i-a părut.
Pin târguri a alergat
Şi daruri mândre a cumpărat,
Pe noi ne-a trimis
Şi aici le-am adus:
O rochie de matasă,
S-o purtaţi voioasă
Şi pe-afară şi prin casă,
O bertă de lână,
S-o purtaţi cu voie bună,
Cercei de pus la ureche,
De frumoasă să n-aveţi păreche,

Scanned with OKEN Scanner

Pantofi de lac
Să vă fie pe plac,
Şi altele, nenumărate,
Nu le mai ştiu pe toate,
Dar toate sînt aici la un loc
Întru mulți ani, cu noroc!
Poftim de la mine,
Să vă fie de bine!

Chetriş – Bacău
Inf. Teodor D. Baston, 68
(Înregistrare mg. făcută la 5 februarie 2000)
Culeg. I.H.C.

61

– Buna ziua, buna ziua,
Gloatî frumoasî,
Boieri dumneavostrî,
Mai cu samî dumneata,
Domnişoarî mireasî.
Uiti cu ci sî-nchinî
Domnu mire
Asupra feței dumneavoastră:
Cu o corabie mare,
Frumoasă, încărcată,
Pe mări transportată,
Şi adusă până aici,
La dumneavoastră la poartă.
În corabie a pus:
O rochie de matasă,
Dintr-o sută aleasă,
Şi o pereche de pantofi de lac,
Să vă fie pe plac,
Şi un batic mândru,
Tot de mătasă,
Să-l aveți de umblat prin casă;
Sînt şi alte lucruri,
Multe, nenumărate,
Nu li ştiu rându la toate,
Da domnu mire vă roagă
Să fiți bună, să primiți,
Cu dragoste să-i mulțumiți
Şi un bacşâş la închinători
Să-i dăruiți.
Stăi, domnişoară mireasă,
Nu te grăbi cu luatu,
Cum te-i grăbit cu măritatu,
Ca un măr dulce cu legatu.
Părinții dumitali
Ț-o spus sî mai stai fatî,
Da ai sărit di pi cuptiori pi vatrî
Şî di pi vatrî pi cuptiori
Ş-ai spus cî di domnu mire
Tare ți-i dor.
Şî dacî nu te-a mărita,
Ti-i duci şî ti-i îneca
Într-o apî stătătoari,
Uni sî scaldî broasca în chicioari.
Amu fă bini,
Darurili li primeşti,
Cu dragusti mulțumeşti
Şi pi noi, cu ci ti lasî inima,
Ni dăruieşti.
Vivat, muzica!

Mărgineni – Bacău
Inf. Petru M. Herciu, 92
(Înregistrare mg. făcută la 13 mai 2000)
Culeg. I.H.C.

62

– Bună sara, bună sara,
Horî mândrî şî voioasî
Boieri dumneavoastrî,
Puțân sî stați
Şî sî ascultați,
Cî şî noi vom sta
Şî vom întreba:
Ce fiică de împărat
Ni s-a aratat?
Căci al nostru tânăr împărat
Foarte mult s-a bucurat,
Trii zâli şî trii nopți
N-a dormit, nici n-a mâncat,
În Țarigrad a plecat!
Pi la jumata' di cali

S-o stârnit on vânt mari
Dinspri apus,
Corăbiili di pi Dunăre
Le-au dus!
Tânărul nostru împărat
Trii zâli şi trii nopţi s-a rugat,
Vântul a alinat,
La corăbieri a strigat,
La un mal di ostrov
Le-a alăturat,
În eli s-a aruncat,
La Constanţa, în port, a stat,
Pocloani-a cumpărat:
Papuci, colţuni,
Casânci cu flori
Pentru domnişoara mireasî
Di sărbători!
– Di nu crezi,
Poftim di vezi!
Poftim di cuteazî,
Cî nu pui mâna pi gheaţî,
Pui mâna pi pocloani,
Di la viitoru soţ al dumitali
Poftim!
– Ba, ba, domnişoarî mireasî,
Nu ti grăbi la luat,
Cum te-ai grăbit la măritat,
Ca un măr dulci la legat!
Ce-ai crezut cî, dacî te-i mărita,
Lumea vei împărăţi!
Cărărili şi drumurili dumitali
Ţî le-i părăsî!
Părinţî dumitali
Ar fi vrut sî strici,
Dumeata, cînd ai auzât
Di stricat,
Ai sărit arsî din pat,
Ai luat cofa di toartî,
Ai izbit-o-n poartî.
Ş-ai spus cî-i prea mult
Di cân stai fatî!
Te-i dus sî ti spânzuri
În vîrfu spinului,
Di aţa paingânului!
Te-ai dus sî ti-neci,
În balta cei mari,
Uni stă ciocârlanu-n picioari!
Atunci părinţii
Au acceptat căsătoria.
– Poftim, soacrî mari,
Pocloani di la ginirili dumitali,
Poftim di primiţi
Şî noauî nu ni bănuiţi!
Sî fie-ntr-un ceas bun
Şi cu noroc!

(*Şî li dă soacrii cii mari pocloanili, nu miresî. Socrii îl cinstesc pi vornicel c-on pahar. Şî el spuni aşa:*)

Cini mă vedi cu paharu,
Sî-l vadî Dumnezău cu daru!
Cu daru sî-l dăruiască,
Mai mari numili sî-i mărească.
Aceşti doi tineri,
Di vor naşti fii,
Să fie prinţi,
Di vor naşte fiice,
Să fie prinţese.
Di nu prinţesî,
Cel puţân domnişoari miresî,
Cî sânt tot numi alesî,
Capiti di mesî !
Acest pahar
De va fi cu vin,
Vom lua, lua deplin,
De va fi cu rachiu,
Vom lua pe jumătati,
Iar ceal'lant
L-om da la spati,
La cele guri căscati!

Bobuleşti – Botoşani, Mg. 170, I, 5
Inf. Vasile D. Maftei, 76
Culeg. L.B. (1974)

Scanned with OKEN Scanner

63

– Buna sara, buna sara,
Domnişoarî mireasî!
Buna sara o trecut,
Da noi nu ne-am priceput,
C-o fost vremi mai di dimult!
Iatî, sî-nchinî domnu miri
Cu-aceastî corabie grea,
Pi cari eu n-o mai pot ţânea,
Şi-n corabie este:
O rochie de matasă,
S-aveţi a vă găti di mireasă,
Ş-un bariz di matasă,
S-aveţi a vă găti di mireasă,
Dacă nu ni credeţi,
Puniţi mâna şi videţi.
– Nu ti grăbi la luat,
Cum te-ai grăbit la măritat,
Cî nu ştii ci podoabî te-o luat!
Căci domnu mire,
Di harnic ci iera,
Mergém cu dânsu la coasî,
Cât eu trăgem
Şapti brazdi giumatati,
El de-aghe sî-ntorce
Pi ceea parti,
Şî cît o cosât domnu niri
Astă varî,
N-ari ci mânca
O caprî-ntr-o sarî!
– Domnişoarî mireasî,
Dacî nu ni credeţ,
Puneţ mâna şi videţ.
Nu ti grăbi la luat,
Cî nu ştii ci podoabî te-o luat.
Cî domnu niri, pânî sî scoalî
Şî pân' sî-ncingi,
Iţi vini-a plângi,
Pânî sî-mbracî,
Soarili-i la toacî!
Şî mergé la ogor
C-on chicior gol
Şî oghelili lui sî târâieu
În urmî de-un cot,
Di sî lingeu şi câinii pi bot!
Poftim primiţi
Şî nu bănuiţi.

Câmpeni – Botoşani, Mg. 487, I, 19
Inf. Gheorghe P. Călin, 60
Culeg. I.H.C. (1982)

64

– Buna dimineaţî,
Buna dimineaţî,
Horî frumoasî,
Bini v-am găsât
Şî pi dumneavoastrî
Domnişoarî mireasî!
Tânârî şi voioasî,
Fiţi sănătoasî.
Căci dimineaţî s-o făcut
Mai di dimult,
Dar noi nu ne-am priceput,
Soarili aproapi de-amiaz
S-aridicat
Şi noi plocoani
Di la domnu mire
Nu v-am închinat;
Timp ar fi fost
Mai di dimult,
Dar noi nu ne-am priceput,
Ş-am ci buni
Chiar di bătut,
Dar dicât ne-aţ bati pi noi,
Mai bine-aţ bati
Un coşări di păpuşoi,
Grăunţâli sî li vânturăm,
Pleava la lăutari s-o dăm,
Dumneavoastrî
Grăunţele le-ţi vinde,
Iar noi banii i-om strânge!
Domnişoarî mireasî,
Noi sântem soli domneşti,
Cu porunci împărăteşti,
Cî porunca-mpărătească
Nu poati nimi s-o oprească.

Scanned with OKEN Scanner

Eu v-oi spuni drept ş-adivarat,
Tânărul nostru împarat
Dimineaţî s-a sculat
Şî s-a dus la târg la Bârlad,
Aculo, când a ajuns,
Bârladul s-a deschis,
Mărfurile s-au întins;
Ş-a catat cât a catat,
Mărfuri pentru dumneavoastră,
Domnişoarî mireasî,
Nu s-au aflat.
Tânărul nostru împarat
Înapoi s-a înturnat,
Mâhnit şi suparat
Şî s-a dus la târg la Vaslui
Şi n-a mai spus nimănui.
Când soarili a răsărit,
Vasluiul s-a deschis,
Mărfurili s-au întins,
Ş-a catat cât a căutat,
Mărfuri pentru dumneavoastră,
Domnişoară mireasî,
Tot nu s-au aflat,
S-a-nturnat
Tânărul nostru împărat
Şi pe malul mării s-a dus
Şi priveghé corăbii
Cu marfă cum veneau;
Dar a dat Dumnezeu
Un vânt mare,
Burdus peste burdus,
De-a răsturnat corăbiile
Cu fundu-n sus!
Tânărul nostru împărat
Înapoi s-a înturnat,
S-a dus de-a catat:
Boi tari, bivoli mari,
Ş-a dus o tabără de cară
S-aducă marfa
La noi în ţară,
Şi la noi în ţară
A ajuns abia az,
Duminică de-amiaz,
La dumneavoastrî,
Domnişoarî mireasî!
Poftim,
Plocoani aurite
Di la domnul mire dăruite!
Ba, ba, ba, domnişoarî mireasî,
Nu vă grăbiţi la luat,
Cum v-aţi grăbit la măritat,
Cî maica dumitali
O spus cî nu te-ar mărita,
Da dumneata te-ai dat
Cu capul di vatrî
Ş-ai spus că nu mai stai
La ei fatî!
Cî distul au stat
Surorili meli
Ş-au rămas fără dinţi,
Fărî măsăli,
Aşa vrai sî rămân şî eu?
Sî nu ma iei nici aista flăcău?
Da-i bun, da-i rău,
Da-i cu căciulî-n cap
Ş-a sî cie bărbăţălu neu!
Poftim, domnişoarî mireasî,
Plocoani auriti
Di la domnu miri dăruiti!
Ba, ba, ba, domnişoarî mireasî,
Nu vă grăbiţi la luat
Cum v-aţi grăbit
La măritat;
Ia adî-ţi aminti, astî varî,
Ci făcei,
Cu mamî-ta la săciri
Cân ti ducei:
Săcirai, nu săcirai,
Ti culcai, ti odihneai,
Şî cân ti sculai,
Mari ispravî făceai?
Îţi luai cofiţa-n mânî,
Ti ducei la fântânî
Şî ti făcei a-ţi scoati
Schini din mânî;
Mama dumitali ci spunea:

Scanned with OKEN Scanner

– Hai, fatî, sî sâlim,
Postata asta s-o gătim,
Sî gătim asta postatî,
Sî-ncepim alta,
Cî la iarnî
Ti vei ceri măritatî!
Dar dumneata îi spunei:
– Lasî, mamî,
Cî şî la cealantî iarnî
Oi sta fatî,
Numa nu mai săcir
În astî postatî.
Poftim, domnişoarî, mireasî
Plocoani auriti
Di la domnu miri dăruiti:
Vol frumos, încolorat,
Ca sî ai di-ncoronat,
Papucei cu tălpi di gâscî,
Să ai de-a ti primbla pi prispî,
Acadele mânânțăli
Sî li ai di mângâieri.
Astea-s plocoanili-aurite
Şî-mpodobite
Cu flori şi cu busuioc,
Sî vă fie de bini,
Într-un ceas bun
Şi cu noroc!

(*Şî-i întind aceste plocoane miresî, ea li primeşti di la mini, li dă la o druşcî di lângî dânsa, care-a sî-i ţâie oglinda când s-a găti ca mireasă, şî ie şî ma cinsteşte c-un pahar di ţuică, di cari ari în faţa ii acolo. Ieu paharul di ţuică şî nu-l beu. Şî-i zâc*:)

– Vă mulţumesc
Di păhăruţ dulci, cu zahar,
Ci 1-a trimis Dumnezeu ca dar!
Să trăiţi,
Să-mbătrâniţi
Şi curţi nalti
Sî ziditi!

Iar în curţâli dumneavoastrî
Sî sî afli:
Mesî întinsî
Şî făclii aprinsî,
Vorbi buni
Şî paharî plini.
Dar sî trăiascî
Şi aceastî guriţ-a mea,
Paharul acesta
De-l va avea a bea
Şi-a închina
La o copilă ca dumneata,
Dacă m-ăi vrea,
Dacă nu m-ăi vrea,
Oi faci pi ici, pi colea,
Şî m-oi duci la buhoasa mea;
Că toată lumea zâci
Cî-i urâtî şi-i buhoasî,
Numa eu zâc cî-i frumoasî,
Cî trăiesc cu dânsa-n casă.
– Da dumneavoastrî, socri mari,
Ci staţi şi-aşteptaţi ?
Aduceţi-mi câteva
Căciulii de usturoi,
Să dăm la flăcăi,
Fiinc-au poftit la noi,
Şî câtiva cepuşoari,
Sî dăm la domnişoari,
Cî de-asarî o leşânat di foami,
Ş-un ţuhal di pâni uscati
Sî dăm la nuntaşii di la spati,
Cî di as'noapti
Di cân stau cu gurili cascati!
Iar pentru lăutari
Am acest pahar.

(*Ş-arunc paharul cu ţuică, cari-l am, înspri lăutari, pisti spati. Şî mireasa îmi mai întindi un pahar di ţuicî, pi cari-l ieu şî îi urez sanatati!*)

Copalău – Botoşani. Mg. 222, I, 2
Inf. Costache I. Cozmanciuc, 51
Culeg. L.C. şi L.B. (1976)

Scanned with OKEN Scanner

65

– Buna vremea, buna vremea,
Domnişoarî mireasî!
Auzât-a domnu miri
Di numili dumitali,
Cî eşti domnişoarî mari;
Şî ca un bun om învaţat,
La Dunâri-o alergat,
În corabie s-o suit,
Cu vâsla vâsluia,
Corabia ca gându mergea !
A ajuns în târg, în Ţarigrad,
Din corabie jos s-a dat,
Prin oraş s-a plimbat
Şi marfă a cumpărat
După chefu matali, pi plac.
O îmblat sî iei samin,
Samin poartî numa domnii,
Ş-o luat
Marfa asta negustorescî,
Cari-o poartî mocanii cu carâli
Ş-o purtăm şî noi, ţăranii,
Ţ-o luat un şal cu flori,
Ca la negustori,
Ţ-o luat şal cu flori di matasî,
Sî-ţi fii chefu diplin,
Domnişoarî mireasî!
Ţ-o luat papuci
Cu talpa di iapî,
Ca sî ai di carat apî,
Ţ-o luat papuci
Cu talpa di cârtiţî,
Ca sî-i ai di dus la râşniţî.
În pachet cî li punea,
În corabie sî suia,
Cu vâsla vâsluia,
Corabia ca gându mergea
Şî în faţa dumeavoastrî sî oprea
Poftim, domnişoarî mireasî,
Plocoani di la domnu miri,
Poftim primiţi
Şî noauî nu ni bănuiţi.
Stai, nu ti grăbi la luat,
Cum te-i grăbit la măritat;
Părinţî ţ-au zîs sî mai stai fatî,
Te-i trântit cu capu di vatrî
Şî di ladî
Ş-ai zîs cî di az înainti
Nu mai vrai sî stai fatî!
Da părinţî o zîs
Cî dicât capu ţ-ai strica,
Mai bini te-i mărita.
Poftim!

Cristeşti – Botoşani. Mg. 5, II, 51
Inf. Ştefan N. Lifticaru, 63
Culeg. I.H.C. (1968)

66

– Poftim plocon ploconit
Di la domnu miri gătit:
Hobut verdi, di matasî,
Sî vă-nhobotezî
Pi dumneavoastrî
Mâni dimineaţî
La masî!
Papucaşi cu floriceli,
Sî vă fie pentru
Celi mai mari sărbătoreli!
Poftim, puni mâna şî vezi,
Dacî nu crezi!
Ba, doamnî mireasî,
Nu ti grăbi la luat,
Cum te-i grăbit la măritat,
Un an-doi ci mai aşteptat,
Un alt soţâor ţ-ai ci capatat;
Nu cata cî domnu miri
Îi năntuţ şî frumos,
Da tari-i somnoros!
El dimineaţa băté coasa
Şî de-aniaza trăgé brazda,
Coasa-n iarbî n-o-ncingé
Şî la umbrî să lungé,
Sub o tufî di alun
Şî işă din cuşmî fum!

Scanned with OKEN Scanner

Şî, domnule miri,
Nu ti supara,
Cî doamna mireasî
M-o-nvaţat sî zîc aşa!

Pârâu Negru – Botoşani. Mg. 56, II, 25
Inf. Vasile Grigoraş, 81
Culeg. I.H.C. (1971)

67

– Bună ziua, domnişoară mireasă,
Mândră horă şi frumoasă
La dumneavoastră aici în casă!
De frumoasă eşti frumoasă,
Că eşti de mire aleasă,
Dar şi domnul mire îi vesel şi frumos
Şi la iubire tare drăgăstos.
Se schimbă însă situaţia la treabă,
Unde a cosit o căpiţă într-o vară
Şi se văicărea că a făcut multă treabă.
Dar nici dumneavoastră,
Domnişoară mireasă,
Nu sânteţi mai de treabă,
Că de la Paşti şi până la Sânzâiene
Aţi ţesut numai un crac de izmene.
– Poftim, domnişoară mireasă,
Primiţi de la domnu mire:
Un şal mândru de înşălat,
Să vă fie drag de purtat,
Ghetişoare gălbioare,
Să-ţi fie drag să le tragi pe picioare,
Cu tureatca de buhai,
Să vă ţină nouă ai,
Cu talpa de gâscă,
Să umblaţi numai pe prispă,
Să strigaţi găinile,
Să audă vecinile,
Şi cu şnurul de lână,
Să vă ţină numai până la fântână,
Şi înapoi să veniţi
Cu dânsele în mână.
Poftiţi şi nu bănuiţi!

(*Când mireasa întinde mâna, vornicul spune:*)

– Mai ba, domnişoară mireasă,
Nu te grăbi la luat,
Cum te-ai grăbit la măritat.
Că părinţii au spus că nu te-ar da
Şi dumneata ai spus că te-ai îneca,
Unde va fi balta mai lată,
Să-ţi încapă zestrea toată!
Poftim, primiţi!
Nu te grăbi la luat,
Cum te-ai grăbit la măritat.
Părinţii au spus că nu te-ar da,
Dumneata ai spus că te-ai spânzura,
De creanga copacului,
În mijlocul satului,
De vârful salcâmului,
În calea voinicului.
Poftim, primiţi!
Nu te grăbi la măritat,
Că părinţii au spus sî mai stai,
Da dumneata cociorva înhăţai
Şi după dânşii te luai;
Şi decât să păcătuieşti,
Te-au lăsat să te căsătoreşti,
Poftim, primiţi
Şi nu bănuiţi!

Sulița – Botoşani
Anexă-chestionar (1972)

68

(*Vornicul pune hainele pe o tablá, le acoperă cu o năframă şi merge la mireasă:*)

– Bună seara, jupânească mireasî!
Seara a-nserat,
Noi plocoane de la domnul mire
Nu v-am închinat.
Iată ce vă dăruieşte domnul mire:

Scanned with OKEN Scanner

Niște ciuboțăli nouă-nouți,
Cu treizeci-patruzeci di peticuți,
Cu talpa di iapî,
Sî fie de adus apî,
Cu chelea de cucoș,
Sî fie di mers în sat după borș,
Poftim!

(*Când mireasa întinde mâna să ia, vornicul retrage tablaua spunându-i:*)

– Ba, ba, ba, jupânească mireasî!
Nu ti grăbi la luat,
Cum te-ai grăbit la măritat.
Taică-tău și maică-ta
Au spus că nu te-or mărita,
Tu ai spus că te-i îneca
Într-o baltă lată,
Să-ncapă zestrea toată.

Pârcovaci – Iași
Anexă-chestionar (1972)

69

– Buna dimineața,
Buna dimineața,
Domnișoarî mireasî!
Bini v-am găsât sănătoasî,
Ca o garofiți frumoasî!
Domnu miri-i voios
Ca un trandafir frumos.
Poftim, domnișoarî mireasî,
Pocloani pocloniti,
Di la domnu miri pregătiti!
Stai, domnișoarî mireasî
Nu ti grăbi la luat,
Cum te-i grăbit la măritat,
Căci tatăl dumneavoastră
O vrut să mai stați fată,
Dar dumneavoastră
Ați izbit cu picioru-n vatră
Și-ați spus că vreți măritatî,
Poftim, domnișoarî mireasî,
Pocloani pocloniti,
Di la domnu miri pregătiti.
Stai, domnișoarî mireasî
Noi pocloanili nu le-om da,
Dacî pi domnu mire
Nu l-om lăuda:
Cât o fost vara di mari,
Șăpti prăjâni de orz o cosât,
Ș-acelea în brazde-o putrezit!
Mergé prin sat,
Viné cu capu spart,
Mergé la fântânî,
Viné cu obielili-n mânî!
Poftim, domnișoarî mireasî,
Pocloani pocloniti,
Di la domnu miri pregătiti,
Petealî și vol,
Pentru păru dumneavoastrî
Ceal gălbior,
Poftim di primiți
Și nu bănuiți!

Rediu – Iași. Mg. 584, I, 20 b
Inf. Mihai Gr. Ilenescu , 46
Culeg. L.C. (1985)

70

Vă închină cuconu mire
O corabie încărcată,
De pe mare adunată,
Cu un rând de haine de mătasă,
Să le purtați cu drag prin casă,
Și o păreche de pantofi de lac,
Făcuți din chele de iapă.
Unu-i făcut luni și unul marți;
Cel de luni – lunecă,
Cel de marți închedică,
Poftim, primiți
Și cu drag îi mulțumiți!

Băluești – Icușești, Neamț
Anexă-chestionar (1972)

Scanned with OKEN Scanner

71

– Bună dimineața
Și bine v-am găsât sănătoasî,
Cucoanî mireasî!
Pentru multa-ntâmpinare,
Pentru multa osteneală,
Am primit un fel di mărfușoarî
Di la un tânâr frumos,
Sî va fie de folos,
Poftim și primiți !
Ehei, cucoanî mireasî,
Eu an gândit cî ești cuminti,
Cum iarai mai'nainti,
Da cum te-i rădicat,
Te-ai șî grăbit la măritat.
Aci vă-nchinî domnu mire
C-o părechi di pantofi,
Meșteri mari i-o lucrat,
Sî vă fie dumneavoastrî
Pentru-ncalțat;
C-o părechi di colțuni
Di moslin,
Mult nu dai sî ți-i închin,
Numa cinci ocî di vin.
Vă mai închin o rochie
Di matasă,
S-o purtați dumneavoastrî
Sănătoasă,
Lumea spuni
Cî-i di la Brașov scoasî;
Da noi am fost în Brașov,
N-am găsât de-aiestea,
Numa în Bucureşti,
C-acolo ci pofteşti
Aceea găsăşti!
Rochia-i dintr-o materie aleasă,
Cân ai s-o iei,
Ai sî pui două mii pi masă;
Șî vă mai închin
On calup, di sopon parfumat,
Sî vă fie dumneavoastrî
Pentru spalat,
Ș-o oglindî
Cu privazurili di brad,
Sî vă fie dumneavoastrî
Pentru căutat.
Iar pantofii, rochia,
Oglinda, soponelu
Nu-s aşa mari,
Dar voia domnului mire
Este foarte mare!
Și de-a trăi, le-a mai înnoi,
Pe dumneavoastrî v-a cinsti.
Da dumneavoastrî,
Cucoanî mireasî,
Ci-i dăruiți domnului mire?
Ochii și sprâncenele,
Gâtu cu mărgelele,
Sî să dizmerde mirele
Cu dânsele.
Da șî mirili-i tinirel,
Frumușăl,
Soțu cari l-ai ales!
Poftim,
Sî vă fie de bine
Și să le purtați sănătoasă!

Ghindăoani-Neamț. Mg. 193, I, 19
Inf. Vasile Gh. Stachie, 68
Culeg. L.C. și L.B. (1975)

72

– Ajungî-vă voie bună,
Cucoană mireasă!
Uiti cu ci vi sî-nchinî
Cuconu mire
Asupra fețâlor dumneavoastrî,
Cu-acestî corabie-ncarcată,
De peste mări transportată;
Pi corabie se află:
O rochie de matasă,
S-o purtați dumneavoastră
Voioasă,
Ș-o pereche de pantofi de lac,
Sî vă fie dumneavoastră

Scanned with OKEN Scanner

Pe plac,
Ş-on batic de matasă,
Sî-l aveţi dumneavoastră
De purtat prin casă!
Iar dumnealor aşa sî roagă,
Ca dumneavoastră să fiţi buni,
Să primiţi,
Să le mulţumiţi;
Poftim, primeşte
Şi le mulţumeşte.
Stăi, cucoanî mireasî,
Nu ti sâli la luat,
Cum te-i sâlit la măritat;
Cân ţ-o spus tatu dumitali
Sî mai stai fatî,
Ai sărit di pi cuptiori pi vatrî
Ş-ai spus cî nu mai stai fatî.
Ş-ai spus: tatî, ştiu ghini
C-am sî trag în ham ca iepili,
Da nu mai stau în rând cu fetili!
Poftim !

Tupilaţi – Neamţ. Mg. 7, II, 51
Inf. Gheorghe Năstasă, 63
Culeg. S.C. şi I.H.C. (1968)

73

– Buna sara, buna sara
La dumneavoastră,
Cinstiţi gospodari di casă,
Bine v-am găsât sănătoşi
Şi voioşi
Da noi vă rugăm
Să ne faceţi cale şi drum
Până la acei floari frumoasî
Cari şedi-n capu mesî.
– Buna sara şî dumitali,
Jupâneasî mireasî,
Sî vă fie de bine!
Pi ci drum te-i pornit,
Dumnezău sî-ţi agiute!
Dar sî nu ni bănuieşti
Cî te-am suparat,
Cî noi
În curti la dumneavoastrî
Cu busna am întrat.
Căci noi de trei zile umblăm
Şi pe dumeavoastrî vă căutăm,
Pe-o mireasî ochişea
Numai de nu s-ar deochea;
Păcat că nu-i mireasa mea!
Că-i frumoasă şi plăcută,
Ca prin inel pitrecută,
Nici prea crudă, nici trecută!
Cu sprincene subţirele,
Ochişorii-s două stele,
Pieptul, şiruri de mărgele,
Gura, buze ruminele,
Să se dizmierde
Jupânu nostru mire
Cu ele!
Ş-acum sî vă răspundem
Gospodăreşte
Cum jupânul nostru mire
Pentru dumneavoastră
Să-ngrijeşte;
Nibăut şi nimâncat,
Tot cu gândul la-nsurat,
Târgurili din lume le-o umblat,
Straie dup-a dumitale faţă
O căutat,
Dar oricât o umblat,
Straie dup-a dumitale stat
N-o aflat,
Numai scurte,
Strâmte şi spintecate,
Cum îs în lume ciudate;
O fost şi la târg la Coţmani,
Da aculo iarau nişti jâdani
Şî n-o vrut
Sî-i vândî fâr' di bani.
Atunci văzând
Cî nimic nu folosăşti
Şî numa timpu
Digeaba-l prăpădeşti,

Scanned with OKEN Scanner

Într-o luntri s-o suit
Şî tocma-n Ţarigrad s-o oprit.
Acolo, când o agiuns,
Trii zâli şi trii nopți
Prin Ţarigrad s-o plimbat
Şi straie dup-a dumitale stat
O căutat,
Prin dughene turceşti,
Cum la noi nici nu găseşti,
Cu marfî di la Banat,
Di cari mirili-o cumparat;
Câte-on galbân cotu le-o plătit,
Cu fața dumitali le-o potrivit,
În două cară le-o-ncărcat,
Cu drucu di fier le-o leagat
Şî de-a dura pe-o coastî,
La vali,
Le-o dat.
Dar în vali
Iara on glod mari,
Bunuoară ca-n ograda
Dumitali!
Roțâli carâlor
Pânî-n butuci s-o cufundat
Şî nu mai iara nici on chip
Di scapat.
Atunci mirili, suparat,
Mult pi gânduri n-o mai stat,
Din buciume o buciumat,
Pi noi într-agiutori ne-o chemat,
Noi îndatî le-am discărcat,
Într-o barcî le-am pacuit,
Ne-am pornit
Şî pân-aproapi di curțili
Dumneavoastrî
Am vinit,
Dar nici aici bini n-am ieşit,
Căci un vânt mare a suflat,
Barca s-a răsturnat
Şî toți acei care-au fost cu noi
S-au înecat;
Ş-am rămas noi, vo cinci,
Mai voinici,
Cari ni videț aici,
Lungi di mânî,
Buni di gurî,
Mici di stat,
Da buni di sfat!
Sî nu credeți dumneavoastrî
Cî-s minciuni,
Cî-s numa tăti minuni,
Îs tăti cu adivarat
Întâmplati aici, la noi în sat.
Noi atunci am văzut
Cî nu-i glumă,
Cî jupânu mire ne zugrumă,
În apă ne-am băgat,
Dar ce folos,
Că ce-o fost greu şi scump
S-o afundat,
Ce-o fost uşor şi ieftin
Am apucat;
Di apî le-am scurs,
Pe-aripili vântului le-am pus
Şi-aici am ajuns,
Pi mânî le-am luat
Şî dumitali ți le-am închinat:
Hobot mândru din Banat,
Sî-ți fie di-nhobotat,
Însămnat cu trei culori,
Ca sî-l ai di sărbători,
Cu stremțâli aurie
Pi mâni di cununie,
Oglinduță din Ciudei,
Sî ti caț pi la cercei,
Sî ti caț la on ochişor,
Sî uiț di cini ț-o fost dor,
Sî ti caț la celălalt
Şî sî ştii cî ai barbat,
Şî două mere domneşti
Cu-a dumitale soț
Să le-mpărțăşti!
Celelalte-s împachetate
Şi nu le ştiu sama la toate,

Scanned with OKEN Scanner

Distul cî toati-s de fir,
Sî-ţi fie voia deplin,
Iar dumneata, de nu crezi,
Poflim, pune mâna şi vezi !
Poftim, jupânească mireasă,
Poftim !
De ce nu te grăbeşti cu luatu,
Cum te-ai grăbit cu măritatu,
Ca un măr dulce cu legatu,
Cum te-ai grăbit cu logoditu,
Ca cireşu cu-nfloritu.
Pârinţî dumitali zâceu
Şî ti sfătuieu
Sî mai rămâi fatî,
Dar dumneata te-i mâniet,
Şî te-ai pus gios, la răcoari,
Ş-ai început a bati din chicioari
Ş-ai sărit pi prag
Ş-ai zâs
Că numa di Vasâlic-a nostru
Ţî-i drag !
Şî dacî nu ti-i mărita,
T-i duci şî ti-i îneca
Într-o baltî curgătoari,
Undi sî scaldî
Broasca-n chicioari.
Ş-acuma nu-ţi mai fă nas
Pi lângî obraz
Şî ti sâleşti
Şî darurili li primeşti.
Di la noi puţân,
Di la Dumnezău mai mult,
Poftim !
Sî trăieşti, jupânească mireasî,
Pi loc cu noroc,
În viaţî cu dulceaţî,
Sî fii isteaţî şi blândî,
Ca David în ţara sfântî,
Ca Iosif cel prea frumos
Şi Iacob cel norocos!
Sî ti bucuri,
Cum s-o bucurat
Ilisie, prorocu,
Când i-o lasat
Sfântu Ilie cojocu,
Ca Constantin şi Elena,
Când au lăsat sfânta cruce
A lui Isus Hristos,
Ce ni-i la toţi de mare folos.
Şî sî mai deie Dumnezeu
Sî ma-mbăt astăzi şi eu,
Cu acest pahar de vin
Şî cu unu de pelin,
Poati tot mi-a mergi-n plin;
Ei, şî chiar di m-oi îmbăta,
Cred c-afarî nu mă-ţi da,
Iar tu pode deasupra me,
Sî nu crezi c-acest pahar
Eu nu l-oi be;
C-am sî fac pânticili balercuţă
Şi gura leicuţă
Şi n-am sî vărs nici o lecuţî,
Cî eu nu caut scripcariu
Cum hârţâieşti,
C-apu di la inimî ma slabeşti,
Şî nici nu ma uit
La fetili iestea
Cu poftî di colac,
Numa am sî beu ş-am sî tac,
C-aşa-i fac şî mândruţî meli
Pi plac.
Sî trăiţi, la mulţi ani!

Frătăuţii Noi – Suceava. Mg. 45, II, 24
Inf. Vasile Şt. Nicoară, 41
Culeg. I.H.C. (1966)

74

– Buna dimineaţî,
Buna dimineaţî doamnî mireasî,
Cum mai stai şi ci mai faci,
Da cu mirili cum ti-mpaci?
Cî-i frumuşăl
Şî tinerel,
Îi frumuşăl, bătu-l-ar vina,

Scanned with OKEN Scanner

Sî-l iubeşti întotdeauna.
Stai la masî, vesăleşti,
Da di noi nu ti gândeşti,
Cî-mblăm sati,
Îmblăm târguri,
Sî-ț găsâm dumitali schimburi,
Da cât am îmblat
Ş-am căutat,
Haini pe-a dumitali plac
N-am aflat,
Numa rupti, dispinticati,
Cum îs în lumi mai ciudati.
Poftim, doamnî mireasî,
Dacî nu crez,
Puni mâna şî vez!
Stai, doamnî mireasî,
Nu ti grăbi cu luatu,
Cum te-i grăbit cu măritatu,
Cî nici trandafiru
Nu s-o sâlit la-nflorit,
Ca dumneata la logodit,
Părinții dumitali
Te-o rugat sî mai stai fatî,
Sî mai gioci, sî mai pitreci,
Nu-aşa din greu sî munceşti,
Dar dumneata
Te-i izghit cu c... di vatrî
Ş-ai spus cî nu vrei sî stai fatî,
Ş-ai trântit cu picioru-n prag
Ş-ai spus cî numa pi mirili ista ți-i drag,
Ai spus cî dacî părinții nu te-or mărita,
Te-i duci şî te-i îneca,
Undi-i apa mai mari,
Un' sî scaldî broasca-n picioari;
Iar părinții s-o gândit,
Dicât fata s-o pierdem,
Hai, măi nevastî, s-o măritățm.
Atunci ne-i pus iarî pi drumuri,
Sî prigătim dumitali schimburi,
Am luat patru cai şî trăsura
Ş-am plecat la Sadagura,
Noi patru-cinci voinici,
Cari sîntem aici,
Mici di stat, buni di gurî,
Lungi di mânî,
Acolo când am intrat,
Iuti ne-am dat la cumpărat,
Cât cu bani, cât fără bani,
Aşa ca negustorii cii mari,
Iar mult sî nu stăm la povestit,
Sî-ț spunem ci ai aici:
Ai o rochiță di matasî,
Ca dumitali sî-ț fie di mireasî,
Rochiță din patru laț,
Sî-ncapî şi alț barbaț,
Ai o părechi di cercei,
Ca sî ai noroc la purcei,
Ai o părechi di mănuş,
Ca sî-l săruț amuş, amuş,
Ai o batistă de in,
Sî-ț cii voia diplin,
Sî ma cinsteşti c-on pahar di vin,
Şî dacî crez cî-i minciunî,
Sî ma păleşti c-o plăcintî pisti gurî!

Mihoveni – Suceava. Mg. 140, II, 13
Inf. Valerica N. Conişceac, 70
Culeg. S.C. şi I.H.C. (1973)

75

– Buna sara, buna sara,
Cinstiț nuntaş!
Bine v-am găsât sanatoşi
Şî voioşi!
Da noi va poftim sî ni faceț
Oleacî di cali şî drum
Până la aiasta floari frumoasî,
Ci şădi-n capu mesî.
– Eheei, buna sara, buna sara
Mai ales la dumneavoastrî,
Giupâneasî mireasî!
Sara o-nsarat
Şî schimburili dumneatali
Noi încî nu le-am închinat;
S-o căzut mai di dimult,

Scanned with OKEN Scanner

Da giupânu nostru niri
S-o cam zăbăgit;
Cî noi di trii zâli îmblăm
Şî pi dumeavoastrî va căutăm,
Pe-o mnireasî ochişe,
Numai di nu s-ar dioche,
Pacat cî nu-i mnireasa me!
Cî-i cu sprânceni subţâreli,
Ochişori ca douî steli,
Gâtu, şâruri di margeli,
Gura şî buzâli, numa rumineli,
Ca sî sî dizmerdi
Jupânu miri cu eli!
Ş-acuma sî va mai spun,
Gospodăreşti,
Cum jupânu nostru mire
Pintru dumneavoastrî
Să-ngrijeşti,
Nibăut şi nimâncat,
Tot cu gându la-nsurat,
Târgur'li din lumi o-mblat,
Negoaţî scumpi sî găsascî,
Cu faţa dumneavoastrî
Sî să potriveascî!
Dar oricât o umblat,
Straie după a dumitali stat
N-o aflat,
Ci numa scurti, strâmti,
Spinticati,
Cum îs în lumea asta, astâz,
Mai ciudati!
Ş-o fost şî la târg la Coţmani
Şî n-o vrut sî-i vândî nimi
Fărî bani.
Atuncea, di ciudî, di necaz,
S-o dus la on iaz,
Într--o luntri o sărit
Şî tocmai în Ţarigrad s-o oprit.
În Ţarigrad dac-o agiuns,
Luminili s-au aprins,
Dughenili s-o deschis,
Trii zâli şî trii nopţ
Pin Ţarigrad o îmblat
Şî straie scumpi,
Pi chefu dumneavoastrî,
O cumparat,
Câte-on galbân cotu le-o plătit,
Cu faţa dumneavoastră
Le-o potrivit!
Carî mocăneşti o încarcat,
Cu drucu le-o leagat
Şî pe-o coastî, la vale,
De-a dura le-o dat.
Da în vali era un glod mari,
Aşa cam ca-n ograda
Dumneatali!
Roţâli carâlor
Până-n butuci s-o scufundat
Şî nu era nici on chip di scapat;
Atuncea nirili, suparat,
Pi noi într-agiutor
Ne-o cheamat,
Straili le-am discarcat,
Pe-o corabii le-am pacuit,
Pi Dunuri le-am pornit
Şî până aproapi
Di casa dumneavoastrî
Am vinit.
Dar cân colo, la discarcat,
Cum am fost cam chefuiţ,
Am alunecat
Şî podu corăbghiei
Cu capur'li noastri l-am spart.
Corabia s-o scufundat,
Ş-acii ce-o fost cu noi,
În corabie,
Tăţ s-o-necat!
Ş-am rămas noi, mai voinici,
Aiştia cari ni videţ aici,
Mici di stat
Şî buni di sfat,
Lungi di mânî
Şî buni di gurî.
În Dunuri ne-am bagat,

Scanned with OKEN Scanner

Da ci folos?
Cî ce-o fost greu şî scump
S-o scufundat,
Ce-o fost ieftin şî uşor
Am apucat,
Di apî le-am scurs,
Pi aripili vântului le-am pus
Ş-aici am agiuns;
Pi mâni le-am luat
Şî dumneavoastrî
Vi le-am închinat:
Hobut mândru, din Banat,
Sî-ț cii di-nhobotat,
Şî vrâstat cu trii colori,
Ca sî-l ai di sărbători,
Ş-o parechi di ciuboțăli,
Cu turecii di pceli di urs,
Ca sî fii di fugit pi pârău în sus,
Cu calcâili di pceli di iapî,
Ca sî ai cu ci cara apî;
Ş-o oglinduțî din Ciudei,
Sî ti cați pi la cercei,
Sî ti cați la ochişor
Şî sî uiți di cin' țî dor,
Sî ti cați la cealalant
Şî sî ştii cî ai barbat!
Şî doauî meri domneşti,
Numa cu-a dumeatali soț
Sî ti-nveseleşti.
Celealanti-s împachetati,
Nu li ştiu sama la toati,
Da-i distul cî tăti-s
Dintr-on material fin,
Ca sî cii voia
Dumneavoastrî diplin.
Iar dumneata, dacî nu crez,
Poftim, puni mâna şî vez
Şî pi noi sî ni crez.
Eheei, giupâneasî nireasî,
Nu ti grăbeşti cu luatu,
Cum te-i grăbit cu măritatu,
Ca un măr dulci cu legatu,
Cum te-ai grăbit cu logoditu,
Ca cireşu cu-nfloritu;
Părinții zâceu
Şî ti sfătuieu
Sî mai rămâi fatî,
Iar dunmeata te-i mâniet
Şî te-ai suit pi vatrî
Ş-ai zâs cî nu mai vrei
Sî mai stai fatî!
Di pi vatrî ai sărit pi prag
Ş-ai zâs cî numa nirili nostru
Țî-i drag !
Ş-acuma nu-ț mai faci nas
Pi lângî obraz,
Şî ti sâleşti
Şî darurili li primeşti;
Di la noi puțân,
Şî dacî-ți munci îți ave mai mult!
Şî sî li dau şî eu
La gazda di loc,
Ca sî cii cu noroc !

Stupca (Ciprian Porumbescu) – Suceava.
Mg. 186, I, 7
Inf. Gheorghe A. Sabin, 56
Culeg. I.H.C. (1975)

76

– Buna sara, buna sara vornicele,
Struț de viorele,
Bine te-am găsât sănătos
Şî voios,
Ca un trandafir mândru înflorit
Şi frumos!
Dar, mai ales, buna sara
La dumneavoastră,
Cinstită mireasă,
Bine v-am găsât sănătoasă
Şi voioasă,
Ca o garofă mândră înflorită
Şi frumoasă!
Că şi domnu nostru mire
Îi sănătos

Scanned with OKEN Scanner

Şi voios
Ca un trandafir mândru înflorit
Şi frumos!
Dar el mare grijă
În cap şi-a băgat
De când la dumneata în stărostie
A umblat,
Căci haine după a dumneatale stat
N-a aflat;
Dar cu-atâta nu s-a lasat,
Lui Dumnezeu s-a rugat,
Lui Hristos s-a închinat,
Pe cal a-ncălicat
Şi în Ţăligrad a plecat.
În Ţăligrad cân a ajuns,
Luminili s-au aprins,
Dughenile s-au deschis,
Trei zâle şî trei nopţ
Prin Ţăligrad a umblat
Şi haine după a dumneatale stat
N-a aflat;
Dar cu-atâta nu s-a lasat,
Lui Dumnezeu s-a rugat,
Lui Hristos s-a închinat,
Pe cal a-ncălicat
Şi-n alte târguri a plecat.
S-a dus în târg la Coţmani
Şi n-au vrut să-i vândă fără bani,
Apoi s-a întors
În târg la Cernăuţi,
Târg frumos, cu multe curţi,
Acolo mult n-o zăbovit,
Haine bune a găsit,
Cu faţa dumneavoastră le-a potrivit,
Cu câte-un leu bucata le-a plătit,
În care nemţeşti le-a încărcat,
De-a dura la vale le-a dat,
Pân-la mare le-a adunat,
Pe trei corăbii le-a păcuit,
Şi pe mare le-a pornit.
Şi-a dat Dumnezeu
Nişte vânturi mari
Şi geruri tari,
Marea a-nghețat
Şi corăbiile n-au umblat
Şi el tare s-o supărat;
Dar cu-atâta nu s-o lăsat,
Lui Dumnezeu s-a rugat,
Lui Hristos s-a închinat,
Marea s-a dezgheţat,
Vântul bătea,
Valurile săltau
Şi corăbiile porneau,
Pân-la margine-agiungeau
Şi dintr-însele descărca,
Frumos le împacheta
Şi în faţa dumetali le trimetea.
De-acum poftim!
Dar poate vă temeţi de-nşelăciune,
Noi pe rând toate le-om spune:
Hobot mândru din Banat,
Ca sî-l ai di-nhobotat,
On fes roşu di la Bosna,
Sî ai cu ci-ţ faci cârpa,
Ciuboţăli înalti,
Sî ai în ci puni lapti,
Cu călcăili din cheli di urs,
Sî poţ fugi pi deal în sus,
Oglinduţî din Ciudei,
Sî ti uiţ pi la cercei,
Sî ti uiţ la ochişori,
Sî uiţ di cin' ţ-o fost dor,
Iară toate celealalti,
Cari sînt împachetati,
Nu li ţin seama la toati,
Numai ştiu că-s fin de fin,
Să-ţ fie voia deplin.
Ş-acum te sâleşte
Şi darurile le primeşte,
Di la noi mai puţin,
Di la Dumnezeu mai mult,
Iar dumneata
Nu-i cugeta,
Poati di druşti cariva.

Scanned with OKEN Scanner

Poftim, jupâneasî mireasî,
Di ci nu ti sâleşti cu luatu,
Cum te-i sâlit cu măritatu?
Căci părinţî dumitali zâceau,
Ca o mamî şi un tatî,
Şî te sfătuiau
Ca sî mai rămâi fatî,
Dar dumneata ai sărit
De pe cuptior pe vatră
Şi-ai strigat
Că nu mai vrei să rămâi fată,
Şi de pe vatră ai sărit pe prag
Şi-ai spus că numai mirele nostru
Ţi-i drag!
Ai spus că, dacă nu te-or mărita,
Te-i duce şi te-i îneca
Într-o baltă stătătoare,
Unde stă broasca-n picioare.
Şi noi am socotit aşa,
Că decât o tânără ca dumneata
S-a duce şî s-a îneca,
Mai bine noi te-om mărita.
Şi-acuma, nu-ţ mai face nas
Pe lângă obraz
Şi te sileşte
Şi darurile le primeşte,
Poftim!
Sî trăieşti, jupâneasî mireasî,
Sara di niasarî
Sî-ţ parî uşoarî,
Iar zâua di mâni
Sî-ţ fie di bini,
Şî pi ci drum te-i pornit
Dumnezău sî-ţ agiuti,
Şî sî ti bucuri
Cum s-o bucurat Avram, moşneagu,
Cân i-o înflorit în mâna dreaptî toiagu
Şî ca Ilie, Proorocu,
Cân i-o dat Ilisâie cojocu,
Sî deie Dumnezău
Sî mă-mbăt astăzi şi eu,
Cu acest pahar di vin
Şi cu unu de pelin,
Că eu atâta ce-oi bea,
Până pântecele nu l-oi vedea,
Am să fac gura leicuţă
Şi pântecele balercuţă,
Şî nu s-a varsa nici o ţârucuţă,
Nici n-am să caut la aceşti scripcari
Cum hârţăiesc,
Că de la inimă mă slabesc,
Am să beau şi am să tac,
Căci numa aşa îi fac
Mândruţei mele pe plac.

Vicovu de Sus – Suceava. Mg. 160, I, 36
Inf. Simion D. Calancea, 52
Culeg. S.C. şi I.H.C. (1974)

b. La mire

77

– Buna dimineaţî,
Buna dimmeaţî
Nuntî frumoasî,
Bini v-am găsât
Şî pi dumneavoastrî
Domnule mire!
Tânâr şî voios,
Să fii sănătos!
Că şi domnişoara mireasî
Îi tânârî şi voioasî,
Las' sî fie sănătoasî!
Dar dimineaţî s-o făcut
Mai di dimult
Şi noi nu ne-am priceput,
Soarili-aproapi di-amiaz
S-o ridicat,
Şî noi plocoani
Di la domnişoara mireasî
Nu v-am închinat,
Timpul era mult mai di dimult,
Dar noi nu ne-am priceput
Ş-am ci buni chiar di bătut.
Dar dicât sî ni batiţ pi noi,

Scanned with OKEN Scanner

Mai bini sî batiț ceva păpușoi.
– Domnule miri,
Cine sânteți,
La a noastri să nu vă potriviți,
Cî v-oi spuni drept
Ș-adivarat,
Socri mici, cari stați pe-aici,
Cum s-a întâmplat
Cu tânărul nostru împarat
La-nsurat cân a plecat.
Pe-un cal murg a-ncălecat,
Din trâmbiț-a trâmbițat
Mari oasti-a adunat:
O sutî di grăniceri,
O sutî fii de boieri
Toți aleși dintre cei mai mari
Nepoți de generali,
Ș-a plecat la vânătoare.
Ș-alergară
Și vânară
Până fugarii stătură
Și potcoavile-și pierdură;
Ș-apoi o luară pe jos
Pe un deal frumos
Și vânară:
Dealurile cu florile,
Ceriul cu stelele,
Pădurile cu poienile,
Satile cu fetile.
Și-ntr-un asfințit di soari
Au ieșit la drum mare
Și-au găsit o urmă di fiară.
Toți spuneu că-i urmă di fiară,
Alții spuneu
Că-i urmă de căprioară,
Alții spuneu că-i urmă di zână,
Sî-i fie împăratului di cunună!
Dar s-au găsit doi vânători
Mai recunoscători,
Ș-au spus
Cî-i urmî di domnișoarî,
Să vă fie dumneavoastrî,
Domnule mire, de soțioară!
– Poftim, domnule mire,
Plocoane aurite,
Di la domnișoara mireasî
Dăruite!

(*Mirili întindi mâna sî iei plocoanili, iar eu li trag înapoi și-i spun:*)

Ba, ba, ba, domnule mire,
Nu te grăbi la luat,
Cum te-ai grăbit la însurat,
Ia adî-ți aminti,
Cî maica dumitali
O spus cî nu te-ar însura,
Dar dumneata ai spus cî ti iei
Cum sî ie lupu
Din stânî-n stânî
Pân' ci găsăști
Ceva di-mbucăturî,
Așa ț-ai luat dumeta
Bățâșoru-n mână
Și te-ai luat din casî-n casî,
Pân' ce-i găsât această
Domnișoarî mireasî!
Poftim, domnule mire,
Plocoani aurite
Di la domnișoara mireasî
Dăruite!
Ba, ba, ba, domnule mire,
Nu ti grăbi la luat,
Cum te-ai grăbit la însurat,
Ia adî-ți aminti, astî varî,
Ci făcei
La coasî când ti pornei:
De-acasî când ti pornei,
O traistî di malai îți luai,
Pi cosâie ț-o legai
Și la cosât mi ti porneai,
Hai-hai, hai-hai, hai-hai;
Aculo, când ajungeai,
Cu coasa-n brazdî dai, nu dai,

Scanned with OKEN Scanner

Dar la soari ti uitai;
Şî cân soarili-n de-amiazî,
Luai şî ti culcai
La o umbrî di susai
Şî dormeai pân'ti umflai!
Şî cân ti sculai,
Mari ispravî făceai?
Mai cosăi o brazdî-doauî
Şî cân soarili-aşa-nspri sarî
Îți luai în spati coasa
Ş-alegei drumu-nspri casî.
Maica dumitali, când ti vide,
Ci-ț spune:
– Hai, dragu mami, la masî,
Cî s-o trecut iarba di coasî
Şî mândruța di frumoasî!
Dumneata mâncai
Malai şî ciorbă,
Ti suiei dupa sobă
Şi stătei cu mâțâli de vorbă.
Poftim, domnule mire,
Plocoane aurite,
De la domnişoara mireasă
Dăruite:
Izmănuțe di bumbac,
Făr' di fund şi făr' de-un crac,
Şî cu brăcinariu di tei,
Sî nu ti mai iei
Dupa alti fimei,
Cu brăcinariu di hârtie,
Sî ti țâi
De-a dumitali gospodărie!
Astea sânt plocoanele aurite
Şi-mpodobite,
Di la domnişoara mireasă
Dăruite,
Cu flori şi cu busuioc
Sî vă fie de bine,
Într-un ceas bun
Şi cu noroc !

Copalău – Botoşani. Mg. 222, I, 7
Inf. Costache I. Cozmanciuc, 51
Culeg. L.C. şi L.B. (1976)

78

– Buna vremea, buna vremea,
Domnu mire!
Auzât-a domnişoara mireasî
Di numili dumitali,
Cî eşti ficior di negustor mari;
Cam hopan la mâncari,
Da bun di dornit la soari.
O-mplut
Maica dumitali-ntr-o zî
Traista cu malai,
Te-i dus pân-la o tufî di susai
Ş-ai mâncat
Tătî traista ceea di malai!
Te-i mutat mai la vali,
Sî nu ti mânânci furnicarii,
Sub o tufî di lozâie,
Ca nici muştili sî nu ti bozâie.
Domnu miri, pânî sî-ncalțî,
Soarili sî-nalțî,
Cân porneşti pisti prag,
Oghelili-l trag,
Cân porneşti c-on chicior
Rămâni cu cealalant gol!
Şî domnişoara mireasî
Di frumos ti ştie
Da di harnic nu ti ştie;
Cât îi zâua vara di mari,
Domnu miri la fânaț
N-o mai agiuns,
Coasa-i ruginea,
Domnu miri cu coasa-n iarbă
Nu mai dădea,
Căci nu putea.
Poftim, primiți,
Şî noauî nu ni bănuiți,
Plocoani
Di la domnişoara mireasî!
Stai, nu ti grăbi la luat,
Cum te-i grăbit la însurat;
Părinți-au zâs sî mai stai holtei,
Da te-i trântit cu capu
De-on perj şî de-on tei,

Ş-ai zâs cî di az înainti
Nu vrai sî mai stai holtei.
Şî părinţî ţ-o zâs:
Dicât capu ţ-ai strica,
Mai bini te-i însura;
Poftim, primiţ,
Şî noauî nu ni bănuiţi!

Cristeşti – Botoşani. Mg. 5, II, 51
Inf. Ştefan N. Lifticaru, 63
Culeg. I.H.C. (1968)

79

– Buna sara, buna sara
Domnule mire!
Sara o-nsarat,
Noi plocoanele
Di la domnişoara mireasă
Nu vi le-am închinat,
C-o fost vreme mai di dimult,
Da noi nu ne-am priceput
Ş-am ci fost buni di bătut;
Da dicât ni-ţ bati pi noi,
Mai bini-ţ bati
Un coşări cu păpuşoi
Şî-ţi puni pleava pi prisp-afarî
S-o iei lăutarii-n traistî
Mâni sarî.
Şî, domnu miri,
Marfî v-o cumparat,
Marfî di la Ţarigrad,
Atâta marf-o cumparat
Încât el singur s-o mirat
În ci o mai încarca-o!
Ş-o-ncarcat-o într-o corabie
Ş-o pornit-o pi mari;
Când era corabia
Pi la mijlocu mării,
S-o pornit on vânt înviforat,
Corabia s-o răsturnat,
Corăbierii s-o-necat,
Numai unu-o scapat,
Pe-o scânduricî di brad,
Ş-o dat di vesti
Cî nu mai esti nădejdi!
Atunci domnişoara mireasî
Tari s-o suparat.
Mai aproapi, la Botoşani, aici,
Din nou pentru dumneavoastrî
Marf-o cumparat.
Poftim!
Nu ti sâli la luat
Cum te-i sâlit la însurat,
Cî tatâl dumitali n-o vrut
Sî ti însoari-aşa di tânâr,
Da dumneata te-i trântit
Cu c... di tei
Ş-ai spus cî nu vrai
Sî mai fii holtei!
Cî tatâl dumitali
Ti trimetea la cosât
Din coasî dai nu dai,
Da la soari ti uitai,
Iar când videi
Cî-ţi bati traista vântu,
Ti făcei negru ca pământu!
Poftim şî primiţi
Şî noauî nu ni bănuiţi,
Ţâni mâna binişor,
Sî trăţi un trai uşor,
Hu, iu, iu, iu !

Cristeşti – Botoşani. Mg. 5, II, 44
Inf. Dumitru I. Hrom, 62
Culeg. I.H.C. (1968)

80

– Poftim plocoane ploconite,
Di la domnişoara mireasî gătite,
Poftim, domnule mire,
Cămeşuicî di in,
Cusutî cu fir şî ibrişân,
Ca sî vă cie chefu diplin!
Şî dacî nu credeţi,
Puneţ mâna şî videţi.
Ba, domnule mire,
Nu ti grăbi la luat
Cum te-i grăbit la însurat,

Scanned with OKEN Scanner

Un an-doi ci mai aşteptat,
O altî soţioarî ţ-ai ci capatat!
Nu căuta cî doamna mireasî
Îi năntuţî şi frumoasî,
Da-i tari somnoroasî!
Pân' ci scarmana o lânî,
Mânca di pi doi godini slăninî
Ş-un coş di făinî!
Şi domnule niri, nu ti supara,
Cî doamna mireasî
M-o-nvaţat sî zîc aşa!

Pârâu Negru – Botoşani, Mg. 56, II, 26
Inf. Vasile Grigoraş, 81
Culeg. I.H.C. (1971)

81

Hu, iu, iu, iuuu!
– Buna dimineaţî,
Buna dimineaţî, domnu miri!
Zâua o-nzâuat,
Sara n-o-nsarat,
Noi plocoani di la
Domnişoara mireasî
Nu v-am închinat;
Cămeşuicî di bumbac,
Făcutî dumeavoastrî pi plac,
Izmănuţî di fuior,
Răscroiti pe-on picior,
Dar s-o grişât de-o pus
Brăcinariu di tei,
Ca di astâzi înainti
Sî nu ti mai iei
După fimei!
Cî dacî te-om afla,
Cu dârjaua te-om lua,
Cu cânii te-om amuţa
Ş-acasî, la nevastî,
Te-om alunga!
Dar dacî nu credeţi,
Poftim, puneţi mâna şî videţi!
Ba, ba, domnu mire,
Nu vă grăbiţi la luat,
Cum v-aţi grăbit la însurat,
Căci părinţii-au spus
Că nu vă v-or însura,
Singur aţi spus că
Vă veţi spânzura,
În mijlocu câmpului,
Di aţa paianjânului!
V-aţi lovit cu capul
De-o cioatî di tei
Ş-ai spus cî
Di astâzi înainti
Nu vrei sî mai fii holtei!
Hu, iu, iu, iu, iuuu !

Tudora – Botoşani. Mg. 70, I, 11
Inf. Gheorghe Gh. Dascălu, 45
Culeg. I.H.C. (1964)

82

– Buna vreme, buna vreme,
Domnule mire!
Vă închină domnişoara mireasă
Un rând de haine frumoase,
O pereche de izmene de fuior,
Croite numai pe-un picior,
Poftim, primiţi şi vă veseliţi!
Ba, ba, ba, domnule mire,
Nu te sili la luat,
Cum te-ai silit la-nsurat!
Că părinţii au zis să mai stai flăcău,
Iar dumneata ai dat
Cu picioru-ntr-un resteu
Şi ai zis că nu mai stai flăcău;
Părinţii voie ţi-au slobozit,
Domnişoară mireasă ţi-ai găsit.
De frumoasă, o vezi singur,
Dar de harnică să ţi-o spun eu,
Căci o ştiu mai bine;
Se culcă sara cu soare
Şi se scoală-n prânzul mare
Şi se ţine cu bănat
Că prea dimineaţă s-o sculat.
Dintr-o sută de fuioare
A făcut o cheotoare,
Dintr-o sută de lânari

Scanned with OKEN Scanner

A ales un brăcinari
Poftim, primiți!

Sirețel – Iași
Anexă-chestionar (1972)

83

– Ajungî-ti voie bună,
Cucoane mire!
Uiti cu ci vi sî-nchinî
Cucoana mireasî
Asupra feţâlor dumneavoastră,
Cu-această corabie-ncărcată
De peste mări transportată;
Pi corabie se află;
O cămaşă de bumbac,
S-o purtați
Dumneavoastră pe plac,
Cusută cu fir,
Sî vă fie chefu deplin,
Ş-o parechi di izmeni,
Sî li purtați cân v-o fi lene;
Iar dumnealor aşa sî roagă,
Ca dumneavoastră să fiți bun,
Sî le primiți
Şî să le mulţumiți!
Stai, cucoane mire,
Nu te sâli la luat,
Cum te-i sâlit la însurat;
Cân ţ-o spus tatu dumitali
Sî mai stai holtei,
Ai înciptat toporu
Într-on butuc di tei
Ş-ai spus cî nu mai stai holtei.
Ş-ai spus: – Tatî, ştiu ghini
C-am sî trag în giug ca boii,
Da nu vrau sî mai stau
În rând cu flăcăii!
Poftim !

Tupilați – Neamț. Mg. 7, II, 52
Inf. Gheorghe Năstasă, 63
Culeg. S.C. şi I.H.C. (1968)

84

– Ajungă-te voie bună, cucoane mire!
Iată, cucoana mireasă,
De când s-a rădicat
Multe feluri de ţesături
Şi cusături a-nvăţat,
Ca dumneavoastră să vă facă
Zestre pe plac,
O urzit in şi o bătut tort
Şi o-ncurcat-o rău de tot,
Apoi o urzit in şi-o bătut bumbac
Şi-a făcut pânza mai pe plac.
Şi o ghilit-o în covată
Şi n-o ieşit pânza curată,
Apoi s-o dus cu ea la baltă, la ghilit,
Şi acolo o nimerit,
Când a venit cu pânza de la baltă,
Era ca helgea de curată!
Apoi s-o apucat de croit şi de cusut
Şi mândră cămaşă v-a făcut,
Că e croită în cline,
Ca să vă steie bine,
Şi cu pui pe la marginea de jos,
Ca să vă steie frumos,
Dumneavoastră poftim şi primiți
Şi cucoanei mirese îi mulţumiți,
Apoi, băgați mâna-n buzunar
Şi poate găsiți bacşiş pentru conăcar.

Zăneşti – Neamț
Anexă-chestionar (1972)

85

– Buna sara,
Buna sara, vorniceli!
– Bucuroşi di oaspeți?
– Bucuroşi, bucuroşi, poftim!
– Atunci cu paşii vom paşui
Şi-n faţa jupânului mire
Ne-om opri.
– Buna sara, buna sara,
Jupâne mire!

Scanned with OKEN Scanner

Bini te-am gasât sanatos
Şî voios,
Ca un trandafir frumos!
Cî şî mireasa noastrî-i
Sănătoasî
Şî voioasî,
Ca o garoafî frumoasî!
Şî vesti de-acasî ț-a trimes,
Cî foarti mult s-a bucurat,
Cân de-a dumitali numi a aflat,
Cî eşti ficior di ficior
Di neam,
Di bogat mari
Şî cî ai haini foarti mândri
Di schimbari.
Ie mai rău s-a suparat
Cî toatî republica a îmblat
Şî haine dupa a dumitali trup
N-o aflat;
Numa scurti şî spinticati,
Cum îs pi lumi mai ciudati.
Da cu-atâta nu s-o lasat,
Caii la caruț-o-nhamat
Şî la târg, la Țarigrad,
O alergat,
Haini buni sî gasascî,
Pintru trupu dumitali
Sî sî potrivescî.
Haini buni o găsât,
Leu cu leu ie le-o plătit,
În carî le-o încarcat
Şî la mari le-o adunat;
Acolo, în vapoarî le-o pacuit
Şî cu eli încoaci,
Spri dumneavoastrî,
Am pornit.
Ş-am vinit cu vaporu pi parău,
Pânî la drumu mari,
Pânî la Dumitru, la Ciubotariu.
Aici foarti frumos le-am pacuit
Şî cu eli la dumneavoastrî
Am sosât.

Poftim, jupâneasî mireasî!
Îmi pari bini cî nu ti sâleşti
Cu luatu,
Cum te-i sâlit cu măritatu,
Cî părinții dumitali
Spuneu sî mai rămâi fatî,
Da ai sarit di pi cuptiori
Pi vatrî
Ş-ai spus cî din momentu ista
Nu mai rămâi fatî,
Şî di pi vatrî pi cuptiori
Ş-ai spus
Cî numa di nirili nostru
Țî-i dor !
Părinții dumitali
O vrut nunta s-o strâci,
Da ai început a plângi
Ş-ai spus aşa,
Cî dacî noi nunta vom strâca,
Vei mergi şî te vei îneca
Într-o baltî stătătoari,
Uni sî scaldî
Broaştili în picioari.
Atunci părinții s-o socotit aşa,
Cî dicât îi mergi şî ti-i îneca,
Şi balta vei strica,
Mai bini te-or marita.
Acuma, jupâneasî mireasî,
Îndrăzneşti
Şî darurile di la noi primeşti,
Di la noi mai puțân,
Di la Dumnezău mai mult!

Frătăuții Vechi – Suceava. Mg. 44, II, 31
Inf. Domițian Câmpan, 40
Culeg. I.H.C. (1966)

- ***Conăcăria***

86

– Buna dimineața,
Buna dimineața,
Cinstiți socri mari!

– Mulţumim dumneavoastrî,
Băieţi militari!
Ce umblaţi?
Ce căutaţi?
– Ce umblăm,
Ce căutăm,
Noi sama la nime
N-avem să dăm.
Dar cine sînteţi dumneavoastră
Să ne luaţi sama noastră?
Dar fiincă ne-ntrebaţi,
Cu-ncetu să ne lăsaţi,
Să ne dăm cuvântu
Cu de-amănuntu,
Căci de multe ce sînt
Şi dese
Nu le vom putea spune alese.
Tânărul nostru împărat
Di dimineaţî s-o sculat,
Faţî albî ş-o spalat,
Părul negru-a pieptănat,
În haine noi s-a îmbrăcat,
Din trâmbiţî a sunat,
Mari oasti a adunat:
O sutî cinză' şî cinci
Di flăcăi voinici,
Din cei mai mari
Ficiori di generali,
De lângă mari,
De unde soarele răsare,
Ş-am pornit la vânătoare.
Ş-am vânat ţara de sus,
Despre apus,
Până caii au stătut
Şi potcoavele-au căzut.
Atunci ne lăsarăm mai jos,
Pe un plai frumos
Şi-ncepurăm
De vânarăm
Munţî cu brazî şi fagii,
Dealurile cu podgoriile,
Luncile cu florile
Şi satele cu fetele.
Dar când dădu
Soarele-ndesearî,
Ieşirăm la drumu cel mare
Şi detem peste o urmă de fiară;
Stătu toată oastea-n mirare:
Unii ziceau că ar fi
Urmă de zână,
Să fie a împăratului cunună,
Alţii ziceau că ar fi
Urmă de căprioară,
Să fie-a împăratului soţioară!
Aşa facem cunoscut
Cu alţi vânători,
Mai cunoscători,
Ş-o zis c-ar fi urmă de căprioară
Să fie a-mpăratului soţioară.
Dar nunul cel mare,
Cu grija-n spinare,
Calare pe un cal
Ca pe-un Ducipal,
Se ridică în scări,
Se umflă în nări,
Şi făcând ochii roată
Peste oştirea toată,
Când aici privi,
Iată ce zări:
O floare frumoasă
Şi drăgăstoasă,
Dar nu-nflorea,
Niş nu rodea,
Ci mai mult se vestejea.
Şi văzând că nu-nfloreşte
Niş nu rodeşte
Şi mai mult sî veştejăşti,
Ne-a trimes pe noi,
Şase lipani,
Călări pe şase jugani,
Cu coamele cănite,
Cu unghiile costorite,
Cu frâiele zugrăvite,
Ca cu toţi să pornim

Scanned with OKEN Scanner

Şi la dumneavoastră să venim.
Încurând, pornirăm
Şi venirăm:
Pe faţa pământului,
Pe aburii vântului,
Bând şî chiuind
Şî din pistoale pocnind.
Acuma:
Ori floricica nouă ne-o daţi
Ori, de unde nu,
De noi nu scăpaţi,
Căci am venit
Cu târnacoape de argint,
Sî scoatem
Floricica din pământ,
S-o scoatem cu rădăcină
Şî s-o răsădim
La-mparatu-n grădină,
Acolo locu-o să-i priiască,
O să crească,
Să-nflorească
Şi să nu mai vestejească.
– Socri mari,
Poati dumneavoastră credeţi
Cî noi sîntem ceava talhari!
Dar, uite, noi avem carte
Cu pecete, de la-mpărăţie,
Cine ştie carte latinească,
Să vie să citească,
Iar cine nu ştie
Să nu vie,
Ca de foc să se păzească,
Pre noi să nu ne scârbească.
Socri mari,
Să ne-aduceţi oameni cărturari:
Un popă cu barba deasă,
Să ne cetească carte-aleasă,
Să nu fie cu barba rară,
Să ne ţie până-n sară.
Sau vreunul cu barba cănită
Să rămâie cartea necetită,
Nouă să ne-aduceţi un popă
Cu barba ca fusul,
Să ne dea-ncurând răspunsul;
Răspunsul este aşa:
Şasă pahară cu vin,
Şasă naframe de in,
Cusute cu fluturi şi cu arnici,
De care se găsesc pe aici,
Să nu fie de la vecine,
Să păţim vreo ruşine,
Că atunci e necinstea noastră
Şi ocara dumneavoastră.
Socri mari,
La caii noştri să le daţi
Fân verde,
Cosât în noaptea lui Sfântu Gheorghe,
Cu roua neluată,
Cu floarea nescuturată,
Strâns în sărbători
De două fete surori.
Caii noştri să mănânce
Şi din capete să nu mişte,
Caii noştri să bea
Şi din coadă să nu dea,
Iar de nu veţi face aşa,
Din partea noastră
Urechile vi se vor tăia.
Socri mari,
Ce s-a făcut
Nu mai e de desfăcut,
Decât să dai opt boi,
Şapte vaci,
Apoi să rabzi şi să taci,
Iar cân va da soarele-ndeseară
Mare oaste vă-mpresoară,
Să-ntindeţi masa,
Să lărgiţi casa,
Să vie împăratu
Cu oştirea lui toată.
De nu veţi avea
Bucate de-ajuns
Să vă căutaţi loc de-ascuns.
Să aveţi butoaie cu vin,

Scanned with OKEN Scanner

Boi graşi,
Să aveţi, socri mari,
Şi lăutari,
Să vie tot satu,
Să se veselească împăratu.
Socri mari,
Uite, astă broască ţestoasă,
Pe ici groasă,
Pe ici lată,
La şezut cracanată,
Cu astă rădăcină uscată,
Ia închin-o, socrule, o dată!
Dar să n-o săruţi tare,
Că şi căciula din cap îţi sare,
S-o săruţi mai încetişor,
Sî-ţi paie mai dulcişor,
Poftim, beţi şi vedeţi,
Că-i vin de la Piteşti,
Cân bei, te-nveseleşti,
Nu-i zamă de prune,
De-a dumneavoastră, ţuică,
Bei multă,
Te umfli-n burtă,
Faci burta dobă,
Intri după sobă
Şi stai cu greierii de vorbă.
Socri mari,
Noi am mai ura,
Mai ştim noi ceva,
Dar sîntem departe
De bordeiele noastre,
Căci avem de trecut
Stânci, văi adânci,
Munţi înalţi şi-ntunecoşi,
Bine v-am găsit sănătoşi!

Albele – Bacău. Mg. 413, I, 23
Inf. Grigore Al. Pascu, 70
Culeg. S.C. şi I.H.C. (1980)

87

– Bună dimineaţa,
Bună dimineaţa
Cinstiţi socri mari!
– Mulţumim dumneavostră
Băieţi militari!
Ce umblaţi,
Ce căutaţi?
– Ce umblăm, ce căutăm,
La nimeni seama nu dăm.
Multe mări am trecut,
Multe ţări am bătut,
Oraşe şi sate am colindat
Şi nimeni sama nu ne-o luat,
Dar cine sînteţi dumneavoastră
Să ne luaţi sama noastră?
Dar fiincă ne întrebaţi,
Cu încetul să ne lăsaţi
Cu încetul, cu încetişoru,
Să vă spunem tot adevăru;
Că de multe ce sînt şi dese
Nu le vom putea spune alese.
Tânărul nostru împărat
De dimineaţă s-a sculat,
Faţă albă şi-a spălat,
Chică neagr-a pieptănat,
Cu straie noi s-a îmbrăcat,
Murgul şi l-a înşăuat
Şi pe el a-ncălecat,
Cu trâmbiţa a sunat
Mare oaste-a adunat:
Două sute de grăniceri,
O sută feciori de boieri
Din cei mai mari,
Nepoţi de generali,
Şi pe la răsărit de soare
A plecat la vânătoare.
Şi-au vânat ţara de sus,
Dinspre apus,
Până juganii au stătut
Şi potcoavele-au pierdut.
Atunci ne lăsarăm mai jos
Pe un deal frumos
Şi alergarăm
De vânarăm

Scanned with OKEN Scanner

Munții cu brazii și cu fagii,
Cerul cu stelele,
Câmpiile cu floricelele,
Dealurile cu podgoriile,
Vâlcelele cu viorelele
Și satele cu fetele.
Când dete soarele-ndeseară,
Ieșirăm la drumul mare
Și deterăm de-o urmă de fiară;
Stătu toată oastea-n mirare.
Unii ziseră că-i urmă de zână,
Să-i fie împăratului nostru cunună.
Dar se chibzuiră
Și se mai găsiră
Alți vânători
Mai cunoscători
Și ziseră că-i urmă de căprioară,
Să-i fie împăratului nostru soțioară.
Dar nunul cel mare
Cu grija-n spinare,
Călare pe-un cal
Ca un Ducipal,
Se ridică în scări
Și se umflă în nări
Și făcu ochii roată
Peste oștirea toată
Și când încoace privi,
Aici ce zări?
O floricică frumoasă
Și drăgăstoasă.
Și văzând că nu crește,
Nu-nflorește
Nici locul nu-i priește,
Ci mai mult se ofilește,
Ne trimise pe noi, șase lipani,
Călări pe șase jugani,
Cu coamele înflorite
Cu frâiele zugrăvite
Cu unghiile cositorite
Și cu cozile-mpletite,
Ca cu toții să pornim
Și la curtea dumneavostră
Să venim,
Ca floricica s-o luăm
Și la împăratu s-o ducem,
Ca acolo să crească,
Să rodească,
Locul să-i priiască
Și să nu se ofilească.
Pornirăm și venirăm:
Pe fața pământului,
Pe aburii vântului,
Bând și chiuind,
Din pistoale trosnind,
Caii încurând
Pe nări flăcări vărsând,
În vânt nechezând
Și din unghii scăpărând,
Până am sosit
Și v-am găsit!
Acum, ori floricica ne dați
Ori de noi nu scăpați,
Că am venit cu târnăcoape de argint,
Să scoatem floricica din pământ,
S-o scoatem cu rădăcină
S-o sădim la împăratu în grădină,
Ca acolo să crească,
Să-nflorească,
Să rodească,
Locul să-i priiască
Și să nu se ofilească.
Dacă dumneavoastră, socri mari,
Ne credeți ceva tâlhari,
Avem firman cu pecețâie
De la împărățâie,
Cine știe carte latinească,
Să vie să ne citească,
Iar cine nu știe
Să nu vie,
Ci ca de foc să se păzască.
Să ne aduceți, socri mari,
Oameni cărturari,
Un preot cu barba deasă
Să ne citească carte-aleasă,

Scanned with OKEN Scanner

Să nu fie vreunul
Cu barba cănită,
Să ne rămâie cartea necitită
Ori vreunul cu barba rară,
Să ne țină până-n seară,
Ci unul cu barba ca fusu,
Să ne dea curând răspunsu.
Răspunsul nostru este:
Şase pahare cu vin,
Şase năframe de in,
Cusute cu fluturi şi arnici
De care se găsesc pe aici,
Fie şi cu strămătură,
Numai să fie cu voie bună,
Să fie şi cu mătasă,
Numai să fie de aici din casă,
De la cinstita mireasă.
Să nu fie de pe la vecine,
Să pățim vreo ruşine,
C-atunci va fi
Cinstea noastră
Şi ocara dumneavoastră.
Socri mari, ascultați
Şi-n urechi să băgați,
Când va da soarele-ndesară
Mare oaste vă-mpresoară,
Dacă n-aveți bucate de-ajuns
Să vă căutați loc de-ascuns.
S-aveți buți cu vin,
Care cu fân,
Boi graşi,
Claponaşi,
Vaci lăptoase
Şi fete frumoase!
Să mai aveți, socri mari,
Şi lăutari,
Să vie tot satul
Ca să se-nveselească împăratul.
Să lărgiți casa,
Să-ntindeți masa,
Că vine împăratul îndată
Cu oştirea lui toată;
O sută cinzeci şi cinci,
Din cei mai voinici,
Cu fețele alese,
Cu mânecile sumese,
Gătiți, socru mare,
Pentru oasele tale.
Socru mare,
De când am intrat
În curtea dumitale,
Tot stăm şi ne uităm,
Că am vrea să descălecăm,
Dar nu avem jos
Pe ce să ne dăm.
Că noi nu sîntem ciobani de la oi,
Să descălecăm în noroi,
Nici niscaiva morari beți,
Să descălecăm aici în scaieți,
Noi sîntem boieri mari, generali,
De lângă mare,
De unde soarele răsare!
Nouă să ne aduceți scaune de argint,
Să descălecăm aici pe pământ,
Ori să ne întindeți covoare,
Să descălecăm în pridvoare.
La cai să le dați fân,
Ghizdei verde,
Cosit în noaptea de Sfântu Gheorghe,
Cu roua neluată,
Cu floarea nescuturată,
Strâns în sărbători
De două fete surori.
Caii noştri să mănânce
Şi din capete să nu mişte,
Caii noştri să bea
Şi din capete să nu dea,
C-atunci dumneavostră
Din partea noastră
Urechile vi se vor tăia.
Socri mari,
Noi am sta de am mai ura,
Că mai ştim câte ceva,
Dar mi-e teamă că vom însera

Scanned with OKEN Scanner

Şi avem de trecut lunci,
Văi adânci,
Munţi cu brazi mărunţi
Şi întunecoşi,
Bine v-am găsit, socri mari, sănătoşi!

(*Vornicul pune plosca la gură,*
apoi i-o dă şi socrului şi-i spune:)

– Socru mare,
Ce s-a făcut, s-a făcut,
Nu mai e de desfăcut,
Să ne daţi numai opt boi
Şi şapte vaci,
Să rabzi şi să taci.
Ţine, socru mare,
Ia astă rădăcină uscată,
La gât'naltă,
La burtă lată,
La picioare crăcănată,
Ia sărut-o, socru,-o dată,
Da să n-o săruţi tare,
Că şi căciula din cap îţi sare,
S-o săruţi încetişor,
Ca să-ţi pară dulcişor;
Poftim de beţi
Şi vedeţi,
Că e vin de Odobeşti,
Cum bei, cum te-nveseleşti,
Nu e ca la dumneavoastră,
Zeamî de prune
Bei multă,
Te umfli-n burtă,
Faci burta dobă,
Intri după sobă
Şi stai cu greierii de vorbă.
Tot stând şi urând, socru mare,
Vedem că toţi au rămas:
Cei de la spate
Cu gurile căscate,
Cei dinainte
Cu gurile proţăpite!

Aduceţi un vas cu prune uscate
S-aruncăm în cele guri căscate
Şi un putinei cu lapte bătut,
Să le turnăm pe gât,
O strachină cu poame
Să le dăm la cele cucoane,
Care au slăbit de foame,
Şi vreo câţiva usturoi
Să dăm pe la işti ciocoi,
Fiinc-au venit la noi.
Munţi înalţi şi întunecoşi,
Bine v-am găsit, socri mari, sănătoşi!

Chetriş – Bacău
Inf. Teodor D. Baston, 68
(Înregistrare mg. făcută la 5 februarie 2000)
Culeg. I.H.C.

88

– Bună dimineaţa,
Bună dimineaţa,
Cinstiţi socri mari!
– Mulţumesc dumneavoastrî,
Băieţi militari!
Dar ce umblaţ
Ce căutaţi?
– D-apoi ce umblăm,
Ce căutăm,
La nimeni n-avem
Sama să le dăm;
Multe ţări am umblat,
Oraşe şi sate-ndepărtate-am colindat
Şi nimeni sama nu ne-o luat,
Dar cine sînteţ dumneavoastrî
Sî ni luaţi sama noastrî?
Dar fiincă ne-ntrebaţ,
Cu-ncetu, cu-ncetu
Ne vom da cuvântu ş-adevăru,
Că de multe ce sînt şî desî
Nu le vom putea spuni alesî.
Tânărul nostru împărat
Di dimineaţî s-o sculat,
Faţî albî ş-o spalat,

Scanned with OKEN Scanner

Pica neagr-a piaptanat,
În straie noi s-a-mbracat,
Din trâmbiţ-a cântat,
Mari oasti-a adunat:
Douî suti di grăniceri,
O sutî di ficiori di boieri
Dintre cei mai mari,
Nepoţi de generali,
Şi pi la răsărit di soari
Au plecat la vânătoari.
Ş-au vânat ţara de sus,
Dispre apus,
Până juganii au stătut
Şi potcoavele-au căzut;
Atunci o luară înainte-n jos,
Pe un deal frumos
Ş-alergară
De vânară
Cerul cu stelele,
Dealurile cu podgoriile,
Vâlcelele cu viorelele,
Satele cu fetele.
Cân bati soarili-ndisarî,
Ieşârăm la drumu cel mari
Detirăm de-o urmî de fiarî
Şi stătu toatî oastea-n mirari:
Unii ziseră cî-i urmă di căprioară,
Sî-i fie împăratului soţioară,
Dar alţi vânători,
Mai cunoscători,
Ziseră că-i urmă de zână
Să fie-a împăratului cunună.
Dar nunu cel mare,
Cu grija-n spinare,
Calare pe-un cal
Ca pe-un Ducipal,
Se sui în scări,
Se umflă în nări,
Făcu ochii roată
Peste oştirea lui toată
Şi cân încoace privi,
Aicea zări o floricică frumoasă
Şi drăgăstoasă;
Şi văzând că nu-nfloreşte,
Nu rodeşte,
Niş locu nu-i prieşte,
Ci mai rău sî ofileşte,
Ne trimăsă pe noi şasă lipani,
Călări pe şasă jugani,
Cu coamele cănite,
Cu unghiile zugrăvite,
Cu cozile-mpletite,
Ca cu toţii să pornim
Şi la curţile dumneavoastrî sî venim.
Pornirăm
Şi venirăm
Pe faţa pământului,
Pe aburii vântului,
Bând şî chiuind
Din pistoale trăsnind,
Caii încurând,
Pe nări flăcări vărsând,
Din copite scăpărând,
Până am sosit
Şi v-am găsit.
Acum, floricica să ne-o daţi,
Că de unde nu
De noi nu scăpaţi,
Că noi am venit
Cu târnăcoape de argint,
Sî scoatem floricica din pământ,
S-o scoatem cu rădăcină
S-o răsădim la-mparatu-n grădină,
Ca acolo să crească,
Să-nflorească
Să rodească,
Locu să-i priiască
Şi să nu se ofilească.
Iar dumneavoastrî, socri mari,
Dacî ni credeţ niscaiva talhari!
Noi avem şî firman cu peceţâie
Di la împărăţie,
Cine ştie carti latinească,
Sî vie sî ni citească,

Iar cine nu ştie
Sî nu vie,
Ci ca di foc sî sî păzascî!
Sî ne-aduciț, socri mari,
Oameni cărturari,
Vrun popî cu barba deasî,
Sî ni citescî carte-aleasî,
Sî nu fie vreunu cu barba cănitî,
Sî rămâie cartea necetitî,
Sau vreunu cu barba rarî,
Sî ni ţâie pân' disarî,
Ci sî fie unu cu barba ca fusu,
Sî ni dea curând răspunsu.
Răspunsul nostru esti:
Şasî paharî cu vin,
Şasî năfrămi di in,
Cusuti cu fluturi şî cu arnici,
Di care sî găsăsc pe-aici,
Fie şi cu strămăturî,
Numa sî fie cu voie bunî,
Fie şi de mătasă,
Numa sî fie de-aici din casă,
Di la cinstita mireasă,
Sî nu fie di la vecine,
Sî pățâm vo ruşâne,
C-atunci va fi necinstea noastrî
Şî ocara dumneavoastrî.
Socri mari, ascultaț
Şî-n urechi bagaț,
Cân va bati soarili-ndisarî,
Mari oasti vă-nconjoarî,
Sî lărgiț casa,
Sî-ntindeț masa,
Iar di n-aveț bucati de-ajuns,
Sî vă căutaț loc de-ascuns.
S-aveț buț cu vin,
Carî cu fân,
Boi graş,
Claponaş,
Vaci lăptoasî,
Feti frumoasî,
S-aveți, socri mari,
Şî lăutari,
Cî vini împaratu
Cu oştirea lui toatî
Sî sî vesăleascî satu.
Socri mari,
Noi am descăleca,
Da n-avem gios pi ci ni da,
Cî nu sîntem ciobani di la oi,
Sî discălecăm aici în noroi,
Sau niscaiva morari beț,
Sî discălecăm aici în scaieț,
Noi sîntem boieri mari,
Nepoț di generali,
Di lângî mari,
Di undi soarili răsari,
Noauî sî ne-aduceț scauni di argint,
Sî discălecăm aici pe pământ,
Sau să ne-ntindeț covoară,
Să discălecăm în pridvoară.
La cai să le dați fân, ghizdei verde
Cosât din noaptea lu Sfântu Gheorghe,
Cu roua niluată,
Cu floarea niscuturată,
Strâns în sărbători
Di două fete surori,
Caii noştri sî mânânci
Şî din capiti sî nu mişti,
Caii noştri sî bea
Şi din capiti sî nu dea,
Cî şî dumneavoastrî
Din partea noastrî
Urechile vi sî vor tăia.
Socri mari,
Ci s-o făcut
Nu mai e di disfăcut,
Sî dai numa doi boi,
O turmî di oi,
On coşări di păpuşoi,
Şapti vaci,
Ş-apoi sî-nghiț în săc,
Sî rabzi şî sî taci.
Ţâni, socru mari,

Scanned with OKEN Scanner

Astă broascî ţăstoasî,
Mari şî spătoasî,
Pe-aici latî,
Pi dincoaci cracanatî,
Ia închin-o, socru,-o datî!
Da sî n-o săruţ tari,
Cî şî căciula din cap îţ sari,
S-o săruţ încetişor,
Sî-ţ parî mai dulcişor.
Poftim şî beţ,
Şî videţ,
Cî-i rachiu di la Piteşti,
Cân bei ti-nvesăleşti,
Iar nu ţuicî de-a dumneavoastrî,
Zamî di pruni,
Cîn bei multî,
Ti umfli-n burtî,
Faci burta dobî,
Intri după sobî
Şî stai cu grierii di vorbî.
Noi am sta
De-am mai ura,
Da ni-i fricî cî vom însara,
Ş-avem di trecut munţ
Cu braz mărunţ
Şî întunecoşi,
Bine v-am găsât sănătoşi!
Di la socru cel mari
Un pahar cu vin,
Di la cinstita mireasî
O batistî frumoasî,
Aduciţ şî o farfurie cu poami,
Sî dăm la alea cucoani,
C-au slăbit di foami,
Ş-o farfurie cu mujdei de usturoi,
Sî li dăm la aiştea ciocoi,
Sî li mulţumim c-au venit cu noi,
Munţ înalţ şî luminoş,
Bini v-am găsât sănătoş!

Larga – Bacău. Mg. 628, I, 2
Inf. Gheorghe N. Mihăilă, 73
Culeg. L.B. şi L.C. (1987)

89

– Buna dimineaţa, buna dimineaţa
Domnule socru mare!
Da ce sînteţ aşa-ntristat
Şi pi la porţ ferecat?
Poate vreţ sî ne-ntrebaţ
Ce umblăm, ce căutăm,
Dar ce umblăm, ce căutăm,
Noi nimărui samă n-vem sî dăm,
Că noi multe mări am trecut,
Ţări am bătut,
Oraşe şi sate-ndepărtate
Am umblat
Şi nimeni sama nu ne-a luat,
Dar cine sînteţ dumneavoastrî
Di ne ţâneţ calea noastrî?
Dar fiincă ne-ntrebaţ,
Sî ne lăsaţ cu încetu,
Cu încetişoru,
Ca să ne dăm cuvântu cu adevăru,
Fiincă de multe ce sînt şi desă,
Nu le-om putea spune alesă,
Tânăru nostru împărat
De dimineaţă s-a sculat,
Faţă albă şi-a spălat,
Chică neagr-a pieptănat,
Cu straie noi s-a îmbrăcat,
Murgu său l-a înşăuat,
Pi dânsu-a-ncălecat,
Cu trâmbiţa o sunat,
Mare oaste-o adunat:
Două sute grăniceri,
O sută feciori de boieri
Din cei mai mari,
Nepoţi de generali,
Şi pe la răsărit de soare
Am plecat la vânătoare.
Ş-am vânat ţara de sus,
Dinspre apus,
Până juganii ne-au stătut
Şi potcoavele-au pierdut;
Atunci ne lăsarăm mai jos

Scanned with OKEN Scanner

Pe un deal frumos
Şi-alergarăm
De vânarăm
Pădurea cu fagii,
Cerul cu stelele,
Câmpul cu florile,
Dealurile cu podgoriile,
Vâlcelile cu viorelele
Şi satele cu fetele.
Cân bătea soarele-ndesară,
Am ieşit la drumu mare
Şi-am dat de-o urmă de fiară,
Stătu toată oastea-n mirare;
Unii ziseră că-i urmă de zână,
Să-i fie împăratului cunună,
Alți vânători
Mai cunoscători
Au zis că-i urmă de căprioară,
Să-i fie împăratului soțioară.
Dar nunu cel mare
Cu grija-n spinare,
Călare pe un cal
Ca pe-un Ducipal,
Se ridică în scări,
Se umflă în nări,
Făcu ochii roată
Peste oştirea toată,
Şi cân încoace privi,
Aicea zări
O floricică frumoasă
Şi drăgăstoasă;
Şi văzând că nu-nfloreşte,
Nu rodeşte,
Nici pământu nu-i prieşte,
Ci mai mult se ofileşte,
Ne-a trimis pe noi, şase lipani,
Călări pe şase jugani,
Cu coamele cănite,
Cu frâiele zugrăvite,
Cu unghiile cositorite,
Cu cozile-mpletite,
Ca cu toții să pornim
Şi la curțile dumneavoastră să venim,
Ca floricica s-o luăm
Şi la-mparat s-o ducem.
Pornirăm
Şi venirăm
Pe fața pământului,
Pe aburii vântului,
Bând, chiuind,
Din pistoale trăsnind,
Caii noştri rânchezând,
Din unghii scăpărând,
Până am sosit
Şi v-am găsit.
Acuma ori floricica să ne-o dați,
Ori, de unde nu,
De noi nu scăpați,
Că noi am venit
Cu târnăcoape de argint,
Să scoatem floricica din pământ,
S-o scoatem cu rădăcină,
S-o sădim la împărat în grădină,
Ca acolo să rodească
Şi să-nflorească,
Locu să-i priiască
Şi să nu se ofilească.
Dacă dumneavoastră, socri mari,
Ne socotiți pe noi tâlhari,
Noi avem firman cu pecete
De la împărăție,
Cine ştie carti latinească
Poftim la noi să citească,
Dar cine nu ştie, să nu vie,
Ci ca de foc să se păzească.
Să ne-aduceți, socri mari,
Oameni cărturari,
Vreun popă cu barbă deasă,
Să ne citească cartea aleasă,
Să nu fie cu barba cănită,
Să rămâie cartea necitită,
Sau vreunu cu barba rară,
Să ne ție până-n seară,
Ci unu cu barba ca fusu,

Scanned with OKEN Scanner

Ca să ne dea curând răspunsu;
Răspunsu nostru este:
Şasî pahare cu vin,
Şasî naframi di in,
Cusuti cu fluturi sau arnici,
Di cari sî găsăsc pe-aici,
Fie şi cu strămătură,
Numai să fie cu voie bună,
Fie şi de mătasă,
Numai să fie de aici din casă,
Di la cinstita mireasă,
Să nu fie de prin vecine,
Să pățim vreo rușine,
Căci atunci va fi necinstea noastră
Şi ocara dumneavoastră.
Socri mari, ascultaț
Şi-n urechi bagaț,
Cân va da soarele-ndesară
Mare oaste vă-mpresoară,
De nu-ț ave bucate de-ajuns,
Să vă căutaț loc de-ascuns,
Să aveț buț de vin,
Care cu fân,
Să aveț, socri mari,
Şi lăutari,
Să lărgiț casa,
Să-ntindeț masa,
C-are să vie împăratu-ndată
Cu oştirea lui toată:
O sută cinză' şî cinci,
Din cei mai voinici,
Cu feță alesî,
Cu mânecile sumesî,
Gătiț, socru mare,
Pentru oasele tale.
Acum noi am vra să discălecăm,
Da n-avem jos pe ce să ne dăm,
Fiincă nu sîntem ciobani de la oi,
Să descălecăm prin noroi,
Sau niscai morari beț,
Să descălecăm prin scaieț,
Ci sîntem boieri mari, generali,
De pe la mare,
De unde soarele răsare,
Nouă să ne aduceț scaune de argint,
Să descălecăm aici pe pământ,
Sau să ne-ntindeț covoare,
Să descălecăm în pridvoare;
La cai să le dați fân verde,
Cosit în noaptea lui Sfântu Gheorghe,
Cu roua neluată,
Cu floarea nescuturată,
Strâns în sărbători de două fete surori,
Caii noştri să mănânce
Şi din capete să nu mişte,
Caii noştri să bea
Şi din capete să nu dea.
Noi am descăleca,
Am mai sta,
Dar ni-e frică că vom însera,
Ş-avem de trecut stânci,
Văi adânci,
Munț cu braz mărunț şî întunecoş,
Bine v-am găsât sănătoş!
Ia poftim, socru mare,
Astă ciuturugă uscată,
La şezut îi crăcănată,
Pe ici lată, pe ici lată,
Ie-o-n mână ş-o sărut-o dată,
Dar să n-o săruți tare,
Că şi căciula din cap îț sare,
S-o săruț binişor,
Sî-ț parî mai dulcişor,
Poftim, beți şi vedeți,
Cî-i rachiu di la Pitești,
Cân bei ti-nvesăleşti,
Nu țuicî de-a dumneavoastrî,
Zeamă de prune,
Bei multă,
Te umfli-n burtă,
Faci burta dobî,
Intri dupa sobî
Şî stai cu greierii de vorbî.
Tot urând, socri mari,

Scanned with OKEN Scanner

Videm cî cii di la spati
Au ramas cu gurili cascati,
Iar cei dinainti
Cu gurili proțăpiti,
Aduciț un vas cu nişti pruni uscati,
Sî dăm prin celi guri căscati,
Un putinei cu lapti bătut,
Sî li turnăm pi gât,
O farfurie cu poame
Sî dăm pi la cucoane,
Că au slăbit de foame,
Şi vo câțiva usturoi,
Să dăm pe la ăşti ciocoi,
Fiinc-au poftit pe la noi,
Munț'nanți şî luminoşi,
Bini v-am găsât sănătoşi!

Moreni – Berzunți, Bacău. Mg. 141, I, 20
Inf. Vasile I. Avasiloaie, 70
Culeg. L.B. (1973)

90

– Buna dimineața, buna dimineața
Cinstiț socri mari!
– Mulțumesc dumneavoastrî,
Băieți militari!
Dar ce umblați,
Ce căutați?
– Noi ce umblăm, ce căutăm,
La nimeni seamă n-avem să dăm,
Multe mări am trecut,
Multe țări am bătut,
Oraşe şi sate-ndepărtate
Am colindat
Şi nimeni sama nu ne-o luat,
Dar cine sînteț dumneavoastră
Să ne luaț sama noastră?
Dar fiincă ne-aț luat
Şi ne-aț întreabat,
Sî ni lasaț cu încetu,
Cu încetinelu,
Sî ni dăm cuvântu cu adevăru,
Căci de multe ce sînt şi desă
Noi nu vi le-om putea spune alesă.
Tânăru nostru împărat
Di dimineațî s-a sculat,
Față albă a spălat,
Chică neagr-a pieptănat,
Cu straie noi s-a îmbracat,
Murgu şi l-a înşelat
Şi pe el a-ncălecat,
Din trâmbiță a sunat,
Mare oaste-a adunat:
O sută cinzăci di grăniceri,
Feciori de boieri,
Nepoți de generali
De lângă mare,
De unde soarele răsare,
Şi pe la răsărit di soari,
Am plecat la vânătoari.
Ş-am vânat țara de sus
Până spre apus,
Până juncanii noştri au stătut
Şî potcoavile-au pierdut;
Atunci ni lăsarăm mai jos
Pe un plai frumos,
Ş-alergarăm
De vânarăm
Munții cu brazii şi cu fagii,
Cerul cu stelele,
Câmpul cu florile,
Vâlcelele cu viorelele,
Satele cu fetele.
Când dădu soarele-ndesară,
Dădurăm de-o urmă de fiară,
Stătu toată oastea-n mirare:
Unii spuneau cî-i urmă de zână,
Sî-i fie împăratului cunună,
Aşa se găsiră alți vânători,
Mai cunoscători,
Şi spuseră că-i urmă de căprioară,
Să-i fie împăratului soțioară.
Dar nunul cel mare,
Cu grija-n spinare,
Călare pe un cal

Scanned with OKEN Scanner

Ca un Ducipal,
Se ridică-n scări,
Se umflă în nări,
Făcu ochii roată,
Peste oştirea toată
Şi când încoace privi,
Aici ce zări?
O floricică frumoasă
Şi drăgostoasă,
Care nici nu-nfloreşte,
Nici nu rodeşte,
Locu nu-i prieşte
Şi mai mult se ofileşte;
Atunci ne trimese pe noi
Şase lipani
Călări pe şase juncani.
Venirăm cu târnăcoape de argint,
Sî scoatem floricica din pământ,
S-o scoatim cu rădăcinî,
S-o mutăm la împărat în grădinî,
Ca acolo sî rodeascî
Locu sî-i priiascî
Şi sî nu sî ofileascî.
Socri mari,
Dacî dumneavoastrî ni crediţ
Niscaiva tâlhari,
Uiti, noi avem şî carti cu pecete
Di la curţâli împărăţii,
Cini ştie carti latineascî
Sî vie sî ni citeascî,
Cini nu ştie
Sî nu vie,
Ci ca di foc sî sî păzeascî!
Sî ne-aduciţ un popî cu barba deasî,
Sî ni citeascî cartea aleasî,
Sau vo unu cu barba ca fusu,
Sî ni dea curând răspunsu,
Să nu fie vreunu cu barba cănitî,
Sî rămâie cartea necitită.
Răspunsu nostru esti:
Şasî paharî cu vin,
Şasî naframi di in,
Cusuti cu fluturi şî cu arnici,
Ca cum sî poartî pe-aici,
Fie şi cu distrămăturî,
Numa sî fie cu voie bunî,
Fie şî di matasî,
Numa sî fie de-aici din casî,
Di la cinstita mireasî,
Sî nu fie di la vo vecinî,
Sî ni facă vo ruşâni,
Căci atunci va fi ruşânea noastră
Şi necinstea dumneavoastrî.
Socri mari,
Noi am mai sta,
Am mai ura,
Am discăleca,
Da n-avem gios pi ci ni da;
Sî ne-aduciţ covoarî,
Sî discălecăm în pridvoarî,
S-aveţ scauni di argint,
Sî discălecăm aici, pi pământ.
La caii noştri sî daţi fân,
Ghizdei verdi,
Cosât în proorul lui Sfântu Gheorghi,
Caii noştri sî mânânci,
Şî din capiti sî nu mişti,
Caii noştri sî bea
Şî din urechi sî nu dea,
Cî dacă nu va fi aşa,
Urechili vi sî vor tăia.
Socri mari,
Cân va bati soareli-ndisarî,
Mari oasti vă-mpresoarî,
Dacî nu-ţ ave bucati de-ajuns,
Sî va cataţ loc de-ascuns,
Cî vini împaratu îndatî
Cu oştirea lui toatî,

(*Vornicul scoate plosca*).

Luaţi, socri mari, şî beţi
Sî videţi,
Cî-i vin di la Piteşti,

Cân bei ti-nvesăleşti,
Nu-i zamî di pruni,
Cân bei multî,
Ti umfli-n burtî,
Faci burta dobî,
Intri după sobî
Şî stai cu grierii di vorbî.
Ia închinî socru-o datî,
Da sî n-o săruț tari,
Cî şî căciula din cap îț sari,
S-o săruț mai binişor,
Sî-ț paie mai dulcişor.
Apoi, socri mari,
Urând mereu, urând,
Vedem cî toți au rămas:
Cei di la spati
Cu gurili cascati,
Cei dinainti
Cu gurili proțăpiti;
Aduceț un vas cu pruni uscati,
S-aruncăm în alea guri cascati,
Sau un putinei cu lapti bătut,
Sî li turnăm pi gât,
Aduciț ş-o strachinî di poame
Sî dăm pi la alea cucoani,
Cî videm cî au slăbit cu tătu di foame.
Munț înalț, luminoşi,
Bini v-am găsât, socri mari, sănătoşi!

Orbeni – Bacău. Mg. 117, I, 18
Inf. Iordache N. Lupescu, 62
Culeg. I.H.C. (1972)

91

– Heei, da bună ziua,
Bună ziua, fraților!
– Bună ziua,
Bună ziua, fraților!
– Măi fraților,
Vă întrebăm de trai, de viață...
– Traiul şi viața noastrî-i bunî,
Dar cu dumneavoastrî împreunî
Esti mult mai bunî!
– Măi fraților,
Da întrebați-ne,
Ce umblăm,
Ce căutăm?
– Ce umblați,
Ce căutați
Seama aveți să vă dați!
– Măi fraților,
Da văd că noi nici seama
Nu ne-am dat
Şi tari v-ați mai înspăimântat,
Chiar şi la fațî v-ați schimbat.
Dar cine sînteți dumneavoastrî
Ca sî ni luați seama noastrî?
Cî noi, câti sati am umblat
Şi oraşe-am colindat,
Nimenea seama nu ne-o luat.
Dar dacă ne-ntrebați,
Să ne şi lăsați
Cu încetul, cu încetişorul,
Ca să vă spunem şi noi cuvântul
Cu adevărul;
Că de multe ce avem şi desă,
Vi le vom putea spune
Măcar pe alesă!
Că nu ştiu dacă ați auzit
Dumneavoastră
De al nostru tânăr împărat,
Care dis-de-dimineață s-a sculat,
Fața albă şi-a spălat,
Chică neagr-a pieptănat,
Cu straie noi s-a îmbrăcat,
La icoane s-a închinat,
Murgul său a înşalat,
Trâmbița-n mân-a luat
Şi-n patru părți a buciumat
Şi mândră oaste-a adunat:
O sută cinzeci
De feciori de boieri
Din cei mai mari,
Nepoți de generali!
Iar la răsărit de soare

Scanned with OKEN Scanner

Am pornit la vânătoare.
Şi-am vânat ţara de sus
Până spre apus,
Până juncanii au stătut
Şi potcoavele-au pierdut;
Apoi ne lăsarăm mai jos,
Pe un deal frumos.
Şi-alergarăm
De vânarăm
Munţii cu brazii,
Câmpiile cu florile,
Dealurile cu podgoriile
Şi satele cu fetele.
Dar când ieşirăm la drumul mare
Dădurăm de-o urmă de fiară;
Stătu toată oastea noastră
Şi se mirară!
Unii spuneau că-i urmă de zână,
Să-i fie împăratului nostru cunună,
Alţii că-i urmă de căprioară,
Să-i fie împăratului soţioară!
Dar nunul cel mare,
Cu grija-n spinare,
Călare pe un cal
Ca un Ducipal,
Se urcă în scări
Şi privi în zări;
Şi când încoace privi,
La dumneavoastrî zări
O floricicî frumoasî
Şî drăgăstoasî!
Şi văzând că nu-nfloreşte,
Nu rodeşte,
Locul nu-i prieşte
Şi mai mult se ofileşte,
Ne trimise pe noi,
Ăştia câţiva flăcăi,
Iuţi de mână,
Buni de gură,
Nalţi de stat,
Buni de sfat,
Ca la curţile dumneavoastră
Să venim,
Floricica s-o luăm
Şi la împăratul nostru s-o ducem.
Pornirăm
Şi venirăm,
Pe faţa pământului,
Pe aburii vântului,
Bând şi chiuind,
Din pistoale trăgând,
Caii nechezând
Şi din unghii scăpărând,
Pânî am sosit
Şi v-am găsit.
Acuma, măi fraţilor,
Ori floricica să ne-o daţi
Ori, dacă am greşit,
Drumul să ni-l arătaţi.
– Heei, măi fraţilor,
Când aicea aţi intrat
Drumul l-aţi încurcat,
Luaţi-o pe ulița cealaltă,
La altă poartă,
Poate acolo aflaţi
Ce căutaţi!

(*Îi întoarce de trei ori. A treia oară, stolnicul mirelui spune:*)

– Măi fraţilor,
Nu umblaţi
Să ne-nşalaţi,
Că noi sîntem aici veniţi
Bine pregătiţi,
Cu târnăcoape de argint,
Să scoatem floricica din pământ,
S-o scoatem cu rădăcină,
S-o ducem la împărat în grădină,
Ca acolo să crească,
Să-nflorească,
Să rodească,
Locul să-i priiască
Şi să nu se mai ofilească.

Dar ca vorba s-o scurtăm,
Din semn să ne dați să gustăm,
Semnul nostru trebu să iasî,
Cî-mpăratu nu ni lasâ;
Semnul nostru este frate,
Două roate forfocate,
În cuptor la dumneavoastrî coapti,
Făcuti di meșteri galantoni
Care nu poartă pantaloni.
Munți înalți și întunecoși,
Bine v-am găsit sănătoși
Și la mulți ani!

Prăjești – Bacău
Inf. Petru I. Jicu, 62
(Înregistrare mg. făcută la 3 februarie 2000)
Culeg. I.H.C.

92

– Buna dimineața, socri mari!
– Mulțumim dumneavoastrî,
Băieți militari,
Dar ce umblați,
Ce căutați?
– Ce umblăm, ce căutăm,
La nimeni samă n-avem să dăm,
Multe mări am trecut,
Multe țări am bătut,
Orașe și sate depărtate am colindat
Și nimeni sama nu ne-o luat,
Cine sînteț dumneavoastră
Sî ni luaț sama noastrî?
Dar fiincă ne-ntreabaț,
Cu încetul să ne lăsați,
Cu încetu, cu încetu,
Să ne dăm cuvântu cu adevăru,
Căci de multe ce sînt și dese,
Nu le vom putea spune alese.
Tânărul nostru împarat
De dimineață s-a sculat,
Față albă și-a spălat,
Haine noi și-a îmbrăcat,
Chică neagr-a pieptănat,
Murgul și-a înșeuat,
Cu trâmbița a sunat,
Mare oaste-a adunat:
Două sute de grăniceri,
O sută feciori de boieri,
Dintre cei mai mari,
Nepoți de generali!
Și la răsărit de soare
Am plecat la vânătoare
Și-am vânat țara de sus
Dinspre apus,
Până juncii au stătut
Și potcoavele-au pierdut.
Atunci o luarăm pe jos,
Pe un deal frumos,
Și-alergarăm
De vânarăm
Cerul cu stelele,
Vâlcelele cu viorelele
Și satele cu fetele;
Cân a dat soarele-ndesară,
Am ieșit la drumu cel mare
Și detem de-o urmă de fiară,
Stătu toată oastea-n mirare:
Unii zâsără că-i urmă de zână,
Să-i fie împăratului cunună,
Dar alți vânători,
Mai recunoscători,
Ziseră că-i urmă de căprioară,
Să-i fie împăratului soțioară.
Dar nunul cel mare,
Cu grija-n spinare,
Călare pe un cal
Ca un Ducipal,
Se ridică-n scări,
Se umflă în nări,
Făcu ochii roată,
Peste oștirea lui toată
Și cân încoace privi
Aici zări
O floricică frumoasă
Și drăgostoasă;

Scanned with OKEN Scanner

Şi văzând că nu-nfloreşte,
Nu rodeşte,
Locu nu-i prieşte
Şi numai se ofileşte,
Ne-a trimis pe noi şase lipani,
Călări pe şase juncani,
Cu unghiile cositorite,
Cu frâiele zugrăvite,
Cu cozile-mpletite,
Ca cu toţii să pornim
Şi la curţile dumneavoastră să venim,
Floricica s-o luăm
Şi la-mpărat s-o ducem.
Pornirăm şi venirăm
Pe aburii vântului,
Pe faţa pământului,
Bând, chiuind,
Din pistoale trăsnind,
Caii încurând,
Pe nări flăcări vărsând,
Până am sosât
Şî v-am găsât.
Acum ori floricica ne-o daţi,
Ori de unde nu, nu scăpaţi,
Că am venit cu târnăcoape de argint,
Să scoatem floricica din pământ,
S-o scoatem cu rădăcină,
S-o sădim la-mpăratu în grădină,
Acolo să crească,
Să-nflorească,
Să rodească,
Locu să-i priiască
Şi să nu se ofilească.
Dacă dumneavoastră, socri mari,
Ni crediţ niscai talhari,
Avem firman cu peceţâie
De la împărăţâie,
Cine ştie carte carti latinească
Sî vie sî ni citească,
Cini nu ştie
Sî nu vie,
Ci ca di foc sî să păzască!

S-aduciţ, socri mari,
Oameni cărturari,
Un popî cu barba deasî,
Sî ni citească carte-aleasî,
Nu unu cu barba rarî,
Sî ni ţâie pân' disarî,
Sau unu cu barba cănitî,
Sî rămâie cartea nicetitî,
Ci unu cu barba ca fusu,
Sî ni dea curând răspunsu;
Răspunsu nostru esti:
Şasî paharî di vin,
Şasî mahrami di in,
Di cari sî găsăsc pe-aici,
Cusute cu fluturi, cu arnici,
Fie şi cu strămătură,
Numa să fie cu voie bună,
Fie şi cu matasă,
Numa sî fie di la cinstita mireasă,
Să nu fie de la vreo vecină,
Să pătâm vreo ruşâne,
Că atunci va fi necinstea noastră
Şi ocara dumneavoastră.
Socri mari, de cân urăm
Tot mai avem;
Sî lărgiţ casa
Sî-ntindiţ masa,
Cî vini împaratu îndatî
Cu oştirea lui toatî,
O sutî cinză' şî cinci
Din cii mai voinici,
Cu feţâli alesî,
Cu mânecile sumesî,
Gătiţ, socru mare,
Pentru oasâli tale.
Socri mari şî mai aveţ
Boi graşi, claponaşi,
Sî mai aveţ, socri mari,
Şî lăutari,
Sî vie tăt satu
Sî sî-nveseleascî împăratu.
Socri mari,

Scanned with OKEN Scanner

Noi am vre sî discălecăm,
Nu avem gios pi ci sî ni dăm,
Cî nu sîntem ciobani di la oi,
Sî discălecăm aici în noroi,
Ci sîntem boieri mari,
Generali,
De lângă mare,
De unde soarele răsare;
Nouă să ne aduceț scaune de argint,
Să discălecăm aici pe pământ,
Să-ntindeț covoară,
Să descălecăm aici în pridvoară,
Iar la caii să le dați fân,
Ghizdei verde,
Cosât din noaptea lui Sfântu Gheorghe,
Cu roua neluată,
Cu floarea nescuturată,
Strâns în sărbători
De două fete surori,
Caii noștri să mănânce,
Și din capete să nu mişte,
Caii noștri să bea
Și din capete să nu dea,
Că și dumneavoastră
Din partea noastră
Urechile vi se vor tăia.
Socri mari,
Di cîn urăm, ce să vedem?
Cei di la spate
Cu gurili căscate,
Cei dinainte
Cu gurili proțăpite,
Aduceț un butoi cu prune uscate,
Sî le-aruncăm în alea guri cascate,
Și câțiva usturoi
Sî dăm pi la ăi ciocoi,
Fiinc-au poftit pi la noi,
Ș-o strachinî cu poami
Sî dăm și la alea cucoani,
Videm c-au slăbit di foami.
Munț înalț și luminoși,
Bini v-am găsât sănătoși!

Țâni, socru mari,
Astă broască țestoasă,
Mari și spătoasî,
Cu astă rădăcină uscatî,
La șezut îi crăcănată,
Pe ici latî, pe ici latî,
Ia sărut-o, soacri,-o datî,
Sî n-o săruț tari,
Cî și căciula din cap îț sari,
S-o săruț încetișor,
Sî-ț parî mai dulcișor,
Cî-i rachiu di Piteşti,
Cân bei ti-nvesăleşti,
Nu țuicî di-aia de-a dumneavoastrî,
Cân bei multî,
Ti umfli-n burtî,
Faci burta dobî,
Și intri după sobî
Stai cu greierii di vorbî.
Munț înalț și luminoși,
Bini v-am găsât sănătoși!

Solonț – Bacău. Mg. 136, II, 41
Inf. Avram C. Gogoncea, 70
Culeg. I.H.C. (1973)

93

– Bună ziua, bună ziua,
Nuntă frumoasă
De la această casă,
De unde sî găsăşti,
Domnișoara mireasî!
Bună ziua și la dumneavoastră,
Domnilor socri mari!
Ce stați așa-nalți
Și-ntristați
Și pi noi nu ne-ntrebați?
Să ne-ntrebați
La ce-am vinit,
Căci am discălicat
Aici pi pământ,
Cu cuvinti cât mai frumoasî,
Căci am discălicat

Scanned with OKEN Scanner

În curtea dumneavoastrî,
Cu cuvinti cât mai dulci,
Căci am ajuns
Ş-am discălicat aici!
– Vă mulţumim dumneavoastrî,
Băieţi militari,
Ce umblaţi,
Ce căutaţi?
– Ce umblăm,
Ce căutăm,
La nimini
Seama n-avem sî dăm,
Multe mări am trecut,
Multe ţări am bătut,
Oraşe şi sate
Departe-am colindat
Şi nimeni sama nu ne-o luat,
Cine sînteţi dumneavoastră
Ca să ne luaţi seama noastră?
Dar, fiindcă ne-ntrebaţi,
Să ne lăsaţi cu încetul
Să ne dăm seama cu dreptul,
Să ne dăm cuvântul adevărat,
Cu rost, aşezat,
Că de multe ce sînt şi desă,
Nu vi le-om putea spune
Pi alesî!
Tânărul nostru împărat
De dimineaţî s-o sculat,
Faţî albî ş-a spalat,
Chică neagr-a pieptănat,
Cu strai nou s-a îmbrăcat,
Murgu şi l-a înşeuat
Şî pi el s-a-ncălicat
Şî din trimbiţî a sunat,
Această oaste-o adunat:
Două sute de grăniceri
Ş-o sută di ficiori di boieri,
Din cei mai mari,
Nepoţi de generali!
Şî pe la răsărit de soare
Am plecat la vânătoare,
Ş-am vânat ţara de sus,
Dinspre apus,
Pânî caii au stătut
Şî potcoavili-au pierdut;
Atunci ne lăsarăm mai jos,
Chiar pe-acest deluţ frumos,
Ş-alergarăm de vânarăm:
Munţii cu brazii şi cu fagii,
Cerul cu stelele,
Câmpul cu florile,
Vâlcelele cu viorelele
Şî satile cu fetile!
Cân dete soarele-ndiseară,
Noi ieşirăm la drumul mare
Şi detem de-o urmă de fiară
Şi stătu tătă oastea-n mirare!
Unii zâceu că-i urmă de zână,
Să-i fie împăratului cunună!
Ş-aşa sî chibzui
Şî să găsi alţi vânători
Mai recunoscători,
Şi zise că-i urmă de căprioară,
Să-i fie chiar împăratului
De soţioară!
Iar nunul cel mare,
Cu grija-n spinare,
Călare pe un cal
Ca un Ducipal,
Se ridică pe cal în scări
Şi se umflă calu-n nări,
Făcu ochii roată
Peste oştirea sa toată!
Şî cân încoace privi,
Aicea zări
O floricică frumoasă
Şi drăgăstoasă,
Şî văzând că nu-nfloreşte,
Nici nu rodeşte,
Nici locu nu-i prieşte
Şi mai mult se ofileşte,
Ne trimise pe noi,
Şase băitani,

Scanned with OKEN Scanner

Călări pi șase harmasari,
Cu frâurile zugrăvite,
Cu cozile împletite,
Cu coamele cănite,
Ca cu toții să venim
Și floricica s-o luăm
Și la împarat s-o ducem!
Pornirăm
Și venirăm,
Pi față pământului,
Pi aburii vântului,
Bând și chiuind,
Din pistoale trăsnind,
Caii încurând,
Pe nări flăcări vărsând!
Acum, ori floricica ne dați,
Ori de noi nu mai scăpați,
Căci am venit
Cu târnăcoape de argint,
S-o săpăm din pământ,
S-o săpăm cu rădăcină,
S-o răsădim
La al nostru împărat
În grădină,
C-acolo locu-a sî-i priiascî,
Di rodit a sî rodeascî!
– Domnilor socri mari,
Poati credeți cî sîntem talhari,
Avem firman cu peceți
Di la împărățâie,
Cini știe carti latinească,
Sî vie sî ceteascî,
Iar cine nu, sî nu vie,
Și ca di foc sî sî păzascî,
Cî-i scrisoari latinescî!
Sî ne-aduciț vrun popî
Cu barba deasî,
Sî ni ceteasc-a noastrî
Carti-aleasî,
Să nu fie, cumva,
Cu barba cănită,
Sî râmâie
A noastrî carti nicetită,
Ori vreunu cu barba rarî,
Sî ni țâi pânî mâni sarî,
Unu cu barba ca fusu,
Sî ni dea tot astăzi răspunsu,
Răspunsu nostru este:
Șasî paharî di vin,
Șasî naframi di in,
Cusuti cu fluturi și arnici
Di cari cred cî să găsesc aici,
Po' sî fie și cu strămătură,
Numa sî fie cu voie bună,
Po' sî fie și di matasă,
Numa sî fie de-aici,
Di la domnișoara mireasă,
Să nu fie di pi la vo vecinî,
Să pățim vreo rușâni,
Căci atunci
Va fi cinstea noastră
Și ocara dumneavoastră!
– Socri mari,
Videți aceastî sticlî,
Lungî și rotată
Și la fund puțân cam latî,
Cu rachiu înfundatî,
Rachiu di Piteşti,
Când bei, ti-nveseleşti,
Dar vă rugăm sî nu gustați tari,
Cî și căciula din cap vă sari!
Sî gustați oleacî mai potrivit,
Pintru soacra cei mari-i pregătit!
Domnilor socri mari,
Sculați și-n urechi băgați:
Când o da soarele îndisară
Mari oasti vă-mprejoară,
Sî lărgiți casa,
Să întindeți masa,
Că vine împăratul îndată
Cu oștirea sa toată;
Cu o sută cinzâ' și cinci
De-acei mai voinici,
Cu fețâli alesî,

Scanned with OKEN Scanner

Cu mânecile sumesî,
Scobiți în măsăli,
Gătiți, socru mari,
Pentru oasâli tali!
– Socri mari,
Sî mai aveți:
Butoaie cu vin,
Stoguri cu fân,
Boi graşi
Claponaşi,
Vaci lăptoasî,
Şî alti feti frumoasî!
– Domnilor socri mari,
Noi nu sîntem ciobani di la oi
Sî discălicăm în noroi,
Nici nu sîntem beți,
Sî discălicăm pe sub păreți,
Sîntem boieri mari,
Generali,
De lângă mare,
De unde soarele răsare!
Nouă să ne-ntindeți covoară,
Să discălicăm în pridvoară,
Sau să ne întindeți
Un scaun de argint,
Sî discălicăm aici, pi pământ.
Noi am mai sta
Ş-am mai spuni câti ceva,
Dar ni-i fricî cî vom însara.
La cai sî li dați fân,
Ghizdei verdi,
Cosât din noaptea
De Sfântu Gheorghe,
Cu roua neluată,
Cu floarea nescuturată,
Strâns în sărbători
De trei fete surori!
Ş-am mai sta
Ş-am mai spune câti ceva,
Da ni-i fricî cî vom însara,
Ş-avem di trecut stânci,
Cu văi adânci,
Cu munți mărunți
Şi întunecoşi,
Bine v-am găsit,
Domnilor socri mari,
Sănătoşi!
Poftim di-naintați,
Domnule mire,
Să trăiți,
Să vă fie de bine!

Coşula – Botoşani. Mg. 224, I, 1
Inf. Costache V. Chirilă, 52
Culeg. L.C., S.C. şi L.B. (1976)

94

– Hei, cinstite vornice de casă,
Domnul te blagoslovească,
Balta-n trii sî plesnească!
Când te vom căuta,
Sî n-avem di un' ti lua.
De vreți să ştiți adivarat,
Noi multe locuri am umblat
Şi nicăieri nu v-am aflat.
Noi videm poarta legată,
Lângă dânsa multă gloată
Stă strânsă şî adunată;
Poarta legată cu paie,
Gloata-n cap stă să ne saie,
Şi cu funii de fuior,
Cred că di noi v-a fost dor!
Noi însă vă rugăm
Şi sfat sănătos vă dăm,
Să fiți cu noi buni
Şi blânzi,
Căci noi nu sîntem flămânzi;
Căci voi sînteți
Gloate minunate,
Cu sălghi la gât aninate,
Iar a noastră ceată mică
Vine dinapoi, să ridică,
Tot cu puşti şi cu pistoale,
Mai toți cu mâinile goale.
Noi aşa ne dăm solia,

Scanned with OKEN Scanner

Ca să ne iasă simbria,
Căci în fundul cel de casă,
Cam la cornul cel de masă,
Este un colac frumos,
Gătit spre-al nostru folos,
Ş-o pleoască de vin,
Sî bem, sî ni veselim,
Sî spunim cu toții
Amin!
Hu, iu, iu, iuu !
– Bini v-am găsât sănătoşi,
Cinstiți socri mari!
– Bine ați vinit sănătoşi,
Voi, cinstiți militari!
Da ce umblați?
Ce căutați?
– Ce umblăm,
Ce căutăm,
La nimini sama
N-avem să dăm,
Da cini sînteți dumneavoastră
De ne luați sama noastră?
Dar, fiindcă ne-ntrebați,
Să ne lăsați încetişoru,
Cu încetişoru,
Să ne dăm cuvântul
Cu tot adevărul,
Că de multe ce sînt
Şi dese,
Nu le putem spune alese.
Tânărul nostru împarat
De dimineață s-o sculat,
Față albă şi-o spalat,
Chică neagr-o pieptănat,
Cu straie noi s-o îmbrăcat,
Murgul şi l-au înşăuat,
Din trâmbiță au sunat
Multă oaste-a adunat:
O sutî di grăniceri,
O sutî ficiori di boieri
Şi din cei mai mari
Nepoți de generali;
Şî la răsărit di soari
Am plecat la vânătoari
Ş-am vânat țara di sus,
De la apus,
Ş-apoi ni lăsarăm mai jos,
Pe un mal frumos.
Cân dete soarele-ndisară
Ieşirăm la drumul cel mare
Şi deterăm de-o urmă de fiară:
Unii ziceau că-i urmă de zână,
Să-i fie împăratului cunună!
Dar s-au găsit alți vânători,
Mai cunoscători,
Ş-au zis cî-i urmă di căprioarî,
Sî-i fie împăratului soțioarî!
Ne pornirăm
Şi venirăm
Pe fața pământului,
Pe aburii vântului,
Bând, chiuind,
Din pistoale pocnind,
Caii nechezând,
Din nări flăcări vărsând!
Ş-am ajuns
În acest capăt de sat
Unde-am găsât un pod spart
Ş-am căzut,
Di ni-i ruşâni
Ce-am pățât a vă mai spuni;
Ş-am ajuns în acest loc,
Uni cred c-avem noroc,
Acum floricica să ne-o dați,
Că de noi nu scăpați,
C-am vinit
Cu târnacoapi de argint,
Sî scoatim floricica
Din pământ,
S-o scoatim cu rădâcinî,
S-o răsădim la împăratul în grădinî!
Acolo locu să-i priiască
Să înflorească,
Să rodească
Şi să nu să vestejască.
– Socri mari,

Scanned with OKEN Scanner

De ne credeți pe noi tâlhari,
Noi avem şî carti
Cu peceti,
Scoasî di la-mpărăție,
Cine ştie carte latinească,
Sî vie sî o citească,
Cini nu ştie
Sî nu vie,
Ci ca di foc sî sî păzascî!
Ce-a păţî
Îi treaba noastrî.
Noauî sî ne-aduceți
Vreun popă cu barba deasă,
Sî ni citescî cartea aleasă,
Sî nu fie cu barba rară
Sî ni ţâie pânî-n sară
Sau vreunul cu barba cănită,
Sî rămâie cartea necitită,
Ci unul cu barba ca fusul,
Să ne dea curând răspunsul.
Răspunsul nostru este:
Şasî pahare de vin,
Şasî naframe de in,
De care se găsesc pe aici,
Cusute cu fluturi mici,
Fie şi cu strămătură,
Numai să fie cu voie bună,
Fie chiar şi de mătasă,
Numai să fie de aici
Din casă,
De la cinstita mireasă,
Să nu fie de pe la
Vreo vecină,
Să păţim vreo ruşine,
Că atunci îi necinstea noastră
Şi ocara dumneavoastră.
– Socri mari,
Noi am vrea să mai stăm,
Să descălecăm,
Dar n-avem jos
Pe ce să ne dăm,
Că nu sîntem
Ciobani de la oi,
Să descălecăm pe gunoi,
Sau niscaiva morari beți,
Să discălicăm pe scaieți;
Noi sîntem boieri mari,
De lângă mare,
De unde soarele răsare!
Nouă să ne aduceți
Scaune de argint,
Să discălicăm pe pământ,
Nouă să ne întindeți covoară,
Să discălicăm în pridvoară,
La caii noştri să dați
Fân, ghizdei verde,
Cosit în noaptea
Lui Sfântu Gheorghe,
Strâns în sărbători
De două fete surori,
Cu roua neluată,
Cu floarea nescuturată;
Caii noştri să mănânce
Şi din capete să nu mişte,
Caii noştri să beie
Şi din capete să nu deie,
Că şi dumneavoastră
Din partea noastră
Urechile vi se vor tăia.
– Socri mari, ascultați
Şi-n urechi bagați,
Cân va da soarili-ndisară
Mari oasti vă-mpresoarî,
O sută cinzâ' şî cinci
Din cei mai voinici,
Cu feţâli alesî,
Cu mânicili sumesî,
Scobiți în măsăli,
Prigătiți-vă, socrule mare,
Pentru primirile sale!
– Socru mare,
Sî mai aveți şi buni lăutari,
Sî vie tot satul,
Sî sî-nveseleascî împăratul.
Da văd cî cii di la spati
O rămas cu gurili cascati,

Scanned with OKEN Scanner

Cii di dinainti
Cu gurili proțăchiti,
Aduceți o strachinî
Di pruni uscati
Sî dăm pi la celi guri cascati,
Ș-on putinei di lapti bătut,
Să le turnăm pe gât,
Ș-o străchinuțî di poami
Sî dăm pi la celi cucoani,
Cî tari-o mai slăghit
Di foami!
Șî vreo câțiva usturoi,
Sî dăm și la cii ciocoi,
Cî șî ii o vinit cu noi.
Amin, amin,
Șî mie-un pahar di vin
Ș-o năframă di in,
Sî-ni șterg mustețâli
Di vin,
Po' sî cie șî di matasî,
S-o duc șî eu
La buhoasa me acasî!

Cristești – Botoșani. Mg. 5, II, 45.
Inf Dumitru I. Hrom, 62
Culeg. I.H.C. (1968)

95

– Bună dimineața, cinstiți socri mari!
– Ce umblați, ce colindați
Și pe cine căutați?
– He, he, ce umblăm, ce colindăm
Și pe cine căutăm,
Sama la nimeni nu dăm!
Dar fiindcă ne-ntrebați,
Încetul cu încetul
O să ne dăm cuvântul cu adevărul,
Căci de multe ce sînt și dese
Nu le vom putea spune pe-alese.
Tânărul nostru împărat
Dimineața s-a sculat,
Față albă și-a spălat,
Chica neagră a pieptănat,
Murgul și l-a înșeuat,
Cu trâmbița a sunat,
Mare oaste a adunat,
Și, pe la apus de soare,
A plecat la vânătoare.
A vânat țara de sus,
Înspre apus,
Și, când dete soarele spre seară,
Ieșiră la drumul mare
Și deteră de-o urmă de fiară;
Unii ziseră că-i urmă de zână,
Să-i fie împăratului cunună.
Dar se găsiră și alți vânători,
Mai cunoscători,
Și ziseră că-i urmă de căprioară,
Să-i fie împăratului soțioară.
Iar când mai încoace priviră,
Aici la dumneavoastră zăriră
O floare ce-nfloreşte,
Dar nu rodeşte,
Ci mai mult se ofileşte.
Și ne trimise pe noi
Ca floarea să ne-o dați,
Ușor de noi nu scăpați,
Că am venit cu târnăcoape de argint,
Să scoatem floarea din pământ,
S-o scoatem din rădăcină
Și s-o sădim la împarat în grădină,
Ca acolo locu să-i priiască,
Să-nflorească, să rodească
Și să nu se ofilească.
– Cinstiți, socri mari,
Poate ne credeți nişte tâlhari,
Dar noi avem hârtie de la-mpărat,
Cine știe carte bătrânească,
Să vie să citească,
Dar cine nu știe,
Să nu vie,
Ci ca de foc să se ferească!
Nouă să ne aduceți oameni cărturari,
Dar să nu vie cineva cu barba rară,
Să ne ție până-n seară,

Scanned with OKEN Scanner

Ci să vie unul cu barba deasă,
Să citească carte aleasă
Şi vrem de la dânsul
Mai repede răspunsul
Şi trei pahare cu vin,
Trei năframe de in,
Care se găsesc pe aici,
Fie şi cu destrămătură
Numai să fie cu vorbă bună,
Să nu fie de pe la vecine,
Să păţim vreo ruşine,
Că atunci va fi necinstea noastră
Şi ocara dumneavoastră.
Dar tot vorbind de toate,
Vedem că cei din spate
Au rămas cu gurile căscate,
Aduceţi, vă rog, prune uscate,
Să le aruncăm în cele guri căscate
Şi nişte unt şi lapte
Să-i ospătăm cu de toate.
– Iubiţi, socri mari,
Uite acum, ori mai spre seară,
Mare oaste vă-mpresoară,
Grăbiţi-vă şi lărgiţi casa,
Repede întindeţi masa,
Că vine împăratul îndată,
Cu oastea lui toată.
Iată că şi noi ne grăbim
Turnaţi din sticlele cu vin,
Luaţi vă rog şi cinstiţi
Şi la mulţi ani să trăiţi!
Iar plata noastră mare
Puneţi-o în trei pahare
Pline cu vin
Şi cu toţi să cinstim.
Noi mai vrem de la mireasă
O batistă de mătasă
Şi-un colac mare şi frumos
Cum ne-a dat pe unde-am fost.

Gohor – Galaţi
Anexă-chestionar (1972)

96

– Buna dimineaţa,
Buna dimineaţa,
Socri mari!
– Mulţumim dumneavoastră,
Băieţi militari!
Da ce umblaţi?
Ce căutaţi?
– Păi ce umblăm,
Ce căutăm,
La nimeni samă
N-avem să dăm,
Că multe ţări
Şi oraşe şi sate-am colindat
Dar nimeni sama nu ne-a luat,
Dar cine sînteţi dumneavoastrî
Sî ne luaţi sama noastrî?
Dar fiincî ne-aţi întrebat,
Că ce umblăm
Şi ce căutăm,
Să ne lasaţi cu încetul,
Cu încetul,
Să ne dăm cuvântul
Cu adevărul
Că de multe ce sînt şi dese
Nu le vom putea spune alese.
Tânărul nostru împărat
Dimineaţă s-o sculat,
Faţă albă a spalat,
Chică neagră a cheptănat,
Cu straie noi s-a îmbracat,
Murgul şi l-a înşelat,
Cu trâmbiţa a sunat,
Mare oaste-a adunat:
Două sute de grăniceri,
O sută de feciori de boieri
Din cei mai mari,
Nepoţi de generali,
Şi pe la răsărit de soare
Au plecat la vânătoare,
De-au vânat ţara de sus,
Dinspre apus,
Unde juganii au stătut

Scanned with OKEN Scanner

Şi potcoavele-au căzut,
Aşa ne lăsarăm mai jos,
Pe un deal frumos
Şi alergarăm
De vânarăm
Pădurea cu fagii,
Cerul cu stelele,
Câmpul cu florile,
Dealurile cu podgoriile,
Vâlcelele cu viorelele.
Şi când dete soarele-ndeseară
Ieşirăm la drumul cel mare,
Dădurăm de-o urmă de fiară,
Stătu toată oastea-n mirare
Şi de ce este urma aceasta
Se întrebară:
Au spus
Că e urmă de căprioară,
Să-i fie împăratului soţioară,
Alţii au spus că e urmă de zână,
Să-i fie împăratului cunună!
Aşa se găsiră alţi vânători,
Mai cunoscători,
Şi spuseră
Că e urmă de căprioară,
Să-i fie împăratului soţioară;
Iar nunul cel mare,
Călare pe-on cal
Ca un Ducipal,
Se ridică în scări,
Se umflă în nări,
Făcu ochii roată
Peste oştirea toată,
Şi când încoace privi,
Aicea zări
O floricică frumoasă
Şi drăgăstoasă;
Şi văzând că nici nu-nfloreşte,
Nici nu rodeşte,
Nici locu nu-i prieşte,
Ci mai mult se ofileşte,
Ne trimise pe noi,
Şapte lipani,
Călări pe şapte jugani,
Cu coamele cănite,
Cu frâiele zugrăvite,
Ca cu toţii să pornim
Şi la curţile dumneavoastră
Să ne oprim!
Pornirăm
Şi venirăm
Pe faţa pământului,
Pe aburii vântului,
Bând şi chiuind,
Din pistoale trăsnind,
Caii încurând,
Pe nări flăcări vărsând
Şi nechezând,
Până am sosit
Şi v-am găsit.
Acuma ori floricica să ne daţi,
Ori de une nu,
Să ştiţi că nu scăpaţi,
Căci am venit
Cu târnăcoape de argint,
Să scoatem
Floricica din pământ,
S-o scoatem cu rădăcină,
Să o sădim la împărat
În grădină,
Ca acolo să-nflorească,
Să rodească,
Locu să-i priiască
Şi să nu se ofilească!
Socri mari,
Dacă ne credeţi
Niscaiva tâlhari,
Avem şi firman
De la împărăţie,
Cine ştie carte latinească,
Să vie să citească,
Iar cine nu ştie
Să nu vie,
Ci ca de foc să se păzească!
Nouă să ne aduceţi,
Oameni cărturari,

Scanned with OKEN Scanner

Să ne aduceți un popă
Cu barba ca fusu,
Să ne dea curând răspunsu,
Să nu fie vreunu cu barba rară,
Să ne ție până-n sară
Sau vreunu cu barba cănită,
Să rămână cartea necitită,
Să ne aduceți unu
Cu barba ca fusu,
Să ne dea curând răspunsu;
Răspunsu nostru este:
Șase pahară de vin,
Șase naframe de in
Cusute cu fluturi și arnici
De care se găsesc pe aici,
Fie și cu strămătură,
Numai să fie cu voie bună,
Să fie de aici din casă,
De la cinstita mireasă,
Să nu fie de la vecine,
Să pățim vo rușine,
Că asta va fi
Necinstea noastră
Și ocara dumneavoastră.
Socri mari, ascultați
Și-n urechi bagați,
Cân va da soarele-ndesară,
Mare oaste vă-mpresoară,
Să lărgiți casa,
Să întindeți masa,
Căci vine împăratu îndată
Cu oștirea lui toată,
Cu o sută cinzăci și cinci
Din cei mai voinici,
Cu fețele alese,
Cu mânecile sumese,
Gătiți, socru mare,
Pentru oasele tale!
Ține, socru mare,
Astă broască țestoasă,
Pe aicea lată,
Pe aicea uscată,
Ia închin-o socru-o dată!
Să nu o săruți tare,
Că și căciula din cap îți sare,
S-o săruți mai încetișor,
Să-ți paie mai dulcișor,
Poftim de beți,
Că e vin de la Pitești,
Cum bei, cum te-nveselești,
Nu țuică de-a dumneavoastră,
Cân bei multă,
Te umfli în burtă,
Faci burta tobă
Și intri după sobă
Și stai cu grierii de vorbă!
Socri mari,
Noi, de când urăm,
Vedem că cei de la spate
Au rămas cu gurile căscate,
Cei dinainte
Cu gurile proțăpite,
Să ne aduceți
Un vas cu prune uscate
Să le aruncăm
În ale guri căscate
Și un putinei cu lapte bătut,
Să le turnăm pe gât,
Ș-o strachină cu poame
Să dăm la ale cucoane,
Fiindcă au slăbit de foame;
Să ne mai dați
O farfurie cu cozonac,
Să dăm la domnișoarele
Cu basca-n cap.
Munți cu brazi mărunți
Și-ntunecoși,
Vă lăsăm de-acum,
Socri mari,
Sănătoși!

Negrilești – Galați. Mg. 519, I, 18
Inf. Vasile I. Bordea, 69
Culeg. L.C. și L.B. (1983)

Scanned with OKEN Scanner

97

– Buna sara, buna sara,
Socri mari!
– Vă mulțumim dumneavoastrî,
Băieți militari!
Da ci umblați,
Ci căutați
Și nimărui sama nu dați?
– Ce umblăm,
Ce căutăm,
Nimărui sama n-avem să dăm.
Dar cine sînteți dumneavoastrî,
Sî ni luați sama noastrî?
Dar fiincă ne-ați întrebat,
Să ne lăsați cu încetu,
Să ne dăm sama cu dreptu
Și cuvântu
Cu amăruntu,
Căci de multe ce sînt
Și dese
Nu vi le putem spune alese.
Căci multe țări am umblat,
Multe sate și orașe am colindat,
Și nimeni seama nu ne-a luat.
Numai tânărul nostru împărat
De dimineațî s-a sculat,
Față albă și-a spălat,
Chică neagr-a pieptănat,
Din trâmbiță a trâmbițat
Și mare oaste-o adunat.
Cinci sute de grăniceri
Din cei mai mari,
Nepoți de generali!
Și pe la răsărit de soare
Au plecat la vânătoare
Și-au vânat țara de sus,
Dinspre apus,
Până harmasarii n-au mai putut
Și potcoavele au pierdut.
Atunci ieșirăm mai jos,
Pe un deal frumos,
Și alergarăm
Și vânarăm
Pădurile cu brazii și cu fagii,
Vâlcelile cu viorelile,
Satile cu fetile,
Până dădu soarili-ndisarî
Și ieșirăm la drumu cel mare
Și dădurăm de-o urmă de fiară;
Stătu toată oaste-n mirare:
Unii ziseră că-i urmă de zână,
Să-i fie împăratului de cunună,
Iar alți vânători,
Mai cunoscători,
Ziseră că-i urmă de căprioară,
Să-i fie împăratului soțioară!
Dar numai nunul cel mare
Cu grija-n spinare,
Călare pe-on cal
Ca un Ducipal,
Se ridică în scări,
Se umflă în nări,
Făcu ochii roată
Peste oștirea lui toată.
Apoi încoace pornea
Ș-aicea zărea
O floricică frumoasă
Și drăgostoasă;
Și văzând că nu-nflorește
Și că locu nu-i prieste
Și mai mult se ofilește,
Ne alese pe noi,
Câțiva voinici mari,
Călări pe câțiva harmasari.
Pornirăm
Și venirăm
Pe aburii vântului,
Pe fața pământului,
Bând, chiuind,
Din pistoale trosnind,
Caii pi nări flăcări vărsând,
Până aici ni videți cî am sosât,
Socri mari!
Acum, ori floricica ne dați,

Scanned with OKEN Scanner

Ori de noi nu scăpați,
Căci am venit
Cu târnăcoape de argint,
Să scoatem
Floricica din pământ,
S-o scoatem cu rădăcină,
S-o ducem
La împăratu-n grădină,
Ca acolo să rodească
Şi locu să-i priiască
Şi să nu se vestejească.
Socri mari,
Di ni credeți că avem
Şî ceva băieți talhari,
Avem şi pecetea
De la împărăție,
Cine ştie carte latinească,
Să vie să ne citească,
Cine nu ştie, să nu vie,
Ci ca de foc să se păzească!
Nouă, socri mari,
Să ne-aduceți oameni cărturari,
Să nu ne aduceți vreun popă
Cu barba rară,
Sî ni ţâie pânî-n sarî,
Sau vreun popă
Cu barba cănită,
Să râmâie cartea necitită,
Nouă sî ne-aduceți
Un popă cu barba ca fusu,
Sî ni deie curând răspunsu.
Răspunsu nostru este:
Şase vedre de vin,
Şase năfrămi de in,
Cusute cu flori şi cu ibrişin,
Fie şi cu strămătură,
Numai să fie cu voie bună,
Fie şi cu matasă,
Numai să fie de-aici din casă,
Di la domnişoara mireasă,
Să nu fie de la vreo vecină,
Să pățim vreo rușine,
C-atunci va fi ruşinea noastră
Iar ocara dumneavoastră.
Noi nu sîntem ciobani de la oi,
Sî discălicăm în noroi,
Sau niscai morari beți
Sî discălicăm în scaieți,
Noi sîntem băieți de generali,
De lângă mare,
De unde soarele răsare,
Nouă să ne aduceți covoară,
Să discălicăm aici afară,
Să ne aduceți scaune de argint,
Să ne discălicăm pe pământ.
La cai să le dați fân verde,
Cosit în noaptea lu Sfântu Gheorghe,
Strâns în sărbători
De două fete surori,
Cu roua neluată
Cu floarea nescuturată,
Caii noştri sî beie
Şi din capete să nu deie,
Caii noştri sî mânânce
Şi din capete să nu mişti.
Socri mari,
Ascultați
Şi-n urechi băgați!
Cân va da soarele-ndeseară
Mare oaste vă-mpresoară,
Dacă n-o s-aveți
Bucate de-ajuns,
Să vă căutați loc de-ascuns;
Sî lărgiți casa,
Sî-ntindeți masa,
Că vine împăratu îndată
Cu oştirea lui toată,
Cu o sută cinci
Din cei mai voinici,
Cu fețele alese,
Ca argintu pe mese.
Socri mari,
Să mai aduceți şi lăutari,
Să vie tot satu,

Scanned with OKEN Scanner

Să se-nveselească împăratu.
Socri mari, am mai sta,
Dar ni-i c-om întârzia
Ş-avem de trecut stânci,
Văi adânci,
Munți cu brazi întunecoşi,
Bine v-am găsit, socri mari,
Sănătoşi!

Pârcovaci – Iaşi. Mg. 171, I, 1
Inf. Ioan T. C. Cernescu, 50
Culeg. I.H.C. (1974)

98

– Bună dimineața, socri mari
Şi cinstiți dumneavoastră gospodari!
– Mulțumesc vouă, băieți militari!
Da ce umblați şi căutați?
– Noi ce umblăm, ce căutăm,
Nimănui sama nu dăm,
Că nu sîntem ficiori de babă.
Să dăm cuvântul aşa digrabă,
Nici nepoți de crai,
Nici negustori de cai.
Noi sîntem nepoți de generali,
De pe lângă mare,
De unde soarele răsare;
Da, fiindcă ne întrebați,
Să ne lăsați cu încetul,
Să ne dăm cuvântul cu dreptul,
Căci a nostru tânăr împărat
Dis-dimineață s-o sculat,
Față albă şi-o spălat,
Chică neagră o cheptănat,
Murgul şi l-a înşăuat,
Şi pe el a încălecat.
Din trâmbiță când o trâmbițat,
Multă oaste o adunat,
Regimente întregi
De vânători şi cavaleri,
Toți bine înarmați.
Şi, către sară,
A plecat la vânătoare;
A vânat țara de sus,
Munții cu brazii
Câmpul cu florile,
Văile cu viorelele.
Satele cu fetele,
Dar, pe unde vâna,
Tot de nimic nu da.
Tocmai către sară,
Dă de-o urmă de fiară,
Stă oastea şi se miară,
Că juganii au obosit
Şi din potcoave au mai pierdut;
Unii ar fi zis că urma-i de zână,
Să fie la al nostru tânăr împărat
De bună cunună,
Alții ar fi zis că-i de căprioară,
Să fie la al nostru tânăr împărat
De bună soțioară,
Iar al nostru împărat
Nici cu atât nu s-a lăsat,
El în scări s-a ridicat,
Peste câmpuri s-a uitat.
Şi unde privi
Acolo zări
O floare mândră, drăgostoasă,
Ce creştea şi înflorea,
Şi de rodit nu rodea,
Numai cât se ofilea.
Dar noi am venit,
Cu hârlețe de argint,
Să scoatem floarea din pământ,
S-o ducem la curte,
La împăratul în grădină,
Că acolo are să crească
Are să înflorească
Şi n-are să se mai ofilească,
Că pământul o să-i priască.
Sau poate credeți că sîntem tâlhari
De codri mari!
Noi avem firman de la împărăție,
Cine ştie carte latinească,
Să vie să citească,

Scanned with OKEN Scanner

Iar de nu
Ca de foc să se păzească!
Socri mari, nouă să ne dați
Un popă cu barba deasă,
Ca să ne citească carte aleasă,
Să nu ne dați unul cu barba rară,
Să ne ție până-n seară,
Sau unul cu barba cănită,
Să rămâie cartea necitită,
Nouă să ne dați un popă
Cu barba ca fusu,
Ca să ne deie curând răspunsu,
Căci răspunsu nostru este:
Șase năfrămi de in
Cusute cu fluturi și cu arnici,
Ca la dumneavoastră pe aici,
Poate să fie și cu strămătură
Numai să fie cu voie bună,
Poate să fie și cu mătasă
Numai să fie de la cinstita mireasă,
Din casă,
Să nu fie de la vro vecină,
Să mai pățim noi vro rușine,
Că va fi rușinea noastră,
Dar necinstea dumneavoastră.
Noi am venit șase lipani
Călări pe șase jugani,
Cu cozile împletite,
Cu frâiele poleite,
Cu potcoavele arămite,
Pe crângul ceriului,
Pe lumina stelelor,
Bând, mâncând și chefuind
Și din pistoale plesnind,
Până la această casă luminoasă
Văzui steaua că se lasă.
Nouă să ne întindeți covoare,
Să descălecăm aici în pridvoare,
Să ne puneți scaune de argint,
Să descălecăm aici, la dumneavoastră,
Pe pământ.
La caii noștri să dați fân,
Ghizdei verde,
Cosât în noaptea lui Sfântu Gheorghe,
Cu roua neluată,
Cu floarea nescuturată,
Caii noștri să mănânce,
Din cap să nu miște,
Caii noștri să beie,
Din cap să nu deie.
Răspunsul să iasă
De la stolnicul de casă.
De cele ce v-am spus
Să fie toate-ndeajuns,
Că de nu, o să întărim armețile
Și vom sparge cetățile
Și vom lua toate bunătățile.
Că avem de trecut
Munți mari și întunecoși,
Bine v-am găsit, socri mari, sănătoși!
Dar am mers din conac în conac,
Până ce am pus mâna pe acest colac.
Bine v-am găsit, sănătoși, socri mari!

Scobinți – Iași
Anexă-chestionar (1972)

99

– Bună dimineața, bună dimineața
Cinstiț socri mari!
– Mulțumim dumneavoastrî
Băieți militari!
Da ce umblați,
Ce căutați?
– Ce umblăm,
Ce căutăm,
N-avem voie la nimeni
Samă să dăm,
Că multe mări am trecut
Și multe țări am bătut,
Orașe și sate-ndepărtate
Am colindat
Și nouă nimeni sama nu ne-o luat;
Dar cine sînteț dumneavoastră,

Scanned with OKEN Scanner

Să ne luaț sama noastră?
Dar fiincă ne-ntrebaț,
Să ne lăsaț cu încetu,
Cu încetișoru,
Să ne dăm cuvântul cu adevăru,
Că de multe ce sînt și desă,
Abia vi le-om putea spune alesă.
Tânărul nostru împărat
Dimineaț s-a sculat,
Față albă și-a spălat,
Chică neagr-a pieptănat,
Din trâmbiță a trâmbițat,
Mare oaste-a adunat:
O sută de grăniceri,
Două sute feciori de boieri
Din cei mai mari,
Nepoți de generali.
Pe la răsărit de soare
A plecat la vânătoare
Și-a vânat țara de sus,
Dinspre apus,
Până când juncanii stătură
Și potcoavele pierdură.
Apoi ne lăsarăm mai jos
Pe un plai frumos,
Și-alergarăm
De vânarăm
Pădurea cu fagii,
Cerul cu stelele
Vâlcelele cu viorelele
Și satele cu fetele,
Cân dădu soarele-ndesară,
Ieșirăm la drumu cel mare
Și deterăm de-o urmă de fiară,
Stătu toată oastea-n mirare;
Unii spuseră că-i urmă de zână,
Să-i fie împăratului cunună,
Dar se găsiră doi vânători
Mai cunoscători
Și spuseră că-i urmă de căprioară,
Să-i fie împăratului soțioară.
Iar nunul cel mare,
Cu grija-n spinare,
Călare pe un cal
Ca un Ducipal,
Se sui în scări,
Se umflă în nări,
Făcu ochii roată
Peste oștirea lui toată;
Și cân se-ntoarse și privi,
Aici zări o floricică frumoasă
Și drăgustoasă,
Și văzând că nu rodește,
Nu-nflorește,
Locu nu-i prieste,
Numai cât se ofilește,
Ne-a trimis pe noi șasă lipani,
Călări pe șase juncani,
Ca cu toți să pornim
Și la dumneavoastră să venim.
Pornirăm
Și venirăm
Pe fața pământului,
Pe aburii vântului,
Bând și chiuind,
Din pistoale trosnind,
Caii încurând,
Pe nări flăcări vărsând,
Pân-ce-am sosit
Și v-am găsit.
Acu, ori floricica ne-o dați,
Ori, dacă nu,
De noi nu scăpați,
Că am venit cu târnăcoape de argint,
Să scoatem floricica din pământ,
S-o scoatem cu rădăcină,
S-o ducem la împărat în grădină,
Ca acolo să rodească,
Să-nflorească,
Locu să-i priiască,
Nicidecum să se ofilească.
Socri mari,
Dacă credeț că sîntem tâlhari,
Avem șî carti cu peceti

Di la împărăție,
Cine știe carte latinească,
Să vie să ne citească,
Cine nu știe
Să nu vie,
Ca de foc să se păzască,
Ce-or păți, e treaba noastră.
Socri mari,
Să ne-aduceți oameni cărturari,
Un popă cu barba deasă,
Să ne citească carte aleasă,
Să nu fie unu cu barba rară,
Să ne țână pân' desară,
Sau unu cu barba cănită,
Să rămâie cartea nicitită,
Ci unu cu barba ca fusu,
Să ne dea curând răspunsu.
Răspunsu nostru este-aşa:
Şasî paharî di vin,
Şasî naframi di in,
Cu fluturi şî cu arnici,
Di cari sî găsăsc pe-aici,
Fie şî cu strămătură,
Numa sî fie cu voie bună,
Fie şi cu matasă,
Numa sî fie de-aici din casă,
Di la cinstita mireasă,
Sî nu fie di la vreo vecinî,
Sî pățâm vreo ruşâni,
C-atunci îi necinstea noastră,
Şî ocara dumneavoastrî.
Socri mari, ascultaț
Şî-n urechi bagaț:
Cân va da soarili-ndisarî
Mari oasti vă-mpresoarî,
Dacî nu-ț ave bucate de ajuns,
Sî vî căutaț locuri de-ascuns,
Sî lărgiț casa,
Sî-ntindeț masa,
Că vine împaratu,
Cu oştirea lui toatî,
O sută cinză' şî cinci
Din cei mai voinici,
Cu frunțâli alesî,
Cu mânicili sumesî,
Scobiț în măsăli,
Gătiț, socru mari,
Pentru oasâli tali.
Noi acum am vrea sî discălecăm,
N-avem jos pi ci sî ni dăm,
Cî nu sîntem ciobani di la oi,
Sî discălecăm prin noroi,
Nici niscaiva morari beț,
Sî discălecăm prin scaieț,
Noi sîntem di lângî mari,
Di undi soarili răsari,
Noauî sî ne-aduciț scauni di argint,
Sî discălecăm aici pe pământ,
Şî nişte covoară
Sî discălecăm prin pridvoară.
La cai sî li dați fân verdi,
Cosât din noaptea lu Sfântu Gheorghi,
Cu roua niluatî,
Cu floarea niscuturatî,
Adunat în sărbători
Di douî feti surori,
Caii noştri sî mănânci,
Şi din capiti sî nu mişti,
Caii noştri sî bea
Şi din capiti sî nu dea,
Că şî dumneavoastrî
Din partea noastrî
Urechili vi se vor tăia.
Acu aduceți-i socrului mic
O sticlî di rachiu
Ş-o rădăcinî uscatî,
Mai bucurî-ti socru-o datî
Cî vez fata măritatî,
Da sî n-o săruț pre tari
Cî şî căciula din cap îț sari,
S-o săruț mai încetişor,
Sî-ț parî mai dulcişor.
Poftim şî beț,
Sî vedeț,

Scanned with OKEN Scanner

Cî-i rachiu di la Piteşti,
Cân bei ti-nvesăleşti,
Iar nu ţuicî de-a dumneavoastrî,
Zamî di prună,
Cân bei multă
Te umfli-n burtă,
Faci burta dobă,
Te urci după sobă
Şî stai cu cei barosani di vorbă.
Tot aşa urând,
Videm cî cei di la spati
Au rămas cu gurili cascati,
Cei dinainti
Cu gurili proţăpiti;
Aduceţ vo farfurie cu poame,
Sî dăm pi la cele cucoane,
Care-aproape au murit de foame,
Şî vreo două fire de usturoi,
Sî dăm pi la cei ciocoi,
Care-au poftit pi la noi.
Ce chef şî ce vesălie,
Ce lucru poate să fie
De staţ aici adunaţ
Dumneavoastră, cinstiţ fraţ?
Noi mult loc am umblat
Şi ca pe-aici n-am aflat;
Pi dinafară flăcări,
Pi dinăuntru lumină,
Videm porţâli legati cu paie,
[Oştenii] stau gata-n cap să ne saie,
Porţile legate cu funie de fuior,
Cred că şi dumneavoastră
De noi va fi fost dor,
De aceea vă rugăm
Şi sfat sănătos vă dăm,
Sî vă purtaţ cu noi bine
Şi să fiţi blânzi,
Că noi nu sîntem flămânzi,
Noi nu ne temem de voi,
Măcar că sînteţ mai mulţ
Cu doi ca noi,
Că a voastră ceată
Este cu fier de gât aninată,
Iar a noastră mică oaste
Vine foarte de departe,
Toţi cu puşti şi cu pistoale,
Mai mult cu mânile goale.
Am mai sta, am mai ura,
Da avem de trecut
Râpi cu stânci,
Văi adânci,
Munţ cu braz întunecoşi,
Bini v-am găsât sănătoşi!

Cuejdiu – Neamţ. Mg. 199, I, 30
Inf. Vasile C. Aruxandei, 43
Culeg. L.C. (1975)

100

– Bună vremea, bună vremea,
Cinstiţi socri mari!
– Bine aţi venit, băieţi militari,
Dar ce umblaţi, ce căutaţi?
Sama nouă să ne daţi.
– Ce umblăm, ce căutăm,
Samă nimănui nu dăm
Că cine sînteţi dumneavoastră
Să ne luaţi sama noastră?
Noi sîntem boieri mari, ghinărari,
Din colo dinspre mare,
De unde soarele răsare,
Pe noi să ne luaţi cu-ncetişorul
Ca să vă spunem adevărul,
Iată adevărul adevărat:
Tânărul nostru împărat
De dimineaţă s-a sculat,
Faţă albă c-a spălat,
Chica neagră a pieptănat,
La icoană s-a-nchinat,
Mândre haine a îmbrăcat,
Către grajd a alergat,
Mândru cal a înşeuat,
Armele şi-a agăţat,
Pe cal c-a încălecat,
Din trâmbiţă c-a sunat,

Scanned with OKEN Scanner

Mare oaste a adunat:
O sută cinzeci şi cinci,
Din cei mai voinici,
Cu feţele alese,
Cu mânecile sumese,
Cu toată ceata călare
Au pornit la vânătoare.
Şi-au vânat prin ţara de sus
Înspre apus,
Prin codrii cu brazi,
Prin dealurile cu livezile,
Prin satele cu fetele.
Când dădu soarele spre seară,
Au dat de-o urmuşoară,
Toată oastea s-a adunat s-o vadă
Şi nimeni nu ştia ce să creadă;
Unii au zis că-i urmă de căprioară,
Să-i fie împăratului soţioară,
Alţi vânători mai cunoscători,
Au zis că-i urmă de zână
Să-i fie împăratului de cunună.
Dar nunul cel mare
Cu grija-n spinare,
Călare pe-un cal
Ca un Ducipal,
Se ridică în scări,
Se umflă în nări
Şi făcu ochii roată
Peste oştirea toată,
Şi încoace când privea,
Iată ce zărea:
O floricică ce nu-nflorea,
Nu rodea,
Ci numai se ofilea,
Fiindcă locul nu-i priia.
Şi ne trimise pe noi
Şapte lipani,
Călări pe şapte jugani,
Cu coamele cănite,
Cu unghiile costorâte,
Cu nările zugrăvite,
Cu cozile împletite;
Şi noi pornirăm
Şi venirăm
Pe faţa pământului,
Pe aburii vântului,
Bând şi chiuind,
Din pistoale trăsnind,
Caii încordând,
Pe nări flăcărând,
Din copite scăpărând,
Până ce am sosit
Şi la porţile dumneavoastră ne-am oprit.
Acum, ori floricica să ne daţi,
Ori de noi nu scăpaţi,
Că noi am venit
Cu târnăcoape de argint
Să scoatem floricica din pământ,
S-o scoatem cu rădăcină,
S-o ducem la împăratu-n grădină,
Acolo să crească,
Să înflorească,
Locu să-i priască,
Să nu se mai ofilească.
Socri mari,
Dacă credeţi că sîntem
Niscai tâlhari,
Noi avem firman cu pecete
De la împărăţie.
Cine ştie să citească
Carte letinească,
Să vie să citească,
Cine nu, ca de foc să se păzească.
Nouă să ne aduceţi
Un popă cu barbă deasă,
Care ştie carte aleasă,
Să nu fie cu barba cănită,
Să rămână cartea necitită
Sau vreunul cu barba rară,
Să ne ţină până-n seară.
Să ne aduceţi unul
Cu barba ca fusul,
Să ne dea curând răspunsul.
Răspunsul nostru este:

Scanned with OKEN Scanner

Șapte păhare cu vin,
Șapte năframe de in,
Cusute cu ibrișin,
Fie și cu strămătură,
Numai să fie cu voie bună,
Fie și cu matasă,
Numai să fie de aici din casă,
De la cucoana mireasă,
Să nu fie de la vreo vecină,
Să pățim vreo rușine,
Că atunci va fi necinstea noastră
Și ocara dumneavoastră.
Socri mari,
Noi am descăleca,
Dar n-avem jos pe ce ne da,
Nouă să ne așterneți covoare,
Să descălecăm în pridvoare,
Sau scaune de argint,
Ca să nu descălecăm pe pământ,
Că doar nu sîntem ciobani la oi,
Să descălecăm în noroi,
Sau niscai morari beți,
Să descălecăm prin scaieți.
Noi sîntem boieri mari, ghinărari
Din colo, dinspre mare,
De unde soarele răsare.
La caii noștri să dați să mănânce
Fân, ghizdei verde,
Cosit în noaptea spre Sfântu Gheorghe
Strâns în sărbători
De două fete surori,
Cu roua neluată,
Cu floarea nescuturată,
Caii noștri să mănânce,
Din capete să nu miște,
Caii noștri să bea,
Din capete să nu dea.
Tot astfel urând, socri mari,
Vedem că au rămas
Cei de dinainte,
Cu gurile proțăpite,
Cei de la spate,
Cu gurile căscate,
Să ne aduceți
Un căuș cu prune uscate,
Să aruncăm
În cele guri căscate,
Și un putinei cu lapte bătut,
Să turnăm la cei din față pe gât.
Munți înalți și luminoși,
Bine v-am găsit sănătoși!

(*Socrul cel mare îi întinde un pahar de vin, acoperit cu o năframă, la primirea căruia conocarul mulțumește zicând:*)

– Mulțumim dumneavoastră,
Cinstit socru mare,
Dumneavoastră mă cinstiți
Cu acest pahar,
Îndulcit cu zahar,
Milostivul Dumnezeu
Să vă dea mult har,
Să aveți cirezi de boi și vaci,
Să dați și la cei săraci,
Turme de oi,
Să dați și la cei în nevoi,
Porci grași, claponași,
Vaci lăptoase,
Fete frumoase.
Să trăiești, podea uscată,
Și să bea și Nicolae, gură căscată,
Iar cu năframa de in
Să-mi șterg mustața de vin.

Zănești – Neamț
Anexă-chestionar (1972)

101

– Buna vremea
Cinstiți socri mari!
– Mulțămesc dumevoastrî
Băieț militari!
Dar ce umblați,
Ci căutați?

Scanned with OKEN Scanner

– Ci umblăm,
Ci căutăm,
La nimi sama nu ni dăm,
Dar cini sînteț dumneavoastrî,
Ca sî ne luaț sama noastrî?
Dar fiincî ni-ntrebaț,
Sî ni lasați
Cu încetu, cu încetișoru,
Sî ni spunim cuvântu cu adivăru,
Că de multe ce sînt și desă,
Nu li vom puté spuni alesă.
Căci tânăru nostru împarat
Di dimineațî s-a sculat,
Fața albî ș-o spalat,
Mustecioara o pieptanat,
Și cu straie noi s-o-mbracat
Murgu său șî l-o-nșăuat,
Pi el o încălicat
Și din trâmbițî o sunat,
Mari oasti-o adunat:
Douî suti di grăniceri,
Din cei mai mari
Nepoți di generali.
Șî pi la răsărit di soari
Am plecat la vânătoari.
Ș-am vânat țara di la munti,
Di sus,
Dinspri apus,
Pân' ci caii ne-au stătut
Șî potcoavili au pierdut;
Atunci ne lăsarăm tot mai jos,
Pe un deal frumos,
Și vânarăm:
Munții cu brazii
Și cu fagii,
Cerul cu stelili,
Câmpu cu floricelili,
Vâlcelili cu viorelili
Șî satili cu fetili.
Cân deti soarili-ndesară
Ieșirăm la drumu cel mare,
Dădurăm de-o urmă di fiară,
Toatî oastea stătu la mirari;
Unii zâseră cî-i urmă di zână,
Sî-i fie împaratului di cunună,
Așa se găsiră alți vânători,
Mai recunoscători,
Și ziseră că-i urmă de căprioară,
Sî-i fie împăratului nostru di soțioară.
Dar nunul ceal mari,
Cu grija-n spinari,
Călari pe-un cal
Ca un Ducipal,
Se ridică în scări,
Se umflă în nări,
Încoace privi
Și-aicea zări
O floricică frumoasî
Și drăgostoasî.
Și văzând cî nu-nfloreşti,
Nu rodești,
Locu nu-i prieşti
Șî mai mult se ofileşti,
Ne trimisî pi noi șasî militari
Călări pi șăsî cai,
Caii cu coamili căniti
Șî cu frâiele zugrăvite,
Cu cozile-mpletite,
Ca cu toții să pornim
Șî la curțâli dumneavoastrî sî venim.
Pornirăm
Și venirăm
Pe fața pământului,
Pe aburii vântului,
Bând, chiuind,
Din pistoale trăsnind,
Caii nechezând,
Și din unghii scăpărând,
Am venit
Și v-am găsit.
Acum floricica să ne-o dați,
Că de noi nu scăpați,
Că noi am venit cu căzmăli
Și cu târnacoape de argint,

Scanned with OKEN Scanner

Să săpăm floricica din pământ,
S-o scoatim cu rădăcină,
S-o ducim la-mpăratu în grădină,
Ca acolo să crească,
Să-nflorească,
Locu să-i priiască
Şi să nu se ofilească.
Iar dumneavoastră ,
Cinstiț socri mari,
Dacî ni crediț cî sîntem
Nişti talhari,
Noi avem şî firman cu peceţâie
Di la împărăţâie,
Cine ştie carte latineascî,
Poftim, vie sî ceteascî,
Iar cine nu ştie
Să nu vie,
Ci ca di foc sî să păzascî,
Sî ne-aduceț, socri mari,
Oameni cărturari,
Vreun popî cu barba deasî,
Sî ceteascî carte-aleasî,
Să nu cie barba cănită,
Sî rămâie cartea necetită,
Ori sî cie barba rară,
Sî ni ţâie pânî-n sarî,
Sî ne-aduciț un dascâl
Cu barba ca fusu,
Sî ni dea curând răspunsu,
Că răspunsu nostru esti:
Şasî paharî cu vin,
Şasî naframi di in,
Di cari sî găsăsc pi-aici,
Cusuti cu fluturi mici,
Fie şi cu strămătură,
Numa sî fie cu voie bună,
Po' sî fie şî cu matasî,
Numa sî fie de-aici din casî,
Di la cinstita nireasî,
Sî nu fie di la vecine,
Sî pățâm noi vo ruşâni,
C-atunci va fi necinstea noastrî,
Şî ocara dumneavoastrî.
Socri mari ascultaț
Şi-n urechi bagaț,
Cân va da soarele-ndesară
Mari oasti vă-mpresoară,
Sî lărgiț casa,
Sî-ntindeț masa,
Sî vie împaratu îndatî
Cu oştirea lui toatî,
O sutî cinză' şî cinci,
Din cei mai voinici,
Cu feţâli alesî,
Cu mânicili sumesî,
Scoghiț în măsăli,
Gătiț, socru mari,
Pintru oştili tali.
S-aveț butoaie cu vin,
Cară cu fân,
Boi graşi,
Claponaşi,
Vaci lăptoasî,
Feti frumoasî,
S-aveț, socri mari,
Şî lăutari,
Sî vie tot satu,
Sî sî-nvesăleascî împaratu.
Socri mari,
Noi am mai sta,
Da n-avem gios pi ci ni da,
Cî nu sîntem ciobani di la oi,
Sî discălicăm în noroi,
Noi sîntem boieri mari,
Di la mari, di uni soarili rasari,
Noauî sî ne-aduciț covoarî,
Sî discălicăm în pridvoarî,
La caii noştri sî li daț fân verdi,
Din noaptea lu Sfântu Gheorghi
Cosât şî adunat,
Di roauî niudat,
Strâns în sărbători
Di douî feti surori,
Caii noştri sî mănânci,

Scanned with OKEN Scanner

Şi din capiti sî nu mişti,
Caii noştri sî bea
Şi din capiti sî nu dea.
Sî-i dai feti
Douâzăci di oi,
Doi boi şî douî vaci,
Pi urmî sî ti zgârii şî sî taci.
Munţ înalţ şî-ntunecoş,
Bini v-am găsât, socri mari, sănătoş,
Sî fie-ntr-un ceas bun
Şî cu noroc,
Ce-am făcut, nu mai întorc!

Brădăţel – Suceava. Mg. 53, II, 23
Inf. Grigore I. Cadariu, 62
Culeg. I.H.C. (1971)

102

– Buna ziua, buna ziua
Socru mari!
Ti cunoşti dupa-nsamnari
Cî eşti socru mari,
Cî, dacă n-ai fi,
Aşa tari nu te-ai fuduli,
Dar despre noi
Poţi sî ti tot fudulești,
Cî vom videa la urmî ci plăteşti.
Noi sîntem de toţi vreo trei suti,
Cu jupânu miri-n frunti,
Şî tot răsăritu l-am colindat,
Pustiuri mari am calcat,
Târgurili din lumi-am îmblat
Şi nimi nu ne-a-ntrebat
Di uni venim,
Uni mergem
Şi ce căutăm.
Atunci cini sînteţ dumneavoastrî
Ca sî aflaţ calea noastrî?
Da dacî voiţ
Numaidicât sî ştiţ,
Trebu sî ni-ntrebaţ încet,
Sî vă răspundem cu drept,
Sî nu ni luaţ cu-ntrebarea-n grabî,
C-atunci nu-i lucru de treabî,
Că de multe ce sînt şi desă,
Nu vi le-om puté spune alesî.
Tânărului nostru împarat
Sosindu-i vremea di-nsurat,
În zori de ziuă s-a sculat,
Ca roua de pe flori s-a spălat,
Lui Dumnezeu s-o rugat,
Apoi flinta şi-o-ncărcat,
Di bucium o buciumat,
Munţii s-au cutremurat,
Văili s-au tulburat,
Mulţi voinici s-au adunat,
Di prin munţ şî di prin sati
Trii suti şî jumatati,
Toţi cu puştili în spati,
La brâu cu pistoali buni,
Feţ frumoşi din ceea lumi,
Şî la răsărit di soari
Am plecat la vânătoari.
Ş-am vânat ţara de jos
Fără de nici on folos,
Că pe dealuri şi prin hârtopi
Găseam numai iepuri şchiopi,
Veveriţi cu ochii mici,
Prin gârli numai arici;
Şî cu doru di vânat
Toatî lumea am cutreirat,
Ceru albastru cu stelili,
Vâlcelili cu viorelili,
Păduri multi şî-nfrunzâti,
Câmpii multi şî-nverzâti,
Dumbrăvi cu izvoarî,
Cini bea, pi loc sî-nsoarî.
Atunci mirele nostru, însetat,
Mult pe gânduri el n-a stat,
La un izvor s-a aplecat,
Setea şi-a astâmpărat,
Şi cân s-a sculat în picioare
A zărit lângă o floare
O urmă de fiară,
Toţi vânătorii să speriară

Scanned with OKEN Scanner

Şi la picior o luară.
Atunci mirele, suparat,
Mult pe gânduri el n-a stat,
Buciumul la gură l-o pus,
Pe noi la un loc ne-a strâns
Şi ne-a pus să-i spunem,
Să-i dizlegăm,
Îi urmî di căprioarî
Sau îi urmî di ficioarî,
Cari pi noi ne-a pocit
În codru de-am rătăcit?
Unii au zâs cî-i urmî di căprioarî,
Alţî au zâs cî-i urmî di ficioarî,
Cari-i prefăcutî-n floari
Şî creşti-ntr-o grădinî
În altî ţarî străinî;
Şi tot creşti şî-nfrunzăşti,
Da di rodit nu rodeşti,
Cî nici locu nu-i prieşti.
Iar noi, cei mai cunoscători
Dintre vânători,
Am spus cu drept,
Cu mâna la piept,
Cî-i urmî di fatî mari,
Cari-i prefăcutî-n floari.
Mirili din bucium a buciumat,
Pi noi ne-o adunat
Şi-am pornit
Pi vârteju vântului,
Pi brâul pământului,
Pi sămnili cerului,
Pi cursu izvoarâlor,
Pi mirosu florilor,
Bând şi chiuind,
Caii nechezând,
Din copite scăpărând,
Pi nări flăcări vărsând.
Ş-am vinit cu hârleţî di argint,
Sî scotem floricica din pământ,
S-o scotem cu rădăcinî,
S-o răsădim
La jupânu nostru miri în grădinî,
C-acolo di rodit va rodi,
Di-nflorit va-nflori,
Pământu-i va prii
Şî foarti bini-i va fi.
Socru mare,
Poate crez că sîntem hoţi
Sau de talhari ne socoţi,
Noi avem şi întărire
De la jupânu nostru mire,
Cu pecete-mpărătească,
Cu scrisoare latinească,
Cini ştie carte
Să vie să citească,
Dar cine nu ştie,
Ferească Dumnezău sî vie,
C-atunci va fi necinstea noastră
Şî ocara dumnilorvoastră.
Socru mari,
Sî ne-aduceţi un cărturari mintios,
Sî ni citească cartea pi dos,
Dar sî nu fie vreunu
Cu barba zburlită,
Sî ni rămâie cartea nicitită,
Sau vreunu cu sprâncenili suri,
Ca sî ni ţâie-aici până mâni,
Sî fie un cărturar înţălept,
Sî ni dea răspunsu cu drept.
Răspunsu nostru esti:
Câte-o cofiţî di vin,
Câte-o naframî di in,
Sî li legăm la beţî,
Sî ni ştergem pi musteţî,
Fie şi de matasî,
Numa sî fie de-aici din casî,
Di la cinstita mireasî,
Sî nu fie-mprumutati,
Ca sî păţâm vo napasti.
Socru mari,
Da noi ne-am luat la urat
Ş-am uitat c-avem
Şî câti-un colac di schimbat;
Colacu nostru-i din grâu ales,

Scanned with OKEN Scanner

Da mi sî pari cî al dumnilorvoastri
Îi di ovăs,
Trecem pi ici asarî
Şî nişti băieţ săreu
Strâgând pe-afarî
Cî colacu dumnilorvoastri
Îi di sacarî,
Ba alţî o mai spus
Cî-i di păpuşoi,
Pintru unu trebu sî ni daţ doi,
Da dicât sî ni certăm,
Mai bini sî ni-mpăcăm.
Sî trăieşti socru mari
Şî sî dai:
Boi şî cai câti-o parechi,
Sî ti scarchini la urechi,
Zestri bunî şî trii vaci,
Sî strângi din umiri şî sî taci,
Cî dac-ăi tacé,
Noi tari bini te-om ţâné,
Cu vin di la Dorohoi,
Di cari cinstim şî noi,
Dacî bei un pahar,
Îţi pari puţân amar,
Da di bei vo câtiva
Pi loc îţi vine-a giuca,
C-atâta-i di tari
Cî şî caciula din cap îţ sari!

Frătăuţii Noi – Suceava. Mg. 46, I, 19
Inf. Traian I. Davidean, 46
Culeg. I.H.C. (1971)

103

– Buna ziua, buna ziua
Cinstiţ socri mari!
– Mulţumim dumilorvoastri
Băieţ militari!
Dar ce umblaţ,
Ce căutaţ?
– Ce umblăm,
Ce căutăm,
La nimeni n-avem
Samă să le dăm;
Multi mări am trecut,
Multi ţări am bătut,
Oraşî şî sati-ndipărtati
Am colindat
Iar nimi sama nu ne-o luat,
Dar cini sînteţ dumeavoastrî,
Sî ni luaţ sama noastrî?
Dar fiincă ni-ntrebaţ,
Să ne lasaţi
Să ne dăm cuvânt adevărat,
Şi cu rost, aşezat,
Că de multe ce sînt şi desă,
Nu li vom putea spuni alesî.
Al nost tânăr împarat
De dimineaţî s-a sculat,
Faţa albî ş-a spalat,
Chică neagr-a pieptanat,
Haine noi a îmbracat
Murgu şi l-a-ncălicat,
Din trâmbiţă a sunat,
Mari oasti-a adunat:
Douî suti di grăniceri,
Dintre cei mai mari
Nepoţi di generali!
Pe la răsărit de soare
Am plecat la vânătoare.
Ş-am vânat ţara di sus,
Dinspre apus,
Până caii au stătut
Şi potcoavele-au pierdut,
Apoi ne lăsarăm mai jos,
Pe un deal frumos,
Şi-am alergat
De-am vânat:
Munţii cu brazii şi cu fagii,
Cerul cu stelili,
Câmpia cu floricelili,
Dealur'li cu podgoriili,
Vâlcelili cu viorelili.
Cân a dat soarili-ndisarî,
Am ieşit la drumu mari

Scanned with OKEN Scanner

Ş-am dat de-o urmî di fiarî,
Stătu toatî oştirea-n mirari;
Unii ziceau cî-i urmî di zânî,
Sî-i fie la al nost tânăr împarat
Di bunî împreunî,
Unii ziceau cî-i urmî di căprioarî,
Sî-i fie la al nost tânăr împarat
Di soţioarî!
Iar nunu cel mari,
Cu grija-n spinari,
Calare pe un cal
Ca un Ducipal,
S-a ridicat în scări
Şi s-a umflat în nări,
Şi făcu ochii roatî
Peste oştirea toată,
Şi cîn încoaci privi,
Aicea zări
O floricicî frumoasî
Şî drăgostoasî.
Şi văzând cî nu-nfloreşti,
Nici nu rodeşti
Şî nici locu nu-i prieşti,
Ci mai mult sî ofileşti,
Ne trimisă pe noi,
Şasî lipcani,
Călări pi şasî jugani,
Cu frâile zugrăviti,
Cu cozâli-mpletiti,
Cu toţii să pornim
Şi la curţili dumneavoastrî
Să venim.
Ne-am pornit
Şi am vinit,
Pi faţa pământului,
Pi aburii vântului,
Bând şi chefuind,
Caii încurând,
Pe nări flăcări lăsând,
Până am sosit
Di v-am găsit.
Acum, ori floricica să ne-o daţi,
Ori de unde nu,
De noi nu scapaţi,
Căci noi am venit
Cu târnăcoape de argint,
Să scoatem floricica din pământ,
S-o scoatem din rădăcină,
S-o sădim la al nost tânăr împărat
În grădină,
Ca acolo locu să-i priiască
Şi să nu se ofilească.
Iar dumneavoastră, socri mari,
Di ni credeţ nişti talhari,
Noi mai avem şi faiarman
Cu pecete de la-mpărăţie,
Cini ştie carti latineascî,
Sî vie sî ni citeascî,
Iar cini nu ştie
Sî nu vie,
Ci ca di foc sî să păzascî!
Sî ne-aduciţ, socri mari,
Oamini cărturari,
Vrun popî cu barba deasî,
Sî ni citeascî carte-aleasî,
Sî nu fie unu cu barba cănitî,
Sî rămâie cartea nicititî,
Sau vo unu cu barba rarî,
Sî ni ţâie pânî disarî,
Ci unu cu barba ca fusu,
Sî ni dea curând răspunsu;
Răspunsu nostru esti:
Şasî paharî di vin,
Şasî naframi di in,
Care să fie cusute cu fluturi
Şi matasă,
Numai să fie de-aici din casă,
Di la cinstita mireasî,
Să nu fie de pe la vecine,
Să pătâm vreo ruşâne,
C-atunci va fi necinstea noastră
Şî ruşânea dumeavoastră.
Socri mari, ascultaţ
Şî-n urechi bagaţ,

Scanned with OKEN Scanner

Cân va da soarili-ndisarî
Mari oasti vă-mpresoarî,
Di nu-ț avea bucati de-ajuns,
Sî vă căutaț loc de-ascuns,
Pentru noi, s-aveț buț cu vin,
Pentru cai, carî cu fân,
Sî mai aveț, socri mari,
Şî lăutari,
Sî vie tot satu,
Ca sî să-nvesăleascî împaratu.
Socri mari,
Sî lărgiț casa,
Sî-ntindeț masa,
Căci vine împaratu îndatî
Cu oştirea lui toatî,
Douî suti cinză' şî cinci
Dintre cii mai voinici,
Cu feţâli alesî,
Cu mânecile sumesî,
Gătiț, socru mari,
Pintru oasâli tali.
Noi am sta de-am mai ura,
Da ni-i fricî cî vom însara,
Ş-avem di trecut stânci,
Văi adânci,
Munț cu braz mărunț
Şî întunecoş,
Bini v-am găsât, socri mari, sănătoş!

Iaslovăț – Suceava. Mg. 44, I, 9
Inf. Petru Gh. Bilaşevschi, 30
Culeg. I.H.C. (1966)

104

– Buna dimineața,
Cinstiți socri mari!
– Mulțumim dumneavoastrî,
Băieți militari!
Da ci umblați?
Ci căutați?
– Ce umblăm,
Ce căutăm,
N-avem la nimeni
Samă să dăm,
Că multe mări am trecut,
Multe țări am bătut
Oraşe şi sate-ndepărtate
Am umblat
Şi nimeni seama nu ne-a luat,
Dar cine sînteți dumneavoastră
Să ne luați seama noastră?
Dar fiincă ne-ntrebați,
Încetu cu încetu,
Ne vom da cuvântu
Cu adevăru,
Că de multe ce sînt
Şi dese,
Nu le vom pute spuni alese.
Tânărul nostru împarat
Dimineațî s-o sculat,
Fațî albî şi-a spalat,
Chica neagr-o piaptanat,
În straie noi s-a îmbracat
Murgul său a înşăuat,
Cu trâmbița a sunat,
Mari oaste-o adunat:
Două sute de grăniceri,
O sută de feciori de boieri
Din cei mai mari,
Nepoți de generali,
De lângă mare,
De unde soarele răsare.
Şi pe la răsărit de soare
Am plecat la vânătoare
Ş-am vânat țara de sus,
Dinspre apus,
Până juncanii au stătut
Şi potcoavele-au pierdut.
Apoi o luarăm pe jos
Pe un deal frumos
Şi umblarăm
Şi vânarăm,
Munții cu fagii
Dealurile cu podgoriile
Vâlcelele cu viorelele

Scanned with OKEN Scanner

Şi satele cu fetele.
Cân dete soarele-ndeseară,
Ieşirăm la drumul mare,
Dădurăm de-o urmă de fiară,
Stătu toată oastea-n mirare:
Unii spuneau cî-i urmă de zână,
Sî-i fie împăratului cunună,
Alţii spuneu
Cî-i urmî di caprioarî,
Sî-i fie împaratului soţioarî!
Dar nunul cel mare,
Cu grija-n spinare
Călare pe-on cal
Ca on Ducipal,
Se ridică în scări,
Se umflă-n nări
Şi făcu ochii roată
Peste oştirea toată.
Şi când încoace privi
Aicea zări
O floricicî frumoasă
Şi drăgăstoasă
Şi văzând că nu-nfloreşte,
Nici nu rodeşte,
Nici locu nu-i prieşte
Şi mai mult se ofileşte,
Ne-a trimis pe noi,
Şase lipani,
Călări pe şase jugani,
Cu coamele cănite,
Cu unghiile costorite,
Cu frânele zugrăvite
Şi cu coadele-mpletite,
Ca cu toţii să pornim
Şi la curţile dumneavoastrî
Sî venim,
Ca floricica s-o luăm
Şi la împarat s-o ducem,
Acolo să-nflorească,
Să rodească,
Locu să-i priiască
Şi să nu se ofilească.

Socri mari,
Dacî ni credeţi că sîntem
Niscaiva tâlhari,
Avem şî peceti
Di la-mpărăţie,
Cine ştie carti latinească
Sî vie sî o citească,
Cine nu,
Ca di foc sî sî păzască.
Nouă să ne aduceţi
Oameni mari,
Cărturari,
Să nu fie
Von popă cu barba rarî
Sî ni ţânî până-n sarî,
Sau unu cu barba cănită,
Sî rămâie cartea nicetită.
Să fie unu cu barba ca fusu,
Să ne dea curând răspunsu.
Răspunsu nostru este:
Şasî paharî cu vin,
Şasî naframi di in,
Cusute cu fluturi şi arnici
Di cari sî găsesc pe-aici;
Fie şi cu strămătură,
Numai sî fie cu voie bună,
Fie şi de matasă,
Numai sî fie de-aici din casă,
De la cinstita mireasă,
Sî nu fie de la vecine,
Sî păţim vreo ruşine,
C-atunci va fi necinstea noastrî
Şî ocara dumneavoastrî.
– Ţine, socru mare,
Astă broască ţestoasă,
Mare şi spătoasă,
La şezut lată, lată,
Crăcănată,
Ia închin-o socru-o dată!
Să n-o săruţi tari,
Cî şî căciula din cap îţi sari,
S-o săruţi mai binişor,

Scanned with OKEN Scanner

Sî-ţi parî mai dulcişor.
Poftiţi şi beţi!
Aista-i vin di la Piteşti,
Cum bei, ti-nveseleşti,
Nu ţuicî de-a dumneavoastrî,
Zamî di pruni,
Când bei multî,
Ti umfli-n burtî,
Faci burta dobî,
Intri după sobî,
Stai cu grierii de vorbă.
Apoi tot urând, socri mari,
Urând şi văzând
Cî cei di la spate
Au rămas cu gurili căscate,
Cei dinainte
Au rămas cu gurile proţăpite,
Aduceţi un vas cu prune uscate,
Să dăm pin ale guri căscate
Ş-un putinei di lapte bătut
Să le turnăm pe gât
Şi vreo câteva poame
Sî le dăm pi la ale cucoane,
Fiinc-au slăbit de foame.
Munţi cu brazi mărunţi
Şî întunecoşi,
Bine v-am găsit sănătoşi!

Berezeni – Vaslui. Mg. 151, I, 6
Inf. Ghiţă M. Bogatu, 50
Culeg. L.C. (1973)

105

– Bună seara, bună seara,
Socri mici şi gospodari!
– Mulţumim dumneavoastră,
Băieţi militari!
Dar ce umblaţi, ce căutaţi?
– Noi ce umblăm, ce căutăm,
La nimeni sama nu dăm,
Dar cine sînteţi dumneavoastră
Să ne luaţi sama noastră,
Căci pe noi, câte ţări am umblat
Şi am colindat,
Nimenea nu ne-a întrebat,
Dar să ne luaţi încetu
Şi cu binişoru,
Să vă spunem cuvântu
Şi adevărul.
Astăzi, de dimineaţă,
Mirele împărat
S-a sculat împăunat,
Faţa albă şi-a spălat,
Chica neagră a pieptănat,
Şi la slugi a strigat,
Cel mai mândru cal
I l-au înşăuat
Şi din goarnă a trâmbiţat,
Mare oaste a adunat,
Numai fii de ginărali,
Boieri mari şi militari.
Când dădu soarele-ndisară,
Plecarăm la vânătoare.
Şi-am vânat ţara de sus
Şi până la apus;
Şi-am vânat
Munţii cu pădurile,
Dealurile cu văile,
Cutreierarăm
Satele cu fetele.
Iar când a dat soarele-ndiseară,
Am ajuns într-o pădure rară,
Unde am găsit o urmă de fiară;
Spăimântaţi de-o frică mare,
Unii ziceau că-i de zână,
Să-i fie împăratului cunună,
Iar alţii ziceau că-i de căprioară,
Să-i fie împăratului soţioară,
Dar nunul cel mare,
Cu grija-n spinare,
Călare pe un cal
Cât un Ducipal,
S-a urcat în scări,
Şi s-a umflat în nări,
Şi-a întors ochii roată

Scanned with OKEN Scanner

Şi-a văzut, la dumneavoastră în grădină,
O floare frumoasă,
Care nu înfloreşte,
Nu rodeşte,
Numai cât se ofileşte,
Căci locul nu-i prieşte.
Şi ne-a ales pe noi,
Şase militari
Călări pe şase cai,
Cât şase juncani,
Pornirăm şi venirăm,
Pe norii vântului,
Pe faţa pământului,
Din pistoale trăsnind,
Din bice pocnind,
Cu târnăcoape de argint
Să scoatem floarea din pământ,
S-o scoatem cu rădăcină,
S-o ducem la împărat în grădină,
Căci acolo are să înflorească,
Şi are să rodească
Şi locu are să-i priiască
Să nu se mai ofilească;
Ori floarea ne-o daţi,
Ori de noi nu scăpaţi.
Noi am vrea să descălecăm
Dar nu avem jos pe ce să ne dăm,
Aduceţi scaune de argint,
Căci nu descălecăm pe pământ,
Căci noi nu sîntem ciobani de la oi,
Să descălecăm în noroi,
Nici niscaiva oameni beţi,
Să descălecăm prin scaieţi,
Puneţi jos covoară,
Căci nu sîntem de prin ponoară.
Poate ne credeţi niscaiva tâlhari,
Dar avem cărţi mari,
Cu peceţie,
De la înalta împărăţie,
Cine ştie carte latinească,
Poftim, vie să cetească,
Dar cine nu ştie,
Să nu vie,
Ca de foc să se păzească,
Numai preoţii pot să citească.
Dar să nu aduceţi un popă
Cu barba rară,
Să ne ţie până-n seară
Sau vreunul cu barba cănită,
Să rămâie cartea necitită,
Aduceţi unul cu barba tunsă,
Să ne dea curând răspunsul,
Răspunsul nostru este:
Şase putini de vin
Şi şase năframe di in,
Să nu fie de buci,
Şi nici de distrămătură,
Să ne putem şterge la gură,
Dar fie cum va fi,
Numai să fie cu voie bună!

Draxeni – Vaslui
Anexă–chestionar (1972)

106

– Bună dimineaţa,
Cinstiţi socri mari!
– Mulţumim dumneavoastră,
Oameni gospodari,
Dar ce umblaţi,
Ce căutaţi?
– Ce umblăm, ce căutăm,
La nimeni samă nu dăm,
Multe mări am trecut,
Multe ţări am străbătut
Şi oraşe şi sate de departe-am colindat
Şi nimeni seama nu ne-a luat,
Cine sînteţi dumneavoastră
Să ne luaţi seama noastră?
Dar fiindcă ne întrebaţi
Să ne lăsaţi cu-ncetu, cu-ncetişoru,
Să ne dăm cuvântul cu adevărul,
Că de multe ce sînt şi dese
Nu le putem spune alese.
Tânărul nostru împărat

Scanned with OKEN Scanner

De dimineaţă s-a sculat,
Chica neagră-a pieptănat,
Cu straie noi s-a-mbrăcat,
Murgul şi l-a înşeuat,
Cu trâmbiţa a sunat,
Mare oaste-a ridicat:
Două sute de grăniceri
O sută de feciori de boieri
Din cei mai mari,
Nepoţi de ghinerali,
Şi la răsărit de soare
Au plecat la vânătoare;
Şi-au vânat ţara de sus,
Dinspre apus,
Până juganii au stătut
Şi potcoavele au pierdut,
Atunci ne lăsarăm mai jos,
Pe un deal frumos
Şi alergarăm de vânarăm
Munţi cu brazi şi cu fagi,
Cerul cu stelele,
Câmpul cu florile,
Dealul cu podgoriile,
Văile cu viorelele
Şi satele cu fetele.
Când dete soarele-ndesară
Ieşirăm la drumul cel mare
Şi-acolo dădurăm
De-o urmă de fiară;
Stătu toată oastea în mirare:
Unii au zis că-i urmă de zână,
Să-i fie împăratului cunună,
Aşa se mai chibzuiră
Şi găsiră,
Alţi vânători,
Mai cunoscători,
Ziseră că-i urmă de căprioară
Să-i fie împăratului soţioară.,
Dar nunul cel mare,
Cu grija-n spinare,
Călare pe un cal
Ca un Decebal,
Se ridică-n scări
Şi făcu ochii roată
Peste oştirea toată,
Şi când aici privi,
Acolo zări
O floricică frumoasă
Şi drăgăstoasă;
Şi văzând că nu-nfloreşte,
Nici nu rodeşte,
Şi nici locul nu-i prieşte,
Ci mai mult se ofileşte,
Ne trimise pe noi şase lipscani,
Călări pe şase jugani,
Cu coamele cănite
Cu frâiele zugrăvite,
Cu unghiile costorite,
Cu coadele împletite,
Cu toţii să pornim
Şi la curţile dumneavoastră
Să venim,
Ca floricica s-o luăm
Şi la-mpărat s-o ducem.
Pornirăm şi venirăm
Pe faţa pământului,
Pe aburii vântului,
Bând şi chiuind
Şi din pistoale trosnind,
Caii încordând,
Pe nări flăcări lăsând,
Rânchezând,
Şi din urechi ciulind,
Până am sosit şi v-am găsit.
Acum, ori floricica să ne daţi,
Ori de unde nu scăpaţi,
Căci am venit cu târnăcoape de argint
Să scoatem floricica din pământ
S-o scoatem cu rădăcină,
S-o sădim la împăratul în grădină,
Ca acolo să înflorească,
Să rodească,
Locu să-i priiască,
Să nu se mai ofilească.

Scanned with OKEN Scanner

Dacă dumneavoastră, socri mari,
Ne credeți niște tâlhari
Avem și stema cu pecetea de la împărat,
Cine știe carte latinească,
Să vie să ne-o citească,
Iar cine nu știe,
Să nu vie,
Și ca de foc să se păzească;
Să ne aduceți, socri mari,
Oameni cărturari,
Vreun popă cu barba deasă,
Să citească carte aleasă,
Să nu fie cu barba cănită,
Să rămână cartea necitită,
Ci unu cu barba ca fusu,
Să ne dea curând răspunsul,
Răspunsul nostru este:
Șase pahare de vin,
Șase marame de in,
De care se găsesc pe aici,
Cusute cu fluturi și cu arnici,
Fie și cu strămătură,
Numai să fie de aici din casă,
De la cinstita mireasă,
Să nu fie de pe la vecine,
Să pățim vreo rușine,
Că atunci va fi necinstea noastră
Și ocara dumneavoastră.
Socri mari, ascultați
Și în urechi băgați,
Când a da soarele îndeseară,
Mare oaste vă împresoară,
De nu-ți avea bucate de-ajuns,
Să vă căutați loc de ascuns!
Să aveți buți cu vin,
Care cu fân,
Boi grași,
Vaci lăptoase,
Fete frumoase,
Să mai aveți, socri mari,
Și lăutari,
Să vină tot satul,
Să se înveselească împăratul.
Când a fi soarele îndeseară
Mare oaste vă-mpresoară,
Să lărgiți casa,
Să întindeți masa,
Că vine împăratul
Cu oștirea toată:
O sută cinzeci și cinci,
De cei mai voinici,
Cu fețe alese,
Scobiți în măsele,
Gătiți, socru mare,
Pentru oasele tale.
Noi am vrea să descălecăm,
Dar nu avem jos pe ce să ne dăm,
Nu sîntem ciobani de la oi,
Să descălecăm în noroi,
Nici niscai morari beți,
Să descălecăm în scaieți,
Ci sîntem boieri mari, generali,
De lângă mare,
De unde soarele răsare.
Nouă să ne aduceți
Scaune de argint,
Să descălecăm aici pe pământ,
Sau să întindeți covoare,
Să descălecăm în pridvoare,
La cai să dați fân,
Ghizdei verde,
Cosit în noaptea lui Sfântu Gheorghe,
Cu roua neluată
Cu floarea nescuturată,
Adunat în sărbători
De două fete surori,
Caii noștri să mănânce
Din capete să nu miște,
Caii noștri să bea
Și din capete să nu dea,
Că din partea noastră urechile vi s-or tăia!
Noi am descăleca
Și am mai sta,
De-am mai ura,

Scanned with OKEN Scanner

Dar ni-e c-om însera
Şi avem de trecut
Stânci şi văi adânci
Munţi cu brazi mărunţi
Şi întunecoşi
Bine v-am găsit sănătoşi!
Socru mari, ce s-a făcut,
S-a făcut,
Nu mai e nimic de desfăcut,
Să dai opt boi
Şi şase vaci
Şi-apoi să rabzi şi să taci.
Ţine, socru mare,
Ia astă rădăcină uscată,
Pe aici lată, pe ici lată,
Şi-nchin-o, socru,-o dată,
Dar să n-o săruţi prea tare,
Căciula din cap îţi sare.
Tot urând, socri mari,
Vedem că toţi au rămas
Fără glas,
Cei din spate,
Cu gurile căscate,
Cei dinainte
Cu gurile proţăpite,
Aduceţi un coş cu prune uscate,
Să-şi mai potolească gândul
Până le-o veni şi lor rândul.
Şi-acum socri mari
Şi feţi frumoşi,
Bine v-am găsit sănătoşi!
De la cinstita mireasă
O batistă frumoasă
Şi de la socri mari o ploscă cu vin,
De la Dumnezeu, amin!
Rămâneţi sănătoşi.

Paltin – Vrancea
Anexă-chestionar (1972)

107

– Bună dimineaţa,
Cinstiţi socri mari!
– Mulţumesc dumneavoastră,
Băieţi militari!
Da ce căutaţi şi ce umblaţi ?
– Ce umblăm şi ce căutăm,
La nimeni sama n-avem sî dăm,
Căci multe ţări am trecut
Şi multe mări am bătut,
Oraşe şi sate dipartate
Am colindat
Şi nimeni sama nu ne-o luat;
Dar cine sînteţi dumneavoastră
Sî ni luaţi sama noastră?
Dar fiincă ne-ntrebaţi,
Cu încetul să ne lăsaţi
Cu încetu, cu încetu,
O să ne dăm cuvântu
Cu adevăru.
Uite, tânărul nostru împarat
Di dimineaţî s-o sculat,
Pi faţî albî s-o spalat,
Cu trâmbiţa a sunat,
Mare oaste-o adunat!
Pi la răsărit di soari
Am plecat la vânătoari,
De-am vânat ţara de sus,
Dinspri apus,
Până juganii au stătut
Şi potcoavili-au pierdut.
Atunci o luarăm în gios,
Pe un deal frumos
Ş-alergarăm
De vânarăm:
Munţii cu florile,
Cerul cu stelile,
Văile cu apele,
Până ieşirăm
La drumul cel mare,
Unde dădurăm
De-o urmă de fiară,
Stătu toată oastea-n mirare:
Unii spuseră
Că-i urmă de căprioară,

Scanned with OKEN Scanner

Să-i fie împăratului soțioară,
Alții spuseră
Că-i urmă de zână,
Să-i fie împăratului cunună,
Dar nunul cel mare,
Cu grija-n spinare,
Călare pe-on cal
Ca un Ducipal,
Se ridică în scări
Și se umflă în nări,
Făcu ochii roată
Peste oștirea toată,
Și când încoace privi,
Aicea zări
O floricică frumoasă
Și drăgăstoasă.
Și văzând că nu rodește,
Nici locu nu-i prieste,
Și nici prunci nu naște,
Ne trimise pe noi, șase lipani,
Călări pi șase jugani,
Ca floricica s-o luăm,
Și la-mpărat s-o ducem,
Acolo să-nflorească,
Să rodească,
Locu să-i priiască
Și-n puțân timp
Prunci să nască!
Dacî dumneavoastrî,
Cinstiți socri mari,
Ne credeți niscai tâlhari,
Avem și firmă cu pecete
De la împărăție,
Cine știe carte latinească
Sî vie sî citească,
Iar cine nu știe,
Să nu vie,
Șî ca di foc sî sî păzascî.
Sî ne aduceți, socri mari,
Oameni cărturari.
Socru mare,
Ce s-a făcut,
Nu mai este de desfăcut!
Cân va fi soarili-ndisară,
Mare oasti vă-mpresoară,
Să întindeți masa,
Să lărgiți casa,
C-ar sî vie împaratu
De îndată
Cu oștirea lui toată,
Ca floricica s-o luăm
Și la-mparat s-o ducem.
Acuma, di la nunul cel mare
Un bacșâș mare,
De la cinstita mireasî
O batistî di matasî
Ș-on pahar di vin,
C-așa-i di la Hristos,
Amin !

Șindrilari – Vrancea. Mg. 71, I, 2
Inf. Toader Pârnău, 65
Culeg. L.C. (1972)

- ***Iertăciunea***

108

– Heei, buna ziua,
Buna ziua,
Socru mare, soacră mare,
Nun mare și nună mare
Și aleasă adunare
De la mic și pân'la mare,
Toți ce sînteți prezenți
La această adunare!
Iată, vă aducem o tristă veste
Că astăzi, domnișoara mireasă
De dumneavoastră se despărțește;
Pentru că Dumnezău Sfântul
Așa a voit
Și așa a orânduit,
Ca fecioara cu fecior
Să se-ntâlnească,
De părinți să se despărțească,

Scanned with OKEN Scanner

Spre a lor casă să pornească
Şi împreună să trăiască.
Dumnezeu îi va binecuvânta
Şi copii vor avea,
Iar când vor veni pe aici
Dumneavoastră veţi fi bunici.
– Domnule socru mare
Şi doamnă soacră mare
Sînteţi de acord să primiţi
Tinerii pentru iertăciune?
– Da!
– Heei, ia staţi fraţi
Şi ascultaţi
Aceste două–trii cuvinte,
Care de Dumnezău sînt orânduite
Şi de mine vor fi rostite.
Dumnezău Sfântul,
Când o urzât cerul şi pământul,
Numai cu cuvântul,
Marea cu zisa,
Cu toate câte sînt într-însa,
Luni le-o început,
Marţi le-o împlinit,
Miercuri le-o-mpodobit:
Câmpul cu florile,
Dealurile cu viorelele,
Cerul cu stelele,
Soarele şi luna,
Pe care le vedem întotdeauna.
Joi l-a făcut Dumnezeu pe Adam,
Cu trup din pământ,
Cu suflet din Duhul Sfânt,
Cu sângele din mare,
Cu frumuseţea din soare,
După chipul şi asemănarea
Sfinţiei sale!
Vineri a făcut mările şi oceanele
Şi toate vieţuitoarele,
Din care multe sînt de folos omului,
Multe nu.
Sâmbătă s-a urcat în'naltu cerului
Şi-a privit pe faţa pământului
Şi mult s-a minunat
De ceea ce-a creat;
Apoi a stat
Şi a cugetat
Şi-a spus:
Cum nu se poate pomii fără poame,
Aşa nici pământul fără oameni.
Atunci Dumnezău s-a gândit
Să-i facă strămoşului Adam soţie,
Că mai bine ar fi să-i fie.
S-a gândit să-i ieie din tălpi,
Dar femeia avea să fie prea-naltă
Şi nu i-ar fi fost de folos bărbatului;
Să-i ieie din cap,
Va fi prea deşteaptă
Şi nu-i va fi supusă bărbatului,
S-a gândit să-i ieie dintr-o coastă
Ca s-o facă pe Eva,
Strămoaşa noastră,
Să-i fie de soaţă.
Dumnezău, ca cel ce poate,
Care le-a făcut pe toate,
S-a apucat
Şi pe strămoşul nostru Adam
Într-un somn greu l-a cufundat,
De dânsul s-a alăturat
Şi o coastă din stânga i-a luat,
Făcându-i din ea soţie
Şi pe lume veselie.
Când Adam s-a deşteptat,
Prin rai fuga a plecat,
Pe Dumnezău l-a căutat
Şi cu glas mare a strigat!
– Ce este aceasta, Doamne?
Dumnezău l-a mângâiat;
– Nu te-nspăimânta, Adame,
Căci aceasta este
Trup din trupul tău,
Sânge din sângele tău,
Carne din carnea ta
Şi se va închina ţie
De soţie.

Scanned with OKEN Scanner

Și amândoi o să trăiți
Și o să vă înmulțiți
Ca nisipul mării,
Ca mușchiul verii,
Ca iarba pământului,
Ca florile câmpului.
Mulți și mulți trăiră
Și se înmulțiră
Și așa, din viță-n viță
Și din sămânță în sămânță
S-a ajuns până la
Aceste tinere mlădiță,
Care stau cu genunchile plecate,
Cu fețele roșinate
Și cer iertare de păcate.
Se roagă cu smerenie,
Să le dați blagoslovenie,
Se roagă cu plecăciune,
Să le dați iertăciune,
Căci din copilăria lor
Multe v-or fi greșit,
De aceea, dumneavoastră,
Cinstiți părinți,
Care de Dumnezău sînteți orânduiți,
Toate la o parte să le lăsați,
Să-i iertați
Și să-i binecuvântați;
Căci binecuvântarea părinților
Întărește casele fiilor,
Iar blestemul părinților
Risipește casele fiilor.
Stați și-i iertați,
Și-i binecuvântați,
Precum a binecuvântat Dumnezău
Pe Adam,
Adam pe Eva,
Eva pe Isac,
Isac pe Irimia.
Căci începutul nu-i de la ei,
Ci de la cei doisp'ci arhierei
Care cărau apă
Din deal în vale,
Să ude toiagul lui Avram, proorocul,
Fiind uscat de nouăzeci și nouă de ani!
L-au udat și l-au îngrijit
Până a înverzit
Și a odrăslit.
Acum să zâcem cu toții noroc!
Cini n-a zâci noroc,
Sî-l punim într-un poloboc
Și sî-l dăm la vali, hodorog,
Pânî a zâci și el noroc!
Ș-apoi să zâcem cu toții amin!
Cine n-a zâce amin,
Să-l tragem într-un spin,
Ca să zâcă și el amin!
Da dicât sî-l tragem
Într-un spin
Sau să-l punem într-un poloboc,
Mai bine să strâgăm într-un glas:
Noorooooc!
Să dea Dumnezeu!

Buhoci – Bacău
Inf. Petru N. Butacu, 67
(Înregistrare mg. făcută la 4 februarie 2000)
Culeg. I.H.C.

109

– Bună dimineața,
Bună dimineața
Și bine v-am găsit!
Cinstiți gospodari
Mici și mari
Bună dimineața
La toată suflarea
Și toată adunarea
Care se găsește aici!
Dar mai cu seamă,
Bună dimineața
Socri mici și socri mari,
Cei dintâi gospodari!
Ascultați câteva cuvinte
De rugăminte
Din partea fiilor

Scanned with OKEN Scanner

Dumneavoastră,
Domnul mire
Şi domnişoara mireasă!
Ei vă roagă să-i iertaţi
Şi să-i binecuvântaţi,
Ei cer iertarea părinţilor
Pe pământ
Şi binecuvântarea
Şi blagoslovenia
Domnului Sfânt!
Că nu-i începutul
De la aceşti doi tineri
Şi nici de la noi,
Ci-i începutul de la Adam
Şi de la strămoaşa Eva!
Căci Dumnezău Sfântul,
Cân a făcut cerul şi pământul,
Nu le-a făcut nici cu sapa,
Nici cu lopata,
Le-a făcut numai cu zâsa
Cu toate câte sînt într-însa!
L-o făcut Dumnezău
Pi strămoşul nostru Adam,
Cu trupul din lut,
C-aşa Dumnezău a vrut,
Cu sufletul din Duhul Sfânt,
Cu frumuseţea din soare,
După chipul şi asemănarea
Sfinţiei sale!
Dar strămoşul nostru Adam
Di trăit, trăie,
Di vieţuit, vieţuie,
Da di-nflorit, nu-nflore,
Di rodit nu rode,
Nici lumea n-o spore.
S-o gândit atunci
Domnul Sfânt,
Ca să nu fie Adam
Singur pe pământ,
Să-i facă o soţie,
Ca împreună să trăiască,
Să înflorească,
Să rodească,
Lumea s-o sporească
Şi pământul să-l stăpânească!
I-o dat Dumnezău lui Adam
Un somn greu,
I-o luat o coastă
Din stânga sa
Şi-o făcut-o
Pe strămoaşa noastră Eva.
Adam din somn când s-a sculat,
Cu mâna de coastă s-a apucat,
Pe Eva a aflat
Şi tare s-a înspăimântat
Şi de Dumnezău a întrebat:
– Ce este aceasta Doamne?
Dumnezău i-a răspuns:
– Adame, Adame,
Nu te întrista,
Nu te-nspăimânta,
Că aceasta este Eva
Şi va fi soţia ta!
De azi înainte
Veţi fi amândoi un trup,
C-aşa Dumnezău a vrut!
Împreună veţi trăi,
Veţi înflori
Şi veţi rodi
Ca iarba câmpului,
Ca frunza codrului
Şi ca nisipul mării.
De atunci ne tragem şi noi,
Tot doi câte doi,
Din neam în neam,
Din sămânţa lui Adam,
Şi din viţă-n viţă,
Până la aceste
Tinere mlădiţe,
Care stau smerite,
Cu genunchile plecate,
Cu feţele ruşinate
Şi cer iertare de păcate,
Se roagă cu plecăciune,

Scanned with OKEN Scanner

Să le dați iertăciune,
Căci nu-s copii pe lume
Să se nască,
Să crească
Și la părinți să nu greșească.
De aceea dumneavoastră,
Cinstiți părinți,
Care de Dumnezău
Sînteți orînduiți,
Fiți buni și-i iertați
Și să-i binecuvîntați,
Căci binecuvîntarea părinților
Întărește casele fiilor,
Iar blestemul părinților
Risipește casele fiilor!
Și noi din gură zicem așa:
Ca Dumnezău să-i miluiască
Și să le dăruiască
Mană cerească!
Cirezi de boi,
Turme de oi,
Coșare cu păpușoi,
Iar când om merge la ei
Să ne ungem gura și noi.
Să zicem cu toții amin, amin,
Iar la stolnic un pahar de vin
Și o năframă de in.
Poate să fie și de mătasă,
Numai să fie de aici din casă
De la cinstita mireasă.
Iertați-i
Binecuvîntați-i
Întru mulți ani să trăiască
Și lumea s-o sporească!

Horgești – Bacău
Inf. Anton E. Pătrășcanu, 76
(Înregistrare mg. făcută la 30 august 1996)
Culeg. I.H.C.

110

– Heei, da bună ziua!
– Bună ziua!
– Domnilor socri mari,
Domnilor nuni mari,
Neamuri, prieteni și vecini,
Toți care sînteți pe lîngă miri,
Cinstită adunare,
De la mic și pân' la mare!
Domnule socru mare,
Cu ajutorul și bunătatea
Lui Dumnezeu,
A sosit timpul să vă bucurați.
Iat-o, în fața dumneavoastră,
Pe domnișoara mireasă,
Fiica dumneavoastră,
Frumoasă ca o floare,
Care, pentru dînsa, este
Cea mai frumoasă zi de sărbătoare.
Iar noi vă aducem o frumoasă veste,
Că ea de dumneavoastră se despărțește,
Cu al ei soț se însoțește
Și spre o viață nouă pornește.
Ei vor porni voioși, cu bucurie,
La a lor sfântă cununie.
Unde preotul, cu jurămîntul,
Le va face legămîntul.
Deci ei vor făgădui
Că împreună vor trăi
Și în veci de veci
Nu se vor mai despărți!
Așa le urez și eu
Și așa să le ajute bunul Dumnezeu;
Iar înainte de plecare,
Să strigăm cu toții tare,
După cum am spus și eu:
Noroc să le dea Dumnezeu!
Și iarăși, înainte de plecare,
Domnule socru mare,
Ei cer de la dumneavoastră iertare.
Sînteți de acord?
– Da!
– Heei, da iară bună ziua, bună ziua,
Domnilor socri mari,
Domnilor nuni mari,

Scanned with OKEN Scanner

Neamuri, prieteni şi gloate,
Care sînteţi aici adunate,
Vă aducem o tristă veste,
Precum că a noastră împărătească,
Domnişoara mireasă,
De părinţi se despărţeşte,
Cu al ei soţ se însoţeşte
Şi spre o viaţă nouă porneşte.
Căci Dumnezeu aşa a voit
Şi aşa a orânduit,
Ca feciorul şi fecioara
Să pornească,
Soţ cu soţ să se unească,
Pe părinţi să-i părăsească
Şi împreună să trăiască.
Dumnezeu îi va binecuvânta
Şi ei foarte tare se vor bucura;
Ei copii vor avea
Şi la Dumnezeu se vor înturna,
Bunici vă veţi numi
Şi tare bine va fi.
Domnilor socri mari,
Faceţi bine,
Veniţi mai aproape de mine
Şi luaţi tinerii cu plecăciune
Pentru iertăciune.
Heei, da ia staţi fraţi
Şi m-ascultaţi
Cinstiţi nuntaşi,
Împrejuraşi,
Care aici sînteţi veniţi,
Şi blagosloviţi părinţi!
Am acum sî vă vorbesc
Un cuvânt sfânt şi dumnezeiesc,
Adică, am să vă spun cuvântu,
De când a făcut Dumnezeu Sfântu
Ceru şi pământu
Şi celelalte toate de-a rându.
Fraţilor iubiţi,
După cum ştiţi
Şi aţi auzit,
Iar alţii prin cărţi aţi citit,
Luni a făcut Dumezeu Sfântu
Ceru şi pământu,
Marţi, soarele, lună şi stele,
La care ne uităm şi noi la ele,
Miercuri a făcut toate ostroavele,
Mările, oceanele
Şi toate râurile de pe faţa pământului,
Joi o-mpodobit pământu
Cu munţi înalţi,
Îmbrăcaţi cu brazi,
Câmpii întinse,
Văi necuprinse,
Livezi cu pomi roditori,
Care ne sînt de mare agiutori,
Vineri a făcut tot felul de animale,
Unele le avem,
Iar altele le întâlnim în cale,
Sâmbătă, Dumnezeu la cer
S-a înălţat,
Pe pământ s-a uitat
Şi a cuvântat:
Aşa cum nu se poate
Pomi făr' de poame,
Aşa nu se poate nici pământu
Fără de oameni.
S-a gândit atunci
Să-l facă pe om,
Cu trupul din lut,
Cu oase din piatră,
Cu sângele din mare,
Cu frumuseţea din soare,
După chipul şi asemănarea
Sfinţiei sale.
Aşa s-a gândit
Şi îndată l-a zidit,
După al Sfinţiei sale plan,
Şi îi dete numele Adam.
Îi mai dete-n mână un toiag,
Cu verdeaţă-mpodobit,
Cu flori înflorit,
Iar în vârf cu două nuieluşe de alun
Şi i-a spus:

Scanned with OKEN Scanner

– Adame, Adame,
Primește acest toiag,
Ca să viețuiești cu drag
Și orice îți va lipsi,
Tu prin el vei dobândi.
Și așa a trăit
Și a viețuit
Strămoșul nostru Adam
Timp de 55 de ani,
Până ce toiagul s-a vestejit,
Iar când toiagul s-a vestejit,
Strămoșul nostru Adam
La Dumnezeu s-a gândit,
Adică lui Dumnezeu s-a rugat,
Dumenzeu ruga i-a ascultat
Și i-a spus:
– Adame, Adame,
Toiagul vestejit de va fi,
Înfipt în pământ va înverzi,
Toți pomii vor înflori
Și vor rodi.
Tu un somn greu vei dormi,
Iar eu o soție îți voi dărui.
Adică trup din trupul tău,
Sânge din sângele tău,
Carne din carnea ta,
Îți voi face perechea ta.
Și Dumnezeu a suflat,
Somn greu lui Adam i-a dat,
Adam a adormit
Și Dumnezeu s-a gândit
Cum s-o facî
Și cum s-o zideascî.
S-o facî din creștet?
Va fi prea înaltă
Și nu va fi supusă bărbatului;
S-o facă din picior?
Va fi prea mică
Și nu va fi de spor
Și de ajutor!
S-a gândit s-o facă
Din a treia coastă,
Ca să-i fie potrivită
Bărbatului de nevastă.
Scoase a treia coastă,
Suflă peste dânsa
Și făcu al doilea trup,
După cum Dumnezeu a vrut,
Și-i dete numele de Eva,
Strămoașa noastră.
Atunci strămoșul nostru Adam
Din greu somn s-a sculat
Și foarte tare s-a înspăimântat
De coaste s-a apucat,
Rău s-a văicărat
Și pe Dumnezeu l-a întrebat:
– Doamne, Dumnezeul meu,
Ce este cu mine,
Ce mi s-a întâmplat?
– Nu te teme Adame,
Nu te înspăimânta,
Că aceasta este perechea ta,
Trup din trupul tău,
Sânge din sângele tău,
Carne din carnea ta,
Și se va chema
Eva, soția ta,
Asta este soața ta!
Veți trăi,
Veți viețui,
Prin rai vă veți plimba,
Din toți pomii veți mânca,
Dar din unul nici nu veți gusta,
Căci aceasta este porunca mea.
Dar strămoșii noștri,
Adam și Eva,
De glasul sfânt n-au ascultat
Și din acel pom au mâncat
Și Dumnezeu foarte tare
Pe ei s-a supărat
Și cu o sabie de foc
Afară din rai i-a dat
Și le-a spus:
– Adame și Evă,

Scanned with OKEN Scanner

Ascultaţi ce vă spun eu,
De astăzi înainte
Veţi munci din greu
Şi cu sudoarea frunţii
Vă veţi câştiga pâinea
De toate zilele.
Iar tu Evă, vei fi muiere,
Vei naşte prunci în durere
Şi veţi trăi aşa
Din viţă-n viţă
Până la a nouălea sămânţă.
Deci împreună să trăiţi,
Pământul să-l stăpâniţi
Şi de pe el să vă hrăniţi.
Şi de-nmulţit să vă-nmulţiţi
Ca iarba pământului,
Ca florile câmpului,
Ca păsările codrului
Şi ca nisipul mării.
Aşa au trăit,
Au vieţuit,
Pământul l-au stăpânit
Şi de pe el s-au hrănit.
Şi aşa au trecut
Neam de neam
Şi viţă de viţă
Până s-a ajuns
La aceste două tinere mlădiţe,
Care în faţa dumneavoastră
Au îngenuncheat,
Cu capul plecat,
Cu capetele plecate,
Pe feţe lacrimi vărsate
Şi cer iertare de păcate;
Se roagă să-i iertaţi
Şi să-i binecuvântaţi;
Domnilor socri mari,
Vă rog să-i iertaţi
Şi să-i binecuvântaţi,
Şi să nu uitaţi
Că iertarea părinţilor
Întăreşte casa fiilor,
Iar blestemul părinţilor
Risipeşte casa fiilor,
Fie cu temelia de piatră,
Risipeşte casa toată,
Fie cu temelia de os,
O risipeşte de sus şi până jos!
De aceea, domnilor socri mari,
Toate-n pământ să le lăsaţi
Şi fiii să vi-i iertaţi
Şi să-i binecuvântaţi,
Aşa cum l-a binecuvântat
Dumnezeu pe Adam,
Adam pe Avram,
Avram pe cei doisprezece arhierei,
Cu care vom striga şi noi,
Împreună cu ei,
Sănătate şi noroc
La aceşti doi tinerei.
Cine nu va spune noroc,
Îl vom pune-ntr-un poloboc
Şi la vale, hodorog.
Dar ca să scăpăm
De acest chin,
Să strigăm din plin:
Noroc să le dea Dumnezeu!
Amin!

Prăjeşti – Bacău
Inf. Petru I. Jicu, 62
(Înregistrare mg. făcută la 3 februarie 2000)
Culeg. I.H.C

111

– Buna vremi, buna vremi,
Cinstiţ domnilor nuni mari,
Mai cu direct la dumneavoastrî,
Domnilor socri mari!
Aceşti doi tineri,
Cari stau cu genunchili plecati,
Cu feţâli ruşânati,
Sî roagă cu smerenie
Sî li daţ blagoslovenie.
Iar dumneavoastrî,

Scanned with OKEN Scanner

Cinstiț părinț,
Cari di Dumnezău
Sînteț rânduiț,
Sî-i iertaț
Şî sî-i binecuvântaț,
După cum Dumnezău a binecuvântat:
Ziua-ntăi a făcut
Ceru şî pământu,
Ziua a doua a făcut
Soarele şi luna,
Ziua a treia a făcut
Pi strămoşu nostru Adam,
Cu trup din lut,
Cu oasî din piatrî,
Cu sângi din Marea Roşî,
Trup, chip şi asamanare
A Sfinției Sale!
Tot aşa a divinit vremea
Şi la aceşti doi tineri,
Cari stau cu genunchili plecati
Şi cu feţâli ruşânati,
Şî sî roagă cu smerenie,
Sî li daț blagoslovenie.
Iar dumneavoastrî,
Cinstiț părinț,
Cari di Dumnezău
Sînteț rânduiț,
Sî-i iertaț
Şî sî-i binecuvântaț!
Şi-a văzut Dumnezeu
Cî un om singur pe pământ,
Nu e bine de trăit,
I-a dat somn lui Adam
Şi-o luat din stânga lui o coastî
Şi-o făcut-o pe Eva,
Strămoaşa noastrî.
Adam, sculându-se din somn,
S-a înspăimântat şi-o zis:
– Ci esti aceasta, Doamni?
– Adami, nu ti-nspăimânta,
Căci este din carnea ta,
Din oasâli tali,
Deci îți va deveni ție soție.
Tot aşa a divinit vremea
Şi la aceşti doi tiniri,
Cari stau cu genunchili plecati,
Şi cu feţâli ruşânati,
Şî sî roagă cu smerenie,
Sî li daț blagoslovenie;
Iar dumneavoastrî,
Cinstiț părinț,
Cari di Dumnezău sînteț rânduiț,
Sî-i iertaț,
Sî-i binecuvântaț!
După cum Dumnezău
A binecuvântat pi Aron,
Di i-o-nverzit toiagu în mâna lui,
Fiind uscat di 99 di ani!
Şi-a-nflorit cununiili-n cap
Cilor 99 di patriarhi!
Tot aşa şî dumneavoastrî,
Cinstiț părinț,
Sî-i iertaț,
Şî sî-i binicuvântați;
Căci iertarea părinților
Întăreşte casa fiilor,
Iar blestemu părinților
Risâpeşti casa fiilor,
De-ar fi din zâd, din piatră,
Sî risâpeşti până-n talpî.
Ş-acuma amin, amin,
Cu douî paharî di vin
Di la domnu miri,
Sî-i fie viața diplin.
Ş-o naframî di matasî
Di la domnişoara mireasî,
Sî-i fie viața chefoasî
Şî frumoasî!
– Dragi tiniri vă sculaț,
Mânili părinților sărutaț,
Drum spri sfânta cununie
Vă luaț!
Sî vă fie de bine,
Domnilor socri mari,

Scanned with OKEN Scanner

Domnilor nuni mari,
Început bun
Şî sfârşât bun,
Păharî plini,
Şî cuvinti buni!

Bodeasa – Botoşani. Mg. 449, I, 4
Inf. Haralambie V. Vartolomei, 46
Culeg. I.H.C. (1981)

112

– Cinstiţi nuni mari,
Cinstiţi socri mari,
Ascultaţi puţânili cuvinti
Di rugăminti.
Cinstiţi nuntaşi, împregiuraşi,
Ci staţi cu toţii adunaţi
Şi dumneavoastrî
Milostiviţi părinţi,
Stau aceşti doi fii
Ai dumneavoastrî,
Cu feţâli închinati,
Cu lacrimi varsati,
Ca dumneavoastrî,
Milostiviţi părinţi,
Di la inimî sî vă-nduraţi,
Fiii sî vî-i iertaţi,
Di la inimî smeriţi,
Fiii sî vi-i blagosloviţi,
Căci sî nu crediţi
Cî esti începutu di la fiii
Dumilorvoastri,
Ci esti începutu
Di la moşu nostru Adam,
Şî strămoaşa noastrî Eva!
Cî marili şî puternicu
Dumnezău Sfântu
O făcut ceriu şî pământu
Numa cu cuvântu,
Marea – cu zâsa,
Cu toati câti sînt într-însa,
Raiu la răsărit,
Diosăbit de-acest pământ;
Pământu, cum l-o făcut,
L-o şî-mpodobit
Cu pomi înfloriţi,
Cu păsări frumoase,
Păsări cari fiicari trag
La cuibu său.
Ceriu, cum l-o făcut,
L-o şî-mpodobit
Cu steli mărunţăli
Cu schimbări di vremi,
Cu soarili, cu luna,
Cari privim noi acuma
Şî-ntotdeauna.
Dar marili
Şî puternicu Dumnezău,
S-a gândit că nu e bine
Ca pământu să fie pustiu;
Şî o luat lut
Din mijlocul raiului,
Din grăsimea pământului
Şî l-o zidit
Pi moşu nostru Adam:
Cu oasâli din piatrî,
Cu sângili din apă,
Cu-auzul din vânt,
Cu duhu din Duhul Sfânt!
Apoi o suflat cu duhu
Şî o înviat Adam cu trupu.
Iar marili
Şî puternicu Dumnezeu
S-o gândit că nu e bine
Ca omu să fie singur
Pi faţa pământului;
Şî i-o dat lui Adam
Un somn lung,
Di opt zâli şi opt nopţi,
Şî îmbla sî-i iei
Din tălpili picioarelor,
Şî n-a vroit
Cî ave sî fie femeie
Pre slabî di firi;
A-mbalt sî iei

Scanned with OKEN Scanner

Din coasta dreaptî,
Şi n-a vroit,
Ca sî nu fie femeia
Mai mari ca barbatu;
A luat din a treia coastî,
Di la stânga,
Şi a zidit
Pi strămoaşa noastrî Eva:
Cu auzu din vânt,
Cu duhu din Duhul Sfânt,
Cu frumuşăţa de la soare,
Ş-a suflat cu duhu
Ş-a-nviat pe Eva cu trupu
Ş-a zis:
– Adame, Adame,
Scoală, nu dormi,
Că ţ-am făcut ţie rob,
Să se cheme soţ,
De la-nceput până la sfârşit!
Dar Adam s-a sculat şi-a zis:
– Adivarat esti, Doamne!
Iatî, aşa ni tragim,
Viţî din viţî,
Sămânţî din sămânţî,
Pân-a vinit vremea
La acestea două mlădiţî,
Le-a vinit vremea di căsătorit,
Ca şi pomilor di-nflorit;
Şî stau în faţa dunilorvoastri,
Milostiviţi părinţi,
Şî sî roagî cu smerenie,
Sî li daţi blagoslovenie!
Căci dumneavoastrî,
Milostiviţi părinţi,
Ştiţi prea bine
Cî blagoslovenia părinţilor
Întăreşte casâli fiilor,
Faci cârduri di oi,
Pluguri di boi,
Haznăli din bani
Şî timilii noi!
Da blăstămul părinţilor
Răsâpeşti casâli fiilor,
Fie timilia cât di-naltî
O râsâpă până-n talpî toatî,
Fie timilie di os,
Li râsâpă di sus şî pînă jos!
Iartaţî-i!
Cinstiţi nuntaşi, împrijuraţi,
La aceastî cinstitî nuntî adunaţi,
Zâciţi cu tăţî:
Amin, Amin!
Şi mie-on pahar di vin
Ş-o batistî di in
Sî-ni şterg musteţili di vin,
Dacî n-a fi una di in,
Macar una di cadama,
Chiar de n-om pute-o purta,
Om pune-o-n carî mocăneşti,
Ş-om duce-o la Bucureşti,
C-acolo sînt negoaţî turceşti,
Nu ca la noi la Cristeşti
Şî la Coşula-ntotdeauna.
Dacî n-a ci di cadama,
Macar una di buci,
Sî-ni şterg nasu di muci;
Şî di la domnişoara mireasî
O naframî di matasî,
S-o duc şî eu la băbuc-acasî!
Da ni-ţi da,
Da nu ni-ţi da,
Tot Cojocaru m-a chema,
M-oi ştergi şî eu pi la nas
Cu mânica sumanului,
C-aşa-i treaba ţaranului!

Cristeşti – Botoşani. Mg. 5, II, 52
Inf. Vasile C. Cojocaru, 50
Culeg. I.H.C. (1968)

113

(*Puneu patru scauni, ca sî steie patru socri, gios aşterneu un covor, socrii aveu câte-o pernî pi braţî, ca băieţî – nirili şi nireasa – sî pleci capu acolu, câte-o*

Scanned with OKEN Scanner

pernî aveu sub genunchi... Ş-apui mama cu fata aducé o tavî cu doauî paharî cu rachiu sau cu vin şî o batistî pintru vornic, şî sî-ncepé iertăciunea).

– Ascultaţ dumeavoastrî,
Cinstiţ meseni,
Cinstiţ nuni mari,
Cinstiţ socri mari,
Puţâni cuvinti
Di rugăminti,
Ce sî roagî fiul
Şî fiica dumeavoastrî,
Sî roagî cu plecăciuni,
Sî li daţi iertăciuni,
Sî roagî cu smerenie,
Ca sî li daţ bagaslovenie.
Cî marili şî puternicul Dumnezău
Luni, întăia zî,
A făcut ceriu
Şî pământu
Şî edenu,
Adica raiu,
Marţ l-a-mpodobit cu stelili
Şî luceferii,
Şî cu toati fiarâli,
Marea, cu toate ce este-ntr-însa,
Miercuri l-au împodobit
Cu soarele şi luna,
Iar joi a făcut Dumnezeu
Pe strămoşu nostru Adam,
Cu trupu din lut,
Oasâli din piatrî,
Cu sângili din mari,
Cu frumuseţa din soari,
Dupa chip şî asamanarea
Sfinţâiei Sale!
Şi văzând Dumnezău
Cî nu esti bini
Sî locuiască un om singur
Pe pământul acesta,
I-a dat somn
Strămoşului nostru Adam
Şi l-au adormit,
Şi i-au rupt o coastî
Din stânga sa
Şi-o făcut pe strămoaşa Eva,
Luând după chip
Şi asemănarea sa.
Sculându-sî Adam din somn
Şi văzând pe strămoaşa Eva,
Lângă dânsu,
S-a înspăimântat
Şi-a strigat cu glas mare:
– Ci esti aceasta, Doamne?
Iar Domnul i-a răspuns:
– Nu ti-nspăimânta, Adami,
Că aceasta esti din oasâli tali
Şi carne din carnea ta,
Se cheamă ţie soţie
Şi veţi fi amândoi un trup.
Şi Domnul i-a bagaslovit
Ca sî sî-nmulţască,
Ca stelili ceriului,
Ca iarba pământului,
Ca florile codrului,
Ca năsâpul mării.
Mulţi şi mulţi au crescut
Şi s-au înmulţit
Ca stelili ceriului,
Ca iarba pământului,
Ca florile codrului,
Ca năsipul mării
Pân-o vinit vremea
Şi la aceşti doi tineri,
Ci şăd cu genunchili plecati
Şî cu feţâli ruşânati;
Dumneavoastrî sî roagî cu smerenie,
Sî li daţ bagaslovenie,
Sî roagî cu plecăciuni,
Ca sî li daţ iertăciuni,
Sî-i iertaţ,
Sî-i binicuvântaţ,
Precum a binecuvântat

Scanned with OKEN Scanner

Dumnezeu pe Aron
De i-a înfrunzit toiagu lui,
Uscat fiind
Di noauîzăci şî noauî di ani,
Precum a binecuvântat Dumnezeu
Pe cei doisprâzăci patriarhi
De le-a înflorit cununile
Pe capul lor.
Iar dumeavoastrî,
Cinstiț părinț,
Cari sînteț di la Dumnezău rânduiț,
Sî-i iertaț,
Şî sî-i binicuvântaț,
Cî binicuvântarea părinților
Întăreşti casâli fiilor,
Iar blăstămul părinților
Râsâpeşti casâli fiilor,
Cî Dumnezău aşa a voit,
Ca ficioru şî ficioara
Va lăsa pi tatu său
Şî pi mama sa
Şî sî va lipi di fimeia sa
Şî vor fi amândoi un trup.
Di la nunu cel mari
On bacşâş mari,
Di la cinstita mireasî
O batistî frumoasî
Di matasî,
Ş-on pahar cu vin,
C-aşai di la Hristos,
Amin!

Tocileni – Botoşani. Mg. 675, I, 27
Inf. Vasile I. Huc, 81
Culeg. S.C. şi I.H.C. (1989)

114

– Ascultaț, dumneavoastră,
Cinstiți mesaşi,
Cinstiți nuni mari,
Cinstiți socri mari,
Puținele cuvinte
De rugăminte.
Se roagă fiica dumneavoastră,
Cu plecăciune,
Se roagă cu smerenie,
Ca să-i daț blagoslovenie,
Că marele
Şi puternicul Dumnezeu
Luni, întâia zi, a făcut cerul
Şi pământul
Şi edenul, adică raiul,
Marți l-a împodobit
Cu stele şi luceferi
Şi cu toate fiarele.
A făcut marea
Cu tot ce este într-însa.
Miercuri, l-a împodobit
Cu soarele şi cu luna.
Joi a făcut Dumnezeu
Pe strămoşul nostru Adam,
Cu trupul din lut,
Cu oasele din piatră,
Cu sângele din mare,
Cu frumusețea din soare,
După chipul
Şi asemănarea Sfinției sale.
Şî văzând Dumnezeu
Că nu este bine,
De-a locui omul singur,
Pe lumea aceasta,
I-a dat somn
Strămoşului nostru Adam
Şi l-a adormit
Şi i-a rupt coasta din stânga sa
Şi-au făcut pe strămoaşa Eva,
Luând chipul şi asemănarea sa.
Sculându-se Adam din somn
Şi văzând pe strămoaşa Eva
Lângă dânsul,
A strigat cu glas mare:
– Ce este aceasta, Doamne?
Domnul i-a răspuns:
– Nu te-nspăimânta, Adame,
Că aceasta este os

Scanned with OKEN Scanner

Din oasele tale
Şi carne din carnea ta
Şi se cheamă soţie
Şi veţi fi amândoi un trup
Pe care Domnul l-a blagoslovit
Ca să se înmulţească,
Ca stelele cerului
Ca iarba pământului,
Ca florile codrului,
Ca nisipul mării.
Mulţi şi multe crescură
Şi se înmulţiră
Ca stelele cerului,
Ca iarba pământului,
Ca florile codrului,
Pân-a venit vremea
Şi la aceşti doi tineri
Cari şăd cu genunchili plecate
Şi cu feţele ruşinate,
În faţa dumneavoastră.
Şi vă roagă cu plecăciune
Ca să le daţi iertăciune,
Să-i iertaţi,
Să-i binecuvântaţi,
Precum a binecuvântat
Dumnezeu pe Avram
De i-a înfrunzit toiagul lui,
Uscat de nouăzeci şi nouă de ani
Precum a binecuvântat
Şi pe cei doisprezece patriarhi,
De le-au înflorit cununile
Pe capul lor.
Dumneavoastră, cinstiţi părinţi,
Care sînteţi
De la Dumnezeu orânduiţi,
Să-i iertaţi, să-i binecuvântaţi,
Căci binecuvântarea părinţilor
Întăreşte casele fiilor,
Blestemele părinţilor
Risipesc casele fiilor.
Că Dumnezeu aşa a voit:
Că feciorul şi fecioara
Vor lăsa pe tatăl său
Şi pe mama sa
Şi se va lipi de femeia sa
Şi vor fi amândoi un trup.
Şi de la nunu mare,
Un bacşiş mare,
Şi de la cinstita mireasă
O basma de mătasă frumoasă
Şi un pahar cu vin
C-aşa-i de la Hristos, Amin!

Cotoroaia – Galaţi
Anexă-chestionar (1972)

115

Al nostru tânăr împărat
Şade cu capul plecat
Şi vă roagă să fie iertat.
Iar dumneavoastră,
Cinstiţi părinţi,
Di la Dumnezeu orânduiţi,
Vă rugăm ca să-i iertaţi,
Nicidecum să-i blestemaţi,
Că nu-i începutul de la noi,
Ci de la strămoşul nostru
Adam!
Ci-i începutul
De la Dumnezeu Sfântul,
Cari-a făcut cerul şi pământul
Şi pe noi pe toţi de-a rândul.
Dumnezeu a făcut cerul
Şi l-a-mpodobit
Cu sute şi mii de stele,
Mari şi mărunţele,
Luceferi şi soare,
A făcut şi apele curgătoare.
L-a făcut
Pi strămoşul nostru Adam
I-a dat faţă din soare,
Duh din duhul Sfinţiei Sale,
L-a întrupat,
L-a pus stăpân în rai
Şi i-a zis:

Scanned with OKEN Scanner

Prin tot raiul vei umbla,
Din toți pomii vei mânca
Numai din pomul oprit
Nu vei mânca!
Atunci s-a întâlnit
Cu Sfântul Petru
Și l-a întrebat:
– Cum ți-i Adame?
– Bine, dar mi-i urât singurel!
Atunci Petru
S-o dus la Dumnezeu
Și i-a spus:
– Doamne,
Lui Adam i-i urât singurel!
Dumnezeu a spus:
– O sî-i facim soție!
Și l-a adormit c-on vânt ușurel,
I-a luat
Din parte stâng-a triia coastî
Și-a făcut-o pe Eva,
Strămoașa noastră.
I-a întrupat,
I-a pus stăpâni în rai
Și le-a zis:
Pin tot raiul veți umbla,
Din toți pomii veți mânca,
Numai din pomul oprit
Nu veți mânca.
Într-o zi de dimineață,
S-a arătat un drum de aur,
Luminos,
Și-au luat-o pi el în jos.
Iar Satana, sî nu steie,
A-ndemnat-o pi fimeie,
Ca un măr din pom sî ieie
Și lui Adam ca să-i deie.
Iar Adam cân a gustat,
Pământul s-a cutremurat
Și Dumnezeu a și strigat:
– Ce-i făcut, Adame?
Iar ei s-au văzut amândoi goi.
Și-au găsit un brusture mare,
S-au învălit pi picioari
Și-au îngenunchiat
Cu fața la răsărit, zicând:
– Iartî-ni, Doamni, c-am greșit!
Di iertat,
Vei fi iertat,
Dar din rai ești alungat,
Pentru cî n-ai ascultat.
Iar tu, Evî,
Vei naști copii cu dureri,
Sî vă-nmulțiți ca iarba câmpului
Și ca nisipul mării!
Iar acești doi tineri
S-au unit ca sî trăiascî,
Patru pereți sî lipescî
Pi străini sî-i ocrotescî,
Pi flămînzi sî-i hrănescî,
Și la părinți sî li mulțumescî.
Iar jupâneasa mireasî
Sî ni dei-o batistî di matasî
Sau di in,
Ca sî ștergim mustățili di gin,
Pân-atunci,
Mai tragim
Cu mânica asta di cojoc
Sî vă deie Dumnezău Sfântu
Sănătate și noroc!
Și la socrii mari
Întru mulți ani!

Butea – Iași. Mg. 352, I, 7
Inf. Ionel A. Anti, 58
Culeg. L.B. (1979)

116

– Cinstiți socri, nun și nună,
Și câți stați aci-mpreună,
Eu vă rog, luați aminte
La vo câteva cuvinte,
Cari în cărț ni stau scrise
Și trebuie astăzi zise.
Când Dumnezău cu cuvântu
Făcu ceru și pământu ,

Scanned with OKEN Scanner

I-a dat podoabe măreţe
Şi destule frumuseţe,
Ceru-mpodobit cu soare
Şi cu stele lucitoare,
A văzduhului 'nălţime
Cu zburătoare mulţime,
Pământul şi apele toate
Cu peşti fără număr, gloate!
Ş-apui vrând sî i sî proslăvescî
Fapta cea dumnezăiascî,
Tinzând preasfânta lui mână
Zidi pe Adam din ţărână,
Cu cuvânt şî cu suflare
După a sa asemănare.
Şi văzând că nu e bine
Să fie omul de sine,
Somn lin trimise într-însu
Ş-adormind, veni la dânsu
Şi făcu dintr-a lui coastî
Pi Eva, strămoaşa noastrî.
Deci Adam, cân îşi deschisă ochii,
Privind la ea, zâsă:
Asta s-o numim femeie
Şi-mi va fi spre mângâiere
La trudă şi ostenele,
Că e din oasele mele.
Ş-aşa i-a blagoslovit Dumnezeu:
Să se-nmulţască,
Ca iarba pământului,
Ca stelili ceriului,
Ca nisipu mării!
Mai mulţi crescură
Şi se înmulţiră
Până s-a ajuns
Şi la aceşti doi fii
Ai dumneavoastră,
Care stau cu genunchile plecate,
Cu feţele ruşinate,
Se roagă cu smerenie
Sî li daţi blagoslovenie,
Sî roagî cu plecăciuni,
Ca sî li daţ iertăciuni.
Căci iertarea părinţâlor
Întăreşti casa fiilor,
Iar blăstămu părinţâlor
Răsâpeşti casa fiilor.
Amin, Amin,
Ş-on păhăruţ di vin,
Di la nunu cel mari
On bacşâş mari,
Di la cucoana mireasî
O basma frumoasî,
Fie şî di pânză,
Sî-mi şterg dinţî di brânză.
Mulţi ani!

Grajduri – Iaşi. Mg. 627, I, 4
Inf. Mihai Gr. Grigoraş, 68
Culeg. L.C. (1987)

117

– Buna sara, buna sara
Cinstiţi socri mari
Şî cinstiţi nuni mari!
Staţi şi ascultaţi
Puţânili cuvinte
Di rugăminte,
Cari di la Dumnezău Sfântul
Sînt alcătuite!
Iată ci sî roagî
Fiii dumneavoastrî,
Cu smerenie,
Sî li daţi blagoslovenie
Şî sî roagî cu plecăciune,
Ca sî li daţi iertăciune.
Căci marele
Şi puternicul Dumnezău
Luni, întâia zî,
O făcut ceriu şî pământu,
Marţi a făcut Dumnezău
Soarele şi luna,
Niercuri o făcut
Pi strămoşu nostru Adam,
Cu trupul din lut,
Cu oasâli din piatrî,

Scanned with OKEN Scanner

Cu sângili din mari,
Cu frumusețea din soari,
După chipul și asemănarea
Sfinției Sale!
Și văzând Dumnezău
Cî nu este bine a locui
Omul sângur în lumea aceasta,
Di dânsul s-a apropiat
Ș-o coastî din stânga i-a luat,
Făcându-i din ea soțâie
Și pe lume vesălie.
Iar Adam, cân s-a deșteptat,
Foarte rău s-a-nspăimântat
Și cu glas mare a strigat:
– Ce este aceasta Doamne?
Domnul i-a răspuns:
– Nu ti-nspăimânta Adami,
Cî aceasta esti os
Din oasâli tali,
Carni din carnea ta,
Sângi din sângili tău,
C-așa o vrut Dumnezău
Și sî va chema țâie soție.
Domnul i-a blagoslovit
Să se-nmulțească:
Ca stelele cerului,
Ca iarba pământului,
Ca florile câmpului,
Ca năsâpu mării!
Mulți și mulți crescură
Și se înmulțiră,
Pân' ce-a ajuns vremea
Și la acești doi tineri,
Cari stau cu genunchili lasati,
Cu capitili plecati,
Cu lacrimi pi obraz varsati,
Sî roagî la dumneavoastrî,
Cu smerenie,
Sî li dați blagoslovenie,
Sî roagî cu plecăciune,
Sî li dați iertăciune.
De aceea dumneavoastră,
Cinstiți părinți,
Cari di la Dumnezeu
Sînteți rânduiți,
Toati-n pământ sî lasați
Și fiii sî vi-i iertați!
Că iertarea părinților
Întărește casele fiilor,
Iar blestemul părinților
Risipește casâli fiilor,
Chiar de-ar fi de piatră,
S-ar risipi îndată,
Chiar de-ar fi de lut,
N-ar ține prea mult.
De aceea, cinstiți părinți,
Toate-n pământ sî lasați
Și fiii sî vi-i iertați!
– Dumnezeu să-i ierte!
– Dumneata, giupâneasî mireasî,
Plângi și suspinî,
Cî mergi în casî străinî
Și te-or mustra făr' di vinî
Și te-or bati făr' di milî;
Cî mila di la părinți
Multî vremi n-ai s-o uiți,
Da mila di la străini
Ca gardu di mărăcini,
Și mila di la barbat
Ca frunza di păr uscat,
Cân gândești
Cî ti umbrești,
Atuncia ti dogorești,
Cân gândești
Cî trăiești bini,
Atuncea îi vai di tini!
Ai o soacrî ca o toacî,
Intrî-n casî
Ca o coasî,
Ies-afarî
Ca o moarî,
Gura îi sloboadi parî!
Scremi și gemi,
Zâci cî nu poati-aduci

Scanned with OKEN Scanner

On braț di lemni
Șî mânâncî usturoi
Șî zâci c-a trăi tot cu voi.
Di la nunu cel mari
On bacșiș mari,
Di la cinstita mireasî
O basma frumoasî,
Di la domnu mire
Un pahar cu vin,
C-așa-i di la Hristos,
Amin!
Sî vă fie di bine
Șî să mă cinstiți și pe mine
Con păhărel di vin
Și c-o năfrămuți di in,
Ca sî pot zâci amin !

Pârcovaci – Iași. Mg. 172, I, 27
Inf. Ion C. Maticiuc, 72
Culeg. I.H.C. (1974)

118

– Ascultați frați și înțălegeți
Și știință vă culegeți,
Ascultați, luați aminte
La vro câtiva cuvinte,
Care prin cărți ne stau scrisă
Și trebuiesc astăz zisă.
Dumnezău cu cuvântu
Făcu ceru și pământu,
I-a dat podoabi măreți
Și destule frumuseți,
Ceru-mpodobit cu soari
Și cu steli lucitoari,
A văzduhului 'nălțime
Cu zburătoare mulțime,
Pământul umplut cu vite,
Cu feluri diosăbite,
Marea cu apele toate
Cu pești făr' de număr, gloate.
Vrând să i să prăslăvească
Fapta cea dumnezăiască,
Tinzând preasfânta sa mână
Zidi pe Adam din țărână,
Cu cuvânt și cu suflare
După a sa asemănare.
Și văzând că nu e bine
Să fie omu de sine,
Somn lin trimise-ntr-însu
Ș-adormind veni la dânsu
Și zâdi din a lui coastî
Pi Eva, strămoașa noastrî.
Deci Adam, cân își deschise ochii,
Privind la ea zise:
Asta s-o numim muiere
Și-mi va fi spre mângâiere
La trude și ostenele,
Căci e din oasâli mele.
De aceea fiii-acuma
Lasă și tată și muma,
Doi câte doi se adună,
Ca să trăiască împreună,
C-așa Dumnezău voiește
Ș-așa legea poruncește.
Cinstiț socri mari, acuma,
Acestor fii tată și mumă,
Vă poftesc, luați aminte
La vro câtiva cuvinte.
Știț că omu cât trăiește
Multe-n lume și greșăște,
Cu fapta și cu cuvântu
Și îl sufere pământu,
Nu se despică, nu crapă,
Ca să-l înece cu apă,
Soarele iar îi dă rază,
Îl rabdă și-l luminează,
Nu sî pomenești să-l ardî,
Ca di pi pământ sî-l piardî.
Iar Dumnezău, ca un tată,
Cu mila-i nimăsuratî,
Nu sî grăbești îndatî
Cum facim rău sî ni batî;
El ari multî răbdari
Șî sî-ntoarci cu-ndurari,
Sî cădem la pocăinți,

Scanned with OKEN Scanner

Sî-l rugăm cu umilinți.
De-aceea acuma dară
Aceşti fii îngenunchiară
Şi smeriți, cu plecăciune,
Vă cer astăz iertăciune.
Ca unii ce îi născurăți
Până-n vârstă îi crescurăți,
Chemați ca să-i întărească
Mila cea dumnezăiască.
Ştiți, precum se ştie,
Părinți au datorie
Ca pe fiii lor să-i crească
Până-n vrâsta bărăbătească,
Şî până la a lor mărime
Sufăr necazuri mulțime,
Precum mama cu-alăptatu,
Leganatu şî scaldatu,
Nopțâle cu nedormitu,
Zilele cu neticnitu
Şi altele de supărare,
Precum ştie fiecare.
Apoi ieşind din pruncie
Şi dând în copilărie,
Pe ficior îl ia tata,
Rămânând la mamă fata,
Tata pe fiu îl învață,
Cu sfaturi şi cu povață,
Cum să se îmbărbăteze,
Să muncească, să lucreze,
Cum să apuce unealta,
Barda, sfredelu şî dalta,
Cum una să priceapă
Şi cum alta să înceapă.
Precum fiul cu tata,
Aşa şi cu mama fata,
Şăzând cu ea împreunî,
Ca să-i dea creştere bună,
O învață cum să toarcă,
Să spele rufa, s-o stoarcă,
Cum să toarcă, cum să țasă
Pânză subțire şi deasă,
Cum să facă de mâncare
Şi altele în casă, câte are.
Apoi, după datorie,
O-nvață şi omenie,
Pe bătrâni cum să-i cinstească,
În lume cum să trăiască,
Cum să aibă purtare
Cu cel mic şi cu cel mare,
O învață în lege-a crede
Şi pe preut, cân îl vede,
Să i se scoale-nainte
Cu evlavie şi cu cinste
Ca la un păstor părinte
Ce slujeşte cele sfinte,
Că la botez, nuntă şi moarte
Fără preot nu se poate.
Stând mama şi-nvățând fata,
Precum şi pe fiul tata,
Din neajungerea minți
Mulț îşi năcăjăsc părinți,
Şî în aceea vremi
Li dau grozavi blesteme,
Iar vorba ră părinteascî
Îi urî dumnezăiascî,
Cari usucă, pârleşte,
Împrăştie, risipeşte.
De-aceea acum dară
Aceşti fii îngenunchiară
Şi smeriți, cu plecăciune
Vă cer astăzi iertăciune,
Să-i iertaț
Şi să-i binecuvântaț!
Precum şî Avram odatî,
Ca un părinti şî tatî
A dat binecuvântare
Lui Isac, cu îndurare,
Precum şi Isac iară,
Cu părintesca lui pară,
I-o dat binecuvântare
Lui Iacob, cu îndurare.
Cu dragostea-vă fierbinte
Ziceți acestea cuvinte:
Deie-vă Domnu sănătate

Scanned with OKEN Scanner

Şi zile îmbelşugate
Deie-vă stare şi avere,
Izvor de lapte şi miere,
Deie-vă bucate destule
Prin pivniţe şi pătule,
Să-şi verse Dumnezeu mila,
Dintr-un fir să vă dea kila!
Deie-vă prunci, ficiori şi fete,
Precum şi noauă ne dete,
Deie-vă inimă bună,
Să vă iubiţi împreună.
Aşa şi voi adunare,
Zâceţ această urare:
Să trăiască,
Să-nflorească, ca crinii,
Să-nverzească, ca maslinii.
Di la nunu cel mari
Un bacşâş mari,
Di la cinstita mireasî
O naframî frumoasî
Şi un pahar di vin,
C-aşa-i di la Hristos,
Amin!

Slobozia – Sireţel, Iaşi. Mg. 81, I, 12
Inf. Vasile N. Jardă, 75
Culeg. L.B. şi L.C. (1972)

119

– Ascultaţ dumneavoastrî,
Cinstiţ nuntaşi
Şi dumneavoastrî împrejuraşi
Puţânili cuvinti
Di rugăminti.
Luni, întâia zi,
A făcut Dumnezeu cerul
Şi pământul,
Numai cu cuvântul,
Marea şi toate ce sînt într-însa
Numai cu zâsa,
Cerul l-a împodobit cu stelele,
Soarele şi luna,
Pe care le privim întotdeauna,
Împreună cu cei patru luceferi străluciţi,
De Dumnezeu împodobiţi.
Luni a făcut Dumnezeu cerul,
Marţi pământul,
Miercuri dobitoacele
Joi le-a pus nume
Tutror din lume,
Vineri le-a aşezat pe pământ,
Sâmbătă pe Adam l-a zidit,
Iar duminică s-a odihnit.
Iar pe Adam, cân l-a zidit,
Din şasî părţi l-a făcut:
Cu trupul din lut,
Sufletul din Duhul Sfânt,
Oasâli din piatrî,
Sângili din mari,
Frumusăţa din soari,
Chipu di-nălţimea îngerilor,
Şi l-a făcut om deplin
Cu toate stihurile trupului,
Deosebite de ale sufletului,
Şi suflând Dumnezeu cu duhu
I-a-nviat şi trupu.
Şî văzând Dumnezeu cî nu-i bine
Ca omu sângur sî trăiascî
Şî pi pământ sî stăpâneascî,
I-a dat somn strămoşului nostru Adam
Şi l-a adormit,
Iar pe când Adam dormea,
A rupt o coastî din stânga sa
Şi-a făcut pe strămoaşa noastrî Eva,
Care să-i fie de soţie.
Sculându-sî Adam din somn
Şi văzând pi strămoaşa noastrî Eva
Lângî dânsu,
A strigat cu glas mari:
– Ci esti aceasta, Doamni?
Iar Domnul i-o răspuns:
– Nu ti-nspăimânta Adami,
Că acesta este trup din trupul tău,
Oase din oasele tale,
Sânge din sângele tău,

Scanned with OKEN Scanner

Se va numi ţie soţie
Şi veţi fi amândoi până-n veac.
Şi i-a blagoslovit Dumnezeu
Să crească
Şi să se înmulţească,
Ca stelele cerului,
Ca iarba pământului,
Ca nisipul mării
Şi ca frunzele codrului!
Mulţi mai mulţi crescură
Şi se înmulţiră
Până ce-a ajuns vremea
Şi la aceşti doi tineri,
Care stau cu genunchile plecate,
Cu feţele ruşinate,
Se roagă cu smerenie,
Ca să le daţ blagoslovenie,
Se roagă cu plecăciune,
Ca să le daţ iertăciune.
Să-i iertaţ,
Să-i binecuvântaţ
Precum a binecuvântat Dumnezeu pe Aron
De i-a înfrunzit toiagul în mână,
Fiind uscat de nouîzăşnoau di ani!
Acum, în al doilea rând,
Tot cu acest cuvânt,
Dumneavoastrî, cinstiţ părinţ,
Cari di la Dumnezău
Sînteţ orânduiţ,
Iertaţ pacatili fiilor,
Ca sî fie iertaţ di părinţ
Şî di Dumnezău blagosloviţ,
Căci binecuvântarea părinţilor
Întăreşte casele fiilor,
Iar blestemul părinţilor
Risipeşte casele fiilor.
Acum, în al treilea rând,
Tot cu acest cuvânt,
Dumneavoastrî, cinstiţ părinţ,
La nimic sî nu va gândiţ,
Toati-n pământ sî li lasaţ
Şî fiii sî vi-i iertaţ,
Tot ce-au greşât din mica copilărie
Până la ceasul di vesălie,
Căci nu este suflet de om să trăiască
Şi părinţilor să nu le greşască,
Căci de acum vor merge
La a lor casă,
La a lor masă,
Care de Dumnezeu este aleasă,
Dând săracilor şi lipsiţilor,
Pentru pacatele părinţilor,
Căci şi părinţî mult se trudesc,
Şi fiii de toate relele îi păzesc.
Acum de la nunu cel mare
Un bacşâş mare,
Iar de la cinstita mireasă
O batistă frumoasă
Ş-un păhărel cu vin,
C-aşa-i di la Cristos,
Amin!
Dac-aş fi un vornicel,
Pentru acest păhărel
Cu vin gălbior
Di la muntili păltior,
Di uni-i dalba copiliţî,
Cu mânicili pestriţî,
Cu scufia di matasă,
Lasî copila să fie foarti frumoasî!
Paci şi sanatati dumneavoastrî,
Cinstiţ nuni mari,
Dumneavoastrî socri mici şi mari
Şi dumneavoastrî nuntaşi!
Iar dumneata, coniţî mireasî,
Dupa cum te-o-nvrednicit Dumnezeu
Di eşti tânîrî şî frumoasî,
Să fii şî voioasî,
Căci de acum vei merge
La casa matale,
La barbatu matale,
După porunca Sfinţâiei Sale!
Să vă dăruiască Dumnezeu
Cele şasî daruri:
Tăria lui Samson,
Înţelepciunea lui Solomon,
Blândeţea lui David,

Scanned with OKEN Scanner

Bogăţia lui Iov
Roua cerului de sus
Şi rodnicia pământului de jos.
Sî vă mai dăruiascî Dumnezău
Încî alti patru daruri:
Coroana crăiascî,
Stima-mpărătească,
Curţi buni sî stăpâniţ,
Gazdi di oaspiţ sî fiţ,
Pe vrăjmaşi să-i dăruiţ.
Sî vă dăruiascî Dumnezău
Turmi di oi,
Coşare di păpuşoi,
Cred că vom primi şî noi,
Cirez di boi şî vaci,
Ca sî daţ şî la cii saraci,
Iar printre vaci
Să fie şi una ciută,
Ca dumitali, domnule mire,
Sî nu-ţ parî mireasa urâtî,
Ci întotdeauna plăcutî,
Iar printre boi,
Să fie şi unu ciut,
Ca dumitali, domnişoară mireasă,
Sî nu-ţ parî mirili urât,
Ci întotdeauna plăcut.
Sî-i dăruiascî Dumnezău
Cucoanii mirese
Cârduri de păsări, tot felul,
Ca să aibă cu ce se ocupa,
Şi pe toţi băieţî din sat a-i uita,
Iar cuconului miri
O bardî ş-un topor,
Ca sî uiti di amor!

Valea Lupului – Iaşi. Mg. 201, I, 19
Inf. Gheorghe V. Grapă, 56
Culeg. L.B. (1975)

120

– Ascultaţi, ascultaţi,
Cinstiţi nuni mari,
Cinstiţi socri mari,
Cinstite noroade
Şi gloate
Şi neamurile toate !
Şi dumneavoastră
Cinstiţi nuntaşi
Şi împrejuraşi
Şi iubiţii mei mahalagii!
Ascultaţi şi înţelegeţi
Şi ştiinţă vă culegeţi,
Ascultaţi, luaţi aminte
La vro patru-cinci cuvinte,
Care în cărţi stau scrise
Şi trebuiesc astăzi zise.
Ştiţi că Dumnezeu, cu cuvântu,
A făcut ceriu şî pământu,
Marea cu zâsa
Şi toate care sînt într-însa!
A-ntins ceriu ca o pieli
Şi l-a-mpodobit cu steli,
Cari dau raza şî eli.
Ş-a făcut şî sfânta luna
Ce se vedi-ntotdeauna
Şi soarele veşnic
Ce ne stă întotdeauna feşnic!
După acestea toate,
Ca un puternic ce poate,
Domnu sfânt a mai lăsat:
Pomi roditori,
Ape curgătoare,
Ca să bea toate păsărelele
Să-şi cânte glăsurelele!
Şi fiecare pom să-şi dea
Roada sa.
Că aşa a binecuvântat
Dumnezeu, Sfinţia Sa!
Şi văzând Dumnezeu
Că nu este bine
Pământul stăpânit,
Pe strămoşul nostru Adam
L-a zidit:
Cu trupu din lut,
Cu oasă din piatră,

Scanned with OKEN Scanner

Cu frumusăța din soari,
După chipu şî asamanarea
Sfinției Sale.
Şî l-a pus în rai
Ş-a stăpânit
Triizăci şî doi di ai!
Şi iarăşi văzând Dumnezeu
Că nu este bine
Să fie omu singur pe pământ,
A dat somn greu
Strămoşului nostru Adam
Şi-a rupt din a lui coastă
Ş-a zidit pi Eva,
Strămoaşa noastră.
Sculându-sî Adam din somn,
S-a spăimântat
Şî cu glas mari a strigat:
– Ce este asta, Doamne?
Domnu i-a răspuns:
– Adame, nu te spăimânta,
Că aceasta este
Trup din trapul tău,
Carne din carnea ta,
Şi se va chema ție soție
Şi veți fi amândoi un trup,
C-aşa Dumnezeu a vrut!
Atunci Adam
Pe Eva de mână lua,
La Dumnezeu mergea,
În genunchi cădea
Şi lui Dumnezeu se ruga:
– Doamne, Dumnezeul nostru,
Iartă-ne şi ne blagosloveşte!
Dumnezeu i-a iertat
Şi i-a blagoslovit,
Din gură zicând:
– Mergeți şi vă înmulțiți,
Mulți ca stelili cerului,
Ca iarba câmpului,
Ca nisipu mării!
Mulți şi mai mulți crescură
Şi se înmulțiră,
Din neam în neam,
Din norod în norod,
Până s-a umplut pământu tot!
Şi din viță-n viță,
Pân' ce-a ajuns vremea
La aceste două tinere mlădiță,
Care stau şi sughiță;
Stau cu genunchile plecate,
Cu fețile ruşinate,
Dumneavoastră vi se roagă
Să-i iertați
Şi să-i binecuvântați,
Căci binecuvântarea părinților
Întăreşte casâli fiilor,
Iar blestemul părinților
Risipeşte casâli fiilor;
De-ar fi temelia din piatră
S-ar risipi până-n talpă,
De-ar fi temelia din lut,
S-ar risipi până-n pământ.
Ascultați, nun şi nună,
Tată şi mumă
Şi toți care stați împreună:
Părinții au datoria
Pe copiii lor să-i crească
Pân' la vârsta bărbătească,
Şi până la a lor mărire
Sufăr păcate destule;
După cum ştiți,
Mamele cu legănatu şi scăldatu,
Nopțile cu nedormitu,
Zilele cu netihnitu,
Şi altele, cu suparare,
După cum le ştie fiecare.
Ieşind din pruncie
Şi dând în copilărie,
Tata pe fiu îl învață
Cum să muncească
Şi îl îmbărbătează
Ca în lume să trăiască.
Precum fiul cu tata,
Aşa şi cu mama fata;

Scanned with OKEN Scanner

Tot şezând cu dânsa-n casă,
O creştere bun-o învaţă,
Cum în casî ca sî ţasî
Pânzî subţiri şî groasî,
De-a mâncării cum sî facî
Şî altili, pi câti casa li ari.
Ş-o mai învaţî
Şî legea a credi,
Că pi preut cân îl vedi
Sî sî scoali dinainti,
Cu evlavie şi cu cinsti,
Ca la un păstor părinti,
Că slujeşte cele sfinti:
Că nuntă, botez, mort, cu toate,
Fără preot nu se poate.
Aşa stând şi învăţând multi,
Mulţi fii năcăjăsc părinţî
Şî ii într-aiasta vremi
Îi dau grozavi blestemi.
Deci dumneavoastră,
Cinstiţi părinţi,
Care sînteţi
Di la Dumnezău Sfântu
Orânduiţi,
Sî-i iertaţi
Şî sî-i binecuvântaţi
Precum a binecuvântat
Dumnezeu pe Adam,
Adam pi Eva,
Eva pi cei doisprăzăci patriarhi
Din Cana Galelei,
Di li s-a prifăcut apa-n vin
De-a ajuns şî la dumneavoastrî,
Socri mari,
Di vi-l închin!
– Tată şî mamă,
Vă rugărn pi dumneavoatrî
S-ascultaţi la ruga noastrî,
Că multe omu-n lume greşeşte
Şi Dumnezeu nu-l pedepseşte;
Dar dumneavoastrî,
Cari sînteţi cu mila nimăsuratî,
Nu uitaţi,
Cî Dumnezeu ne zice nouă,
De vreţi să vă iert vouă,
Iertaţi şi voi
Greşitului vostru,
După cum zice la Tatăl nostru!
Di la nunul cel mare
Un bacşâş mare
Şi di la cinstita mireasî
O naframî frumoasî, di matasî,
Şî un păhărel cu vin,
C-aşa-i di la Hristos,
Amin!

Dolješti – Neamţ. Mg. 2, II, 17
Inf. Const. Gh. Ghioc, 52
Culeg. S.C. şi I.H.C. (1968)

121

– Bună ziua
Şi bine v-am găsit
Cinstiţi părinţi,
De Dumnezeu orânduiţi!
Iată, acest tânăr
Al dumneavoastră
Stă cu genunchile plecate
Şi cere iertare de păcate,
Pentru greşelile toate,
Ştiute sau neştiute poate.
Se roagă cu plecăciune,
Să-i daţi iertăciune,
Iar dumneavoastră,
Ca părinţi ce vă aflaţi,
Să-l iertaţi
Şi să-l binecuvântaţi,
Să nu-l blestemaţi,
Căci blestemul părinţilor
Risipeşte casa fiilor,
După cum binecuvântarea părinţilor
Întăreşte casa fiilor,
Şi iată, aşa a lăsat Dumnezeu
Pe acest pământ,
De când este lumea

Scanned with OKEN Scanner

Și de când sînt,
Ca feciorul și fecioara
Să-și părăsească
Părinții și casa părintească,
Zicându-le:
Rămâi sănătoasă, mamă,
Rămâi sănătos, tată,
Eu îmi urmez a mea soartă,
Pe al meu tovarăș de viață,
Începând din această dimineață!
Să le urăm drum bun în viață,
Trai cu dulceață,
Iar noi să cinstim
Câteva păhărușe cu vin.
Ca să fie cheful deplin,
În veci amin!
Să trăiți socri mari,
Cu mirele dimpreună,
Să faceți chef și voie bună,
Iar tinerilor le dorim sănătate,
Belșug în toate
Și ce unește Dumnezeu cu voia sa,
Să rămână veșnic așa,
Omul să nu mai poată
Să despartă.
Vivat, muzica!

Gherăiești – Neamț
Inf. Jenică P. Ișloc, 70
(Înregistrare mg. făcută la 18 martie 2000)
Culeg. I.H.C.

122

– Ascultați, cinstiți nuntași
Și dumneavoastră împrejurași,
Care de la Dumnezeu
Sînteți lăsați
Și vă aflați aici adunați,
Puține cuvinte
De rugăminte,
Cuvinte bune
Spuse cu plecăciune,
Ca să luăm iertăciune.
Ascultați și dumneavoastră,
Cinstiți părinți,
Care de la Dumnezeu
Sînteți orânduiți,
Ca și codrii înverziți,
Ca și merii înfloriți,
Ca și pomii cei rodiți,
Care dau roada ramurilor
Din răcoarea rădăcinilor.
Și pe dumneavoastră
Dumnezeu să vă trăiască
Și cu duhul blândeții
Să vă blagoslovească,
Ca să vă uitați
Înspre fiii dumneavoastră,
Ce sînt aici de față,
Plecați și îngenunchiați.
Cu bunătate să-i primiți,
Cu duhul blândeții
Să-i blagosloviți,
Căci nu-i fiu ca să trăiască
Și părinților să nu le greșească,
Precum nici noi nu putem trăi
Și lui Dumnezeu a nu-i greși,
Că acești tineri
Vor merge la a lor casă
Și la a lor masă,
Care de Dumnezeu este aleasă
Și pentru ca acolo să trăiască
Și pe dumneavoastră
Să vă pomenească.
Că marele
Și puternicu Dumnezeu
Luni, întâia zi,
A făcut cerul și pământul,
Numai cu cuvântul,
Soarele și luna,
Pe care le vedem întotdeauna,
Marea și toate câte sînt într-însa,
Numai cu zâsa.
Câmpului
Dumnezeu i-a poruncit

Scanned with OKEN Scanner

Şi îndată a-nverzit,
L-a împodobit cu dealuri,
Cu munţi şi cu măgurele,
Ca să locuiască fiarele în ele,
Şi cu tot felul de pomi roditori,
Fiecăruia i-a dat
După sămânţa lor.
Iar după aceste toate,
Dumnezeu, ca cel ce poate,
A zidit
Pe strămoşul nostru Adam,
Din care se trage
Şi-al nostru neam,
Cu ochii din mare,
Frumuseţea din soare,
Sângele din rouă
Oasele din piatră nouă,
Trupul din pământ
Şi sufletul din Duhul Sfânt,
După cum Dumnezeu a vrut.
Dar văzând Dumnezeu
Că nu-i bine
Să locuiască omul
Singur pe lume,
I-a dat somn greu
Strămoşului nostru Adam,
I-a rupt o coastă din stânga sa
Ş-a făcut-o
Pe strămoaşa noastră Eva
După chipul şi asemănarea sa.
Şi trezindu-se Adam
Şi văzând-o pe Eva
Lângă dânsul,
A strigat cu glas mare:
– Ce este aceasta, Doamne?
Şi Dumnezeu i-a răspuns:
– Nu te înspăimânta, Adame,
Că aceasta este
Trup din trupul tău,
Sânge din sângele tău,
Carne din carnea ta
Şi se va chema ţie soţie,
De-acum până în vecie,
Şi veţi trăi amândoi în fericire,
De-acum până la desăvârşire.
Şi Dumnezeu i-a blagoslovit
De s-au înmulţit,
Ca stelele cerului,
Ca păsările codrului,
Ca nisipul mării,
Ca iarba pământului
Şi ca frunzele crângului.
Mulţi şi mai mulţi crescură
Şi se înmulţiră,
Din viţă în viţă
Şi din sămânţă în sămânţă,
Până la această tânără mlădiţă,
Şi din părinţi în părinţi,
Până la aceşti tineri spăşiţi,
Ce sînt la faţă smeriţi,
La inimă umiliţi
Şi se roagă cu plecăciune,
Ca să le daţi iertăciune
Şi se roagă cu smerenie,
Ca să le daţi blagoslovenie.
Să-i iertaţi şi să-i binecuvântaţi,
Precum a binecuvântat Dumnezeu
Pe Aron
Şi pe cei doisprezece patriarhi,
De le-a înfrunzit
Cununa pe cap,
Căci binecuvântarea părinţilor,
Întăreşte casele fiilor,
Iar blestemul părinţilor
Risipeşte casele fiilor,
Fie cu temelia de os,
O risipeşte de sus până jos,
Fie cu temelia de piatră,
O risipeşte toată,
Fie cu temelia de pământ,
Se risipeşte numai cu un cuvânt.
Precum Dumnezeu porunceşte
Câmpului,
Să-şi usuce verdeaţa ierbii,

Scanned with OKEN Scanner

Aşa şi dumneavoastră,
Cinstiți părinți,
Să iertați greşalele fiilor,
Ce le-au făcut din copilărie,
Până într-această zi de veselie.
Toate în pământ să le lăsați,
Şi pe fii dumneavoastră
Să-i iertați,
Să-i iertați, să-i binecuvântați,
Ca să fie de toată lumea lăudați,
Să fie de toată lumea iubiți
Şi de Dumnezău blagosloviți.
Amin, amin,
Şi un păhărel-două de vin,
Ca să fie
Blagoslovenia pe deplin,
Poate să fie şi de țuică,
Că n-o să ne fie nimică!
De la nunul cel mare,
Un bacşâş mare,
De la cinstita mireasă,
O naframă de in, frumoasă,
Cusută aici în casă,
Poate să fie şi de strămătură,
Numai să fie cu voie bună,
Poate să fie şi de matasă,
Numai să fie de aici din casă,
De la cinstita mireasă
Şi de mâna ei aleasă!
– Foarte vă mulțumesc
Dumneavoastră,
Cinstiți părinți,
Care de Dumnezeu
Sînteți orânduiți
Şi dumneavoastră
Domnule mire
Şi domnişoară mireasă,
Milostivul Dumnezeu
Să vă încredințeze
Loc cu noroc,
Şi viață cu dulceață,
Să vă-nzestreze Dumnezeu
Cu cele şapte daruri:
Înțelepciunea lui Solomon,
Tăria lui Samson,
Frumusețea lui David,
Bogăția lui Iov,
Vitejia lui Alexandru Machidon,
Şi toiagul lui Aron,
Care a odrăslit
Nerăsădit
Şi a înfrunzit
Neudat,
Fiind de doisprezece ani uscat!
Să vă dăruiască Dumnezeu
Stemă împărătească,
Coroană crăiască,
Toiagul părintesc!
Să trăiți
Să stăpâniți
Şi mereu să vă înveseliți!
Şi iar mă închin
Acestor bătrâni,
Ca unor părinți buni,
Şi acestor tineri,
Aici plecați,
Şi acestor frați,
Din toate părțile aici adunați,
Să trăiți cu toții
Pân' la ceasul morții,
Să trăiți, măi frați,
Vede-v-aş săturați!
Să trăieşti podea,
Să bea gura mea,
Să trăieşti tu pod,
Să beu acest pahar
Cu vin cu tot,
Iar tu, grindă,
S-aduci voie bună-n tindă,
Iar dumneata,
Domnule pântece,
Nu te-mbuiba,
Că nu ştiu ce se va-ntâmpla,
Căci n-am băut

Scanned with OKEN Scanner

Un pahar sau două,
Ci de opt ori câte nouă!
Şi tot nu te mai îndestulezi,
Cât timp vin în pahare vezi.
– Cinstiţilor miri,
Să vă dăruiască Dumnezeu
Cirezi de boi şi de vaci,
Să daţi şi la cei săraci,
Turme de oi,
Să daţi şi la cei cu nevoi,
Coşere de păpuşoi,
Să daţi şi pe la noi,
La vreme de nevoi.
Dar să luaţi seama,
Ca printre cirezile de boi
Să nu fie vreunul
Cu un corn rupt,
Să i se pară miresei
Mirele slut,
Ci totdeauna plăcut,
Tot aşa, printre cirezile de vaci,
Să nu fie vreuna
Cu coada ruptă,
Să i se pară mirelui
Mireasa slută,
Ci totdeauna plăcută!
Să vă dăruiască Dumnezeu
Cârduri de curci,
Iar dumneata, domnule mire,
Pe alte drumuri
Să nu mai apuci,
Să vă dăruiască Dumnezeu
Cârduri de păsări,
De tot neamul,
Să aibă mireasa cu ce se ocupa
Şi pe la alţi bărbaţi
A nu se mai uita.
S-aveţi buţi cu vin,
Să daţi la toţi nuntaşii din plin,
S-aveţi câte o farfurie
Cu ţânţari,
Să daţi pe la fetele mari
Şi câte o farfurie
Cu furnici,
Să daţi pe la fetele mai mici
Şi una cu ciocălăi,
Să daţi şi pe la flăcăi
Vorbe multe, îndelungate,
Sînt curate păcate,
Mai bine să bem,
Să cinstim,
Să ne-nveselim!
N-ar ajunge anul
Cine-o făcut paharul,
L-o făcut larg la gură,
Strâmt la fund
Şi-ntrânsul nu-ncapi mult!
Să trăiţi cu toţii,
Până la ceasul morţii!

Nemţişor – Neamţ. *Caiet de teren*
Inf. Ion Gh. Tulan, 55
Culeg. S.C. (1975)

123

– Ascultaţi, cinstiţi părinţi,
Care de Dumnezeu sînteţi rânduiţi,
Şi dumneavoastră
Cinstiţi nuntaşi
Împrejuraşi,
Ascultaţi, luaţi aminte,
La puţinele cuvinte
De rugăminte,
Vă roagă fiii dumneavoastră,
Cu plecăciune,
Să le daţi sfânta iertăciune,
Precum Dumnezeu a făcut
Această lume.
Luni, Dumnezeu a făcut
Cerul şi pământul,
Numai cu cuvântul,
Marţi a împodobit cerul
Cu luceferi luminoşi
Şi cu stele mărunţele,
Care ne uităm noi la ele,

Scanned with OKEN Scanner

Miercuri a făcut soarele şi luna,
Pe care le vedem întotdeauna,
Joi a făcut mii şi mii de păsărele,
Care cântă fel şi fel de viersurele,
Vineri a făcut marea
Numai cu zisa,
Cu toate câte sînt într-însa,
Sâmbătă l-a făcut
Pe strămoşul nostru Adam,
Cu trupul din lut,
Sufletul din Duhul Sfânt,
Ochii din mare,
Frumusețea din soare,
După chipul şi asemănarea
Sfinției sale!
I-a dat apoi un somn lung,
De trei zile şi trei nopți,
I-a luat câte un os
Din partea stângă
Şi din toate crucile trupului
Şi a zidit-o pe strămoaşa Eva.
Adam, când s-a deşteptat,
Tare s-a mai spăimântat
Şi a strigat cu glas tare:
– Ce este aceasta, Doamne?
Dumnezeu i-o răspuns:
– Nu te-nspăimânta, Adame,
Căci aceasta este
Os din oasele tale,
Trup din trupul tău
Şi-ți va fi ție soție
Până în vecie!
Şi i-a blagoslovit Dumnezeu:
– Creşteți şi vă înmulțiți
Ca nisipul mării,
Ca iarba pământului
Şi ca frunza codrului.
Crescură şi se înmulțiră,
Neam după neam
Şi viță după viță,
Până au apărut
Aceste două tinere mlădițe,
Care stau cu capetele plecate,
Cu genunchile lăsate,
Cu fețele ruşinate
Şi cer iertare de păcate.
Vă rugăm, deci, cinstiți părinți,
Ca fiii să-i iertați
Şi să-i binecuvântați,
Căci blestemul părinților
Risipeşte casele fiilor,
Chiar dacă-i zid de piatră
Se risipeşte până-n talpă,
Dar binecuvântarea părinților
Întăreşte casele fiilor.
Ce bucurie şi veselie
A avut sfânta Elena,
Când a auzit de sfânta cruce,
Aceeaşi bucurie şi veselie
Au şi aceste două tinere mlădițe,
Care stau cu capetele plecate
Şi cer iertare de păcate.
Ei se cer la casa lor,
Ca patru pereți să zidească
Şi să-i stăpânească,
Un străin să găzduiască,
Lui Dumnezeu să-i mulțumească!
Şi o creangă de busuioc
Să vă dea Dumnezeu noroc!
De la socru cel mare
Un pahar de vin,
Să trăiți în veci,
Amin!

Traian – Săbăoani, Neamț
Inf. Alexandru F. Robu, 54
(Înregistrare mg. făcută la 7 mai 2000)
Culeg. I.H.C.

124

– Cinstiț meseni, nuntaş
Şî voi toț împrejuraş,
Şî dumneavoastrî, cinstiț părinț,
Cari di la Dumnezău sînteț orânduiț,
Bini sama vă luaț,

Scanned with OKEN Scanner

Pălăriili din cap vi le ridicaţ
Ş-un cuvânt di iertăciuni ascultaţ.
Căci nunta esti-o legi sfântî,
Di Dumnezău blagoslovitî,
Căci aşa-i di când îi lumea
Şî va fi cât va fi lumea.
Undi-n lumi-aţ pominit
Fii-aşa di mari sî creascî
Şî-naintea lu Dumnezău
Ş-a părinţâlor sî nu greşascî?
Căci numai Dumnezeu este unul,
Cel negreşit,
Care toati-n lumi le-a rânduit.
Luni o făcut sămn cu mâna
Şi s-a făcut lumina,
Marţi pământul
Numai cu cuvântul,
Miercuri marea
Şî câte sînt într-însa,
S-au făcut numa cu zâsa,
Joi o întins ceru ca o pieli
Şî l-o-mpodobit cu steli,
Soarili şî luna,
Cu noi dimpreună,
Cu luceferi luminoş
Sî-i privim noi păcătoş,
Viniri păsârili cerului
Şî vietăţâli pământului,
Sâmbătî raiu la răsărit,
Şî cu tot felu di frumusăţî
L-o-mpodobit:
Cu dumbrăvi şi cu izvoari
Şî cu api curgătoari,
Pentru toatî lumea adăpătoari.
Însă Dumnezău s-a gândit
C-acest pământ
Trebui di ciniva stăpânit,
Şî nu sî aflî
Nici o fiinţî pământeascî,
Această frumuseţe să o stăpânească,
De aceea l-o făcut pre om,
După chipul şi asemănarea sa;
Luând trupul din pământ,
Sufletul din Duhu Sfânt,
Oasâli din piatrî,
Sângili din Marea Roşâie,
Frumuseţa di la soari,
Graiul din ceri,
Mintea di la îngeri,
Gândul din ţara fulgerului!
Şi cu duh sfânt a suflat
Şî l-a înviat,
Ş-o alcătuit patru slovi
Din toati patru părţi ali lumii
Şî i-a pus lui numili Adam.
Iar Dumnezău cel Sfânt
Văzând cî nu-i bini
Sî fie sângur omul pe pământ,
A lăsat somn asupra lui Adam
Şi luând a cincea coastî
Din stânga sa
A făcut pi strămoaşa noastrî Eva.
Atunci Dumnezeu,
Neavând ci lucra,
Sau duminicî era,
S-a pus un pic la dormit;
Şî s-a culcat pe un pat cu floriceli,
Presărat cu steli,
Soarili la cap,
Luna la picioari,
Norii-l legănau,
Îngerii cântau.
Iar Adam, cân s-a sculat,
Foarti rău s-o spăimântat
Şî mi s-a pus pi strâgat,
Parcî n-ar fi fost lucru curat.
Atunci Dumnezău cel Sfânt
Văzând pe Adam strigând,
Milă lui i se făcând
Şi către dânsu zicând:
– Linişteşti-ti,
Nu ti spăimânta Adami,
C-ăsta-i os din oasâli tali
Şî carni din carnea ta

Şî sî numeşti Eva,
Soțâia ta;
Sî faciț tot ce-ț vrea,
Creştiț şî vă înmulțiț,
Ca stelili ceriului,
Ca nisipul mării!
Şî de-atunci până-n vecie,
Tot cu-a noastrî strămoşie,
Şî de-atunci trăgându-sî
Neam din neam,
Viți din viți
Pân-o ajuns vremea
La aceşti doi fii ai dumneavoastrî,
Cari stau îngenunchiați
Şî cu ochii lăcrămați
Şî vă roagî sî-i iertați
Şi să-i binecuvântați;
Căci blăstămul părinților
Risâpeşti casa fiilor,
Iar iertarea şi binecuvântarea părinților
Întăreşti casa fiilor,
De-ar fi pusî casa
Pi timilie di piatrî,
Sî râsâpeşti toatî
Pân-la talpî,
Sau pi rădăcinî di sulfinî
Sî râsâpeşti toatî
Pân-la rădăcinî.
Aşa cî dumneavoastrî,
Cinstiț părinț,
Aduceți-va aminti
Dintr-ali dumnilorvoastri feciorii,
Di pi vremea căsătoriei,
Cum pi părinț i-ați rugat,
Mânili le-ați sărutat,
Şî ii atunci v-au iertat
Şî v-au binecuvântat.
Aşa cî dumneavoastrî
Datoria nu v-o uitați,
Fiii vi-i iartați
Sî vi-i binicuvântați,
Cum o binecuvântat Dumnezău
Pi cei doisprâzăci patriarhi
Di le-a-nflorit cununili di pi cap,
Ca pe Aron moşneagul,
Când i-a înflorit toiagul,
Ca pe cei trei coconi,
Când au ieşit din cuptiorul de foc
Şi-au umplut lumea de noroc.
Aşa şî dumneavoastrî,
Cinstiț părinț,
Datoria nu v-o uitați
Şî fiii dumneavoastrî vi-i iartați,
Sî margî la a lor casî,
Cari di la Dumnezău esti aleasî.
Mie, pentru această mică urare,
Mi s-ar cădea, di la nunu cel mare,
Un pahar de ceal mai tare,
Di la-mpărăteasa mireasă
O băsmăluță de matasă
Sî ştergim gura di vin
Sî zâcem cu toți amin!

Breaza – Suceava. Mg. 653, I, 2
Inf. Ion V. Burduhosu, 56
Culeg. L.C. (1988)

125

– Ascultați, cinstiț nuntaş,
Şî voi toți împregiuraş,
Puțânile cuvinte,
Cari di Dumnezău Sfântu-s alcătuite.
Aceşti doi tineri
Ce stau cu genunchile plecate,
Cu fețâli ruşânate,
Sî roagă cu smerenie,
Sî li dați cuvânt di blagoslovenie;
Cî uni ai văzut fii
Aşa di mari sî creascî
Şî înaintea lu Dumnezău
Şî a părinților sî nu greşascî?
Numa Dumnezeu îi cel negreşit,
Care toate-n lume le-a orânduit.
Luni, a făcut semn cu mâna
Şi-a făcut lumina,

Scanned with OKEN Scanner

În zâua a doua a făcut pământu,
Numai cu cuvântu,
În zâua a triia a făcut marea
Şî toate câte sînt într-însa,
Numai cu zâsa,
În zâua a patra o-ntins ceru ca o pieli
Şî l-a-mpodobit cu steli
Şî cu luceferi luminoşi,
Sî privim şî noi aiştia păcătoşi;
L-a împodobit cu soarele şi luna,
La cari ni uităm noi întotdeauna.
Şî-n zâua a cincea
A făcut raiu la răsărit
Şî cu tot felu di frumuşeţi
L-a împodobit:
Cu câmpii şi cu izvoare
Şi cu ape curgătoare,
Pentru toată lumea adăpătoare,
Cu paseri cântătoare
Şi cu pomi roditori.
Însă Dumnezău s-a gândit
Cî nu esti nici o fiinţî omeneascî,
Aceastî frumusaţî s-o stăpâneascî.
În zâua a şasa
L-o făcut pi strămoşu nostru Adam:
Cu trupu din lut,
Cu oasî din piatrî,
Frumusăţa din soari,
Şî sângi din Marea Roşî!
Şî văzând Dumnezău
Cî nu esti bini
A locui omu sângur pi pământ,
A dat somn strămoşului nostru Adam
Şî l-a adormit,
Ş-a tăiat din coasta sa, din stânga,
Ş-a făcut pi strămoaşa noastrî Eva
Ş-a culcat-o lângî dânsu.
Dumnezău, nemaiavând ci lucra,
Sau poati cî duminicî iara,
S-a pus un pic şî s-o hodinit,
Pe un pat cu floriceli,
Presurat cu steli,
Luna la cap,
Soarili la picioari,
Îngerii cântau
Şî nourii-l legănau,
Însă Adam din somn s-a sculat,
Şî di Eva s-a-npăimântat!
Domnu i-a spus liniştit:
–Nu ti spăimânta, Adami,
Cî asta esti trup din trupul tău,
Oasî din oasâli tali,
Şî sî va chema ţâie soţâie,
Pân' la a voastrî săvârşie;
Creştiţ şî vă înmulţiţ,
C-amândoi vă potriviţ.
Mulţi mai mulţi crescurî
Şi se înmulţiră,
Ca frunza codrului,
Ca năsipu mării
Şi ca stelili cerului,
Tot viţă din viţă
Şi neam din neam,
Pân-o vinit vremea
La aceşti doi tineri,
Ci stau cu genunchili plecati,
Cu feţâli ruşânati,
Sî roagî cu smerenie,
Sî li daţ cuvânt di blagoslovenie;
Căci ei sânul v-au supt,
Din somn dulce v-au trezât,
Poati v-aţ scapat
Di i-aţ blastamat,
Cî blăstămu părinţâlor
Răsâpăsc casâli fiilor,
Iar binecuvântarea părinţâlor
Întăresc casâli fiilor;
Sî fie casa îngrăditî cu crengi di aluni,
Cât lumea şî pământu ţâni.
De-aceea ficioru şî ficioara
Vor lăsa pi tatăl său
Şî pi muma sa
Şî vor fi amândoi un trup,
Precum Dumnezău o vrut.

Scanned with OKEN Scanner

Dumneavoastrî, cinstiț părinț,
Din inimă sî vă umiliț,
Fiii sî-i blagosloviț,
Sî-i iartaț
Şî sî-i binecuvântaț
Cu pâni şi cu sari
Şî cu daru Sfinţâiei Sale!
Şî pentru urari,
Di la nunu cel mari
Un bacşâş mari
Ş-un pahar di vin
Sî zâcim cu toţii amin,
Sî va fie nunta diplin.
Sî trăiț la mulț ani fericiț
Cu sanatati şî noroc
Ş-o viaţî fărî di suspinuri!

Frumosu – Suceava. Mg. 424, I, 14
Inf. Ion A. Pelinar, 83
Culeg. S.C. şi I.H.C. (1980)

126

– Prea cinstiţi meseni
Şi nuntaşi,
Şi voi toţi, împrejuraşi,
Şî dumneavoastrî
Cinstiţi părinţi,
Cari sînteţi
Di la Dumnezău orânduiţi,
Sama vă luaţ,
Sariclâcurili-n cap li lasaţ,
Căci acestui fiu şi acestii fiici
Le-o vinit vremea
Sî sî dispartî
Di mamî şî di tatî
Şî sî pleci la a lor casî,
Cari-i di Dumnezeu aleasî,
Sî traiascî liniştiţ,
Sî-ajungî fericiţ
Dintru părinţ întru părinţ!
Dar dumneavoastrî,
Cinstiţi părinţ,
Încî sî vă amintiţ,
Cî nu s-o pominit aşa,
Fiii mari sî creascî
Şî-naintea lu Dumnezău
Ş-a părinţâlor sî nu grişascî;
Căci numa Dumnăzău,
Cel nigreşât,
Cari toati-n lumi le-o făcut,
O făcut sămn cu mâna
Ş-o făcut lumina,
Marţi o făcut pământu,
Numai cu cuvântu,
Miercuri o făcut marea
Şî câti-s într-însa,
Numai cu zâsa,
Gioi o întins ceriu ca o pieli
Şî l-o-mpodobit cu steli
Şî cu lucefiri luminoşi,
Ca sî-i privim noi
Aieşti păcătoşi,
Soarili şî luna,
Cu noi dimpreunî;
Viniri o făcut păsârili cerului
Şi iarba pământului,
Sâmbătî o făcut raiu, la răsărit,
Şî cu toati felur'li di frumuşăţî
L-o-mpodobit
Cu dumbrăvi,
Cu izvoarî
Şî cu api curgătoari,
Pintru toatî lumea adăpătoari!
Şi dupa ce-o gătit,
Sângur Dumnezău s-o odihnit;
Da recunoscând Dumnezău
C-acest pământ
Trebâi di ciniva stăpânit,
Şî nu s-o aflat
Nici o fiinţî pământeascî,
Ca aceastî frumuşaţî
S-o stăpâneascî;
Şî de-aceea l-o făcut
Dumnezău pi om,
Luând trupu din pământ,

Scanned with OKEN Scanner

Suflitu din Duhu Sfânt,
Oasâli din piatrî,
Sângili din Marea Roşî,
Frumuşaţa din soari,
Ochii din steli,
Mintea din ceri
Şî graiu di la îngeri,
Inima din mijlucu pământului
Şî gându din iuţala fulgirului!
Ş-o suflat peste el cu duhu
Şî l-o înviat;
Darî Domnu, cunoscând
Cî nu e bine să locuiascî
Omu sângur pi pământ,
I-o dat somn
Strămoşului nostru Adam
Şî l-au adormit
Ş-o luat o coastî din stânga sa
Ş-o facut
Pi strămoaşa noastrî Eva.
Adam, cân s-o dişteptat,
Foarti tari s-o-nspăimântat;
Domnul l-o molcomit
Şî i-o zâs liniştit:
– Nu ti spăimânta, Adame,
C-acesta esti os din oasâli tali
Şî carni din carnea ta
Şî sî cheamî Eva,
Soţâia ta!
Amândoi vă potriviţ
Şî sî creştiţ,
Sî vă-nmulţiţ,
Ca stelili ceriului,
Ca păsâr'li câmpului!
Şî de-atuncea,
Trăgându-să viţă din viţă
Şî neam din neam,
Pân-a agiuns vremea
Şi la aceştia,
Fiu şî fiică ai dumneavoastrî,
Cari stau îngenunchiaţi
Şî cu ochii lacramaţi
Şî pi dumneavoastrî va roagî
Sî va-nduraţ
Sî-i iertaţ,
Cî ii sânu v-au supt
Şî multi bucurii v-au făcut,
Din somn dulci v-au sculat
Şî poati v-aţi scapat
Ş-aţi blastamat,
Căci blăstămul părinţilor
Răsâpeşti casâli fiilor,
Iar binecuvântarea părinţilor
Întăreşti timiliile lor.
Deci dumneavoastrî,
Cinstiţi părinţ,
Încî sî va amintiţ
Dintr-a dumneavoastrî feciorie,
Pi vremea căsătoriei,
Cum tot aşa aţi îngenunchiat
Şî pi părinţ i-aţi rugat
Şî ei s-au îndurat
Şî v-au iertat;
Aşa şî dumneavoastrî acuma,
Sama bini va luaţ,
Sariclâcurili li lasaţ
Şî grişălili tinirilor li iartaţ;
Sî-i iartaţ,
Sî-i binicuvântaţ,
Cu pâni, cu sari,
Cu darurili Sfinţiei sale,
Sî pleci la a lor casî,
Cari-i di Dumnezău aleasî,
Sî trăiascî liniştiţ
Dintru părinţ întru părinţ!

Măzănăieşti – Suceava. Mg. 140, I, 1
Inf. Calistrat G. Ungureanu, 76
Culeg. S.C. şi I.H.C. (1973)

127

– Cinstiţ socri mari,
Cinstiţ nuni mari,
Şî dragi nuntaşi
Ascultaţ, luaţ aminte,

Scanned with OKEN Scanner

La vreo câteva cuvinte,
Cari în cărț ni stau scrise
Și astâzi trebuiesc zise.
Dumnezeu cu cuvântu,
O făcut ceriu șî pământu,
Le-a dat podoabi măreță
Șî destulă frumuseță,
Ceriu-mpodobit cu soare
Șî cu steli lucitoare,
Și-a văzduhului 'nălțime
Cu zburătoare mulțime,
Pământul l-o împlut cu vite,
Cu feluri diosăbite,
Marea și apili toati
Cu pești fără număr, gloati.
Și vrând să i să proslăvească
Fapta cea dumnezăiască,
Zidi cu a sa mânî
Pi Adam din țărânî
Și-i dădu suflare
Dupa chip ș-asamanare.
Și văzând că nu e bine
Să fie omu de sine,
Somn lin trimisă-ntrînsu
Și-adormind, veni la dânsu
Și făcu dintr-a lui coastî
Pe Eva, strămoașa noastrî.
Iar Adam, cân se trezise,
Cu ochii la ea privind, zise:
Asta s-o numim muiere
Și va fi spre mângâiere
La trude și ostinele,
Că-i din oasâli mele.
De-aceea și acum
Las' pe tată și pe mumă
Și doi cu doi se adună,
Ca să trăiască împreună;
C-așa Dumnezău voiește,
C-așa legea poruncește.
Căci de la a lor pruncime
Și până la a lor mărime,
Părinții sufăr necazuri mulțime,
De aceea acești fii, dară,
Acești fii îngenunchează
Și smeriți, cu plecăciune,
Vă cer astăzi iertăciune
Și se roagă să-i iertați
Și să-i binecuvântați.
Precum mama cu-alăptatu,
Legănatu și scăldatu,
Nopțile cu nedormitu,
Zilele cu neticnitu,
Și altele, de supărare,
Precum știe fiecare.
Și ieșind din pruncie
Și întrând în copilărie,
Pe fecior îl ia tata,
Rămânând la mamă fata.
Tata pe fiu îl învață,
Cu sfaturi și cu povață,
Cum una s-o înceapă
Și cum alta s-o priceapă,
Cum să apuce unealta,
Barda, sfledirul șî dalta,
Șî oricât să-l asculti,
Tot îl supărî la multi.
Precum pe fiul tata,
Așa și pe mamă fata,
Ca sî-i dea creșteri bună,
O învață:
Cum să țese,
Cum să toarcă,
Cum să facă demâncare
Ș-altele, câte casa are;
Cum să aibă purtare
Cu cel mic și cu cel mare,
O-nvață șî legea a crede,
Și pe preot cân îl vede
Să i se scoale-nainte
Ca unui păstor părinte,
Căci la botez, nuntă, moarte,
Fără preot nu se poate.
De aceea acești fii, dară,
Acești fii îngenunchează,
Pentru a doua oară,
Și se roagă să-i iertați

Scanned with OKEN Scanner

Şi să-i binecuvântaţi,
Precum şi Avram, odată,
Ca un părinte şi tată,
I-a dat binecuvântare
Lui Isac cu îndurare,
Precum şi Isac dintr-a lui parte
A dat binecuvântare
Lui Iacob cu îndurare.
Cu dragoste fierbinte
Ziceţi aceste cuvinte.
Dei-le Domnu sănătate,
Zile multe-mbelşugate,
Dei-le stare şi-avere,
Izvor de lapte şi miere,
De-le prunci, feciori şi fete,
Precum şi vouă vă dete.
Acum şi voi, adunare,
Ziceţi a voastră urare:
Să-nverzască ca măslinu,
Să-nflorească ca crinu,
În trai bun să se răsfeţe
Pân-la adânci bătrâneţe,
În trai bun şi bucurie,
Ziceţi amin, fie, fie,
Un pahar de vin cinstiţi
Şi cu toţii să trăiţi!

Şaru Dornei – Suceava. Mg. 8, I, 5
Inf. Vasile S. Moroşanu, 42
Culeg. I.H.C. (1968)

128

– Ascultaţi, cinstiţi nuntaşi,
Cinstiţi nuni mari,
Cinstiţi socri mici şi mari,
Puţine cuvinte
De rugăminte,
Căci se roagă fiul
Şi fiica dumneavoastră
Cu genunchile plecate,
Cu feţele ruşinate,
Se roagă cu smerenie
Ca să le daţi blagoslovire,
Căci blagoslovirea părinţilor
Întăreşte casa fiilor,
Iar blestemul părinţilor
Risipeşti casa fiilor,
De ar fi cu temelie de piatră,
Se risipeşte până-n talpă,
De ar fi cu temelie de lut
Să risipeşte până-n pământ.
Căci Dumnezeu,
Marele şi puternicul,
A înfrunzit toiagu lui Aron
În mână,
Fiind uscat de 99 de ani,
Şi tot Dumnezeu,
Marele şi puternicul,
Luni întăia zi,
A făcut cerul şi pământul,
Edenul, adică raiul,
Marţi l-a-mpodobit cu stele,
Miercuri a făcut marea,
Cu tot ce este într-însa,
Joi a făcut soarele şi luna,
Vineri a făcut apele,
Sâmbătă a făcut
Pe strămoşul nostru Adam,
Cu trupul din lut,
Cu oasele din piatră,
Cu sângele din mare,
După chipul şi asemănarea
Sfinţiei sale.
Văzând Dumnezeu că nu este bine
De-a locui omul
Într-această lume singur,
I-a dat somn
Strămoşului nostru Adam,
I-a rupt o coastă din stânga sa
Şi a făcut pe srămoaşa noastră Eva.
Trezindu-se Adam din somn,
Spăimântat a început să strige:
– Ce este aceasta, Doamne?
Domnul i-a răspuns:
– Nu te-nspăimânta, Adame,

Scanned with OKEN Scanner

Aceasta este os din osul tău,
Sânge din sângele tău
Şi-ţi va fi soţie în veci.
I-a blagoslovit Dumnezeu
Să se înmulţească
Mulţi şi mai mulţi
Decât iarba codrului
Şi stelele cerului.
Mulţi şi mai mulţi
Se înmulţiră
Şi se căsătoriră,
Până ce a venit vremea
La fel pentru aceşti doi tineri,
Ce stau în faţa noastră
Smeriţi şi ruşinaţi
Şi aşteaptă de la părinţi
Să fie dezlegaţi.
Cinstiţi nuntaşi,
Cinstiţi nuni mari,
Aţi ascultat puţine cuvinte
De urare din partea mea.
Acum, vornic, vornicele,
Meşter de lulele,
Şi de strâns surcele,
Anunţă-ţi toţi burlacii
Să se-nsoare săracii,
Să nu se chinuie prin sat ca dracii,
Şi voi, fete mari, să vă măritaţi,
Să nu mai scheunaţi!
De la cinstita cucoană mireasă
O batistă frumoasă, de matasă,
Cusută cu fir de in,
Să-mi şterg gura de vin,
De la cuconul nun mare,
Un bacşiş mare,
De la cuconul mire,
Un păhăruţ cu vin,
De la Hristos, amin!

Bârzeşti – Vaslui
Anexă-chestionar (1972)

129

– Viitori tineri gospodari,
Frunţile plecaţi
Şî luaţi aminti
La câteva cuvinti.
Bini s-ascultaţi,
Cî la iastă tainî mari,
Sfântî zi di sărbătoari,
Îs multi di-ndatorat
Şî ghini di-ascultat
Şî din strămoşi s-o păstrat.
Di când Dumnezău,
Cu mari puteri
Şî după vreri,
Cu gându
O făcut ceru şî pământu,
Luminat di mândru soari,
Di lunî şî steli lucitoari,
A văzduhului 'nălţime,
Cu zburătoari o mulţime,
Marea şî multi izvoari,
Buruieni lecuitoari.
Pământu l-o-nzestrat cu viaţî,
Bucurii şî dulceaţî
Pintru creatura lui măreaţî
Eva şî Adam,
Din neam în neam.
Pi primu om, Adam, l-o făcut
Cu trup di lut
Cu oasî di piatrî tari,
Cu sângi din mari,
După chip
Şi asemănarea Înălţimii sale,
Şî făcu lui bucurii
Pi Eva, ca sî-i hii soţâi
La ghini şi rău,
După cum o vrut Dumnezău.
Iar Adam, când îşi dischisî ochii,
Privind la ea, zisî:
– Aiasta-ni va fi muieri,
La trudî şi osteneli,
Cî-i din oasâli meli,

Scanned with OKEN Scanner

Sî-ni hii di mângâieri.
De-aceea acu
Tinerii ştia îngenunchiară
Şî smeriţi, cu rugăciuni,
Vă cer astăzi iertăciuni,
Ca unii ci i-aţi născut,
Până la vârsta asta i-aţi crescut,
Chemaţi ca sî-i întăreascî
Nila cea dumnezăiascî
Şî sî-i bucuri cu roduri,
Prin aceste sfinte noduri,
Sî li dei uniri-n casî
Şî tot belşugu pi masî,
Sî-nverzeascî, ca măslinii,
Şî sî-nfloreascî, ca crinii,
Fiindcî, după cum sî ştie,
Părinţii au datorie
Di copchii sî sî-ngrijeascî,
Sî-i creascî
Şî sî-i iubeascî
Pân'la vârsta bărbătescî.
Pânî la a lor mărimi,
Sufăr necazuri mulţimi,
După cum mama cu lăptatu,
Legănatu şi scăldau,
Nopţile cu nidormitu,
Zâlili cu nitihnitu
Şî altili, cu supărari,
Precum ştii fiicari.
Apoi, din blânda pruncie,
Intrând în copilărie,
Pi ficior îl ie tata,
Rămânând la mama fata.
Tata pe hiu îl învaţî
Cu sfătuiri şî povaţî,
Cum sî sî îmbărbătezî,
Sî muncescî, sî lucrezî,
Cum s-apuci unealta,
Barda, sfredelu şi dalta
Şî cum una s-o înceapî
Şî cum alta s-o priceapî.
După cum hiul di la tatî,
Aşa şî mama pi fatî
O învaţî cum sî toarcî
Şî mândri lucruri cum sî facî,
Cum sî ţăsî şî sî coasî
Pânzî subţiri şî groasî,
Apoi, după datini,
O învaţă şî omenii,
În lumi cum sî trăiascî,
Pi bătrâni cum sî-i cinsteascî,
Sî aibî bunî purtari,
Cu ceal nic şî ceal mari,
O învaţî legea a credi,
Iar pi preot cum îl vedi,
Sî i sî scoali-nainti,
Cu evlavie şî cinsti,
Ca unui păstor părinti,
Cî la botez, nunţi şî moarti,
Fărî preot nu sî poati.
Di aeste ş-încî alti
Mama zâci din a ei parti,
Cî, din neajungerea minţii,
Mulţi îşi năcăjăsc părinţii,
Cari, în acee vremi,
Li dau grozavi blăstemi,
Şî vorba ră, părintescî,
Îi ură dumnezăiascî,
Cari usucî şî pârleşti,
Împrăştii şî râsâcheşti.
De aceea hiii sî pleacî,
Datoria sî-şi facî,
Sî li daţi binicuvântari,
Cu părintescî-ndurari,
Cî binecuvântarea părinţilor
Întăreşte casâli hiilor,
După cum Avram, odatî,
Ca on părinti şî tatî,
O dat binecuvântari
Lui Isac, cu îndurari.
Deci, binecuvântaţi
Şi iertaţi,
Cum Dumnezău s-o îndurat
Ş-o binecuvântat

Scanned with OKEN Scanner

Primili familii în lumi,
Cum în Evanghelii sî spuni,
Tot aşa Sfântu sî vreie
Binecuvântari sî vă deie.
Deci, cu dragosti hierbinti
Vă zic acesti cuvinti:
– Mirilor, deie-vă Dumnezău
Sănătati
Şî zâli-ndelungati,
Stari şî averi,
Izvor di lapti şî nieri,
Ficiori şî feti,
Inimî mari şî bunî,
Sî vă iubiți împreunî.
Apoi şî dumneavoastrî, adunari,
Dați-le bună urari:
În trai bun sî sî răsfețî
Pân'la adînci bătrâneții.
Apoi di la domnu nun mari,
Un bacşiş pintru urari,
Iar di la cinstita nireasî,
O naframî di matasî,
Da sî nu hii di pi la vecini,
Cî va păți vo ruşâni,
C-atunci va hi ocara noastrî
Şî necinstea dumneavoastrî.
Poati sî hii şî di in,
Sî-ni şterg mustețile di hin.
Sî dați popii leturghii,
Sî vă traiascî copchiii,
Iar nii un pahar di hin
C-aşa-i di la Hristos,
Amin !

Pădureni – Vaslui
Anexă-chestionar (1972)

130

– Ascultați, cinstiți gospodari,
Cinstiți nuni mari
Şi cinstiți socri mari,
Puține cuvinte
Care să ne fie rugăminte
Pentru fiul şi fiica dumneavoastră,
Care stau cu plecăciune,
Să le dați iertăciune!
Căci lunea, întâia zi,
A făcut Dumnezeu
Cerul şi pământul,
Iară marți l-a împodobit
Cu stele şi luceferi
Miercuri l-a împodobit
Cu soarele şi luna,
Care noi, păcătoşii,
Le privim întotdeauna,
Iară joi a făcut Dumnezeu
Pe strămoşul nostru Adam,
Cu sângele din mare,
După chipul şi asemănarea
Sfinției Sale.
Văzând Dumnezeu
Că nu este bine să fie omul
Singur pe pământ,
I-a dat somn
Strămoşului nostru Adam,
Şi-a rupt o coastă din stânga sa
Şi a făcut pe srămoaşa noastră Eva,
Luând chipul
Şi asemănarea sa.
Sculându-se strămoşul nostru Adam
Şi văzând pe Eva lângă el,
A strigat în glas mare:
– Ce este asta, Doamne?
Domnul i-a spus:
– Aceasta-i carne din carnea ta
Şi oase din oasele tale
Şi să-ți fie ție de soție.
Şi Domnul i-a blagoslovit,
Ca să fie amândoi într-un trup
Şi să se înmulțească:
Ca stelele cerului,
Ca iarba pământului,
Ca frunza codrului,
Ca nisipul mării!
Care şi mai mult crescură

Scanned with OKEN Scanner

Şi se înmulţiră,
Până ce a venit vremea
Şi la aceste două mlădiţe tinere,
Care stau cu genunchele plecate
Şi cu feţele ruşinate
Înaintea dumneavoastră,
Şi se roagă cu plecăciune,
Să le daţi iertăciune.
Binecuvântarea părinţilor
Întăreşte casele fiilor,
Iar blestemul risipeşte
Casele fiilor,
Fiind cu temelie de piatră,
Se risipeşte toată,
Fiind cu temelie de lut
Se risipeşte până la pământ,
Fie de bârne,
Că se risipeşte
Şi nu mai rămâne.
Că aşa a binevoit Dumnezeu
Ca feciorul şi fecioara
Să-l lase pe tatăl
Şi pe mama sa,
Să se unească
Amândoi un trup.
De la nunu mare
Un bacşiş mare,
De la cinstita mireasă
O batistă frumoasă,
Cusută cu mătase,
Borangic şi cu arnici,
Numai să fie cusută
Din casă de-aici,
Să nu fie din vecini,
Ca să ne faceţi mari ruşini,
Şi un păhărel cu vin
C-aşa-i de la Hristos,
Amin!
Şi acest pahar cu vin
L-am închinat
La balta cu racii,
Să se-nsoare şi burlacii,
Să nu mai umble noaptea prin sat,
Ca dracii,
La balta cu ciucălăii,
Să se-nsoare toţi holteii,
Să nu mai umble prin sat,
Ca zmeii
Şi să ragă ca viţeii;
La balta cu peştele,
Să se mărite toate fetele,
Să nu mai necheze prin sat
Ca iepele.
Dar mai bine să-l închin
La gurița mea,
Că ea ştie să-l bea,
Şi-un fultui de friptură
Să-l răpăd la mine-n gură!

Rafaila – Vaslui
Anexă-chestionar (1972)

131

– Cinstiţi socri, nun şi nunî
Şi toţi câţi staţi împreunî,
Vă rugăm, luaţi aminte
La vreo câteva cuvinti,
Cari în cărţ ni stau scrisî
Şi trebuiesc astâzi zisî.
Ştiţ că Dumnezău cu cuvântu
A făcut ceru şi pământu,
A făcut podoabe mărețe
Şi destulă frumusețe,
Ceru-mpodobit cu soare
Şi cu stele lucitoare,
A văzduhului 'nălțime
Cu zburătoare mulțime,
Marea şi apele toate
Cu peşti fără număr, gloate.
Şi vrând să se proslăvească
Fapta cea dumnezăiascî,
A întins preasfânta mână
Şi-a făcut pe Adam din țărână,
Cu cuvânt şi cu suflare,
Luând chipu ş-asamanarea

Scanned with OKEN Scanner

Sfinției sale!
Şi văzând că nu e bine
Să trăiască omul de sine,
Somn lin trimise-ntr-însu
Şi-adormind, veni la dânsu
Şi-o făcut dintr-a lui coastî
Pe Eva, strămoaşa noastrî.
Adam, cân a deschis ochii
Şi a privit, a zis:
Asta s-o numim neavastî,
Că-i dintr-a me coastî,
Şi-mi va fi de mângâiere
La trude şi ostinele,
Că-i os din oasele mele.
De-aceea fiii acuma,
Lasă tată, lasă muma
Şi doi câte doi s-adună,
Sî trăiască împreună;
C-aşa Dumnezău voieşte,
C-aşa legea porunceşte.
Cinstiți socri mari, acuma,
Ai aiestor fii, tată şi mumă,
Ştiți că până la a lor mărime
Sufăr necazuri mulțime,
Precum mama cu-alăptatu,
Legănatu şi scaldatu,
Zilele cu neticnitu,
Nopțile cu nedormitu,
Şi altele, câte şi care,
Precum ştie fiecare.
Deci ieşind din pruncie
Intră în copilărie,
Pe fecior îl ia tata,
Rămânând la mama fata.
Tata pe fecior l-învațî,
Cu sfaturi şî cu povațî,
Cum sî lucrezî,
Cum sî sî-mbărbătezî,
Cum sî apuci unealta,
Barda, sfredelu şî dalta.
Cum pe fecior l-învațî tata,
Aşa şi mama pe fată,
Căci fiind cu ea-mpreunî,
Ca sî-i dea creştiri bunî,
O învață cum să toarcă,
Cum să spele rufa,
Cum s-o stoarcă,
Cum sî coasî, cum sî țeasî
Pânză subțire şi groasî,
Cum sî facă di mâncari
Şî altili, câti casa ari;
O învațî legea a credi
Şi pe preut cân îl vedi
Sî i sî scoali-nainti
Cu evlavie şi cu cinste,
Ca la un păstor părinte
Ce slujeşte cele sfinte,
Căci la botez, la cununie şi la moarte,
Fără preot nu se poate.
Şi oricât fiii vor să-i asculte,
Tot îi supără la multe,
Deci părinții, în acea vreme,
Dau destule blesteme
Şi vorba rea părintească
Îi ură dumnezăiască;
De aceea acum dară,
Aceşti fii îngenunchează,
Şi smeriți, cu plecăciune,
Vă cer astăzi iertăciune,
Şi ca unii ce-i născurăți
Şi pân-la această vrâstă îi crescurăți,
Rugați ca să-i miluiască
Mila cea dumnezăiască,
Să le dea unire-n casă
Şi tot belşugu pe masă,
Să-nverzască ca măslinu,
Să-nflorească ca crinu,
În trai bun să se răsfeți
Pân-la adânci bătrânețî.
Di la nunu cel mari
Un bacşâş mari,
Di la cinstita mireasî

Scanned with OKEN Scanner

O batistî frumoasî
Şi un pahar di vin
C-aşa-i di la Hristos,
Amin!

Şindrilari – Vrancea. Mg. 72, I, 5
Inf. Ion V. Buche, 46
Culeg. L.B. şi L.C. (1972)

- ***Închinarea zestrei***

132

– Bună ziua, domnule mire!
Uite cu ci sî-nchină
Coana mireasî,
C-o ladî braşovineascî,
Zăstri pi ie gospodăreascî,
Dumnezău s-o noroceascî!
Lada esti tari grea,
Nimi nu ştie ci-i în ea,
Noi spunim cî sînt bani,
Duşmanii spun
Cî sînt bolovani,
Iar cucoana mireasî,
Spuni cî ari
Trii teancuri di basmali,
Sî-ţi fie ţie de-nchinat
La masa cei mari!
Şî pi ladî ci mai ari?
O averi foarti mari;
Sî-nchinî c-on ţol,
Mari şî lat,
Multî vremi l-o lucrat:
Doi ani l-o tors,
Doi ani l-o răsucit,
Doi ani l-o nividit
Şî doi ani l-o cusut,
Sî-ţi fie ţie di-ndosît
La arat şî la prăşât,
Dincotro a bati vântu.
Sî mai închinî
Cu nişti saci noi,
Ca sî vii la moarî la noi,
C-avem o morişcî foarti bunî,
Cu fruntar di porumbel,
Cu vârteju di cireş,
Faci fuşta val-vârtej.
Mai ari nişti lăiceri
Cu vrâstili di matasî,
Ca sî li ai di-mpodobit
Pin casî;
Pintri lăiceri
Mai ai ş-o scortâşoarî,
Zăci galbini cheltuialî,
Şî numa di la mungii
O pus patru surugii,
Cinci galbini şi patru lei.
De-acolo şi pân-aici
A pus zăci cai voinici,
Doisprezece irmilici!
Acest lucru minunat,
Nu e de la noi din sat,
Îi din târg di la Bârlad,
Nividit di un barbat,
Batî-l vina blastamat,
Toatî lumea s-o mirat,
Ba şî eu m-am minunat!
Toatî floarea din covor
Îi trei lei şi-on puişor.
Se mai închină c-on ogheal
Cu faţa de atlas,
Cân te-i culca într-însu
Sî faci mult haz;
Şi mai ari nişti perni
Cu peni di gânsac,
Ca sî-ţi fie dumeatali pi plac.
Domnule mire,
Când vii sara
Ş-ai vide cî cucoana mireasî
Nu-i acasî,
Sî ştii cî-i dusî la luncî,
Sî culeagî răchiţâcî,
Şî nu-i dusî sângurî,
Îi cu sora cea mai micî;

Scanned with OKEN Scanner

Sau von fir di iarbî mari
Tot în doru dumitali,
Sau von fir di mătrăgunî,
Sî-ți dea sî-i faci
Căsuța bunî,
Sî i-o faci pe-on vârf di deal,
Cu niști coji di bostan,
Sî-i parî noaptea on an !
Poftim, primiți
Și nu bănuiți!

Gârcina – Neamț. Mg. 199, I, 2
Inf. Vasile N. Muşat, 65
Culeg. L.C. (1975)

133

– Ajungî-vă chef și voie bună,
Domnule mire,
Masă frumoasă,
La cari să-nchină
Coana mireasî,
C-o ladî braşovenească,
C-o zăstri gospodărească,
Pentru-mpodobit o casî,
Ca ş-o curti di frumoasî!
Lada este foarti gre,
Doi flăcăi n-o pot ține,
Noi nu știm ci esti-n ie.
Lumea spuni cî numa tufani
Și bolovani,
Eu drept vă spun,
Și nu tăgăduiesc,
Sînt numa rubli și parali
Și teancuri di basmali,
Di-nchinat la masa cei mari.
Întăi și-ntăi sî-nchină
Cu niști saci vrâstați,
Di dus la Galați,
Cu orz, grâu, sacarî,
Dac-ai samana la varî;
Sî duci și la moarî la noi,
C-avem o moarî
Cu vârteju di cireș,
Faci fușta val-vârtej !
Sî mai închină c-on țol,
Mari și lat,
Multî vremi l-o lucrat,
În tindî l-o năvedit,
În casî l-o țăsut,
Ca sî-ți cie di-ndosât
La arat și la prășât!
Sî mai închinî
Cu niști lăceri vrâstati,
Cu lânuri albi și verzi,
Sî vă fie dumneavoastrî
Di pus pi părești,
Mai pi urmî și la băieți;
Ş-o cergî cu lâna di cămilî,
Ca sî vă fie
Dumneavoastrî-ndămânî,
Ş-on ogheal cu nițî di cârlan,
Tot sî dai câte-on taval.
Sî mai închinî cu perni mici,
Lumea spuni
Cî-s împlute cu urzici,
Eu drept vă spun
Și nu tăgăduiesc,
Sînt numa cu peni di rațî,
Sî vă culcați fațî la fațî,
Și mai sînt și di rățoi,
Sî vă fie sub cap moi;
Vă mai închinî
O traistî di lânî, noauî,
Di dus în țarnî,
La plug, brânzî și oauî,
Sî viniți sara pi lunî,
Ca doi amurizați, di mânî,
Iar, domnule mire,
Floarea frumos o-nflorit,
Dar încă n-a rodit,
Dar dumneata sî cii barbat,
S-o săchi din rădăcinî,
Ca sî facî roadî bunî.
Mulțumim di toati darurili,
Poftim,

Scanned with OKEN Scanner

Sî primiți cu dragusti
Şî cu plăceri!

Ghindăoani – Neamț. Mg. 193, I, 20
Inf. Vasile Gh. Stachie, 68
Culeg. L.C. şi L.B. (1975)

134

– Iată, aici are o ladă braşovenească,
Încărcată cu pânză leşească,
În colțu despre mine,
Nu prea ştiu ci-i aşa bine,
Dar în colțu di la vale,
Are basmale
De dat la masa cea mare,
Iar pe ladă are covoare frumoase,
Ca să aibă de gătit prin casă,
Mai are nişte saci noi,
De dus la moară grâu şi păpuşoi,
O cergă şi nişte perne moi
Ca să le aveți de pus sub cap
Şi de-nvelit
Când vă veți culca amândoi.

Zăneşti – Neamț
Anexă-chestionar (1972)

135

– Ajungă-te voie bună, domnule mire!
Iată, se închină domnişoara mireasă,
Cu această zestre gospodărească,
Cu saci noi,
De dus la moară păpuşoi,
Sînt traiste nouă,
De dus la plug brânză şi ouă,
Sînt aceste perne mici şi mari,
Lumea zice că-s umplute cu frunzari,
Dar îs umplute cu pene de rățoi,
Ca sî-ți fie sub cap moi.
Mai este o prostire şi un ogheal,
Ca să te dai cu domnişoara mireasă
Taval, taval.
Mai este această ladă
Cu multe bunuri încărcată,
Cu prosoabe şi ştergare,
Ca să-ți fie dumitale
De dat la masa cei mare.
Se mai închină flăcăii şi fetele,
Ba încă şi nevestele,
Cu o floare frumoasă
Şi chiar domnişoara mireasă
Florea-i frumos înflorită,
Dar până acum nu-i rodită,
Dar s-o sapi la rădăcină,
Că apoi face roadă bună.
Să vă fie de bine
Şi să mă cinstiți şi pe mine!

Oniceni – Suceava
Anexă-chestionar (1972)

- ***Închinarea toiagului***

136

(*Cân ajungi mirili la mireasî acasî, îi închinî toiagu vornicului, ca sî iei di rând nunta. Vornicu primeşte toiagu şi spune:*)

– Mulțumesc domnule mire,
Şi domnişoară mireasă
De-acest toiag şi-acest pahar!
Cum îmi dăruiți mie acest toiag,
Aşa să vă dăruiască Dumnezeu
Cele şapte daruri:
Înțelepciunea lui Solomon,
Tăria lui Samson,
Blândețea lui Iosâf,
Vitejia lui Alexandru Machidon,
Toiagu lui Aron.
Sî va mai dăruiascî Dumnezău
Celea trii daruri:
Ste crăiascî
Peceti-mpărătească
Şi toiag părintesc.
Sî va mai dăruiascî Dumnezău
Multi şî multi daruri:

Scanned with OKEN Scanner

Cârduri di oi,
Cârduri di boi,
Cârduri di vaci,
Sî dați și la cii saraci,
Cârduri di păsâri
Di tot felul,
S-aveț cu ci va ocupa,
Ca fetili și flăcăii din sat
A-i uita.
Sî va mai dăruiascî Dumnezău
Încî multi daruri:
Putini di brânzî,
Hambari cu păpușoi,
Cî de-aciia poati vom primi și noi.
Sî vă mai dăruiască pivniți,
Cu butoaie de vin de tot felu,
Ca sî beie toț nuntașî
Câte-on pahar plin,
Sî strâgi toți amin!
Cari nu va zâci amin,
Sî-l văd în fundu grădinii
Înfipt într-un spin,
Sî strâgi de-acolo și aceala,
Cât va putea, amin!
Vorbili lungi, îndelungati,
Îs numa niști pacati,
Mai bini sî stăm,
Sî ni oprim,
Sî bem tăț câte-on pahar di vin
Și sî zâcim cu tăț amin!
Tu, grindî,
Sî duci vesti bunî-n tindî,
Iar tu, pântici, nu ti-mbuiba,
Cî nu sî știe ci sî va-ntâmpla,
Îi be on pahar sau doauî,
Sau di șăptizăci di ori câti noauî,
Sî trăim cu toțî
Pân-la ceasu morțî,
La mulți ani!

Bistriciora – Neamț. Mg. 275, I, 13
Inf. Pavel I. Secuiu, 52
Culeg. L.B. și L.C. (1977)

- ***Primirea nuntașilor***

137

– Buna zâua la dumneavoastrî,
Cinstiți gospodari!
– Bini-ați vinit la noi, gospodari!
– Noi am vinit sî va-ntrebăm
Di viațî!
– Viața noastrî esti foarti bunî,
Însî cu dumneavoastrî împreunî
Esti și mai bunî!
Primiți câte-on păhărel di țuicî
Di la cuconu mire
Și cucoana mireasă;
Cu mâna dreaptî sî-l luați
Și pisti cap repidi sî-l dați!
Poftî bunî,
Pitreceri frumoasî
Și sî fiți sănătoși!
– Noroc la tineri!

Butea – Iași. AFMB, Mg. 352, I, 6
Inf. Ionel A. Anti, 58
Culeg. L.B. (1979).

138

– Ajungî-vă voia bunî
Domnule mire,
Domnișoarî mireasă,
Domnilor nuni mari,
Vă închină voitori de bine
Și anume cine?
Bădia Costică Butnariu,
Cu soțâia dimpreunî,
C-o drochie grasî
Și frumoasî,
Sî vă fie dumneavoastrî pi masî;
Dânșî sî roagî sî primiț
Și sî nu bănuiț,
Poftim și țâni
Într-o mie di ceasuri buni!

Cristești – Iași. Mg. 338, I, 22
Inf. Const. Butnaru, 67
Culeg. L.C. (1979)

Scanned with OKEN Scanner

139

– Ia ajungă-vă voie bună,
Cucoane mire
Şi cucoană mireasă,
Domnule socru mare
Şi doamnă soacră mare,
Uite cu ce se-nchină
Neamurile dumneavoastră:
Cu doi colăcei
Mari şi frumuşei,
Făcuţi din cea mai bună
Făină de grâu,
Din darul lui Dumnezău!
Şi cu două butelcuţe de vin,
Să vă fie cheful deplin;
Dumneavoastră să le primiţi
Şi cu dragoste
Să le mulţumiţi.
Mulţumita ce să fie?
Ca la chef şi veselie:
Un pahar de băutură,
Mai mult joc şi voie bună,
Un blid-două de bucate
Şi mai multă sănătate!
Să trăiţi şi bine aţi venit
La nuntă la aceşti doi tineri,
Care, la rândul lor,
Vor fi mână de-ajutor,
Poftim!

Hălăuceşti – Iaşi
Inf. Andrei M. Bălhuc, 87
(Înregistrare mg. făcută la 10 februarie 2000)
Culeg. I.H.C.

140

– Ajungă-vă voie bună,
Coană mireasă
Şi conule mire!
Uite cu ce se-nchină
Prietenii dumneavoastră:
Cu nişte vase frumuşele,
Să pregătiţi mâncarea în ele,
Cu o mătură de matasă,
Pentru dumneavoastră,
Domnişoară mireasă,
Să aveţi cu ce mătura în casă,
Cu doi colaci de grâu ales,
De care s-o făcut la ei, pe şes,
Împodobiţi şi gătiţi frumos,
Ca faţa lui Isus Hristos,
Şi cu două kilograme de vin,
Să vă fie cheful deplin,
C-aşa-i de când lumea,
Amin!

Mirceşti – Iaşi
Inf. Martin P. Pitreţ, 76
(Înregistrare mg. făcută la 28 decembrie 1999)
Culeg. I.H.C.

141

– Bună ziua, horî frumoasî!
– Foarti vă mulţumim dumneavostrî!
– Vă întrebăm di libov
Şî di viaţî!
– Viaţa ni-i bună
Dar cu dumneavoastră împreună
Sperăm să fie şi mai bună!
– Uite şi noi cu ce ne închinăm
În faţa feţelor dumneavoastră:
Nişte sticle cu vin,
Sî vă fie cheful deplin
Şî nişte colăcei de grâu
Din darul lui Dumnezeu;
Poftim, primiţi
Şi la mulţi ani să trăiţi!
– Ia ajungî-vă voie bună,
Socru mare, soacră mare,
Domnişoară mireasă,
Domnul mire
Şi cavaleri de onoare,
Se-nchină neamurile
Cu nişte sticle de vin
Să vă fie cheful deplin!

Scanned with OKEN Scanner

Şi nişte colăcei de grâu
Din darul lui Dumnezău.
Poftim şi primiţi
Şi le mulţumiţi!
Mulţumita ce va fi?
Un blid-două de bucate
Şi mai multă sănătate,
Un pahar de băutură,
Mai mult chef şi voie bună!
La rândul lor,
Au şi dânşii fete şi feciori,
Iar dumneavoastră
Să le fiţi recunoscători
Cum au fost şi dumnealor,
Să le daţi o mână de ajutor!
Iar eu, ca un bun primitor,
Vă mulţumesc tuturor
Şi vă zic la toţi
Bine-aţi venit sănătoşi!

Nisiporeşti – Neamţ. AFMB, Mg. 409, I, 15
Inf. Gheorghe A. Pal, 64
Culeg. L.C. (1980).

142

(*La noi sî dădeu colaci. Înainti de-a sî pleca la cununie, sî dădeu colaci. Oaminii îi aduceu. Îi aduceu în loc di bani şî-i închinau mirilor. Alţî dădeu bani, alţî colaci. Şî-nchinau aşa:*)

– Sanatati, bucurie
Înalţati împarati
Şî-nalţatî-mpărăteasî,
Cari staţ în curti dupa masî
Ca doauî garofi frumoasî!
Cinstitî sî vă fie faţa dumitali,
Ca-n postu Sîmchetrului
O mândrî floari;
Iaca sî aratî
Domnu cutari
Şî doamna cutari
Cu ceava colaci, colăcei,
Colăceii-s mândri şî frumoş,
Ca şî faţa lui Hristos,
Colăceii dacî s-or mări,
Voia diplin va fi!

Rusca – Suceava. Mg. 198, I, 13
Inf. Dumitru S. Ciobanu, 76
Culeg. I.H.C. (1975)

- ***Dezlegarea mesei***

143

– Bună ziua, socru mare,
Soacră mare
Şi cinstită adunare!
Socru mare aicea ne-a chemat,
Să ne dea de băut şi de mâncat.
Acu, ia uitaţi-vă la mine,
Cum stau cu două buţi pline!
Într-însele ce este,
De băut se numeşte.
Este băutură
Ca de la Panciu-Odobeşti,
Când bei te veseleşti
Şi pe jos te tăvăleşti;
Da nu este
De la Panciu-Odobeşti,
Ci este de la socrul cel mare,
Să ne fie la toţi de-ndemnare.
– Fraţilor,
Ca să vă fie de-ndemnare,
Să le fac eu o urare,
Când se aduce mâncarea.
Fraţilor, aicea dacă am venit,
Socru la treabă ne-o pornit
Şi eu am dat ochii roată
Şi am dat peste-o poiată
Cu mieluşei,
Mai mari şi mai mititei.
Pe toţi i-am prins
Şi la căsăpie i-am dus,
Pe toţi i-a căsăpit,
De piele i-o jupuit

Scanned with OKEN Scanner

Şi la bucătărie i-am dus,
În frunză de varză i-o-nvălit
Şi pe gustul dumneavoastră
I-o pregătit.
Poftiţi, fraţilor, şi luaţi
Şi dintr-însele mâncaţi!
Şi iar am dat ochii roată
Şi-am dat peste o baltă
Şi-am strâns toţi pescarii,
Cu mrejele şi cu bărcile,
În baltă s-o băgat
Şi chisoaga toată o adunat
Şi la bucătărie am dus-o
Şi tot pentru gustul
Dumneavoastră
O pregătit-o
Şi acu, ce staţi fraţilor,
De nu luaţi şi mâncaţi?
C-aveţi mese întinse,
Cu feţe de masă
De matasă,
Talere spoite,
Cu tot felul de mâncare pregătite.
Fraţilor, poate vă temeţi de otrăvit?
Decât să moară o lume şi un sat,
Mai bine eu, un blastamat,
C-un picior în groapă
Şi cu amândouă pe mal.
Fraţilor, bucatele or fi nefierte,
C-o fost bucătăresele cam bete
Şi n-o avut lemne tăiete.
Poate-or fi nisarate,
Că-s ocnele cam diparte,
Am trimes nouă cară,
De astă vară
Şi n-au venit nici asară!
Da, ia să le fac eu o gustare,
Ca să vă fie la toţi de-ndemnare,
Luaţi, fraţilor, şi mâncaţi,
Numai din barbă să nu daţi
Şi cu toţii vă-ndemnaţi!

Bijghir – Bacău.
Anexă-chestionar (1972)

144

– Heei, da bună ziua,
Bună ziua fraţilor,
Iubiţii mei meseni,
După cum ştiţi şi-aţi auzit,
Socru ista mare
Ar fi pus ceva di gând;
Aşa că dumnealui la mine o venit
Şi la dânsu m-o poftit.
Eu de-acasă am plecat
Şi la domnul socru cel mare
M-am prezentat
Şi de treabă m-am apucat.
În stânga şi-n dreapta
Am alergat,
Dar mai mult cu vorba
M-am ocupat
Şi de-aceea de-asarî pân-acuma
Noi puţâne bucate v-am dat.
Fraţilor, de data asta
Am cam întârziet,
De aceea vin şi eu mai cu respect.
Ia uitaţi-vă la mine,
Că-s cu două blide pline,
Iar în ele ce se găseşte
Tot mâncare se numeşte.
Fraţilor iubiţi,
Drept să vă spun,
Pe unde am umblat,
Pe unde am alergat,
Mă pominii de-odată
Pe la domnul socru cel mare
Printr-un coteţ de păsări,
Sau, mai bine zis, o poiată,
Mare şi lată,
Iar într-însa ce să vezi?
O mulţime de mieluşei,
Unii mai mari,
Alţii mai mititei;
Eu, când îi văzui pe ei,
Mai tari mă speriei,
Dar digrabî mâna pe seceră pusei

Scanned with OKEN Scanner

Şi mă luai după ei,
Pi toţi îi prinsei,
La toţi capul îl tăiei,
Într-un sac îi pusei
Şi la bucătărie cu ei!
La bucătărie mă oprii
Şi bucătăreasă tocmii,
Mamă, ce mai bucate găti!
Nişte bucate bune şi grase,
Cum nu se poate mai gustoase,
Ca să le aduc aici
La dumneavoastră pe masă.
Dumneavoastră faceţi bine
Şi luaţi în primire
Şi ospătaţi ca să vă fie de bine
Măi fraţilor! (Şi le pun
farfuria cu sarmale pe masă.
Apoi continuu să zic:)
– Heei, fraţilor, iubiţilor,
Gloate şi noroade,
Care sînteţi aici adunate,
Ştiţi că v-am povestit
Mai adinioare
Despre o poiată lată şi mare,
Dar acuma-i mai bălţată,
Căci mai la vale de poiată,
Dădui peste o baltă,
Dar într-însa ce sî vezi?
O mulţâmi di chiticei,
Unii mai mari,
Alţii mai mititei,
Eu când îi văzui pi ei
Mai tari mă speriei;
Dar digrabî apelai
La pescarii cii cu bărcile,
Cu mrejele,
Şi mă luai după ei,
Pi toţi îi prinsei,
Într-un sac îi pusei
Şi, din nou, la bucătărie cu ei!
Cu zarzavat şi pătrunjei
S-avem pentru felu doi.
Faceţi bine,
Luaţi în primire
Şi ospătaţi, ca să vă fie de bine
Măi fraţilor!
Heei, da văd cî staţi
Şi vă uitaţi,
Di mâncat nu vă apucaţi,
Poati cî nu-s prea fierti,
Sî ni daţi crezari,
Cî n-o prea fost lemni tăieti
Şî bucătăresele o fost cam bete,
Sau poate că sînt nesărate,
Iară să ne credeţi,
Că-s ocnele foarte departe,
Iară dacă vă temeţi cumva
Că or fi otrăvite
Poftim, de a mea guriţă
Vor fi îndulcite,
Că decât să moară
Oastea împăratului,
Mai bine să mor eu
Stolnicul satului;
Da nici eu la moarte
Nu m-oi da,
Cu toată lumea voi ospăta
Şi din glas voi striga:
Poftă bună la masă!

Prăjeşti – Bacău
Inf. Petru I. Jicu, 62
(Înregistrare mg. făcută la 3 februarie 2000)
Culeg. I.H.C.

145

– Bună ziua, bună ziua,
Masă frumoasă,
Meseni dumneavoastră,
Cari vă aflaţi
La această masă!
Pi cari v-am ştiut,
V-am chemat,
Pi cari v-am văzut

Scanned with OKEN Scanner

V-am poftit.
V-am întins mesî
Pisti mesî,
Feţî di mesî
Pîsti feţî di mesî,
Crastoani cu bucati alesî.
Linguriţî auriti
Pintru guriţâli
Dumneavoastră prigătiti.
Dar cari-aveţi cuţâtaş
Şî linguriţî,
Bini di bini,
Cari nu, pi Alba
Şî la Hârlău,
Cî de-acolo ne-am cumparat
Şî eu,
Şî nu sînt scumpi,
Doi lei perechea,
Numa on leu!
D-apui on cuţâtaş
Cu mănunchiu di răchită
L-am uitat as'noapti în tindî,
L-o găsât on pui di rîmî
Şî l-o făcut mii şî fărîmi!
Di vi s-or păre bucatili nifierti,
Ne-ţi credi,
Cî n-am avut lemni
La trunchi tăieti,
Lemnili o fost putrigăioasî,
Ori bucătăriţili somnoroasî.
Di vi s-or păre
Bucatili nichipărati,
Ne-ţi credi,
Cî marchidanii
Nu mai umblî prin sati,
Di vi s-or păre amărâti,
Di guriţa mea
Vor fi îndulciti,
Căci dicât sî moarî
O masî frumoasî,
Mai di grabî
O dârdalî mincinoasî,
C-un picior în groapî
Şi cu-amândouî pi mal!

Tudora – Botoşani. Mg. 70, I, 14
Inf. Gheorghe Gh. Dascălu, 45
Culeg. I.H.C. (1964)

146

– Bună sara, bună sara,
Domnilor miri,
Domnilor socri,
Domnilor nuni mari
Şi cinstiţi gospodari!
Oamenii de casă
Mi-au dat pe samă
Această masă,
De aceea eu vă rog să luaţi
Şi să mâncaţi
Din pâine şi sare
Din darurile Sfinţiei sale.
Sînt feluri şi feluri di bucate,
Toati cu grijă aşazati,
Toati-n sama me lasati.
Dumneavoastră poftiţi
Şi luaţi
Care cu ce apucaţi;
Dacă nu aveţi linguriţ'
Sau furculiţ'
Vă rugăm să îngăduiţ,
C-am trimăs pe cineva la Hârlău,
C-acolo testeaua de linguri îi on leu!
Şî de-a fi vremea bunî,
S-a-ntoarci omu-ntr-o lunî,
Iar de-a fi vremea rea,
S-a-ntoarci când a putea.
De aceea nu zăboviţi,
Luaţi şi serviţi,
Luaţi şi mâncaţi
Cari cu ce apucaţi,
Fiecare pentru sine
Croitor de pâine.
Dacă bucatele or fi nesărate,
Să ne credeţi,

Scanned with OKEN Scanner

Că ocnele-s tare departe,
Dacă or fi nefierte,
Să știți că bucătăresele
Au fost cam bete
Și n-am avut nici lemne tăiete,
Lemnele au fost putregăioase,
Iar babele somnoroase.
De credeți cumva
Că mâncărurile sînt otrăvite,
Voi gusta eu înainte,
Căci decât să moară
Oastea împăratului,
Mai bine să trăiască
Stolnicul satului!
Vă dorim poftă bună!

Belceşti – Iaşi
Inf. Gheorghe I. Fitichiu, 83
(Înregistrare mg. făcută la 4 august 1995)
Culeg. I.H.C.

147

– Buna vremea, cinstiți meseni,
Boieri macedoneni,
Bine v-ați adunat,
Cî domnu mire
Şî domnişoara mireasî
Cu mare bucurie
V-au aşteptat!
Cu mesâli întinsî
Pi mesî, feţî di mesî,
Iar pi feţî bucati alesî.
Dumneavoastrî poftim
Şî ospătați.
Di vi s-or păre bucatili
Cî sînt nifierti,
Dumneavoastrî ni-ți credi,
Că n-o fost lemni tăieti,
Şî bucătăriţili-o fost cam beti;
Puneu câte-on lemn di tei,
Suflau di li sî-mple ochii
Di scântei,
Puneu câte-on lemn di plop
Şî nu arde focu diloc;
Şî cân pune câte-on lemn di fag,
Fierbeu bucatili pi plac.
Dacă nu-ți ave linguriți
Şi furculiți,
Îți mai îngădui puțân,
C-oi trimiti la Hârlău,
Un moşneag,
Calari pe-on ciucălău,
C-am auzit cî testeaua de linguri
Îi on leu!
Da pân-a vini cu linguriț
Şî furculiț,
Dumneavoastrî-ți lua cu mânili
Şî-ți rupi cu dinți,
C-aşa ne-o crescut
Şî pi noi părinți.
Şî dicât îți sta
Şî vi-ț uita
Ş-a pieri o masî frumoasî,
Mai bini eu,
O dârdalî mincinoasî.
Şî dacî-ți vide cî vrau sî cher,
Mi-ți faci-un vălătuc di tei
Şî mi-ți azvârli întri fimei;
Celi tineri m-or freca,
Celi bătrîni nu m-or lăsa
Şî di la moarti m-or scapa.
Fiicari pentru sîni
Croitor di pâini,
Cini n-a croi,
Stomacu nu ş-a potoli.
Poftim!

Buhalnița – Iaşi. Mg. 207, I, 19
Inf. Vasile M. Hozoreanu, 61
Culeg. L.B. (1975)

148

– Buna vremea, buna vremea
Cinstitî casî, masî,
Meseni dumneavoastrî!
Da di ci staț şî nu mâncaț,

Ori pi mini m-aşteptaţ?
Luaţ din pâni, din sari,
Din daru Sfinţâiei Sali,
Cari cu linguriţâli,
Cari cu furculiţâli,
Ca lipovenii pi izâturî
Cu căruţâli.
Cari n-aveţ linguriţ,
Spuneţî-ni nie,
Cî nici eu n-am,
Am o ghiatî linguricî,
Da şî asta-i mititicî,
(Le arată un polonic!)
Da an sî căutăm o iapî albî
Ş-o babî bătrânî
Ş-a sî mergim la Bacău,
C-acolo am auzât cî sînt
Şî ştiu şî eu,
Îi duzâna numa on leu,
Cu mănunchi di ciucălău,
De-acolo ş-o adus
Şî nunu ceal mari
Cân era flăcău.
Şî dac-a sî fie iapa bunî,
Ar sî vie-ntr-o lunî,
Dac-a fi iapa re,
Nu mai vini cât a trăi ie,
Da mai bini dumneavoastrî
Luaţ cu ci-ţ puté.
Poati vi s-or părе bucatili
Cam nicerti,
Ni-ţ credi,
Cî n-am pre avut lemni tăieti,
Am avut vo douî putrigăioasî
Şî bucătăresâli cam somnoroasî;
Poati vi s-or părе bucatili
Cam nisărati,
Ni-ţ credi,
Cî ocnili-s cam diparti
Şî carâli cam strâcati,
Şî eu am trimăs
Vo câtiva carî
Di astâvarî,
Şî n-o mai vinit pânî niasarî;
Poati vi s-or părе bucatili
Cam nichiparati,
Ni-ţ credi,
Cî Ţaligradu-i şî mai diparti,
Di Ţaligrad numa am auzât,
Da cu ochii nici nu l-am văzut;
Poati vă temiţ di otrăvit,
Eu îs vrednic di murit,
Cî dicât sî moarî
O masî ş-on sat frumos,
Mai ghini eu, un mincinos,
C-on chicior în groapî
Şî cu-amândoauî pi mal!

Sireţel – Iaşi. Mg. 79, I, 1
Inf. Neculai C. Bostan, 77
Culeg. L.B. şi L.C. (1972)

149

– Masî frumoasî,
Masî frumoasî,
Ascultaţ cinstiţ mesăni,
Dumneavoastrî!
Dacî bucatili,
Ci stau pi masî aşăzati,
Vor fi nesărati,
Vă rugăm sî ni crediţ,
Cî ocnili-s tari departe.
Am trimes şî noi nouă cară,
De astă vară,
Şi-i vorba să vie
Pe la o poimâni sarî.
Iar dacî bucatili noastri
Vor fi nifierti,
Iar sî ni crediţ,
C-au fost bucătăresâli
Ţăpini di beti
Şî lemnili di răchitî verdi
Ş-au rămas bucatili nefierti.
Iar dacî crediţ
Cî vor fi otrăviti

Iaca, am sî gust eu,
Ca vornic, înainti,
Dicât sî moarî
Toatî oastea-mpăratului,
Mai bini,
Numa vornicu satului!
Da nici eu n-aş vra sî mor,
Cî poate mai trebuiesc,
La cineva, vreodată,
De-acum poftiț şî serviț!

Tansa – Iaşi
Anexă-chestionar (1972)

150

– Bună sara, cinstiți meseni!
Socru ist mari di casî
Ni-o dat pi samî
Această masă.
Şi eu, ca trimes împărătesc,
Pe dumneavoastră vă poftesc,
Să stați la masă
Ca acasă!
Că se-nchină, socrii şi nunii,
Cu pâne de grâu
Şi farfurii pocostite,
Cu bucate umplute,
Linguri lustruite,
Pentru dumneavoastrî pregătite.
Cui i-a trebui cuțit şi furculiță,
Să ceie de la mine,
Că eu i-oi da,
După ce ni-oi cumpăra,
Iar de vor părè bucatele nefierte,
S-avem iertare,
Că n-o fost lemne tăiete ;
Le-o fiert două babe într-un bordei,
Cu vreo doi-trii ciucalăi;
Iar de vor părea bucatele afumate,
Nu mai trebuie chiparate!
Iar de vor părea otrăvite,
De mine unul vor fi îndulcite.
Decât a muri o adunare
Aşa frumoasă,
Mai bine eu,
Cî sînt un nătărău!

Valea Seacă – Iaşi
Anexă-chestionar (1972)

151

– Bună zâua, cinstită casă
Şi blagoslovită masă!
Ce aveți aicea covoare,
Fețe de masă,
Lingurițe şi furculițe,
Toate care sînt pregătiti
Pentru gurițele dumneavoastră!
Poftiți şi luați cu lingurițele
Cum ieu lipovenii cu căruțele.
Dar, dacă nu aveți lingurițe de ajuns,
Să stați,
Că am trimis o babă slabă,
Călare pe-o iapă albă,
Şi-am trimis-o tocmai la Hârlău
Unde costă testeaua un singur leu,
Cu coada de ciocălău.
Şi-am trimis-o de azi-vară
Şi n-a venit nici nesară.
Bucatele de n-o fi sărate
Să credeți,
Ocnele sînt foarte departe.
Şi-am trimis nouă cară,
Astă-vară
Şi-au sosit asară.
Bucatele de n-or fi chiparate,
Îț crede,
Că Țaligradul e prea departe,
Iar bucatele de-or fi nicerte,
Să credeți,
C-o fost bucătărițele bete.
Iar bucatele de-or fi otrăviti,
Di la Dumnezeu vor fi îndulciti.
Iar mălaiul tăieți-l cu cuțitaşele
Sau, dacă nu aveți,
Veniți la mine,

Scanned with OKEN Scanner

C-am avut şi eu unul
Cu mănunchiul de răchită
Şi l-am uitat pe laiţă-n tindă.
Poftiţi, luaţi cu mine
Şi, mai bine,
Decât să moară un sobor
Mai degrabă mor eu,
Un singur om;
Decât să moară
Oastea împăratului
Mai bine mor eu,
Vornicul satului.

Băluşeşti – Icuşeşti, Neamţ
Anexă-chestionar (1972)

152

– Buna zâua, adunari frumoasî,
Gospodari dumneavoastrî,
Ne-am adunat
La aceastî cinstitî casî,
La o blagoslovitî masî!
Pi mesî avem feţî di mesî,
Pi feţî di mesî avem farfurii
Cu bucati,
Pintru dumneavoastrî căutati.
Ia poftim şî serviţi
Şî sî ni crediţ:
De-o fi malaiu cam crud,
Sî ni crediţ
C-o fost cuptioru cam ud,
Şî bucătăresâli beti
Şî n-am avut nici lemni tăieti.
Da dumneavoastrî,
Poftim şî serviţi!
N-aveţi linguriţi, furculiţi,
Puţân mai îngăduiţi,
Am trimăs pi unu la Hârlău,
Acolo-i testeaua un leu,
De-acolo am cumparat şî eu.
Şî l-am trimăs pe-on cal şoldit,
Cred cî s-o-mbatat
Şî din sat n-o mai işât.
Da dumneavoastrî poftiţi
Şî luaţi cu mânuţâli
Ca lipovenii cu căruţâli!
Poftim şî strâgaţi:
Uni trebu sare,
Strâgaţi chiperi!
Uni trebu chiperi,
Strâgaţi sari!
Iar noi v-om servi pi fiicari,
Dupa puterili noastri.
Şî ca sî nu sî-mbeti o lumi-ntreagî,
Cari sî aflî aici,
Sî ma-mbăt eu,
Păcătosu satului,
Ca sî râdiţi dumneavoastrî di mini
Nu eu di dumneavoastrî.
Poftiţi!

Doljeşti – Neamţ. Mg. 2, II, 19
Inf. Const. Gh. Ghioc, 52
Culeg. S.C. şi I.H.C. (1968)

153

– Ascultaţi, cinstiţi meseni,
Pe care v-o adunat
Milostivul Dumnezeu
La această casă
Şi de Dumnezeu blagoslovită masă!
Iată că se închină domnul mire
Şi cu doamna mireasă,
Dimpreună cu părinţii,
Cu mese întinse,
Cu lumânări aprinse.
Este aşternut pe masă
Covor roşu de mătasă,
Cu talgere zugrăvite,
Linguri poleite
Tingiri smălţuite,
De la Ţarigrad venite
Şi pentru sama dumneavoastră
Pregătite.
Iară prin aceste toate
Sînt aşezate bucate,

Scanned with OKEN Scanner

Pregătite, tocmite,
Şi cu zahăr îndulcite
Şi tot pentru dumneavoastră gătite.
Deci, poftim de luaţi
Şi ospătaţi
Unii de la alţii,
Căci aşa fac fraţii!
Iară de vă vor părea
Bucatele nesărate,
Să ne daţi iertare
Căci avem dreptate;
Să ştiţi cu toţi,
Că sarea şi ocna îs departe
Şi îi foarte greu
De adus în spate.
Iar de vă vor părea nechipărate,
Tot noi să avem dreptate,
Căci aţi auzit cu toţii
Că Ţaringradul cu chiper e departe
Şi nu-i drum nici de car,
Nici de căruţă,
Numai de corăbiuţă.
Şi am trimis una astă-iarnă,
La Crăciun,
Şi n-a sosit nici acum.
Dar am primit veşti
Că corabia cu chiperi
S-au încărcat
Şi pe mare s-au transportat,
Dar când au fost
La mijlocul mării,
La adâncul apei,
S-au pornit un vânt cumplit,
Dinspre răsărit,
Corabia s-a răsturnat,
Corăbierii toţi s-au înecat,
Numai unul a scăpat,
Pe o scândurică de brad.
Şi mă mir cum o scapat,
Căci dacă eu eram,
La iuţeală mă-necam!
Iar de vă vor părea
Bucatele nefierte,
Iară să ne daţi dreptate,
Căci bucătăresele
Au fost puţin bete
Şi din partea mea, ca vornic,
N-au avut lemne tăiete,
Deci, mai bine să începem!
Luaţi unii de la alţii,
Căci aşa ieu fraţii.
Luaţi, fraţi, şi ospătaţi
Şi din barbă să nu daţi !
Fiecare pentru sine
Croitor de malai şi pâine.
Iar care nu aveţi cuţit şi furculiţă,
Vom înhama o iapă la căruţă
Şi va alerga la tarabă,
Căci se vând de către o babă.
Cine baba va săruta,
Şapte cuţite în dar va lua,
Cuţite de la Hârlău,
Cu mănunchi de ciucălău,
Căci de-acele am şi eu,
De pe când eram flăcău.
Şi până ei vor veni,
Bucatele se vor răci
Şi mai rău vă veţi căi!
Şi flămânzi să nu rămâneţi,
Pe lucru să vă puneţi,
Căci, decât mâncări stricate,
Mai bine maţe crapate.
Căci şi eu voi mânca în silă,
Că mi-i de bucate milă!
Aşadar, nu vă lăsaţi, poftiţi,
Luaţi cu ce năpădiţi:
Babele cu labele,
Moşnegii cu degetele,
Flăcăii din polonic
Şi fetele din mertic.
Bucătarul să trăiască
Cu friptura în gură,
Dumnezeu să-l odihnească,
Să-i fie ţărâna uşoară,

Scanned with OKEN Scanner

Ca găluştele din oală!
C-a făcut nişte tocmagi,
Numai cu boii să-i tragi,
Şi-o făcut nişte plăcinte,
Cât teleaga dinainte,
Să le ţie lumea minte!
Şi scripcarul, dumnealui,
Să-şi mai puie pofta-n cui,
Că nu sînt pentru dumnealui!
Şi să tot tragă nădejde,
Când i-o prinde mâţa peşte,
Să mănânce boiereşte.
Vorbe lungi şi-ndelungate
Sînt numai nişte pacate,
Mai bine să începem a lua,
Unii de la alţii,
Aşa ca fraţii:
Care cu linguriţele,
Care cu furculiţele
Ca lipovenii cu căruţele.
Luaţi fraţi si ospătaţi
Dar din barbă să nu daţi!
Iar de vă temeţi de otrăvit,
Eu tot sînt om de pierit
Ş-oi face eu o gustare,
Ca să fie cu-ndemnare
La băut şi la mâncare,
Căci decât să cheie
O masă aşa de frumoasă,
Mai bine eu, o babă mincinoasă!

Tarcău – Neamţ
Anexă-chestionar (1972)

154

– Cinstiţi meseni şi nuntaşi
Şi voi toţi împrejuraşi,
Care aţi binevoit
Şi la această nuntă aţi trudit,
Să nu luaţi anume de rău
Şi să primiţi cum a dat Dumnezeu,
Căci gospodarii de acasă
Mi-au dat în seamă această masă,
Şi eu, ca trimis împărătesc,
În numele gospodarilor de acasă
Vă poftesc,
Să şedeţi la masă
Şi să ospătaţi ca acasă,
Din pâine şi sare,
Din masa lu dumilorsale.
Că nu-i numa
Un rând de mâncări
Sau numa un fel di băuturi,
Sînt sute ninumărate,
Băuturi potrivite,
Săhanuri ferecate,
Pe jumătate deşarte,
Pe jumătate săci,
Să n-aveţi a da din fălci!
Ş-apoi mai sînt linguri poleite,
Cu chiroane ţântuite,
Tot pentru dumneavoastră pregătite;
Iar dumneavoastră,
De n-aveţi cuţât şî furculiţă,
Vom înhama o iapă la căruţă
Şî vom trimite-o la Hârlău,
Cî de-acelea am şî eu,
Cu mănunchi di ciucălău
Mi sî pare cî cost-on leu.
Dar până cuţâtili şi furculiţâli
Sî vor neguţa,
Bucatili sî vor mânca,
Sî flămânzi să nu rămâneţi,
Pi lucru sî vă puneţi,
Că şi eu voi mânca în silă,
Căci mi-e de bucate milă,
Căci decât mâncări stricate,
Mai bine maţe umflate.
Aşadar, nu vă lăsaţi poftiţi,
Mâncaţi cu ci năpădiţi,
Moşnegii cu degitili,
Babili cu labili,
Fetili din polonic,
Flăcăii plăcinti din mertic!
Şî bucătăresâli sî trăiascî

Şî sî li fie țărâna uşoarî
Ca găluştili din oalî,
C-o facut nişti tocmagi,
Numa cu boii sî-i tragi,
Ş-o facut nişti placinti
Cât teleaga dinainti,
Nici nu cuteazî
Sî ni îi mai puie dinainti!
Şî la urmî
Vă doresc la toți poftă bună!
Dacă credeți cî-i ceava otrăvit,
Uitați-vă, gust eu întâi,
Cî-s tânâr şî am di trăit,
Cî dicât veți muri voi,
Oştenii împaratului,
Mai bini sî mor eu,
Golanu satului!

Frătăuții Vechi – Suceava. Mg. 44, II, 34
Inf. Vasile Iftinchi, 34
Culeg. I.H.C. (1968)

155

– Ian poftim, jupâne mire,
Şi dumneata, nunu mare,
Şi cinstită nună mare
Şi cinstiți socri mari
Şi dumneavoastră
Feciori de gospodari!
Poftim la cinste,
Apoi la ospăț,
Poftim, luați
Şi ospătați.
Dar să nu bănuiți,
Că s-ar cădea cuțite,
Şi furculițe ascuțite,
Am trimis hargatul
În târg la Dorna,
Sî-ni aducă furculițe
Şi cuțite cât de multe,
Dar el pân' ce-a veni,
Bucatele s-or răci,
Dumneavoastră-ți flămânzi,
Poftim, luați şi ospătați!

Glodu – Panaci, Suceava
Anexă-chestionar (1972)

- ***Ridicarea bradului***

156

(*Aducé-ntr-o cratiți o găinî friptî, acupiritî c-o naframî frumoasî, bătutî cu fir di aur (aşa sî zâcé atunci) sau di ci-or ci fost eli, ş-atunci vornicelu sî ducé acolu şî zâce Ridicarea bradului. Spuné aşă:*)

– Buna zâua, buna zâua,
Horî mândrî şî voioasî!
Pe-aceastî masî frumoasî
O căzut un măr frumos
Ş-un brad luminos,
Cini va fi vrednic
Şî puternic
Sî ridici năframa,
Di noauî meşteri lucratî
Di noauî ani calcatî!
Dumnezău, în ziua dintâi
O făcut ceriu şî pământu,
A doua zi l-o-mpodobit,
Cu luna, soarili şî stelili,
A treia zi o făcut pi Adam.
Şi văzînd cî nu-i bine
Să locuiascî
Om sângur pi pământ,
I-o dat somn lui Adam,
O luat oasî din oasâli lui,
Carni din carnea lui
Ş-o făcut
Pi strămoaşa noastrî Eva
Şî i-o blagoslovit:
Creştiți şi vă înmulțiți,
Umpleți pământul
Şi-l stăpâniți!
Şi de-atunci pân-acum

Scanned with OKEN Scanner

Mulţi mai mulţi crescură,
Pân-au ajuns la aceşti doi tineri,
Care stau cu capetele plecate,
Cu feţele ruşinate,
Se roagă cu smerenie,
Să le daţi blagoslovenie,
Căci binecuvântarea părinţilor
Întăreşte casele fiilor!
Noi bradul l-am închinat,
Naframa am ridicat,
Să fie-ntr-on ceas bun,
Cu noroc!

Bobuleşti – Botoşani. Mg. 170, I, 7
Inf. Vasile D. Maftei, 76
Culeg. L.B. (1974)

157

– Buna sara, buna sara
Domnişoarî mireasî,
Ci stai după masî
Ca o garoafî frumoasî!
Iaca, mirili-o vinit
Sî-l îmbraci,
Cî-i gol, goluţ!
Sî-l îmbracaţ,
Cî cum va fi îmbracat bradu,
Aşa va fi îmbracat şi barbatu!

(*Atuncea mireasa-i pune pi bradu ceala, pi crenguţa cei di brad, îi pune schimburili toati, ce-ave ie di dat lui, nirilu, nirili-i mulţume, şî cu asta sî termina! Iara o crenguţî di brad aşa ... di 60 di cm., mai mari, un brăduţ aşa ... Brăduţu ista trebuie sî sî găsascî, nu sî poati; cum găsăşti vinu, cî-ţ trebu la nuntî, cum găsăşti muzâcî, o aduci di pi cini ştie di uni, trebuie sî găsăşti şî bradu! Crenguţa ceea era intirisantî tari! Fără ie nu sî puté, era ştirb locu!*)

Pleşani – Botoşani. Mg. 429, I, 21
Inf. Mihai I. Oneaga, 77
Culeg. I.H.C. (1980)

158

– Domnişoară mireasî,
Poftim acest brad,
Di Dumnezău blastamat,
Ramurili s-o uscat,
Frumzâli i-o picat,
Şî sî ceri di la dumneavoastrî,
Cinstitî mireasî,
Îmbracat!
Şî cum va fi îmbracat bradu,
Aşa va fi şî barbatu!

(*Atuncea mireasa îi puni o batistî frumoasî pi bradu ceala şî el o ie şî-i mulţumeşte. Cân iesî afarî, iesî vornicu înainti, cu batista pi bradu ceala şî gioacî frumos roatî împrejur toatî lumea. Cât an prins noi pi ici, aşa pin împrejurimi, aşa am văzut. Mai diparti, pi la Ştefăneşti, Santa Maria, Bivolari, Andrişăni, Rediu, Todireni, Albeşti, înspri Botoşani, încolo... Jumătăţăni, da, tot aşa. Aşa îi obiceiu*).

Pleşani – Botoşani. Mg. 429, I, 21a
Inf. Mihai I. Oneaga, 77
Culeg. I.HC. (1980)

159

(*Cân s-aduci găina la masî, eu ţân băţu deasupra cu mâna şî spun:*)

Acest toiegel di brad,
Di nouăzăci di ani căutat,
Nimi n-o fost vrednic,
Di-mbracat,
Dicât giupâneasa mireasî
S-o fălit cî l-a-mbraca,
Drept ciudî, vom videa!

(*Atunci mireasa puni o năframî pi băţu ceala. Eu îl ciucesc bini, cî sî răpăd s-o apuci, naframa, da. Ş-atunci iar rostesc:*)
Acest toiegel de brad,

Scanned with OKEN Scanner

Di nouăzăci de ani căutat,
Nimi n-o fost vrednic di-mbracat,
Dicât giupâneasa nireasa
S-o fălit cî l-a-mbraca,
Şî, drept ciudî, l-o-mbracat.
Rog pi nunu ceal mare
Dimpreunî cu toți mesenii,
Sî-mi dea o mână di agiutori.

(*Ş-atunci îi pun mâna pi băț, toatî lumea, într-on chiuit: iuuu! Şî-l ridicî sus. Dupa aceea, numul discopirî farfuria, tânăru (mirele) apucî găina şî, di răgulî, trebu s-o rupî-n două. Cari nu-i ... na, o ie di chicioari şî-i dă chicioarili-n lături. Aşa. Aista-i bradu!*)

Deleni – Iaşi. Mg. 173, I, 66
Inf. Ion I. Acornicesei, 76
Culeg. I.H.C. (1974)

160

(*Cân sî puné găina la mire, în fața mirilor, acolo, cân sî găté masa, puné o găinî-n față mirilu, cari-o lua şî o rupé el, atuncia ridicai bradu. Bradu era un băț. Spuném:*)

Acest brad nant,
Di 99 di ani uscat,
Multi țări o-mblat
Şî nimi n-o fost vrednic
Di a-l îmbraca.
Ş-am auzât
Cî numai domnul mire
Şi jupâneasa mireasî
Sînt vrednici di a-l îmbraca.

(*Ş-apu ie puné on şărvât pi bățu ceala, pune ş-o batistî frumoasî ş-apu eu, dupa ci-l îmbraca, mai zâcem o datî:*)
Acest brad nant,
Di 99 di ani uscat,
Multi țări o-mblat
Şî nimi n-o fost vrednic
Di a-l îmbraca,
Numai giupâneasa nireasî
O fost vrednicî şî l-o îmbracat.
Dacă nu credeți,
Puneți mâna şi videți.

(*Ş-atuncea flăcăii di la nuntî sî rădicau în chicioari, puneu mâna pi dânsu şî chiuieu tari!*)

Pârcovaci – Iaşi. Mg. 172, I, 28
Inf. Ion C. Maticiuc, 72
Culeg. I.H.C. (1974)

161

La tânăru nostru împarat,
Pi masî,
Îi on brad cu cetina grasî,
Cu cetina di argint,
Cu ramurili pânî-n pământ!
S-o pornit vânturili
Di pi tăți munții:
O vinit on vânt di la răsărit
Şî bradu nu s-o clintit,
O mai vinit unu di la asfințit
Şî bradu pi cinstita masî
L-o prăvălit;
Iar dumneavoastrî, mesăni,
Dacî vreți sî ma agiutați,
Odatî bradu sî ni-l ridicați!

Poiana Mărului – Iaşi. Mg. 208, I, 25
Inf. Grigore I. Pavel, 51
Culeg. L.B. (1975)

162

– Bună vremea, domnule mire,
Ce stai tânăr şi voios,
Cum e omul mai frumos,

Scanned with OKEN Scanner

După cum şi domnişoara mireasă
Stă tânără şi voioasă,
Cum e fata mai frumoasă!
Eu sînt cel de-odinioară,
Cu chestia di asară,
Am avut zăci brazi, înzărzălaţi,
Ş-au venit zăci vânturi
Mari, îngiforati,
De vârf le-a aplecat,
La pământ le-a aşezat;
Cini s-a afla şî le-a ridica,
Mari bacşâş va da!
Da eu aşa aş credi,
Cî, dac-am trăit cu nireasa ghini,
N-oi mai da bacşâş la nimi!

Hârtop – Suceava. Mg 4, I, 16
Inf. Gheorghe I. Leonte, 60
Culeg. I.H.C. (1968)

- ***Închinarea lumânărilor***

163

– Heei, da bună seara,
Bună seara fraţilor,
Iubiţilor meseni!
Peste mese
Feţe de mese,
Peste feţe de mese
Fel şi fel de bucate alese;
Fraţilor, iubiţilor,
Care aţi binevoit
Şi la această masă aţi venit,
Iată, domnii nuni, care cunună,
Cu doamnele nune împreună
Se închină cu două perechi
De făclii,
Cumpărate din prăvălii,
Mândre şi frumoase
Din cele mai renumite prăvălii alese,
Aduse aici naşilor cu bucurie,
Că au servit cu drag tinerii
La a lor sfântă cununie.
Poftim, primiţi
Şi nu bănuiţi,
Cu dragoste mulţumiţi
Şi la aceşti doi tineri
Ce vă lasă inima
Să le dăruiţi,
Poftim!

Prăjeşti – Bacău
Inf. Petru I. Jicu, 62
(Înregistrare mg. făcută la 3 februarie 2000)
Culeg. I.H.C.

164

– Buna sara, buna sara,
Masî, dragi oaspeţi,
Şî bun venit la această masă!
Ajungî-vă, ajungî-vă voie bună,
Domnilor nuni,
Cinstiţilor nuni mari!
Uite ce vă-nchină
Conu mire şi coana mireasă,
Finuţii dumneavoastră:
Se-nchină cu două lumânări
Din ceară,
Pentru nunta noastră frumoasă,
De la ţară,
Aceste lumânări
Sînt construite la oraş,
Pentru dumneavoastră,
Cinstiţi nuni
Şi iubiţi nuntaşi.
Poftiţi,
Să vă fie de bine!

Muncelu de Sus – Iaşi. Mg. 339, I, 38
Inf. Const. Gh. Grădinaru, 54
Culeg. L.C. (1979)

Scanned with OKEN Scanner

- ***Închinarea darurilor***

a. La preot

165

– Prea cucernice părinte,
Fiți bun și luați aminte
La vreo câteva cuvinte;
Iată, vă vin înainte,
Cu evlavie și cinste,
Aceşti doi tineri miri,
Care ieşind din marele și frumos
Lăcaș al lui Isus Hristos,
Unde au primit, cu bucurie,
Sacramentul sfânt de căsătorie,
Uniți fiind pe vecie,
Au avut dragoste
Și bunăvoință,
Să vă viziteze
În a sfinției voastre locuință,
În semn de iubire și recunoștință.
Și acum ei vă închină
Aceste daruri:
Un colăcel de grâu, frumos,
Ca fața lui Isus Hristos
Și o batistă albă, brodată,
Tot de Dumnezău lăsată
Pentru ca sfinția voastră,
După truda grea și mare
Cu ea să vă ștergeți
Fața de sudoare;
Deasupra este un prosop de bumbac,
Să vă fie pe plac,
Fiți bun și primiți
Și mirilor nu le bănuiți
Întru mulți ani să trăiți!

Adjudeni – Neamț
Inf. Mihai P. Medveș, 80
(Înregistrare mg. făcută la 25 martie 2000)
Culeg. I.H.C.

b. La nuni

166

– Bună seara și bine v-am găsit!
Domnule nun mare,
Doamnă nună mare
Și întreaga adunare.
Bine v-am găsit sănătoși
Și voioși!
Iată cu ce vi se-nchină
Domnul mire
Și domnișoara mireasă:
Cu o cămașă de poplin,
Să-ți fie voia deplin
Și cu o batistă cu flori,
Cusută de cu noapte până-n zori
Ca s-o ai de sărbători!
Cu o rochie de mătasă,
Dintre toate cea mai aleasă,
Dăruită cu voie bună
Pentru doamna nună.
Alte daruri nenumărate,
Nu le știu seama la toate,
Sînt cu bani grei plătite
Și cu fața dumneavoastră potrivite.
Dumneavoastră să le primiți,
Mirilor să le mulțumiți
Și ce vă lasă inima
Să le dăruiți!
Poftim!

Horgești – Bacău
Inf. Anton E. Pătrășcanu, 76
(Înregistrare mg. făcută la 30 august 1996)
Culeg. I.H.C.

167

– Buna sara,
Domnule nun mari
Și cucoană nună mare!
Di cân sara o-nsarat,
Daruri nu v-am închinat,
Daruri prigătite

Scanned with OKEN Scanner

Di la domnu mire,
Di la domnişoara mireasî,
Di la socrii cii di casî,
Di la toţi binevoitorii,
Di la noi ostenitorii.
Pentru domnul nun mare
Avem un şerveţel de in,
Sî-şi şteargî guriţa di vin,
Cî-i vin di la Odobeşti,
Cum pui mâna, cum plăteşti,
Dacî nu, îi di la Cotnari,
Sî te-achipui la buzânari,
Sî dai ceava parali
Pentru tinirii gospodari.
Iar pentru cucoana nunî mari
Avem o rochie di matasî,
Pentru dumneaei aleasî,
Dacî nu credeţ, poftim,
Puneţ mâna şi videţ.

Brăieşti – Botoşani. Mg. 478, I, 47
Inf. Ion N. Aileni, 55
Culeg. V.B. şi Fl.B. (1982)

168

– Horă mândră şi frumoasă,
Cinstiţi meseni dumneavoastră,
De dimineaţă ne-am adunat,
Am jucat şi am mâncat,
Dar la nunul şi nuna mare
Nimic n-am închinat!
Pentru nuna mare
Se dă o rochiţă de mătase,
Să fie tot timpul voioasă,
La nun, un şervet de in,
Să-i fie cheful deplin!

Leorda – Botoşani
Anexă-chestionar (1972)

169

– Bună sara,
Domnule nun mare!
Undi nu-i cetatea tare,
Nici războiu nu trebu mari,
Noi sîntem într-o cetate
Mai multe persoane adunate,
Noi cu toţi am judicat,
Că aceştia di s-au cununat
Buni naşi au măi câştigat!
Noi cu toţi am sfătuit
Pi finii dumneavoastrî
I-am norocit,
Bun noroc o mai găsât.
Bucuria-i foarti mari,
Ca lumina di la sfântu soari,
Şî voia li-i atât di mari,
Tătî-n cinstea dumitali,
Luceferii di pi ceri
Îşi lucesc razâli lor,
Slobozesc o luminî
Uni-aţi pus cinstita mânî.
Sînteţi oameni de bun neam,
Strănepoţi de-ai lui Adam,
Milostivi ca Avraam.
De-un cuvânt adivarat
Mulţi oameni s-o bucurat.
De-acu eu m-oi înturna,
Cred cî nu ti-i supara,
Cî-s poftit di dumneta.
Eu sînt sol împărătesc,
Eu fărî leafî slujăsc,
Asta-mi este leafa mea,
Sî mânânc cât oi putea,
Şî sî beu cât oi avea,
Cam aşa mi-i treaba mea.
Eu v-aduc o vesti uiti
Di pin locuri neştiute,
Di pin ţări nicunoscute,
Împrejur nu v-aţi uitat,
Mari oasti v-o-mprejurat,
Mari greu v-o-nconjurat,
Iar la dumneavoastrî
Tinirii vin
Cu chefu diplin

Şî v-aduc o magazâie,
Nici nu ştiu cum sî vă spuie
Şî nici n-au uni s-o puie;
Magazâia darului
Din târgu Bârladului,
Buți cu vin,
Baneci cu rum,
La toți mesenii cuvânt bun.
Iar eu sînt tânâr,
Băiet tânâr şî galant
Cu opinci îs încalțat,
Cu cheptari îs îmbracat,
Da nu-s bine pieptanat,
N-am oglindă să mă cat,
C-am avut, da s-o strâcat,
Alta cân mi-oi cumpara
Într-însa m-oi pieptana,
Ti-i mira şî dumneata,
Nu m-ăi credi, zău aşa.
– Dumneata,
Doamnî nunî mari,
Piaptânî-ti puțân bini
Şî ti uitî drept la mini,
Cî ți-s ochii ca mura,
Drăgălaşi ca dumneata,
Ț-ai găsât on batic de-atlas
Şî ti prindi la obraz,
Obrazu-i boboc di parî,
Ca o floari di primăvarî
Faci mângâios din sprinceni
Nunului di mângâieri,
La toți mesănii dureri;
Cân rădici sprâncenili
Pi tăț ni dor şălili,
Picî gios căciulili
Şî ni rîd nevestili.
Cu astfel di turbanaş,
Cum îi dumnealui poznaş
C-un pieptini boieresc
Zăci boali-ngrămădesc.
Dedesuptu ciurului
Pi gustu nunului,
Că-i rachiu şi cu smochine
Şi de-aiestea nu ştiu bine,
Roşcove din Țarigrad,
Toati sînt cu-adivarat
Pe-aceşti mândri colăcei
Esti-un ocol cu doi viței
Sau o vacî cu mânzat,
Sî-i dați cî i-ați cununat
Sî va fie de bine,
Sî ma cinstiți şî pi mine,
Poftim, primiți
Şi nu bănuiți!

Gârcina – Neamț. Mg. 199, I, 3
Inf. Vasile N. Muşat, 65
Culeg. L.C. (1975)

170

– Bună sara, bună sara,
La domnii naşi mari,
Alături de dumneavoastră,
Cinstiți gospodari,
Bine v-am găsit sănătoşi
Şi voioşi,
Ca nişte trandafiri frumoşi!
Iată cu ce se închină
Aceşti doi tineri
În fața dumneavoastră:
Se închină cu două păhărele de vin,
Să vă fie cheful deplin,
Vinul este de la Odobeşti,
Să tot bei, să te-nveseleşti,
Dar şi la plată să te gândeşti;
Al doilea vin este de Cotnari,
Dumneavoastră,
Domnilor naşi mari,
Să băgați mâna-n buzunari,
Să scoateți gologanii cei mari;
Tot dintre cei mari
Mai dați şi la lăutari,
Dintre cei mititei
Dați pe la vornicei
Şi chiar la bucătărese,

Scanned with OKEN Scanner

C-au făcut bucate-alese.
Vivat muzica!

Gherăieşti – Neamţ
Inf. Jenică P. Iştoc, 70
(Înregistrare mg. făcută la 18 martie 2000)
Culeg. I.H.C.

171

– Bună ziua
Şi bine v-am găsit sănătoşi,
Domnilor nuni mari!
Pentru multa-întâmpinare,
Pentru multa osteneală,
V-au pregătit dragii fini
Ai dumneavoastră
Un fel de mărfuşoară:
Şî anume, ci mărfuşoară?
Două păhărele de băutură,
Să faceţi chef şi voie bună,
Ş-on prosobaş frumos,
Cu cănăcei şi floricele,
Dragostea inimii mele.
Vinu-i adus de la Odobeşti,
Sî bei, sî ti-nveseleşti,
Şî-i adus pi la Adjud,
S-o rupt on pod foarti mari,
Şăpti vase-am betejât;
Şî noroc c-am ştiut carte,
M-am rugat tare foarte
Şî m-am apucat di cetit,
Nimic n-am mai pătimit.
Am găsât un meşter bun,
Batî-l gina di nebun,
Ni-o pus cercuri di călin
Şî fundurili di alun,
Ca sî nu mai pierd antali di vin.
Di la Cleja mai la vali
Este-o tabără di cară
Chiar atuncea digiugară,
Am zărit o crâşmuşoară,
Crâşmuşoară cam tupită,
Crâşmărița pi la faţă ruminită.
Crâşmărița din furcă
Burangic torcea,
Şî cu fusu sfârâia,
Ave ochii mari şî verzi,
Ca sî li placî la băieţi.
Şî iar doamnă nună mare,
Ci ti uiţi drept la mini,
Ti citesc tari bini;
Obrazu-ţi sloboadi parî,
Încălzit de astî varî,
Sî bagi mâna în buzunar,
Sî scoţi vo patru-cinci sutari
Sî dai la tiniri gospodari!
Şî nie cî-ţi închin,
Numa cinci ocî di vin,
Uni li cinstim,
Numa noi doi sî ştim.
Şî eu sînt din bun soi,
Din bun neam m-am născut,
Sol împărătesc,
Fără di leafî slujăsc,
Asta-i leafa me:
Sî mânânc cât oi vide,
Şî sî beu cât oi pute.
Sî-nchinî finii dumneavoastrî
Cu douî păhăreli,
Ca două floriceli,
Cu zăhărel şi cu mieri,
Şi o rochie frumoasă,
Di matasă,
S-o purtaţi sănătoasă,
Cî-i di la Braşov scoasî.
Noi am fost la Braşov,
Da n-am găsât
Şî ne-am dus cu ilicopteru
Pânî la Bucureşti,
C-acolo ci pofteşti găsăşti;
Rochia-i dintr-o materie aleasă
S-o îmbraci, nu s-o ţii pe masă.
Păhărelili, prosobu, rochiţa
Nu-s mari,
Dar voia finilor dumneavoastră
Este foarte mare!

Scanned with OKEN Scanner

Şi dacă finii dumneavoastră
Vor trăi,
Păhărelili, prosobu şi rochiţa
S-or mări,
Pi dumneavoastră
V-or cinsti.
Poftim,
Sî vă fie de bine!

Ghindăoani – Neamţ. Mg. 193, I,26
Inf. Vasile Gh. Stachie, 68
Culeg. L.B. şi L.C. (1975)

172

– Bună ziua, bună ziua,
Domnule nun mare!
Ziua o-nziuat
Şi dumneavoastrî nu vi s-o-nchinat.
Vi sî-nchinî
Di la finii dumneavoastrî,
Domnul mire
Şi domnişoara mireasî,
Cu doi colaci,
Bine îndulciţi şi rumeniţi,
Pentru feţele dumneavoastrî
Sînt gătiţi,
Şi cu o butie de vin,
Ca să vă fie dumneavoastrî,
Cheful şi voia deplin!
Iar dumitali, nunî mari,
Vă-nchinî o rochie lucratî-n scumpie,
Ca s-o aveţi de fudulie;
Sî vă bucuraţi di toati darurile,
Da mai mult de finii dumneavoastrî,
Domnul mire şi domnişoara mireasî,
Amin!

Grumăzeşti – Neamţ
Anexă-chestionar (1972)

173

– Bună dimineaţa,
Bună dimineaţa
Nuni mari!
Iaca finii dumneavoastră
Cu ce se închină;
Au plecat la Ţarigrad
Şi nouă corăbii au încărcat
Şi toate s-au înecat,
Numai a dumneavoastră a scăpat
Pe o scândură de brad.
Dar în corabie ce se află?
Doi colaci de grâu spalat,
Ca să aveţi de ospatat,
O rochie cu floricele,
Să o aveţi de sărbătorele,
O bute cu vin,
Să vă fie cheful deplin,
Şi o naframă de in,
Să vă ştergeţi gura de vin.
Poftim şi primiţi,
Cu dragoste mulţumiţi.

Izvoare – Neamţ
Anexă-chestionar (1972)

174

– Bucurî-ti cucoani nun
Şî cucoanî nunî,
Vă-nchinî cuconu miri
Şî conița mireasî
O corabie frumoasî
Şî-ncarcatî,
Di la Moscuva plecatî!
Câti corăbii o plecat
Toati s-o-necat,
Numai a dumneavoastr-o scapat.
În corabie sî găsăşti:
O rochie pintru cucoana nunî,
Adusî di la Ţarigrad,
S-o poarti prin casî cu drag,
Sî mai găsăsc în corabie
Doauî sticli cu băuturî,
Una cu vin di la Odobeşti,
Sî bei sî ti-nvesăleşti,
Una-i cu ţuicî,

Scanned with OKEN Scanner

Mai aveţi în corabie orez,
Săpun şi un prosop di in,
Sî stergiţi gurița di vin.
Şî vă roagî conu miri
Şî conița mireasî,
Finii dumneavoastrî,
Să primiţi
Şi nouă să nu ne bănuiţi,
La muzâcî şî la vornicel
Câte-on bacşâş mititel!

Stejaru – Ion Creangă, Neamț. Mg. 685, I, 38
Inf. Dumitru D. Macovei, 84
Culeg. L.B. (1988)

175

– Bună seara, cucoană nună
Şi cucoane nune,
Că de când a înserat
Pe la dumneavoastră n-am dat,
Dar am venit acum,
Împreună cu aceşti doi tineri,
Care vă închină câteva prosoape,
Cusute cu fir de mătasă,
Să vă fie de folos în casă,
Şî câteva pahare de vin dulce,
De Cotnar,
Ce cu mare cheltuială s-aduce.
Fiindcă-i vin de Cotnar,
Băgaţi mâna-n buzunar,
Scoateţi galbeni de cei mari,
Groşi la dungă,
Spornici la pungă,
Să nu fie mărunțele,
Că nu putem face socoteala cu ele.
Şi vă roagă să primiţi
Şi cu dragoste să le mulțumiţi,
La aceşti tineri,
Un bacşiş mare să le dăruiţi.
Poftim, vă rog, şi serviţi!

Gârceni – Vaslui
Anexă-chestionar (1972)

176

Ia făceţi-mi loc şi cărare
Ca să trec la nunul cel mare.
– Bună seara, cucoane nun,
Căci de când s-a înnoptat,
Noi bună seara n-am mai dat,
Dar uite acuma
Vin cu corabia încărcată,
De la finii dumneavoastră donată;
Aicia găsiţi săpun de spălat,
Cămaşă de îmbrăcat
Pe care dumneavoastră s-o primiţi
Şi să mulțumiţi
Şi pe finii dumneavoastră
C-un bacşiş mare
Să-i dăruiţi!

Tanacu – Vaslui
Anexă-chestionar (1972)

c. La socri

177

– Ajungă-vă voie bună,
Domnilor socri mari,
Aici se închină dumneavoastră
Cu doi colăcei mândri şi frumoşi,
Ca şi faţa lui Hristos
Şi-o casâncă de matasî
Pentru soacra cea mare este aleasă
Şi-o pereche de pantofi
De piele de cal,
Ca să poată sui la deal
Şi-o sticlă de palincă,
S-o bei să nu ştii nimică.
Poftim, luaţi-le de la mine
Şi puneţi-le undeva bine,
Căci eu, dacă aş fi un om rău,
Aş lua eu aceşti colăcei
Şi-aş sări peste gardul di nuieli
Şi v-aţi uita după mine cu jăli.
Poftim, primiţi!

Bistricioara – Neamț
Anexă-chestionar (1972)

Scanned with OKEN Scanner

178

– Poftim aceste corăbioare de argint,
Să vă fie de folos,
Cât îți trăi pe pământ!
Gătite cu un costum
De stofă frumoasă,
Ca s-o purtați prin casă;
Și aceste sticle cu vin,
Să vă fie cheful deplin,
Si aceşti pantofi de lac,
Să vă fie cheful pe plac.
Poftiți
Și nu bănuiți !

Piatra Șoimului – Neamț
Anexă-chestionar (1972)

179

– Ajungă-te voie bună, soacră mare,
Iată că se închină nora dumitale
Cu această cămeşă frumoasă,
Anume pentru dumneavoastră.
Căci cucoana mireasă,
De când s-au rădicat,
Multe târguri au umblat,
Straie frumoase să-ți găsească
Și dumitale să ți se potrivească;
Căci toate erau strâmte, spintecate,
Cum îs în lume mai ciudate.
Și văzând că nimic nu foloseşte,
Ci numai vreme prăpădeşte,
Cai la trăsură am înhămat
Și la Țarigrad am plecat.
Și de acolo această cămaşă
Ț-au cumpărat.
Și nouă la vo cinci
Pe samă ne-au dat;
Buni de gură,
Lungi de mână,
Mici de stat
Și buni la sfat.
Pe mâni le-am luat
Și dumitale ți le-am închinat.
Numai să iei sama la poale,
Să nu-ți fie strâmte tari,
Iar dumneata de nu crezi
Pune mâna și vezi.
Poftim dar, din bună mână,
Să-ți fie de voie bună,
Să-ți fie de bucurie
De-acum pân-la Sânta Mărie,
Poftim!

Tarcău – Neamț
Anexă-chestionar (1972)

180

– Buna dimineața, socri mari,
Noi ne închinăm cu buna dimineața
Iar cinstitul mire cu cinstita mireasă
Se închină cu această corabie încărcată,
De la Viena plecată.
Iar în corabie ce-avem?
Un bariz de mătase,
Să-l poarte soacra mare sănătoasă,
Două săpunele,
Să se spele pe mâini cu ele,
Un pachet de smochine,
O cămaşă de mătase
S-o poarte socrul mare sănătos!

Zorleni – Vaslui
Anexă-chestionar (1972)

- ***Închinarea paharelor dulci***

a. La nuni

181

– Buna vremea, buna vremea,
Domnilor nuni mari,
Vă închină tinerii,
Domnul mire
Și domnişoara mireasă,
Două păhărele
Ca două floricele,

Scanned with OKEN Scanner

Dar îi cam scumpă
Cinstea-n ele!
Păhărelele îs poleite,
Cu vin dulce umplute,
Cu prosoape-acoperite,
Cu prosoape frumoase, de in,
Să vă fie cheful deplin.
Dumneavoastră să binevoiți
Să le primiți
Și la acești doi tineri
Ce vă lasă inima
Să le dăruiți!
Doi boi înjugați,
Doi cai înhămați,
O vacă mulgătoare,
Mai multe oi fătătoare,
Un porc și câteva zburătoare,
O stamboală-două de păpușoi,
Vă mulțumim
Că ați venit alături de noi,
Să-i scoateți pe acești tineri
Din nevoi.
Poftim primiți
Și nu bănuiți!

Chetriș – Bacău
Inf. Teodor D. Baston, 68
(Înregistrare mg. făcută la 5 februarie 2000)
Culeg. I.H.C.

182

– Buna dimineața, buna dimineața,
Domnilor nuni mari,
De-asarî, di când o însarat,
Aț băut, aț ospătat,
Da păhărele ca aiestea
Nu v-am închinat;
Pe dinafară zugrăvite,
Pe dinăuntru spoite,
Cu zahăr și cu miere îndulcite,
Pentru gurițâli dumneavoastră pregătite.
Poftim, cinstiți,
Și pe acești doi tineri
Cu ce v-a lăsa inima
Să-i dăruiți.

Moreni – Berzunți, Bacău. Mg. 141, I, 22
Inf. Vasile I. Avasiloaie, 70
Culeg L.B. (1973)

183

– Heei, da iară bună seara
Și bine v-am găsit
Fraților, iubiților meseni,
Domnule nun
Și doamnă nună,
Care sînteți cu noi dimpreună!
Iată tinerii noștri miri
Se închină cu o corăbioară,
Mândră și frumoasă,
Adusă aici la veselie
La dumneavoastră pe masă.
Pentru că tinerii noștri miri
La ajutorul și bunătatea
Dumneavoastră apelează.
Să-i ajutați,
Să-i încurajați
Dându-le ceva bani,
Așa ca pentru o pereche de juncani,
Că și ei se leagă,
În fața dumneavoastră,
Ca de-acum să construiască
Pe la gloduri
Numai poduri,
Pe la stâni
Numai fântâni
Și pe la cotituri
O mulțime de mânăstiri!
Dumneavoastră, ceea ce dați
Dați pentru tinerii noștri împărați,
Ca sî-i videm închipați,
Ca și ei, la rândul lor,
Să dea la alții ajutor.
Deci, domnilor nuni mari,
Băgați mâna-n buzunari
Și scoateți galbeni de cei mari

Scanned with OKEN Scanner

Să-i facem, pe aceşti tineri gospodari;
Iar ce aveți mai mititei
Dați-i la vornicei
Să le bucure pe bucătărese,
C-au făcut bucate-alese.
Iar dacă mai aveți
Ceva grițari,
Dați-i la lăutari
Că şi ei aşteaptă,
Bată-i norocul să-i bată!
Poftim, domnule nun mare,
Şi două păhărele
Ca două floricele
Cu vin de la Prăjeşti,
Să bei şi să te-nveseleşti.
Vă rugăm să faceți bine
Şi să primiți
Şi la tinerii dumneavoastră
Cât vă lasă inima
Să le dăruiți!

Prăjeşti – Bacău
Inf. Petru I. Jicu, 62
(Înregistrare mg. făcută la 3 februarie 2000)
Culeg. I.H.C.

184

– Buna vremi, buna vremi,
Cinstiț meseni,
Cari va aflați pe-acest loc cu noroc,
Cu mesî-ntinsî,
Cu făclii aprinsî,
Mai cu direct la dumneavoastrî,
Domnilor nuni mari!
Vi sî-nchinî socrii mari,
Din ambili părț,
Domnu miri,
Domnişoara mireasî,
Cu nişti păhăreli plini,
Cu cuvinti buni,
Păhărelili sînt
Cu zahâr zăhăruiti,
Cu mieri sînt miehăruiti,
Pentru guriţâli dumneavoastrî
Sînt pregătiti!
Aceste păhărele sînt trecute
Pe la gara Tighiturî,
Vă mai achipuiț la legăturî,
Sînt trecuti pi la Odobeşti
Li luaț
Li cinstiț,
Va vesăliți,
Da la urmî li plătiț,
Poftim, di la mini,
Sî va fie di bini!

Bodeasa – Botoşani. Mg. 449, I, 5
Inf. Haralambie V. Vartolomei, 46
Culeg I.H.C. (1981)

185

– Buna sara şi bine v-am găsit
Nuni mari!
Sara o-nsarat,
Zâua o-nzâuat
Şi noi păhăruțî dulci
Nu v-am închinat;
Di la fiii socrilor,
Di la finii dumneavoastrî,
Poftim di primiți
Şî nu ni bănuiți.
Nuni mari,
Sî nu vă grăbiți la luat,
Sî vă grăbiți la dat,
Cî acesta-i vin di Odobeşti,
Cum pui mâna, cum plăteşti,
Prefăcut la Căciuleşti,
Cân bei te-nvesăleşti
Şî pe pământ te tologeşti,
Nu liurcî de-a dumneavoastrî,
Cân bei multî,
Ti umfli-n burtî,
Intri după sobî
Şî stai cu babili di vorbî;
Poftim di primiți
Şî nu ni bănuiți,

Scanned with OKEN Scanner

La tiniri ce-o sî vreț sî dăruiți;
Scroafi cu purcei,
Vaci cu viței,
Coșări cu păpușoi,
Da sî ni dați noauî cuicălăii,
Sî facim oleacî di leșâie,
Sî spălăm muzicanții di râie,
Poftim di primiți
Șî nu ni bănuiți.

Dracșani – Botoșani. Mg. 223, I, 28
Inf. Alexandru P. Hodan, 48
Culeg L.B. și L.C. (1976)

186

– Bună sara, bună sara,
Domnule nun mare
Și cinstită adunare!
Uite cu ce se-nchină
Cuconu mire
Și cucoana mireasă
Cu două păhărele de vin,
Să vă fie chefu deplin;
Vinu-i de la Horlești,
Cum îl bei, cum îl plătești,
Banii din pungă
Să nu-i mai găteșți,
Tot la nunți și cumetrii
Să-i dăruiești!
Vin mai avem
Și de la Cotnari,
Să bagi mâna-buzunari,
Sî dai di galbenii cii mari;
Șî di pomanî sî nu șadî,
Nici sî-i dați în foc sî ardî,
Sî-i dați la acești doi tinerei,
Sî porneasc-o casî cu ei!
În fundu paharului,
Bacșâșu lăutarului;
În fundu păhărelului,
Bacșâșu vornicelului;
Nu uita șî di bucătăresî,
C-o făcut bucati-alesâ;
Dac-or ci fost cam nisarati,
Ni-ți credi, cî-s bătrâni
Șî nu mai au gust, poati,
Dac-or ci fost cam afumati,
Sî știți, crâșmili-s aproapi
Șî s-o-mbatat toati!
Dar nouă să nu ne bănuiți,
Luați și primiți
Și ce vă lasă inima, dăruiți!

Horlești – Iași
Inf. Vasile D. Lungu, 50
(Înregistrare mg. făcută la 31 august 1999)
Culeg. I.H.C.

187

– Ajungî-ti voia bunî,
Domnule nun mari,
Cu doamna dimpreunî,
Poftiți, vi se-nchinî tinirii
Și cu socrii dimpreunî,
Cu douî păhăreli
Ca douî floriceli,
Plini cu băuturî
Șî mai multî voie bunî;
Cu vin di la Hodobești,
Sî bei, sî ti-nvesălești,
Vin di Cotnari,
Sî bagi mâna-n buzunari,
Sî cauți numa galbini
Di cii mari!
Cu douî prosoapi di bumbac,
Sî vă fie dumneavoastrî pi plac
O năfrămioară di in
Sî vă ștergiț gurița di vin,
Poftim di țâni,
Sî vă fie di bini,
Primiți
Și nu bănuiți!

Verșeni – Iași. Mg. 7, II, 37
Inf. Vasile I. Ipate, 44
Culeg S.C. și I.H.C. (1968)

Scanned with OKEN Scanner

188

– Buna sara, buna sara,
Domnule nun
Şî doamnî nunî!
Sara s-o făcut dimult,
Da noi nu ne-am priceput,
Ne-am luat cu vorba
Ca dascălu cu popa.
Să-nchină finii dumneavoastrî,
Fiii socrilor mari,
Şî ai socrilor mici,
Cu aceste păhărele
Ca nişte floricele,
Cu vin foarte bun în ele,
Cu zahar zăhăruite
Şî cu miere îndulcite,
Pentru guriţâli dumneavoastrî pregătite!
Vinu-i di la Odobeşti,
Dacî-l bei, ti-nvesăleşti,
Da-i trecut pi la Cotnari,
Sî bagi mâna-n buzunari,
Sî scoţi galbini di cii mari,
Galbini di cii mari, cotliţi,
Pentru finii dumneavoastrî prigătiţi,
Poftim şî sărviţi
Şî nouî nu ni bănuiţi.
În gura păhărelului
Bacşâşu vornicelului
În fundu paharului
Bacşâşu lăutarului,
Mai deoparte-n colţu mesî
Bacşâşu bucătăresî.

Vlădeni – Iaşi. Mg. 499, I, 33
Inf. Gheorghe C. Tomuleac, 95
Culeg. L.C. (1982)

189

– Buna vremea, buna vremea
Nuni mari!
Vreme o fost mai dimult,
Dar noi nu ne-am priceput,
C-am avut şî alti treburi di făcut.
Vă închinî domnişoara mireasî
Împreunî cu domnu mire,
Nunii cii mari,
Socrii cii mari,
Un prosop di bumbac,
Ca sî vă fie pe plac,
Cusut cu strămătură,
Să-l primiţ cu voie bună,
Şi două păhărele cu vin
Adus di la Odobeşti
Cân bei ti-nvesăleşti,
Dar ari şî di la Cotnari,
Sî bagi mâna-n buzunari,
Sî scoatiţ on bacşâş
Di cii mari,
Pentru tineri gospodari
Şi ceva la lăutari,
Şî unu mai mititel
Pentru-aist vornicel,
Cî asta aşteaptî şî el,
La lăutari pentru hodorogealî,
Iar la vornic di clămpănealî;
Poftim primiţ
Şî nu bănuiţ!

Drăgăneşti – Neamţ. Mg. 191, I, 4
Inf. Grigore T. Stafie, 52
Culeg. L.B. (1975)

190

– Buna sara, buna sara,
Domnilor nuni,
Zâua o-nzâuat,
Sara o-nsarat
Cu di toate celea
În cale v-am stat,
Numa păhărelele nu v-am închinat;
Uite-acum vă închinăm
Nişti păhăreli
Cu vin în eli,
Vinu-i di Odobeşti,
Bei, ti vesăleşti,

Scanned with OKEN Scanner

Da la urmî trebu sî plăteşti.
Sî trăiţi întru mulţi ani
Şî sî mai ajutaţi la casî noauî!

Slobozia – Bâra, Neamţ. Mg. 637, I, 6
Inf. Vasile A. Fron, 74
Culeg. L.B. (1988)

191

– Ajungă-te chef şi voie bună,
Domnule nun mare!
Iată, vă închină
Domnul mire şi cucoana mireasă,
Finii dumneavoastră,
Aceste două păhăruţe;
Păhăruţele sînt de cristal,
Aduse din Ardeal,
Vinul de la Odobeşti,
Să bei, să te veseleşti,
La pungă să te chipăieşti,
Căci câte parale de-acasă ai luat
În trei locuri ai de dat:
Dai la tineri cât îi vre,
La lăutari ce-o mai rămâné,
Căci dau o dată cu arcuşu
Şi-aşteaptă să le dai bacşişu.

Tarcău – Neamţ
Anexă-chestionar (1972)

b. La socri

192

– Ajungă-vă voie bună,
Domnule socru,
Doamnă soacră,
Domnule nun
Şi doamnă nună,
Care sînteţi aici împreună!
Ascultaţi, luaţi aminte
La vreo câteva cuvinte,
Care de Dumnezeu sînt orânduite
Şi de mine vor fi rostite.
Se-nchină tânăra împărătească
Şi nora dumneavoastră
Cu două păhărele
Ca două floricele,
Cu vin de Odobeşti,
Să bei şi să te-nveseleşti
Şi la urmă
Cu nişte bani să plăteşti.
Să-i daţi nişte bani,
Cât să cumpere
O pereche de juncani,
Lungi în trup,
Nanţi în picioare,
Cât mai cu preţ la vânzare!
Iar pentru coana mireasă
Şi o pereche de cercei,
De vreo sută de mii de lei,
Iar la lăutari
Şi la conăcari
Aruncaţi câte-on sutari,
Sau alt ban şi mai mare,
Că nu-i cu supărare;
Beţi şi vă veseliţi.
Întru mulţi ani
Să trăiţi!

Buhoci – Bacău
Inf. Petru N. Butacu, 67
(Înregistrare mg. făcută la 4 februarie 2000)
Culeg. I.H.C.

193

– Bună ziua, buna ziua
Socri mari şi socri mici,
Domnu miri şî cucoana mireasî
Şî toţi din faţa dumneavoastrî,
Acuma vă-nchin:
Douî păhăreli
Ca douî floriceli,
Cu vin în eli;
Vinişor din Valea Mari,
Ca sî beie fiicari,

Scanned with OKEN Scanner

Şî saracu şî bogatu,
C-amândoi o dat di dracu,
Sî vadî românaşu
Pi ce-o dat gologănaşu,
Şi vă roagă sî primiți,
Sî nu ni bănuiți!

Boghicea – Neamț. Mg. 637, I, 13
Inf. Costache V. Maftei, 76
Culeg. L.B. şi L.C. (1988)

194

– Buna sara, buna sara,
Domnilor socri mari!
Fiți voioşi către fiii dumneavoastrî,
Cî, iatî, vi sî-nchinî
Cu păhăreli cu vin,
Ş-o cinstitî mireasî
Şî c-o batistî di matasî,
La ea cât a cusut,
O testea di ace-a rupt!
Vreme a fost mai de demult,
Da am fost tânăr şî zălud,
Cî şî eu am fost încurcat
Cu nişti feti de-aici din sat
Şî cu unili din Voroneț,
Ierau dupa nişti livezi,
Culegeau bureți!
Când cu mini,
Când cu altu,
Naravu li iara ca la dracu.
Da şî eu sînt ficior di vadanî,
Botizat de-o cucoanî
Ş-on călugur;
Căluguru a fost cam bat,
Doamni, rău m-o botezat,
Batî-l crucea blastamat!
Cân iaram băiet mic
M-am întâlnit c-on om voinc,
Voinic tari nu iara,
Iara aşa ca dumneata,
Încălțat bini cu cioboțâca,
Ştia drumu la Catinca;
Puni flinta-nsamnî bini,
Trec halice prin răchită
Ş-agiunge unu
Tucma sus, în grindă,
Iar Catinca ies-afarî
Ş-o țâpat,
Intrî-n casî la barbat
Şî mai tari o țâpat.
– Vai Catincî, ci-i!
– Nu-i nimica,
O plesnit un cerc
Di la putina cu borş,
C-o fost putrid, di cireş;
Da ie pre bini-o ştiut,
Pi barbat l-o prostit
Şi i-o pus di mâncat
Trii ciri di maslat
Şî l-o trimes la arat;
Dupa asta, ie o luat
Noauî ocî cu vin vechi,
Trii rațî cu curechi,
Câtiva chili di pâni,
O băut ş-o mâncat,
S-o dus ş-o giucat,
Pi urmî s-o dus şî s-o culcat;
Dupa ci s-o sculat,
N-o făcut lucru curat,
S-o dus pi părău lu Târsânî
Ş-o luat o iapî surî,
Tucma di la Teşăturî
Din şurî.
Şî primarili-o-ntrebat:
– Di ce-i furat?
Tot aşa şî dumeata,
Cân n-ai ave ci-mbraca
Şî ci mânca,
Di furat ti-i apuca.
Ş-apu-s trii zâli
Cu cea di mâni,
Nu fârşâți vorba cu mini,
Cî iatî, vi sî-nchinî
Cu păhăreli di mlădiți,

Scanned with OKEN Scanner

Pentru-a dumneavoastrî guriţî,
Di la nevestiţî şî copiliţî.
Ăsta-i vin di la Cruci,
Cu mari cheltuialî s-aduci,
Îi vin di la Odobeşti
Cum bei, cum ti vesăleşti;
Mai avem vin adus
Şî di pi la Valea Sacî
Dicât n-a agiungi,
Mai bini sî-ntreacî,
De-o palmî ş-o şchioapî,
Avem vin şî di la Cotnari,
Vârâţi mâna-n buzunari,
Nu scoatiţi galbeni mari,
Nici cremini şî amnari,
Ci scoatiţi taliri mici,
Şî mai poftim pi aici
Şî la aceşti doi tiniri
Ci vă lasî inima sî li dăruiţi!

Cotârgaşi – Suceava. Mg. 8, II, 32
Inf. Ioachim Gh. Maxim, 58
Culeg. I.H.C. (1968)

195

– Bună seara, bună seara,
Socru mare,
Cu grija-n spinare,
Iaca sara o-nsărat
Şi noi un pahar di vin dulce
N-am gustat,
Şi tinerii noştri-s
Cam cu bănat;
Cu vin dulce de la Cruce,
Cu mare cheltuială s-aduce,
Cu vin de la Cotnari,
Să bagi mâna-n buzunari
Şi să nu scoţi
Cremene şi amnari,
Să scoţi
Taleri de cei mari,
Că la câte scofele-mi umblai,
Tot cu mii şi sute te lăudai!
Poftim, întinde mâna,
Cât ţi-i vâna,
Şi, ce te-a lăsa inima,
Să dăruieşti la mire
Şi la mireasă
Şi-un 25 de lei
La bucătăreasă!

Dorna Candrenilor – Suceava
Anexă-chestionar (1972)

c. La nuntaşi

196

– Heeei, da iară bună sara
Şi bine v-am găsit
Domnule Vasile!
Sînteţi sănătoşi
Şi voioşi?
Uite vi se-nchină
Domnul mire
Şi domnişoara mireasă
Asupra familiei dumneavoastră,
Cu o tarapana împărătească!
Dumnezău să vă trăiască,
Voia bună să sporească
Şi tarapanaua să se înmulţească.
Noi ne închinăm
Cu pâine şi sare,
Din darurile Sfinţiei sale,
Şi cu două păhărele
Ca două floricele;
Păhărelele sînt cu vin,
Să vă fie cheful deplin,
Vinu-i de la Odobeşti,
Cum îl bei cum îl plăteşti,
Iar dumneavoastră,
Dacă binevoiţi
Tarapanaua s-o înmulţiţi,
Fiţi buni şi cinstiţi,

Scanned with OKEN Scanner

Pe tinerii miri îi dăruiți,
Beți, ospătați,
Și nici pe mine nu mă uitați.
Un bucheţel de busuioc
Să vă dea Dumenzeu sănătate
Și noroc!

Prăjești – Bacău
Inf. Petru I. Jicu, 62
(Înregistrare mg. făcută la 3 februarie 2000)
Culeg. I.H.C.

197

– Bună seara,
Bună seara la dumneavoastră,
Stolnici de casă,
De când seara a-nserat
Pahar dulce n-am închinat,
Pahar dulce de la Cruce
Cu multă trudă s-aduce,
Cu vin bun din Odobești,
De pungă te pregătești.
Că am auzit,
Că pe la câte poftèle
Ați umblat,
Mii de galbeni ați dat,
Dar noi vă lăsăm
Cu trei sute cinci,
Să mai veniți pe aici.
Poftim, primiți,
Și cât vă lasă inima,
La miri să dăruiți!

Ibănești – Botoșani
Anexă-chestionar (1972)

198

– Buna ziua, buna ziua
Cinstiți meseni!
Ziua o-nziuat,
Sara n-a-nsarat,
Noi patru păhărele
Nu v-am închinat;
Patru păhărele
Ca patru floricele,
Cu vin din Odobeşti,
Cum îl bei, cum îl plătești;
Cî, dacă ar fi fără platî,
Tătî baba ar fi batî.
Poate-ați trecut
Prin Cotnari,
Bagați mâna-n buzunar,
Scoteți cinci-șasî
Suti di lei,
Dați la acești doi tinerei,
Iar la vornicel
Sî-și iei o codiți di purcel.
În fundu paharului,
Bacșâșu muzâcantului!

Tudora – Botoșani. Mg. 70, I, 15
Inf. Gheorghe Gh. Dascălu, 45
Culeg. I.H.C. (1964)

199

– Bună dimineața,
Cinstiți nuni mari,
Cinstiți socri mari
Și dumneavoastră
Oameni gospodari!
Iată cu ce vi se închină
Domnul mire
Și domnișoara mireasă:
Cu două păhărele,
Ca două floricele,
Cu vin ales în ele!
Vinul este de la Odobeşti,
Cum îl bei, cum te-nveselești;
Mai avem și vin de Cotnari,
Să băgați mâna-n buzunari,
Să căutați bani de cei mari
Să-i facem pe acești tineri
Buni gospodari.
Dacî vă mai rămâne ceva,
Îi puteți da
La muzică pentru scârțâială

Scanned with OKEN Scanner

Şi stolnicului pentru hodorogeală.
Poftim primiţi,
Cu dragoste cinstiţi
Şi întru mulţi ani
Să trăiţi!

Fărcăşeni – Iaşi
Inf. Anton D. Biliboc, 82
(Înregistrare mg. făcută la 15 noiembrie 1996)
Culeg. I.H.C.

200

Foaie verde aluniţă,
– Bună dimineaţă,
Domnu Mihăiţă!
Dimineaţa ne-o-apucat
Şî noi buna dimineaţa
N-am mai dat,
Şî chiar de-am dat,
Da am uitat.
Vă închinăm aceste
Două butoiaşe de vin,
Cu doagele de arin,
Cu fundurili di maslin,
Cu miere sînt mieruite,
Cu zahâr zăhăruiti,
Pentru faţa, cinstea
Şî onoarea dumneavoastrî
Sînt pregătite!
Poftim şî li primiţi
Şi cu dragusti mulţumiţi.
Ăsta-i vin bun,
Cî-i di la noi, di la Păun,
Aista-i vin adus prin Trelea,
Dacî ti ţâi mult di băut
Rămâi cu pielea,
Aista-i vin di la Cotnari,
Cum bei, cum bagi mâna-n buzunari
Şi scoţi numai hârtii
De-acelea albastri şî mari,
Şî li dăruieşti
La aiştea doi noi gospodari,
De asemenea şi la lăutari,
Cî pentru cărăuş
Nu trebu sî-ţ bat eu capu.
Poftiţi şi le primiţi
Şi cu draguste mulţumiţi,
Iar mie sî nu-mi bănuiţi!

Păun – Iaşi. Mg. 579, I, 14
Inf. Victor P. Nedelcu, 67
Culeg. L.C. (1985)

201

– Ajungă-vă voie bună,
Cinstiţi gospodari!
Aici se-nchină domnul mire
Şi domnişoara mireasă
Cu opt păhărele de vin,
Să vă fie chefu deplin.
Vin nou de la Cruce,
De va trebui vom mai aduce,
V-a părea că-i amar,
Vom da şi zahar.
Poftim, poftiţi,
Şi ce vă lasă inima
La tineri dăruiţi.

Bistricioara – Neamţ
Anexă-chestionar (1972)

202

– Ajungî-vă chef şi voie bună,
Cumătri Vasâli!
Sî-nchinî domnu miri,
Dimpreunî cu coana mireasî,
Domnii nuni
Şî domnii socri,
Cu acesti doauî păhăreli di vin,
Sî vă fie dumneavoastrî
Chefu diplin.
Acest vin i-adus din Cruce,
Doamni, tari-i bun şî dulci!
Acest vin cân l-am adus,
Aveam car cu şasî boi,

Scanned with OKEN Scanner

Doisprâzăci mânam noi,
Eram şăsî pi de-oparti,
Şăsî pi de-oparti,
Mergea caru fărî roati,
Iar cân o fost la coborât,
La prigoru ceal cumplit,
Mari pozn-am mai pățât;
Caru ni s-o răsturnat,
Vasu s-o farmat,
Vinu l-am varsat.
Da nici noi pi loc n-am stat,
Alt butoi am rătizat,
Cu doagili di arin,
Fundur'li di fag bătrân
Şî cercurile din inimi di brad uscat,
Ca sî cie mai barbat.
Înapoi ne-am înturnat
Şî alt vin am cumparat,
Acesta-i di la Cotnari,
Sî bagaț mâna-n buzunari,
Sî daț on galbân de-acii mari,
Unu şî la lăutari.
Dacî vi s-a păre vinu amar,
Lî-ți îndulci cu zahar
Şî mi-ț da şî mie-un pahar.
Mirii sî roagî sî primiț
Şî sî nu bănuiț,
Cî dacă vor trăi,
Toate le vor mări
Şî pi dumneavoastrî v-or cinsti,
Poftim primiț
Şî nu bănuiț.

Cracăul Negru – Neamț. Mg. 195, I, 24
Inf. Ion N. Bobric, 75
Culeg. L.C. (1975)

203

Eu păhărelu ista
An sî-l închin
Pintru tăț nuntaşii!
Întăi pintru tânăra pereche,
Apoi pentru nuni,
Pentru socri,
Da-l închin şî pentru mini,
Poate-ț găsî una di sama me,
Ca sî pot țâni casî cu ie,
Dacî nu, dracu s-o ie,
Sî facî cimpoi din ie,
Sî cânti la nunta me.
Şî sî dea Dumnezău
Sî ma satur az şî eu,
Di vin şî di plăcinti
Şî di găini fripti,
Di joc cu feti,
Da numa sî nu sî-mbeti.
Nevestili, dacî vreu sî joaci,
Sî meargă sî să scaldi
La moarî, sub lăptoaci
Ş-apui sî vie-ncoaci,
Sî trântim o horî bătrâneascî,
Pivnița sub noi sî sî prăbuşascî,
Sî ni pominim la poloboaci,
Sî bem pân-ci nu ne-om puté întoarci.
Sî muzâcantu, dumnealui,
Sî-şi mai puie pofta-n cui
Sî sî mai tragî nădejdi,
Cî i-a prinde mâța peşti,
Sî mânânci şî el boiereşti!

Mastăcăn – Dragomireşti, Neamț.
Mg. 114, II, 36
Inf. Mihai Lazăr, 81
Culeg. L.B. (1972)

204

– Ajungî-ti, ajungî-ti, voie bunî,
Gospodariu Gheorghe Stan!
Iată, domnu mire
Şî domnişoara mireasî,
Cu nunii dimpreunî,
Vă închinî acesti douî păhăreli
Ca douî floriceli,
Cu vin sînt umpluti,
Cu aur poleiti,
Pintru gurili dumneavoastrî potriviti.
Cu țuicî di la Pitești,

Scanned with OKEN Scanner

Cân bei ti-nvesăleşti,
Cu vin di la Cotnari,
Bagi mâna-n buzunari,
Dai un bacşâş la lăutari
Şî unu mai măricel
La vornicel,
Ca sî-şi cumperi-on purcel,
Poftim,
Sî vă fie di bini!

Piatra Şoimului – Neamţ. Mg. 7, I, 9
Inf. Ion Şt. Pelmuş, 52
Culeg. S.C. şi I.H.C. (1968)

205

– Buna sara, buna sara,
Domnule Gavrilă!
Bine v-am găsât sănătoşi
Şi voioşi!
De când sara a-nserat,
Noi bună sara nu v-am dat
Şi păhăruţe nu v-am închinat.
Uite, se-nchină tinerii noştri,
Cu două păhăruţe
Din sticlă făcute
Cu vin sînt umplute.
Vinu-i de la Odobeşti,
Să bei, să te-nveseleşti.
Şi-avem şi de la Cotnari,
Să bagi mâna-n buzunari
Să scoţi taleri de cei mari
Şi unul mai mititel
Pentru vornicel
Să-şi cumpere o codiţă de purcel.
Poftim, primiţi,
Şi ce vă lasă inima să le dăruiţi
La aceşti doi tineri căsătoriţi.
Poftim!

Traian – Săbăoani, Neamţ
Inf. Alexandru F. Robu, 54
(Înregistrare mg. făcută la 7 mai 2000)
Culeg. I.H.C.

206

– Bună vremea, bună vremea,
La dumneavoastră,
Stolnici di casî
Şî boieri di masî,
Mai cu seamî dumneavoastră,
Doamna (cutare)
Şi domnul (cutare!)
Di cân sara a-nserat,
Pahar dulci nu v-am închinat,
Pahar dulci
Di la Cruci,
Cu mari greutati s-aduci,
Vin bun, di Odobeşti,
Cum bei, cum întinereşti,
Di doamnî sî ti lipeşti,
O fatî ş-on flacău sî croieşti,
Fata sî mi-o dai mie,
Iar flăcău-n cătunie.
Am auzit că pi la câte nunţi
Aţi tot umblat,
Mii şi mii di galbini aţi dat,
Iar noi vă lăsăm
Cu cinci mii cinză'şî cinci,
Ca sî mai viniţ pe-aici,
Şî la vatajăi câte-o mie,
Ca sî va-nchini şî la cumatrie,
Poftim primiţi
Şî nu bănuiţi!

Ciocăneşti – Suceava. Mg. 6, I, 9
Inf. Traian A. Crăciun, 42
Culeg. L.B. şi I.H.C. (1968)

207

– Bună seara, bună seara,
Iaca seara o-nserat
Şi tinerii căsătoriţi
Sînt foarte cu banat,
Că pahar dulce nu v-am închinat.
Dar acuma vă închin
Două păhăruţe de vin,
Două de băutură

Scanned with OKEN Scanner

Şi mai multă voie bună.
Aista nu-i vin din Valea Seacă,
De care toată baba s-o vezi beată,
Aista-i vin de la Odobeşti,
Cum bei, cum întinereşti,
Di nevast-ai sî ti lipeşti,
Un ficior ş-o fatî-ai sî mai croieşti,
Ficioru-ai sî-l dai în cătănie,
Iar fata ai sî ni-o dai nie;
Aista-i vin de la Odobeşti
Cum bei, cum întinereşti,
Şi de pungă te prigăteşti.
Cân ai sî bagi mâna-n buzunari,
N-ai sî scoţi cremini şi amnari,
Ai sî scoţi galbeni de cei mari.
Mâna-n buzunari îi baga,
Din măseli-i crâşca,
Pisti cinci mii di lei ăi da!
Noi, dupa cum am aflat,
Pi la câti nunţ aţi mai umblat,
Numa mii grele aţi dat,
Da noi va lasăm cu opt suti
Şî noauîză' şî cinci,
Ca sî mai poftiţi pe-aici!
Poftim primiţi
Şî nu banuiţi!
Şî ci v-a lasa inima
La aceşti tineri căsătoriţi
Sî li dăruiţi,
Poftiţi, cinstiţi!

Pojorâta – Suceava. Mg. 423, I, 27
Inf. Traian G. Raia, 42
Culeg. S.C. şi I.H.C. (1978)

208

– Tinerii noştri vă închină
Două păhărele,
Ca două floricele,
Cu vin dulce,
Ce cu mare greutate se aduce,
Tocmai de la Cotnari,
Să vă cătaţi în buzunari,
Să scoateţi galbeni de cei mari;
Pentru vornicel
Să daţi un purcel,
Cu hamurile pe el.

Băbuşa – Vaslui
Anexă-chestionar (1972)

- ***Închinarea găinii***

209

– Ajungă-vă voie bună,
Domnule nun mare
Şi doamnă nună mare,
Se-nchină bucătăreasa noastră
Şi a dumneavoastră,
Cu o ieruncă grasă,
Din pătul aleasă,
Dintre toate cea mai frumoasă;
Acasă pregătită,
La bucătărie rumenită,
Dumneavoastră dăruită.
Luaţi, faceţi bine şi serviţi,
Şi la bucătăreasă
Un bacşiş îi dăruiţi!

Buhoci – Bacău
Inf. Petru N. Butacu, 67
(Înregistrare mg. făcută la 4 februarie 2000)
Culeg. I.H.C.

210

Frunză verde de saschiu,
– Faceţi-mi loc ca să viu,
Frunză verde de cicoare,
Faceţi-mi loc şi cărare,
Să mă duc la nunu mare
Cu găina de vânzare.
Nunu mare-i gospodari,
Are bani la buzunari,
Are car cu patru boi
Ş-o sută cinzăci di oi
Mi-o da taleri de cii noi.
Cu banii ce mi i-a da

Scanned with OKEN Scanner

Eu mi-oi pietrui calea,
Pe unde vine badea,
Cu banii de la nunu
Eu mi-oi pietrui drumu,
Pe unde vine mândru,
Să mă văd eu cu dânsu.
– Buna sara, nune mare!
Am venit la dumneata
C-o găină mare, grasă
Din toate cea mai aleasă.
Găină, găină grasă,
Ieri erai pe după casă
Ş-acuşi eşti la nun pe masă,
Găină, găină sură,
Ieri erai pe după şură
Ş-acuşi eşti la nun în gură.
Vai săracu nănaşu
Cum să uită de mândru,
Să uită la cine-nchină,
Da-i stă gându la găină.
Nănaşule de-omenie,
Iartă-mă, că nu-s târzie,
C-amu duc găina-ntâie;
Văd c-aicea-i lume multă
Şî tot la mine să uită,
Num-on pchic dac-oi greşî,
Ii tare m-or ocărî.
Nănaşule, dumneata,
Eu un lucru te-aş ruga,
De nu-i fiartă găina,
La ruşine nu mă da,
Că-s fată numa de ieri,
Nu ştiu rându la mâncări.
Nănaşule, dumneata,
Eu găina nu ţ-oi da
Până nu mni-i da plata
Şî-ncă ţ-oi mai da ceva,
Să nu ştie nănaşa.
– Nănăşâcă, dumneata,
Te rog nu te supăra
Pentru că vorbesc aşa,
Pe nănaşu nu-l iubesc,
Numa vrau să-l celuiesc
Să-mi cumpere găina,
Da la urmă, dac-a vra,
I-oi săruta musteaţa.
Naşule cu curea lată
Şi cu punga-mbăierată,
Haida şî plăteşti-odată,
Că aşteapt-o lume toată
Să mănânce din găină,
Să mănânce împreună
Tot cu chef şi voie bună.

Lucăceşti – Moineşti, Bacău
Inf. Roza P. Ungureanu, 88
(Înregistrare mg. făcută la 18 iulie 1995)
Culeg. I.H.C.

211

– Ajungî-vă voie bună,
Ajungî-vă voie bună,
Domnule mire
Şi domnişoară mireasă!
Uiti cu ci vi să-nchină
Nunii cei mari,
Cari vă sînt naşii dumneavoastră,
Cu-acestă drochie grasă,
Cu penele de mătasă,
Sî vă fie dumneavoastră
Pentru masă!
Drochia este mică,
Dar cheful este mare
Asupra feţâlor dumneavoastră;
Dumneavoastră, dacî îţi trăi,
Drochia vi s-a mări
Şî chefu vi s-a-ndeplini.
Iar dumnealor aşa sî roagî,
Ca dumneavoastră sî fiţi buni
Şi să primiţi
Şi să le mulţumiţi!
Poftim, ţâne
Şi să vă fie de bine!

Tupilaţi – Neamţ. Mg. 7, II, 56
Inf. Gheorghe Năstasă, 63
Culeg. S.C. şi I.H.C. (1968)

Scanned with OKEN Scanner

212

– Bună seara, nune mare,
Am venit la dumneata,
Că-s datoare cu ceva,
C-o găină mare, grasă,
Din tot satul e aleasă,
De aici din Ilişeşti,
Să faci bine s-o plăteşti,
Da să nu fiți supărați,
Că eu aici am întârziat,
Că drumul a fost îndelungat,
Boala i s-a agravat
Şi-o trebuit operată!
Frunză verde de sulfină,
– Zi-mi, țigane, la găină,
Ca s-ojoc o săptămână!
Faceți-mi loc şi cărare,
Să mă duc la nunul mare
C-o găină de vânzare;
Trandafir cu frunză deasă,
Am o găinuşă grasă,
Ținută pe lângă casă
Şi i-am dat mâncare-aleasă,
Şi aseară i-am dat smântână,
C-aşa se dă la găină!
Aseară, la ora şasă,
Am primit o veste-acasă,
De la mire, de la mireasă,
Că au musafiri la masă.
Eu dinoapte m-am sculat,
Grăunțe-n şorț am luat,
Găinile le-am strigat;
Am rămas cu şorțu plin,
Că găinile nu mai vin.
În casă am intrat,
Barbatu mi l-am sculat
Şi l-am trimis la vânat,
În câmpu cu florile,
Unde stau găinile!
– Măi bărbate, bărbățele,
S-o împuşti pe cea mai mare,
Ca să am preț la vânzare!
– Nunule, drăguțul meu,
Aici de când am intrat,
Tot la mine te-ai uitat,
La mine şi la găină,
Crezi că ți-o cădea în mână!
Din găină nu-i mânca,
Până nu mi-i săruta;
Nici atuncea nu-i mânca,
Până nu mi-i da suta,
Să nu ştie nănaşa!
– Naşă, nu te supăra,
Pentru că glumesc aşa,
Că eu pentru ce glumesc?
Pe nănaşu nu-l iubesc,
Numai vreau să-l păcălesc,
Găina să mi-o plătească
Şi, de-o vrea, să mă iubească!
– Nunule, drăguțul meu,
Aici de când am intrat,
Tot la mine te-ai uitat,
La mine şi la găină,
Crezi că ți-o cădea în mână!
Ce te uiți aşa lung la mine,
Că n-am fript găina bine?
Am fript-o numai la fum,
Că n-am avut foc destul!

(*După ce a dat găina, bucătăreasa spune:*)

– Nunule, te-i păcălit,
Asta-i cloşca ce-o clocit,
A clocit vreo două luni
Şi-o scos patru pui nebuni!
Să fi fost ca dumneata,
Nu dam bani pe-aşa ceva,
Ca să dai o sutişoarî,
Pe-o găină cât o cioarî,
Mai bine dai o sutuță
Şi îți cumperi o puicuță!

Ilişeşti – Suceava
Anexă-chestionar (1972)

Scanned with OKEN Scanner

- ***Închinarea colacilor***

213

– Noi vă închinăm
Doi colaci, bine rumeniți,
Ca pentru dumneavoastră pregătiți,
Și patru păhărele,
Cu floricele,
Și în oală
Vin de la Odobești
Cum bei,
Te înveselești;
Și vin de Cotnari
Băgați mâinile în buzunari
Scoateți galbeni de cei mari.

Iţcani – Bacău
Anexă-chestionar (1972)

214

– Poftiți,
Se-nchină finii dumneavoastră
Cu doi colăcei mititei.
Într-aceşti doi colăcei mititei,
Este ocol la doi purcei.
În dosu colacilor,
Ocolul vacilor.
Primiți
Și nu bănuiți!

Cepleniţa – Iaşi
Anexă-chestionar (1972)

215

– Bună seara noi n-am dat,
Bună seara noi vă dăm.
Colăceii vă-nchinăm,
Cu zahăr zăhăruiți,
Cu miere mieruiți,
Pentru guriţa dumneavoastră
Pregătiți;
Poftim şi-i primiți,
Și nouă nu ni bănuiți,
Și la finuții dumneavoastră,
Ci va lasî inima,
Sî dăruiți:
O giţâcuţî,
Care roadi la covăţâcî,
O oiţî,
Ci faci urmî mărunţâcî.
În fundu covătălii
Frânghia giţălii.
Poftim şî-i primiți!

Perieni – Iaşi
Anexă-chestionar (1972)

216

– Buna sara, domnu nun!
Sara o fost mai dimult,
Da noi nu ne-am priceput
Şî nici vremi n-am avut.
Am auzât cî uni-i casa tari,
Nici războiu nu-i mari,
Uni-i casa di piatrî,
Sporu s-adunî-ndatî,
Banii sî sî înmulţascî,
Sî nu sî risâpeascî.
Noi sîntem din multi sati,
Multi persoani-adunati
Şî cu toţ ne-am sfătuit
Şî la dumneavoastrî am vinit.
Iar dumneata, domnule nun mari,
Bucurî-ti foarti tari,
Cî daru, cât îi di mari,
Tăt i-n cinstea dumitali,
Lucefirii şî stelili lucesc,
Razâli soarelui strălucesc;
Sîntem oameni dimpreunî,
Neam, nepoţ de-a lui Adam
Şî din osu lui Avram.
De-on cuvânt adivarat
Mulţ oamini s-o bucurat,
Da-mprejur nu v-aţ uitat,
Mari grijî am aflat
Cî au finii dumneavoastrî

Scanned with OKEN Scanner

Sî v-aduc-on coș di pâni;
Nu știu cum sî-ncep sî spun,
Da nici nu știu un' s-o pun.
Iar dumneata, nunî mari,
Piaptânî buclița bini
Șî ti uitî drept la mini
Șî mă credi ci ț-oi spuni,
Cî nu văd pi niminea
Drăgălaș ca dumneata;
Obrazu sloboadi parî
Din frumoasa fețâșoarî,
Ochișori, douî sprânceni
La tătî lumea dureri
Șî nunului mângâieri,
Cân rădici sprâncenili,
Pi tăț ni dor șălili.
Sî-nchinî finii dumneavoastrî
Cu acești colaci di grâușor,
Frământaț cu oușor,
Tari-s buni la gustu lor!
Frământaț cu miericicî
Șî cu sari mărunțâcî,
Cu zahar zăhăruiț,
Pintru dumneavoastrî prigătiț.
Di mi-ț da, di nu mi-ț da,
Sî știu bini c-oi fura
Șî unu tot l-oi mânca.
Da-n dosu colacilor
Puniț funia vacilor,
Ori o vacî cu ghițăi,
Ori o scroafî cu purcei,
Ori o iapî cu mânz mari,
Sî daț șî la cini n-ari.
Îți dărui, nu-ț dărui,
Noi tot bini v-om primi,
Poftim primiț
Șî nu bănuiți!

Cracăul Negru – Neamț. Mg. 195, I, 23
Inf. Ion N. Bobric, 75
Culeg. L.C. (1975)

217

– Buna vremea, domnilor nuni!
– Buna vremea!
– Bucuroși di noi?
– Bucuroși!
– Uiti, vă-nchinî mirii
Cu socrii dimpreunî,
O corabie-ncarcată,
Cu di toati-ndistulatî,
Doi colaci di grâu mașcat,
Aduși din Țărigrad,
Pintru masa dumneavoastrî
Di ospătat.
Iar deasupra
Avem o farfurioarî
Tot cu orez mașcat,
Tot pintru masa dumneavoastrî
Di ospatat;
Douî calupioari di săpun,
Di ceal mai bun,
Sî va spalaț dumneavoastrî
Pi faț șî pi mâni.
Iarî cinstitei nune,
Cinstita mireasă-i dăruiește
O rochie frumoasă,
Ca s-o poarte sănătoasă,
Asta sî n-o ponosascî,
Șî cu alta sî sî-nnoiascî,
Vă mai dăruiesc
Ș-o butelcuțî di vin,
Sî vă fie chefu pi diplin!
Ii sî roagî sî primiț
Șî cu drag sî li mulțămiț.

Țibucani – Neamț. Mg. 225, I, 13
Inf. Costică V. Ambrose, 65
Culeg. L.B. și L.C. (1976)

218

– Ajungî-vă chef și voie bună,
Domnilor nuni mari!
Domnul mire și domnișoara mireasă,

Scanned with OKEN Scanner

Finii dumneavoastrî,
Vă-nchinî doi colăcei,
Foarti frumuşăi,
Cu sâta sâtiţ,
Cu mâna-mpletiţ,
Cu zahar îndulciţ,
Di domnişoara mireasî făcuţi,
Pentru dumneavoastrî gătiţi.
Colăceii sînt cam mici,
Dar voinţa finilor esti mari,
Asupra dumneavoastrî
Finii făgăduiesc,
Atâta cât trăiesc,
Colăceii-i măresc,
Împreunî cu dumneavoastrî
Sî-nvesălesc.
Întri colăcei.
Aveţi dumneavoastrî
O butelcuţî di vin,
Sî vă fie chefu deplin,
Iar deasupra
O rochiţă de matasă,
S-o poarti doamna nunî
Cu drag pin casă,
Cusutî la lunî,
La croitoreasî bunî,
S-aveţ numai chef şi voie bună!
Luaţi di bine
Şi bine sî deie Dumnezeu,
Amin şi poftim.

Văratic – Neamţ. Mg. 538, I, 17
Inf. Mihai D. Mihăilescu, 60
Culeg. L.B. (1983)

219

– Bună seara,
Bună seara, naşule!
S-arată finii
Cu colaci mândri
Şi frumoşi,
Ca şi faţa lui Hristos,
Faceţi bine şi primiţi
Şi nu bănuiţi,
Şi ce v-a lăsa inima,
Să le dăruiţi.

Dorna Candrenilor – Suceava
Anexă-chestionar (1972)

220

– Bună vreme, nuni mari!
S-aratî cinii
Şî cumătrii dumitale,
Ciţi buni şi iertători
Şi nu bănuitori,
C-o fost vremea mai dimult,
Dar noi nu ne-am priceput,
C-am avut grâu samanat,
O fost secetî şi vânt
Şî grâul n-o răsărit,
Şi-am dat iarî sâinţî
Şi-o işât grâu di sămânţî.
Di la noi
Şi pânî la voi
Am prins 12 boi,
Doisprâzăci boi,
Toţi bourei,
În coarni codălghei
Toţi di câti opt ghiţăi.

Pojorâta – Suceava
Anexă-chestionar (1972)

221

– Bună seara,
Bună seara,
Cucoani nun
Şi cucoanî nună,
Vă închină conu mire
Şi coana mireasă
Patru colaci
Cernuţi prin sită deasă,
Măcinaţi la moară,

Scanned with OKEN Scanner

La Vaslui
Și-nmuiați
Cu apă de gutui!
Aveți în fundul covățeli
Două butoiașe pline,
Unul cu vin
Și altul cu țuică,
Să vă faceți curajul
Și inima deplin.
Iar în fundul covățeli
Se găsește
Și funia vițelii.
Luați și primiți
Și cu dragoste mulțumiți.
Iar transportul să-l plătiți,
Că dacă nu plătești căruța,
N-ai ce căuta la Măriuța!

Rafaila – Vaslui
Anexă-chestionar (1972)

B. Cântece de nuntă

• ***La înhobotatul miresei***
a. Variante arhaice

222

– Taci, mireasă, nu mai plânge,
*La dui la!**
Că te-or lua și te-or duce,
Te-or duce la soacră-ta,
Ț-a păré cî-i mamî-ta,
/: Da milă nu-i mai avea (o); :/
Te-a duce la socru-tău,
Ț-a păre cî-i tată-tău,
/: Da tari ț-a mai ci rău; :/
Șî te-or duci și te-or duci,
Șî-napoi nu te-or aduci,
Șî-i vidé cumnații tăi,
Ț-a păre cî-s frații tăi,
Șî-i vide cumnata ta,
Ț-a păre cî-i sora ta,
/: Da nilî nu-i mai avea (o). :/
Rămâi, mamî, sănătoasî,
Dacî n-ai fost bucuroasî,
/: Sî mă țâi pi lângî casâ; :/
Plângi tu casî, plângi tu masî,
Mireasa de-amu vă lasî
Șî sî duci pin străini
Ca o floari întri spini.

* Se repetă după fiecare vers

Arini – Bacău
Inf. Ruja C. Iancu, 84
(Înregistrare mg. făcută la 31 august 1996)
Culeg. I.H.C.

223

/: – Așteptați măi cruști, :/
/: Îngăduiți taruști, :/
/: Până a vini :/
/: Tata di la plug, :/
/: Ca sî mă înscrie :/
/: În cornu plugului, :/
/: Să știe de mine, :/
/: Să nu mă mai uite. :/
/: Așteptați măi cruști, :/
/: Îngăduiți taruști, :/
/: Pânî a vini :/
/: Mama di la vaci, :/
/: Ca sî mă înscrie :/
/: În toarta doniții, :/
/: Să știe de mine, :/
/: Să nu mă mai uite. :/
/: Așteptați măi cruști, :/
/: Îngăduiți taruști, :/
/: Pânî a vini :/
/: Frați di la vânat, :/
/: Ca sî mă înscrie :/
/: În șfara arcului, :/
/: Să știe de mine, :/
/: Să nu mă mai uite. :/
/: Așteptați măi cruști, :/
/: Îngăduiți taruști, :/

Scanned with OKEN Scanner

/: Pânî a vini :/
/: Surori di la flori, :/
/: Ca sî mă înscrie :/
/: În struțu cu flori, :/
/: Să ştie de mine, :/
/: Să nu mă mai uite. :/

Arini – Bacău
Inf. Ruja C. Iancu, 84
(Înregistrare mg. făcută la 31 august 1996)
Culeg. I.H.C.

224

La canatu uşâțî
Şădi mama niresî
C-o batistî albî-n mânî
Şî tot plângi şî suspinâ;
Şădi mama-n prag şî plângi,
Inimioara i sî frângi
Şî sî roagî soarelui;
Sî roagî la sfântu soari,
Sî ţâie zâua mai mare,
C-ari-o fatî călătoari,
Şî nu-i fatî călătoari,
Ci-i fiicî dispărţâtoari!
Că se duce peste munți,
La părinți necunoscuți
Şi se duce peste văi,
La părinți străini şi răi.

Bijghir – Bacău
Inf. Marița N. Cadar, 90
(Înregistrare mg. făcută la 15 septembrie 1996)
Culeg. I.H.C.

225

– Taci, mireasî, nu mai plângi,
*Mano!**
Cî vin cruştii şî te-i duci,
Şî te-i duci di la noi
Şî nu-i mai vini-napoi.
C-aşa-i rându fetilor,
Ca şî rându florilor;
Floarea creşti-mboboceşti,
Vini vremea şî-nfloreşti,
Mai târzâu sî ofileşti,
Nimărui nu trebuieşti.
Leşi tu casî, leşi tu masî,
Leşi tu frați, leşi tu surori,
Ti duci mânî de-agiutori.
Plângi, mireasî, şî suspinî,
Ti duci în casî străinî
Te-or mustra fărî pricinî.
Mila cari o ai fatî,
Nu-i ave-o niciodatî,
Cî mila di la străini
Îi ca floarea pintri schini,
Da mila di la părinți
Niciodatî n-o mai uiți.
Rămâi, mamî, sănătoasî,
Dacî n-ai fost bucuroasî
Sî mă țâi pi lângî casî.

* Se repetă după fiecare vers

Călcâi – Oituz, Bacău
Inf. Ileana Şt. Domocoş, 85
(Înregistrare mg. făcută la 26 august 1995)
Culeg. I.H.C.

226

– Taci, mireasî, nu mai plângi,
*Mano!**
Vine mire de la munte
Şi te ia de la părinți
Şi te duce peste munți
La părinți necunoscuți.
Laşi tu casă, laşi tu masă,
Laşi tu frați, laşi tu surori
Laşi şi grădina cu flori.
Laşi tu mamă, laşi tu tată,
Nu ti mai întorci vodatî,
Ca sî stai cu ei la masî
Şî sî faci treaba prin casî.
Azi mai eşti cu fetele,
Mâne cu nevestele,

Scanned with OKEN Scanner

Rămâi, mamă, sănătoasî,
Dacî n-ai fost bucuroasî,
Să mă ai pe lângă casă.

---

* Se repetă după fiecare vers

Horgeşti – Bacău
Inf. Ana M. Temea, 85
(Înregistrare mg. făcută la 30 august 1996)
Culeg. I.H.C.

227

– Plângi, mireasî, şî suspinî,
*La doi laţi!**
Ti duci în casî străinî
Şî te-or bati fărî milî,
Te-or mustra fărî di vinî,
Cî mila di la străini (u),
Ca vara disculţ pin schini (u),
Cân gândeşti cî ti umbreşti (u),
Mai tari ti dogoreşti (o).
Taci, mireasî, nu mai plângi,
Cî ne-om duci, te-om aduci,
Cân a creşti grâu-n casî,
Ş-a bati cu schicu-n masî,
Poati-atunci şî nici atunci (o),
Cân a creşti orzu-n tindî,
Ş-a bati cu schicu-n grindî,
Poati-atunci şî nici atunci (o),
Cân s-a-ntoarci apa-n sus (u),
/: Şî pietrili-n curmezâş (u). :/

---

*Se repetă după fiecare vers

Horgeşti – Bacău
Inf. Ana M. Temea, 85
(Înregistrare mg. făcută la 30 august 1996)
Culeg. I.H.C.

228

/: – Aşteptaţi voi cruschi, :/
/: Îngăduiţi taruschi, :/
/: Pânî ni-a veni :/
/: Tata di la plug, :/
/: Pi min' sî mă scrie :/
/: În fieru plugului, :/
/: Când la plug sî duci, :/
/: Aminti-şi aduci :/
/: Di fata mireasî :/
/: Plecatî de-acasî. :/
/: Aşteptaţi voi cruschi, :/
/: Îngăduiţi taruschi, :/
/: Pânî ni-a vini :/
/: Mama di la vaci, :/
/: Pi min' sî mă scrie :/
/: În toarta doniţî, :/
/: Când la muls sî duci, :/
/: Aminti-şi aduci :/
/: Di fata mireasî :/
/: Plecatî de-acasî. :/
/: Aşteptaţi voi cruschi, :/
/: Îngăduiţi taruschi, :/
/: Pânî ni-a vini :/
/: Surori di la flori, :/
/: Pi min' sî mă scrie :/
/: În struţu cu flori, :/
/: Cân struţu a-mpleti, :/
/: La min' s-or gândi, :/
/: La sora mireasî :/
/: Pleacatî de-acasî. :/

Horgeşti – Bacău
Inf. Ana M. Temea, 85
(Înregistrare mg. făcută la 30 august 1996)
Culeg. I.H.C.

229

– Taci, mireasă, nu mai plângi
*Lado-i la! (La doi laţi!)**
Cî la mă-ta tot te-om duci,
Când a faci plopu peri
Şî răchita gişâneli,
Cân s-a-ntoarci apa-n sus
Şî chetrili-n curmezâş,

Scanned with OKEN Scanner

Şi iarba cu schicu-n gios,
Atuncea mai cii ce-ai fost!
Ieş afarî, calci pi paie,
Intri-n casî la bataie,
Ieş afarî, calci pi schini,
Intri-n casî la străini.
Fetili la şezătoari,
Tu-i puni di scăldătoari,
Fetili sî duc la gioc,
Tu-i puni oala la foc.

---

* Se repetă după fiecare vers

Fărcăşeni – Iaşi. AFMB, Mg. 407, I, 2
Inf. Eva A. Ciobanu, 51
Culeg. L.C. (1980)

230

– Aşteptaţi voi cruschi,
Îngăduiţi taruschi,
Pân' ci va vini
Mama di la vaci,
Pi min' sî mă scrie
În toarta doniţî.
Aşteptaţi voi cruschi,
Îngăduiţi taruşti,
Pân' ci va vini
Tata di la plug,
Pi min' sî mă scrie
În cornu plugului.
Aşteptaţi voi cruschi,
Îngăduiţi taruşti,
Pân' ci va vini
Fraţi di la vânat,
Pi min' sî mă scrie
În crucea săbii.
Aşteptaţi voi cruschi,
Îngăduiţi taruşti
Pân' ci va vini
Surori di la flori,
Pi min' sî mă scrie
În mijlocu florii.

(*În alte variante, tot din Fărcăşeni, se spune:*)

Pân' ci vor vini
Fraţii di la oi,
Pi min' sî mă scrie
În doaga găleţî,
Sî-ş aduc-aminti
De-a meli cuvinti.

Fărcăşeni – Iaşi. AFMB, Mg. 407, I, 4
Inf. Eva A. Ciobanu, 51
Culeg. L.C. (1980)

231

/: – Aşteptaţi voi cruschi, :/
/: Ca voi doi taruschi, :/
/: Pânî va vini :/
/: Mama di la vaci, :/
/: Pi min'sî ma scrie :/
/: În toarta doniţei, :/
/: Sî-şi aduc-aminti :/
De-a mele cuvinti,
Sî nu ma măi uiti.
/: Aşteptaţi voi cruschi, :/
/: Ca voi doi taruschi, :/
/: Pânî va vini :/
/: Tata di la plug, :/
/: Pi min' sî ma scrie :/
/: În cornu plugului, :/
/: Sî-şi aduc-aminti :/
De-a melea cuvinti,
Sî nu ma măi uiti.
/: Aşteptaţi voi cruschi, :/
/: Ca voi doi taruschi, :/
/: Pânî mi-or vini :/
/: Fraţi di la vânat, :/
/: Pi min'sî ma scrie :/
/: În coarda arcului, :/
/: Sî-şi aduc-aminti :/
De-a melea cuvinti,
Sî nu ma măi uiti.

Scanned with OKEN Scanner

/: Când arcu-o-ncorda, :/
/: Di mini-or afla, :/
/: Cî m-am dus diparti, :/
/: În străinătati. :/

Iugani – Iași
Inf. Maria I. Ghercă, 85
(Înregistrare mg. făcută la
21 septembrie 1997)
Culeg. I.H.C.

232

– Taci mireasî, nu mai plângi,
*Lado-i la! (La doi lați!)**
Cî la mă-ta noi te-om duci,
Când a faci plopu peri
Șî răchita vișâneli;
Șî-nc-atunci și nici atunci!
Plângiț voi patru păreț,
Cî di mini rămâneț,
Nilichiț, nimuruiț;
Plângiț voi patru surori,
Cî plec astâz di la voi;
Creștiț voi flori și-nfloriț,
Cî nii nu-mi mai trebuiț,
Creștiț voi flori cât gardu,
Cî eu ne-am legat capu!
Plângi nireasî șî suspinî,
Cî mergi în casî străinî
Șî te-or bati făr' di nilă,
Te-or mustra ca pe-o străină;
Cî nila di la barbat,
Ca frunza di păr uscat
Șî nila di la măicuță,
Ca nierea din străchinuță,
Lado-i la!

* Se repetă după fiecare vers

Oțeleni – Iași. AFMB, Mg. 443, I, 34
Inf. Frențulia I. Gherghel, 79
Culeg. L.B. și L.C. (1981)

233

/: – Așteptați, măi cruști, :/
/: Păr' nu ni-a veni :/
/: Tata di la plug, :/
/: Pi min' sî mă scrie :/
/: În cornu plugului, :/
/: Floari givizâie, :/
/: Să mă țâie minte, :/
/: Să nu mă mai uite, :/
/: Să-și aduc-aminte :/
/: De-a meli cuvinte. :/
/: Așteptați, măi cruști, :/
/: Păr' nu ni-a veni :/
/: Mama di la vaci, :/
/: Pi min' sî mă scrie :/
/: În toarta doniței. :/
/: Așteptați, măi cruști, :/
/: Păr' nu ni-a veni, :/
/: Frați di la vânat, :/
/: Pi min' sî mă scrie :/
/: În crucea săbii. :/
/: Așteptați, măi cruști, :/
/: Păr' nu ni-a veni :/
/: Surori di la flori, :/
/: Pi min' sî mă scrie :/
/: Floari givizâie, :/
/: Sî-și aduc-aminti :/
/: De-a mele cuvinti. :/

Oțeleni – Iași. AFMB, Mg. 443, I, 34a
Inf. Frențulia I. Gherghel, 79
Culeg. L.B. și L.C. (1981)

234

– Taci, mireasî, nu mai plângi,
*La doi lați!**
Cî la soacrî-ta te-or duci
Șî-napoi nu te-or aduci;
Șî te-or duci pisti munți,
La părinț nicunoscuți,
Pisti munți șî pisti văi,

Scanned with OKEN Scanner

La părinți străini şî răi;
Sî te-or duci, te-or tot duci
Şî-napoi iar te-or aduci,
Cân a faci plopu meri
Şi răchita vişâneli,
Cân a faci plopu nuci
Şî răchita meri dulci,
Poati-atunci şî nici atunci!
Ardî-l focu nimiteț,
Tari-i subțârel şî creț,
Amăgești fetili,
Sî lepidi florili
Sî punî-n cap cârpili.
Ard-o focu cârpî albî,
Tari-i albî, albişoarî,
La mijloc îi foc şî parî,
Tari-i albî, albicioasî,
La mijloc îi veninoasî.
Bati vântul printre munți,
Vine dor de la părinți,
Bati vântul printre brazi,
Vine dorul de la frați,
Di la frați de la surori,
Di la grădina cu flori,
Di la flori di scânteuți,
Di-acasî di la măicuți.

* Se repetă după fiecare vers

Răchiteni – Iaşi
Inf. Aguda M. Doboş, 99
(Înregistrare mg. făcută la 28 decembrie 1999)
Culeg. I.H.C.

235

/: – Aşteptați voi cruşti, :/
/: Ca cii doi taruşti, :/
/: Pânî ni-a vini :/
/: Tata di la câmp :/
/: Pi min' sî mă scrie :/
/: În crucea plugului, :/
/: Sî-şi aduc-aminti, :/
/: Sî nu mă mai uiti. :/
/: Aşteptați voi cruşti, :/
/: Ca cii doi taruşti, :/
/: Pânî ni-a vini :/
/: Mama di la vaci, :/
/: Pi min' sî mă scrie :/
/: În toarta doniți :/
/: Sî-şi aduc-aminti, :/
/: Sî nu mă mai uiti. :/
/: Aşteptați voi cruşti, :/
/: Ca cii doi taruşti, :/
/: Pânî ni-a vini :/
/: Frați di la vânat, :/
/: Pi min' sî mă scrie :/
/: În coarda arcului, :/
/: Sî-şi aduc-aminti, :/
/: Sî nu mă mai uiti. :/
/: Aşteptați voi cruşti, :/
/: Ca cii doi taruşti, :/
/: Pânî ni-a vini :/
/: Surori di la flori, :/
/: Pi min' sî mă scrie :/
/: În stratu cu ştie (?), :/
/: Sî-şi aduc-aminte, :/
/: Sî nu mă mai uite. :/

Răchiteni – Iaşi. AFMB, Mg. 169, I, 9
Inf. Vilhelmina Ghercă, 69
Culeg. L.C. (1974)

236

(*Nireasa stăté cu fața la zăstri şî fetili stăteu la spatili ii şî o cântau. Alta mai plângé, alta sta suparatî, aşa, na*).

– Ie-ț, nireasî, zâua bunî,
*La doi laț!**
Di la maică-ta cei bunî,
Di la frați, di la surori,
Di la grădina cu flori.
Plângi nireasî şî suspinî,

Cî mergi în casî străini
Şî te-or bati fărî milî,
Te-or mustra ca pe-o străinî.
Fetili-or mergi la gioc,
Şî tu pui oala la foc,
Fetili-or mergi-n şăzătoari,
Tu-i puni di scăldătoari.
Ardî-l focu nimiteț,
Mult îi subțârel şî creț.
C-amăgeşti fetili,
Di leapădă florili
Şî pun în cap cârpili.

* Se repetă după fiecare vers

Şcheia – Al.I. Cuza, Iaşi. AFMB.
Mg. 407, I, 20
Inf. Roza M. Iosub, 72
Culeg. L.B. şi L.C. (1980)

237

/: – Aşteptați voi cruschi, :/
/: Îngăduiți taruschi, :/
/: Pân' ci ni-a vini :/
/: Mama di la vaci, :/
/: Pi min' sî mă scrie :/
/: În toarta doniței, :/
/: Sî mă țâie minti :/
/: De-a meli cuvinti, :/
/: De-amu înainte. :/
/: Aşteptați voi cruschi, :/
/: Îngăduiți taruschi, :/
/: Pân' ci ni-a vini :/
/: Tata di plug, :/
/: Pi min' sî mă scrie :/
/: În cornu plugului, :/
/: Sî mă țâie minti :/
/: De-a meli cuvinti, :/
/: De-amu înainti. :/
/: Aşteptați voi cruschi, :/
/: Îngăduiți taruschi, :/
/: Pân' ci ni-a vini :/
/: Surori di la flori, :/
/: Pi min' sî mă scrie :/
/: Floari givizâie, :/
/: Sî mă țâie minte :/
/: De-amu înainte. :/
/: Aşteptați voi cruschi, :/
/: Îngăduiți taruschi, :/
/: Pân' ci ni-a vini :/
/: Frați di la vânat, :/
/: Pi min' sî mă scrie :/
/: În *țăgili* puştiei. :/

Şcheia – Al.I. Cuza, Iaşi. AFMB.
Mg. 407, I, 20
Inf. Varvara P. Florean, 75
Culeg. L.B. şi L.C. (1980)

238

– Ie-ți, mireasă, zâua bună,
*La doi lați!**
Di la steli, di la lunî,
Di la maica ta cea bună.
Plângi, mireasă, şi suspină,
Ti duci în casî străină
Şî te-or bate fără milă
Şî te-or mustra făr' de vină,
Ca pe-o copilă străină.
Străinii să pun la masă,
Tu li faci treaba pin casă,
Străinii beu şî mânâncî,
Pi tini ti pun la muncî.
Atuncea ti-i faci fatî,
Cân a cânta cucu-n baltî
Şi mierluța pi corlatî;
Dar atunci, dar nici atunci,
Cân a creşti grâu-n casî
Ş-a bati cu spicu-n masî
Dar atunci, dar nici atunci,
Cân a creşti orzu-n tindî
Ş-a bati cu spicu-n grindâ;
Dar atunci, dar nici atunci,
Când a faci plopu nuci
Şî răchita meri dulci;

Scanned with OKEN Scanner

Dar atunci, dar nici atunci,
Când a faci plopu peri
Şî răchita vişâneli!

* Se repetă după fiecare vers

Barticeşti – Neamţ. AFMB, Mg. 408, I, 19
Inf. Carolina P. Mihăilă, 69
Culeg. L.C. (1980).

239

/: – Aşteptaţi, măi cruschi, :/
/: Îngăduiţi, taruschi, :/
/: Pân' ci ni-o vini :/
/: Tata di la plug, :/
/: Pi min' sî mă scrie :/
/: În cornu plugului, :/
/: Sî mă ţânî minti, :/
/: De-a meli cuvinti, :/
/: Sî nu mă mai uiti. :/
/: Aşteptaţi, măi cruschi, :/
/: Îngăduiţi, taruschi, :/
/: Pân' ci ni-a vini :/
/: Mama di la vaci, :/
/: Pi min' sî mă scrie :/
/: În toarta doniţâie, :/
Sî mă ţână minte,
De-a meli cuvinti,
/: Să nu mă mai uiti. :/
/: Aşteptaţi, măi cruschi, :/
/: Îngăduiţi, taruschi, :/
/: Pân' ci ni-a vini :/
/: Surori di la flori, :/
/: Pi min' sî mă scrie :/
/: În poarta florăriei, :/
/: Să mă ţână minte, :/
/: De-a meli cuvinti, :/
/: Să nu mă mai uiti. :/
/: Aşteptaţi, măi cruschi, :/
/: Îngăduiţi, taruschi, :/
/: Pân' ci ni-a vini :/
/: Fraţi di la vânat, :/
/: Pi min' sî mă scrie :/
/: În patu armonie. :/

Barticeşti – Neamţ. AFMB, Mg. 408, I, 20
Inf. Carolina P. Mihăilă, 69
Culeg. L.C. (1980)

240

/: – Aşteptaţi voi cruşti, :/
/: Păr' ci ni-a vini :/
/: Tata di la plug, :/
/: Pi min' sî mă scrie :/
/: În cornu plugului, :/
/: Sî-ş aduc-aminti :/
/: De-a meli cuvinti, :/
/: Sî nu mă mai uiti. :/
/: Aşteptaţi voi cruşti, :/
/: Păr' ci ni-a vini :/
/: Mama di la vaci, :/
/: Pi min' sî mă scrie :/
/: În toarta doniţâi, :/
/: Sî mă ţâi minti, :/
/: De-a meli cuvinti. :/
/: Aşteptaţi voi cruşti, :/
/: Păr' ci ni-a vini :/
/: Fraţi di la vânat, :/
/: Pi min' sî mă scrie :/
/: În colţu căchiţâi, :/
/: Sî-ş aduc-aminti, :/
/: De-a meli cuvinti :/
/: Sî nu mă mai uiti. :/
/: Aşteptaţi voi cruşti, :/
/: Păr' ci ni-a vini :/
/: Sora di la flori, :/
/: Pi min' sî mă scrie :/
/: Floari divizâie, :/
/: Sî mă ţâie minti :/
/: Sî nu mă mai uiti :/
/: De-a meli cuvinti. :/

Nisiporeşti – Neamţ. AFMB, Mg. 409, I, 9
Inf. Lucia I. Ichimaş, 73
Culeg. L.C. (1980)

Scanned with OKEN Scanner

241

– Taci, mireasî, nu mai plângi,
*La doi laţi!**
Cî or vini şî te-or duci
Şî-napoi ii te-or aduci,
Când a faci plopu nuci
Şî răchita meri dulci,
Poati-atunci şî nici atunci;
Când a faci plopu meri
Şî răchita vişâneli
Şî proţapu muguri verzi,
Atunci mama ţ-o mai vezi,
Poati-atunci şî nici atunci;
Când a creşti grâu-n casî
Ş-a bati cu schicu-n masî,
Când a creşti grâu-n tindî
Ş-a bati cu schicu-n grindî,
Poati-atunci şî nici atunci;
Când s-a-ntoarci apa-n sus
Sî pietrili-n curmezâş,
Şî grâu cu schicu-n gios,
Atuncea-i mai ci ce-ai fost,
Poati-atunci şî nici atunci.

* Se repetă după fiecare vers

Tămăşeni – Neamţ
Inf. Francisca I. Fechete, 89
(Înregistrare mg. făcută la
13 noiembrie 1996).
Culeg. I.H.C.

b. Variante actuale

242

– Iartă, maică, iartă,
Cu inima toată,
Că de azi, de mâne
Mă duc de la tine,
Peste ape line
Şi în ţări străine,
Unde nu cunosc pă nime,
Numa frunza şi iarba,
Cari sînt şi-n ţara mea;
Măicuţă duioasă,
Rămâi sănătoasă,
Că de azi, de mâine,
Eu plec de la tine,
Măicuţă duioasă,
Rămâi sănătoasă.
Unde-mi şade cocuşoru
Ar să-mi şadă pumnişoru,
Măicuţă duioasă,
Rămâi sănătoasă,
Unde-mi şade spelcili
Ar sî-mi şazî palmili,
Măicuţă duioasă
Rămâi sănătoasă!

Caşin – Bacău. Mg. 404, I, 15
Inf. Aguriţa V. Balcanu, 64
Culeg. L.C. şi L.B. (1980)

243

/: – Iartî, maicî, iartî, :/
/: Cu inima toatî, :/
Că de azi, de mâne,
/: Mă duc de la tine. :/
Şi m-oi depărta (o)
De la casa ta (o),
Nu te-oi mai vedea,
Pân-o fi lumea,
Măicuţă duioasă,
/: Rămâi sănătoasă. :/
/: Măicuţă bătrână, :/
/: Îţi spun ziua bună, :/
Căci de azi, de mâne,
/: N-oi mai fi cu tine. :/
/: Măicuţă duioasă, :/
/: N-ai fost bucuroasă, :/
Sî mă vezi pin casă,
/: Cu neta la masă. :/
Foaie trei măsline,
/: Dorul de la tine :/
Îl iau în sân la mine
Şi nu-l voi uita

Scanned with OKEN Scanner

/: Oriunde-oi umbla (o). :/
Măicuță bătrână,
Îți spun ziua bună,
Că de azi, de mâne,
N-oi mai fi cu tine,
Măicuță duioasă,
/: Rămâi sănătoasă! :/

Ferăstrău – Bacău
Inf. Elena Fichioș, 75
(Înregistrare mg. făcută la 26 august 1995).
Culeg. I.H.C.

244

– Ie-ți, mireasă, ziua bună
De la tată, de la mumă,
/: De la frați, de la surori,
De la grădina cu flori. :/
Creșteți flori, creșteți cât gardu,
Căci eu mi-am luat bărbatu,
/: Creșteți flori și-mbobociți (măi),
ăi Că mia nu-mi trebuiți (măi). :/
Busuioc verde pe masă,
Rămâi, maică, sănătoasă
/: Dacă tu n-ai fost voioasă,
ăi Să mă ai ziua pin casă. :/
Frunzuliță foi de fag,
Fetiță de om bogat
Te-ai grăbit la măritat,
Ca floarea la scuturat (măi),
Floarea mai înflorește-o dată,
Iar tu nu te mai vezi fată.

Răchitoasa – Bacău. Mg. 501, I, 1
Inf. Costel C. Țarnă, 41
Culeg. L.B. și L.C. (1982)

245

– Ie-ți, mireasă, ziua bună
De la stele, de la lună,
De la măicuța cea bună!
De la strat cu busuioc,
De la flăcăii din joc!
Creșteți flori și înfloriți,
Că mie nu-mi trebuiți,
Creșteți flori cât gardurile
Ș-astupați pârlazurile!
Căci mie când mi-ați trebuit
Voi de-abe ați îmbobocit!

Agafton – Botoșani. Mg. 305,I, 10
Inf. Aurica A. Cumpătă, 42
Culeg. S.C. și I.H.C. (1978)

246

– Ie-ț, mireasă, ziua bună
De la tată, de la mumă,
De la frați, de la surori,
De la grădina cu flori.
Creșteți flori și înfloriți,
Că mie nu-mi trebuiți,
Creșteți voi nalte ca gardu,
Să vă culeagă tot satu.
Floricica ta cea verdi
Ea te scoati dintri feti
Și ti dă întri nevesti,
Floricicî argintie
Ti duci la cununie
Și-ț dă numi di soție.
Plângeț ochi și lacramați,
Că voi sînteț vinovați,
Ce vedeț nu mai lăsați,
Ce iubiț nu mai uitați.
Taci, mireasă, nu mai plânge,
Că la maică-ta te-or duce,
Când a faci plopu pere
Și răchita micșunele.

Băiceni – Botoșani. Mg. 306, I, 23
Inf. Maria P. Chelariu, 42
Culeg. S.C. și I.H.C. (1978)

247

/: – Ie-ț, mireasă, ziua bună :/
/: De la tată, de la mumă, :/

Scanned with OKEN Scanner

/: De la frați, de la surori,
De la grădina cu flori; :/
/: Rămâi, maică, sănătoasă, :/
/: Că eu plec de-acum de-acasă, :/
/: Hai, maică, și m-ăi petrece, :/
/: Să te petreacă străinii,
Că tu-ai plecat de la mine. :/
/: Creștiț flori și-mbobociț, :/
/: Că mie nu-mi trebuiț, :/
Creștiți nalti ca gardu,
Cî eu mi-am legat capu.
Ieri am fost cu fetele,
/: Astăz cu nevestele, :/
Mai târziu cu babele.

Broscăuți – Botoșani. Mg. 479, I, 40
Inf. Const I. Pascariu, 59
Culeg. V.B. și Fl.B. (1982)

248

– Ia-ți, mireasă, ziua bună
Di la tată, di la mumă,
De la a tăli surori,
Di la grădina cu flori.
Unde-ți așază peteala,
O să-ți steie-nvinețeala,
Un' ț-așază boldur'li,
Or sî steie ghiontur'le
Cî mila di la barbat,
Ca frunza di păr uscat,
Iar mila di la părinți
Cu-anevoie ai s-o uiți.

Românești – Botoșani
Anexă-chestionar (1972)

249

Foai verdi trii arginț,
– Copilă din doi părinț,
La ci, dragî, ti măriț?
Căci mila di la barbat,
Ca frunza di spin uscat,
La barbat când ai plecat,
Maică-ta te-o lăcrămat,
Soacra ta te-o cercetat!
Taci, mireasă, nu mai plânge,
Că tot la maică-ta te-i duce,
Când o face plopu nuci,
Șî răchita meri dulci,
Șî cuptoru pepeni verz,
Atunci pe maică-t-ai s-o vez!

Știubieni – Botoșani. Mg. 452, I, 26
Inf. Vasile D. Pascaru, 47
Culeg. Fl.B. și V.B. (1981)

250

– Taci, mireasî, nu mai plângi,
/: Cî la maicî-ta te-i duci, :/
Cân a crești plopu-n casî
Ș-a bati cu floarea-n masî,
/: Atuncea te-i duci-acasî. :/
/: Cân a crești plopu-n tindî
Ș-a bati cu floarea-n grindî, :/
Ie-ț, mireasî, zâua bunî,
Di la tatî, di la mumî,
Di la frunzî di bujori,
Di la fraț, di la surori,
Di la fir di vioreli,
Di la neamurili tali,
Di la frunzî di aluni,
Di la părinți tăi buni.
Taci, mireasî, nu mai plângi,
Cî la maicî-ta te-i duci,
Cân a crești plopu-n casî
Ș-a bati cu floarea-n masî,
Cân a crești plopu-n tindî
Ș-a bati cu floarea-n grindî.

Tudora – Botoșani. Mg. 489, I, 4
Inf. Victoria V. Șerpeanu, 86
Culeg. I.H.C. (1982)

251

ăi /: – Ie-ț, mireasă, ziua bună :/
/: De la cer și de la lună,

Scanned with OKEN Scanner

De la maicî-ta cea bună. :/
ăi /: De la fraţ, di la surori (măi), :/
/: De la grădina cu flori (măi), :/
ăi /: De la strat cu bosâioc (măi), :/
/: De la flăcăi di la joc (măi), :/
/: – Hai, maicî, di ma pitreci :/
/: Şî ti spalî-n apî răci, :/
ăi /: – Pitrecă-te-or străinii (măi), :/
/: C-ai dat mâna cu dânşii (măi), :/
ăi /: Creştiţ flori şî-mbobociţ (măi), :/
/: Căci di az nu-mi trebuiţ (măi), :/
ăi /: Creştiţ voi flori cât gardu (măi), :/
/: Căci eu mi-am legat capu (măi). :/

Cristeşti – Iaşi. Mg. 347, I, 3
Inf. Neculai Al. Ştefan, 60
Culeg. L.A. (1979)

252

– Ie-ţ, mireasă, zâua bună
Di la maică-ta cei bună,
Di la fraţ, di la surori (măi),
Di la grădina cu flori.
/: Di la strat cu busâioc (măi), :/
/: Di la băieţ di la joc (măi$_1$). :/
Plângi tu maicî şî suspinî,
Ai o fatî şî-i străinî,
Străinî-i ca pasârea (măi),
Milî di la niminea.
Rămâi, maicî, sănătoasî,
Dacî n-ai fost bucuroasî,
/: Sî ma vez sara pin casî, :/
Măturând şî scuturând (măi),
Şî băieţ la noi vinind (măi),
Ieşând sara pin ogradî,
Luând vaca din cireadî.
Eu ţ-am spus, maicî, ţ-am spus (măi),
Sî pui măr dulci-n grădinî,
/: Sî ma dai sî-ţ fiu vecinî, :/
/: Ai pus, maicî, pădureţ, (măi$_1$) :/
/: Şî m-ai dat sî nu ma vez (măi$_1$). :/
Mari fric-ai mai avut (măi),
Să nu vin după-mprumut,
Chiar dacî împrumutam,
Cumparam şî tot ţî-l dam
/: Şî străinî nu iaram (măi$_1$). :/
Bagî, maicî, perna-n gard (măi),
Di străini m-am săturat,
Cî străinu-i ca şî spinu,
Îi amar ca şî pelinu.

Focuri – Iaşi. Mg. 398, I, 13
Inf. Catinca, Gh. Grunz, 57
Culeg. V.B. şi Fl.B. (1979)

253

– Taci, mireasă, nu mai plânge,
Că la maică-ta te-i duce,
Când a face plopu nuci
Şî răchita mere dulci (măi),
Poati-atunci şi nici atunci!
/: Când a face plopu pere
Şî răchita vişâneli. :/
Plângi, mireasî, şî suspinî,
Că pleci în casă străinî
Şî te-or bati fărî milî
/: Te-or mustra ca pe-o străinî. :/
Mila ta di la părinţi
Niciodatî n-ai s-o uiţi (măi),
Dar mila di la barbat,
/: Ca frunza di păr uscat (măi). :/
/: Creşteţi flori şi-mbobociţi,
Că mie nu-ni mai trebuiţi (măi). :/
/: Creşteţi florilor cât gardu,
Că de-acu ne-am legat capu! :/

Horleşti – Iaşi. AFMB, Mg. 439, I, 16
Inf. Verona I. Barticel, 51
Culeg. L.C. (1980)

254

ai$_2$ /: – Plângi, mireasă, şi suspină, :/
/: Că mergi în casă străină :/
Şi te-or bate făr' de milă,
Te-or mustra fără de vină.
ai$_1$ /: Bine mai era odată, :/

Scanned with OKEN Scanner

/: Când eram la mama fată,
Când eram nemăritată; :/
/: Făceam treabă, nu făceam, :/
/: Tot draga mamii eram (măi$_1$), :/
ai$_1$ /: Dar de când m-am măritat (măi$_1$),
Am milă de la bărbat. :/
/: Dar mila de la bărbat (măi$_1$), :/
/: Ca frunza de plop uscat (măi$_1$), :/
Dar mila de la părinț (măi),
Tare greu ai s-o mai uiț.
– Hai, maică, și mă pitrece
Pânâ-n fundu grădinii,
Căci din fundul grădinii (măi),
/: M-or pitrece străinii (măi$_2$), :/
C-am dat mâna cu dânșii.

Iacobeni – Iași. Mg. 499, I, 2
Inf. Mihai C. Bolocan, 43
Culeg. L.C. (1982)

255

– Mireasă din doi părinți
La ce focu te măriți?
Măritatu nu-i ticnealî
Și bărbatu-i foc și parî.
Taci mireasă, nu mai plânge,
Că la maică-ta te-om duce
Când a face plopul nuci
Și răchita mere dulci;
Nici atunci și nici atunci,
Când a face plopu pere
Și răchita micșunele
Și tânjala muguri verzi,
Atunci mama ți-o mai vezi;
Nici atunci și nici atunci,
Când a face plopu nuci
Și răsteul coarni moi,
Atunci mai vii înapoi.
Creșteți flori și-mbobociți,
Că mie nu-mi trebuiți,
Măcar creșteți cât gardu,
Că eu mi-am legat capu,
Și-s de casă depărtată,
De părinți înstrăinată
Și cu cârpă-n cap legată!

Iazu Nou – Iași. *Caiet de teren*
Inf. Gheorghe D. Fieraru, 67
Culeg. I.H.C. (1975)

256

/: – Ia-ți, mireasă, ziua bună :/
/: De la tată, de la mumă, :/
/: De la frați, de la surori, :/
De la grădina cu flori (măi).
da /: Taci, mireasă, nu mai plânge, :/
Căci la mamă-ta te-oi duce,
/: Când a face plopul pere :/
Și răchita vișunele.
da /: Or atunci, or nici atunci, :/
Când a face salca nuci (măi).
Ia-ți, mireasă, ziua bună
De la flori de lămâiță,
De la fete din uliță;
căci$_2$ /: Tu la joc nu-i mai juca :/
Și nici flori nu-i mai purta.

Tătărași – Iași. Mg. 390, I, 27
Inf. Floarea Gh. Sârghie, 38
Culeg. S.C., Fl.B. și V.B. (1979)

257

/: – Ie-ți, nireasî, zâua bunî :/
/: Di la maicî-ta cea bunî, :/
Di la fraț, di la surori,
Di la grădina cu flori,
Di la strat cu busâioc,
Di la flăcăii din gioc.
– Hai, maicî, șî mă pitreci,
C-on pahar di apî reci,
/: Pânî-n fundu grădinii, :/
– Pitreacî-ti străinii,
C-ai dat mâna cu dânșii,
– Hai, măicuțî hai mata,
Cu paharu cu apa,
/: Cî di străini m-oi sătura. :/

Scanned with OKEN Scanner

Roagî-ti la maicî-ta
Sî meargî sî ti pitreacî,
Cî de-i faci cum îi faci,
La străini tot nu li placi.
Roagî-ti la naşî-ta
Sî-ţ puie mai sus peteala,
Sî vez casa soacrî-ta,
Cî pi dinafarî-i cu var,
Pi dinuntru-i cu amar.
Şî sî margî mama ta
Cu păhărelu cu apa,
Sî-ţ răcoreşti inima,
Cî di az ti-i străina,
Da hai, mamî, şî mă iartî,
/: Cî poati ţ-am greşât vodatî, :/
Creştiţ flori şî înfloriţ,
Cî mie nu-mi mai trebuiţ.

Ghindăoani – Neamţ. Mg. 192, I, 21
Inf. Ecaterina D. David, 66
Culeg. L.B. (1975)

258

– Taci, mireasă, nu mai plânge,
Căci la maică-ta te-om duce
Când o face plopu nuci
Şi răchita mere dulci,
Şi cuptioru pepeni verzi,
Atunci pe maică ai s-o vezi.
Ie-ţi, mireasă, ziua bună
De la stele, de la lună,
De la maică-ta cea bună,
De la fraţi, de la surori,
De la straturile cu flori,
De la strat cu smeurică,
De la sora cea mai mică,
De la strat cu busuioc,
De la flăcăi de la joc.
Plângeţi ochi şi lăcrimaţi,
Că voi sînteţi vinovaţi,
Ce iubiţi, nu mai uitaţi
Ce vedeţi, nu mai lăsaţi.
Creşteţi flori 'nalte cât gardu,
Că de-amu mi-am legat capu,
Creşteţi flori şi înfloriţi
Că mie nu-mi trebuiţi.
Plângi, mireasă, şi suspină,
Că intri-n casă străină,
Te-or mustra făr' de pricină
Şi te-or bate făr' de milă.
Fetiţă de om bogat,
Te-ai silit la măritat
Ca frunza la scuturat,
Frunza se mai face-o dată,
Dar tu fată niciodată!

Nemţişor – Neamţ. Mg. 209, I, 8
Inf. Ion Gh. Tulan, 55
Culeg. S.C. şi I.H.C. (1975)

259

Foaie verde şi-o alună,
– Ia-ţi, mireasă, ziua bună
De la tată, de la mumă,
De la fraţi, de la surori,
De la grădina cu flori,
De la strat cu zmeurică,
De la sora ta cea mică,
De la strat cu bosioc,
De la flăcăii din joc.
Coronița ta cu flori
Te scoate dintre surori,
Coronița ta cea verde
Te scoate şi dintre fete
Şi te bagă-ntre neveste.
Plângi, mireasă şi suspină
Că intri-n casă străină,
Şi soacră-ta nu ţi-i mamă,
Ca să-ţi ieie-a tale-n seamă,
Şi socru-tu nu ţi-i tată
Şi mereu a sî ti bată.
Te-i silit la măritat,
Ca frunza la scuturat,
Frunza se mai face-o dată,
Dar tu fată niciodată
Atunci fată o să mai fii,
Când o faci plopu nuci
Şi răchita mere dulci;

Scanned with OKEN Scanner

Şi la maică-ta îi meri
Când o faci plopu meri
Şi răchita micşuneli.
Bucurî-ti, tu mireasî
Că bota-i pi cui în casî,
E sucitî şi-i pârlitî,
Pe spatili tău gătitî,
Şi-i cioplită-n patru dungi,
Cât îs spatili di lungi,
La un capât cu cură,
Sî aibî di ce-o ţine,
La unu-i cu zurgălău,
Când o da s-aud şi eu.
Bucurî-ti şi tu miri
Cî cociorba-i pintru tini,
Când o scoate din cuptor,
După tini-i pi ogor!
Foaie verde crâng uscat
Mireasa s-o-nhobotat.

Săvineşti, Poiana Teiului – Neamţ
Anexă-chestionar (1972)

260

/: – Ie-ţ, mireasî, iartaciuni, :/
/: Di la fraţ, di la surori, :/
/: Di la gradina cu flori, :/
/: Di la strat cu bosâioc, :/
/: Di la fleacăi di la gioc, :/
/: Di le strat cu zmeuricî, :/
/: Di la sora ta cei micî. :/
/: Or creşti, bosâioc, or nu, :/
/: Niia nu-ni trebii de-amu. :/
/: Te-am purtat la chiotoari :/
/: Şî ţ-am purtat cinstea tari, :/
/: De-amu nu ma duc la gioc, :/
/: Ca sî ti mai port în ţop, :/
/: De-amu scârba te-a mânca :/
/: Şî di brumat te-a bruma. :/

Bivolărie – Suceava. Mg. 329, I, 29
Inf. Maria C. Zubaş, 56
Culeg. Fl.B. şi V.B. (1979)

261

– Plângi, nireasă, şî nu sta,
/:. Măritatu-i haină grea, (u_3).:/
/: Că ţâpi florili, iei tulpanu :/
Şî barbatu-i ca duşmanu,
/: Ţâne mânia cu anu, :/
Num-o vorbî di-i greşî, :/
/: Puică, tăt satu te-a şti. :/
apăi Plângi, nireasî, şî suspină,
/: Că mergi pe casă străină :/
ă /: Şî soacrî-ta nu ţî-i mamă :/
/: Să-ţi bage cuvântu-n samă, :/
ă /: Că te mustră, nu te lasă, :/
Că nu mergi bine pin casă.

Botoşana – Suceava. Mg. 73, I, 9
Inf. Eva D. Creangă, 47
Culeg. I.H.C. (1972)

262

ai /: Foie verdi di orez(u), :/
ai /: – Plângi, nireasî, şî oftez(u) :/
ai /: Dupa binele ce-l pierz(u), :/
/: Că binili di la părinţ(u), :/
ai /: Pân-la moarti nu-l mai uiţ(u). :/
/: Foaie verdi di-alămâie, :/
ai /: Tot ţ-am spus, măicuţî, ţâie, :/
ai /: Sî pui măr dulce-n grădină, :/
ai /: Sî mă dai sî-ţ ciu vecină, :/
ai /: Ş-ai pus pădureţ uscat(u), :/
ai /: M-ai dat, măicuţî,-n alt sat. :/
ai /: Te-ai temut, maică, temut(u), :/
ai /: C-oi vini dupa-mprumut(u), :/
ai /: Şî nu ţî l-oi dai mai mult(u), :/
/: Da eu pin sat dacî lucram(u), :/
ai /: Împrumutu tot ţî-l dam(u), :/
ai /: Şî străinî nu iaram(u), :/
că /: Decât, maică, pin străini(u), :/
ai /: Mai bine s't-on gard di schini(u), :/
cî /: Eu di schini m-oi scutura(u), :/
că /: Di străini nu pot scapa(u). :/

Botoşana – Suceava. Mg. 74, I, 9
Inf. Veronica D. Gheaţă, 55
Culeg. I.H.C. (1972)

Scanned with OKEN Scanner

263

/: – Ia-ți, mireasă, ziua bună :/
ai$_1$ /: De la tată, de la mumă, :/
/: De la frați, de la surori, :/
/: De la gradina cu flori, :/
/: De la fir de liliac, :/
/: De la fetele din sat, :/
/: De la fir de busuioc, :/
/: De la feciorii din joc. :/
/: Coronița ta cea verde :/
Ea te scoate dintre fete
Și te bagă-ntre neveste;
și$_1$ /: Coronița ta cu flori :/
Te scoate dintre feciori
Și te bagă-ntre nurori.

Colacu – Suceava. Mg. 418, I, 15
Inf. Aurora I. Drăganu, 29
Culeg. S.C. (1980)

264

– Ie-ț, nireasî, iartaciuni
Di la mamî, di la tatî,
/: Di la cei mai micî fatî, :/
Di la fraț, di la surori,
Di la grădina cu flori,
Di la strat cu busâioc,
Di la ficiorii din gioc,
Di la strat cu vioreli,
Di la prietinili tăli.
Plângi, nireasî, și suspinî,
Cî mergi în casî străinî,
Și soacrî-ta nu ți-i mamî,
Sî-ț iei cuvântu-n samî,
Nici barbatu nu ți-i tatî,
Sî-i cie nilî sî ti batî,
Cî mila di la barbat
Îi ca stâlpu di la gard.

Dornești – Suceava. Mg. 332, I, 26
Inf. Garofina M. Hâj, 44
Culeg. V.B. și Fl.B. (1979)

265

/: Ăătu-ți legea militeț, :/
/: Mult ești tinerel și creț, :/
/: Tu-amageşti copîlilli :/
/: Și le-acoperi gâțâli. :/
/: Oi, saraci gâțâșoari, :/
/: Voi de-amu nu-ț purta floari, :/
/: Numa doauî cotrancioari. :/
/: Nici de-acelea nu-ț purta, :/
/: Barbatu nu ț-a lua, :/
/: S-a duci în câșmî ș-a bea. :/
/: În radicî-i hobotu, :/
/: Sî-l vadî pi socrî-su, :/
/: I-a paré cî-i tatî-su. :/
/: În radicî-i și mai tari, :/
/: S-o vadî pi soacrî-sa(ri), :/
/: I-a paré cî-i mamî-sa(ri). :/
/: Frumos îi cu floari-n gâțî, :/
/: Greu îi cu copil la țâțî, :/
/: Frumos îi cu floare-albastrî, :/
/: Greu îi cu copil în brațî. :/
/: Fetili-or mergi la gioc, :/
/: Tu-i sta-n casî, lângî foc, :/
/: Ele-or mergi ș-or giuca, :/
/: Da tu-i sta șî-i leagana. :/

Gura Putnei – Suceava. Mg. 322a, I, 2
Inf. Varvara C. Cenușă, 53
Culeg. I.H.C. (1978)

266

/: – Mireasă de la părinț (măi), :/
La ce focu te măriț (măi);
/: Te grăbești la măritat (măi), :/
Ca floarea la scuturat (măi),
/: Floarea mai înfloreşti-o dată, :/
Dar tu nu te mai faci fată.
/: Ia-ți, mireasă, ziua bună, :/
De la tată, de la mumă,
/: De la frați, de la surori (măi), :/
De la grădina cu flori (măi).
/: Rămâi, maică, sănătoasă, :/

Scanned with OKEN Scanner

Eu mă duc ca să-mi fac casă;
/: Rămâi, maică, cum ăi vra (măi), :/
Eu mă duc la casa mea (măi).
/: Ş-oi intra-n casă străină, :/
M-or mustra făr-de pricină.
/: M-or mustra făr-di pricină :/
Şi m-or bate făr-de milă.
/: Astăzi sînt cu fetele (măi), :/
Mâne-s cu nevestele (măi);
/: Fetele-s în sat la joc (măi), :/
Iar eu pun oala pe foc (măi);
/: Fetele la şezătoare, :/
Iar eu pun de scăldătoare!

Hârtop – Suceava. Mg. 4, I, 33
Inf. Anica Gr. Irimia, 17
Culeg. I.H.C. (1968)

267

– Ia-ți, mireasă, ziua bună
De la tată, de la mumă,
/: De la frați, de la surori,
De la gradina cu flori, :/
/: De la fir de busuioc,
De la fete de la joc, :/
/: De la fir de lămâiță,
De la fete din uliță. :/
/: Înfloriți flori, înfloriți,
Că mie nu-mi trebuiți, :/
/: Mie când îmi trebuiați
Voi atuncea-mboboceați. :/
/: Floarea mai înfloari-o dată,
Da tu nu te mai vezi fată, :/
Când o cânta cucu-n baltă
Şî cârsteiu pe corlată,
Tot atunci şi nici atunci,
/: Când a face salca nuci,
Şi răchita mere dulci. :/

Holdița – Suceava. Mg. 671, I, 13
Inf. Elena V. Hăulică, 57
Culeg. S.C. și I.H.C. (1988)

268

/: – Plângi, nireasî, şî suschinî, :/
/: Cî mergi în casî strainî :/
/: Şî barbatu nu ți-i tatî, :/
/: Sî ti duci niîntreabatî, :/
/: Şî soacrî-ta nu ți-i mamî :/
/: Sî-ț iei cuvântu-n samî. :/
/: O, saracu păr buclat, :/
/: Cum sî lasî-nhobotat, :/
/: Saracili floriceli, :/
/: Cum li dai pi tulpaneli. :/
/: Creştiț flori cât gardur'li, :/
/: Sî va poarti altili, :/
/: Creştiț flori şî înfloriț, :/
/: Cî niea nu-ni trebuiț, :/
/: Cân niea ne-aț trebuit, :/
/: Voi atunci n-ați înflorit :/
/: Floricicî di pi strat, :/
/: Di 'niasarî ai barbat, :/
/: Floricicî din grădinî, :/
/: Di 'niasar' eşti gospodinî, :/
/: Floricicî din carari, :/
/: Ce-ai creascut aşa di mari? :/
/: C-a da bruma pisti tini, :/
/: Te-a brumá ca şî pi mini, :/
/: Iesî luna din pometi :/
/: Şî nireasa dintri feti. :/

Horodnic de Sus – Suceava. Mg. 70, I, 16
Inf. Maria V. Macovei, 43
Culeg. I.H.C. (1973)

269

/: – Plângi, nireasî, şî suschinî, :/
/: Cî mergi în casî strainî :/
/: Şî barbatu nu ți-i tatî, :/
/: Sî ti duci niîntreabatî, :/
/: Şî soacrî-ta nu ți-i mamî :/
/: Sî-ț iei cuvântu-n samî. :/
/: O, saracu păr buclat, :/
/: Cum sî lasî-nhobotat, :/
/: Saracili floriceli, :/
/: Cum li dai pi tulpaneli. :/
/: Creştiț, flori, cât gardur'li(ri), :/
/: Sî va poarti altili(ri), :/

Scanned with OKEN Scanner

/: Creştiţ, flori, şî înfloriţ, :/
/: Cî niea nu-mi trebuiţ, :/
/: Cân niea ne-o trebuit, :/
/: Voi atunci n-aţ înflorit. :/

Horodnic de Sus – Suceava. Mg. 334, I, 26
Inf. Valeria Moroşanu, 45
Culeg. V.B. şi Fl.B. (1973)

270

/: Foaie verde iarbă deasă, :/
/: – Ci gândeşti amu, mireasă, :/
/: Că de azi te-i cununa, :/
/: Floare pi cap nu-i purta; :/
/: Ziua bună ţi-i lua :/
/: Di la mamă, di la tată, :/
Di la fraţi, di la surori,
Di la grădina cu flori,
Di la strat cu tămâiţă,
Di la ficiori din portiţă.
Di la strat cu busuioc,
Di la ficiori di la joc.
/: Rămâi, maicî, sănătoasî, :/
/: Dacî n-ai fost bucuroasî :/
Sî ma vezi seara prin casî
Şî ficiori pi sub fereastrî.
/: Tot ţi-am spus, maică, ţi-am spus, :/
Să-mi pui măr dulci-n grădină,
Sî-ţi fiu aproapi, vecină,
Dar mi-ai pus un pădureţ,
Să mă dai să nu mă vezi;
Să mă dai în sat diparti,
Sî-ţi vin cu desagii-n spati,
Cu desagii-mbăiuraţi
Şi cu ochii lăcrimaţi,
Cu desagii-mbăiureli
Şi cu ochii plini di jăli.
Rujă albă, joi seara,
Nu-mi lega maică lumea,
/: Cu cini nu mi-i voia, :/
Dar mi-o leagă, maică, leagă
Cu cini mi-i lumea dragă.
/: Plângi, mireasă, şi suspină, :/
/: Că mergi în casă străină :/
Şi te-or bate făr' de milă,
Te-or mustra făr' di pricină.

Ipoteşti – Suceava. Mg. 662, I, 3
Inf. Ecaterina C. Senciuc, 70
Culeg. S.C. şi I.H.C. (1987)

271

– Ie-ţ, mireasî, iartaciuni
Di la mamî, di la tatî,
Di la fraţ, di la surori,
/: Di la grădina cu flori. :/
Di la sora ce mai nicî,
Di la strat cu zmeuricî,
Di la strat cu bosâioc
/: Di la baitanii din gioc. :/
şî Plângi, nireasî, păru tău,
/: Nila di la tata tău, :/
Plângi, nireasî, coada ta,
Nila di la maicî-ta.
Plângi, nireasî, şî suspinî,
Cî mergi în casî strainî
Şî strainu nu ţî-i mamî
/: Sî-ţ iei cuvântu-n samî :/
Şî strainu nu ţî-i neni,
/: Sî-i cii di tini jeli. :/
/: Cî strainu-i ca şî spinu: :/
Cân îi sta sî ti umbreşti,
Mai tari ti ponosăşti.

Laura – Suceava. Mg. 329, I, 19
Inf. Victoria A. Gheorghiţă, 57
Culeg. Fl.B. şi V.B. (1979)

272

– Dă, nireasî, hobutu,
Sî ti vadî socru-tu,
Dă, nireasî, peteala,
Sî ti vadî soacrî-ta.
Fetiţî cu păr buclat,
Te-i sâlit la măritat.
Ca frunza la scuturat.
Frunza sî scutur-o datî
Şî la anu creşti altî,

Scanned with OKEN Scanner

Da tu nu ti mai faci fatî!
Cân Dunărea s-a-nvârti,
Atunci fatî tu-i mai ci!
Cân Dunărea a saca,
Atunci fată ti-i afla!
Cân a faci plopu peri
Şî răchita vişâneli.
Nici atunci şî nici atunci,
Cân a faci plopu nuci
Şî răchita meri dulci!
Nici atunci şî nici atunci,
Cân a faci plopu peri
Şî proțapu muguri verz
Atunci fatî ti mai vez!
Nici atunci şî nici atunci,
Cân a cânta cucu-n baltî
Şî mierluța pi corlatî,
Atunci ti mai faci tu fatî!

Preuteşti – Suceava. Mg. 4, II, 66
Inf. Const. I. Achiței, 76
Culeg. I.H.C. (1968)

273

/: – Plângi, nireasî, şî suspinî,
Cî intri-n casî străinî; :/
/: Şî te-or bati făr-di milî,
Te-or mustra fărî pricinî. :/
ci /: Plângi, nireasî, hobutu,
Cî ti duci la socru-tu (măi); :/
/: Plângi, nireasî, peteala,
Cî ti duci la soacrî-ta (măi). :/
/: Pânî az cu fetili,
Di az cu nevestili (măi), :/
/: Pânî az cu flori pi cap
Şî di astâz cu barbat (măi); :/
/: Creştiț flori cât gardur'li,
Cî v-or purta altili (măi), :/
/: Creştiț flori şî-mbobociț,
Niresî nu-i trebuiț (măi); :/
/: Ardî-te-ar focu di vol,
De-amu ti zvârl pi cuptiori (măi), :/
/: Ard-o focu di petealî,
De-amu-o zvârl pi prisp-afarî. :/
/: – Niresuicî, duneta,
Roagî-ti la naşî-ta (măi), :/
/: Sî-ț mai lesî peteala (măi$_2$) :/
Sî-ț mai les-o viță şoarî,
Ca s-o pui în cap la varî!

Preuteşti – Suceava. Mg. 36, II, 35
Inf. Elena N. Balausac, 48
Culeg. I.H.C. (1970)

274

ăăă, şî$_1$ /: Frundzî verdi floarea-aleasaî, :/
da$_1$ /: – Ie-ț iartaciuni, nireasî, :/
ăi$_1$ /: Di la tatî, di la mamî, :/
şî Di la fraț, di la surori(ui),
Di la gradina cu flori(ui).
ă, şî$_1$ /: Di la strat cu busuioc(ui), :/
da$_1$ /: Di la fleacăii din gioc(ui). :/
da /: Mnila asta ce-o ai fatî, :/
da$_1$ /: Nu-i ave(u) niciodatî :/
/: Cî nila di la streini(ui), :/
da$_1$ /: Ca şî umbra di la spini(ui) :/
ăi$_1$ /: Şî mnila di la barbat(îi) :/
da$_1$ /: Ca şî umbra di la gard(îi). :/
şî$_1$ /: Po' sî-i faci din apî vin(ui), :/
da$_1$ /: Cî streinu-i tot strein(ui); :/
şî$_1$ /: Po' sî-i faci din apî beri, :/
da$_1$ /: Nu-i mai faci pe-a lui placeri. :/

Straja – Suceava. Mg. 220, I, 11
Inf. Mafta T. Popescu, 61
Culeg. I.H.C. (1972)

275

(*Vatajălu di casî aducé volu, balțu cum sî spuni la noi. Volu era prigatit di cini sî pricepi, fetili, dacî sî pricepeu, dacî nu, o fimeie-două, mai batrâni, mai îndemânatici. Pi cap i-l puni vatajălu di casî, cî asta sî puni cu strâgăturî. Pi urmî vin*

Scanned with OKEN Scanner

eli ş-o aşazî. Vatajălu lua volu pi douî beţî di pom roditori şî i-l puné pi cap. Cânta muzâca şî sî face o strâgaturî:)

– Ia-ţ, mireasî, zâua bunî
Di la tatî, di la mumî,
Di la fraţ, di la surori,
Di la grădina cu flori,
Di la pomii înfloriţ,
Di la dragi, di la iubiţ,
Di la pomu cel cu pere,
Di la veri şî de la vere,
Di la flori di busuioc,
Di la ficiorii din joc.
Cununiţa ta di flori
Ti scoati dintri surori
Şî ti puni-ntri nurori,
Cununiţa ta cei verdi,
Ie ti scoati dintri feti
Şî ti puni-ntri nevesti.
Nu fi dragî suparatî
Cî di az nu mai eşti fatî,
Te-i sâlit la logodit
Ca cireşu la-nflorit,
Te-i sâlit la maritat
Ca cireşu la legat.
Lasî-ţi gândur'li din sat,
Puni-ţ gându la barbat,
Lasî volu sî ţî-l pun,
Cî de-acum plecăm la drum,
Acum pleci la cununat,
Sî ştii cî te-i maritat,
Lasî-ţi gândur'li din sat,
Sî trăieşti cu-al tău barbat.

(*Îi arunci volu pi cap ş-apu druştili i-l tomneşti aşa*).

Şaru Dornei – Suceava. Mg. 672, I, 18
Inf. Vasile S. Moroşanu, 62
Culeg. S.C. şi I.H.C. (1988)

276

– Ie-ţ, nireasî, zâua bunî
Di la soari, di la lunî,
Di la maică-ta cei bunî,
Di la fraţ, di la surori,
Di la grădina cu flori,
Di la strat cu tamâiţî,
Di la ficiori din portiţî,
Di la strat cu busuioc,
Di la ficiori di la gioc.
Hai, maicî, şî mî-i pitreci
Pânî-n fundu gradinii,
Pitreacî-te-ar strainii,
C-ai dat mâna cu dânşii,
Hai, maicuţî, dumneata,
Di straini m-oi satura,
Dar di mamî şî di tatî,
Nu ma satur niciodatî.
Ramâi, maicî, sanatoasî,
Dacî n-ai fost bucuroasî
Sî ma vez sara pin casî,
Ca pe-o garofî frumoasî,
Ramâi, tatî, sanatos,
Dacî n-ai fost bucuros
Sî ma vez sara pi gios,
Ca pe-on trandacir frumos.

Şcheia – Suceava. Mg. 94, I, 21
Inf. Magdalina O. Mărcean, 44
Culeg. L.C. (1972)

277

/: – Plângi, mireasă, şi suspină, :/
/: Că mergi în casă străină. :/
/: Ia-ţi, mireasă, ziua bună :/
/: De la tată, de la mumă, :/
/: De la fraţi, de la surori, :/
/: De la grădina cu flori, :/
/: De la strat cu busuioc, :/
/: De la feciorii din joc, :/

Scanned with OKEN Scanner

/: De la crengi cu liliac, :/
/: De la feciorul cel drag. :/

Tișăuți – Suceava. Mg. 663, I, 15
Inf. Mafta G. Burescu, 57
Culeg. S.C. și I.H.C. (1987)

278

/: – Nu mă da, mamî, cu sâla, :/
/: C-oi vini la săptămâna :/
/: Șî ț-a ci mai mari nila, :/
/: Lasî-mî la gustu mneu(u), :/
/: Cî poa' sî-ni cie cât di greu(u), :/
șî$_1$ /: Nu ț-oi spuni cî mni-i rău(u). :/
cî$_1$ /: Ci folos, mamî, folos(u) :/
C-am avut drăguț frumos(u),
/: Când o fost la măritat(u) :/
Tot di pi urât m-ai dat(u).
da$_1$ /: Di urât ar ci ce-ar ci(ri), :/
Dacî n-ar îmbatrâni(ri),
/: Da a-mbatrâni și m-a temi, :/
Puni-l-aș în doauî lemni,
/: În doauî lemni di brad(u), :/
/: Șî sî-l duc la îngropat(u). :/

Vicovu de Jos – Suceava. Mg. 159, I, 15
Inf. Eufrosina Gh. Șorodoc, 59
Culeg. S.C. și I.H.C. (1974)

279

/: – Tu, Marii, eşti nireasî :/
/: Șî a ta mamî nu-i acasî, :/
/: Mama ta-i supt iarbî verdi :/
/: Șă pi tini nu ti vedi. :/
/: Te-o crescut cu brațâli(ri), :/
/: Nu-ț vedi podoabili(ri). :/
/: Asta mamî ce-o ai tu(ri), :/
/: N-o crescut, n-o leganat(u) :/
Șî podoabe-o capatat(u),
/: N-o crescut și n-o dat țâțî, :/
Cămieșuica-i frumușâcî.
da$_1$ /: Inga eu ci te-aș ruga(ri), :/
/: Ca sî ti duci la mormânt(u), :/
/: Să vie sî-ț facî rând(u). :/
/: Cum țî 1-a faci mă-ta(ri), :/
/: Nu țî-1 faci niminea(ri), :/
Nici neamu, nici străinu,
Nici vecinii, saleacu!

Vicovu de Jos – Suceava. Mg. 162, I, 84
Inf. Maria V. Țugui, 61
Culeg. S.C. și I.H.C. (1974)

280

/: – Plângi, mireasî, șî suspinî, :/
/: Cî mergi în casî strainî :/
/: Șî barbatu nu țî-i tatî, :/
/: Ci i-i spuni sî ti creadî, :/
/: Da nici soacra nu țî-i mamî, :/
/: Sî-ț iei cuvântu-n samî. :/
/: Plângi, mireasî, șî suspinî, :/
/: Cî de-acuma eşti strainî :/
/: Șî te-or mustra fărî vinî, :/
/: Șî te-or bati pi hodinî. :/
/: Niresuicî, nu țî-i milî, :/
/: Cî eşti tânârî copchilî, :/
/: Niresuicî, nu țî-i jeli :/
/: Dup-a tali floriceli? :/
/: Creştiț flori și înfloriț, :/
/: Niresî nu-i trebuiț, :/
/: Creştiț flori cât gardurili, :/
/: Sî va mânânci vacili, :/
/: Miresî cân îi trebuiați :/
/: Voi de-abia îmboboceați. :/
/: Ie-ț, mireasî, iertăciuni :/
/: Di la mama ta cei bunî, :/
/: Di la fraț, di la surori, :/
/: Di la feti și ficiori; :/
/: Azi mai eşti cu fetili, :/
Mâini cu nevestili,
Poimâni cu babili.

Volovăț – Suceava. Mg. 118, II, 42
Inf. Elisabeta I. Grigorovici, 46
Culeg. I.H.C. (1972)

Scanned with OKEN Scanner

281

– Plângi, mireasă, şi suspină
îi$_1$ /: Cî mergi în casă străină :/
/: Şî te-or mustra fără milă, :/
/: Te-or bate fără pricină; :/
îi$_2$ /: Cî socru-tu nu ţî-i tatî, :/
/: Sî-i spuie sî nu ti batî, :/
îi$_2$ /: Şî barbatu nu ţî-i frati, :/
/: Să-i fie mil-a ti bati, :/
ăi$_2$ /: Şî soacrî-ta nu ţî-i mamă, :/
ăi$_1$ /: Să-ţi bage cuvântu-n samă. :/
Eu ţ-am spus, mamă, ţ-an spus,
îi$_2$ /: Să-ţi pui măr dulci-n grădină :/
ăi$_2$ /: Să mă dai să-ţi fiu vecină; :/
ăi$_1$ /: Da neta, mamă, ţ-ai pus :/
Şî ţ-ai pus un pădureţ
/: Şî m-ai dat să nu mă vez; :/
Şî m-ai dat în sat diparti,
ăi$_2$ /: Sî vin cu desagi-n spati; :/
ăi Cu desagi-mbăieraţi
ăi /: Şî cu ochii lăcrămaţi, :/
ăi Cu desagi-n băierele
ăi$_2$ /: Şî cu ochii plini di jăle. :/
Neta, maică, te-ai temut,
Sî nu-ţ vin dupa-mprumut.
da$_1$ /: Împrumutu ţ-aş ci dat, :/
/: Chiar cu zâua sî ci lucrat! :/

Zahareşti – Suceava. Mg. 91, I, 2
Inf. Marghioala N. Fărtăiş, 42
Culeg. I.H.C. (1972)

282

– Copiliţă cu părinţi
Ilenuţă, drăguţa noastră,
La ce focu te măriţi,
Că mila de la părinţi
Anevoie o s-o uiţi,
Iar mila de la bărbat
Ca umbra de pom uscat,
Când tu vrei să te umbreşti
Tot mai rău te năduşeşti.
Roagă-te de naşa ta
Să nu-ţi strice cosiţa,
Roagă-te de naşul tău
Să nu-ţi strice portul tău.
Te-i mai face, Ileană, fată
Când a da lapte din piatră.

Bârzeşti – Vaslui
Anexă-chestionar (1972)

283

– Taci, mireasă, nu mai plânge,
Că la maică-ta te-i duce,
Când a face plopul nuci
Şi răchita mere dulci.
Atunci la mă-ta te-i duce,
Când a face plopul mere
Şi răchita micşunele.
Ia-ţi, mireasă, ziua bună
De la maică-ta cea bună,
De la fraţi, de la surori,
De la grădina cu flori,
De la tufa de liliac,
De la fetele din sat,
De la tufa de lămâiţă
De la flăcăii din uliţă.
Miresuică, miresuică,
Te-ai silit la măritat,
Ca floarea la scuturat.
Unde-ţi şed florile
O să-ţi şadă ghionturile,
Unde-ţi şed spelcile,
O să-ţi şadă pălmuţele.

Draxeni – Vaslui
Anexă-chestionar (1972)

284

– Ia-ţi, mireasă, ziua bună
De la tată, de la mumă,
De la fraţi, de la surori,
De la grădina cu flori,
De la fir de busuioc,
De la fete, de la joc,
De la fir de pelinţă,

Scanned with OKEN Scanner

De la fete din uliță,
De la fete de la horă şi nuntiță.
Unde şade cocul roată
O să steie pumnii sloată,
Unde şade boldurile,
O să şadă palmele.

Iveşti – Vaslui
Anexă-chestionar (1972)

285

/: – Ia-ți, mireasă, ziua bună
De la tată, de la mumă, :/
De la frați, de la surori,
De la grădina cu flori.
/: De la flori de liliac,
De la fetele din sat, :/
De la flori de lămâiță,
De la fete din uliță.
/: Taci, mireasă, nu mai plânge,
Că la maică-ta te-i duce, :/
Când a face plopu mere
Şi răchita vişânele.
/: Cruciuliță de argint (măi),
Ce bine v-ați potrivit (măi), :/
Şi la ochi şi la sprâncene,
Ca doi porumbei la pene.
Nună mare, nună mare,
Ai o fină ca o floare.

Murgeni – Vaslui. Mg. 680, I, 48
Inf. Ionel D. Albastru, 44
Culeg. L.C. (1989)

286

– Ia-ți, mireasă, ziua bună
De la tată, de la mumă,
De la frați, de la surori,
De la grădina cu flori.
Trandafir în colțu mesii
Cum mai plâng ochii miresii,
Las' să plângă cât de tare,
Căci mila măicuții sale,
Niciodată n-o mai are.
Căci mila de la bărbat
Ca scândura de la pat,
Te munceşte fără milă,
Te loveşte fără vină.
Unde stau acum cângile
Acolo or sta palmele,
Şi unde stau schilcile
Acolo or sta pumnele.
Până azi cu fetele,
Mâine cu nevestele.

Bogza – Vrancea
Anexă-chestionar (1972)

- ***La bărbieritul mirelui***

287

Foaie verde lemn de brad,
Pusei briciul să te rad,
Ş-altă foaie lemn de tei,
De-amu nu mai eşti holtei.
Nu-i mai umbla sărili
Pi la tăti porțâli,
Ți-i uita cărărili
Di la tăti mândrili.
Foaie verde de scumpie,
Lasă barba de frăție
Şi ia-o de bărbăție,
Lasă barba holteiască
Ia-o pe cea bărbătească;
Crenguță de lemn uscat,
Măicuță, m-am însurat,
Grija casei mi-am luat
Nu mai umblu noaptea-n sat.
Rămâi, tată, sănătos,
Dacă n-ai fost bucuros,
Să mă vezi venind pe jos,
Ca un trandafir frumos!

Bogdăneşti – Bacău. *Caiet de teren*
Inf. Nicolae V. Delivan, 70
Culeg. I.H.C. (1975)

Scanned with OKEN Scanner

288

– Viniț frați,
Viniț surori,
Di mă-mpodobiț cu flori,
Viniț ș-a mei doi părinț,
De-m vărsați lacrămi fierbinț.
Foaie verde flori de tei
Rade-ț barba de holtei,
Nu mai ai rostul, băieti,
De plecat seara la feti!
Trecui podișor de-aramă,
Greu îi, Doamne,
Fără mamă!
Trecui podișor de piatră,
Greu îi, Doamne,
Făr' de tată!

Coșula – Botoșani. Mg. 224, I, 11
Inf. Const. Gh. Negel, 48
Culeg. L.B. și L.C. (1976)

289

Ș-am zâs verdi ș-on mohor,
– Plângi-mă, maică, cu dor,
Căci și eu ți-am fost fecior,
Ț-am scos boii din ocol
Și plugul de sub șopron
Ș-am pornit-o la ogor;
Nici o brazdî n-am arat,
Și la sorț am fost chemat;
De la sorț și di la moarti
Numa Dumnezău ti scoati.
Ș-am zâs verdi și iar verdi,
Nimi-n lumi nu mă credi,
Inima-n mini cum șădi;
Șădi, șădi pe-on cărbuni,
Nimărui n-am cui îi spuni.
Cî mâncat îs di dușmani,
Ca iarba di boi balani,
Și mâncat îs di străini,
Ca iarba di boi bătrâni.
Ș-am zâs verdi solz di pești,
Spuni-mi, dragî, și-mi ghicești,
De ce codru-ngălbinești,
Voinic tânâr îmbătrânești?
Codrul de zăpadă grea,
Omul de inimă rea !

Dracșani – Botoșani. Mg. 223, I, 14
Inf. Gheorghe Al. Pașa, 69
Culeg. L.C. și L.B. (1976)

290

Mai dingios, dingiosî noștri,
*Lado-i la!**
Mândru soari ni răsari
Și nu-i soari răsărit (u),
Ci-i on miri-mpodobit (u),
Cu podoaba târgului,
Cu florili câmpului (u),
Cu jalea pământului (u).

* Se repetă după fiecare vers

Barticești – Neamț. AFMB, Mg. 408, I, 18
Inf. Carolina P. Mihăilă, 69
Culeg. L.C. (1980).

291

/: Ș-am zis verdi ș-o alună, :/
/: – Ie-ț, puiule, zâua bună :/
/: Di la cer și di la lună, :/
/: Di la maică-ta cei bunî. :/
/: Di la frați, di la surori (măi$_1$), :/
/: Di la grădina cu flori (măi$_1$). :/
/: Di la strat cu busuioc (măi$_1$). :/
/: Di la flăcăi di la gioc (măi$_1$). :/
/: Ș-altă foaie di orez (măi$_1$), :/
/: Ieș, măicuțî, di mă vez (măi$_1$), :/
/: Până sînt grâili verz (măi$_1$), :/
Cî dacî s-or săcera (măi),
Mult în cali mi-i căta.
/: Tot în cali și-n carari, :/
/: C-am fost puiu dumitali. :/
/: Ș-altă foaie iarbă grasă, :/

Scanned with OKEN Scanner

Rămâi, maică, sănătoasă,
Dacă n-ai fost bucuroasă,
/: Să mă vezi sara prin casă :/
/: Şi dimineaţa la masă. :/

Gherăieşti – Neamţ. AIEF, Mg. 304h
Inf. Anton Minică, 81
Culeg. C.P. şi I.N. (1953)

292

da Frundzî-n fagi, frundzî su' fagi(u),
Catî, măi niri, ci faci(u),
nda C-aiesta nu-i giug di vaci(u)
Înapoi ca sî-l disfaci(u).
nda C-aiesta-i on giug di boi(u),
/: Nu-l poţ disfaci -napoi(u). :/
şî$_1$ /: Frundzî verdi di sacarî, :/
da$_1$ /: Nimi-n lumi nu sî-nşalî :/
da$_1$ /: Ca ficioru cân sî-nsoarî. :/
/: Plângi, plângi, măi baieti, :/
da$_1$ /: Cî de-amu nu mergi la feti, :/
cî$_1$ /: Ţî s-o scurtat drumur'li(ri), :/
da S-o batut carărili(ri),
Nu-i bati carărili(ri),
Pi la tăti porţâli(ri).

Straja – Suceava. Mg. 220, I, 12
Inf. Saveta Gh. Ursulean, 42
Culeg. I.H.C. (1972)

- ***La deshobotatul miresei***

293

– Taci, mireasă, nu mai plânge,
Că la maică-ta te-i duce,
Când a face plopul mere
Şi răchita micşunele;
Atunci maică-ta te vede,
Doar atunci şi nici atunci,
Când a face plopul nuci.
Când eram la mama fată,
Ştiam floarea cum se poartă.
Când eram la mama fată,
Mâncam turta coaptă-n vatră
Şi eram roşă-n faţă,
Dar de când m-am măritat,
Turtă-n vatră n-am mâncat
Şi faţa mi s-o stricat,
Mănânc pâine şi beau vin,
La inimă pun venin,
Mănânc pâine cu zahar,
Sufletul mi-i tot amar.

Corod – Galaţi
Anexă-chestionar (1972)

294

(*Nunele scot hobotu. „Ş-atuncea naşâle ieu mnireasa cari-i nevastî de-acuma, nu mai esti mnireasî, ş-o-mbrobodesc cu şaluţ sau cu şal mari. Mai-nainti iara cu şteargari, cân iarau hobute de-acelea mândri, cân sî facé cu cârpî şî cu ştergari. O-mpodobé cât mai mândru ca nevastî. Ş-atuncea la un băţ de-a unui vatajăl sî puni-on tulpan şî o fimeie-vatajăl începe a strâga: «Soacrî mari vină-ncoa / Şî-ţ cunoaşti fatuţa, / Că ş-o ştimbat portuţu / Şî ş-o lasat draguţu!» Şî mai strâgî: «Nevastî ca mini nu-i, / Dicusarî uşa-n-cui, / Nu dau drumu nimarui, / Mă culc sângurică-n pat, / Sî port cinstea la barbat; / Da mai fac şî eu cum pot, / Pi sub streşânî pin pod!" După ce-o intrat mireasa-n casă cu banii, naşele o ieu în primire. Îi ţâpă cercuţu di pe cap şî florile cele, câte-o fost. Dizleagă tăt frumos di la dânsa şî o fimeie cântă din gură. Îi cânt-aşa:*)

ai /: – Plângi, nireasî, şî nici pre(u), :/
îi /: Hobotu i-o hainî gre(u), :/
ai /: Niciodată nu să ie(u), :/

Scanned with OKEN Scanner

ai /: Plângi, nireasî, şî susĉinî, :/
ai /: Cî mergi în casî strainî, :/
ai /: Şî te-or bati fără milă, :/
ai /: Te-or mustra fără pricină, :/
ai /: Că barbatu nu ţî-i frati, :/
ai /: Sî-i cie mnil-a ti bati, :/
ai /: Şî soacrî-ta nu ţî-i mamî, :/
ai /: Sî-ţi bagi cuvântu-n samî :/
ai /: Cân gânești cî faci mai bini, :/
ai /: Atuncea-ţi catî pricini. :/

Botoşana – Suceava. Mg. 77, I, 1
Inf. Veronica D. Gheaţă, 55
Culeg. I.H.C. (1972)

295

ăi – Ie-ţ, nireasî, hobâtu,
ăi Sî-l cunoşti pi socru-tu,
ăi Parc-oleacî-i mai frumos,
Dară nu-i aşă mnilos,
ăi Ie-ţ, nireasî, basmaua,
ăi S-o cunoşti pi soacrî-ta,
ăi Parc-oleacî-i mai frumoasî,
Dară nu-i aşă mniloasă,
ăi Frunzulița stuh di baltî,
ăi Lasî vântu să ti batî,
Că te-i cerut maritatî,
ăi Să cii di barbat mustratî
ăi Şî di soacrî blastamatî.
ăi Că socrî-tu nu ţî-i tatî,
ăi Sî nu crez cî nu-l întartî,
ăi Şî soacrî-ta nu ţî-i mamî,
ăi /: Sî nu crez cî nu-l îndeamnî, :/
Barbatu nu ţî-i parinti,
ai Să-ţ cread-a tali cuvinti.
că Ieri ierai cu fetili,
ăi Az eşti cu nevestili,
cî Fetili-or mergi la gioc,
ăi Tu-n casî-i puni pi foc.

Şcheia – Suceava. Mg. 94, I, 14
Inf. Magdalina O. Mărcean, 44
Culeg. L.C. (1972)

296

Miresuică, hai în tindă
Să-ţi pui busuioc la grindă
Şi pelinaş la oglindă.
Miresuică, măi mireasă,
Cată-ţi oglinda prin casă,
Să vezi cât eşti de frumoasă,
Că o să vină naşă-ta,
Volul ţi l-o dezlega
Şi te-i purta cu basma.

Pâhneşti – Vaslui
Anexă-chestionar (1972)

C. Strigături*

a. Referitoare la principalele momente ale ceremonialului

- ***La schimburi***

297

Frunzî verdi busuioc,
Doamne-agiutî, cu noroc,
Noi de-aici-amu plecăm
La nireasî s-agiungem,
Schimbur'li sî li-nchinăm!

298

Frunză verdi busuioc,
Sî pornim într-un noroc,
Cî norocu, când a vre,
Scoati omu din bele,
Şî norocu, cân sî puni,
Scoati omu din ruşâni!

299

Haida, haida sî mergem,
Cî tari ni-ntârziem,

---

* Trimiterile la surse se fac la sfârşitul capitolului.

C-o fost vremea mai dimult,
Da noi nu ne-am priceaput!

300
Pi drumu care-am plecat,
Numa flori an samanat,
Numa flori şî busuioc,
Sî dea Dumnezău noroc
La aiştea doi băieț,
Cari sî căsătoresc!

301
Di la niri la nireasî,
Ciobota ni sî discoasî,
Omu nu ni-i ciobotari
Şî strainii vreu grițari!

302
– Dă-ni drumu, soacrî,-n casî,
C-afarî ploauî ĝi varsî,
Nu ni da drumu în şurî,
Cî sânĉen ĝin giții bunî,
Cî ĝe-an ci ĝin giții proastî,
N-am vini la dumneavoastrî!

303
Ghiocel di pi fereastî,
– Dați-ni drumu în casî,
C-afarî ploauî di varsî
Ş-avem straie di matasî!

304
– Soacră mare ieşi afară,
Nu ieşi cu mâna goală,
Ie-n mână o ocuşoară
Şi cinstea nevestele,
Că îți aduc binele!

305
Frunzuliții ĝi ovăs,
Noi aici an fost trimăş,
Frunzuliții ĝi sacarî,
Noi aici vinim ĝe-asarî;
– Nu gânĝiț c-am rătacit,
Cî, vai, bine-am nimerit,
Nu gânĝiț c-an răsturnat,
Cî, vai, bine-am mai îmblat!

306
Frunzuliță di sacarî,
Noi aici vinim di-asară,
Frunzuliță di ovăs,
Noi aici sîntem trimăş;
– Nu gândiț c-am rătăcit,
C-an stat şî ne-am hodinit,
Nu gândiț c-am răsturnat,
C-an stat şî ne-am răsuflat!

307
/: Frunzî verdi di sulfinî, :/
/: – Buna sara, gospodinî, :/
/: Frunzî verdi di marari, :/
/: Buna sara, gospodari! :/
/: Noi aici n-am ci vinit, :/
/: Dumneavoastrî ne-ați poftit, :/
/: Noi aici n-am ci întrat, :/
/: Dumneavoastrî ne-ați chemat; :/
/: N-am vinit sî stăm un an, :/
/: Sî mergem fărî tulpan, :/
/: Am vinit sî stăm o lunî, :/
/: Sî fac chef şî voie bunî, :/
/: Cî di chef, di voie bunî, :/
/: Inima mea nu-i satulî, :/
/: Di scârbî, di voie re, :/
/: Satulî-i inima me! :/

308
/: Frunzî verdi di trifoi, :/
/: – Di cân sînt, n-am fost la voi :/
/: Nici amu n-as ci vinit, :/
/: Da nireasa ni-o poftit,
/: Ni-o poftit cu binili, :/
/: Sî-i aducem nirili, :/

Scanned with OKEN Scanner

/: Ni-o poftit cu binișoru, :/
/: Sî-i aducem puișoru; :/
/: Di sînteț banuitori, :/
/: Noi sîntem întorcatori, :/
/: Di-ț zâci, poftim, poftim, :/
/: Noi pe-atâța mai vinim! :/
/: Noi sîntem vo șepti suti, :/
/: Cu jupânu niri-n frunti! :/

309

/: Frunzî verdi di trifoi, :/
/: –Di cân sînt n-am fost la voi :/
/: Nici amu n-as ci vinit, :/
/: Da nirili ni-o poftit, :/
/: Nici amu n-as ci întrat, :/
/: Da nirili ne-o cheamat; :/
/: Di sînteț banuitori, :/
/: Noi sîntem întorcatori, :/
/: Di-ț zâcé: poftim, poftim, :/
/: Noi pe-atâța mai vinim! :/

310

– De-ți zice poftim, poftim,
Noi pe-atâția mai venim,
Căci sîntem vreo șapte sute,
Cu jupânu mire-n frunte,
De sînteți bănuitori,
Noi sîntem întorcători!

311

/: Frunzî verdi di trifoi, :/
/: – Ci nevesti sînteți voi? :/
/: C-aț vinit cu sacii goi, :/
/: Ca sî vî îi împlem noi :/
/: – Noi n-am vinit nici c-on sac, :/
/: V-am adus ci v-o fost drag, :/
/: C-aț umblat în lung șî-n lat, :/
/: Șî ca dânsu n-aț aflat, :/
/: Cî-i ficior di gospodari, :/
/: În sat ca dânsu-s mai rari, :/
/: Nici nu be, nici nu fumeazî, :/
/: Da la camin sî distreazî! :/

312

/: Frunzî verdi spic di grâu, :/
/: – Ce-aț vinit așa târzâu? :/
/: Ori îi uliția glodoasî, :/
/: Ori nireasa nu-i frumoasî? :/
/: – Mireasa-i frumoasî tari, :/
/: Noi sîntem din dipartari! :/

313

/: – Dischideț ușa la casî, :/
/: Noi sîntem di la nireasî, :/
/: Avem cameșî di satin, :/
/: Sî-i cii voia diplin, :/
/: Chinguțî di stramaturî, :/
/: Sî-i cii cu voie bunî, :/
/: Ițarașî-s di matasî, :/
/: Di la cinstita nireasî, :/
/: I-o croit cu fundu lat, :/
/: Sî nu îmbli noaptea-n sat! :/

314

– Am venit cu schimbur'li,
Să schimbăm cămeșâli,
Cameșuica di bumbac,
Cusută de cin' ți-i drag,
Șî ițarii di matasî,
Di la cinstita mireasî!

315

– Vină măi mireasă-ncoa,
Că eu ți-am adus ceva,
Un șăluț cu floricele
De la mine cu plăcere!

316

– Vino, măi mire, încoa,
Că eu ți-am adus ceva,
Ți-am adus o cămeșuță
Cu ciupag de mărgeluță,
Pe la poale cu ajur,
Și-am adus-o greu destul!

Scanned with OKEN Scanner

317
/: Dragî ni-i uni-am vinit :/
/: Şî cu cin' m-am întâlnit, :/
/: Dragî ni-i uni-am întrat :/
/: Şî cu cin' la mas-am stat! :/
/: – Dragî ni-i di dumneavoastrî, :/
/: C-aţ vinit la casa noastrî :/
/: Şî-ncă şî mai drag ne-ar ci, :/
/: Dac-aţ mai îngadui! :/

318
/: Haida, haida sî mergem, :/
/: Cî-i sara şî n-agiungem, :¨/
/: Ş-aven dealuri di suit :/
/: Şî văi mari di coborât; :/
/: – Sara bună ne-aş lua, :/
/: Nu mă-ndur di duneata, :/
/: Sara bunî, nu di tăt, :/
/: Am di gând sî va mai văd, :/
/: Num-amu şî mai cândva :/
/: Şî-n tătî duminica! :/

• *La zestre*

319
– Hadi, hadi, nuni mari,
Şî-ţ puni treaba la cali,
Cum îţ placi dunitali.
Cî ţ-ai cheltuit parali!

Hadi, hadi sî mergém,
Nireasa s-o aducém,
S-o ducem la noi acasă,
Sî facem nuntî aleasî!

320
Frunzî verdi iarbî grasî,
Noi mergem dupa nireasî,
S-o ducem la mire-acasî!

321
Foaie verdi iarbî deasî,
Noi mergem dupa nireasî,
Noi, vo câtiva nevesti,
S-aducem un car di zăstri!

322
Foaie verĝi iarbî ĝeasî,
Noi merem dupa mnireasî,
Ĝe-om gasî-o suparată,
O lăsăm la mă-sa fatî!

323
Foaie verĝi iarbî creaţî,
Am vinit dupa mireasî,
Ĝe-om viĝe-o somnoroasî,
O lăsăm la mă-sa acasî.,
S-o mariĉi dup-on domn,
Sî sî saturi ĝi somn!

324
– Soacră mare, soacră hăi,
Ieşi afară din odăi,
Te-ai culcat şi-ai adormit
Foc la casî ţi-o vinit!

325
/: – Soacrî mari ieş afarî, :/
/: Cî-ţi ardi casa cu parî, :/
/: Noi vinim sî ţ-o stângem, :/
/: Mai tari ţ-o aprindem! :/

326
– Ieş afarî soacrî mari,
C-o vinit o oasti mari,
N-o vinit în chiaburie,
Ci-o vinit la sărăcie,
Ca sî-ncarci carâli,
Sî-ţi iei covoarâli!

327
– Soacrî mari ieş afarî,
Cî-ţi ardi casa cu parî,
Noi tot vrem ca s-o stângem,
Mai tari o aprindem!

Scanned with OKEN Scanner

328
– Soacră mare vino-ncoa,
Că ne sărăceá casa,
Ne scoate lada afară,
Ne rămâne ruda goală!

329
– Soacră mare vină-ncoa,
C-o vinit fontuiala,
Să ne fontuia mireasa,
Să ne dizgolească casa!

330
– Soacrî mari vinî-ncoaci
C-o-nceput zăstrea s-o gioaci
Şî-ți rămâni casa goalî
Ca ciolanu cert în oalî!

331
Foaie verde foi de fragă,
Am venit cu fontuiala,
Să luam zestrea frumoasă,
S-o ducem la mire-acasă!

332
Frunză verde peliniță,
– Asta-i zăstrea, măi bădiță,
Aț vinit să ne-o luați,
Pe noi să nu ne blămați!

333
Işâți afarî cu toți,
C-o agiuns caru cu hoți,
Sî va pradi zâua mari,
Fărî puşti, fărî pistoali,
Numa cu palmili goali!

334
Saracu socru ceal mari,
Vin talharii zâua mari,
– Ce-or prada şî ce-or fura,
Ci ai mai drag ț-or lua;
Ț-or lua mâna dreapta
Şî-i râmâné cu stânga
Şî-i vidé cum îi lucra!

335
/: – Soacrî, nu ne-ai întreabat, :/
/: În casî la ce-am intrat, :/
/: Ai di dat dăruri la stat, :/
/: Ş-avem drept di săchestrat; :/
/: Ş-avem drept di la raion, :/
/: Ci gasâm, tăt sî-ț luăm, :/
/: Sî-ț ramâie casa goalî, :/
/: Ca ciolanu cert în oalî! :/
/: Da ni-o spus noau-o vecinî, :/
/: Soacra-i mari gospodinî, :/
/: Şî-i ramâni casa plinî :/
/: Di perini şî di scorțari, :/
/: Altî fatî-n loc nu ari! :/

336
/: – Socru mari cam smolit, :/
/: Sî ni-ntreghi la ce-an vinit? :/
/: N-am vinit ca sî furăm, :/
/: An vinit sî cumparăm :/
/: Zestri multî pi griți ari :/
/: Ş-o fatî di gospodari! :/

337
/: – N-an vinit sî ni contrăm, :/
/: An vinit sî ni distrăm :/
/: Şî zăstrea ca s-o luăm; :/
/: Disarî va luăm zăstrea :/
/: Şi mâni va luăm fata! :/

338
– Soacrî mari ieş în prag
Şî ni primeşti cu drag,
Noi vinim sî ni cinsteşti,
Floarea sî ni-o prigăteşti!

Scanned with OKEN Scanner

339
– Buna zâua, soacrî mari,
An vinit sî-ni dai o floari,
Floari albî, di matasî,
S-o ducém la noi acasî,
S-o răsădim în grădinî,
S-o facém o gospodinî!

340
– Aț luat caii din parechi, :/
/: Viniț la noi sî cereț, :/
/: Aț luat cai di-mprumutat, :/
/: Viniț di pi capatat!

341
/: – Noi avem ce da din casî, :/
/: Zestri ș-o fatî frumoasî! :/

342
/: Cini bini s-o purtat, :/
/: Frumușăl o capatat, :/
/: Perinuța cei pestriți :/
/: Îi la niri sub costiți, :/
/: Perinuța cei dintăi, :/
/: La nire sub căpătăi! :/
/: – Perinuț nu pre aveț, :/
/: Gâști nu vreț sî țâneț, :/
/: Cî sînteț lângî paduri, :/
/: Mânâncî bobocii ulii, :/
/: Scorțareli nu pre multi, :/
/: Cî vi-s oili la munti! :/

343
– Perni multi nu avem,
Cî noi gîști nu țânem,
Cî-i aproape di pădure,
Vini vulpea sî li fure;
Șî nici țoale nu-s prea multe,
Că ni-s oile pe munte!

344
– Scorțari nu avem pre multi,
C-am dat oili la munti,
Perne nu avem defel,
Că noi gâște nu țânem,
Nici gâște și nici rățuște,
Ne temem să nu ne muște!

345
– Pernuțî nu pre avem,
Cî gâscuțî nu țânem,
Scorțăreli nu-s pre multi,
C-an dat oili la munti,
Șî le-an dat de-o săptămânî
Ș-o cherit cu tăt cu lânî!

346
Cum stă lumea și sî uitî,
Cî n-avem scorțari la nuntî,
C-am dat oili la stânî
Ș-o cherit cu tăt cu lânî!

347
Noi scorțuri multi n-avem,
C-an dat oili la stânî
Ș-o pierit cu tă' cu lânî.
Și nici perni nu avem,
Cî noi gâști nu țânem,
Cî sîntem lângî paduri
Șî ni li mânâncî ulii!

348
M-o trimăs soacra de-acasî,
Sî-i aduc zăstri frumoasî,
M-o trimăs cu patru boi
Șî n-am ci-ncarca pi doi,
Hu, iu, iu, iu, iu, iu, iuuu, hu!

349
– Soacrî mari, soacrî mari,
Ia așterni noauî țoali,
Noauî țoali cu canaci,
C-ai avut vremi sî faci!

Scanned with OKEN Scanner

350
Dup, dup, dup, la lada plinî,
C-o fost mă-sa gospodinî,
Şi mireasa-i hărnicuţî,
C-o-ncărcat mari căruţî
Di perni şî di scorţari
Şi o fatî mândrî tari!

351
/: Dup, dup, dup la lada plinî, :/
/: C-o fost mă-sa gospodinî, :/
/: Dac-a ci şî fat-aşa, :/
/: Lada nu s-a dişarta! :/

352
Ui, saraca mireasa,
Bini-o ştiut a lucra,
O lucrat la lumânari,
Să-i fie norocu mari!
O lucrat, noaptea o stat,
N-o avut noroc în sat,
Peste dealuri, peste văi,
La părinţi străini şi răi!

353
Sî trăiascî nireasa,
Cî i-o fost drag a lucra,
Tătă noaptea n-o dormit,
Tot o tors ş-o răsucit
Şî frumos s-o prigătit;
Şî di lânî şî di buci,
Di puzderi-aghe li duci!

354
Sî traiascî nireasa,
Cî i-o foat drag a lucra
Ş-o împlut(u) căruţa
Ş-o legat-o cu funia!

355
Hai, saraca nireasa,
Ghini-o ştiut a lucra,
Ar s-o bată soacră-sa!

356
Floricicî di pi coastî,
Harnicî-i nireasa noastrî,
Tot o tors ş-o răsucit,
Mândrî zestri-o prigătit!

357
Ghine-mi pare de ce-mi pare,
Că are mireasa ţoale,
Las' să aibă, c-o făcut,
Niciodată n-o şăzut!

358
Ui, saraca mireasa,
Bine-o ştiut a lucra,
De-o ştiut, di n-o ştiut,
Da macar s-o priceput!

359
/: Nireasa, cât o lucrat, :/
/: Tăt aici o aşadzat, :/
/: Nireasa, cât o muncit, :/
/: Tăt aici o pacuit :/

360
– Ci va uitaţ, guri cascati,
La perini ninumarati?
Perinuţâli îs moi,
Cî-s făcuti tot di noi,
Perinuţ cu motocei,
Făcuti di mâna ei!

361
Drag ni-i caru cu rotiţ,
Încarcat cu perinuţ,
Perinuţ cu motocei,
Lucrati di mâna ei!

Scanned with OKEN Scanner

362
Asta fatî-i gospodinî,
C-o împlut căruța plinî,
Cu perni cu motocei,
Lucrati di mâna ei!

363
Asta-i fatî gospodinî
C-o împlut maşâna plinî
Şî di lânî şî di buci,
Înapoi sî nu le-aduci!

364
Sî traiasacî nireasa,
Cî i-o fost drag a lucra
Şî ni-o împlut căruța,
Ĝi scorțuri şî ĝi laiceri,
Ĝi perinuț în cornureli,
S-a culca nirili-n eli!

365
Să trăiască mnireasa,
Că i-o fost drag a lucra
Şi ni-o umplut căruța;
Mergem c-o căruță plină
Numai cu scorțuri di lână!

366
Sî trăiascî nireasa,
Cî i-o fost drag a lucra,
C-o lucrat şî zî şî noapti,
Ni-o-mplut căruța di toati,
Tătî noaptea n-o dornit,
Tot o stat ş-o răsucit!

367
Să trăiască mireasa,
C-o ştiut bine lucra,
C-o umplut căruța plină
Numai cu straie de lână,
Şi-s de mâna ei lucrate,
Nu din sat împrumutate!

368
Ghine-mi pare de ce-mi pare,
Că are mireasa țoale,
Las să aibă, c-o făcut,
Niciodată n-o şăzut!

369
Sî trăiascî nireasa,
Tari-o mai iubit munca
Şî ne-o umplut căruța,
Di nu mai putem pleca!

370
Sa trăiască soacra mare,
Că ne-o-mplut căruța tare!

371
Am venit c-un car de paie
Ş-am luat un car de straie,
Car de straie hurducat
Ş-o fată de om bogat,
Hu, iu, iuuu, hu!

372
Să trăiascî mamuța,
Cî ni-o umplut caruța
Cu perini în cornureli
Şî cu scoarți frumuşăli!

373
Asta fata-i gospodinî,
C-o împlut căruța plinî,
Şî căruța şî lăduța,
C-o fost harnicî mămuța!

374
Sî trăiascî mama feti
Cî i-o făcut bunî zăstri,
Trăiascî soacra bătrânî,
C-o făcut scorțuri di lânî,
Nu i-o pus perni cu buci,

Scanned with OKEN Scanner

I-o pus numa puf di cuci,
I-o mai pus şî puf di raţî,
Sî doarmî faţî la faţî,
Sî trăiascî cu dulceaţî.

375

/: Sî traia mama niresî, :/
/: C-o facut scorţari-alesî, :/
/: C-o avut oiţ la munti :/
/: Ş-o facut scorţari multi, :/
/: Ş-o avut gâşti manoasî :/
/: Ş-o facut perni frumoasî! :/

376

Sî traiasc-acei batrânî,
C-o facut zăstrea di lânî,
Di lânî di cânipî,
Ghini c-o fost vrednicî!

377

Trăiască soacra cea bătrână,
C-o făcut scorţuri de lână,
Şi de lână şi de buci,
Cu doi cai de-abia le duci!

378

Să traiasc-acea batrână,
C-o făcut zestrea de lână,
Laicearaşul ceal di buci
Di puzderii abia-l duci!

379

Să trăiascî mama feti,
C-o ştiut să facî zăstri,
Sî trăiască soacra mare,
C-o făcut o adunare
Di boieri şi di cucoane!

380

Sî traiascî mamuţa,
Cî ni-o împlut laduţa
Cu hainuţî di bumbac
Şî m-o dat dupa on drac!

381

Sî traiascî fetili,
C-o scarmanat penili
Ş-o făcut pernuţî noi,
Sî sî culci amândoi!

382

/: Foaie verdi matostat
/: Zeci perni-am numarat, :/
/: Di la zeci înainti :/
/: N-am mai putut ţiné minti! :/
/: Cojoceli ari trii, :/
/: Mobilî di zeci mii, :/
/: Şî mobilî cu furnir, :/
/: Di comandî la Emil! :/

383

– Perinuţa cei cu flori
La bădiţa subsuori,
Perinuţa cei pestriţî
La bădiţa sub bondiţî!
– Hu, iu, iu şî nu ţ-oi da,
De-i ci harnic, ţ-ăi lua
Sângurel cu mâna ta!

384

Perinuţa cei dintăi
Lu Gheorghiţî capatăi,
Perinuţa cei pestriţî
Lu Gheorghiţî sub costiţî,
Perinuţa cei mai moali
Lu Gheorghiţî sub chicioari!

385

Perinuţa cea dintâi
La mire sub căpătâi,
Perinuţa cea pestriţă
La mireasă sub costiţă!

Scanned with OKEN Scanner

386
Pernuțâli celi moi
Îs împluti cu trifoi,
Pernuțâli celi mari
Îs împluti cu tufari,
Cu tufari di lângî gard,
Sî doarmî şî cii din sat!

387
Asta-i fată de chiabur,
Are perne cu ajur,
Cu ajur cu găurele,
Să doarmă mirele pe ele!

388
La pernuța cei cu puf
Tătî noaptea buf şî buf,
La pernuța cei cu scai
Tătî noaptea hai şî hai!

389
Perinuța cei di puf
Tătî noaptea buf şî buf,
Perinuța cei di paie
Tătî noaptea-i la bataie!

390
Ne-o dat soacra perne mari,
Toate pline cu țânțari,
Ne-o dat soacra perne mici,
Toate pline cu furnici!

391
– Adî prosopu la noi,
Sî-l cătăm di lătunoi,
Poati-o fost nireasa batî
Şî l-o țăsut fărî spatî,
Fărî spatî, fărî iți,
C-o işât ş-o dat guriți!

392
Scorțărelu cel di lânî
De-a dragu sî-l duci pi mânî,
Scorțărelu cel di buci
Di puzderie-aghia-l duci!

393
Saracu țolu di lânî,
Sî ti speli sî-l iei pi mânî,
Saracu țolu di buci,
Di puzderi-aghe îl duci!

394
– Nireasî, sî ştii ceava,
Ti graieşti nanaş-ta,
/: Cî nu țî-i bunî zestrea; :/
Şî țî-i scoarța îngustuțî,
Ca un baier la traistuțî!

395
Ş-am zâs verdi magheran,
Hai sî punem zăstrea-n car!
Tata plângi, mama plângi,
Fata noastrî tot sî duci!

396
/: Noi aici cât an lucrat, :/
/: Ninicî n-am capatat, :/
/: Pi niri l-am aşteaptat; :/
/: Da nirili-i om zgârcit, :/
/: Ninicî nu ne-o platit! :/
/: – Scoati banii din curé, :/
/: Nu ti temi, nu i-om be, :/
/: Vin-aici şi platé :/
/: O sutî cindzăci di lei, :/
/: Dacî dzăstrea vrei s-o iei, :/
/: Nu ni trebi cât di mulț, :/
/: Macar dzeci lei batuț! :/

397
Foaie verde solz de peşte,
– Vină, mire, şi plăteşte,

Scanned with OKEN Scanner

Şi plăteşte mii şi sute,
C-avem aici perne multe!

398
Foaie verde solz de peşte,
– Aici, la ladă, se plăteşte,
Puneţi banii cu grămada,
Că de nu, eu nu dau fata!

399
– Vină cumnăţele-ncoa
Şi-mi plăteşte lădiţa,
Că lada-i plină şi rasă
De şaluri multe, frumoasă!

400
– Dă-mi şi mie de papuci,
Căci şi eu am tors la buci,
Dă-mi şi mie de mărgele,
Căci şi eu am tors la ele,
Dă-mi şi mie de cercei,
Că şi eu am tors la ei!

401
Foaie verde de-o săscuţă,
– Eu îs sora cea micuţă,
Şi zestrea se face greu,
Dă-mi şi mie num-un leu!

402
/: Frunzî verdi di cicoari, :/
/: – V-aţi suit ca nişti cioari, :/
/: Nâma n-aveţ aripioari! :/
/: Frunzî verdi di pi coastî, :/
/: Aculo nu-i treaba voastrî, :/
/: Aculo soacr-o muncit :/
/: Şî frumos o prigatit, :/
/: Cu dânsa ne-om socotî :/
/: Şî frumuşăl i-om plati; :/
/: Frunzî verdi di trifoi, :/
/: N-avem nimica cu voi! :/

403
/: – Cum ştiţ sî va laudaţ :/
/: Şî la minciuni sî turnaţ, :/
/: Cî noi tot ne-am înteresat, :/
/: Şî numa soacr-o lucrat :/
/: Şî pi voi nu v-o chemat :/
/: La tors şî la carmanat; :/
/: Şî ţâganu-i tot aşa, :/
/: Tot îşi laudî traista! :/

404
Vai di mine, lada-i grea,
Şapte bolovani în ea,
Şapte bolovani şi-o piatră,
N-o pot ridica de-odată!

405
Dimineaţî ne-am sculat,
Tari bini-am mai îmblat,
Ci căruţ-am încarcat!
Cu străiţî di matasî,
Sî li ducem la mire-acasî,
Cu străiţî di bumbac,
S-aşternem la niri-n pat!

406
Doamni, bini-am mai umblat
La mireasa din alt sat,
Am cinstit ş-am ospatat,
Mari car am încarcat,
Di perne şi di scorţare
Ş-am luat fata cea mai mare!

407
Mulţumim soacrei cei mare,
Că ne-o dat zestre ca o floare
Şi-o fată ca o gherghină,
S-o răsădim în grădină,
S-o răsădim, s-o plivim,
Gospodină s-o numim!

Scanned with OKEN Scanner

408
/: – Socru mare, înşalat, :/
/: Ai fost bolnâv, ai fost bat, :/
/: Ce-o facut di te-o-nşalat? :/
/: Ț-o luat lada, ț-o luat fata :/
/: Şî zestrea ț-o luat-o, gata, :/:
/: Ț-o luat lada şî scorțarii, :/:
/: Ț-o luat fata cei mai mari! :/
/: Ci-i frumos am luat cu noi, :/
/: Ci-i urât lasăm la voi, :/
/: Ci-i frumos am luat cu mini, :/
/: Ci-i urât lasăm la tini! :/

409
Hu, iu, iu şi ghini-mi pari,
C-am pradat soacra cei mari,
Fărî puşti, fărî pistoali,
Numa cu palmili goali,
Fărî puşti, fărî cartuş,
Am puşcat cu chipăruş,
Fărî puşti, fărî ghiuleli,
Am puşcat cu patlageli!

410
/: U, iu, iu şî bini-mi pari, :/
/: C-am pradat soacra ce mari :/
/: Di perni şî di scorțari :/
/: Şî di fata ce mai mari! :/
/: Ci-i frumos luăm cu noi, :/
/: Ci-i urât lasăm la voi, :/
/: Ci-i frumos noi am luat, :/
/: Ci-i urât noi v-am lasat! :/

411
Hu, iu, iu şî bini-mi pari,
C-am pradat o casî mari,
Fărî puşti, fărî pistoali,
Numai cu mânili goali;
Am pradat o casî dragî,
Am luat o zăstri-ntreagî!

412
U, iu, iu şî bini-mi pari
Cî v-am pradat ziua mari,
Făr' di puşti, făr di pistoali,
Numai cu palmili goali.

413
Frunzî verdi măr mustos,
– Rămâi socru sănătos,
Nu mai şâde mânios;
– Rămâi soacrî sănătoasî,
Nu mai şâde mânioasî,
Cî noi n-am vinit sî-ți dăm,
Am vinit sî ti prădăm,
Sî ti prădăm zâua mari,
Fărî puşti, fărî chistoali,
Numai cu palmili goali!
Ş-o căruțî încarcatî,
Di la gospodari furatî,
Nici luatî, nici furatî,
Di gospodăriți lucratî!

414
– Ieşi afarî soacrî mari
Şî ni-i da o funi tari,
Sî legăm caru cel mari,
Cî-i drumu tari cotit,
Ni temem di prăvălit!

415
/: – Ti rugăm, socru ceal mari, :/
/: Sî ne-aduci o funi tari, :/
/: Sî-ncarcăm caru ist mari :/
/: Di perni şî di scorțari! :/

416
Hu, iu, iu şî bini-mi pari,
Că plânge soacra ce mari,
Că mi-o umplut căruța
Cu scorțuri şî cu lăiceri,
Toati greli di puzderi!

Scanned with OKEN Scanner

417
– Soacrî nicî, soacrî nicî,
Nu mai plângi în batistî,
Avei lăghiceri noi
Ş-acu ţi-s părepii goi!

418
– Rămâi, soacrî, sănătoasî,
Cî ne-i dat zăstri frumoasî,
Niş n-an tors, niş n-am lucrat,
Bunî zăstri ne-am luat,
Niş la iarnî n-oi lucra,
Tot aşa oi aşteapta!

419
Foaie verdi de marari,
– Bună seara gospodari,
Rămâi socru sănătos,
Ţi-am luat ce-o fost frumos,
Rămâi soacră sănătoasă,
Ţi-am luat zestrea din casă!

420
Să trăiască maică-sa,
C-o-nvaţat-o a lucra,
Ştie-a ţese, ştie-a coase,
A face lucruri frumoase;
– Rămâi soacră sănătoasă,
Că ne-ai dat zestre frumoasă!

421
Trăiascî mama bătrânî,
Le-o făcut ţoali di lânî
Le-o făcut şî perni moi,
Sî sî culci amândoi,
Hu, iu, iu, hu, iu, iu!

422
Să trăiască socrii mari,
Că sînt oameni gospodari,
Că multă zestre i-o dat
Fetii, când s-o măritat!

423
– Am vinit în satu vostru
Ş-an luat ci-o fost a nostru,
M-an suit în pod la voi
Şî-i mai gol ca-n pod la noi!

424
Foaie verde şi-un dudău,
Am luat ce-o fost al meu,
O ramas ce-o fost mai rău,
Aici sus, pe-acest părău!

425
Prin păduri bumbac alb,
Am luat ci ni-o fost drag,
Prin păduri bumbac roş,
Am luat ce-o fost frumos.
Ci-i frumos luăm cu noi,
Ci-i urât lăsăm la voi.

426
Prin pădure bumbac roş
Am luat ce-o fost frumos,
Prin păduri bumbac alb
Am luat ci ni-o fost drag.
Am luat ce-o fost a nostru
Şî plecăm din satu vostru.

427
/: – Sara bunî, nu di tăt, :/
/: Am di gând sî va mai văd; :/
/: Cân aud di sara bunî, :/
/: Ni sî leagî limba-n gurî, :/
/: Ni sî leagî, leagî, leagî, :/
/: C-on cir di matasî neagrî; :/
/: Sara bunî, eu ma duc, :/
/: Nu va las niş on bucluc, :/
/: Eu buclucu-l ieu cu mini :/
/: Şî voi ramâneţ cu ghini! :/

Scanned with OKEN Scanner

428
/: – Sara bunî, nu di tât, :/
/: Am di gând sî va mai văd, :/
/: Sara bunî di insarî, :/
/: Ne-om mai întâlni la varî! :/
/: Tot adeaț, adeaț, adeaț, :/
/: Cî stau caii înhamați :/
/: Şî s-or roadi la grumaz, :/
/: C-avem dealuri di suit :/
/: Şî gârli di coborât, :/
/: Ni temem di pravalit, :/
/: Ş-avem di trecut paduri, :/
/: Ni temem di pradaciuni! : /

429
– Haida, haida sî mergem,
Cî-i sara şî n-agiungem,
Şî ni-i drumu cam glodos,
Ni temem di pchicat gios,
Ş-am împlut caru cel mari
Tot cu perini şî scorțari,
Şî scorțariu cel di buci
Di puzderii de-aghe-l duci!

430
– Haida, haida sî mergem,
Cî ne-a ci di cân mâncăm,
Haida, haida sî pornim,
Cî ne-a ci di cân cinstim!

431
La căsuța cei din deal
N-o rămas nici un scorțar,
La căsuța cei din vali
Tătî-i perni şî scorțari
Ş-o nevastî ca o floari!

432
La căsuța cea din deal
O rămas fărî ogheal,
Iar la casa cea din vali
Nu mai încachi di ogheali!

433
/: – Nu țâné caii-nhamați,: /
/: Cî s-or roadi la grumaz, :/
/: Dă-li drumu sî mergem, :/
/: Cî-i sara şî n-agiungem, :/
/: Şî ni-i drumu prin paduri, :/
/: Ni temem di pradaciuni, :/
/: Şî ni-i drumu bulguros, :/
/: Ş-a chica nireasa gios, :/
/: Şî ni-i drumu cam cotit, :/
/: Ni temem di pravalit! :/

434
– Mânî, badi, caii tari,
S-agiungem în sat cu soari,
Ca sî vadî oaminii,
Pintru ce-am trudit caii!

435
/: – Mânî, badi, caii tari, :/
/: S-agiungem în sat cu soari, :/
/: Sî ni vadă oaminii, : /
/: Pentru ce-an trudit caii! :/
/: Pentru-o tânârî copchilî, :/
/: Pentru-o noauî gospodinî, :/
/: Pentru-o floari din fereastrî :/
/: Pentru-o tânârî neavastî! :/

436
– Mânî, badi, caii tari,
S-agiungem în sat cu soari,
Sî ni vadî oaminii
Pintru ce-am batut caii!
Pintru-o tânârî copchilî,
Pintru-o floari din grădinî,
Pintru-o tânârî nireasî,
Pintru-o floari din fereastî!

437
Şădi lumea şî sî uitî
Cî aducem zăstri multî,
C-o fost fata gospodinî
Ş-o umplut căruța plinî!

Scanned with OKEN Scanner

438
– Da dişchidiţ porţâli,
Sî-ntrăm cu căruţâli,
Sî discărcăm straili!
Sî trăiascî mireasa,
Cî i-o fost drag a lucra,
Cî ne-o umplut căruţa,
Ne-o umplut caru ist mari
Di scoarţî şî di covoari!

439
– Soacrî mari ieş în prag,
Şî-i vidé caii cum trag,
Caii trag di-s asudaţ,
Di la nireasî-ncarcaţ!

440
/: – Soacrî mari ieş la nuc, :/
/: Mândri odoarî ţ-aduc, :/
/: Odoarî cu carîli, :/
/: Moşâi cu fălcili :/

441
– Ia ieş, soacrî, pân-la nuc,
Sî vez ci norî ţ-aduc,
Ari zăstri şî scorţari.
Şî-i fatî di gospodari,
Covoreli frumuşăli
Alesî cu bucheţăli.

442
– Ieşi, socruţă, pân-la nuc,
Mândre ţoale-ţi mai aduc,
Şi de lână şi de buci,
Înapoi să nu le duci!

443
/: – Soacrî mari ieş la nuc, :/
/: Sî vezi ci norî ţ-aduc, :/
/: Îmbracatî cu cojoc, :/
/: Ari patru fălci di loc, :/
/: Şî-mbracatî cu cheaptari, :/
/: Îi fatî di gospodari! :/

444
Astî varî n-am lucrat,
Mândrî zăstri-am capatat,
Nici la varî n-oi lucra,
Tot aşa oi aştepta.

445
Tătî vara n-am lucrat,
Tot aşa am aşteptat,
Nici la varî n-oi lucra,
Tot aşa oi aştepta,
Pisti asta n-oi mai da.

446
Iacă şi soacra cea mare,
Nici călcăi la picior n-are,
Toată vara n-a lucrat,
Mândră zestre şi-a luat,
Nici la vară n-o lucra,
Tot aşa va aştepta;
Pernile îi sînt cu puf,
I-o adus mare năduf!

447
Nici n-am tors, nici n-am ţesut,
Mare zestre mi-am făcut,
Nici n-am tors, nici n-am lucrat,
Mare zestre-am încărcat!

448
Nici n-am tors, nici n-am lucrat,
Da caru l-am încarcat,
Nici n-am tors, nici n-am ţăsut,
Da caru ni l-am umplut!

449
Nici n-am tors, nici n-am lucrat,
Mândru car am încarcat,
Mândrî zăstri-am capatat!

Scanned with OKEN Scanner

450
Nici n-am tors, nici n-am țesut,
Și caru ni l-am umplut,
Nici cu vatala n-am dat,
Și caru l-am încarcat,
Nici la varî n-oi lucra,
Tot așa oi aștepta;

451
Bine-am fost, bine-am vinit,
Nicaieri n-am pravalit,
Bine-am fost, bine-am îmblat
Nicaieri n-am rasturnat,
Numa la mniri pi pat!

- ***La înhobotat***

452
Numa liță lemn uscat,
Vai di mini, ce-am uitat,
Hobutu nu l-am jucat!
Numa liță trei căline,
Hobutu sî-l vezi cum vine,
Numa liță ca nalba,
– Domnu niri, dac-ăi vra,
Dacî nu ti-i supara,
Ia s-asculți comanda mea!
Numa liță ca nucu,
– Adă, nunî, scaunu
Și-l așazî icea, jos,
Sî-i dăm ci i-i di folos!
Numa liță trei căline,
Hobutu sî-l vezi cum vine,
Domnu miri, dac-ăi vra,
Părăsăști margina
Și-ntărești mijlocu,
Tot acu și tot acu!
Numa liță ciumafai,
Domnu mire, dacî vrai,
Jos pi scaun ai sî stai!
Numa liță ca nalba,
Sî-ți aduc mireasa ta!

453
– Bună seara, druște hăi!
– Mulțămesc, măi vătăjăi!
Dar la ce-ați venit la noi?
– Am venit să vă-ntrebăm,
Mireasa s-o-nhobotăm!
– Lăsați-o ne-nhobotată,
Că i-e drag să steie fată;
Părul mândru și rotat
Nu vi-l dăm la-nhobotat!
Părul mândru și rotit
Nu vi-l dăm la-mbrobodit!

454
– Vătăjele, blăstămat,
Nu veni la-nhobotat,
Că mireasa-i tinerea
Și i-e drag să mai feteá,
Că-i mintea copilărească
Și i-e drag să mai fetească,
Că hobutu se pune greu,
Pe mireas-o păzesc eu!

455
Foaie verde lemn patat,
Am venit la-nhobotat,
C-așa rostu nostru este,
Din fete facem neveste,
Din neveste, gospodine,
C-așa li se stă mai bine!

456
Foaie verdi peliniță,
Sî mărit-o copliliță,
Foaie verdi magheran,
Ar puté mai sta un an,
Sî-și poarti gătelili,
Ca tăti coptilili;
Peteala-i hainî ușoarî,
Când bati vântu ț-o zboarî,
Peteala nu-i hainî gre,
Când bati vântu, ț-o ie!

Scanned with OKEN Scanner

457
– Vătăjele, vătăjele,
Înhobotă ca-nainte,
Nu te uita-n sus la noi,
Şi-nhobotă nişte flori;
Florile o să-nflorească,
Cu tine să se iubească!

458
Floari, floari, floari, floari,
Tari eşti înşălătoari,
Doauî-trii zâli stecleşti,
Şî pi urmî rugineşti,
Nii nu-m mai trebuieşti!

459
– Tu mireasî, tu, fudulî,
Ţ-ai dat floarea pi cununî,
Cununa-i înşălătoari,
Cât trăieşĉi nu mai porţi floari.

460
Cununiţa ta di flori
Ti scoati dintri surori
Şî ti puni-ntri nurori,
Cununiţa ta cei verdi,
E ti scoati dintri feti
Şî ti puni-ntrî nevesti!

461
Saracili floriceli,
O căzut bruma pi eli,
Rău îmi pari, cî-i divremi;
Creştiţ flori şî-mbobociţ,
Niresî nu-i trebuiţ,
Creştiţ flori cât gardur'li,
Sî va batî vântur'li,
Ca pi dânsa gândur'li;
Creştiţ flori şî pi la poartî,
Cî di az nu va mai poartî!

462
– Nireasî din nemureli,
Uitî-ti la floriceli,
C-aşa m-an uitat şî eu
Ş-am dat ghinili pi rău!

463
Ardî-l focu nimiteţ,
Tari-i subţârel şî creţ,
Amăgeşti fetili,
Di leapâdî florili
Şî pun legătorili!

464
Hai, saracu hoboţăl,
Cât e el di frumuşăl!
Amăgé copĉilili
Şi le-acopăr gâţâli!

465
Ardî-l focu nimiteţ,
Tari-i subţârel şi creţ,
Amăgeşti fetili
Di leapâdî florili
Şî pun legătorili!

466
Volu şî peĉelili
Amăgesc copĉilili!

467
Vai, săracu păr rotat,
Cum se lasă-nhobotat,
Vai săracu păr rotit,
Cum se lasă-nbrobodit!

468
– Uitî-ti mireasî-n sus,
Cum îţi gioac-a tău hurmuz,
Uitî-ti la dumeta
Cum stecleşti peteala!

Scanned with OKEN Scanner

469
– Niresuicî di pi şăs
Ti cunosc numa pi mers,
Cî ţî-i mersu leaganat,
Dulce-i fost la sărutat;
Niresuicî, draga mea,
Nu ştiu când te-oi mai videa
Cu rochie di matasî
Şî cu floari di nireasî!

• ***La scosul dansului***

470
Di trii ori pi lângî masî,
Sî scotem danțu din casî,
Sî rămâie mirili,
Sî-şi aleagî binili,
Sî rămâie şî mireasa,
Sî povățuiascî casa;
Di trii ori ş-odatî tari,
Sî scotem nunu ceal mari,
Di trii ori ş-odat-aşa,
Sî scotem şî nunița!

471
Di trii ori şî di trii ori,
Di trii ori pe lângî masă,
Sî iasă rău din casă,
Să rămână tinirii,
Pentru dânşii-i binili;
Di trii ori şî di trii ori,
Să miroasă gur-a flori,
Buzâli a micşuneli,
Ca sî ti săruți cu eli;
Di trii ori şî di trii ori,
La soacra cu trii nurori!

472
Tot aşa şî iar aşa,
Multă vreme n-om mai sta,
Frunzuliță di nagarî,
– Ia poftiți cu dansu-afarî,
C-o fost vremea mai dimult,
Dar noi nu ne-am priceput,
Busuioc crescut pe masî,
Ia poftiți cu toți în casî!

473
Frunzuliță di negarî,
Sî scoatim hora afarî,
Sî giucăm cu mirili,
Sî-nfloreascî binili,
Sî giucăm alăturea,
Sî-nfloreascî dragustea!

474
Frunzî verdi di nagarî,
Ian poftiț cu danțu-afarî,
Ian poftim şî mai giucaț,
Cî-i distul di când mâncaț!

475
Frunză verdi busuioc,
– Ia poftim, boieri, la joc,
Că-i destul de dimineață,
De când beți la vin cu gheață,
Şi-i destul de când mâncați,
Ia poftim şi mai jucați!

476
/: Hai ş-om scoati danțu-afarî, :/
/: Cî-i distul de-alaltî sarî, :/
/: Vinu s-o facut oțăt :/
/: Şî holerca lapti cert! :/

477
– A, sculaț, sculaț, sculaț,
Cî-i dimult di cân mâncaț,
Măturaț ciolanili
Şî grijâț cucoanili;
Di trii ori pi lângî masî,
Sî iasî rău din casî,
Sî rămâie ghinili,
Sî trăiascî tinirii,
Ca mâța cu cânili!

478
Di trii ori pi dupa masî,
Sî scotem rău din căsî,
Sî rămâi ghinili,
Sî trăiascî tinirii!

479
De trei ori pe după masă,
Să scoatem dansu din casă,
Să rămâie binele,
Să-l trăiască tinerii;
Casă mare cu noroc,
Să-nvârtim hora pe loc!

480
Di trii ori pi dupa masî,
Sî scotem floarea din casî,
Di trii ori pi dupa grindă,
Sî scotem floarea din tindă,
Di trii ori pi dupa scară,
S-o scotem pi prisp-afară!

481
Di trii ori pi dupa masî,
Sî scotem floarea din casî,
S-o scotem cu rădăcinî
Şî s-o punem în grădinî,
Şi s-o punem la fereastră,
Cine-a trece, s-o iubească!

482
Di trii ori pi după masă,
Sî scoatim floarea din casă,
Să rămâie binele,
Cum roiesc albinele!

483
Di trii ori pi după masă,
Să scoatem floarea din casă,
De trei ori şi-odatî ghini,
Sî scotem pe domnu miri!

484
Di trii ori pi după masî,
Sî scotem floarea din casî,
Sî rămâi nirili,
Sî trăiascî tinirii,
Sî trăiascî şî mireasa,
Sî povăţuiascî casa.

485
De trei ori pi lângî masă,
Să iasî rău din casă,
Sî rămâie binili,
Sî trăiască tinerii,
Ca mâţa cu cânili!

486
Hai zura, zura, zura,
C-am încălecat pe sura
Şi-am înconjurat casa
Şi-am dezlegat masa!

- ***La găină***

487
Floricicî, floari, floari,
Făceţi-mi drum şi carari,
Cî merg la nunu cel mari
Cu găina de vânzari.
– Nunule, nunuţule,
Scoati părăluţâle
Şî plăteşti găina
Cî-i grăsuţî cât îi vra!

488
Hu, iu, iu, găinî grasî,
Ieri iarai pi după casî,
Astăzi eşti la nun pi masî;
Hu, iu, iu, găinî surî
Ieri ierai pi după surî
Şî azi eşti la nun în gurî!

489
Găinuța cea boghetî
I-n camarî încuietî,
Adî cheia s-o discui,
Sî i-o duc nunuțului!

490
Frunzulița ĝi marari,
– Buna sara, gospodari,
Frunzulița mărăcini,
– Buna sara, gospodini,
Buna sara, casî plinî,
Mă primiț cu-așa găinî?
Și di bini m-ăț primi,
Înainĉi-oi mai păși!
Ia liberațî-mi drumu,
Ca sî-l aflu pi nunu,
Nuna nu s-a supara,
Cî n-o cat și pi dinsa,
Eu m-aș duci la nuna,
Vă spun drept, n-ari ci-ni da,
Nunu nostru-i funcționari,
Ari pungă la pieptari
Și ni-a da on gologan;
Ari pungî la cojoc
Și ni-a da și nie-on zlot!

491
– Buna sara, casî plinî,
M-a primiț cu-asta găinî?
Dacî bini mi-ț primi,
Mai 'nainti oi pași;
– Nunuli, bin' te-am găsât,
Di când vin m-am obosât,
Cî-s trimasî la mata,
C-o gainî mândrî, grasî,
Din tătă piața aleasî;
Da vez, dracu di ulitî,
Sufirî de-apendicitî,
Încolo-i mândru gatatî,
Da la fund îi diformatî,
Pintru c-o fost operatî!
– Nunule, ia nu glumi,
Și incepi-a ma cinsti,
Și scoati-o sutî di lei,
Găinî di vrei sî iei;
Iu, iu, iu și nu ț-oi da,
Numa cât ț-oi arata
Și ț-oi rupi inima!

492
– Nunî mari cu cheptari
Bagî mâna-n buzunari
Și umblî la gologani
Și plăteşti găina,
Ca sî o poți capata!
Dacî nu dai platî bunî,
Nu mai mânânci din găinî!

493
– Nune nu te bucura
Cî găina nu-i a ta,
Cî găina-i ruminită
Și cu flori împodobită,
Pentru mire-i pregătită!

494
– Gâinî cu multi peni,
Hai 'nainti, nu ti temi,
Găinî cu peni multi,
Hai la nun sî ti săruti!
Hai găină, cu alai,
Sî videm ci preț tu ai?
Di ne-a da on leu sau cinsi,
Plecăm, găinî, de-aici!
Ni ducim la iarmaroc,
C-aculo-s boieri cinstiți,
Aiștea or ci zgârciți!
S-o calcat tăți pi chicior,
Os' cî faci numa on pol,
Iarî stau și ma gândesc,
Eu pi drum mai cheltuiesc;
– Vindiț nunilor căciula,
Viniț sî va dau găina,

Scanned with OKEN Scanner

Dacî n-aveț gologani,
Eu o dau la caldarari,
Ca sî-ni cati în ghioc,
Sî văd dacî am noroc,
Sî ieu pi găin-on porc!

495

Foaie verĝi ĝi marari,
– Buna sara, gospodari,
Eu vă rog, vă rog, vă rog,
Sî-mi făceț olea' ĝi loc,
Sî-ni făceț olea' ĝi cali,
Pânî la nunu ceal mari,
Cu găina ĝi mâncari!

496

De-o stămânî n-am dormit,
Tătî noaptea m-am gândit
Cî nanaşu az cununî,
Sî-i aduc găinî bunî;
Ş-am hrănit-o cu ovăs,
Ca sî ţâie coada-n gios,
Ie, nebunî şî buiacî,
Ţâni coada rădicatî,
Hu, iu, iuuu, hu!

497

– Făceţî-ni un pic di loc,
Pi găinî sî v-o gioc,
Făceţî-ni on loc mai larg,
Ca sî cobor di pi prag;
Eu n-o dau pi părăluţî,
C-an ţânut-o cu grăunţî,
Ş-an ţânut-o tari bini,
Cu pâni şî cu smântânî,
Ş-an culcat-o-n pat cu mini,
Sî n-o cucoşaşcî nimi!
O zâs mama cătră mini,
Sî nu zmulg găina bini,
Cân s-a duci la mândra
Ie cu dânsu găina,
Stând cu mândra lângî foc,
I-a mai smulge câte-on floc!
Taci tu, nunî, nu mai plângi,
Eu ţ-oi da găina ţâie,
Tu sî-ni dai pi nunu nie,
Tu găina de-i mânca,
Eu cu nunu m-oi culca,
I-oi săruta guriţa,
Huuuu, hu!
Cini naib-o mai văzut
Iepure fugând pi scarî,
Găinî fumând ţâgarî.
Hai, găinî, cu mini
Pân-n fundu grădinii,
Te-oi mânca cu vecinii.
Tot mă strâgî nunuţa,
Vinî cu găina-ncoa,
Da eu nu şî nu şî nu,
Eu ma duc la nanaşu,
La nanaşu cu cheaptari,
Ari bani la buzunari,
La o masî-mpodobitî
Ma duc c-o găinî friptî,
Huuuu, hu!

498

Tot ma strâgî nunuţa:
– Vinî cu găina-ncoa!
Da eu nu şî nu şî nu,
Eu ma duc la nănaşu,
La nănaşu cu cheptari,
Ari bani la buzunari;
La o masî-mpodobitî
Ma duc c-o găinî friptî!

499

– Făceţî-ni on pic di loc
Cu găina ca s-o gioc,
Făceţî-ni loc şî carari
S-agiung la nunu ceal mari,
Cu găina ca ruja,
Sî i-o dau la nânaşa,
Hu, iu, iuuu, hu!

Scanned with OKEN Scanner

500
– Făceți-mi drumu mai larg,
Sî ma scobor di pi prag,
Sî ma duc cu găina,
Sî i-o dau lu nanașa!
Eu nu ț-oi da găina,
Pânî nu ni-i da suta,
Cî găina-i ruminitî
Și frumos îi prigătitî!

501
– Ia faceți un pic di loc,
Pi găinî ca s-o gioc,
Făceți-ni un loc mai larg,
Ca sî cobor di pi prag,
Sî mă duc la nunuța,
Ca sî-i închin găina,
Poati cî ne-a da ceava!
Da eu n-o dau pi părăluțe,
C-am țânut-o cu grăunțe,
Ș-am țânut-o tari ghine
Ș-am culcat-o-n pat cu mine,
Sî n-o cucoșascî nime!

502
– Nunuțule, te-aș ruga,
Dacî primești găina,
Sî faci bine s-o-mpărțăști,
Sî-ni dai nie aripa,
Aripa și un ticior,
Sî-i țân la barbat di dor!

503
Hu, iu, iu, nanașule,
Răsucești mustețâle,
Nu știu cari-i cu pricina,
Ori îs eu, ori îi găina,
Hu, iu, iuuu, hu!

504
Ha, ha, ha, cî nu ț-oi da,
Numa cât ț-oi arata
Și ț-oi rupi inima,
Și țâie și maicî-ta;
Țâie nu ț-o rup di tot,
Maică-ti i-o scot din piept!

505
Hu, iu, iu și nu ți-oi da,
De-i fi harnic, ți-i lua
Singurel cu mâna ta!

506
Hai mai sus și hai mai sus,
Și mai sus de cum te-am pus,
Și mai sus di tot, așa,
Sî fiu haită de ți-oi da!

507
Găina cari-i di nuntî
Trebui bini țânutî,
Nu cu pleavî di ovăs,
Ci cu grâușor ales,
Nu cu apî din izvor,
Ci cu vin dintr-un ulcior!

508
Multi sati-am mai îmblat,
Pân' găin-an capatat,
C-am îmblat din munti-n munti,
Di mă doari la genunti,
Ș-am îmblat din loc în loc,
Di mă doari la mijloc!

509
Cucoș negru, potcovit,
Pentru nuntî, prigătit,
Și găina cârâie,
Cî vra sî meargî și ie
– Fugi, găinî, nu ti duci,
Cî acolo tăt te-or zmulgi!

Scanned with OKEN Scanner

510
Foaie verde mărgărit,
Cu găina ce-am păţit,
S-a dat de pe ouă jos
Şi-a plecat dupa cocoş!
Eu o cat pe după şură,
Şî ie cu ţâgara-n gură,
O cătai pe după casă,
Ie la nanaşu pe masă!

511
Cini dracu-o mai văzut,
Broascî-n baltî ciaptanatî,
Fimeie frumoasî batî,
Broascî pi scarî suind
Şî gainî dohanind!

512
Cini boal-o mai văzut,
Iepurii vara cosând,
Iepuroaicili-adunând,
Iepurii urcând pi scarî,
Găina fumând ţigarî!

513
La o masî-mpodobitî,
Aş mânca găinî friptî,
Da găina-i ca-n povesti,
Cârâie şî duhăneşti!

514
Hu, iu, iu, găina me,
La tăţi li placi di ie,
Cî-i găinî ca-n povesti,
Cârâie şî dohăneşti,
Şî găina-i grasî tari,
Cu slăninî pi schinari,
Hu, iu, iuuu, hu!

515
Cini, Doamni, -o mai văzut,
Iepurii trăgând la plug,
Iepurii suind pi scarî
Şî găinî cu ţâgarî,
Caprî neagrî potcogitî,
Găinî cu flori găcitî!

516
– Găinuţă cu buhui,
Cum îi place nunului,
Ieri erai pe după casă,
Azi eşti la nunu pe masă,
Ieri erai pe după şură,
Azi eşti cu ţigara-n gură!

517
Hu, iu, iu, găinî grasî,
Ieri iarai pi după casî,
Astăzi eşti la nun pi masî;
Hu, iu, iu, găinî surî
Ieri ierai pi după şurî
Şî azi eşti la nun în gurî!

518
Hu, iu, iu, găinî surî,
Ieri iarai pi dupa şurî
Ş-amu porţi ţâgarî-n gurî,
Ieri umblai pi după casă
Ş-amu eşti la naşi pi masă!

519
– Hu, iu, iu, găină sură,
C-aseară erai pe şură
Ş-acum eşti la nun în gură,
Aseară erai pe casă
Şi-acum eşti la nun pe masă!

520
– U, iu, iu, găină sură,
Ieri erai pe după şură
Ş-amu eşti la nună-n gură!
U, iu, iu, găină neagră,
Bun-ai fost de astă treabă!

Scanned with OKEN Scanner

521
– Hu, iu, iu, găină sură,
Ieri erai pe după șură,
Acu, pe masă friptură,
Ieri erai pe după casă,
Acu, friptură pe masă!

522
Cum îi găina moțatî,
Așa-i nuna lăudatî,
Cum sari cucoșu gardu,
Așa schimbî nunu patu,
Cum îi cucoșu moțat,
Așa-i nunu lăudat,
Lăudat încolu-ncoaci,
Cî, vai, bunî treabî faci,
Șî la el șî la vecini,
Ca cucoșu la găini,
Hu, iu, iuuu, hu!

523
– Hu, iu, iu, găină sură,
Ieri erai pe după șură,
Astăzi ești făcută friptură!
Hu, iu, iu, găină grasă,
Ieri erai pe după casă
Și azi ești la nuni pe masă,
Să te rupă bucățele,
Să te-mpartă la nemurele!

524
– Săracă găină neagră,
N-ai știut că ce te-așteaptă,
Mai ieri cotcodăceai sub șură
Și azi cu țigara-n gură!

525
– Hu, iu, iu, găinî surî,
Asarî erai pi șurî
Ș-amu te-o făcut fripturî
Șî ț-o pus țâgarî-n gurî!

526
– Hu, iu, iu, găinî surî,
Ieri erai pi după șurî
Ș-amu ai țâgarî-n gurî;
Ieri erai la scociorât
Ș-amu ești la duhanit,
Ieri erai pi după casă
Ș-amu ești la nun pi masă!

527
– Hu, iu, iu, găinî grasî,
Ieri erai pi dupa casî
Șî az ești la nun pi masî;
Hu, iu, iu, găinî surî,
Ieri erai pi după șurî,
Astâz ești la nun în gurî!

528
– Hu, iu, iu, găinî zmultî,
Boala te-o adus la nuntî?
Șî te-o pus în capu mesî
Ș-ai mâncat cinstea niresî!

529
– U, iu, iu, găinî surî,
Tu mai ieri cântai pi șurî
Ș-acu ești la niri-n gurî;
Ieri cântai pi colivie
Ș-acu ești pi farfurie!

530
M-o trimis soacra cea mare
Cu găina de vânzare
Și mă rog, nu bănuiți,
Și pe noi să ne cinstiți!

531
Dac-ai ci luat-o vadanî,
Ț-aș da puica di pomanî,
D-așa-i luat o fatî mari
Șî pi puicî vreu parali!

Scanned with OKEN Scanner

532
Săraca găinî zmultî,
– Boala ti-o adus la nuntî?
Şî te-o pus în capu mesî
Ş-ai mâncat cinstea niresî!
Hu, iu, iu, găinî surî,
C-asarî iarai pi şurî
Ş-amu te-o făcut fripturî
Şî ţ-o pus ţâgarî-n gurî!
Făceţî-ni drumu mai larg,
Sî ma scobor di pi prag,
Sî ma duc cu găina,
Sî i-o dau lu nanaşa!
– Eu nu ţ-oi da gaina,
Pânî nu ni-i da suta,
Cî găina-i ruminitî
Şî frumos îi prigătitî!

533
Ni-i găina cotoroasî
Şî nunii dorm dupa casî,
– Hai găinî şî te-oi la,
Poati nunii s-or scula
Şî vo doi bani ii ni-or da!

534
Frunzî verdi calapăr,
Găina cam ari păr,
Nunuli, nu banui,
N-am avut cu ce-o pârli,
C-o fost paili muieti,
Bucătăresâli beti!

535
– Nunule, ci ti gândeşti,
Di nu iei ca sî-ni plateşti,
Paharuţ sî ma cinsteşti,
Gaina sî ni-o primeşti?
Ah, ci bini-am nimerit,
Pi nunuţu l-am găsât,
Ah, ci bini s-o-ntâmplat,
Pi nunu l-am înşalat,
C-o gainî ca o cioarî,
I-o ramas punguţa goalî!

536
– Nunule, îţ dau găina,
Da întindi şî tu mâna,
Scoati suta şî oca
Şî eu ţ-oi da găina;
Eu găina nu ţ-o dau,
Pânî oca nu ţ-o iau,
Hu, iu, iuuu, hu!

537
– Nunuţuli, ci gânĝeşĉi?
Nie musai sî-n plăĉeşĉi,
Cî-i găini împanatî
Şî nu-s peni di sub vatrî,
Şî nu-s flori ĝi pi cupĉiori,
Sî-s ĝin mumţî roĝitori,
C-am umblat ĝin munţ în munţ
Ma doari pi su' genunĉi!

538
– Nunuli, da ci gânĝeşĉi,
Gaina sî ni-o plaĉeşĉi
C-o frunzucî ĝi susai,
Cu banii ĝi pi doi cai,
C-o frunzucî ĝi trifoi,
Cu banii ĝi pi doi boi!

539
– Scoati hârtia de-o mie,
Ca sî-ţi dau găina ţâie,
Scoati hârtia de-o sutî,
Sî-ţi arăt cum îi împlutî!

540
– Nuni mari, nuni hăi,
Nu da banii mărunţăi,
Cî sînt beatî şî-s la nuntî
Şî cunosc numa de-o sutî!

Scanned with OKEN Scanner

541
– Nunuli, nu-ț dau găina,
Pânî nu săruț pi nuna
Şî pi mini ĝi opt ori,
C-am pus la găinî flori!
Îț dau cloşca ĝi pi oauî,
Şî nu v-oi mai spuni voauî,
Îț dau cloşca ĝi pi pui
Şî n-oi spuni nimărui!

542
O, saracu nanaşu,
Tot închină şi suspină
Şi se uită la găină,
Şi la mine şi la ea,
Nu ştiu care i-a plăcea!

543
Foaie verde mărgărit,
– Dragii mei, v-am păcălit,
Am zâs că-i găină grasî,
El a fost cucoş di rasî!
Că l-am ţânut cu păsat,
Uite-aşa s-a îngrăşat,
Mi-a fost frică c-a slăbi,
Năna̧şu nu l-a plăti!

544
– Hu, iu, iu, rău aţi îmblat,
Ră găinî v-an mai dat,
Cî-i pârlitî şî-i jupitî,
Cu plăcinti-i învălitî,
Şî-n gurî limbî nu ari,
Ari-o pipă ş-o ţigari,
Dacî nu vă încredeţi,
Căutaţi-o şi-o videţi!

545
– Nunule, ce-ai înşalat,
Găinuţa-i ĝi furat
Şî mâni-i îmbla legat!

• *La daruri*

546
– Soacrî mari vinî-ncoa
Şî-i vide ci-i capata:
O cămeşî cu altiţî,
Pânzăturî-n noauî iţî,
On tulpanel di satin,
Brâuleț țăsut din fir,
Brâuleț cu flori mărunti,
Cu izvodu di la munti,
Catrincioara cu trii ciri,
Sî trăieşti cu nora bini,
Mărgeluţî la grumaj,
Ciuda la uşî s-o laş!

547
– Soacrî mari vinî-ncoa
Şî-i vide ce-i capata:
O pânzucî di bumbac,
Ci ț-o fost ţâia mai drag!

548
/: Catrincioara ţî-i di lânî, :/
/: Sî-ț cie di norî nilî, :/
/: Cameşuica-i di bumbac, :/
/: Sî-ț cie di norî drag! :/

549
Catrincioara-i toată fir,
Cămeşa-i cu trandafir,
Tulpănelu îi turcesc,
De-aiestea nu sî găsăsc!

550
/: Câti cameş am în ladî :/
/: Nici una nu ni-i-aşa dragî, :/
/: Ca asta di la nireasî, :/
/: Cî-i cusutî cu matasî, :/
/: Cusutî-i cu stramaturî, :/
/: C-o ştiut cî-s cam fudulî; :/

/: Câti catrinț-am avut, :/
/: Nici una nu ni-o placut, :/
/: Ca asta di la nireasî, :/
/: Cî-i cusutî cu matasî! :/

551

Câti tulpane-am avut,
C-aista nu ni-o plăcut,
Şi încă câte-oi mai avé,
C-aista nu ni-o plăcé,
Că-i di la cinuța me!

552

/: Frundzî verdi di stejar, :/
/: – Mulțamim, cuscrî, di dar, :/
/: Di daru ci mi l-ai dat, :/
/: Cî frumos m-ai îmbracat, :/
/: Cu cameşî şî catrinți! :/

553

/: Nu-i pacat c-an liganat, :/
/: Cî frumos m-o îmbracat! :/
/: Cameşuicî cu altiți, :/
/: Pânzatura-n noauî iți, :/
/: Tulpanelu-i di satin, :/
/: Sî catrința tătî cir :/
/: Şî brâu-i cu ruj batuti, :/
/: Izvodzălu di la munti! :/

554

/: Nu-i pacat c-an liganat, :/
/: Cî frumos an capatat, :/
/: Nu-i pacat c-an dat şî țâți :/
/: C-an capatat şî catrinți :/
/: Şî cameşî cu altiți! :/

555

/: Niş n-am tors, niş n-am ghilit, :/
/: Numa m-am împodoghit, :/
/: Niş n-oi toarci, n-oi ghili :/
/: Numa m-oi împodoghi! :/
/: Câti tulpani-am avut, :/
/: C-aista nu ni-o placut, :/
/: Câti cameş am în ladî, :/
/: C-aiasta nu ni-aşa dragî! :/

556

/: Cum nu-i ghini cu flecăi? :/
/: Ti-mbracî pânî-n călcăi, :/
/: Cameşuicî şî catrinți, :/
/: Miniştergurî-n cinci iți, :/
/: Tulpanelu di satin :/
/: Şî catrința tătî cir :/
/: Şî brâu cu ruji batuti, :/
/: Izvodzălu di la munti! :/

557

Să trăiască mireasa,
Că i-o fost drag a lucra,
Ş-o-mbrăcat pe soacrî-sa,
Cu cămaşă, cu catrință,
Cu ştergar în patru iță!

558

Sî trăiascî nireasa,
Cî ni-o cusut naframa,
Ş-o cusut-o la maşânî,
S-o purtăm cu voie bunî!

559

– Soacrî mari, soacrî mari,
Ț-ai dat ficior ca o floari
Pe-o catrinți c-o ceutoari!
Ț-ai dat on ficior isteț
Pe-o catrinți ş-on burneț!

560

Saraca soacra cei mari,
O avut o fetişoarî
Ş-o dat-o pe-o fuştişoarî!
Saracu socru ceal mari,
O avut on băiță
Şî l-o dat pe-on şărveță!

• *La deshobotat*

561
– Niresuic-ascundi-ti,
Cî de-amu ti-mbrobidi!
– Nunî mari, mai cii bunî,
Mai lasî-i floarea pe-o lunî,
Cî dacî s-a-mbrobodi,
N-a cunoaşte-o nirili!

562
– Nunî mari, nu ți-i mnilî
Sî îmbrobiz o copcîlî?
Nunî mari, nu ți-i jăli?
Pui tulpan pi floriceli!

563
– Nunî mari, nu ți-i nilî
Ca sî-mbrobiz o copchilî?
Asta nunî nu-i di treabî,
Cî faci din fatî babî

564
Mă suii în ĝeal, pi coastî,
Sî fac ĝin fatî nevastî,
Ĝin nevastî fac o babî
Şî ĝin bab-o costoroabî!

565
/: Gâțâşoari, gâțâşoari, :/
/: Voi de-amu n-ăți purta floari :/
/: Ogheliț şî cotrancioari; :/
/: Gâțâşoari auriti, :/
/: Di insar-acoperiti! :/

566
Perişor galbân pi spati,
De-amu vântu nu te-a bati,
Nici soarili nu te-a ardi;
Şi-a ardi la celelalte,
C-o ramas nemăritate!

Saracili gâțâşoari,
De-amu n-or mai purta floari,
Numai două boldişoari
Ş-o pânzăturî di țarî
Ş-un tulpănel di dugheanî!

567
– Uitî-ĉi, nireasî-n sus
Cum îți gioacî doi hurmuz,
Cununa şî şlăiraşu
Şî la anu copĉilaşu!

568
– Eu îți pun cârpă pi cap,
Ca sa fii cu ea pi veac,
Nu ț-o pun numa pe-o zî,
Ci ț-o pun cât ăi trăi,
Nu ț-o pun numa pe-o lună,
Ci ț-o pun cu voie bună,
Nu ț-o pun numa pe-on an,
Ci ț-o pun c-aşa ți-i drag!
Ia fă bine ş-o primeşte
Şî pe mine ma cinsteşte!

569
– Bagă, mireasă, de samă,
Dai cununa pe naframă,
Pe naframa de legat,
Căci de-acum te-ai măritat!

570
– Tânârî copĉilî proastî,
Ce-i cerut sî cii nevastî,
Noi nevastî ĉe-an făcut,
Da pi urmî, sî nu plângi;
C-aşa m-am cerut şî eu
Şî amu îni pari rău;
Cân îi vra sî meri în sat,
Ĉi-i ceri ĝi la barbat,
El a puni capu-n gios
Şî s-a faci mânios!

Scanned with OKEN Scanner

571
– Niresuicî, draga noastrî,
Te-ai cerut să fii nevastî,
Noi nevastî te-am făcut,
Fatî nu te vezi mai mult!

572
– Plângi, nireasî, peteala,
Sî ti vadî soacrî-ta,
Plângi, nireasî, hobutu,
Sî ti vadî socru-tu!

573
– Taci, nireasî, nu ci proastî,
Cî tulpanu-i cinstea noastrî,
Peteala-i pe-o dimineaţî
Şî tulpanu pe-o vieaţî!
Amu-ţi gioacî şlairaşu
Şî la anu oghealaşu,
Ş-amu-ţi gioacî floricica
Şî la anu covăţâca!

574
– Taci, mireasă, nu fi proastă,
Că tulpanu-i cinstea noastră,
Că şi eu am purtat flori,
Da le-am zvârlit pe cuptiori,
Pe cuptiori şi pe sub pat
Şi m-am dat lângă barbat!

575
– Taci, nireasî, nu ci proastî,
Cî tulpanu-i cinstea noastrî,
Cî şî eu m-am măritat,
Doamni bini-am mai îmblat,
În tăt anu-s cu mânzat!

576
– Ieri erai cu fetili,
Azi eşti cu nevestili,
Ieri erai cu feti-n rând,
Azi eşti cu nevesti-n cârd!

577
Frunzî verdi odolean,
Ardî-te-ar focu di şal,
Cum înşăli tu fetili
Şî le-acopiri florili!

578
/: Hu, iu, iu şî-ni pari ghini, :/
/: Cî eşti babî ca şî mini! :/
/: Asta nunî nu-i di treabî, :/
/: C-o facut din fatî babî! :/

579
Frunzî verdi brabanoc,
Cârpî noauî cu noroc,
Pi urmî te-or da pi foc!
Şî întâi cu floriceli,
Pi urmî nacazuri greli!

580
Frunzuliţa iarbî grasî,
Sî luăm floarea di la nireasî,
Şî iar verdi trii maslini,
S-o luăm şî di la niri
Hu, iu, iu şî-ni pari bini,
Cî eşti babî ca şî mini!

581
Cine joacă mireasa,
Juruieşte oiţa,
Cine joacă hobotu,
Juruieşte cârlanu;
Şi le-a da amu, amu,
Până se gată anu,
Până-i trage clopotu!

582
Saracili floriceli,
O căzut bruma pi eli,
Rău îmi pare, cî-i divremi!

Scanned with OKEN Scanner

b. Referitoare la actanți

• *La mireasă*

583
– Buna zâua, soacrî mari,
An vinit sî-ni dai o floari,
Floricicî din grădinî,
Sî ț-o facim gospodinî,
Hu, iu, iu, iu, iu, iu, iuuu, hu!

584
– Ieși afarî, soacrî mari,
Și ti uitî-n răsărit
Și vezi un căruț gătit;
În mijlocul carului
Este raza soarelui,
Da nu-i raza soarelui,
Ci-i mireasa mirelui!

585
/: Frunză verdi di pi coastî, :/
/: – Aduceț nireasa noastrî, :/
Cî-i naltuțî și frumoasî,
Ca o floare di fereastî!
/: Cî noi bini-o cunoștem, :/
/: Așteptăm ca s-o videm, :/
/: Cî-i frumoasî, prigatitî, :/
/: Pentru mire-i potrivitî! :/

586
/: Floricicî di pi coastî, :/
/: Frumoasî-i nireasa noastrî, :/
/: Mai frumoasî nu sî poati, :/
/: Parcî-i scrisî di pi carti, :/
/: Mai frumoasî cum sî cie, :/
/: Parcî-i scrisî pi hîrtie! :/

587
Floricicî floari-albastrî,
Frumoasî-i mireasa noastrî,
Frumoasî și cilibie,
Parcî-i scoasî din cutie!

588
Pi hudița cei glodoasî
Stă Viroana cei frumoasî!

589
– Ieș, nireasî, pânî-n prag,
Ț-alegi pi cin' țî-i drag,
Și-ț alegi dintr-o sutî
Unu cari ti sărutî
Și-ț alegi dintr-o mie,
Unu cari-ț placi țâie.

590
Frumoasă-i mireasa noastră,
Ca o coală de hârtie,
Și hârtia zugrăvită,
Pentru Costel pregătită!

591
– Floricicî, floare-albastrî,
Ce-i crescut în calea noastrî!
Așa naltî, subțiré,
Di potriva cui ti ie!

592
– Floricică, floare-albastră,
Ce-ai crescut în calea noastră?
Așa-naltă, subțirică,
Di potriva lui Costică!

593
– Foicică floare-albastră,
Ce-ai crescut în calea noastră?
Înaltă și frumușică,
Cum îi place lui Vasilică!

594
Floricică de pe coastă,
Frumoasă-i mireasa noastră,

Scanned with OKEN Scanner

Floricică din pădure,
De frumoasă, n-are nume!

595
Floricica bobului,
Nireasî c-aiasta nu-i,
Or mai ci şî-n alti sati,
Da c-aiasta nu sî poati!

596
– Floricicî di pi şăs
Te-am îndrăgit di pi mers,
Cî ţî-i mersu leganat,
La inimî m-ai sacat!

597
Floricicî di pi şăs
Te-am îndrăgit di pi mers,
Cî ţî-i mersu leaganat
La inimî m-ai sacat,
M-ai sacat, m-ai veninat,
Boalî-n oasî mi-ai bagat.

598
– Mireasucî cu cunună,
Ti cunoşti cî ai ci bună,
Cămeşa pi tine sună!

599
– Niresucî, draga me,
Di ni te-ar da mă-ta nie,
Eu te-aş puni-ntr-o cutie
Şî cutia-n buzunari,
Te-aş scoati la zâli mari!

600
Aţî albî di pi ghem,
Frumoasî nireas-avem,
Frumoasă ca o gherghinî
S-ar sî cie gospodinî!

601
Aţî neagrî di pi ghem,
Frumoasî nireas-avem,
Ştie-a ţăsî, ştie-a coasî
Şî treaba di rând în casî!

602
– Găinuţî galbânî,
Sî ni-o legini în leagân,
Cî-i mireasă dizmierdatî
Şi aşteaptî leganatî,
Şî s-o legănaţi frumos,
Sî nu cadî din leagân jos!

603
– Fa, mireasî, ochii tăi,
Parcă-s cireşî bălăi,
Atârnati la carari
Şî coapti fărî di soari,
Atârnati la pământ
Şî coapti fărî di vânt!

604
Cân ma uit pe-aici pin casî,
Nu văd ochi ca la nireasî,
Aşa mici şî frumuşăi,
Gioacî lacrimili-n ei!

605
Mnireasa ce-o avem noi,
Nu v-o dăm pi şepti boi,
Cî la boi li trebi fân
Şî mniresî on stapân,
Cî la boi li trebi iarbî
Şî mniresi om di treabî!

606
Ce mireasă avem noi,
Că n-o dăm pe patru boi,
Şi la boi le trebuie fân
Şi miresei om blajân,

La boi le trebuie-otavă
Şi miresei om de treabă!

607

/: – Nireasuicî, spic di grâu, :/
/: Te-o purtat ficiorii-n brâu, :/
/: Tă-ți ficiorii te-o purtat, :/
/: Numa unu te-o-nşalat! :/

608

– Nireasî cu ochi negruț,
Ai fost dragî la mai mulț,
Da de-amu sî faci on bini,
Sî ti uiț numa la miri!

609

– Mireasă din cotu nost,
Doamne, frumuşâc-ai fost,
Frumuşică şi albuță
Şi la toți le-ai fost drăguță!

610

– Fost-ai fruntea florilor,
Drăguța feciorilor,
Şi umblai din mână-n mână,
Ca cârligul la fântână,
Dar dacă te-ai măritat,
Zile grele-ai căpătat!

611

– Nireasî cu rochie-albî,
La tătî lumea eşti dragî,
Numa lu mă-ta urâtî,
Cî ie di az ti măritî!

612

– Mireasî, rochie albă,
La toată lumea eşti dragă,
Numai la mamă urâtă,
Cî de-aceea ti mărită.

613

Pentru-o steclî di rachiu
M-o dat mama, sî nu ciu,
Pentru-o steclî di vinars
M-o dat mama la nacaz!

614

/: Frunzî verdi di urzâcî, :/
/: Asta tot îi frumuşâcî, :/
/: Numa trebi sî mai creascî, :/
/: Alt băiet ar s-o iubeascî! :/

615

/: Frunzî verdi di pi coastî, :/
/: – Aduceț mireasa noastrî, :/
/: Asta-i pântru dumneavoastrî :/
/: Cî-i ca ciuma di frumoasî! :/
/: Ari şî solz pi spinari, :/
/: Ni-o bagat mirili-n boali! :/

616

Di frumoasî o videm,
Di vestitî o ştiem,
Om vidé ce-a mai plati,
La varî, când a praşî,
Om vidé noi ce-an luat,
La varî, la sîcerat!

617

– Niresuicî cu cununî,
Ce-oi viĝé fimeie bunî,
Cî nici mă-ta n-o fost re,
Poaĉe-i ci şî tu ca ie!

618

Ci fudulî-i nireasa,
Cî-i stecleşti peteala,
Da şî eu m-oi fuduli,
Cî şi nie ne-a stecli!

Scanned with OKEN Scanner

619
Cântî dobî ce-i cânta,
Cât îs fatî la mama,
După ci m-oi mărita,
Sî plesneascî doba ta!

620
Cărăruşa la maica,
Părăsâtî-i, saraca,
Cărăruşa la străini,
Tătî-i plinî cu ciulini!

621
Miresuica-i cu cheptari,
Cî-i fatî di gospodari,
Miresuica-i cu cojoc,
C-are două fălci de loc!

622
Ferici di Ileana,
C-o făcut-o maicî-sa,
Ş-o făcut-o la portiţî,
Sî cie gospodăriţî,
Ş-o făcut-o în grădinî,
Ca sî cie gospodinî,
Hu, iu, iu, iu, iu, iu, iuuu, hu!

623
Sî măritî vecina
Şî-i rămâni grădina,
Ci folos am di grădinî,
Dacî nu mai am vecinî?

624
– Ieş mireasî, ieş afarî,
Cî-ţ ardi casa cu parî!
– Po' să-mi ardă, nici nu-mi pasă,
Că mă duc la altă casă!

625
– Ieşi afară nireasa,
Că vine nânaşa ta,
C-o pare' di lăutari
Şi cu miia-n buzunari!

626
– Vină şi te suie-n car
Şi te uită peste deal,
Peste deal este omăt
Şi la mă-ta satul tăt!

627
– Mamă, de vrei să mă ierţi,
Că de azi nu mă mai vezi,
Că de când eu m-am născut,
Poate-odată ţi-am greşit,
Că nu-i fată să nu vorbească,
La părinţi să nu greşească!

628
/: – Hai, mamî, şî ma pitreci, :/
/: Pânî-n cornu gradinii, :/
/: Cum ma duc cu strainii; :/
/: – Eu, copchilî, te-oi pitreci, :/
/: Da tot cu străinii-i mergi! :/

629
Bosâioc mândru cu crengi,
– Hai, maicî, di ma pitreci
Pân-aici, pânî colea,
Pânî-n fundu grădinii!
– Pitreacî-ti străinii,
C-ai dat mâna cu dânşii!
– Hai, măicuţî, duneata,
Di străini m-oi sătura!
Sătura-m-oi di străini,
Ca iarba di boi bătrâni,
Sătura-m-oi di duşmani,
Ca iarba di boi balani!

630
Părăuaş cu apă rece,
– Vin', maică, şi mă petrece,
Măcar pân-la chiotoari,
Că de-amu nu-s a matale!

631
– Niresuicî, gurî dulci,
Tot ai zâs cî nu te-i duci,
D-ai trecut gardu cu schini
Ş-ai dat mâna cu străini!

632
– Hai, măicuțî mă pitreci
C-un pahar di apî răci
Pânî-n fundu grădinii,
Cî din fundu grădinii
M-or pitreci străinii.

633
– Rămâi, maicî, sanatoasî,
Dacî n-ai fost bucuroasî,
Sî ma vez sara pin casî,
Cheaptanatî şî frumoasî,
Cararea pe-on ochi aleasî;
Hai, mamî, di mă pitreci
Pânî-n fundu grădinii!
– Pitreacî-ti străinii,
Cî cu dânşii-ai dat mâna!
– Hai, măicuțî, dumneata,
Di străini m-oi sătura!

634
– Rămâi, maicî, sănătoasî,
Dacî n-ai fost bucuroasî,
Sî ma vezi sara pin casî,
Şî dimineața la masî!

635
– Rămâi, maicî, sănătoasî,
Dacî n-ai fost bucuroasî,
Sî-ni vez umbruşoara-n casî,
Sî stau cu tini la masî;
Lasî, maicî, cî-i vidé
Când îi prinde-a nu puté,
Cum ț-a placé treaba me!

636
– Rămâi, maicî, sănătoasî,
Dacî n-ai fost bucuroasî,
Sî ma vez sara pin casî,
Aninî-ți catrința-n brâu
Şî fă treabî-n locu neu!

637
– Rămâi, mamă, sănătoasă,
Dacă n-ai fost bucuroasă,
Să mă vezi seara prin casă,
Dimineața la fereastră,
Ca o floricică-n glastră!

638
– Rămâi, maicî, sănătoasî,
Dacî n-ai fost bucuroasî,
Sî mă vezi sara pin casî,
Sara şî dimineața,
Pisti zî totdeauna.

639
– Rămâi, mamî, sănătoasî,
Dacî n-ai fost bucuroasî,
Sî ma vez sara pin casî,
Sara, diminețâli,
Măturând odăili!

640
– Rămâi, maicî, sănătoasî,
Dacî n-ai fost bucuroasî,
Sî ma vezi sara pin casî,
Măturând şî scuturând
Şî flăcăii aşteptând!

641
– Rămâi, maicî, sănătoasî,
Dacî n-ai fost bucuroasî,
Sî ma vez sara pin casî,
Şî dimineața pe-afarî,
Făcând câte-o trebuşoarî!

Scanned with OKEN Scanner

642
– Rămâi, maicî, sănătoasî,
Dacî n-ai fost bucuroasî,
Sî ma vezi sara prin casî,
Dimineața prin ogradî,
Ducând vaca la cireadî!

643
– Rămâi, maicî, sănătoasă,
Dacă n-ai fost bucuroasă,
Sî ma vezi sara prin casă,
Sara, dimineţile,
Măturându-ţi vetrile
Prin tăte ungherile!

644
– Rămâi, maică, sănătoasă,
Dacă n-ai fost bucuroasă,
Să mă vezi seara prin casă,
Dimineața prin grădină,
Ca să vin cu poala plină!

645
– Rămâi, maică, sănătoasă,
Dacă n-ai fost bucuroasă,
Să mă vezi sara prin casă;
– Rămâi, taică, sănătos,
Dacă n-ai fost bucuros
Să mă vezi sara la tors!

646
– Rămâi, mamă, sănătoasă,
Dacă n-ai fost bucuroasă,
Să mă vezi umblând prin casă,
Ca pe-o garoafă frumoasă;
– Rămâi, tată, sănătos,
Dacă n-ai fost bucuros
Să mă vezi umblând pe jos,
Ca un trandafir frumos!

647
Floari albî di pi masî,
Rămâi, mamî, sănătoasî,
Dacî n-ai fost bucuroasî
Sî mă vezi sara pin casî.
Bobocel din gavanos,
Rămâi, tatî, sănătos
Dacî n-ai fost bucuros,
Ca sî-ţi mai ciu di folos.

648
Cărăruşî pintri nuci,
– Fata mami, un' ti duci?
– Ma duc, mamî, la barbat,
Cî m-am săturat di stat!

649
– Copîlî din doi părinţ,
Ce-i gândit di ti măriţ?
– Mă mărit sî-ni ieu barbat,
Sî văd cum îi măritat!

650
Pi cararea dintri nuci,
– Fata mamii, un' ti duci?
– Ma duc mamî la barbat,
Sî ciu gospodinî-n sat!

651
Frunzuliţă floare-albastră,
– Rămâi, maică, sănătoasă,
Că mă duc la altă casă,
Şi mă duc la mire-acasă!

652
Di la mama zăhărel
Şî cruci di la bărbăţăl,
Di la mama zahar dulci
Şî di la barbat o cruci,
Hu, iu, iu, iu, iu, iu, iuuu, hu!

Scanned with OKEN Scanner

653
– Plângiț voi patru păreț,
Di Maria rămâneț,
Șî lichiț șî muruiț,
Pânî-n grindî-ncovorâți,
Mult ăți plângi ș-ăți ofta,
Di Maria n-ăți mai da!

654
– Plângiț voi patru păreț,
Di Maria rămâneț,
Nilichiț, nimuruiț,
Pisti tăt vă năruiți!

655
Plângeți voi patru părești,
Di Ileana rămâneți,
Nilichiț, nimuruiț,
Pe-afarî nivăruiț
Șî-n casî nizugrăviț.

656
– Plângiț voi patru păreț,
Cî di mini rămâneț,
Nilichiț, nivăruiț,
Puteț sî vă năruiț,
Niea nu-ni mai trebuiț!

657
– Niresucî, dragî hăi,
Sărutî-ți părinții tăi
Șî ci roagî ĝi iertari,
Pintru cî ce-o crescut mari,
Șî frumos li mulțumeșci,
Pintru cî ce-o putut creșci!

658
Am trecut un deal și-o vale
Și-am luat o fată mare,
Am trecut un delușor
Ș-am luat un puișor!

659
– Hai, nireasî, hai odatî,
Soacrî-ta ĝi cân ce-aşceaptî!
Cî ce-aşceaptî ĝi trii zâli,
Sî vadî ci norî-i vini!

660
– Cii voioasî tu, nireasî,
Cî ti duci în mândrî casî,
Casa-i mândrî, el nu-i hâd
Șî nu-i trăi cu urât!

661
– Plângi, mireasî, șî nu pre,
Parî-ți bini cî ti ie,
Nu ti ie unu urât,
Sî ti uiți posomorât,
Ti ie unu frumușăl,
Sî ti uiț cu drag la el,
Hu, iu, iu, iu, iu, iu, iuuu!

662
– Hai, mireasă, nu mai sta,
Că te-așteaptă soacră-ta
Cu pâne șî cu halva
Șî bomboane câte-i vra!

663
– Hai, nireasă, nu mai sta,
Că te-așteaptî soacrî-ta
Cu pâni șî cu halva
Șî ciomegi câte-i vra!

664
/: – Ie-ț, nireasî, iartaciuni, :/
/: Di la mamî, di la tatî, :/
/: Di la fraț, di la surori, :/
/: Di la gradina cu flori; :/
/: Plângi mămuța pi vatrî, :/
/: Cî rămâni făr' di fatî, :/
/: Șî tatuța pi cuptiori, :/
/: Ramâni făr' di-agiutori! :/

665
– Ie-ți, mireasă, ziua bună
Di la tată, di la mumă,
Di la frați, di la surori,
Di la grădina cu flori,
Di la pomii înfloriț,
Di la dragi, di la iubiț,
Di la pomu cel cu pere,
Di la veri şî di la vere,
Di la flori di bosâioc,
Di la ficiorii din joc,
Di la flori di tămâiță,
Di la ficiori din portiță!

666
– Ie-ț, mireasî, zâua bunî
Di la steli, di la lunî,
Di la strat cu busuioc,
Di la feti di la gioc;
Fetili-or mergi la gioc,
Tu-ai sî pui oala la foc,
Eli-or mergi-n şăzătoari,
Tu-ai sî pui di scăldătoari!

667
– Ie-ț, mireasî, zâua bunî
Di la maica ta cea bunî,
Di la frați, di la surori,
Di la stratu cel cu flori,
Di la strat cu busuioc,
Di la tiniri di la gioc!

668
– Nireasî, ie-ț voie bunî
Di la tatî, di la mumî,
Şî ti du şî ti cununî!

669
– Ie-ț, mireasî, zâua bunî
Di la tatî, di la mumî,
Di la frați, di la surori,
Di la grădina cu flori,
Di la flori di lămâiți,
Di la băieț din uliți!

670
– Ie-ți, mireasă, ziua bună
Di la tată, di la mumă,
Di la frați, di la surori,
Di la grădina cu flori;
Taci, mireasă, nu mai plânge,
Taci, mireasă, frumuşea,
Uitî-ti la floarea ta!

671
Creşcêți flori şî înfloriț,
Cî nie nu-ni trebuiț,
Creşcêți mari cât gardur'li,
Cî nie dragi nu ni-ț ci;
Cî pi locu brâului
Şăgi dunga bățului,
Pi locu bârnețâlor
Şăgi dunga bețâlor!

672
– Plângi, nireasî, ghinili,
Cum ț-o fost, nu ț-a mai ci,
Cum ț-o fost la mă-ta fatî,
Nu ț-a mai ci măritatî!

673
Trandacir în cornu mesî,
Tari plâng ocîi niresî,
Las' sî plângî cât di tari,
Cî nila măicuțî sali
Niciodatî n-o mai ari!

674
Mila de la părinți
Niciodată să n-o uiți,
Mila di la barbat,
Ca de la câine turbat!
– Miresuică cu părinți,
Cin' te-o pus să te măriți?

Bin' ți-o fost la mama fată,
Bine ț-a hi măritată!

675
Unde îți șăd florile,
Au să șadă bețele,
Unde-ți stau mărgelele,
Au să-ți steie palmele!

676
– Taci, nireasî, nu mai plângi,
Cî diparti nu te-om duci,
Pisti munții cii cărunț,
La părinț nicunoscuț,
Șî ți-i frigi rochița
Șî-i mânca cu soacrî-ta!

677
– Maricicî, păr buclat,
Te-i sâlit la măritat
Ca frunza la scuturat;
Șî frunza mai dă o datî,
Da tu nu ti mai faci fatî!
Atunci ti mai faci tu fatî,
Cân a cânta cucu-n baltî
Șî mierlița pi corlatî,
Cân a creşti iarba-n chiatrî,
Șî iarba cu schicu-n gios,
Atunci îi mai ci ci-ai fost!

678
– Fetițî di om bogat,
Ai grăbit la măritat
Ca frunza la scuturat!
Frunza a mai da o datî,
Da tu nu te-i faci fatî,
Niciodatî, nici atunci
Plopu când a faci nuci!

679
– Copcîlî cu doi părinț,
Gi ci focu ci măriț?
Gi-i șci cum îi măritatî,
Îi ci stat la mă-ta fatî,
Sî-ț păzășci fetia ta,
Ca popa vanghelia!

680
– Te-i sâlit la logodit
Ca cireşu la-nflorit,
Te-i sâlit la măritat,
Ca cireşu la leagat!

681
Foaie verghi peliniții,
Sî mărit-o copcîliții,
Șî iar verghi măghiran,
– Mai pucei fecî von an,
Sî-ți faci rocîe ghi matasă,
Sî mai stai cu mă-ta-n casă,
Sî porț cameşî ghi bumbac,
Sî stai cu ficiorii-n prag!

682
Frunzulița peliniții,
Sî mărit-o copcîliții,
Frunzulița maghiran,
Pucé sî mai scei-on an,
Ca sî poarcî florile
Ca tăcî copcîlile!

683
– Plângi, mireasî, şî suspinî,
Cî mergi în casî străinî;
Străinii benchetuiesc,
Pi tini ti moroncesc,
Străinii beu şî mânâncî,
Pi tini ti pun la muncî!

684
– Plângi, mireasî, şî suspinî,
Cî mergi în casî străinî
Şî te-or bati fărî milî,
Te-or mustra ca pe-o străinî.

Te-or bati şî te-or mustra
Ş-afarî te-or alunga.

685
– Plângi, nireasî, cu sudori,
Cî di azi nu mai pui flori,
Le-i plivi şi le-i uda,
Da pi cap nu le-i purta!

686
– Plângi, nireasî, şî suschinî,
Cî mergi în casî străinî,
Şî miluța di la soacrî,
Ca şî iarba pi toloacî,
Şî nila di la barbat,
Ca frunza di lemn uscat,
Şî niluța socrului,
Ca şî schinu pomului!

687
– Plângi, nireasî, şî susĉinî,
Cî meri în casî străinî,
Şî barbatu nu ți-i fraĉi,
Sî-i cie nil-a ĉi baĉi,
Nu ți-i tatî, nu ți-i mamî,
Sî-i cie nilî vrodatî!
N-ari nilî, nici pacat,
Cî el țâțî nu ț-o dat
Şî nici nu ĉe-o leaganat!

688
– Plângi, mireasă, şi suspină,
Că mergi în casă străină
Şi te-a bate, te-a mustra,
Nu ți-a fi ca la mumă-ta;
Soacră-ta nu ți-a fi mamă,
Ca să-ți ieie vorba-n seamă,
Şi barbatu nu ți-i frate,
Să-i fie mil-a te bate,
Că străinu-i ca şi spinu
Şi amar ca şi pelinu!

689
– Plângi, nireasî, şî suspinî,
Cî mergi în casî străinî,
Cărăruşa la maica,
Părăsâtî-i saraca,
Nu-i mergi şi nu-i vini,
Nila mami n-a mai ci!

690
– Copchilă din doi părinți,
La ci focu ti măriți?
Barbatu nu ți-i părinti,
S-asculti-a tali cuvinti;
Num-o palmî ț-a trânti,
Sângili te-a năpujî,
Şî te-a puni ca sî-l bei!
– Da cum focu ni l-oi be
Sângili din carnea me?

691
– Niresuicî cu părinți
La ci focu ti măriți?
Cî şî eu m-am măritat
Di la noi a triilea sat
Şî străinii m-o mâncat!

692
– Plângi, mireasă, şi suspină,
Că mergi în casă străină
Şi te-or bate fără milă;
Căci căsuța maică-ta
Pe dinafară e cu humă
Şi pe dinăuntru cu milă,
Iar căsuța soacră-ta,
Pe dinafară e cu var,
Pe dinăuntru-i cu amar!

693
– Plângi, mireasî, şî suspină,
Cî intri-n casî străinî
Şî te-or bati fărî milî,
Te-or mustra fărî pricinî!

694
– Plângi, mireasî, şî suspinî,
Cî intri-n casî străinî,
Di ai zâci ceava rău,
Hap di cap şî la părău!

695
– Plângi, mireasî, şî suspinî,
Cî meri în casî străinî,
Nu ț-or da la gât mărgeli,
Nici în ĝeĝiĉi ineli
Şî nici în ureĉi cercei,
Numai cruci şî dumnezăi!

696
– Plângi, nireasî, da nu pre,
Parî-ți bini cî ti ie,
Cî nimi nu ti cere;
Nireasî, nu suspina,
Cî ț-o fost a mărita,
O spus-o şî mama ta
Ş-o ştie toatî lumea.

697
– Bucurî-ti, fa, mireasî,
Cî bota-i pi cui în casî,
Şî-i cioplitî, geluitî,
Pi schinarea ta logitî,
Şî-i cioplitî-n patru dungi,
Cât schinarea ta di lungi,
La capât c-un zurgălău,
Cân a da s-aud şî eu!

698
– Niresuicî, cii voioasî,
Cî bota-i pi grind-acasî,
Şî-i cioplitî-n patru dungi,
Cât îs spatili di lungi,
La capăt c-un zurgalău,
Cân a da s-aud şî eu!

699
– Nu te bucura, nireasă,
Cî ghioaga-i cioplită-n casă,
Şi-i cioplita-n patru dungi,
Cât îs şălile de lungi!

700
– Plângi, plângi, tu mnireasî,
Cî bota-i pi grind-acasî,
La un capât îi mai mari,
Anumi pintru sĉinari,
La unu-i cu zurgalău,
Cân a da s-aud şî eu;
Pânî ce-oi vini de-acasî,
Tu-i ci cu sĉinarea scoasî,
Pân' ce-oi vini şî ĉe-oi scoaĉi,
Îi ruga pi sfânta moarĉi!

701
– Taci, mireasă, nu mai plânge,
De la maică-ta te-i duce
Şi-i trăi o viață dulce!
Unde stau boldurile,
Au să steie ghionturile,
Unde au stat acele,
Au să steie ghioagele!

702
– Nu ti bucura, nireasî,
Cî răchita-i dupa casî,
Ş-a lua câte-o nuie
Şî ț-a tragi câte-a vre!

703
– Nireasî, nu ci hăzoasî,
C-avem lunca dupa casî,
Ş-om rupi câte-o nuie
Şî ț-om tragi câte-om vre!

704
– Miresucî, dragul meu,
Când ți-o fi barbatu rău,
Ie-l de cap şi la părău!

Scanned with OKEN Scanner

Dă-l cu capu-n jos de-o coastă,
Să ştie că-i eşti nevastă,
Mai culcă-l şi pe sub pat,
Să ştie că-i însurat!

705
– Fa mireasî tiniré,
Di ţ-a ci soacrî-ta re,
Sî măturí casa cu ie
Şî ograda cât îi vre!
Di-i vide cî-i suparatî,
S-o trânteşti di gard odatî
Şî s-o-ntrebi ci mai aşteaptî
Di ţ-a ci socruţa bunî,
Strânge-o-n braţî ş-o adunî!

706
– Miresucî, draga me,
Di ţ-a fi soacră-ta re,
Să măturí casa cu ie!
De la uşă pân-la pat,
Să ştie că-i măturat,
De la pat şi pân-la masă,
Să ştie că-i noră-n casă!

707
– Niresuicî cu cununî,
Di ţ-a ci soacrî-ta bunî,
Dă-i o floari din grădinî,
Di ţ-a ci soacra-ta re,
Măturî casa cu ie,
C-aşa fac şi eu cu-a me!

708
– Miresucă, draga mea,
De-i vedea că soacra-i rea,
Ia covata de sub pat
Şi i-o puni soacri-n cap;
Şi de-i vedea că-i mai rău,
Pune-o punte la pârău,
Să treacă şi bun şi rău,
La urmă să trec şi eu!

709
– Miresuicî, draga mea,
Di ţ-a fi socruţa rea,
Sî măturí casa cu ea,
C-aşa fac şi eu cu-a mea.
Di la uşî pân' la pat,
Nu ti temi, nu-i pacat,
Cî ie nu te-o leaganat
Şî nici ţâţî nu ţ-o dat
Di la prag şî pân' la poartî,
Sî măturí ograda toatî,
Chiar şî-n faţî la poiatî,
Sî n-o ierţi tu niciodatî,
Cî nu-i mama ta cei dreaptî!

710
– Nireasî, sî cii voinicî,
Sî-ţi ştie soacra di fricî,
Cân îi bati din chicior,
Sî sî suie pi cuptior,
Cân îl bati înc-o datî,
Sî sî suie sus pi vatrî!

711
– Nireasî, sî cii voinicî,
Sî-ţi ştie soacra di fricî,
Cân ăi bati din chicior,
Sî sî suie pi cuptior,
Cân ăi da cu pumnu-n masî,
Sî o chemi di dupa casî,
Hu, iu, iu, hu, iu, iu,
Huuu, iu, hu, hu, hu!

712
– Nireasî, sî cii baţoasî,
S-o baţ pi soacrî-ta-n casî,
Cân îi strâga la dânsa,
Sî tremuri ca varga!

713
Când pleacă barbatu-n sat,
– Ie soacra la scărchinat,

Scanned with OKEN Scanner

Şi mi-o scarchină pe şele
Cu vreo două-trei nuiele!

714
– Niresuicî, draga me,
Di ț-a si soacrî-ta re,
Sî mături casa cu ie;
Di la uşî pân-la pat
Tot s-o tragi, cî nu-i pacat,
Cî ie țâțî nu ț-o dat
Şi nici nu te-o leganat!

715
– Niresuicî, draga me,
Di ț-a ci soacrî-ta re,
Hap di cap şî la pode,
C-aşa fac şî eu cu-a me!

716
– Niresuicî, draga me,
Di ț-a fi socruța ră,
Sî mături casa cu ie;
Di ț-a fi socruțu rău,
Ie-l di cap şî la părău,
C-aşa am făcut şî eu!

717
– Niresuicî, draga me,
Di ț-a ci soacrî-ta ră,
Sî mături casa cu ie;
Di n-ăi mătura-o bini,
A mătura ie cu tini!

718
– Tu, nireasî, draga me,
Di ț-a ci soacrî-ta re,
Sî mături casa cu ie,
Di la uşî pân-la masî
Capu din grumaz sî-i iasî,
Di la uşî pân-la pat
Capu din grumaz farmat,
Iuuu, iu, iu, iu!

719
– Miresuță, draga mea,
Cân a ci soacrî-ta ră,
Sî mături casa cu ie;
Di la uşî pân-la masă
Sî-i saie dinții pin casă,
Di la uşă pân-la pat
Să nu aibă păr pi cap!

720
– Cii, nireasî, cii voinicî,
Sî-ți ştie soacra di frică,
Ai vide cî nu sî lasî,
Haț di cap şî gios pin casî,
Ai vide cî-i rău şî rău,
Haț di cap şî la părău,
C-aşa am făcut şî eu!

721
– Niresuicî, draga me,
Di-i vide cî soacra-i ră,
Sî nu dai o datî-n ie;
Sî-i saruț mânuțur'li,
Cî ț-o crescut nirili,
Sî-i săruț şî gurița,
Cî țî l-o dat digeaba!

722
– Niresuică, draga mea,
Pupă mâna la soacra,
Şî pe față şi pe dos,
Că ți-o crescut om frumos!

723
– Niresucă, păr sucit,
Bună soacră ți-ai găsit!
Da de ea să nu te-atingi
Ca de coasa şi de brici!

724
– Niresuicî, draga me,
Di ț-a ci soacrî-ta re,

Scanned with OKEN Scanner

Sî țâi capu în pământ,
Sî nu zâci nici on cuvânt!

725
– Niresuicî, draga me,
Tătî lume-aşa zâcé,
Soacrî-ta-i fimeie re;
Soacrî-ta-i fimeie bunî,
Ț-a da cheili pi mânî,
I-ncuié, îi discuié
Şî ti-i duci uni-i vre!

726
– Soacra ta e tare bună,
Ți-a da cheili pe mână,
Îi încuie şî-i discuie
Şî te-i duce unde-i vre;
La moară nu te-a mâna,
Nu te-i duce, nu-i mânca!

727
– Niresuică ce-ai gândit,
Di-altî mamî ț-ai găsât?
Îi şî coasî, îi şî brici,
Di dânsa sî nu te-atingi!

728
Frunzuliță foaie fragă,
Nu-i noră la soacră dragă,
Nici n-o fost şî nici n-a ci,
Cât în lume om trăi!

729
Catrincioarî cu mărgeli,
Asta-i norî cu plăceri,
Catrincioarî cu fir ros,
Asta-i norî cu folos!

730
– Taci, mireasî, nu mai plângi,
Cî ț-o fost gurița dulci,
Las' sî plângî celelalti,
C-au ramas nimăritati
Ş-au sî poarti chiua-n spati!

731
– Taci, mireasî, nu mai plângi,
Las' să plângă celelalte,
Că îs hâde şi buzate
Şi-o ramas nemăritate!

732
– Taci, nireasî, nu mai plângi,
Paie-ți bini cî ti strângi,
Las' sî plângî celealanti,
C-o ramas nimăritati,
Şî vini stămâna albî
Şî niş boala nu li-ntreabî!

733
/: – Taci, nireasî, nu mai plângi :/
/: Las' sî plângî celealanti, :/
/: Cî ramân nimăritati; :/
/: C-aculo undi ti duci, :/
/: Ți-i ograda tătă nuci :/
/: Şî livada poamî-gie :/
/: Şî casa cantalarie! :/
/: Şi casuța-i bleahuitî :/
/: Şî nu trebi dohutitî, :/
/: Şî în casî-i zugrăvit :/
/: Şî nu trebi varuit! :/

734
– Taci, nireasî, nu mai plângi,
Las' sî plângî nirili,
C-a uita cărărili
Di la tăti mândrili!

735
– Plângi, nireasî, nu ti faci,
Ştiu cî nirili îți placi,
Dacî nu ț-ar ci plăcut,
Aiasta n-ai ci făcut!

Scanned with OKEN Scanner

736
– Taci, nireasî, nu mai plângi,
Parî-ți bini cî êi strângi,
Cî acol-uni êi duci,
În livadî tăt îs nuci,
Șî-n livadî-i poamî-vie
Șî casa-i cănțălărie!
Ai șî casî, ai șî șurî
Șî-i trăi cu voie bunî;
Șî casa îi bleahuitî,
Șî-i trăi tot fericitî,
I-ncuié șî-i discuie
Șî-i faci tu cum îi vre!

737
– Taci, nireasî, nu mai plângi,
Paie-ț bini cî ti strângi,
Las' sî plângî celealanti,
C-o ramas nimăritati,
Șî le-om puni chiua-n spati
Șî chilugu dupa cap,
Sî creadî cî au barbat,
Hu, iu, iuu, hu!

738
– Taci, mireasî, nu mai plângi,
Parî-ți bini cî ti strângi,
Las' sî plângî celealanti,
C-o ramas nimaritati;
Suițî-vă pi gunoi,
Sî vă maritaț șî voi,
Iuu, iu, iu, iu!

739
– Hai, nireasî, hai la noi,
Cî-i mai bini ca la voi,
Cî la noi-i imaș cu iarbî
Șî oaminii-s mai di treabî,
Șî grădinili-s cu pruni
Șî vecinii-s tari buni,
Gîșcîli-s încêdicaci,
Porcii-i duci la apî-n spaci!

740
– Hai nireasî-n sat la noi,
Cî-i mai bini ca la voi,
Ai caruțî cu doi cai
Șî grădinî ca on rai,
Ai grădinî cu aluni
Șî vecini cu vorbi buni,
Ai fântânî șî părău
Șî imașu-i tăt a tău!

741
– Hai, nireasî-n sat la noi,
Cî-i mai bini ca la voi,
Cî la noi câmpu-i cu flori
Șî oaminii-s de-agiutori,
Șî la noi câmpu-i cu iarbî
Șî oaminii-s mai di treabî!

742
– Hai, nireasî, haida, hai
La căruța cu doi cai,
La grăginî ca on rai!
Ai fântânî șî părău,
Nirili-i pi placu tău,
Șî drumu îi pruntuit
Șî-i mai bini gi trăit!

743
– Hai nireasî-n sat la noi,
Cî-i mai bini ca la voi,
Cî la noi țarna-i diparti
Șî-i ave ci duci-n spati!

744
– Hai, nireasî, haida, hai
La gradina ca on rai
Șî mnirili ca on crai,
Cu caruța cu doi cai!
Ai fântânî șî parău,
Colectivu-i tăt a tău!

Scanned with OKEN Scanner

745
– Nu ti bucura nireasî
Cî ai lunca dupa casî,
C-a rupe câte-o nuia
Şi ţ-a trage câte-a vra
Nici nu le-ai mai numara!

746
– Nu ci, nireasî, suparatî,
Cî ce-i cearut măritatî,
Şî bun ficior ce-o luat!
Ari casî şî livadî
Şî fântânî în ogradî,
Livada-i cu poami mulci,
Nirili-i gi neam gi frunci!

747
– Mireasă, tu fii fudulă,
Că ai casă şi ai şură,
Ai fântână şi avere
Şi ai barbat pe plăcere!
Pe plăcerea moşâlor,
Pe gustu părinţilor!

748
Casa-i mândră, el nu-i hâd,
Şi nu-i trăi cu urât,
Doamne, bine te-ai rugat
Şi-n mândră cas-ai intrat!

749
– Nu ci, nireasî, suparatî,
Cî nu mergi în casî spartî,
Cî ci duci în casî noauî,
Nu ci ningi, nu ci ploauî!
La moarî nu ce-a mâna,
Nu ci-i duci, nu-i mânca,
Da ce-a puni la icoani,
Ţ-or crapa ocii gi foami!

750
– Hai, nireasă,-n sat la noi,
Că-i mai bine ca la voi,
Cî la noi barbaţii-s sfinţi,
Dau cu pumnu peste dinţi,
Peste dinţi şi peste cap,
Să nu-ţi fie altu drag!

751
– Hai, mireasî,-n sat la noi,
Cî-i mai bini ca la voi,
Cî imaşu-i grunţuit
Şî-i mai bini di trait!

752
– Hai, mireasă,-n sat la noi,
Cî-i mai bini ca la voi,
La noi drumu-i prunduit
Şî-i mai bini di trait!

753
– Hai, nireasî,-n sat la noi,
Cî-i mai ghini ca la voi,
Cî părău-i pruntuit,
Ghini-i vara di ghilit!

754
– Hai, mireasî,-n sat la noi,
Cî-i mai bini ca la voi,
Cî la voi îi pietruit
Şî la noi asfaltuit!

755
– Hai, mireasă,-n sat la noi,
Că-i mai bine ca la voi,
Ai fântână în ogradă
Şi barbatu-i om de treabă!

756
– Hai, nireasî, pi la noi,
Cî-i mai bini ca la voi,
Ai fântânî şî părău,
Nirili-i pi placu tău!

Scanned with OKEN Scanner

757
– Hai, nireasî,-n cot la noi,
Cî-i mai ghini ca la voi,
Cî sînt uliţâli lungi
Ş-ai sî ai pi un' sî fugi!

758
– Plângi, mireasă, iaca satu
– Ba plângi tu, c-ai luat pe dracu!

759
– Maricică, ochii tăi
Au intrat în frânculei!
Frânculeii-s oamini răi,
Iau pielea de pe femei!

760
– M-o trimăs nireasa-n sat,
Sî-i aduc zahar chisat,
Ca sî-ş ungî buzîli,
S-o săruti nirili!

761
– Nireasî, te-aş întreaba,
Ţî-i drag nirili, ori ba?
Sî nu-ţ cie cu banat,
Cî sângurî l-ai luat!

762
– Tu, mireasî, tu şî tu,
Bini ţ-o cântat cucu!
Sî-ni cânti şî nie-aşa,
Sî ma ieie bădiţa!

763
– Tu, nireasî, tu şî tu,
Bini ţ-o cântat cucu,
Te-o luat cini-ai vrut tu!

764
Trandafir în colţu mesî,
Cum îi plâng ochii miresî,
Unu-i plânge, unu-i tace,
C-o luat pe cine-i place!

765
– Ştiu a face ş-a desface
Ş-am luat pe cine-mi place,
Ş-am făcut ş-am desfăcut
Ş-am luat ci ni-o plăcut!

766
Busuioc în colţu mesî
Tari plâng ochii miresî,
Las' sî plângî cât di tari,
Nilî ca la mama n-ari.

767
Busuioc în colţu mesî,
Cum îi râd ochii niresî!
Cum n-ar râdi şî a nii,
Dac-aş ci în locu ii,
Cum n-aş râdi chiar şî eu,
Dac-ar ci nirili-a neu!

768
Pin păduri-i bumbac roş,
An luat ce-o fost frumos,
Pin păduri-i bumbac alb,
An luat ci ni-o fos' drag!

769
Pin păduri bumbac alb,
Ni-an luat ci ni-o fost drag,
Pin păduri bumbac verdi,
Ni-an luat fruntea din feti!

770
– Ei, mireasă roşioară,
Dă-te jos din coşioară,
Sî ti vadî soacrî-ta
Cum te-o gătit maicî-ta!

Scanned with OKEN Scanner

771
– Plângi, mireasî, hobâtu,
C-ai vinit la socru-tu,
Plângi, mireasî, peteala,
C-ai vinit la soacrî-ta!

772
– Nireasă, nireasă,
Ridică-ți peteala
Şi vezi casa soacrî-ta;
Ridică-ți şi hobotu
Şi vezi casa socru-tu!

773
– Niresuicî, dumneata,
Ia rădică pecêala,
Sî ĉi vadî soacrî-ta,
Ia rădică hobutu,
Sî ĉi vadî socru-tu!

774
– Niresuicî cii-ți jăli,
Dupa stratu cu panseli,
Cî de-amu nu le-i uda,
Nici în cap nu le-i purta;
Nici mărgeli, nici cercei,
Numa-n brațî băițăi!

775
– Plângi, nireasî, cu sudori,
Cî de-acum nu mai porți flori
Niş la urechi cercei,
Numa-n brațî băițăi!

776
Ghini-i cu floarea-n cosâțî,
Greu îi cu copchil la țâțî!
Fetele-or merge la gioc,
Tu-ăi puni scălduşca pe foc,
Fetele-or merge şi-or giuca,
Tu ăi sta şi-ăi legana!

777
– Plângi, nireasî, dupa flori,
Nu plângi dupa ficiori,
Cî ficiori ăi mai vidé,
Flori în cap nu-i mai ave!

778
Las' sî plângî nireasa,
Ca sî-i creascî cânipa,
Cî aşa am plâns şî eu
Şî am cânipî dudău!

779
Colu-n vali la părău
Ard doauî lumini di său,
Nimi nu li poati stângi,
Numa nireasa cân plângi!

780
Ghini-mi pare de ce-mi pare,
Că m-o făcut mama mare
Şi m-o dat la casa me,
Să trăiesc eu cum oi vre,
Când mai bine, când mai rău,
Ştie bunul Dumnezeu!

781
Foaie verĝe flori mărunĉe,
– Nu-mi da, mamă, straie mulĉe,
Cî barbatu cân m-a baĉi,
Le-oi puĉé aducì-n spaĉi!

782
/: – Floricicî di pi strat, :/
/: Din ias' sarî ai barbat, :/
/: Floricicî din gradinî, :/
/: Din ias' sar-eşti gospodinî :/
/: Floricicî din carari, :/
/: Ce-ai crescut aşa di mari? :/
/: C-a da bruma pisti tini, :/
/: Te-a bruma ca şî pi mini; :/

Scanned with OKEN Scanner

/: Iesî luna din pometi :/
/: Şî nireasa dintri feti! :/

783

/: – Floricicî din carari, :/
/: La ce-i crescut aşa mari? :/
/: C-a da bruma pisti tini :/
/: Şî te-a bruma ca pi mini; :/
/: Cî şî eu an fost o floari, :/
/: M-o brumat bruma cei mari, :/
/: Şăpti brumi m-o brumat :/
/: Şî eu tot nu m-am uscat, :/
/: Şăpti brumi-am fost brumatî :/
/: Şî tot nu m-am dat uscatî! :/

784

– Floricicî din carari,
La ce-i crescut aşa mari?
C-a da bruma pisti tine
Şî te-a bruma ca pi mine;
Cî şî eu am fost, odată,
Şî di şâpti brumi brumată
Şî di noauă ploi plouată!

785

– Plângi, mireasă, şi nu prea,
Că nu ştii cine te ia,
Că de-ai şti cine te ia,
Nici mâne n-ăi mai tăcea!

786

– Mireasî, ge-aici 'nainĉe
Cărările ţî-s opriĉe,
Numa trii nu ţî-s opriĉi:
În grăginî după ceapî,
În ogradî după apî
Şî la mă-ta câĉeodatî!

787

Suparatî-i nireasa,
Cî i s-o-nchis portiţa,
Nu-i mai vini cini-o vra!

788

– Niresuicî, draga me,
Nu gâni cî-i tot aşe,
U, iu, iu, doauî-trii zâli
Şî de-acolo-i vai di tini,
U, iu, iu şî doi-trii ani,
Of şî vai, cinzăci di ani!

789

Colu-n fundu uliţî
Stă drăguţu niresî,
Năcăjât şî suparat
C-o ramas niînsurat;
– Nireasî, drăguţî tăi,
Sî faci spălător din ei,
Şî ti spalî pi picioari,
C-ai on niri ca o floari!

790

– Mireasî, mireasî hăi,
Ie-ţi gându di la flăcăi
Şî ţî-l puni la barbat,
Cî cu el te-i cununat!

791

– Niresucî, fatî hăi,
Ie-ţi grija di la flăcăi,
Puni-ţi grija la barbat,
Cî cu el te-i cununat.

792

– Niresuicî, tătă flori,
Ie-ţi gându di la ficiori
Şî ţî-l puni la barbat,
Cî cu el te-i cununat!

793

/: – Niresuicî cu cearcuţ :/
/: Ie-ţi gându di la draguţ :/
/: Şî ţî-l puni la barbat, :/
/: Cî cu el te-ai cununat! :/
/: Perişor galbân pi spati, :/

Scanned with OKEN Scanner

/: De-amu vântu nu te-a bati, :/
/: Nici soarili nu te-a ardi, :/
/: Perişor negru, steclit, :/
/: De-amu nu-i ci podoghit, :/
/: Nu-i mai purta floriceli, :/
/: Ii purta numa tulpaneli! :/

794
– Niresuicî cu cercei
Ie-ți gându di la flăcăi
Şî ți-l puni lângî miri,
Cî cu el îți şădi bini!

795
– Lasî-ți gândur'li din sat,
Pune-ți gându la barbat!

796
– Tu nireasî, tu cu flori,
Ie-ț gându di la ficiori,
Puni-ț gându la barbat,
Cu cari te-i cununat.

797
– Ia-ți, mireasă, gândurile
Din toate petrecerile
Şi ți le pune la barbat,
Că cu el te-ai cununat!

798
– Mireasî, mirili tău
Fost-a şi iubitu meu,
Dacî vreu, acum ți-l ieu;
Nu ti temi, nu, nu, nu,
Cî nu ți-l mai ieu de-amu!

799
– Nireasî, nirili tău
Fost-a şî gagelu neu,
Asarî o fost la mini,
Az sî cununî cu tini,
Mâni sarî tot aşa,
Pânî cân ți l-oi lua!

800
Rozmalin în colțu mesii,
Cum îi plâng ochii miresii!
Da nu-i plâng dupa părinți,
Că îi plâng dupa iubiți!

801
– Nireasî cu ochii verzi,
Frumos niri ț-ai ales,
Dar mai ai şî un iubit
Pi cari l-ai îndrăgit!

802
Cini-o tras nădejdea ii,
O ramas ca cânili,
Ca cânili ceal turbat
Ci umblî din sat în sat!

803
Ibovnicii cii din sat
Au ramas pi lângî gard,
Sărutând nuielili
Şî strângând proptelili!

804
U, iu, iu pe dealul gol,
Că mireasa n-are țol,
Ş-ar să-i facă mirele,
Când o tunde câinele,
Câinele fuge de tuns,
Mirele moare de plâns!

805
Hu, iu, iu pe dealul gol,
Că mireasa n-are țol,
Ş-o să-i facă mirili,
Când o tundi cânili,
Ş-o să-i facă ş-un suman,
Când a tundi ş-un guzgan!

Scanned with OKEN Scanner

806
Hu, iu, iu pe dealu gol,
Că mireasa n-are țol,
Dar i-a face mirili,
Când a tundi cânili,
Şî i-a face soacră-sa,
Când a tundi şi cațaua!

807
Hu, iu, iu pe dealul gol,
Că mireasa n-are țol,
Ş-o să-i facă mirele,
Când o tunde cânele,
Ş-o să-i facă ş-o rochiță,
Când o tundi coada mâțî!

808
U, iu, iu pi dealu gol,
Cî mireasa n-ari țol,
Ş-a sî-i facî nirili,
Când a tundi cânili,
Ş-a sî-i facî ş-o cerguțî,
Când a tundi-on pui di mâțî!

809
Hu, iu, iu pe dealu gol,
Că mireasa n-are țol,
Şî i-o faci mirili,
Când o tundi cânili,
Şî i-o face şî covor,
Când l-o tunde pe chicior,
Şî i-o face şî perdea,
Când o tunde mâța mea!

810
Hu, iu, iu pe ĝealu gol,
Cî mnireasa n-are țol,
Şî i-a face mnirile,
Cân a tunĝe cânile;
Şî i-a faci-un țolișor,
Cân l-a tunĝi pi-un pĉicior,
Şî i-a faci țoali noauî,
Cân l-a tunĝi pe-amândoauî

811
U, iu, iu pe dealul gol,
Că mireasa n-are țol,
Şi-o să-i facă mirele,
Când o tunde câinele;
Şi l-o tunde pe spinare,
Ca să-i fac-un țol mai mare,
Şi l-o tunde pe la coadă,
Ca să-i facă țol pe ladă!

812
– Iepuraş cu coada scurtă,
Ce-i cătat la noi la nuntă?
Te-ai suit pe colțu mesii
Şi-ai mâncat pâinea miresii,
Iar mireasa, di năcaz,
O băut un chil di gaz!

813
Gioacî nunta ĝi trii zâli
Şî nireasa nu mai vini,
Gioacî nunta pi cupĉiori
Şî nireasa şăĝi-n țol,
Gioacî nunta dupa casî
Şî nireasa-i burduhoasî!

814
Gioacî nunta dupa casî
Şî nireasa-i burduhoasî,
Ş-aş lua-o ş-aş giuca,
Da ma tem c-a lepada!

815
Gioacă nunta pe surcele,
– Mai încet, măi vornicele,
Că mireasa-i a fata
Şi mă tem c-a lepada!

Scanned with OKEN Scanner

816
– Niresuicî, draga me,
Disarî uni-i mâné?
Ti-i gribi ca găina
Ş-a vini, o, nirili
Şî ce-a lua ge-un cicior
Şî ce-a azvârli sub ţol,
Cî ge-aiasta ţ-o fost dor!

817
– Nireasî cu ochii verzi,
Mâni sarî ce-ai sî vezi?
Ai sî vezi ci n-ai vazut
Ş-ai sî faci ci n-ai facut!

818
O, saraca nireasa,
Pânî-n sarî-i pari-on an,
Sî sî vadî sub ogheal!

819
–Niresuicî, draga me,
Tătî lumea ti vorbe,
Cî tu eşti o poamî re
Şî barbat nu-i mai ave;
Da tu bini te-ai purtat
Şi barbat ai câştigat!

820
/: – Niresuicî cii fudulî, :/
/: Cî vorbit-ai fost distulî, :/
/: Şî di bini şî di rău :/
/: Şî di migieşu tău, :/
/: Şî di bini şî de-aşa :/
/: Şî di migieşa ta! :/

821
– Nireasî, nirili tău,
La multi li pari rău,
Dupa tin' nu plângi nimi,
Numa scara şî leasa,
Cî cini le-a razama?
Sî-ţi cie nirili drag,
Sî-i moarî hâdili-n prag,
Sî-l îmbrăci ca pe-on paun,
Sî-i moarî hâdili-n drum!

822
– Tu, nireasî, după tini
N-am văzut plângân pi nimi,
Da după nirili tău
La multi li pari rău,
Cî-i frumos, voinic barbat,
Nu-i ca dânsu altu-n sat!

823
– Maricicî, draga me,
Flăcăi mulţ ti mai ceré,
Pi nici unu nu-ţi plăcé;
Da Ionel, când o vinit,
Tu cu drag l-ai mai primit,
L-ai cuprins, l-ai sărutat
Şî pi dânsu l-ai luat,
Ca sî-ţ fie di barbat
Şî sî vă iubiţ cu drag!

824
– Niresuicî, draga me,
Tătî lumea tot zâcé,
Cî Gheorghiţî nu ti ie,
Da Gheorghiţî te-o luat,
La lumi nu s-o uitat!

825
– Nireasî cu ochi cuminti,
Tu ai avut duşmani mulţi,
Nirili n-o ascultat,
Tot pi tini te-o luat!

826
– Cii, nireasî, nu ci pre,
Cî nimi nu ti ceré,
S-o găsit Petricî-n sat
S-o vinit şî te-o luat!

Scanned with OKEN Scanner

827
– Ie-ți, nireasî, zâua bunî
Di la steli, di la lunî,
Di la mama ta cei bunâ;
Di la strat cu busuioc,
Di la feti di la gioc,
Di la strat cu lămâiți,
Di la feti din uliți.
Fetili-or mergi la gioc,
Tu-ai sî pui oala la foc,
Eli-or mergi-n șăzătoari,
Tu-ai sî pui di scăldătoari,
Eli-or mergi și-or giuca,
Tu îi sta și-i leagana
Șî di bini n-ăi mai da!

828
Frunzî verdi ș-o alunî,
Ie-ți, mireasî, zâua bunî
Di la soari, di la lunî,
Di la maica ta cei bunî,
Di la frați, di la surori,
Di la grădina cu flori.

829
– Bucurî-ti, fa, mireasî,
Cî ai miri frumușăl,
Ăi trăi bini cu el;
Cî mirili-i om frumos
Șî te-a bati c-un lemn gros,
Șî te-a bate cu subțâre,
Ca sî țâi minte mai bine;
/: – Bucurî-ti și tu mire, :/
Cî cociorba-i pentru tine,
Di la ușă pân-la sobă
Sî-ți facă schinarea dobă!

830
– Ieși, mireasă, pânî-n poartă
Șî-i vide tu lumea toată,
Șî-i vide și mirili,
Tinerel și frumușăl,
Îmblî lumea după el,
Tinerel și ca o floari,
Îmblî lumea în picioari!

831
– Ieși, mireasă, până-n prag,
Ți-am adus ce ți-o fost drag,
Ți-am adus mire pe plac,
Ți-o plăcea, nu ți-o plăcea,
Vino-ncoace de ți-l ia!

832
– Niresuicî, strugur dulci,
Tot ai zâs cî nu ti-i duci,
Ș-ai treacut garduri înalti
Ș-ai dat mâna cu cumnati,
Ș-ai treacut garduri di spini
Ș-ai dat mâna cu straini!

833
– Miresuică cu cercei,
Drăgăstoasă la flăcăi,
Și mi-ai fost dragă și mie
Și te-am luat de soție!

834
Când eram la mama mea
Eram pui de rândunea
Și puicuță cui mă vrea.
De când îs la mama lui,
Nu-s nici rândunea, nici pui,
Nici drăguță nimănui,
Numa lui și lui și lui!

• ***La mire***

835
/: Noi nirili l-am, adus :/
/: Șî-n colțu mesî l-am pus, :/
/: Șî l-am pus lângî nireasî, :/
/: Ca sî parî mai frumoasî! :/

Scanned with OKEN Scanner

836
– Nu ci, nire, suparat,
Cî tu sângur ț-ai luat,
Noi ț-an spus cî-i negricioasî,
Tu ai spus c-aşa-i frumoasî,
Noi ț-an spus cî-i tari neagrî,
Tu ai spus c-aşa ți-i dragî!

837
– Nu ci, niri, suparat,
Cî de-amu eşti însurat,
Nu-i mai meri noaptea-n sat,
Ți-i mai puni pofta-n sân,
Cî de-amu eşti cu stapân!

838
– Nu sta, niri, suparat,
Cî-i bini şî însurat,
Cî ti puni su' ogheal
Şî ti-ntindi ca pe-un cal!

839
Foaie verde pătrunjel,
Şi mirele-i frumuşel,
Că-i înalt şi subțirel,
Parcă-i tras printr-un inel!

840
– Domnu mire, ştii ceava?
După niresuica ta
Plângi frunza şî iarba,
Plângi frunza ş-on dudău
Ş-o inimî-ntr-on flăcău!

841
Ionel cu capu bun
O giucat la gioc puțân
Ş-o ales ci-o fost mai bun:
Fatî-naltî şî voinicî
Şî di lucru n-ari fricî,
Şî-i cuminti şî retrasî
Şî cu dânsa duci casî!

842
/: Frunzî verdi ş-o sipicî, :/
/: O prins cucu-o rândunicî, :/
/: Dac-o prins-o, las' s-o țâie
Ca s-o aibî di soțâie, :/
/: Dac-o prins-o, las' s-o creascî, :/
/: Ca s-o aibî di neavastî!

843
Sî traiascî nirili,
C-o şĉiut a alegi,
C-o trecut un ĝeal ş-o vali
Ş-o luat o fatî mari,
Frumoasî şi ĝi bogat,
Nu-i ca dânsa alta-n sat!

844
Ferici de-aista niri,
C-o trecut un deal ş-o vali
Ş-o luat o fatî mari,
Ş-o trecut pisti-un deluț
Ş-o luat-o cu drăguț!

845
– Tu, mire, bine-ai făcut,
Ai luat ce ți-o plăcut,
Ai trecut un deal şi-o vale
Şi-ai luat o fată mare,
Şi-ai mai trecut un deluț
Şi-ai luat-o cu drăguț!

846
Foaie verĝi busuioc,
Doamne-agiutî, cu noroc!
– Buna zâua, domnu niri,
Sî-ni țâi verişoara bini,
Cî ĝi ni-i țâne-o rău,
Ni ĉe-a baĉi Dumnezău
Şî ĉe-oi blastama şî eu!

Scanned with OKEN Scanner

847
– Sî ţâi, niri, la nireasî,
Cî-i voinicî şî frumoasî,
În urechi cu cercei,
Ochii ei două scântei!

848
– Fii, măi mire, împacat,
Ce mireasă ţi-ai luat!
Ştie-a ţese, ştie-a coasă,
Ştie rânduiala-n casă,
Ştie şi pânea să frământe
Şi la altu să se uite!

849
– Ci ce-aş ruga, domnu nire,
S-o ţii pi mireasî bini,
Cu colac şî cu smoćini,
Nu s-a duci ĝi la ćini,
Cu colac, cu lapći dulci,
Ĝi la ćini nu s-a duci!

850
– Eu te-aş ruga, domnu niri,
Sî ţâi niresuica bini,
Cu pâni şî cu maslini;
Di-i ţâne-o binişor,
Ie ţ-a faci-un puişor,
Di-i ţâne-o-aşa ş-aşa,
A fugi şî te-a lasa
Şî ţ-a rupi inima,
Cî pi altu ş-a cata!

851
– Domnu miri, domnu miri,
Sî ţâi la nireasî bini,
Sî-i dai lapti cu café
Şî ciomegi cât a vre!

852
/: – Ti rugăm, giupânu niri, :/
/: Sî ţâi nireasuica bini, :/
/: C-o fost una la parinţ, :/
/: Şî sî cie mulţumiţ! :/

853
/: – Ti rugăm, giupânu niri, :/
/: Sî ţâi nireasuica bini, :/
/: Chiar dacî grişé ceava, :/
/: Ti rugăm s-o poţi ierta, :/
/: Cî-i minti copchilărescî, :/
/: Nu poati sî nu grişascî, :/
/: Şî chiar de-a grişî vodatî :/
/: Ni-o sarutî şî ni-o iartî! :/

854
– Dă-te, măi mire, încoa,
De nu-ţi place mireasa,
Du-te-n târg şi ia-ţi alta,
Că amu, cu doi-trei lei
Îţi iei una care vrei!

855
– Ci stai, niri, suparat,
Nu-ţi placi ci ţ-ai luat?
Ai iubit dragustea lumii,
Ai luat ciuma pădurii!

856
– Haidi, niri, di pi deal
Calari pe-on negru cal,
Haidi, niri, şî pi gios,
Cî eşti voinic şî frumos!

857
Cât îi şuşaua di mari,
Nu mai vez voinic calari,
Nici calari, nici pi gios,
Numa nirili, drăcos,
Treci şuşăluţa-n gios,
Din ciuboti scârţâind,
Din batistî făcân vânt,
La Lenuţa el vinind!

Scanned with OKEN Scanner

858
– Ionel, nu-ţi parî rău,
C-ai stat pre mulţi ani flăcău,
Ai îmblat noaptea prin sat
Ş-ai luat ci ţ-o fost drag,
Ai luat fatî frumoasî
Şî cu ie ai sî faci casî!

859
– Ionel, ghini-ai făcut,
Ţ-ăi luat ci ţ-o plăcut,
N-ăi lasat ca sî ti ducî
Babili la o năluci!

860
– Uitaţî-vî, oamini buni,
La cameşa nirului,
Cî-i ţăsutî cu fuior,
Feĉili după el mor,
Şî-i ţăsutî cu bumbac,
Feĉili dupa el zac!

861
Saracu niri cinstit,
Da tu mândru te-ai gătit,
Cu cameşî di bumbac,
Ţ-ai luat ci ţ-o fost drag,
Cu cameşî di matasî,
Ţ-ai luat fatî aleasî!

862
Vai ci niri frumuşăl,
M-aş culca şî eu cu el,
Nu ni-i nie-a mă culca,
Da ni-i dragî guriţa,
Nu ni-i nie a dorni,
Da ni-i drag a mă iubi!

863
– Domnu niri cii diştept,
Ţ-am furat floarea din piept,
Ţ-am aruncat-o pi părău
Şî de-acuma eşti flăcău!

864
Frunzî verdi struţ di flori,
Ai zâs, badi, nu ti-nsori,
Ai sî stai lângî cuptiori;
Jurământul l-ai calcat
Şî, iacî, te-ai însurat
Şî capu ţi l-ai leagat!

865
– Domnu nire, spune drept,
Câte fete-ai strâns la piept?
Spune drept ş-adivarat,
Ori număru l-ai uitat?

866
U, saracu nirili,
Cum îl plâng draguţâli
Pi tăti uliţâli;
Pi o uliţî la deal
Plângi una di amar,
Pi o uliţî la vali
Plângi una fărî poali,
C-o avut şî le-o vândut
Şî cu dânsu le-o baut!

867
– Uiti, niri,-n urma ta
Cum îţi plângi gagica,
Sî usucî pi chicioari
Ca cânili-n legătoari,
C-o rămas nimăritatî,
Cu zăstrea niscuturatî!

868
– Uiti, niri,-n urma ta
Cum îţi plângi drăguţa,
C-ai băut-o ş-ai mâncat-o
Şî la urmî ai lasat-o!

Scanned with OKEN Scanner

869
– Uiti, niri,-n urma ta
Cum îți plângi drăguța!
– Las' sî plângî, ard-o focu,
Cî n-o fost a ii norocu!

870
Cine-o tras nădejdea lui,
O ramas cu fușta-n cui,
Fușta ruptî și cârchitî
Și la inimî scârghitî!

871
Cini-o tras nedejdea lui,
O ramas fustili-n cui,
Fustî roșî, discalcatî
Și cu inima sacatî!

872
Fustî neagrî și plisatî
A rămas la mă-sa fatî,
Și care a tras brazda lui,
A rămas cu fusta-n cui!

873
Suparat îi nirili,
Cî-i rămân gagelili
Pi tăti ulițâli
U, iu, iu, iu, iu, iu, iuuu!

874
– Pune-ți, lele, untu-n oală,
Că drăguțu ți se-nsoară,
Și malaiu-n poloboc
Și-ți cată drăguț în loc!

- ***La miri***

875
Părăuț cu apî răci
Pi la poarta soacri treci,
Nirili cu oastea lui
Ie nireasa ca pe-on pui
Ș-o duci la casa lui!

876
Tari-i drumu grunzuros,
Da ni-i nirili frumos,
Tari-i ulița glodoasî,
Da ni-i nireasa frumoasî!

877
/: Iesî luna din parete :/
/: Șî Ileana dintri feti, :/
/: Iesî luna dintri văi :/
/: Șî Ion dintri fleacăi! :/

878
Iesî luna dintri nori,
Nirili dintri ficiori,
Iesî luna dintri steli
Șî nireasa dintri feti!

879
Iesî luna din pometi
Șî nireasa dintri feti,
Iesî luna dintri nori,
Nirili dintri ficiori!

880
– Bucurî-ti, manastiri,
C-agiungem și noi în tini
C-o mnireasî și c-on mniri;
– Ie, parinti,-on patracir
Șî cunun-un trandacir,
Ie, parinti,-o carticicî
Șî cunun-o floricicî!

881
Frunzulița pintrijăl,
Avem niri frumușăl

Scanned with OKEN Scanner

Şî nireasa-i ca şî el;
Nirili-i on trandacir,
Ca sî-l pui sara la sân,
Nireasa-i o sneuricî,
S-o pui la ĉiotoricî!

882
Aţî neagrî di pi ghem,
Frumoasî nireas-avem,
Da şî nirili-i la fel,
Mor fetili dupa el!

883
Bini-mi pare di ci-mi pari,
Cî nireasa-i ca o floari,
Nirili-i ca un boboc,
Sî aibî-n viaţî noroc
Şî făinî-n tăbultoc.

884
Floricicî di pi coastî,
Frumoasî-i nireasa noastrî,
Şî nirili-i frumuşăl,
Parcî-i tras pintr-on inel!
Foaie verdi mintî groasî,
Frumoasî-i mireasa noastrî,
Dar şî nirili-i frumos,
Că-i înalt şi arătos!

885
Floricicî di pi coastî,
Frumoasî-i nireasa noastrî,
Floricicî din părău,
Nici nirelui nu-i stă rău!

886
Iu, iu, iu şî ghini-m pare,
Că mireasa-i ca o floare,
Mirile-i ca un păun,
Şi-o legat capu de-acum!

887
Foicică floare-albastră,
Frumoasă-i mireasa noastră,
Nici mirele nu-i urât,
C-amândoi s-o potrivit!

888
Frunzî verdi pintrijăl,
Avem niri frumuşăl,
Şî nireasa-i ca şî el,
Da nireasa-i mai ceva,
Cî-i sticleşti peteala,
Îi frumoasî, cu averi,
Şî-i din buni nemureli!

889
Floricică de pe coastă,
Ferice de nunta noastră,
Că mirele-i frumuşăl
Şi mireasa-i ca şi el,
Num-oleacă-i cam buzat,
Că prea mult o sărutat!

890
Ui, saraca nireasa,
Tânârî-i ca cireaşa,
Ui, saracu nirili,
Îi bătrân ca cânili!

891
Foicică de pe coastă,
Frumoasă-i mireasa noastră,
Şi mirele-i frumuşel,
Latră câinii după el!

892
Domnu miri-i frumuşăl,
M-aş culca şî eu cu el,
Da mireasa-i mai ceava,
Cî-i sĉecleşĉi peĉeala!

Scanned with OKEN Scanner

893
Undi şădi nireasa,
Străluseşti fireasta,
Undi şădi nirili,
Strălusesc fereştili!

894
Nirili şî cu nireasa
Parcî-s craiu şî crăiasa!
– Bini v-aț mai potrivit,
Şî la mărs şî la vinit,
Şî la ochi şî la sprânceni,
Ca doi porumbei la peni!

895
Frunzuliță de argint,
– Amândoi v-aț potrivit
Şî la ochi şî la sprânceni,
Ca doi porumbei la peni!

896
Cruciuliți di argint,
– Bini v-aț mai potrivit,
Cruciuliți di aramî,
Potriviț îs şî de-o samî!

897
Nirili şî cu nireasa
Parcî-i craiu cu crăiasa,
Strălucesc în dipartari
Ca un trandacir ş-o floari!

898
Sî traiascî tinirii,
Pintru dânşii-i binili,
Şî parinți sî nu moarî,
C-o facut buni odoarî!

899
Să trăiască mirele,
C-o făcut pitrecere,
Tot la fel şî mireasa,
C-o făcut pitrecirea!

900
Ghini-i şădi cui îi şădi,
Codruluil cu frunzî verdi,
Codrului cu iasomie
Şî la nire cu soțâie!

901
I se şade cui se şade,
Codrului cu frunza verde,
Codrului mândru-mpănat,
La mireasă cu bărbat,
Codrului cu alămâie
Şi la mire cu soțâie!

902
I să şădi cui să şădi,
Codrului cu frunzî verdi,
Câmpului cu floari-albastrî
Şî lu Gheorghe cu nevastă!

903
– Ci stai, nire,-aşa botos?
Cî nu eşti aşa frumos,
Cî nireasa-i mai frumoasî
Şî nu şădi-aşa botoasî!

904
– Ci stai, niri,-aşa buzat?
Doar nu eşti aşa bogat,
Cî mireasa-i mai bogatî
Şî nu stă aşa buzatî!

905
Mirili e om avut,
Cară lemne de pe prund,
Şî mireasa tot aşa,
Îi râdicî sarcina!

Scanned with OKEN Scanner

906
Hei, săracul mirele,
Cum aşteaptă binele
Şi mireasa bucuria,
Să-nceapă gospodăria!

907
– Mire, miresuica ta
Seamănă cu mâţa mea,
Mireasă, mirele tău
Seamănă cu mâţu meu!

908
Să trăiască mirele,
Ca mâţa cu cânele,
Să trăiască mireasa,
Ca mâţa cu caţaua!

909
Vai, saracu nirili,
I sî-nchid cărărili
Di la tăti mândrili;
Vai, saraca nireasa,
Cum i s-o-nchis portiţa,
Nu mai vini bădiţa!

910
Suparat îi nirili,
I s-o-nchis cărărili
Di la tăti mândrili;
Suparatî-i nireasa,
Cî i s-o-nchis portiţa,
Nu-i mai vini cini-a vra!

911
Suparat îi nirili,
Cî s-o strâns cărărili,
Bucuroasî-i nireasa,
C-o-ndrăgit-o pi dânsa!

912
Suparat îi nirili,
Cî s-o-nchis cărărili
Di la tăti mândrili;
Da voioasî-i nireasa,
Cî l-o putut capata!

913
Suparat îi nirili,
Cî îl plâng drăguţâli
Pi tăti cărărili,
Bucuroasî-i nireasa,
Cî l-o putut apuca!

914
Supărat îi mirele,
C-au rămas mândruţele,
Supărate-s fetele
Pe toate uliţele,
Bucuroasă-i mireasa,
Că l-o putut câştiga!

915
Suparat îi nirili,
Cî-i ramân draguţâli
Pi tăti uliţâli,
Da voioasî-i nireasa,
Cî l-o putut înşala!

916
– Uiti, niri,-n urma ta,
Cum plângi ibovnica,
– Uiti, nireasî, şî tu
Cum plângi ibovnicu!

917
– Uite, nire-n urma ta,
Că ţi-a rămas drăguţa,
– Uite, mireasă, şi tu
Cum ţi-a rămas drăguţu!

Scanned with OKEN Scanner

918
Trandafir pentru cunună,
Mirele-i cu voie bună,
Mireasa-i cu voie rea,
Că îşi schimbă pătuţu
Şi-i rămâne drăguţu!

919
Cini-o tras nedejdea lui,
O ramas cu fusta-n cui,
Fuştî roşî şî calcatî
Şî cu inima strâcatî;
Cini-o tras nedejdea ii,
O ramas ca cânili,
Ca cânili ceal turbat,
Sî îmbli din sat în sat!

920
Cini-o tras nădejdea lui,
I-o ramas rochiţa-n cui,
Cini-o tras nădejdea feti,
O ramas la coada iepi!

921
Cine-a tras nădejdea lui,
Să-şi mai pună pofta-n cui,
Cini-o jucat-o la joc,
A rămas de suflă-a foc!

922
– Nireasî cu ochi cuminţi,
Tu ai avut duşmani mulţi,
Nirili n-o ascultat,
Tot pi tini te-o luat!

923
Pe drumu care-am plecat
Numai flori am samanat,
Numai flori şî busuioc
Sî dea Dumenzeu noroc
La mire şi la mireasă,
Căci se duc la ei acasă;
Şi se duc cu cununie,
Să facă gospodărie.

924
Pi drumu care-am plecat
Numa flori am samanat,
Numa flori şî busuioc,
Deie Dumnezău noroc!
Numai flori şi mintă creaţă,
Deie Dumnezău viaţă!

- ***La nună***

925
De-asarî di cân umblăm
Şî di nunî nu mai dăm,
Uiti-aici, la cotiturî,
Am gasât pi doamna nunî!

926
Asta-i nuna di la noi,
Cu buzâli dulci şî moi,
Cari ştie-a frigi raţa
Şî i-i gura ca dulceaţa!

927
Nici una nu-i cum îi nuna,
Cu cămeşa cum îi spuma,
Trupuşoru-i ca paharu,
Gura-i dulci ca zaharu!

928
Asta-i nuna nunilor,
Înflorita florilor,
Cî-i făcutî la dzî mari,
Sî cie tot nunî mari!

Scanned with OKEN Scanner

929
Asta-i nuna, nuna, nuna,
Cu cămeşa cum îi spuma,
Cu catrinţa numa cir,
Faţa ii i-un trandacir!

930
Asta-i nuna, nuna, nuna,
Cu camaşa ca şi spuma,
Cu tulpanu cafeniu,
Toate satele îl ştiu!

931
Asta-i nuna, bat-o bruma,
Cu cămeşa cum îi spuma,
Cu catrinţa trandafir,
Ar baga-o nunu-n sân!

932
Asta-i nuna cei isteaţî,
Tot cununî şî boteazî,
Asta-i nuna cei fudulî,
Tot boteazî şî cununî!

933
Asta-i nunî, drept cî-i nunî,
Cî boteazî şî cununî,
Di trii ori pi săptămânî
Tot cu lumânarea-n mânî!

934
Vai, saraca nunița,
Cum îi arde mânuța,
Las' să ardă, nu-i pacat,
C-o ajuns de-o cununat!

935
Asta-i nuna cei frumoasî
Ca garoafa din fereastî,
Bati vântu ş-o dă gios,
Umpli satu di miros!

936
Hu, iu, iu şî ghini-mi pari
Cî vecina-i nunî mari,
O mai fost ş-a sî mai cie
Ş-ar sî-ni deie rând şî nie!

937
Asta-i nuna cu cheptari,
Cu oglinda-n buzunari,
Şî sî dă dupa păreti
Şî sî uitî cum îi şădi!

938
/: – Nunî mari cu cheaptari, :/
/: Cu oglinda-n buzunari, :/
/: Sî ducé din gios di casî, :/
/: Sî cata cât di frumoasî-i; :/
/: Scoate-oglinda şî ti vezi. :/
/: Cum cununi şî cum botezi! :/

939
– Ia te du în colţ de casă
Şi te cată de frumoasă
Şi te du în colţ de şură
Şi te cată de fudulă!

940
Aşa-i nuna di frumoasî,
Că se duce-n dos de casî
Şî sî catî di frumoasî;
Da şî nunu pi din dos
Mi să cată de frumos!

941
– Bucurî-ti, nunî mari,
C-ai o cinî ca ş-o floari
Ş-on cinuţ ca ş-on boboc,
Da-le-ar Dumnezău noroc!

942
Cum n-a fi nuna voioasî,
Dacî fina îi frumoasî

Șî-i din oamini gospodari,
Nu-i din oaminii ghiogari!

943
Pi cararea pruntuitî
Mergi nuna cei cinstitî,
Cu cinuța ii gătitî!

944
– Bucură-te, nună mare,
C-ai o fină ca și-o floare
Și-un fin ca un trandafir,
Ți-ai făcut voia deplin;
Un finuț ca și un struț,
Să-i dai oaia cu mieluț,
Mieluțu cu păru creț,
În tot anu să botezi!

945
– Bucură-te, nună mare,
C-ai o fină ca și-o floare,
Și finu-i o floare dragă,
Cumătri-s oameni de treabă!

946
– Să trăiești, nunuțî mari,
Cî ai cinî ca o floari
Șî cinuț ca un brăduț,
Sî-i dai oaie cu neluț,
Un neluț cu păru creț,
În tăt anu sî-i botez!

947
U, saraca nunî mari,
Frumușâcî cinî ari,
Ș-on cinuț ca un păun
Ș-o pupî pi cina-n drum!

948
– Bucurî-ti, nunî mari,
C-ai o cinî ca o floari
Ș-on cinuț ca ș-on păun,
Dă-li, Doamni, noroc bun!

949
– Nună mare, nună mare,
Ai o fină ca o floare,
Mirele ca un păun,
De ăștia să tot cununi!

950
U, iu, iu șî ghine-mi pare,
Că mi-i fina ca o floare
Și finul ca un păun,
Să trăiesc să mai cunun!

951
Cum n-a fi nuna voioasă,
Dacă îi fina frumoasă;
S-o suit nuna-n călin
Și și-a căpătat un fin,
S-o dus nuna-n grădiniță
Și și-o căpătat finuță!

952
– Ia chiuie, nunî mare,
Țî-i datoria matale,
Cî noi am mai chiui,
Ni temem c-ăi banui!

953
– Strâgî, nunî mari, tari,
Cî-i datoria matali,
Când a ci sî cie-a me,
Oi faci cum oi puté!

954
– Mai zâceți ceava din gurî,
Nu lasați greu pi nunî,
Cî șî nuna-i tiniricî
Șî nu știe-a zâci mnicî!

Scanned with OKEN Scanner

955
Trandafîr din farfurie,
Sî dăm nunii-o vesălie,
Cî şî nuna-i sânguricî
Şî nu poati faci nicî,
Fărî fraţi, fărî surori,
Făr-on pic di agiutori!

956
Bini-mi pari di ci-mi pari,
Cî gioacî nuna cei mari!

957
Asta-i nuna cei fudulă,
Pi la poali cu ţâdulî,
Da nu ari dinţi în gurî,
Da nici dinţi, da nici măsăli,
Noi i-om puni di fasoli!

958
Saraca, nuna cea mare,
Mare bucurie are,
Las' să aibă, saraca,
C-o mâncat-o şî scârba!

959
Trăiascî nuna cei mari,
Mari bucurie ari,
Las' sî aibî, saraca,
Cî ş-o cheltuit punga!

960
Vini nuna din grădinî
C-on buchet di flori în mânî,
Asta-i nuna nunilor,
Prima gospodinilor,
Asta-i nuna cei viteazî,
Şî cununî şî boteazî!

961
Asta-i nuna nunilor,
Floricica florilor,
Nu-i o floare din grădină,
Ca s-o poarte toţi în mână!

962
Asta-i nuna nunilor,
Prima gospodinilor,
Şî boteazî şî cununî
Di trii ori pi săptămânî!

963
Asta-i nuna nunelor,
Frunĉea gospoĝinelor,
Şî boĉeazî şî cununî,
Cu coraj şî voie bunî!

964
– Scoalî, nunî, în chicioari,
Sî ti văd cât eşti di mari,
Cî şî eu ma sui pi vatrî
Şî-ţi arăt cât îs di nantî!

965
Mergi nuna pin grădinî
C-on buchet di flori în mânî,
Nu ştiu, floarea sî i-o rup
Ori gura sî i-o sărut!

966
Vine nuna din grădină
C-un buchet de flori în mână,
Zău o floare i-aş lua,
Gurița i-aş săruta!

967
Vine nuna din grădină
C-un buchet de flori în mână,
Dar nunu, când o vedea,
Îi cere o floricea;
– Floricică n-am de dat,
C-am plătit de le-am udat
Şi-am plătit de le-am plivit

Scanned with OKEN Scanner

Cu banii de pe iubit!
Şi-am plătit de-adus acasî
Cu bani de pe strâns în brațe!

968
La nuniți la portiți
Bosâioc şî romaniți,
La nuniți la ceardac
Trandacir şî liliac,
La nunî la prăguşor
Esti-o floari di bujor,
Nu ştiu, floarea i-aş lua-o
Sau gura i-aş săruta-o!

969
La portiță la nuniță
Numai flori de lămâiță,
La nuniță la cerdac
Numai flori de liliac!

970
Dragî ni-i de-aiasta nunî,
Cî-i di treabî, nu-i fudulî,
Îi frumoasî ca gheorghina
Şî-i harnicî ca alghina!

971
Asta-i nuna cea isteață
Ce cunună şi botează,
Şi cunună fete mari
Şi tocmeşte lăutari!

972
Să trăiasc-a noastră nună,
Că botează şi cunună
Şi ne face voie bună;
Să trăiască nunuța,
C-o ştiut a cununa,
Şi o cununat doi fini
Frumoşi ca doi trandafiri!

973
Cum n-a ci nuna fudulî,
Dacî-i din sămânțî bunî,
Ie botezî, ie cununî
Di trii ori pi săptămânî!

974
Aata-i nunî, nunî mari,
Tătî zurâie-a parali,
Şî-n mânî şî-n buzunari,
Cî-i nunî di gospodari!

975
– Nună mare-ți şade bine,
Cunună-mă şi pe mine!

976
/: Frunzî verdi sneuricî, :/
/: – Nunî mari, tiniricî, :/
/: Astî varî, pi ogor, :/
/: Ai îmblat în capu gol, :/
/: Da la vara ce-a vini, :/
/: Ai cu ci ti-mbrobodi! :/

977
Treci nuna pi carari,
Trupu ii sun-a parali,
Şî sun-a parali buni,
Sî botedzî, sî cununi!

978
Mergi nuna pi carari,
Trupu ii sun-a parali,
Şî sun-a parali buni,
Ari gând sî mai cununi;
– Sî cununi şî sî botez
Şî colaci sî nu mai vez!

979
– Hu, iu, iu, nunuțî mari,
Sî pui panî la ceutoari,
Sî pui panî ği păuni,

Scanned with OKEN Scanner

Sî botez şî sî cununi,
Sî cununi şî sî botez
Şî colacii sî nu-i vez,
I-i vidé la Sânziene,
Înfloriț cu buruiene!
Di ț-a ci di colaci dor,
Sî faci sâmbâta-n cuptior,
Sî li dai şî cinilor!

980

– Nunî mari cu cojoc
Nu mai vezi colaci diloc,
Tot cununi şî tot botezi,
Da colacii nu-i mai vezi,
I-i vide la Sânziene
Împletiți din buruiene!

981

– Nunî mari, nunî eşti,
Cu garafa ni cinsteşti,
Cu paharu tot ni-mbĝii,
Nunî mari sî mai cii!

982

Fudulî-i nuna cei mari,
Cî cinî-sa-i fatî mari,
Nu ştiu-i dreaptî ori nu-i dreaptî,
Da o fost şî ie odatî!

983

Ghini-mi pare di ci-mi pari,
Cî ni-i cina ca o floari
Şi cinu ca on păun,
Sî trăiesc sî mai cunun!

984

– Nunî, nu mai ci fudulî,
Cî dor ştiu ci ai în şurî,
O purciclî dişalatî
Ş-o giţâcî cracanatî!

985

– Ci ti ţâi, nunî, fudulî?
Cî eu ştiu ci ai în şurî,
O purciclî ş-o mânzatî
Ş-o caţauî dişalatî!

986

– Nu ci, nun-aşa fudulî,
Cî eu ştiu ci ai în şurî,
Ai o raţî cracanatî
Ş-o purciclî dişalatî,
N-ai nici paie, nici strujan,
Numa fustî di tergal
Şî şaluț american!

987

– Nună, nu mai fi fudulă,
Că eu ştiu ce ai în şură,
Ai o gâscă spânzurată
Şi o capră leşinată!

988

Hu, iu, iu, nuna cei mari
Nici un pai pe şură n-are,
Numa fustă de tergal
Şi tulpan american!

989

Saraca, nuna cea mare,
Obiele-n picioare n-are,
A-ncălțat numai hârtie,
Se teme de sărăcie!

990

– Mulțumesc, dragă nunuță,
Pentru-această părăluță,
Că mi-ai dat şi mie-un leu
După care-ți pare rău!

991

Sî trăiascî nuna mari,
Şasă cămeşuici mai ari,

Scanned with OKEN Scanner

Una-i ruptă, două-s aparte,
Trei de-aghe sî ţân pi spate!

992
– Nunî, nu ti scutura,
Cî camaşa nu-i a ta,
Şî ţ-o dat-o soacrî-ta
Pânî ţ-ăi pitreci nunta!

993
Saraca nuna cei mare,
Nici un dinte-n gură n-are!

994
Asta-i nuna cei fudulî,
Cari n-ari dinţ în gurî,
Şî nici dinţ şî nici măsăli
Şî i-om puni di fasoli!

995
Cât îi nuna di fudulî,
Nu plateşti-o barabulî,
Cât îi nuna di măreaţî,
Nu plăteşti-o pădureaţî!

996
– Nunî, nunî, nunişoarî,
Nu lasa nunu sî moarî,
Cî-i pacat di Dumnezău,
C-an sî-l mai iubesc şî eu!

997
– Nunî, nunî, nunişoarî,
Nu lasa nunu sî moarî,
Cî nunu di n-a muri,
Tot ţâie ţ-a trebui,
Hu, iu, iu, hu, iu, iu!

998
Şădi nuna pi fântânî
C-o găinî neagrî-n mânî,
– Ci ceri, nunî pi găinî?
– O stamboalî di făinî!
– O stamboalî nu ţ-oi da,
Cî ţî-i neagrî găina!

999
Vini nuna din grădinî
C-o gainî slabî-n mânî;
– Ci cei, nunî, pi găinî?
– O stamboalî di făinî!
– O stamboalî nu ţ-oi da,
Cî ţî-i slabî găina,
Du-te-acasî ş-o îngraşî,
Şî ţ-oi da stamboala rasî!

1000
Iesî nuna din grădină
C-o găinî slabî-n mână;
– Cât vrei, nunî, pi găină?
– O stamboalî di făină!
– O stamboalî nu ţ-oi da,
Cî ţî-i slabî găina;
Di ţ-ar ci găina grasî,
Eu ţ-aş da stamboala rasî!

1001
– Ţâni, nunî, capu drept,
Nu-l ţâné ca calu-n chept,
Calu-l ţâni din naturî,
Nuna-l ţâni di fudulî!

1002
Găluşcuţî cu chiperi,
Şădi nuna-ntr-on ungheri,
Găluşcuţî chiparatî,
Şădi nuna suparatî!

1003
– Adî, nunî, băuturî,
Ca sî pot strâga din gurî,
Băuturî nu ne-i da,
Din gură nu ţ-oi striga!

Scanned with OKEN Scanner

1004
– Nunî mari, mari eşti,
Da di noi nu mai gândeşti,
Cu rachiu sî ni cinsteşti?

1005
Hu, iu, iu ş-aş be rachiu
Di la nunî di sub brâu,
Di sub brâu, di sub bârneţî,
Pân-oi da di poali creţâ;
Poali creţî ca macu,
Du-ti, badi, la dracu,
Cî mă vedi barbatu
Ş-apu nu-ni mai ştiu capu.

1006
Trăiascî nuna ast' mari,
C-o facut o adunari
Di boieri şî di cucoani,
Şî di mini-o cuconiţî,
Cu cameşa-n şăpti iţî,
Pi la ţâţî găureli
Şî pin spati nodureli!

1007
– Nunî mari cu cojoc,
Nu ne-i dat rachiu diloc,
Da di rachiu nu ni-i dor,
Am acas' într-on ulcior,
A, nici di apî nu ni-i săti,
Am acasî sub păreti!

1008
– Nunî mari, nunî hăi,
Dă mâncari la giţăi,
Nu ti uita la flăcăi!

1009
– Nună, nună, nună hăi,
Nu te uita la flăcăi,
Ci te uită la barbaţi,
De trei zile-s nemâncaţi!

1010
Vini nuna di la moarî
C-o găinî neagrî-n poalî;
– Ci ceri, nunî, pi găinî?
– O stamboalî di făinî!
– O stamboalî nu ţ-oi da,
Cî ţî-i neagrî găina!

1011
Vini nuna di la Heci
Calari pi doi berbeci,
Şî berbecii ni-nvaţaţi
O trântit pi nuna-n şanţ!

1012
Vini lelea di la târg
Calari pi cocostârc,
Cocostârcu treapa, treapa,
Gura nunii fleaca, fleaca!

1013
Nuna cu cămeşî noauî
An trimăs-o-n târg cu oauî,
Mă nieram si zabagé,
Ie s-o pus şî li clocé!

1014
O zâs nuna cî ni-a da,
Cân s-a coaci cânipa
Ş-a duci-o la tochitoari,
Şî ni-a da de-o cheutoari,
În coteţu porcilor,
Di suflitu morţâlor!

1015
– Nunî mari, nunî mari,
Fă cămeşa largî-n poali
Şî mai tragi-i ş-on tighel,
Sî-ncapî ş-on vornicel!

Scanned with OKEN Scanner

1016
– Nunî mari, nunî mari,
Fă cămeșa largî-n poali,
Largî-n poali, strâmtî-n stani,
Sî-ncapî șî doi ciobani,
Pi la poali cu tighel,
Sî-ncapî ș-un voinicel!

- ***La nun***

1017
Haida, haida sî mergem,
Pi nunu sî-l aducem,
Sî-l punem la cap de masă,
C-o găină friptă, grasă,
Și un kilogram de vin,
Să-i fie cheful deplin!

1018
Frunzî verdi-a bobului,
Azi îi zâua nunului,
Sî beie, sî vesălească
Șî din pungă sî plătească!

1019
Naşu mari-i om frumos
Și la lumi-i drăgăstos,
Cu musteața-n furculiții,
Scoati bani din pungulițî!

1020
S-o suit nunu-n călină
Și și-o câștigat o fină,
S-o suit nuna-n călin
Și și-o câștigat un fin!

1021
– Nunuli, nunuțuli,
Răsucé-ți mustețâli,
Sărutî nevesîili;
Nu li răsuci pi dos,
Cî li săruți mânios,
Răsuceşîi-li pi fați,
Sărutî-li cu dulceați,
Răsuceşîi-li mai bini,
Ma sarutî șî pi mini!

1022
/: – Nunule, nunuțule, :/
/: Rasucé mustețâle. :/
/: Sarutî nevestile; :/
/: Rasucé-o șî mai tari, :/
/: Sarutî nuna ce mari, :/
/: Rasucé-o șî mai bini, :/
/: Sarutî-mî șî pi mini! :/

1023
Mă ducem pi drum în gios,
Vini nunu ceal frumos,
Răsucind mustețâli,
Sărutând nevestili.
Răsuceşti-li mai bini,
Mă sărutî șî pi mini,
Cî io-s nevastî isteați
Șî gingaşî di musteați,
U, iu, iu, iu, iu, iu, iu!

1024
Saracu nunu cel mare,
Hâtră cătătură are,
Rasucé mustețâle,
Sărută nevestile,
Rasucé-li șî mai bini,
Sarutî-ma șî pi mini!

1025
– Nunule, nunuțule,
Barbiré-ț mustețâle,
Sarutî nevestile,
Barbireşti-li mai bini,
Ma sarutî șî pi mini;
Eu îs fimeie isteați
Șî di musteați ni-i greați!

Scanned with OKEN Scanner

1026
/: – Spuni, nuni, ce-i furat, :/
/: Di te-o prins şî te-o legat? :/
/: Ti ştiem di om cinstit, :/
/: Nu-aşa di mari bandit, :/
/: Ti ţânem di gospodari, :/
/: Nu-aşa di mari talhari! :/
/: Sî ci ştiut cî eşti talhari, :/
/: Trimitem dupa jandari! :/

1027
Cum e nucul de stufos,
Aşa-i nunul di voios,
E voios cu tot cu nunî,
Cî boteazî şî cununî!

1028
Cât îi nucu di rotat,
Aşa-i nunu di bogat,
Cât îi nuca di nezoasî,
Aşa-i nuna di frumoasî!
Dragu ni-i de-aista nun,
Cî ni dă rachiul bun
Şî cu mini nu-i fudul!

1029
Aista nun drept cî-i nun,
Cî ne-o dat rachiul bun,
Nu ştiu cum s-o întâmplat,
Rachiul nu l-am gustat!

1030
Ista-i nun, da nu-i fudul
Şî ari şî vinu bun,
Vinişor di poamî rarî,
– Ia mai toarnî pin paharî,
Sî ni mai dai câte-un rând,
Cî ni s-o uscat în gât!

1031
La copac la rădăcină
Şădi-o pasâri străină,
Ş-aşa-şi şterge penele,
Ca nunu musteţâle!

1032
Sî trăiască nunu mare,
Sî mai fac-o adunare
Di boieri şî di cucoane,
Cucoanele cu ciupici
Şî boierii cu opinci!

1033
Trăiască nunul cel mari,
Sî mai fac-o adunari
Di boieri şî di cucoani,
Sî joaci zâua la soari!

1034
– Hai, nunuli, nu ti puni,
Ai salar şî ai di uni,
Hai, nunuli, nu mai sta,
Ai salar di uni da;
Scoati suta nischimbatî,
Cî te-oi săruta o datî!

1035
– Hai, nunule, nu mai sta,
Scoate banii şi ni-i da,
Scoate suta nischimbată,
Că te-oi săruta o dată;
Pentru-oleac' di sărutari,
Nu-i pacat aşa di mari,
Pentru-oleac' di sărutat,
Nici popa nu-ţi dă pacat!

1036
Cărăruşă din pădure,
Prunduită cu alune,
Cu aluni mânânţăli,
Sî treacî nunu pi eli,
Sî suni potcoavili,
S-audî persoanili!

Scanned with OKEN Scanner

1037
Hu, iu, iu ş-aş be rachiu
Di la nunu di sub brâu,
Di sub brâu, di sub cure,
C-acolu-i nădejdea me,
Di sub brâu, di sub bârneaţî,
Sî ma strâng-o datî-n braţî!

1038
Hu, iu, iu ş-aş be rachiu
Di la nunu di sub brâu,
Hu, iu, iu ş-aş be holercî
Di la nunî din balercî!

1039
Sî trăiascî domnu nun,
Ni-o dat rachiu di ceal bun,
Da tari-o mai fost puţân!

1040
Saracu nunu ceal mari,
Ari-o pipî ş-o caldari
Şî sî ţâni gazdî mari,
Cân sî uitî-n fundu pungii,
Numa aţa mămăligii!

1041
Tot pe drum şi pe cărare,
Până la nunul cel mare,
Să vedem ce stare are?
Are-o vacă şi-un mânzat
Şi-un belit de cal tarcat!

1042
– Ci eşti, nuni,-aşa fudul?
Cî nu eşti aşa chiabur,
Ai o oaie ş-un berbeci,
Fudulia nu-ţi mai treci!

• *La nuni*

1043
Vini nuna di pi vali,
Frumuşâcî ca o floari,
Vini nunu di pi deal,
Frumuşăl ca un pahar!

1044
Da nici unu nu-i ca nunu,
Numa cucu şî păunu,
Nice una nu-i ca nuna,
Numa soarele şî luna!

1045
Asta-i nuna nunilor,
Coroniţa florilor!
Sî trăiascî nunu mari,
Sî mai fac-o adunari!

1046
Cât îi nunuţu di-nalt,
Numa-n munti esti-un brad,
Lângî brad esti o floari,
Cum îi nunuţa iast' mari!

1047
Trandafir bătut în masă,
Iacă nuna cea frumoasă,
Trandafir îmbobocit,
Că nici nunul nu-i urât!

1048
/: Frunzî verdi panuşîcî, :/
/: Nuna mari-i frumuşâcî, :/
/: Frunzî verdi rogojăl, :/
/: Da şî nunu-i frumuşăl! :/

1049
Tot pi drum, pi lângî gard,
Pân-la nunu ceal bogat,

Scanned with OKEN Scanner

Tot pi drum, pi lângî şurî,
Pân-la nuna cei fudulî,
Hu, iu, iu, iu, iu, iu, iuuu, hu!

1050
Pentru nunu ceal frumos
Tătî lumea şădi gios,
Pentru nuna cei frumoasî
Treci lumea dupa masî!

1051
Cât îi nucu di stufos,
Aşa-i nunu di frumos,
Cât îl nuca di nezoasî,
Aşa-i nuna di frumoasî!
Cât îi nuna di frumoasî,
Ie cununî, ie boteazî!

1052
Cum îi nucu di-ncarcat,
Aşa-i nunu di bogat,
Cum îi nuca di nezoasî,
Aşa-i nuna di frumoasî,
Cum îi nucu-mpodoghit,
Aşa-i nunu di cinstit!

1053
Cum îi nucu di rotat,
Aşa-i nunu di bogat,
Cum îi nuca di nezoasî,
Aşa-i nuna di frumoasî!

1054
Cum îi nucu di rotat,
Aşa-i nunu di bogat,
Cum îi nuca de rotită,
Aşa-i nuna de gătită!

1055
Cum îi nucu di crăcos,
Aşa-i nunu di frumos,
Cum îi nuca di niezoasî,
Aşa-i nuna di frumoasă!

1056
Sî trăiascî nunu mari
– Mândrî-i faţa dumitali,
Că ţi-i finu ca o floari,
Iar mireasa ca o zână,
– Sî trăieşti, nanaşî bunî!
Pânî ce şî nu ştiu ce,
Sî trăieşti, nanaşule!

1057
S-o dus nuna-n grădinuţî
Ş-o calcat o scânteuţî
Şî ş-o capatat cinuţî,
S-o suit nunu-n calin
Şî ş-o capatat on cin!

1058
Cum n-a ci nunu voios,
Dacî i-i finu frumos?
Cum n-a ci nuna voioasî,
Dacî i-i fina frumoasî?

1059
/: Frunzî verdi di sacarî, :/
/: Tari ni-i mai drag insarî, :/
/: C-am baut ş-am ospatat :/
/: Ş-on cinuţ am câşligat! :/

1060
Aşa-i cinstea nunului,
Ca coada păunului,
Aşa-i cinstea nuniţî,
Ca coada păuniţî!
Busuioc pe la icoane,
Nuna noastrî-i din cucoane,
Busuioc pe la ungheri,
Nunu nostru-i din boieri!

Scanned with OKEN Scanner

1061
Păun verde pe perete,
Nunii mare i se șede,
Dar nunului și mai tare,
Că i-i punguța mai mare!

1062
Trăiascî nunii cii mari,
Sî mai facî gospodari,
Sî botezî, sî cununi,
Sî facî coraj la lumi;
Di trii ori pi săptămânî,
Tot cu lumânarea-n mânî!

1063
Sî trăiasc-aiasta nunî,
C-o făcut holerca bunî,
Sî trăiasc-aista nun,
C-o făcut rachiul bun,
L-o făcut, l-o discântat,
Da eu nici nu l-am gustat!

1064
Trăiascî nunii cii mari,
Sî mai facî gospodari,
Sî botezî, sî cununi,
Sî facî coraj la lumi;
Sî cununi și sî botez
Și colaci sî nu mai vez!

1065
Trăiascî nunii cii mari,
Sî mai facî gospodari,
Gospodari și gospodini,
Sî ma facî și pi mini!

1066
Sî trăiascî nunuța,
Sî mai facî tot așa,
Sî trăiascî și nunu,
Sî mai facî ca amu!

1067
Sî trăiascî nunuțu,
Sî-și înveți cinuțu
Gospodar ca și dânsu!
Sî trăiascî nunuța,
Sî-și înveți cinuța
Gospodinî ca dânsa!

1068
Nu cununî orișâcini,
Numa cel cu punga plinî,
Nu cununî fiecari,
Numa cel cu punga mari!

1069
Nuna, ca sî cie nunî,
O vândut furca cu lânî,
Nunu, ca sî cie nun,
O vândut caru cu fân,
Huuu, iu, iu, iu, iu!

1070
Nu cununî pi bănuți,
Cununî ficiori drăguți,
Nu cununî pi parali,
Cununî ci cinsti ari!

1071
Cini-i neam di giți bunî
Tot boteazî și cununî,
Di trii ori pi săptămânî
Tot cu lumânarea– mână;
Cini-i neam di giți re,
Ședi la crâșmî și be,
Nimi-n samî nu-l mai ie!

1072
/: Cini-i din samânți bunî, :/
/: Tot boteazî și cununî, :/

Scanned with OKEN Scanner

/: Cini-i din samânţî re, :/
/: Nimi-n samî nu-l mai ie, :/
/: Nici la nuntî nu-l mai cheamî :/
/: Nici nu-i ie cuvântu-n samî! :/

1073
Cini-i din familie bună,
Tot botează şi cunună,
Cine-i din familie rea,
Nu cunună cât trăia,
Numa când se-nghie ea!

1074
Cini-i ĝin samânţî bunî,
Tot boĉeazî şî cununî,
Cini-i ĝin samânţî re,
Mergi la crâşmî şî be!

1075
Cini-i din sămânţî bunî
Tot boteazî şî cununî,
Cî şî ieri o botezat
Şî astâzi o cununat.

1076
Pi şuşaua pruntuitî
Mergi nuna cei cinstitî,
Pi şuşaua pruntului
Mergi oastea nunului!

1077
Pi drumu ceal pietruit
Mergi nunu ceal cinstit,
Pi cararea pietruită
Mergi nuna cei cinstită!

1078
Pe şoseaua prunduită
Trece nuna cea gătita,
Cu mâncare nunului,
Numai pieptul puiului!

1079
Dragu mi-i câmpu cu flori,
Cumătru la treabă-n zori,
Dragă mi-i pădurea toată
Şi cumătra câteodată!

1080
Nu-i alta pi Bistriţa
Frumuşă ca nunuţa,
Nu-i altu pi Murişu
Frumuşăl ca nunuţu!

1081
Vini nuna din Vaslui
Cu rochiţa numa pui,
Unu roşu, unu verdi,
Moari nunu când o vedi!

1082
S-o suit nuna pi casî
Cu rochiţî di matasî,
Iarî nunu, mânios,
Cât di cât s-o tragî gios;
Da şî gios dac-o trăgé,
Tot ninica nu-i făcé,
Cî-i tânârî şî frumoasî,
De-a dragu s-o ţâi în casî!

1083
S-o dus nuna dupa cai,
S-o împlut tătî di scai,
Şî nunu s-o mâniet
Şî s-o dat la discăiet!

1084
S-o suit nuna-n răchitî
Şî strâga cî sî măritî,
Iar nunu, di pe-o nuie,
Tot zâcé c-o ie, o ie!

Scanned with OKEN Scanner

1085
S-o suit nunu pi șurî,
Ceri di la nunî gurî,
Ș-o sărutat borta șurii
Ș-o crezut cî-i gura nunii!

1086
Nunu nostru-i om de treabă,
Nu-i place găina neagră,
Numai găina pestriță
De la nuna din catrință!

1087
Șădi nunu pi căuș,
Tot așteapt-acuș, acuș,
Iarî nuna pi covatî,
Tot așteaptî-ndatî-ndatî!

1088
Frunzuliții foi di nuc,
Dupa nunî ma usuc,
Da nunu-i mari bele,
Sî țâni numa di ie!

1089
Cât îi nunu di urât,
Cu tulpanu dupa gât,
Cât îi nuna di frumoasî,
Cu baticu di matasî!

1090
Vini nuna din grădinî
C-on buchet di flori în mânî,
Șî nunu, cân ni-o vidé,
Di mânuții ni-o prindé
Șî frumos îi mai vorbé!

1091
Vini nuna di la grâu
Cu pestelca pusî-n brâu,
De-a ci nunu sănătos,
Sî-i deie pestelca-n gios,
Hu, iu, iu, iu, iu, iu, iuu!

1092
Iesî nuna în ceardac
C-on buchet di liliac,
Șî nunu, cân ni-o vidé,
El în brații ni-o strângé!

1093
Iesî nuna în cerdac
C-on buchet di liliac,
Iar nunu, cân ni-o vidé,
Tot la brații ni-o strângé
Tari bini-i mai păré!

1094
Vine nuna din grădină
C-o gherghină roșă-n mână,
Nunul vine să i-o ieie,
Nuna nu vrea să i-o deie!

1095
Nuna mare cu cheptari,
Cu oglinda-n buzunari,
Sî ducé în gios di casî,
Sî sî cati di frumoasî,
Iarî nunu, pi din dos,
Sî cata dacî-i frumos!

1096
Mergi nuna pi carare,
Dreaptă ca o lumânare,
Iar nunu s-o suparat,
Că cu alta s-o pupat!

1097
Ge-ar ci nunu om gi treabî,
S-o puie pi nunî-n iarbî,
Sî-i fac-o copcilî dragî,
Ge-ar ci nunu om drăcos,

Scanned with OKEN Scanner

S-o puie pi nunî gios,
Sî-i fac-un băiet frumos!

1098
Ĝe-ar ci nunu sanatos,
S-o puie pi nunî gios,
Sî-i fac-un baiet frumos,
C-ari-averi şî comori,
Da n-ari moşĉenitori,
Ari-averi ş-avuţâie,
Da n-ari cui sî-i râmâie!

1099
– Nunî, nunî, nunî mari,
Fă cămeşa largî-n poali,
Sî treacî nunu calari,
Sî treacî la Bucureşti,
Sî-ţi aducî flori domneşti,
Cina sî ţ-o-mpodobeşti!

1100
Nuna mare-i largă-n poale,
Să-ncapă nunu cel mare,
Poalele de şapte laţi,
Să-ncapă şi iştealalţi,
Şi-s cusute mânânţăl
Cu funia di la viţăl,
Şi-s cusute-n găurele
Cu funia di la viţele!

1101
/: – Nunî mari, nunî mari, :/
/: Fă-ţ cameşa largî-n poali, :/
/: Sî-ncapî nunu ceal mari; :/
/: Fă-ţi cameşa din cinci laţ, :/
/: Sî-ncapî şî ciialanţ! :/

1102
– Nună mare, nună mare,
Fă cămeşa largă-n poale,
Sî-ncapă nunul cel mare,
Şi-i mai trage şi-un tighel,
Sî-ncapî şi-un vornicel!

1103
– Nună mare, nună mare,
Fă cămeşa largă-n poale,
Să treacă nunul călare
Şi la urmă lăutarii!

1104
– Scoală, nună, nu durni,
Iacă vin luminili,
Da eu nu şî iară nu,
Că le dau lu nănaşu,
Că nănaşu-i gospodari
Şî ne-a da vo doi grițari
Să ne cumpărăm iţari!

1105
Sî trăiasc-a noastrî nunî,
Cî-i ĝi treabî, nu-i fudulî,
Sî trăiasc-a nostru nun,
Cî-i ĝi treabî, nu-i fudul!

1106
Sî trăiascî ghietu nun,
Cî ni-o dat rachiuaş bun,
Sî trăiascî ghiata nunî,
Cî ni-o dat placintî bunî!

1107
– Chiuiţi, strâgaţi din gură,
Sî făceţ coraj la nună,
Chiuiţi al dracului,
Sî-i făceţi şî nunului!

1108
Saracii, nunii cii mari,
Mare bucurie au,
Las' sî aibî, sarmanii,
Cî ş-o cheltuit banii!

Scanned with OKEN Scanner

- *La soacră*

1109
– Nu-i pacat c-ai leaganat,
Bunî cinste-ai capatat,
Ai leaganat cu picioru
Şî i-i fața ca bujoru,
Ai leaganat cu mânuța
Şî i-i fața ca albița!

1110
Bucuroasî-i maicî-sa
C-o crescut pi fiicî-sa,
O crescut-o ş-o-ngrijit-o
Di ruşâni n-o făcut-o.

1111
Ferici di maicî-sa
C-o făcut pi cicî-sa,
O făcut, o leganat,
Mari cinsti-o capatat!
O leganat cu chicioru
Şî de-acu i-a duci doru!

1112
Bini-mi pari di ci-mi pari,
Cî râdi soacra cei mari,
Las' sî râdî, nu-i pacat,
Fatî mari-o măritat;
Ş-o măritî (măi), măi (măi),
C-o ceré pre mulț flăcăi,
Şî nu ştié măi băieț,
Cum sî-i împaci pi tăți;
S-o gândit, cu mult alai,
Sî-l împaci pi Mihai,
Cî-i frumuşăl di nispus,
Ca floarea din gărănus,
Şî ie îi crin înflorit,
Cî ghini s-o potrivit
Şî la stat şî la purtat
Şî cu haz la sărutat!

1113
Saraca soacra cei mare
Mare bucurie are,
Las' să aibă, saraca,
Tare i-o plăcut munca,
O crescut şi-o leganat,
O făcut coraj la sat,
Mari cinste-o capatat;
O leganat cu picioru
Şi i-i fața ca bujoru,
Di mâni i-a duci doru!

1114
– Nu plângi, Glăruțî hăi,
Cî-ți vini fata-napoi,
Dupa lânî, dupa oi,
Dupa saci cu păpuşoi!

1115
– Nu mai plingi, soacrî hăi,
Cî-ți vini fata -napoi,
Dupa vacî, dupa oi,
Dupa sac cu păpuşoi!

1116
Să trăia soacra iast' mare,
Frumuşâcă fată are,
Frumuşâcă şi gătită
Şî la mnire nu-i urâtă

1117
– Hu, iu, iu şî bini-mi pari,
Am o fatî ca o floari,
Azi o scot din casa mami,
Hu, iu, iu şî bini-mi pari!

1118
/: Vorbeascî lumea ce-a vra, :/
/: C-o ars focu-n mâna mea! :/
/: Sî traiascî mamuța, :/
/: Cî ş-o padzât copchila, :/

Scanned with OKEN Scanner

/: Nici la moarî n-o mânat-o, :/
/: Nici cu furca n-o lasat-o, :/
/: N-o lasat-o-n şadzatoari :/
/: Şî cu dânsa cinsti ari! :/

1119
– Rămâi, soacră, sănătoasă,
Dacă n-ai fost bucuroasă,
Să-ţi mai vezi fata prin casă
Dimineaţa măturând,
Măturând şi scuturând,
Peste zi treabă facând!

1120
– Rămâi, soacră, sănătoasă,
Ţi-am luat fata din casă,
N-o mai vezi sara torcând,
Măturând şi scuturând
Şi flăcăii aşteptând!

1121
Şădi mama-n prag şî plângi,
Sî roagî la sfântu soari,
Sî ţâie dzâua mai mari,
C-ari-o floari călătoari;
Şî nu-i floari călătoari
Şî-i ficî dispărţitoari!

1122
Ultuoanî din pometi,
Vai di mama cei cu feti,
Năcăjăşti pân' li creşti,
Li dă cui sî nimereşti.

1123
– Puni-ţ catrincioara-n brâu
Şî ti uitî la pârâu,
Cî soarili-o răsărit
Şî Maria n-o vinit,
Şî soarili asfinţăşti
Şî Maria nu mai esti!

1124
Frunzî verdi stuh di baltî,
Puni-ţi, soacrî, fusta roatî
Şî ti uitî dupa fatî,
Cum sî duci măritatâ;
Cum sî duci cu străinii
Şi la tini nu mai vini,
Poati-o datî la o lunî,
Cî i-ai fost mămuţî bunî,
Poati-o datî la un an,
Ca sî-ţi mai treacî de-alean!

1125
– Soacrî micî, ce-i făcut?
Ai dat fata împrumut!
Ai crezut cî ai mai mult
Ş-ai pierdut şî ce-i avut,
Pentr-on pic di vesălie
Ai dat fata pi vecie!

1126
– Soacrî micî, soacrî micî,
Cini-ţ faci mâncăricî?
Cî noi fata ţ-o luăm
Şî-napoi nu ţ-o mai dăm!

1127
– Soacră mare, nu ţi-i milă,
C-ai venit cu traista plină?
Pentr-un păhărel de vin
Ai dat fata la străin,
Pentr-un păhărel de bere
Ai dat fata cu avere!

1128
U, iu, iu şî bini-m pari
Cî plângi soacra cei mari,
Nu plângi dupa odor,
Ci plângi dupa ogor,
C-o arat ş-o samanat
Şî la giniri l-o dat!

Scanned with OKEN Scanner

1129
Scârbgitî-i soacra cei mari,
I sî duci mândrî floari
Şî din casî agiutoari
Şî din ţarnî lucrătoari!

1130
Plânge soacra pe cuptior,
Rămâne far' de-agiutor,
Cine casa i-a mătura
Şî ograda i-a grebla!

1131
– Soacră mică, soacră mică,
Ai rămas fără nimică,
N-ai nici fată,
N-ai nici ladă,
N-ai nici dragoste-n ogradă!

1132
– Rămâi, soacrî, suparatî,
Fărî zestri, fărî fatî,
În ţarnî făr' di ogor,
Acasî făr' de-agiutor!

1133
– Soacrî nicî, soacrî nicî,
Ai ramas fărî nimicî,
Iarî soacra iastalantî
Şî cu zăstri şî cu fatî!

1134
/: – Soacrî mari laudatî, :/
/: Di ci ti dai înşalatî? :/
/: Ţ-ai vândut copcîla-ndatî, :/
/: Pe-o parechi di cercei; :/
/: Şî cerceii fac cinci lei, :/
/: Da copchila mii di lei! :/
/: Pe-o parechi di papuci, :/
/: Şî diparti o mai duci! :/
/: Pe-o parechi di sandali, :/
/: Şî o dai diparti tari! :/

1135
– Soacrî micî, ce-ai făcut?
Ţ-ai dat fata împrumut,
Ai crezut cî ai mai mult
Ş-ai pierdut şî ce-ai avut.
Pentru chef şi veselie
Ai dat fata pe vecie.

1136
– Soacră mare ce-ai făcut?
Că copchila ţ-ai vândut!
Pe-o pareche de papuci
Ţi-ai dat fata şi doi junci,
Papucaşii sînt de piele,
Ţ-ai dat fata cu avere,
Papucaşi codiţ de paie,
Ţi-ai dat fata şi cu straie,
Papucaşii fac cinci lei,
Fata face mii de lei!

1137
/: – Soacrî mari înşalatî, :/
/: Pi papuci ţ-ai dat o fatî! :/
/: Şî papucii fac cinci lei, :/
/: Fata faci mii di lei, :/
/: Şî papucii fac cin' suti, :/
/: Fata faci mii mai multi! :/

1138
– Plângi, soacrî, cii suparatî,
Pi papuci ţ-ai dat o fatî,
Da papucii fac cinci lei,
Da tu feîci gî-unĝi-ţ iei?
Da papucii fac cin' suîci,
Da tu feîci n-ai mai mulîci,
Banii nu şîi pi ci-i dai,
Da tu feîci nu mai ai!

1139
– Soacrî mari înşalatî,
Pi papuci ai dat o fatî,
Şî papucii fac cinci lei,

Scanned with OKEN Scanner

Fata-napoi n-o mai iei,
Şî papucii-s di matasî,
Fata nu mai vine-acasî!

1140

/: – Soacrî mari înşalatî, :/
/: Pe-o ciobot-ai dat o fatî, :/
/: Pe-o paré' di ciuboţeli :/
/: Ţ-ai dat fata ş-o averi, :/
/: Pe-o parechi di papuci :/
/: Ţ-ai dat fata şî doi giunci :/

1141

– Soacrî mari, soacrî mari,
Tari eşti înşalătoari!
Ţ-ai dat fata pe-o fuştuţî,
Şî fuştuţa pusî-n cui
Şî fata la treabî nu-i!

1142

– Soacrî nicî, soacrî nicî,
Ai dat fata pi nimicî,
Ai dat fata pi cinci lei
Ş-o părechi di cercei!

1143

/: – Nu ci, soacrî, suparatî, :/
/: Cî ţî-i faci altî fatî, :/
/: Sî-i pui numili Maria, :/
/: S-o ai în locu iştiia! :/

1144

– Nu mai plângi, soacrî hăi,
Ţ-a vini fata-napoi,
Dupa vacî, dupa oi,
Dupa saci cu păpuşoi!

1145

/: – Soacrî mari, sî traieşti, :/
/: Altî copchilî sî creşti, :/
/: Sî-i pui numili Maria, :/
/: S-o ai în locu iştiia! :/

1146

Mulţumesc lui Dumnezeu,
Că te-am văzut la locul tău!

1147

/: Frunzî verdi di zahar, :/
/: – Mulţămesc, cuscrî, di dar! :/
/: Nu fi, cuscrî, suparatî, :/
/: Nu ţ-ai dat fata hargatî, :/
/: Ai dat-o di gospodinî, :/
/: I-om da cheia căsî-n mânî, :/
/: S-a primbla din casî-n şurî :/
/: Ş-a ci gospodinî bunî, :/
/: S-a primbla din şurî-n casî :/
/: Ş-a ci gospodin-aleasî! :/

1148

Soacra mari di la niri,
Cu inima cât o pâni,
Soacra cei di la nireasî,
Cu inima friptî, arsî!

1149

Colo-n vali, la fântânî,
Sî ţân soacrili di mânî,
Una plângi şî suspinî,
C-o scapat floarea din mânî,
Una râdi şî-i voioasî,
Cî ari norî frumoasî!

1150

/: Vai di mini, ci potop, :/
/: Doauî soacri la un loc, :/
/: Una râdi, una plângi, :/
/: Una dă şî alta strângi! :/

1151

Foaie verde siminoc,
Doauî soacri-s la un loc,
Una plângi c-a sî deie,
Una râde c-a sî ieie!

Scanned with OKEN Scanner

1152
Foaie verdi lemn sucit,
Doauî soacri s-o-ntâlnit,
Una râdi c-o luat,
Alta plângi cî o dat,
Huu, iu, iu, iu, iu!

1153
/: Aşa-i mamuța cu feti, :/
/: Nacajeşti pân-li creşti :/
/: Şî altu li foloseşti! :/
/: Da mamuța cu ficiori, :/
/: Ca şî gradina cu flori, :/
/: Împli casa di nurori! :/

1154
– Soacrî nicî, soacrî nicî,
Ai ramas fărî ninicî,
Soacrî nicî sî trăieşti,
Altî copchili sî creşti!

1155
– Nu mai plângi soacrî hăi,
Cî-ți vini fata-napoi,
Dupa vacî, dupa oi,
Dupa saci cu păpuşoi,
Hu, iu, iu, iu, iu, iu, iuu, hu!

1156
Sub cociorbî, sub lopatî,
Leonora-i fărî fatî,
Prin grâdinî-s numa flori,
Palaghioaia-i cu ficiori,
Cu ficiori şî cu nurori
Şî cu mânî di-agiutori!

1157
Foaie verĝi busuioc,
Doauî cuscri la un loc,
Una-i coasî, alta-i brici,
Nu ĉe-apropĉii cî ĉi frigi!

1158
U, iu, iu şî iacî, iacî,
Am ficior şî am ş-o fatî,
Am ficioru di-nsurat
Şî fata di măritat!

1159
Uni-i foc şî lumânari,
Acolu-i soacra cei mari!

1160
– Ia strâgați cu gura tari,
S-audî soacra cei mari,
Sî ni iasî înainĉi
Cu raĉiu şî cu plâcinĉi,
C-un colac mari ĝi grâu
Şî c-o ocî ĝi raĉiu,
Cu paharu lângă ie,
Sî cinsĉim sî noi ĝin ie!

1161
Ĉiui-o-aş cât ĝi tari,
S-audî soacra cei mari,
Sî ni iasî înaiĉi
Cu colaci şî cu plăcinĉi!

1162
Asta-i soacra cei frumoasî,
Tot cu rachiuaş ni-ndeasî!

1163
– Ieş, soacrî cu perina,
Cî-ț aduc pi norî-ta,
Îi frumoasî şî hăzoasî
Şî-i bunî di ținut casî!

1164
– Ieşi, soacră mare, la nuc,
Să vezi ce noră-ți aduc,
Frumuşică şi-mbracată,
Harnicuță şi curată!

Scanned with OKEN Scanner

1165
– Soacrî mari, cii voioasî,
Ţ-ai adus norî frumoasî,
Sî ai agiutori în casî!
Casa nu ţ-a mătura,
Cî nu sî poati pleca,
Şî nici vaca nu ţ-a mulgi,
Cî sa temi c-o împungi!

1166
– Soacrî mari ieş în prag,
Primeşti-ţ nora cu drag,
C-ai o norî ca o floari,
Harnicî şî muncitoari,
Ai o norî ca o zânî,
Ştie naşu ci cununî!

1167
– Ieş afarî, soacrî mari,
Ieş cu pâni şî cu sari
Şî cu vin în pahareli,
Ca sî ni cinstim cu eli!
Soacrî mari, soacrî mari,
Ţ-am adus norî frumoasî,
Nici pre scurtî, nici pre grosî,
Nici înaltî, nici subţire,
Cum îi stă unei copile,
Nici pre mică, nici pre mare,
Drept pi placu dumitale!

1168
– Soacrî mari ieş în prag,
Ţ-aducem norî pi plac,
Nici nu-i micî, nici nu-i mari
Cum îţi placi dumitali;
C-ai bătut cu pumnu-n masî,
Sî-ţ aduc norî frumoasî,
Şî frumoasî şî voinicî,
Nu sî cie-o mâţâţâcă!

1169
– Soacrî mari ieşi la nuc,
Sî vezi ci norî-ţi aduc,
Nici nu-i micî, nici nu-i mari
Cum îţi placi dumitali,
Nici nu-i mari, nici nu-i micî
Cum îi fata mai voinicî!

1170
– Ieş afarî, soacrî mari,
Ieşi afară pânâ-n prag,
Cî-ţi aduc noră pe plac;
Nici nu-i naltă,
Nici nu-i joasă,
Cum îi fata mai frumoasă!

1171
– Ieş afarî, soacrî mari,
Am vinit sî-ţi dau o floari,
Floari albî din grădinî,
Ca sî fii gospodinî.

1172
– Ieş afarî, soacrî mari,
C-am vinit sî-ţi dau o floari,
Floari albî din cununî
Ş-ar sî-ţi cie norî bunî,
Floari albî din grădinî
Ş-ar sî cie gospodinî!

1173
– Soacră mare ieşi în prag,
Ţi-am adus noră pe plac,
Nici nu-i mică,
Nici nu-i mare,
Cum îi fata mai în stare!

1174
/: – Soacrî mari ieş în prag, :/
/: Ţ-am adus ci ţ-o fost drag, :/
/: Ori îţi placi, ori nu-ţi placi, :/
/: Ţ-am adus-o, n-am ci-ţ faci! :/

Scanned with OKEN Scanner

1175
– Ieș socruțî afăruțî
Șî-ț ie nora di mânuțî,
Ț-a plăcé, nu ț-a plăcé,
Ieș afarî șî ț-o ie!

1176
– Ieș, socruțî, afăruțî
Șî-ți ie nora di mânuțî
Șî o bagî în căsuțî,
Ț-a agiuta la trebuțî.

1177
– Ia ieș, soacrî, pân-la nuc,
Sî vezi ci norî ț-aduc,
Harnicî șî lucrătoari,
Cum îți placi dunitali,
Ț-a plăce nu ț-a plăce,
Mâni dimineațî s-a vide!

1178
– Soacrî mari ieș afarî
Cu tablaua ș-un pahar,
Ca sî-ț iei nora din car,
Dacî mult ăi zăbăgi,
Nu mai ai la ci ieși,
Hu, iu, iu, iu, iu, iu, iuuu!

1179
– Soacră mare și socruță,
Ieși afară din căsuță
Și ie-ți nora de mânuță
Și ți-o bagă-n cămăruță
Și dă-i pâine cu café,
Să trăiești bine cu ie,
Și dă-i pâine cu masline
Și-i trăi cu dânsa bine!

1180
– Ieș, socruțî, la căruțî
Șî-ți ie nora di mânuțî,
Ieș, socruțî, pânî-n prag,
Primești-ți nora cu drag,
Ț-a plăce, nu ț-a plăce,
Tot aici a rămâne.

1181
– Bucură-te, soacră mare,
C-ai o noră ca o floare,
Cea mai harnică din sat
La dormit și la mâncat!

1182
– Ieși afarî, soacrî hăi,
Sî vezi ci ț-aducim noi,
Un car încarcat cu țoali
Ș-o mireasî ca o floari!

1183
– Ti văd, soacrî, suparatî,
Cî nu țî-i nora bogatî,
Ti văd, soacrî, mânioasî,
Cî nu țî-i nora frumoasî;
Nu-i frumoasî, cum sî cie,
Îi ca coala di hârtie!

1184
U, iu, iu șî nici nu-mi pasă,
Mi-am luat noră frumoasă,
Nu-i frumoasă cum să fie,
Parcă-i scoasă din cutie!

1185
Cum n-a fi soacra făloasă,
Dacă i-i nora frumoasă,
E frumoasă ca o floare,
Cum nu-i alta pe sub soare!

1186
/: – Soacrî mari, cii faloasî, :/
/: Ț-am adus norî frumoasî, :/
/: Frumoasî șî di avut, :/

Scanned with OKEN Scanner

/: Di la noi de-ici din cut, :/
/: Frumoasî şî di bogat, :/
/: Di la noi de-ici din sat! :/

1187
– Soacră mare fii voioasă,
Ţi-am adus noră frumoasă,
Şi frumoasă şi cu-avere
Şi din bune nemurele!

1188
– Uite, mamă, pe fereastră,
Că-ţi aduc noră frumoasă,
Ieşi, mămucă, până-n prag,
Că-ţi aduc noră cu drag!

1189
– Bucură-te, soacră mare,
Ţi-aduc noră ca o floare,
Dreaptă ca o lumânare!

1190
– Bucură-te, soacră mare,
C-ai o noră ca o floare,
Floricică de pe plai,
Frumuşică noră ai,
Floricică din grădină,
I se şede gospodină!

1191
Frunzî verdi şo cicoari,
– Bucurî-ti, soacrî mari,
Cî ţî-i nora ca şo floari;
Şî nu-i floari din grădinî,
Îi fatî di gospodinî!

1192
– Bucură-te, soacră mare,
Că-ţi aduc în cas-o floare,
N-o aduc să vestejească,
O aduc ca să-nflorească!

1193
Gioacî, soacrî, pi surceli,
Sî-ţi legi nora mărgeli,
Gioacî şî pi ciocălăi,
Ca sî-ţi legi şî cercei.

1194
Ci fudulî-i soacrî-sa,
C-o găteşti nireasa,
Fudulî-i şî nireasa,
C-o găteşti soacrî-sa.
Las' sî cie, nu-i pacat,
C-amândouă au lucrat
Ş-amu fac coraj la sat.

1195
– Bucurî-ti, soacrî mari,
C-ai o norî ca ş-o floari,
Ş-un ficior ca ş-un păun,
Dă-li, Doamni, noroc bunt
Ş-un băiet ca ş-on boboc,
Da-le-ar Dumnezău noroc!

1196
– Bucurî-ti, soacrî mare,
C-ai o noră ca o floare,
Şi-un fecior ca un păun,
Şi-o legat capul de-acum!

1197
– Soacrî mari, cii voioasî,
Cî ai o norî frumoasî,
Mnirili îi cam buzat,
C-o umblat prea mult în sat!

1198
– Ieş afarî, soacrî mari,
Ţ-aduc norî ca o floari,
Nirili-i ca un bujor,
Duşmanii di ciudî mor!

Scanned with OKEN Scanner

1199
– Bucurî-ti, soacrî mari,
Ți-am adus cheptănătoari,
Sî ti leie, sî ti speli,
Tot cu capu di podeli,
Di te-a la, di nu te-a la,
Cu capu di pod te-a da!
Cân ț-a fi mai binișor,
Tot cu capu di ușor,
Și te-a cheptana cu drag
C-o buca' di lemn di fag!

1200
– Bucurî-ti, soacrî mari,
Cî-ți aduc cheptănătoari,
Nu știu, zău, te-a cheptana
Ori di cap te-a scarmana.
Și te-a scarmana ușor,
Tot cu capu di ușor
Și te-a scarmana cu drag
Cu două lemni di fag!

1201
– Soacră mare, soacră mare,
Ți-am adus cheptănătoare,
De ti-i la, de nu ti-i la,
Norî-ta te-a cheptana;
Și pe unde te-a cheptana,
Șapte ani nu te-a mânca!

1202
– Bucură-te, soacră mare,
Ți-ai adus pieptănătoare,
Să te pieptene pe cap
C-o buca' de lemn de fag,
La capăt cu zurgălău,
Când o da, s-aud și eu!

1203
– Ieși afarî, soacrî mari,
Cî-ți aduc cheptănătoari,
Sî ti cheptini cu drag
C-o buca' di lemn di fag;
Și te-a la, te-a cheptana,
Cu capu di gard te-a da!

1204
– Ieș afarî, soacrî mari,
Cî-ț aduc cheptănătoari,
Cu benzânî-ntr-o caldari,
Ca sî-ți facî lăutoari;
Cu ragila te-a cheptana,
Cu capu di gard te-a da!

1205
– Bucură-te, soacră mare,
Că-ți vine cheptănătoare,
De te-i la sau te-i băia,
Cu grebla te-a cheptana!

1206
– Bucurî-ti soacrî mari,
Cî ț-aduc cheptănătoari,
Nu știu, câlți ți i-a toarci,
Ori din cap ți-or mergi floaci,
Nu știu, casa ț-a lichi,
Ori ochii ți i-a beli!

1207
– Ieș afarî, soacrî mari,
Ț-am adus o norî floari,
Nu știu, câlț ț-a scarmana,
Ori di cap te-a cheptana;
C-asta-i nora cei mai micî,
Ai sî stai sub pat di fricî,
Și c-o muchie di fag
Ar sî-ți deie dupa cap!

1208
– Ieși afară, soacră mare,
Că-ți aduc cheptănătoare,
Di te-i la, di nu te-i la,

Scanned with OKEN Scanner

Da nora te-a scarmana,
Tot încet, încetişor,
Tot cu capul de uşor!

1209
Să trăiască soacra mare,
Şi-o luat cheptănătoare,
Ca s-o cheptene pe cap
C-o buca' de lemn de fag,
Şi ca s-o spele pe trup
C-o buca' de lemn de nuc!

1210
– Ieşi afară, soacră mare,
Ţi-am adus cheptănătoare,
De te-o la, de nu te-o la,
Da de cap te-a scărmăna,
Şi te-o da cu unt bătut,
Tot cu capul de pământ!

1211
– Soacrî mari ieş în prag,
Ţ-am adus ci ţ-o fost drag,
Sî ti cheptini cu drag
C-o buca' di lemn di fag,
Sî ti cheptini uşor
Tot cu capu di uşor,
Şi te-a ţine tare bine
Ş-a da câteodată-n tine!

1212
– Bucură-te, soacră mare,
Ţi-am adus o nouă floare,
Dreaptă ca o lumânare,
Ca să-ţi facă lăutoare.
De te-a la, de nu te-a la,
Cu capu de pod te-a da;
Când ţi-o fi mai binişor,
Tot cu capu de uşor,
Di uşor şî di cotruţî,
Ca sî-nveţ sî cii mămuţî-

1213
– Ieşi afară, soacră mare,
Că-ţi vine cheptănătoare,
Să te cheptene pe cap
C-un ciomag mare de fag!

1214
– Ieşi afară, soacră mare,
Că-ţi aduc cheptănătoare,
Să te cheptene pe cap
C-o buca' de lemn de fag
Şi cu una de răchită,
Să nu fii soacr-afurisită!

1215
– Bucură-te, soacră mare,
Că-ţi vine cheptănătoare,
Să te cheptene pe cap
C-o buca' de lemn de fag,
Să te cheptene pe buhă
C-o buca' de lemn de tufă!

1216
– Ieş afarî, soacrî mari,
Ţ-aducem o norî tari,
Sî-ţi agiuti la caldari,
La caldari, la ciubăr,
Sî ti scarmini di păr;
Di la prag şî pân-la şurî
Sî-ţi sarî dinţî din gurî,
Di la prag şî pân-la masî
Capu din grumaz sî iasî!
Sî să-nveţi soacrili,
Cum să ţân nurorili!
Da di păr te-a scarmana,
Prin casî ţ-a mătura,
Blidili ţî le-a spala!

1217
– Bucură-te, soacră mare,
Că-ţi aduc cheptănătoare,

Scanned with OKEN Scanner

Nu știu, câlți ți-a cheptana,
Ori de cap te-a scarmana;
Și te-a cheptana cu drag
C-o buca' de lemn de fag,
Să-ți sară cârpa din cap,
Și te-a cheptana cu dor,
Tot cu capul de ușor!

1218

– Ieș afarî, soacră mari,
Ț-aducem scărmănătoari,
Pi uni ce-a scarmana,
Șăpci ani nu ce-a mânca!
Cân ce-a-ncepe-a ceaptana,
Ginții-n gur-or trimura,
Cân ce-a-ncepe-a giscâlci,
Ginții-n gur-or clempăi!

1219

– Bucurî-ti, soacrî mari,
Cî-ți vini cheptănătoari,
Șî te-a cheptana pi cap
C-o buca' di lemn di fag,
Șî ț-a faci șî frizurî
C-o buca' di lemn din șurî!

1220

– Bucură-te, soacră mare,
Că-ți aduc o lucrătoare,
Nu știu, zău, cum ți-o lucra
Sau de cap te-o scarmana,
Ori ți-a toarci la fuior,
Ori cu capul de ușor!

1221

– Bucurî-ti, soacrî mari,
Cî-ți aduc cheptănătoari,
Nu știu, zău, te-a cheptana,
Ori di cap te-a scarmana!
– Nu-i așa șî nu-i așa,
Minciunî-i din gura ta,
Eu am cheptini di urzâcî
Șî ma cheptân sânguricî!

1222

– Bucură-te, soacră mare,
Că-ți vine cheptănătoare,
Să te cheptene pe cap
C-o buca' de lemn de fag,
Să te cheptene frumos,
Să-ți deie părul pe jos!
– Las' să vie, că nu-mi pasă,
Coada la cociorvă-i groasă!

1223

– Ieș afară, soacră mare,
Că-ți aduc pieptănătoare,
De-o fi bună, de-o fi rea,
Dimineață s-a vedea,
Că te-a pieptăna cu drag,
C-o buca' de lemn de fag,
Și te-a pieptăna ușor,
Tot cu capul de ușor;
Cân te-a scarmana o dată,
N-ai să mai vrei pieptănată!

1224

– Bucură-te, soacră mare,
Că venim cu ajutoare,
Să-ți ajute la ciubăr,
Să te scarmene de păr,
Să-ți ajute la caldare,
Să te scarmene mai tare!

1225

– Ieș, socruți, în pridvor,
Cî ț-am adus agiutor,
Sî-ți agiuti la ciubăr,
Sî ti scarmini di păr,
Sî-ți agiuti la caldari,
Sî ti scarmini mai tari!

Scanned with OKEN Scanner

1226
– Bucurî-ti, soacrî mari,
Cî ţ-ai luat cheptănătoari,
Sî ti speli, sî ti leie,
Cu cociorva-n cap sî-ţi deie,
Sî ti ungî şî cu unt,
Hap di cap şî la pământ!
– Nu ma tem şî nu ma tem,
Ni-o faci ficioru ghem,
Şî ni-o faci ghemuşor
Şî ni-o puni sub chicior!

1227
– Bucurî-ti, soacrî mari,
Ţ-am adus cheptănătoari,
Sî ti cheptini pi cap
Cu doauî lemni di fag,
Nu ştiu, zău, te-a cheptana,
Ori di cap te-a scarmana!
– Nu ma tem şî nu ma tem,
C-o faci băietu ghem!

1228
– Ieşi afară, soacră mare,
Că-ţi aduc cheptănătoare,
Nu ştiu, zău, te-o pieptăna,
Sau de cap te-o scarmana,
Şi te-o scarmana uşor,
Tot cu capul de uşor!
– Nu mă tem şi nu mă tem,
Că mi-o face Gheorghe ghem!

1229
– Soacrî mari ieş în prag,
Ţ-aducem norî pi plac,
Sî-ţ lucrezî pi ogor
Şî în casî de-agiutor,
Sî ĉi scarmini ĝi păr;
Da ĝi păr ĉe-a scarmana,
Pin casî ţ-a mătura,
Bliĝili ţî le-a spala;
Ĝi la prag şî pân-la şurî
Ţ-or sări ĝinţî ĝin gurî,
Ĝi la prag şî pân-la masî,
Capu ĝin grumaz sî iasă!
Sî să-nveţî soacrili
Cum să ţân nurorili!

1230
– Bucurî-te, soacră mare,
Că-ţi aduc o lucrătoare,
Să te-ajute la ciubăr,
Să te scarmene de păr,
Să te-ajute la caldare
Şi să-ţi deie la spinare,
Să te cheptini pi cap
C-o buca' de lemn de fag,
Cu cel mic te-a discâlci,
Cu cel mari te-a dupăci!

1231
– A, ieş soacrî pânî-n prag,
Ţ-am adus norî pi plac,
Nici nu-i mnicî,
Nici nu-i scurtî,
Cum mai bunî sî ti zmulgî!
Sî te-agiuti la ciubăr,
Sî ti scarmine di păr!

1232
– Gioacî, soacrî, nu-i pacat,
Bunî norî ţ-ai luat,
Asta-i nora cei mai micî
Ş-ai sî stai sub pat di fricî.

1233
– Bucură-te, soacră mare,
Ai o noră ca o floare
Şi-un ficior ca un păun,
Te-or scoate de spate-n drum!

1234
– Pune-ţi, mamă, lăutori,
Cî te-or bati celi nurori,

Scanned with OKEN Scanner

Cu capul de cel cuptiori
Şi-nc-o dată de cea vatră!

1235
– Soacrî mari, cii voinicî,
Sî-ți ştie nora di fricî,
Cân ăi bati din chicior,
Sî sî suie pi cuptior,
Cân ăi bati-a doua oarî,
Sî iasî pi uş-afarî!

1236
– Soacrî mari, cii voinicî,
Sî-ți ştie nora di fricî,
La dânsa cân ăi strâga,
Sî tremuri ca varga!

1237
– Soacrî, soacrî, poamî acrî,
Di te-i coaci-on an ş-o varî,
Tot eşti acrî şî amarî,
Di te-i coaci cu lunili,
Tot îni răpui zâlili,
Di te-i coaci cât te-i coaci,
Ca mama nu te-i mai faci!

1238
– Soacrî mari, poamî acrî,
De te-ai coaci, cât te-ai coaci,
Dulce tot nu te-i mai faci,
De te-i coaci-un an ş-o lunî,
Nu eşti ca maica mea bunî!

1239
– Soacrî, soacrî, poamî acrî,
Di te-i coaci cât te-i coaci,
Ca mama tot nu te-i faci,
Di te-i coaci-on an ş-o varî
Tot eşti acrî şî amarî.

1240
– Soacră, soacră, poamă acră,
De te-ai coace-un an, şi-o lună,
Tot eşti acră şi nebună!

1241
– Soacrî, soacrî, poamî acrî,
Di te-ai coaci-un an şi şi-o varî,
Tot eşti acrî şî amarî;
Intri-n casî ca o coasî,
Ieşi afarî ca o parî,
Stai în unghi ca un junghi!

1242
– Soacră, soacră, poamă acră,
Ieşi afară ca o pară,
Intri-n casă ca o coasă
Şi-ți férică nora cea grasă!

1243
Am o soacrî ca o toacî,
Ies-afarî ca o parî,
Intrî-n casî ca o coasî,
Mă mustrî cî nu-s frumoasî;
Da nu vedi,cioara, bini,
Nu-i ficioru ii ca mini!

1244
Cum îi coasa di tăioasî
Şî soacra-i di veninoasî,
Dar şî nora, ca o cruci,
Nici la apî nu sî duci!

1245
Mergi nora la fântânî
Cu cămeşa soacri-n mânî,
Şî ni-o ie di bezărău
Şî ni-o tragi în părău
Ş-o azvârli în halău.
O mai bag-o datî-n baltî
Ş-o azvârli pi poiatî,

Scanned with OKEN Scanner

–Na-ţi-o, soacrî, cî-i spalatî!
Di curatî ci iara
Hârâieu cânii la ea!

1246

/: – Soacrî mari cii fudulî, :/
/: Ţ-o vinit o norî bunî, :/
/: Sî-ţi cie di dânsa nilî, :/
/: Pân-ce-a prindi radacinî, :/
/: Sî-ţi cie di dâns-aminti, :/
/: Pânî radacini a prindi! :/

1247

– Soacrî mari, sî cii bunî,
Sî nu scoţi la norî hulî,
Cîră, bunî, cum a ci,
Cân ăi muri, te-a boci!

1248

– Soacrî mari, sî cii bunî,
Sî nu scoţi la norî hulî,
Cî vă râd vecinili,
Cî-mpărţâţi găinili!

1249

– Soacrî mari cii voioasî,
Ţ-ai adus norî frumoasî,
Casa nu ţ-a mătura,
Cî nu sa poati pleca,
Da nici vaca nu ţ-a mulgi,
Cî sa temi c-o împungi!

1250

Sî traiascî mamuţa,
Sî mai facî de-aiestea,
S-ajungă la cel mai mic,
Sî-i rămâi nora câştig!

1251

– Soacră mare, soacră hăi,
Nu ti gândi la flăcăi,
Gândeşti-ti la barbaţi,
Di cinci zâli nu-s mâncaţi!

1252

– Joacă, joacă, soacră mare,
C-asta-i nunta dumitale,
De-aş fi eu ca dumneata,
Doamne, doamne, ce-aş juca!

1253

– Hu, iu, iu şî bine-mi pare
Că-i voioasă soacra mare,
Nu i-i ciudă nicidecum,
Are-un ginere ca un paun!

1254

Soacra mare, soacra mare,
Mare bucurie are,
Are fată, are ladă,
Are dragoste-n ogradă!

1255

– Doauî nurori ai avut,
Nici una nu ţ-o plăcut,
Da di asta, cî-i mai micî,
Ai sî stai sub pat di fricî!

1256

Busuioc cu douî flori,
Soacrî cu douî nurori,
Una-i floarea macului
Şi-alta-i salba dracului!

1257

Mulţămesc lu Dumnezău,
Cî o fost pi gustu meu,
Cât oi ci ş-oi mai trăi,
Tot pi gustu meu a ci!

1258

– Soacrî mari cii fudulî,
Cî grait-ai fost distulî,

Scanned with OKEN Scanner

Şî di buni şî di răli
Şî de-a tali nemureli!

1259
– Bucură-te, soacră mare,
C-ai o noră ca o floari,
Nu degeaba ai legănat,
Frumoasă nor-ai luat!

1260
Halal de soacra cea mare,
Că, saraca, cinste are,
Nu-i pacat c-a leganat,
Bună cinste-a căpătat!

1261
Saraca, soacra cei mare,
Multî bucurie are,
Las' sî aibă, saraca,
C-o scaldat ş-o leaganat
Ş-o făcut coraj în sat!

1262
Fudulî-i soacra cei mari,
Cî ş-o pus treaba la cali,
Las' sî cie, saraca,
Cî, ş-o cheltuit punga!

1263
Ci fudulî-i soacrî-sa,
Cî-i frumoasî norî-sa!
Şî-i frumoasî şî-i făloasî
Ş-o ţâni cu drag la casî!

1264
Saraca, soacra cei mari,
Multî bucurie ari,
Las' sî aibî, saraca,
C-o mâncat-o şî scârba!

1265
Faţa casî s-o bătem,
Voia soacri s-o făcem,
Faţa casî am bătut,
Voia soacri i-am făcut!

1266
Câti flori îs pi pamânt,
Tăti mărg la giurământ,
Numa floarea soarilui
Şădi-n poarta raiului
Şî giudicî florili,
Ca soacra nurorili!

1267
Am îmblat o lumi-ntreagî,
N-am văzut o cioarî albî,
Nici norî la soacrî dragî,
Iu, iu, iuu!

1268
Bunî-i soacra şî şâratî,
Pân' ti vedi cununatî,
Da dupa ci ti cununî,
Ţ-aratî cât îi di bunî!

1269
Şădi soacra pi cerdac
C-on buchet di liliac
Şî strâgî la sărvitori,
Sî-i aducî doi claponi,
Doi claponi sî-i claponeascî,
Pintru socru sî-i găteascî,
Hu, iu, iu, iu, iu, iu, iuuu, hu!

1270
– Gioacî, soacrî, pi ciurceli,
Sî-ţi legi nora mărgeli,
Gioacî şî pi ciocălăi,
Ca sî-ţi legi şî cercei!

Scanned with OKEN Scanner

1271
Vini soacra ĝi la munĉi,
Încinsî cu brâie mulĉi,
Pi sub brâie tătă-i râie,
Tot râie ĝe-acei maşcatî,
Cari-aşĉeaptî scărĉinatî!

1272
Să trăiască soacra mare,
C-o făcut o adunare
De cuconi şi de cucoane,
Cavaleri şi domnişoare!

• ***La socru***

1273
Tot pe drum şi pe cărare
Până la socrul cel mare,
Să vedem ce casă are?
Are casă cu cerdac
Şi făină înc-un sac!

1274
/: – Ieş afarî, socruli, :/
/: Şî dischidi porţâli, :/
/: Cî sosăsc nevestili, :/
/: Cu druşti şî vatajăi, :/
/: Cum îi obicei la noi! :/

1275
– Ieşi afarî, socruli,
Şî dişchidi porţâli,
Cî îţi vin odoarili!

1276
Sî dai boi câte-o parechi,
Sî ti scarpini la urechi!

1277
– Socru mari, socru mari,
Nu mai ci cu suparari,
C-aşa-i tata cu copii,
Tre' sî lucri pântru ii,
C-aşa-i tata cu ficiori,
Tre' sî sufiri la nurori!

1278
Toporâşti di lopatî,
Socru nic îi fărî fatî,
Toporâşti di topor,
Socru mari-i cu ficior,
Cu ficiori şî cu nurori
Şî cu mânî de-agiutori!

1279
Uni-i foc şî lumânari,
Acolu-i socru ceal mari,
Uni-i lampa la pareti,
Acolu nirili şădi!

1280
M-am suit pe-on vârf di munti
Ş-am ales socru di frunti,
Şî di frunti şî bogat,
Cel mai gospodar din sat!

1281
Liţă foaie de-avrămeasă,
Şade socru-n cap de masă
Ş-aşteaptă noră frumoasă.
Mai frumoasă cum să fie?
Faţa i-i scrisă-n hârtie,
În hârtie pocosită,
Pentru mire pregătită.

1282
Putrigai putrigăios,
Şădi socru mânios,
Putrigai aprindi-ti,
– Socru, dismânii-ti!

Scanned with OKEN Scanner

1283
Socru mari cât un plop
Nu mi-a dat rachiu deloc!

1284
Să trăiască socrul mare,
Să mai fac-o adunare
De boieri şi de cucoane,
De tineri şi de fecioare!

1285
Sî traiascî socru mari,
Sî mai fac-o adunari,
Sî gioaci şî mic şî mari
Şî babili di la oali!

- ***La socri***

1286
Ferice de-aceşti părinț
C-o crescut băieț cuminț,
Nu-i pacat c-o leaganat,
Mândrî cinste-o capatat,
Da şî eu aş legana,
Sî capât o cinste-aşa!

1287
Ferici de-aişti părinți,
C-o crescut copii cuminți,
Şî i-o crescut tari bini,
Di n-o tras nici o ruşâni!

1288
Ferice de-aişti părinți
C-o crescut copii cuminți,
I-o crescut, i-o leganat,
O făcut coraj la sat,
Mari cinsti-o capatat!

1289
Sî trăiasc-acii părinți
Ci-o făcut copii cuminți,
Ş-o făcut ş-o leganat,
Mari cinste-o capatat!

1290
Sî trăiasc-aişti părinț
C-o crescut băieț cuminț,
Sî mai creascî, nu-i pacat
Di crescut şî leaganat,
C-o făcut cinsti la sat.

1291
Să trăiasc-aceşti părinți,
C-au făcut copii cuminți,
Să trăiască să mai crească,
Cinste-n lume să petreacă!

1292
Plânge socruța pe vatră,
Că rămâne fără fată,
Plânge socru pe cuptiori,
Rămâne făr' agiutori!

1293
Cât îi poama di acritî,
Aşa-i soacra di-ndrăcitî,
Cât îi vinu di acrit,
Aşa-i socru îndrăcit!

1294
Frunzuliță de arțari,
– Să trăiți, cumătri mari,
Că sînteți buni gospodari!

1295
Să trăiascî tata socru,
Cî ni-o dat boii şî locu,
Sî trăiascî mama soacrî,
Cî ni-o dat şi boi şî vacî!

Scanned with OKEN Scanner

1296
Gioacî socru şî cu soacra
Gî sî cutremurî vatra!
– Hai, măi babî, sî giucăm,
Cî fata ne-o măritățm,
Ni pari bini c-am dat-o,
Vai ge-aceala ce-o luat-o!

1297
– Hai, măi babă, să giucăm
Şi fata s-o măritățm,
Bodaproste noi c-am dat-o,
Vai de cel care-a luat-o!

- ***La druşte***

1298
Frunză verde micşunele,
Aven druşte frumuşele,
Ca să ne iubim cu ele!

1299
Druştili din sat la noi
Parcî-s bucheti di flori,
Druştili din alti sati
Parcî-s cioati rătizati!

1300
Druştili di la nireasî,
Floricicî din fereastî,
Da acelea di la niri,
Cu ochincili di câni!

1301
Druştili di la nireasî,
Cu ochinci di porc, nirasî,
Cân încep a tropăi,
Eli-ncep a grohăi!

1302
Druştili di lângă mire
N-o mai fost pusî la nime,
Nu-ş' ci dracu le-o mai pus,
Parcî-s nişti pui di urs!

1303
Hu, iu, iu pi sub răchiţ,
C-o mâncat druştili-on mâţ,
Numa coada le-o ramas,
Sî sî şteargî pi la nas!

1304
De-a da Dumnezău ploiță,
Să se facă o băltiță,
Să se scalde druştele,
Că au solzi ca peştele!

1305
Patlagicî cu chiperi,
Şădi druşca-ntr-on ungheri,
Patlagicî chiparatî,
– Ci stai, druşcî, suparatî?

1306
Suparati-s druştili,
C-o gătit găluştili,
Da a vini zâua di mâni,
Altili la foc s-or puni!

1307
Suparâci-s druşcîli,
S-o gâcit găluşcîli,
Da a vini zâua gî mâni
Ş-or mânca la barabuli!

1308
Vai, saracili druşti,
S-o-necat cu găluşti,
Găluştili lunicoasî,
Druştili îs ticăloasî!

Scanned with OKEN Scanner

1309
Saracili druştili,
C-au făcut găluştili,
Le-o făcut c-un linguroi,
Ca sî nu li mâncăm noi!

1310
Sî traiascî druştili,
C-o făcut găluştili,
Sî mânâncii vorniceii,
Sî sî-ngraşî ca purceii!

1311
Să rămâie şi din druşte,
Să mănânce la găluşte,
La găluşte chiparate,
C-au rămas nemăritate;
– Dar vi-ți mărita şi voi,
Când o fi Paştile joi
Şî Crăciunul mai de-apoi!
Nici atunci şi nici atunci,
Când o face plopul nuci
Şi răchita mere dulci,
Când o face plopul mere
Şi răsteul mugurele!

1312
Druşca cu rochița roşî
Cântî noaptea ca cucoşî,
Dimineața ca rățoiu,
Pisti zî ca chițâgoiu,
U, iu, iu, iu, iu, iu, iuu!

1313
Fugi druşca pi strâmturî
C-o galuşcî arsî-n gurî,
Cavalerii dupa ie,
– Las-o, druşcî, cî-i a me!

1314
Fugi druşca cei fudulî
C-o găluşcî arsî-n gurî,
Şi nireasa dupa ie,
– Las-o, druşcî, cî-i a me!

1315
Este-o druşcî mai fudulî,
Bun-ar ci di dus la stânî,
S-o legăm c-on lanț di fier
Şi sî-i dăm sî beie zăr!
– Druşcî, nu ti supara,
C-aşa mergi cântica!

1316
Druşca noastrî cea bătrânî
Bunî-i di căță la stânî,
Leagatî c-on lanțuşor
La troaca cu zărişor!

1317
Druşculița cea bătrână
Am pus-o cățea la stână,
Macar pân-la primăvară,
Să nu ias' oile-afară!

1318
Druştili di la nireasî
S-o fălit cî ştiu a coasî,
Ş-o cusut on an di zâli
În cameşa cei di niri
Şî tot n-o gătit-o bini,
Cî on clin le-o mai ramas
Şî l-or coasî la Ispas!

1319
Druştili di la mireasî
Sî fălesc cî ştiu a coasî;
În cămeşa cei di nire
O cusut un an di zâle,
Unde-o bagat eli acu,
Po' sî-şi bagi mâța capu!

Scanned with OKEN Scanner

1320
Saracili druşcîli,
Cum nu şciu a ciui!
Foaie verği baraboi,
N-am văzut muci ca voi!

1321
Strâgaţ, druşti, cât puteţi
Cî de-acu v-apropieţi,
Blidili sî li ştergeţi,
Oalili sî li lingeţi,
U, iu, iu, iu, iu, iu, iuuu!

1322
– Strâgaţi, druşte, cât puteţi,
Că sarmale o s-aveţi,
Şî sarmale şi plăcinte,
Nu şedeţi ca nişte sfinte!

1323
Nouraş de pe pădure,
– Chiuiţi, femei fudule,
Chiuiţi, c-aveţi putere,
C-aţi mâncat un sac de mere,
Chiuiţi, cî nu muriţi,
Nici pe gură nu plătiţi!

1324
– Domnu stolnic ce-ai păzât?
Băutura s-a gătit!
Dacă nu ai băutură,
Noi nu mai strigăm din gură,
Dacă nu-i rachiu şi vin,
Noi tăti ni-mbolnăvim!

1325
– Strigaţi, druştelor, din gură
Nu staţi ca vacile-n şură!

1326
– Cântaţi, druşte, nu fiţi moi,
C-amuşi dau cu bota-n voi!

• La vătăjei

1327
/: Lung îi drumu şî batut, :/
/: Nu-i batut di car cu boi, :/
/: Niş di ciobanaş cu oi, :/
/: Da-i batut di ochii mei, :/
/: Uitând dupa vornicei, :/
/: Ciia nalţ şî subţârei, :/
/: C-aciia-s draguţî nei! :/

1328
Ii, saracii chemători,
Dupa dânşii ma omor,
Cî-s înalţ şî drăgălaş
Şî di dânşii nu ma las!

1329
Vătăjei din sat străin
De trei zile de când vin,
Şi-a patra, când au ajuns,
Lângă găluşte s-au pus,
Găluşte şî malai cald
Şî îi doare la stomac!

1330
Vătăjeii din alt sat
Nu ştiu bine de-o mâncat,
Nici n-au gurî di strâgat!
Noi le-am pregătit mâncare
Trei fasole-ntr-o caldare
Şi vreo câteva urzici,
Să nu-i mai vedem pe-aici!

1331
Vătăjeii di la mire
N-au mâncat de patru zile,
Când au vinit la mireasă,
Au mâncat tot di pi masă!

Scanned with OKEN Scanner

1332
Vai, saracii vatajăi,
O mâncat la fricați,
O mâncat di s-o-necat,
Ş-o avut noroc di noi,
Cî i-am scos c-un linguroi!

1333
Vai, saracii vătăjei,
S-o-necat cu fricăței,
Fricăței-s făinoşi,
Vătăjeii ticăloşi,
O avut noroc di noi,
C-am îndesat c-un furcoi!

1334
Vai, săracul vătăjel,
S-a-necat c-un frecățel,
Frecățelu-i lunicos,
Vătăjelu-i ticălos!

1335
O, saracii vornicei,
O căzut în frecăți,
Ş-o avat noroc di noi,
Cî i-am scos c-on linguroi!

1336
Cavalerii di onoari
O mâncat carnea din oali
Ş-o lasat ciolanili,
Sî li roadî druştili!

1337
Ia ti uitî colo-n deal,
Vorniceii rod un cal,
Numa coada le-o ramas,
Sî-şi puie musteți la nas!

1338
– Vatajăli, vatajăli,
Ci ti uiți aşa cu jăli?
Batista nu-i cu mărgeli,
Batista-i cu muline,
Cini dă suta, o ie!
Cini-mi dă suta bătutî,
Eu i-oi da basma cusutî,
Cini-mi dă una di cinci,
Eu i-oi da basma de-aici!

1339
Uuu, saracii vătăjăi,
C-o mâncat la pitrinjăi,
O mâncat şî s-o-necat
Şî di asta n-o strâgat,
U, iu, iu, iu, iu, iu, iuuu!

1340
Iii, saracii vornicei,
Cum sapî la pintrijăi
Şî-i duci la mahala
Şî-i dă şăpti la para,
Sî plăteascî batista!

1341
U, saracii vatajăi,
Cum plivesc la pătrunjei,
Pătrunjei buruienoşi,
Vatajăii ticăloşi!

1342
Frunză verde pintrijăl,
M-aş iubi c-un vătăjăl,
Care-a fi mai frumuşăl!
Pintrijălu fără frunză,
Vătăjel fără drăguță,
Băsmăluță pusă-n cui,
Eu să fiu drăguța lui!

1343
Frunzî verdi pintrijăl,
M-aş iubi c-on vornicel,
Pintrijălu-i în pământ,
Vornicelu n-ari gând!

Scanned with OKEN Scanner

1344
Frunzuliță pintrijăl,
M-aș iubi c-on vornicel,
Pintrijălu-i buruienos,
Vornicelu bătrânicios!

1345
Oi, saracii vornicei,
Parcî-s saci cu ciucălăi,
Ciucălăii nibătuți,
Nu pot chiui cî-s muți

1346
Vai, saracii vornicei,
Parcî-s saci cu ciucălăi,
Ciucălăii nibătuți,
Vorniceii parcî-s muți,
Ciucălăi niscuturați,
Vornicei închedicați!

1347
Oi, saracii modoroi,
Cum chisadzî la oloi,
S-oloiedzî verdzâli,
Sî mânânci fetili!

1348
– Strâgaț, vatajăi, ceava,
N-ari-a va mânca ciuma,
Ciuma-i dusî-n papușoi,
N-ari-a va mânca pi voi!

1349
Vai, saracii vătăjei,
Cât îs ei de frumușei,
Nici nu strigă, nici nu tac,
Numa clatină din cap!

1350
Ui, saracii vatajăi,
C-o mâncat la pintrijăi
Și cu unu s-o-necat
Și n-au gurî di strâgat!

1351
– Strâgați vornicei și voi,
C-aveț gurî ca și noi,
Nu stați cu gura cascatî,
Cu limba cât o lopatî!
Vai, saracii vornicei,
Parcî-s saci cu ciucălăi,
Ciucălăii nibătuți,
Vorniceii parcî-s muți!

1352
– Chiuiți, măi vornicei,
Nu vă uitați la fimei,
Chiuiți, cî nu muriți,
Și strâgați, cî nu crapați!

1353
– Chiuiți, măi vătăjei,
Că nu sînteți mititei,
Chiuiți și nu stați muți,
Parca n-ați mai fost la nunți!

1354
Vătăjeii ar striga,
Da li s-o-ncleștat gura,
C-o mâncat zamă cotlită
Și plăcintă nidospită!

1355
Vătăjălu di-nainti
Ar strâga și n-are-on dinti,

Vătăjălu di-napoi
Ar strâga și n-ari doi!

1356
– Vatajăli, nu ci moali,
Cî te-oi duci-n târg pi oali
Și te-oi vindi pi doi lei
Și ni-oi cumpara cercei!

Scanned with OKEN Scanner

1357
– Vătăjele, nu fi moale,
Că te dau în târg pe oale,
Te dau pe oale de lut,
Eu să nu te văd mai mult!

1358
– Vătăjele, nu fi moale,
Că te-oi da în târg pe oale,
De te-oi da, de nu te-oi da,
Tot pe oale te-oi lasa!

1359
Foaie verde de curechi,
Cavaler făr' de urechi,
I-au tăiet urechile
Şi le-au mâncat fetile!

1360
Vorniceii di la miri
Cu opinci di piei di câni,
Cân încep a li-ngurzi,
Cânii-ncep a hârâi,
Hu, iu, iuuu, hu!

1361
Vătăjeii de la mire
Cu opinci de porc de câne,

Vătajei de la mireasă
Cu opinci de porc, nerasă!

1362
– Vornicel cu brâu ĝi lânî,
Bun ai ci căţăl la stânî,
Sî ĉi leg c-on lanţ ĝi cer,
Sî mânânci cu cânii zăr!

1363
Vatajălu ceal înalt
Bun ar ci popre la gard,
Vatajălu ceal isteţ
Bun îi popre la coteţ,
Macar pân-la primavarî,
Sî nu iasî porcii-afarî!

1364
Vătăjălu ceal mai nalt
Îi bun di propea la gard,
Vătăjălu ceal mai mic
S-o-necat în pipirig,
Ş-o avut noroc di noi,
Cî l-am scos c-un măturoi!

1365
Vatajălu ceal fudul
Bun ar ci poprea la drum,
Vatajălu ceal isteţ
Bun ar ci gard la coteţ,
Iuuu, iu, iu, iu!

1366
Vătăjelu cel înalt
E bun prepeleac la gard!

1367
/: Vatajălu ceal isteţ, :/
/: Di portiţî la coteţ! :/

1368
Vatajăii cii frumoşi
Cu geanunchii rapanoşi,
Vatajăii cii isteţ
Cu popreli la coteţ!

1369
/: – Hadeaţ, druşti, tăti-odatî :/
/: Sî catăm o baltî latî, :/
/: Sî sî scaldi vatajăii, :/
/: Cî au rapân ca purceii! :/

1370
Dincolo di Dorohoi
Esti-o apî ş-on pohoi,

Scanned with OKEN Scanner

Sî sî speli vatajăii,,
Cî au rapân ca purceii!

1371
De-ar da Dumnezeu ploiță,
Să se facă o beltiță,
Să se spele vatajăii,
Că au rapăn ca purceii!

1372
– Vatajălu ceal înalt,
Ci ti ţâi aşa bogat,
Cî eu ştiu ci ai în sat:
Ai on capât di ogor,
Sa faci numa mohor,
Ş-ai on capât di pârloagă,
Sa faci numa potroacî!

1373
Vatajălu ceal înalt
E cel mai fudul din sat,
Are-o cloşcă şi trei pui
Şi ciubotele-s în cui!

1374
/: Frundzî verdi pintrijăl, :/
/: Aş giuca c-un vornicel, :/
/: Pintrijăl di pus în borş, :/
/: Vornicel niş de-on folos, :/
/: Pintrijăl di pus în dzamî, :/
/: Vornicelu-i nici de-o samî! :/

1375
Vornicelu-i om dişcept,
O băut raciul tăt,
Şî nu l-o dat nimărui,
L-o băut cu mândra lui!

1376
Nevesti ca babili,
Vornicei ca florlii!

1377
– Vorniceli di la mire,
Ia-ţi băţu şî hai cu mini!
– Vornicel di la mireasî,
Ia-ţi băţu şi du-ti-acasî!

1378
– Vătăjele, vreme grea,
Înjugă boii şi te ia,
Să nu dai într-o belea!

• ***La druşte şi vătăjei***

1379
Foaie verde de hamei,
– Bună sara, druşte hăi,
Ce făceţi, cum mai trăiţi
Şi cu cine vă iubiţi?
Frunză verde foi de tei,
– Mulţămin, măi vătăjăi,
Facem bine şî trăim,
Cu nime nu ne iubim!
– Astea-s druşte de la stână,
Pe la gură cu smântână,
S-a făcut mare căldură
Ş-au făcut spume la gură!
Druştili ar mai strâga,
Dar aşteaptă holerca!
– Druştili ca florile,
Vătăjăi ca botile!
Du-ti, bade, şî te-nsoară,
Că musteaţa-ţi strică faţa,
Bătrâneţile vieaţa,
Gura ţi-i rece ca gheaţa!
Frunză verde micşunele,
– Avem druşte frumuşele,
Ca să ne iubim cu ele!
Foaie verde pintrijăl,
– M-aş iubi c-un vătăjăl,
Cari-ar ci mai frumuşăl;

Scanned with OKEN Scanner

Batistuță pusă-n cui,
Eu să ciu drăguța lui!
– Cum n-a ci lelea frumoasî,
Dacă-i rumineala groasî,
Nu știu cum dracu s-o uns,
Rumineala n-o agiuns,
Nu știu cini i-o dat fieru
De și-a făcut lelea păru!

1380
O, saracii vornicei,
Au mâncat la ciucălăi!
Saracile druștile
Au mâncat găluștile,
Și-au mâncat de s-au-necat
Și n-au curaj de strigat!

1381
Vorniceii di la miri,
Cu ciuboti li stă bini,
Iar acii di la mireasî
Cu ochinci di porc nirasî!

1382
Să trăiască vornicelu,
Ca să umple păhărelu,
Să trăiască vornicița,
Să aducă cu cănița!

1383
Druștili di la mnireasî,
Cu opcînci di porc, nirasî,
Vatajăii di la niri,
Cu opcîncili di câni,
Cân o prins a li-ngurzî,
Cânii-o prins a schiorlăi!

1384
Vai, saracii tilihoi,
Cum sî suie pi gunoi
Și sî uitî dupa noi!

– Noi sîntem ca rujâli,
Voi sînteț ca buhâli,
Noi sîntem rujî rujăti,
Voi sînteț găini muieti!

1385
Nevesti ca florili,
Vatajăi ca babili,
Nevesti, flori înfloriti,
Vatajăi, babi zbârciti!

1386
Druștele, flori înflorite,
Vatajăi, bote pârlite!

1387
Druștele, bomboane dulci,
Vatajăii plini de muci!

1388
– Strâgați,druștilor mai tari,
N-așteptați numa mâncari!
– Strâgați, vornicei, și voi,
C-aveți gurî ca și noi!

1389
– Strâgați, druștilor, mai tari
N-așteptați numa mâncari!
– Strâgați, vornicei, și voi,
C-aveți gurî ca și noi,
Nu stați cu gura cascatî,
Cu limba cât o lopatî!

• ***La bucătărese***

1390
/: – Sî traiț, bucataresî! :/
/: C-ați facut mâncări alesî, :/
/: Și le-ați facut tari buni, :/
/: Noi vom duci vesti-n lumi! :/

Scanned with OKEN Scanner

1391
Saraca bucătăreasî,
O facut mâncari-aleasî,
Ş-o facut nişti tocmagi,
Nici cu patru boi nu-i tragi!

1392
/: Saraca bucatariţî, :/
/: Cu untura pi catrinţî, :/
/: On cata un om frumos, :/
/: Sî-i iei untura gios! :/

1393
Ci-o-ar oala cât di mari,
Găluşca cât fundu oali!

• ***La staroste***

1394
/: Undi ne-am pus noi cuvântu, :/
/: Altu n-o agiuns cu gându, :/
/: Undi ne-am pus noi vorba, :/
/: Altu n-ari ci cata! :/

1395
Tătî vara m-am umbrit,
Prosobelu ni-o vinit,
Dac-aş şti c-a mai vini
Şî la varî m-oi umbri,
Hu, iu, iuuu, hu!

1396
O, saracu starustiu,
Cum îl leagî cu lanţu,
Cî l-o prins sara prin sat,
Când îmbla dupa furat;
Da n-o-mblat cî era talhari,
Ci sî-i facî gospodari!

1397
Sî trăiascî starustea,
Bini-o ştiut a stărusti!
– Doamni, bini-am stărustit,
Mândrî nunt-am mai făcut!
– Câti paie şî gunoaie,
Tăti-n cap la stărustioaie!

• ***La nuntaşi***

1398
/: Frunzî verdi di trifoi, :/
/: Disarî poftim la noi, :/
/: C-avem nuntî şî pripoi, :/
/: Şî avem bucati-alesî :/
/: Pentru neamur'li niresî, :/
/: Şî avem bucati buni :/
/: Sî ni margî vestea-n lumi! :/

1399
Trandafir, floare bătută,
– Poftiţi, gospodari, la nuntî,
Trandafiri şi viorele,
Poftiţi, dac-aveţi plăcere!

1400
Foiliţa baraboi,
– Poftim, gospodari, cu noi,
Gospodari şî gospodini,
Cari ni voiţi di bini!

1401
Frunzuliţa di trifoi,
– Poftim, gospodari, cu noi,
Cari vreţi, cari puteţi,
Cari nu, mai rămâneţi!

1402
– Haidiţ, oamini buni, cu noi,
Cî nu mergim la război,
Cî noi mergim la giucat,
La băut şî la mâncat!

Scanned with OKEN Scanner

1403
Foaie verdi baraboi,
– Hadiț, gospodari, cu noi,
Nu uitați cî-ți cheltui,
Cî şî noi v-om datori!

1404
Drumule, cî lung mai eşti,
Mergi nunta ca-n poveşti,
Nireasa cu nirili
Şî nunu cu neamur'li,
Hu, iu, iu, iu, iu, iu, iuuu, hu!

1405
– Rândunicî, mutî-ți cuibu,
Cî vin nuntaşii cu cârdu,
Rândunicî, mutî-ți casa,
Cî vini nunta cu mireasa!

1406
Bate vântul papura,
Noi pornim cu tabăra,
Tabăra cu floricele
Şi mai toate nemurele!

1407
Bati vântu papura,
Noi plecăm cu tabura,
Tabura muntenilor,
Nunta răchitenilor!

1408
Mult ma mir şî ma mir mult,
Ci-o işât lumea la drum?
O işât sî vadî ce-i,
Nevesti şî vatajăi,
Scripcaraş cu patru struni
Sî poarti gura la lumi,
Patru struni şî arcuş,
Om giuca dar mai amuş!

1409
– Işâți cine şî vecine
Sî videți nunta cum vine,
Cu druşti, cu vatajăi,
C-aşa-i moda pi la noi!

1410
Iesî lumea şî sî uitî,
Parcî n-o mai văzut nuntî,
Asta-i nuntî ca-n povesti,
Nici n-o fost, nici nu mai esti!

1411
Uite ici, la cotitură
– Dă-ne, nună, băutară,
Să-ți putem striga din gură,
Bautură nu ne-i da,
Din gură nu ți-om striga!

1412
Ia aici, la coĉiturî,
Sî strâgăm o strâgăturî,
Strâgătura druşĉilor,
Dragusĉea flăcăilor!

1413
Ia aici, la cotiturî,
Sî strâgăm o strâgăturî,
Ca sî vadî gospodarii,
Cum ni cântî lăutarii!

1414
Uite-aici, la cârniturî,
Sî strâgăm o strâgăturî,
Strâgătura dracului
În crucili drumului!

1415
/: Hai ş-on mergi cân şî cân :/
/: Şî ne-om săruta mărgân, :/
/: Cî acasî n-avem cân; :/

Scanned with OKEN Scanner

/: Zâua n-avem cân di lucru :/
/: Şî noaptea ni plângi pruncu! :/

1416
M-an uitat pi drum în sus,
Neamuri ca a meli nu-s,
Şî frumoasî şî bogati,
Nu li dau pi şăpti sati!

1417
Foaie verdi doauî poami,
Nu pot ĉiui ĝi foami,
Ĝe-aş agiungi pân-la niri,
Sî mânânc şî sî beu bini!

1418
Frunză verde arţăraş,
Bună sara la nuntaşi!
Frunză verde de arţari,
Bună sara la nuni mari,
Vine vremea la grijari!

• ***La lăutari***

1419
– Cântaţi bine, lăutari,
Cî nunta-i di gospodari,
Cântaţi bini nu grişâţi,
Cî-i di gospodari cinstiţi!

1420
– Luaţi sama lăutari,
Cî-i casî di gospodari,
Luaţi sama cum cântaţi,
Cî nimic nu capataţi!

1421
– Zî-i, ţâgani, zî-i, zî-i, zî-i,
Că la varî ţ-oi plăti,
Ţ-oi plăti cântărili
Şî toati strâgărili;
I-auzi ia şî nu ti da,
Nu s-audi muzâca!

1422
– Cântă bine, măi ţâgane,
C-o pierit on cal în vale,
Ţ-oi da carnea s-o mânânci,
A, chelea s-o faci ochinci!

1423
– Cântî, cântî, mai cioroi,
Asta-i nuntî, nu-i gunoi,
Asta-i nuntî di strâgat,
Nu-i plăcintî di mâncat,
Asta-i nuntî s-o strâgăm,
Nu-i plăcintî s-o mâncăm!

1424
– Zî-i, ţâgani, zî-i din strunî,
Cât ni-i ininioara bunî,
Dupa ci ni a-a strâca,
Sî trasneascî-n cobza ta!

1425
– Zâ-i, ţâgani, cu scripca,
Cât ni-i bunî inima,
Dupa ci ni s-a strâca,
Da-o-ar dracu-n scripca ta!

1426
– Zî, badi, din doba ta,
Cât ni-i bunî inima,
Dupa ci s-a supara,
Sî trăsneascî-n doba ta!

1427
– Cântî bini baraoani,
N-aştepta tot borş cu carni,
Borş cu carni di găinî,
Parcî n-ai mâncat de-o lunî!

Scanned with OKEN Scanner

1428
– Cântî, cântî, măi țâgani,
Cî ț-oi da un borș cu carni,
Borș cu carni di berbeci
Șî cu măliguțî răci,
Borș cu carni di cârlan
Șî cu măligî de-un an!

1429
Nu știu, Doamni, ci sî fac,
Ni-o chicat scripcariu drag
Șî n-am pânzî sî-l îmbrac.
Ș-am s-aștern pi vatr-on sac
Ș-an sî-i pui chiva sub cap,
La chicioari ițâli,
Șî-i ie dracu mințâli.

c. Referitoare la căsătorie

1430
Dragostea unde s-adună,
Nici nu plouă, nici nu tună,
Tot soare și vreme bună,
Poți strânge fânul pe lună
Și trăi cu voie bună!

1431
/: Fata cari-alegi mult, :/
Sî măritî dupa slut,
Ficioru cari sî țâni
Ia fata cari rămâni!

1432
Fata care-alegi mult
Să măritî dupa slut,
Băiatul care alegi,
Până la urmă culegi!

1433
Cât îi lumea șî pământu,
Nu ti ie cini ți-i gându,
Ci ti ie cini ți-i partea
Șî-ți mânâncî sanatatea!

1434
Stau fetili suparati,
C-o ramas nimăritati,
Nu plângiți, fetilor hăi,
Cî v-ăți mărita șî voi
Ș-ăți da capu la nevoi
Ș-atunci ăți vide șî voi
Cât di bini iera fatî,
Cât îi di greu măritatî.

1435
Floricică de pe coastă,
Așa-i mintea feti proastă,
Când vine unu și-o cere,
Ea n-ar zice că nu mere!

1436
– Dă-mî, mamî, dupa drag,
Sî-ni cie pi lumi larg,
Nu ma da dupa urât,
Sî-ni cie pi lumi strâmt!

1437
– Dă-mă, mamî, cui ni-i drag,
Cî șî-n groapî ni-a ci larg,
Nu mă da după urât,
Cî șî-n groapî ni-a ci strâmt;
Dă-mă, mamă, după domni,
Sî mă poarcî cu șoșoni,
Cu șoșoni șî cu mănuși,
Sî mă pupi-amuș amuș,
Nu mă da după țaran,
Cî mă-mbracî cu suman
Șî mă pup-o datî-n an!

1438
– Lasî-mă, mamă, să dorm,
Că nu mi-i da după domn,
Ci m-ăi da după un prost

De-oi mânca şi dulce-n post,
N-a mai fi precum o fost!

1439
– Eu ţ-am spus, măicuţă, spus,
Sî-ţi pui măr dulci-n gradinî
Sî ma dai sî-ţi ciu vecinî,
Ţ-ai pus, mamî, pădureţ
Şî m-ai dat sî nu ma vezi;
Ai crezut, mamî, crezut,
Cî-ţi vinem dupa-mprumut,
Da macar dacî vinem,
Înapoi ţî-l aducem,
Îndeasat şî-nvârvurat
Şî mai mult dicât ne-i dat!

1440
Şî iar verdi di susai,
– Catî, maicî, cui ma dai,
Nu ma da dupa bătrân,
Cari pi deasupra-i spân!

1441
– Nu mă da, mamă, pe deal,
Că se face grâul rar
Şî iarba numai podbal,
Dă-mă, măicuţă, pe şes,
Că se face grâul des
Şi iarba numai ovăz!

1442
Foaie verde baraboi,
– Hai Marando înapoi,
Că am car cu şase boi
Şi om trăi amândoi!

1443
– Tu nevastă, eu flăcău,
Ce te ţii de capul meu,
Ca fasolea de harag,
Ca boala de om sărac!

1444
O zâs mama cî m-a da
După Gheorghe, fleandura,
Da nici eu cî nu m-oi duci,
Că ma sudui di cruci!

1445
A zis mama că m-a da
După Costache, fleandura,
Eu am spus că nu m-oi duci,
Că-i bătrân şî îi curg mucii,
Eu m-oi duci dupa Gheorghi,
Că mi-i drag, mânca-l-ar corbii!

1446
Hopa dura, dura,
Se mărită cârna
Şi o ia năsoi,
Face nunta joi,
Să mergem şi noi!

1447
Frunză verde de-alior,
Mi-o zis tata sî mă-nsor,
Însă mama nu mă lasă,
Cî i-aduc pi dracu-n casî!

1448
Cucu cântî, mierla zâci,
Strângi-ţ banii, măi voinici,
Cî banii ţ-or trebui
Pi cân te-i căsători;
Şî ţ-or trebui vrodatî,
Pi cân îi pleca-n armatî!

1449
Câti păsăreli zboarî,
Tăti zâc, badi ti-nsoarî,
Numa biata rândunea,
Nu-ţi lua, badi, belea!
Cu beleaua dintr-o sarî

Scanned with OKEN Scanner

Nu ti discurci într-o varî,
Cu beleaua dintr-o zi
Nu ti discurci cât ăi trăi!

1450

/: Frunzî verdi stramaturî, :/
/: Nu ochi fata-n strănsurî, :/
Du-te-acasî ş-o ocheşti
Şî-i vide-o ci plăteşti,
Di-i vide cî-i grinda plinî,
Ie-o (măi), cî-i gospodinî,
Di-i vide cî-i grinda goală,
Las-o la mă-sa sî moarî!

1451

C-o pernî şî c-on ţolinc
Eu ţ-arăt cî mă mărit,
Şî tu cu averea ta
Stai acasî la mă-ta,
Hu, iu, iu, iu, iu, iu, iuuu, hu!

1452

La fata cu ţoali multi
Nu vin flăcăii di frunti,
Da pe-acei c-on ţolişor
O luat-o bunişor!

1453

Nimi-n lumi nu sî-nşalî
Ca ficioru cân sî-nsoarî,
Puni patru boi la car
Ş-aduci-acasî, amar!

1454

Nimi-n lumi nu sî-nşalî
Ca ficioru cân sî-nsoarî,
Puni patru boi la car
Şî-şi ie capului amar;
Vini joi şî mai de-apoi
Sî duc-amaru-napoi,
Duci-l-ar, da nu-i mai poati,
Cî-i legat pânî la moarti!

1455

Nimi-n lumi nu sî-nşalî
Ca ficiorul cân sî-nsoarî,
Pune patru boi la car
Şi-şi aduce-a lui amar,
Pune alţii la tânjală
Şi-l aduce într-o sară!

1456

Frunzuliţî flori di tei,
Bini-i pânî eşti holtei,
Ti duci sara uni vrei;
Dupa ci te-i însurat,
Ti ţâni leagat di pat!

1457

/: Zâci mama, zâc şî eu, :/
/: Cî-i frumoasî ş-an s-o ieu :/
/: Ş-an sî fac nuntî de-un leu :/
/: Zâci mama şî eu zâc :/
/: Şî cuvântu ii nu-l strâc! :/

1458

Flăcăul, di s-o-nsurat,
Di părinţi s-o-ndipartat,
Zâci ca nevastî-sa,
Parcî l-ar ci crescut ea!

1459

Fata, cât îi fată mare,
Ca primăvara o floare,
Dupa ci ie sî marită,
Îi ca o floare vestejâtă,
Dupa ci îi maritată,
Îi ca o floare brumată!

1460

Fata, cât îi fatî mari,
Mergi dreaptî pi carari,
Da di uni sî maritî,
Mergi strâmbî şî ciucitî,
Parcî-i o ciupercî friptî!

Scanned with OKEN Scanner

1461
Fata, cât îi fatî mari,
Mergi bâțî pi carari,
Da dupa ci sî măritî,
Parcî-i o ciupercî friptî!

1462
Dupa ci te-i măritat
Ai tot grijî di barbat,
Sî nu-ntârzie prin sat,
Sî n-adoarmî nimâncat.

1463
Ai, saracii ficioraş,
Cum gioacî di fudulaş,
Dupa ci s-or însura,
Nu le-a scapa a giuca,
Nici acasî ci cata;
Sui-n pod şî nu-i slaninî,
Vini-n tindî, nu-i farinî,
Intrî-n casî, focu-i stâns,
Ies-afarî, lemni nu-s,
Saraciia strâgî: vai!
Şî nevoia zîci: hai!

1464
Cân eram un holteiaş,
Purtam panî di la Iaş
Şî petealî di la Cluj
Şî giucam acuş, acuş!
Da di cân m-am însurat,
Am dat pana pi malai
Şî peteala pi tărâțî,
La băieț di chisăliți!

1465
Bini-i tânâr şî holcei,
Ci duci noapcea uni vrei,
Rău îi tânâr şî-nsurat,
Ci țâni leagat gi pat!

1466
Rău îi tânâr şî-nsurat,
Nu poți merge ne-ntrebat
De la uşă pân-la pat,
Eşti cu capul tot legat!

1467
Di s-ar lua câți sî țân,
N-ar mai ci frunzî pi spin,
Di s-ar lua câți sînt dragi,
N-ar mai ci frunzî pi fagi!

1468
Di s-ar lua câți sînt dragi,
N-ar mai ci frunzî pi fagi,
Da sî ieu ş-acii urâți
Şî fagii stau înfrunzâți!

1469
Suparat îi omu, Doamne,
Cân să culcî şi nu doarme,
Da-i mai suparat atunci
Cân îşi dă boii pi giunci
Şî fetili dupa slugi,
Îşi dă boii pi giți,
Fetili dupa nişăi!

1470
Amărât îi omu, Doamni,
Când să culcî şî nu doarmi,
Da-i mai amărât atunci
Când îşi dă boii pi giunci
Şî fetili dupa slugi;
Îşi dă boii pi giuncani,
Fetili dupa golani!

1471
– Bati-l, Doamni, şî-l trăsneşti
Cin' sî-nsoarî pintru zăstri!

1472
Haideți, fete, la căline,
Că la joc nu vă ia nime,
Sînteți multe ca iarba
Şî bătrâne ca mama,
Nici mama nu-i chiar bătrână,
Că tot are-un dinte-n gură.

1473
Foaie verde borş cu pâine,
La Moțca-s fete bătrâne,
La Boureni tinerele,
Fug băieții după ele.

1474
Fetele de-aici din sat,
Bune sînt de măritat;
Mărita-s-ar nu se-ndură,
C-au rămas c-un dinte-n gură,
Ca la iapa mea cea sură.

1475
Mărita-m-aş mărita,
N-are cine mă lua,
Cî-s bătrână ca mama
Şi-a trecut duminica.

1476
Dânga, dânga lângă vatră,
C-am rămas nemăritată;
Mă uitai într-o fântână,
Mă văzui fată bătrână.

1477
La răchita rătezată
Şade-o babă supărată
Cu fata nemăritată.
Ar mărita-o, nu se-ndură,
Că mai are-un dinte-n gură.
Îi tânără ca mama;
Când mănâncă, molfăieşte,
Când bea apă, te stropeşte.

1478
I-auzi, mamă, câinii bat,
Peţitorii intră-n sat,
Fă, mamă, plăcinte moi,
Ca să vină şi la noi.
Dă-le, mamă, băutură,
Ca să nu mă cate-n gură,
Că un an de va mai trece
Sînt de patruzeci şi zece.

1479
Pi pârău cu tăciuni,
Fac fetili rugăciuni,
Vinirea şî niercurea,
Să să poatî mărita.
Cini dracu le-a lua,
Cî-s bătrâne ca mama
Şi sînt multi ca iarba.

1480
La vatra cu trei tăciuni,
Fac fetele rugăciuni,
Vinerea şi sâmbăta,
Să se poată mărita,
Că-s bătrâne ca mama.

1481
Mă rugai lui Dumnezău,
Să trimit-un nătărău,
Da să fie cum să fie,
Numa s-aibă pălărie
Şi să meargă vestea-n sat,
Că şi eu m-am măritat.

1482
De-aş agiunge până-n Post,
Să pun zăstrea unde-o fost,
Că-n Câşlegi am pus-o ghine
Şî n-o întrebat-o nime.

Scanned with OKEN Scanner

1483
Au trecut Câşlegile
Şi-au rămas bătrânele.
Mă duc, mamă, să mă-nec,
Unde-o fi balta mai lată,
C-am rămas nemăritată,
Unde-o fi pârâul lat,
C-am rămas neînsurat.

1484
Astăzi e Lăsat de sec,
Mă duc, mamă, să mă-nec,
Unde-o fi balta mai lată,
C-am rămas nemăritată,
Unde-o fi balta mai lină,
C-am rămas fată bătrână.

1485
Azi, mamă, e Lăsat de sec,
Mă duc, mamă, să mă-nec
Unde-a fi balta mai lată
Ca să-ncapă zestrea toată.

1486
Astâz îi Lăsat di săc,
Mă duc, mamă, sî mă-nec.
Mă uitai într-o găleatî,
Mă văzui fatî buzatî,
Mă uitai într-o fântânî
Mă văzui fatî bătrânî.

1487
Măritî-ti, horholină,
C-ai ramas fatî bătrânî,
Câtî vremi ai fetit,
Tăt cuptioru l-ai rujdit.

1488
Mărită-te, harhalină,
Nu şâde fatî bătrână,
Că şi dracu s-o-nsurat
Şi tu nu te-i măritat.

1489
Fata care e bătrână,
S-o ducem în deal la stână,
S-o legăm cu lanţ de fier
Să mănânce cu câinii zăr.

1490
Mărită-te, huhulină,
Nu şedea fată bătrână,
Că te-om da cătea la stână,
Te-om lega cu lanţ de fier
Şi-i mânca cu cânii zăr.

1491
Fata care-nbătrâneşte
Pune-i paie şi-o pârleşte,
Că nimeni n-o mai iubeşte.

1492
Mă-nsurai sî-mi ieu muieri,
Luai mama mamei meli,
Când o văd la foc şăzând,
Parcî văd ursu jucând,
Când o văd în capu şurii,
Parcî văd mama pădurii!
Eu pun mâna pe-o săcuri,
S-o lovesc în ceriu gurii,
Cân o vad în capu gol,
Fug vitili din ocol
Şî viţăii mai nu mor,
Cî gândesc cî-i ciuma lor!

1493
Astă vară mă-nsurai,
Tinerică îmi luai,
De-o sută cinzăci de ai!
Nu putea mânca mălai,
Da mânâncă mămăligă
Ş-o păzăsc sî nu să frigă!

Scanned with OKEN Scanner

1494
– Bati-ma, Doamni, cu bâta,
Nu ma bati cu urâta,
Bati-ma, Doamni, cu paru,
Nu ma bati cu amaru,
Bati-ma, Doamni, sî mor
În brațâli cui mni-i dor!

1495
Di urâtu proascî meli
N-am sî ma mai las di răli,
Câci răli pi pământ,
Tăci le-oi lua gi rând!

1496
Trecui valea satului
La fata bogatului,
Cî bogatu-ni dă averi,
Sî-i ieu fata lui muieri;
Boii-s buni, vacili-ni plac,
Da cu hâda ci sî fac?
Pintru-oleac' di loc di casî
Nu ieu fata cei ramasî,
Pintru-oleac' di loc di șurî
Nu ieu fata știrbî-n gurî!

1497
Dicât dupa motohoi
Șî cu țarcu plin cu oi,
Mai ghini badea-bădiții
Șî-n ocol sî zgheri-o mâții.

1498
Dicât cu on om bătrân,
Mai bini cu capu-n fân,
Cî di fân te-i scutura,
Da di moș n-ăi mai scăpa.

1499
Ui, saracii boi cornuți
Cum însoarî niști sluți,
Vai, sarace sutili,
Cum măritî slutili!

1500
Saracili sutili,
Cum măritî slutili,
M-am pornit și eu la sutî
Și luai și eu o slutî!

1501
Cini dracu ni-o zâs nii
Sî ieu fatî cu moșâi?
Cî moșâia-i dupa deal,
Iar urâta-i în ogheal!

1502
Pentr-un pic de lo' de șură
Luai fata strâmbă-n gură,
Pentr-un pic de loc de casă
Lăsai fata cea frumoasă!

1503
– Hai, tătuță, de mă culcă,
Cî la noapti mă mănâncă,
Ast' noapte nu m-o mâncat,
C-am stat cu barda sub cap!

1504
Doamni, nu lasa pedeapsă,
La barbat nevastă proastă,
Doamne, nu lasa osândă,
La barbat nevastă hâdă,
Cî urâtu n-are leac,
Gicât scândura gi brad,
Urîtu n-ari sfârșânță
Dicât cu doi coți di pânză!

1505
Doamne, nu mai da osândă,
Om frumos, fimeie hâdă,
Cel frumos la frumos trage,
Da doi hâzi ci s-or mai face?

Scanned with OKEN Scanner

1506
Doamni, nu lasa napastî,
La barbat fimeie proastî,
La fimeie barbat rău,
Că-i pacat di Dumnezău!

1507
Nevasta cari-i frumoasî
Nu-i pacat s-o ţâi la casî,
Nevasta cari-i urâtî
Nu-i pacat s-o legi de-o plutî
Sî-i dai drumu sî sî ducî,
Sî sî ducî la Galaţi
Şî pi apî-n sus s-o caţi!

1508
Femeia care-i urâtă,
Mai bine s-o dai la râpă,
Pune-i funia la gât
Şi du-o sâmbăta la târg!

1509
Barbatu cari-i urât,
Leagî-i on curmei di gât
Şî du-l vinirea la târg;
Di ti-ntreabî ciniva,
Dă-l cu tătî inima,
Di ţ-a da un pol sau doi,
Sî nu-l aduci înapoi,
C-acasî dacî-l aduci,
Numa di dânsu ti-ncurci!

1510
Dacî ţî-i omu urât,
Leagî-i un curmei di gât
Şî du-l în târg di vândut;
Di ţ-a da un leu sau opt,
Sî-l dai cu odgon cu tot!

1511
/: Ş-am sî mărg vinirea-n târg, :/
/: Cu barbatu, ca sî-l vând, :/
/: Ş-am sî strâg în gura mari, :/
/: Hai la barbaţi di vânzari! :/

1512
– Hai, mândruţo, să fim dragi,
C-amândoi sîntem saraci,
Ş-om trăi cu buze moi
Ca şi cei cu patru boi!

1513
Eu averi n-am avut,
Da m-o luat cin' ni-o plăcut,
N-am averi, da ni-oi faci,
Cî m-o luat cini-mi placi!

1514
– Ĝi m-ăi ţâni, baĝe, bini,
Îi faci casî cu mini,
Ĝi m-ăi ţâni, baĝi, rău,
Ĝealu şî codru i-a neu!
Ĝi m-ăi baĉi c-un răzlog,
Drăguţu ni-i dupa stog,
Ĝi m-ai baĉi c-o nuie,
Drăguţu ni-i ici-cole!

1515
Cini taie lemni-n dos?
Bărbăţălu, om frumos!
El li taie, el li cară
La soţie la camară!

1516
Frunzî verdi di cafe,
Cân am fost la mama me,
Nici on vânt nu ma baté,
Florili-n cap îm ardé,
Vântu rochia-m baté,
Grija o purta mama me;
Da di cân m-am măritat,
Capu gândurili-l bat,
Tăti trebî sî li fac
Şî câti n-am, sî li cat!

Scanned with OKEN Scanner

1517
Cân eram la mama fatî,
Avem stajarel la poartî,
Într-însu cân ma suiem,
Tătă lumea o videm;
Da ĝi cân m-am maritat,
Stajarelu s-o uscat!

1518
Cân eram la mama me,
Eram pui şî rândunć
Şî copĉila cui ma vre;
Da amu, la mama lui,
Nu-s nici pasîri, nici pui,
Nici copĉila nimărui!

1519
/: Cân eram la mama me, :/
/: Eram pui di rândune, :/
/: Di cân îs la mama lui, :/
/: Nu-s nici pasîri, nici pui, :/
/: Nici draguța nimarui! :/

1520
Când eram la mama fatî,
Mâncam turtî coaptî-n vatrî,
Coaptî-n vatrî, în cenuşî,
Şî la fați eram rujî!
Da ĝi când m-am măritat,
Mănânc numa cozonac,
Şî la fați, parcî zac!

1521
Foaie verde ceapă roată,
Când eram la mama fată,
Ştiam rochia cum se poartă
Şi colanul cum sa-ncinge
Şi bădița cum se strânge!

1522
Când eram la mama fatî,
Purtam fustî cordelatî,
Da di cân îs la barbat,
N-am niş fustî di purtat!

1523
– Cântați, feti, şî horiț,
Pânî sînteț la părinț,
Dupa ci vi-ț mărita,
Di giucat nu-ț mai giuca,
Di cântat nici atâta,
În casî di soacrî-ta,
În tindî di socru-tu,
Afar' di barbatî-tu!

1524
Tot în şanț, pi lângî drum,
Uni-ai văzut barbat bun?
Barbatu, pânî ĉi ie,
Cu mulĉi ĉi amagé,
Pi urmî ĉi ciomaĝé!
Şî cu bota şî cu paru,
Şî ĉi-nvați cu amaru!

1525
– Maritați-va, copĉili,
Maritatî-i tari bini!
Eu, ĝi cân m-am măritat,
Tot aşă m-o diznierdat,
Cu bomboani şî cercei,
Cu cruci şî cu dumnezăi,
Cu zahar şî cu bomboani,
Cu vanĝelii şî icoani!
Cî barbatu, cât îi ĝi bun,
Tot ț-apucî câĉi-un pumn!

1526
– Măritați-va, copĉili,
Maritați-va, cî-i bini,
Cî şî eu m-am măritat.
Nici un pumn n-am capatat,
Nu ni-i fricî ĝi barbat,
Eu îi pun baneaca-n cap!
Nu ni-i fricî cî m-a baĉi,

Scanned with OKEN Scanner

Eu îi pun baneaca-n spaĉi
Şî-l trimit dupa bucaĉi!

1527

– Ieş, mândruţî, di sub pat,
M-am giurat cî nu ti bat,
Am pus varga pi gunoi
Şî te-oi bati mai de-apoi!

1528

Doamni, bini-i măritatî,
Nu ti bati niciodatî;
Di la uşî pân-la sobî
Ni-o făcut schinarea dobî,
Di la uşî pân-la pat
Tot o cruci ş-on dupac,
Chiar ş-asarî ni-o dat doauî,
De-an crezut c-afarî ploauî!

1529

– Nevastă, nevastă eşti,
Cu barbatul cum trăieşti?
– Ia, trăiesc şî eu cum pot,
Că şi-ast' noapti am mas în pod,
Ia, trăiesc şî eu ca dracu,
Că şi-aseară mi-o spart capu
C-un budăi de lapte acru!

1530

Săracu bărbatu meu,
Toată lumea o zâs că-i rău,
Numa eu am zâs că-i bun,
Că mi-a umplut capul de pumni
De trei ori pe săptămână,
Să mă facă gospodină!

1531

Săracu bărbatul meu,
Toţi oaminii zic că-i rău,
Dar de când m-am măritat,
Nici o palmă nu mi-o dat,
Numai capul mi l-o spart!

1532

Nu asară, alaltă sară
M-o bătut barbatul iară,
M-o bătut, m-o omorât,
Ca să mă las de iubit!

1533

Doamne, ghini-i măritată,
Nu pot merge ne-ntrebată,
C-o dată n-am întrebat,
Două palme-am capatat,
Ş-aşa o fost de uşoară
Ca şi chiatra de la moară!

1534

Bărbăţălu neu ceal bun
Ş-asarî ni-o dat on pumn,
Nu ştiu-i ghioagî ori îi pumn,
Cî din spati-ni iesî fum!
Di la uşî pân-la pat
Patruzăci an numarat,
Di la uşî pân-la sobî
Ni-o făcut schinarea dobî!

1535

Frunzî verdi măr domnesc,
Am barbat dumnezăiesc,
Nu ma bati cât trăiesc;
Num-asarî ni-o dat doauî,
De-an crezut c-afarî ploauî,
Num-asarî ni-o dat trei,
De-an crezut cî văd scântei!

1536

Foaie verdi lemn domnesc,
Am barbat dumnazaiesc,
Nu ma bati cât traiesc;
Da şî când ma prindi-a bati,
Dracu-i drac şî nu ma scoati!

Scanned with OKEN Scanner

1537
Frunzuliță măr domnesc,
Am barbat dumnezăiesc,
Nu mă bati cât trăiesc;
Da şî cân mă-ncepi-a bati,
Nimi nu ma poati scoati,
Numa sâcreata di moarti!

1538
/: Eu di cân m-am maritat, :/
/: Nici on pumn n-am capatat. :/
/: Nici o palmî, nici on pumn, :/
/: Da din spati-ni iesî fum! :/

1539
Eu di cân m-am măritat,
Nici un pumn n-am capatat,
Nici o palmî, nici un pumn,
Da din spati-mi iesî fum!
Bărbățelu meu cel drag
Ş-asară m-o luat de cap,
Bărbățelu meu cel bun
Ş-asară mi-o dat un pumn!

1540
– Moşule, bătrân mai eşti,
Da cu baba cum trăieşti?
– Trăiesc bini, trăiesc rău,
Şî-i mai trag câte-on ceatlău!

1541
/: Frunzî verdi trii maslini, :/
/: În ias' sarî tar' ni-i bini, :/
/: Nu ştiu mâni cum ne-a ci, :/
/: Da şî mâni ni-a ci bini, :/
/: Cî-i bădița meu cu mini! :/
Badea neu îi bunişor
Şî mă țâni ghinişor,
/: Eu nu torc, nici nu pun pândzî :/
/: Numa stau şî cânt în frundzî, :/
Eu nu torc, niş nu ghilesc,
Da numa ma fudulesc:
/: Şî pun oglinda-n fereastî, :/
/: Ma uit dacî-n stă neavastî, :/
Nevastî ni s-o şadzut,
Da barbatu m-o batut!
Cî barbatu ma țâni ghini,
Dă şî-n mâțî, dă şî-n mini,
Pi mâțî o scap-afarî,
Pi mini m-apucî iarî;
Nici aiasta nu-i aşa,
N-ari gura ci cânta!

1542
Cât oi ci pi lumi giu,
Eu di fricî nu mai ştiu,
Di frica barbatului
Stau în dosu hornului;
Nici aiasta nu-i aşa,
Numa gura me cei rea,
Nici aiasta nu-i pi cali,
Numa gura me cei mari!

1543
Iac-aşe sî țâni casa,
Nu cu paru sî-i rupchi coasta!

1544
Foaie verĝi flori mărunĉi,
– Nu-mi da, mamî, straie mulĉi,
Cî barbatu cân m-a baĉi,
Nu le-oi puĉé duci-n spaĉi!

1545
Câĉi flori sînt pi pământ
Tăĉi mărg la giurământ,
Numa floarea soarilui
Şăĝi-n poarta raiului
Şî giuĝicî florile
Ca soacra nurorile!

1546
Am umblat o lume-ntreagă
N-am văzut o cioară albă

Scanned with OKEN Scanner

Şi noră la soacră dragă;
Am văzut cioară sinită,
Noră la soacră urâtă,
Am văzut un vultur sur,
Ginere la socru bun!

1547
Cioara-n par îi mohorâtî,
Nora la soacrî-i urâtî,
Cioara-n par îi pestricioarî,
Nora la soacrî-i o boalî!

1548
Zâci lumea cî-s o rea,
Cî ma cert cu soacrî-mea,
Soacrî-mea-i fimeie rea,
Be vinu cu strachina
Şî nora cu lingura!

1549
Când îi soacra mânioasî,
Te mai bagî pi sub masî,
Când îi socru bosumflat,
Te mai bagă pe sub pat!

1550
Trandafir cu douî flori,
Mama-i cu douî nurori,
Una-i roza macului,
Una-i arma dracului!

1551
/: Iesî nora la fântânî :/
/: Cu cameşa soacri-n mânî :/
/: Ş-o izgheşti de-o rachitî, :/
/: Na-ţi-o, soacrî, cî-i ghilitî /:
/: Ş-o izgheşti-o dată-n baltî :/
/: Na-ţi-o, soacrî, cî-i spalatî!

1552
Mergi nora la fântânî
Cu cămeşa soacri-n mânî,
Şî ni-o ie di bezărău
Şî ni-o tragi pin părău
Ş-o trânteşti-o datî-n baltî,
– Na-ţi-o, mamî, cî-i spalatî!
Şî ni-o-ntindi pe-o nuie,
Sî batî cânii la ie!

1553
Stau fetili suparati,
C-o ramas nimăritati,
– Nu plângeţi, fetilor hăi,
Cî v-ăţ mărita şî voi
Ş-ăţi da capu la nevoi;
Ş-atunci ăţi vide şî voi
Ci ghini era odatî,
Când eraţi la mama fatî!

1554
Stau fetili suparati,
C-au rămas nimăritati;
– Da lasaţi, fetilor hăi,
Cî v-ăţ mărita şî voi,
C-aşa mă plângem şî eu
Ş-am dat ghinili pi rău;
Măritatu-i casî gre,
Nu mai poţi scapa di ie!

1555
Ardî-l focu măritat,
Cî tari l-am aşteptat
Şî dimult m-am săturat;
Cî di cân m-am măritat,
N-am nici fuştî di purtat!

1556
Cununia nu-i ticnealî,
Cî barbatu-i foc şî parî,
Tăţi barbaţi-s ca barbaţii,
Şî al tău a ci ca alţii!
Cununia nu-i noroc,
Cî barbatu-i bici di foc,
Cununia nu-i aşa,

Scanned with OKEN Scanner

Ca sî faci cu ie ce-i vra,
Sî dai cu picioru-n ea!

1557
Măritatu nu-i o parî,
Sî o guşti şî s-o zvîrli iarî,
Măritatu-i giug di fier,
Tragi într-însu pânî cheri,
Măritatu-i giug de-aramî,
Tragi într-însu fărî samî!

1558
Ni-o vinit barbatu bat
Şî i-an pus chiva sub cap,
La chicioari iţâli,
Furi-i dracii minţâli!

1559
S-o dus omul la paduri,
Ducî-sî sî nu mai vie;
Vie boii şî proţapul,
Şî barbatul rupî-şi capul!

1560
Când văd că barbatul vine,
Parc-o dat c-un cer în mine,
Când am văzut cî-i la poartî,
Am căzut pe sală moartî!

1561
Foaie verĝi măr rotat,
Tânără m-am măritat,
Dar drăguţ nu ne-am catat;
Ĝe-o fost hâd, ĝe-o fost frumos,
Mulţămesc cî-i sănătos!

1562
– I-auzi, lele, popa toacă,
Ieşi afară şi te roagă,
Să moară barbatul tău,
Să rămâi, să te iau eu!

1563
Femeia care-i frumoasă
N-o lăsa singură-n casă,
Vine altul şi ţi-o fură,
Tu rămâi cu limba-n gură!

1564
Nevasta cari iubeşti,
Spalî noaptea şî cârpeşti,
Şî zîua sî primeneşti
Şî tot la iubit gândeşti;
Da nevasta cari-i urâtî
Şădi tot posomorâtî,
Straili pi ie nu-i vin,
Oglinda-i pune venin,
Noaptea zaci di lungoari
Şî zâua doarmi-n picioari!

1565
Dragu ni-i sî merg la nuntî,
Sî-i fac la barbat în ciudî,
Sî ma pup cu cini-mi placi,
C-acasî n-ari ci-mi faci!

1566
Sî traiascî omu neu,
Cî ma duci uni vreu,
Uni vreu şî uni-ni placi,
Cî ruşâni nu i-oi faci;
Şî la nuntî şî la gioc,
C-aşa am avut eu noroc!

1567
Traiascî barbatu neu,
Cî ma duci uni vreu,
Uni vreu şî uni-am vrut,
Ruşâni nu i-am făcut,
Uni vreu şî uni-mi placi
Şî duşmanii n-au ci-ni faci!

Scanned with OKEN Scanner

1568
Traiascî barbatu neu,
Ma lasî uni vreu eu,
Şî la nuntî şî la hram,
Doamni, bun barbat mai am!

1569
Barbatu ma ţâni bini,
Ma-mbracî cu haini buni,
Cî ari pi cin' li puni
Şî cu cini mergi-n lumi!
El sî-mbracî cu suman
Şî mă pup-o datî-n an,
Mie mi-o făcut sandale,
C-atâta femeie are!

1570
Saracu barbatu meu,
Cân mă veĝi cî mni-i rău,
Fugi fuga la părău
Şî-ni aduci apî răci
Şî-ni puni la cap şî-ni treci;
Da cum nu şti' el, saracu,
Cî lecuieşti pi dracu!

1571
Lelița care iubeşte,
Spală noaptea şî cârpeşte,
De la horă nu lipsăşte;
Vini-acasî rău beteagî,
Ia cârpa şî-şi leagî capu,
Sî n-o priceapî barbatu;
Da barbatu dracului
Ia răsteul giugului,
Spargi capu dracului!

1572
Saracu barbatu neu,
El munceşti şî tot gemi
Şî pi mini el ma temi,
Dracu boroanî sî-l facî,
Di ci sî temi, nu scapî!

1573
– Măi barbati, uni-i meri,
Cii barbat, nu ci muieri,
Cî şî eu uni ma duc
Is muieri nu butuc!

1574
/: Omu neu di mini-o strâns, :/
/: Eu nu mai putem di râs, :/
/: O-ncuiet ş-o pus lacatî, :/
/: Eu bautî şî mâncatî, :/
/: Sarutatî câte-odatî! :/

1575
Nici aceea nu-i fimeie
Ci nu poartî la brâu cheie,
Sî încuie, sî discuie,
La barbat sî nu-i mai spuie!

1576
Nici aceea nu-i fimeie,
Ci nu poartî la brâu cheie,
Sî discuie şî sî beie
Şî pi alt barbat sî-l ieie!

1577
Nici aceea nu-i fumeie,
Ci nu poartă la brâu ĉeie,
Sî ĝiscuie şî sî ĝeie,
Pi barbat dracu sî-l ieie!

1578
/: M-o facut mama cu dalta :/
/: Şî din una şî din alta, :/
/: Ştiu şî rându câmpului :/
/: Şî gându barbatului! :/

Scanned with OKEN Scanner

d. Referitoare la petrecere

1579
– Hai, băieți, cu muzica,
Sî-ncepem veselia,
Veselia îi făcută,
Hai, băieți, cu toți la nuntă!

1580
I-auzi, i-auzi ci răsunî,
Numa chef şî voie bunî,
Lasî, lasî sî răsuni,
Tătî lumea sî s-aduni
Sî sî mire orşâcari
Cî aici îi nuntî mari.
Aşa nuntî di boieri
N-o mai fost pi nicăieri,
Nici n-o fost, nici n-o mai ci
Cât pi lumi oi trăi.

1581
Tătă vara n-am lucrat
Tot aşa am aşteptat,
Nici la varî n-om lucra,
Tot aşa om aştepta;
Tot cu nunta şî cu giocu,
Cî aşa ni-o fost norocu!

1582
Tătî vara n-am lucrat,
Cântici am învățat,
C-am ştiut cî nunți or ci,
Cântici or trebui,
Am ştiut cî iarna vini,
Cânticili-or prindi bini!

1583
Toată vara n-am lucrat,
Tot de-aiestea am aşteptat,
Nici la vară n-oi lucra,
Tot de-aieste-oi aştepta!

1584
Astă vară n-am lucrat,
Tot de-aieste-am aşteptat
Şî din frunză am cântat,
Pe părăie şî pi lunci
Ş-am dat mândri buză dulci!

1585
Tătî vara n-am lucrat,
Veselie-am aşteptat,
Niş la varî n-oi lucra,
Vesălie-oi aştepta!

1586
– Nu mă strângi, badi-aşa,
Cî mă vedi soacrî-mea,
Soacrî-mea şî barbatu
Şî m-or bati cu rându!

1587
Şî de-aiasta ni-o fost dor,
Sî pitrec şî sî nu mor,
Şî di asta ni-o fost drag,
Sî pitrec şî sî nu zac;
Nici la varî n-oi lucra,
Tot de-aieste-oi aştepta!

1588
Hu, iu, iu şî bini-mi pari,
Cî cumnata-i soacrî mari,
Da mai bini ni-a păre,
Cân oi ci şî eu ca ie!

1589
Zâcî lumea cât a zâci,
Dragustea sî nu ni-o strâci,
Zâcî lumea câte-i place,
Dragustea s-o lese-n pace,
Zică lumea cât a vrea,
Dragustea-i în mâna mea,
Nimi n-o poati lua!

Scanned with OKEN Scanner

1590
/: Nie de-aiasta ni-o fost dor, :/
/: Sî pitrec ş-apui sî mor! :/
/: Beu holercî roşâoarî :/
/: Cu neamur'li grămăgioarî, :/
/: Beu holercî de cei bunî :/
/: Cu neamur'li di-mpreunî! :/

1591
Frunză verde busuioc,
Ni-o venit vremea sî joc
Cu tăt neamu la un loc!

1592
Frunză verde de-on harbuz,
Neamuri ca a noastri nu-s,
Şî fuduli şî bogati,
Nu găsăşti în şăpti sati!

1593
Aşa o zâs cineva,
Cî sămânța noastrî-i rea,
Da sămânța noastrî-i bunî,
La o treabî, tăți s-adunî
Hu, iu, iu, iu, iu, iu, iuuu, hu!

1594
– Hai sî facim voie bunî,
Pânî sîntem împreunî,
Sî cântăm, sî chiuim
Şî nunta s-o-nveselim!

1595
Ali meli nemureli
Parcî-i cârd di rânduneli!

1596
Toată lume-aşa zicea,
Că sîntem familie rea
Şi cumnată n-om avea!

1597
Mulțumesc lu mândru soari,
Cî mă țâni pi chicioari,
Mulțumesc lu Duhu Sfânt,
Cî mă țâni pi pământ,
Mulțumesc lu Dumnezău,
C-am agiuns la neamu neu!

1598
Tot pe loc, pe loc, pe loc,
Să facem un iarmaroc,
Iarmarocul nu prea mare,
După câte neamuri are!

1599
Foicică busuioc,
Hai cu toții la un loc,
Să facem un iarmaroc;
Iarmarocul nu prea mare,
Numai câte neamuri are!

1600
Batî-l crucea pi Adam,
C-o stârnit atâta neam,
Cân îni trebu-atuncea n-am,
Iuuu, iu, iu, iu!

1601
Nu sîncem aşa gi mulcî,
Da sîncem tăcî gi frunci,
Nu sîncem aşa gi gesî,
Da sîncem tăcî alesî!

1602
M-o făcut mama pi vatrî,
De-aceea-s aşa giucatî
Şî di mulți flăcăi catatî;
M-o făcut în lobodă
Di mi-i gura slobodă,
M-o făcut sub pădureț,

Scanned with OKEN Scanner

Ca sî-mi steie păru creț,
Șî ciu dragă la băieți!

1603
Frunzuliți mararaș,
La nuntî sî faci coraj,
Ș-oi faci cum oi puté,
La nuntî nu m-oi muie!

1604
Nu cata cî ai nacaz,
La nuntî sî faci coraj,
Șî coraj șî voie bună
Cu tătă lumea-mpreună!

1605
Sî dea Dumnezău noroc
Sî mai bem un poloboc
Tot cu tățî la un loc.

1606
Sî ciu cât di suparatî,
Eu la nuntî uit de-odatî,
Sî ciu cât di amărâtî,
Eu la nuntî nu-s scârbitî!

1607
Drag ni-o fost omu balan,
Îl cunosc di pi suman,
Cî-i sumanu cernelit,
Ș-o fost meștir la iubit,
Hu, iu, iu, iu, iu, iu, iuuu, hu!

1608
Cini nu-i ĝi vesălie,
La nuntî sî nu mai vie,
Sĉeie-acasî, facî focu,
Sî sî gioaci cu motocu!

1609
Cini nu-i di veselie
La ospăț să nu mai vie,
Ducî-sî la săhăstrie!
Cî ospățu-i corajos,
Pentru omu ceal frumos,
Nu-i di omul mânios!

1610
Cini umblî cu mânie,
La nuntă să nu mai vie,
Cine umblă cu moțoc,
Să nu mai vie deloc,
La nuntî sî faci coraj,
Ciuda la uși s-o lași!

1611
Frunzî verdi ș-o cucutî,
Greu mi-i di fimeia mutî,
Cari sî duci la nuntî,
Nici nu giocî, nici nu cântî,
Numa ședi și mânâncî,
Nici nu cântî, nici nu gioacî
Numa ședi și sî-ndoapî!

1612
Mă duceam și eu la nuntî,
Nevasta mi-i tare mută,
Nici nu cântă, nici nu joacă,
Numa ședi și să-ndoapă;
Mă-ntorc înapoi acasă,
Să cat alta mai isteață!

1613
Saracu barbartu neu,
Tătî lume-o zâs cî-i rău,
Numa eu am zâs cî-i bun,
Cî cosăști la Crăciun
Ș-adunî la Bobotezî
Șî faci căpchiț pi gheațî,
Iuuu, iu, iu, iu!

Scanned with OKEN Scanner

1614
Moşu cu barba căruntă
L-o adus dracu la nuntă,
Nici nu joacă, nici nu cântă,
Numa şade şi mănâncă!

1615
Ia să joc, că azi îi masă
Şi de mâine mi se lasă
Ia să joc, că azi îi nuntă
Şi de mâine mi se ciuntă!

1616
Să jucăm şi astă nuntă,
Că de-acolo ni se ciuntă,
Să jucăm şi-această clacă,
Că de-acolo ni se gată!

1617
Vai, saraca prispî latî,
Di când aşteaptî giucatî,
Şî părețî înfloriți
Tot aşteaptî chiuiți,
Chiuiți şi razamați
Şî di lumi lăudați!

1618
/: Oi, saraca prispî lungî, :/
/: Di mult mai aşteaptî nuntî, :/
/: Oi, saracu pragu-nalt, :/
/: Di mult aşteaptî giucat, :/
/: Tocma noauî ni-o chicat! :/

1619
Să trăiască vecina,
Să mai facă de-aiestea,
Po' să facă cât de multe,
Că mi-s dragi, nu mi-s urâte,
Po' să facă-n tătă luna,
Că eu vin întotdeauna!

1620
– Ia mai be, mai be, mai be,
Că ştiu bine că-ți plăce,
Sus de mână, sus de cot
Şi be păhăruțul tot!

1621
– N-am venit de băutură,
Am venit de voie bună,
N-am venit ca să mă-mbăt,
Am venit ca să vă văd!

1622
Hu, iu, iu, la nunta me
Doauî cioari cârâie,
Una neagrî, una surî,
Una cu stecla la gurî!

1623
Vai de mine, bine mi-i,
Nu ştiu mâine cum ni-a fi,
Dar şi mâine ni-a fi bine
Cu muzica lângă mine
Şi cu şâpul de rachiu
Şi cu mâna pe sub brâu,
Şi cu şâpul de coniac
Şi cu mâna după cap,
Că mie aşa mi-e drag!

1624
U, iu, iu şi bine-mi pare
C-am ajuns cumnată mare,
Şi mai bine mi-ar părea,
Dac-ar fi şi nunt-a mea!

1625
Când eram la mama fată,
Nu mergeam la nuntî niciodată,
Dar de când m-am măritat,
La toate nunțile-am umblat
Şi la toate am cântat
Şi pahare-am închinat!

Scanned with OKEN Scanner

1626
Trăiascî barbatu neu,
Cî mă duci undi vreu,
Şî la treabî şî la nuntî,
Doamni, cî ghini m-ascultî!

1627
Trăiască barbatu meu,
Mă lasă unde vreau eu,
Şi la nuntă şi la bal,
Doamne, bun barbat mai am!

1628
Sî trăiascî cel cu nunta,
C-amu gioacî tătî sluta!

1629
Sî trăiasc-a cui îi nunta,
C-amu giocî tătă sluta,
Sî trăiasc-a cui îi giocu,
C-amu giocî tăt potlogu!

1630
Să trăiasc-a cui e claca,
C-amu joacă toată fata,
Să trăiasc-a cui e nunta,
C-amu joacă toată smulta!

1631
Asta-i nuntî, nu-i minciunî,
Ş-an sî gioc o săptămânî,
Asta-i nuntî, nu-i bucluc,
Ş-an sî gioc sî ma usuc,
Hu, iu, iu, iu, iu, iu, iuuu, hu!

1632
Busuioc di la icoani,
Asta-i nuntî di cucoani,
Busuioc di la cuieri,
Asta-i nuntî di boieri;
Şî boieri-s cu opinci,
Cucoanili-s cu ciupici,
Hu, iu, iu, iu, iu, iu, iuuu, hu!

1633
Asta-i nuntă de strigat,
Nu-i plăcintă de mâncat,
Asta-i nuntă s-o strâgăm,
Nu-i plăcintă s-o mâncăm!

1634
Asta-i nuntî, nu-i bucluc,
Eu de-aicea nu ma duc
Pânî n-oi rupi-un papuc,
Cizmaraşu ni-i drăguț
Şî ni-a puni-un petecuț,
Hu, iu, iu, iu, iu!

1635
Frunză verde de curechi,
Asta-i nuntă, nu-i privechi,
Asta-i nuntă de jucat,
Nu-i plăcintă de mâncat!

1636
Foaie verdi di curechi,
Asta-i nuntî, nu privechi,
La privechi îi di bocit,
La nuntî di chiuit!

1637
– Hai cu tâci sî strâgăm,
Voie bunî sî facém,
Cî la mort îi di bocit,
La nuntî-i di ciuit!

1638
Nu cata a cui îi gura,
C-aşa mergi strigătura,
Tot de-a roată şi de-a dura,
Tot de-a dura, roatî, roatî,
Pânî ci nunta sî gatî!

Scanned with OKEN Scanner

1639
Ia mai zî ceava din gurî,
Nu tăcé ca bou-n şurî,
Cî şî bou taci, taci,
Şî pi urmî-ncepi-a ragi!

1640
– Mai strâgaţi, fimei, ceava,
N-aveţi gurî digeaba,
Asta-i nuntî di strâgat,
Nu-i plăcintî di mâncat!

1641
Asta-i nuntî, nu-i bucluc,
Uni-i Lica, s-o hurduc?
S-o hurduc o datî bini,
Ca sî-i ţâie-on an di zâli!

1642
Asta-i nuntî sî strâgăm,
Nu-i plăcintî s-o mâncăm,
Asta-i nuntî, nu-i gunoi,
– Strâgaţi bini, măi flăcăi!

1643
Busuioc dupa ungheri,
Asta-i nuntî di boieri,
Busuioc dupa icoani,
Asta-i nuntî di cucoani,
Nu pot chiui di foami!

1644
Ĉiui-o-aş, ĉiui,
Nu şĉiu cini ni-a plăĉi,
Bărbăţălu, ĝe-a trăi,
El ni-a da vo doauî-trii
Şî cu-acelea şĉiu c-oi ci!

1645
Foiliţa doauî poami,
Nu mai pot striga di foami,
Da sî vez, cân oi mânca,
Cât de-a boali oi strâga!

1646
– Chiuiţi, c-aveţi putere,
C-aţi mâncat un sac di pere,
Chiuiţi, nu citi butuci,
C-aţi mâncat un sac di nuci!

1647
Gura me di ci-i făcutî?
Ca sî chiuie la nuntî!
Ni-o făcut mama gura,
Sî răsuni uliţa!

1648
Cini la nuntă nu strigă,
N-are-n traistă mămăligă,
Are numa pâni-uscatî,
Cî ţâni gura cascatî!

1649
Frunzî verdi floriceli,
Gura me holercî ceri,
Gura me di ci-i făcutî?
Ca sî chiui la nuntî,
Sî beie holercî multî!

1650
– Chiuiţi, c-aşa-i la nuntî,
Nu şedeţi cu gura mută,
Chiuiţi, c-aşa-i frumos,
Nu şedeţi cu capu-n gios!

1651
Urâtî-i lumea făcută,
Care nu cântă la nuntă,
Numai tot bea şi mănâncă,
Stă-ntr-un cot pălit de brâncă!

Scanned with OKEN Scanner

1652
Di ț-ar îmbla fusu-n mână
Cum îți îmblă limba-n gură,
Ai fi mândra mândrelor,
Fruntea gospodinelor!

1653
Sî trăiascî măicuța,
Cî mi-o făcut gurița
Şî îmblă ca melița;
Zâci răli, zâci buni
Şî trăiesc pi draga lumi,
Şî lichesc şî muruiesc,
Gospodinî mă numesc.

1654
Sî trăiascî măicuța,
Cî mi-o făcut gurița
Şî îmblă ca melița;
Şî melița sî mai strâcî,
Gura ştie sî li zâcî!

1655
Urâtă-i fimeia mută,
Ci nu chiuie la nuntă,
Nici nu strâgă, nici nu giocă,
Numa şădi şî sî-ndoapă,
Mergi-acasî mânioasî,
Cî n-o fost nunta frumoasî!

1656
Aşa zâcé cineva
Cî nu fac nici o para,
Ştie bunu Dumnezău
Câte parale fac eu
Şî la bine şî la rău!

1657
M-o trimăs omu ge-acasî,
Sî ciu calmî şî retrasî
Şî sî strâg încet şî bini,
S-aibî cinsti dupa mini;
Dupa ci m-am îmbatat,
Dracu şcie ce-an strâgat!

1658
Ni-o spus barbatu de-acasî,
Sî ciu tari serioasî,
Dupa ci m-am îmbatat,
Ci ni-o spus, tăt an uitat,
Iuuu, iu, iu, iu!

1659
Videți sânguri ce-an pățât,
Noi rachiul l-an gătit,
Dacî nu-i rachiu şî vin,
Noi tăti ni-mbolnăvim,
Dacî n-avea bauturî,
Noi nu mai strâgăm din gurî!

1660
Cini umblî cu mânie,
La nuntă sî nu mai vie,
Cini umblî cu moțoc,
Sî nu mai vie diloc!

1661
Hu, iu, iu, cât oi ci giu,
Dac-oi muri, mort sî ciu,
Sî punî pământ pi mini,
Şî nu ma mai vedi nimi!

1662
Douî lemni, douî doagi,
– Ia mai dă garafa-ncoaci,
Douî lemni ş-on cuțât,
Din garafî s-o gătit!

1663
Oi, saraca băuturî,
Cum o bei, cum strâgi din gurî,
Oi, saracu rachiuaş,
Cum îl bei, cum faci coraj!

Scanned with OKEN Scanner

1664
Altî ceea n-ai ci zâci,
Nici la moarî n-ai ci duci,
Nici n-ai dus, nici n-ai luat,
Nici acasî n-ai lasat!

1665
Cât îi moşu di bătrân,
Tot aşteaptî măr din sân,
Cât îl baba di bătrânî,
Tot aşteaptî voie bunî
Di trii ori pi săptămânî!

1666
Aşa zâci cineava,
Cî nu fac nici o para,
Ştie bunul Dumnezău
Câti parali fac eu!

1667
Fimeia cari-i fudulî
Poartî la poali ţâdulî,
Cini vre ca s-o iubeascî,
Sî sî pleci s-o ceteascî,
Iuuu, iu, iu, iu!

1668
Di cân beu la rachiuaş,
Parc-an mai prins la coraj,
Di cân beu la ginişor,
Parcî pot mai ghinişor!

1669
Douî lemni, douî doagi,
– Ia mai dă sticluţa-ncoaci,
Douî lemni ş-on cuţât,
Din sticluţî s-o gătit!

1670
– Ia mai zî, bădiţă, zî,
Cî la varî ţ-oi cosî,
Ţ-oi cosî iarba pi roauî
Şî s-a rupi coasa-n doauî,
Undi-a fi iarba mai deasî
Şî fetiţa mai frumoasî,
Uni iarba-i di cosât
Şî fetiţa di iubit!

1671
Vai di mini, bini ni-i,
Nu ştiu mâni cum ni-a ci,
Da ni-a ci şî mâni bini
Cu bădiţa lângî mini!

1672
Mulţumesc lui Dumnezău,
C-am făcut pi gustu meu,
C-am făcut cum am putut
Ş-am luat ci ni-o plăcut;
N-am luat un lucru rău,
Sî-l pui punti la părău,
Ce-am luat un lucru bun,
Sî-l sărut mergân pi drum,
Hu, iu, iu, iu, iu, iu, iuuu, hu!

1673
Da eu nu-s batî, batulean,
Da-s mai mult câni viclean,
Eu nu-s batî, da ma fac,
Sî-ncerc cirea la barbat!

1674
Tot pe-aici, pe-aici, pe-aici,
Bun îi borşul de chitici,
Şi chiticii mărunţei
Şi finuţii frumuşei!

1675
Vai di mini ci şârag,
Ii pacat cî n-ari steag,
L-o avut, da l-o vândut,
Ii, cu banii ce-o făcut?
I-o băut cu mândrili
Pi la tăti crâşmili!

Scanned with OKEN Scanner

1676
Vai di mini ci şârag,
Îi pacat cî n-ari steag,
O avut, da l-o vândut,
Şî l-o dat pe-on leu bătut,
Şî cu leul ce-o făcut?
L-o băut cu mândrili
Pin tăti crâşmuțâli!

1677
Nu-i di ginî cârşmariu,
Da-i di ginî steclariu,
C-o făcut stecla pre mari
Şî m-am îmbatat pre tari!

1678
O zâs tata şî mama
Sî lăs jocu şî mândra,
Eu jocu nu l-oi lasa,
Pi mândruța tot aşa,
Cu jocu ma-nveselesc,
Cu mândruța ma iubesc!

1679
Badea nant cât on stejari,
Mândra pân-la brăcinari,
Da ni-i dragî mititicî,
Cî sî suie pi opincî
Şî sărutî fărî fricî,
Hu, iu, iu, hu, iu, iu!

1680
U, iu, iu ş-aşa mă cheamă,
Iepuraşu-i bun de zamă,
Iepuroaica de friptură,
Lelea de pupat în gură!

1681
– Măi bădiții Grigoraş,
Ia mai zi-i din fluieraş,
Că ți-oi coase-un guleraş,
Azi ți-oi coasî,
Mâni ți-oi coasî,
Poimâni ți-l trimet acasî!

1682
/: Tot ma mustrî barbatu, :/
/: Cî eu cânt la tât satu, :/
/: Da eu nu-i cânt satului, :/
/: Eu îi cânt barbatului; :/
/: Zâua-i cânt sî-ni facî treabî :/
/: Noaptea-i cânt ca sî-i ciu dragî! :/

1683
– Ia mai zi, mai zi, mai zi,
Sî mai treacî, din cea zi,
Sî vie duminica,
Sî ma-ntâlnesc cu mândra,
Sî-i mai spun câti ceava!

1684
Doamni, rău m-am îmbatat,
C-an văzut racîu-n gard
Şî paharu-a triilea sat!

1685
Lelița cu fuştî roşî
Cântî noaptea ca cucoşî,
Dimineața ca rățoiu,
Pişti zî ca chițâgoiu!

1686
Fata cu rochița roşă
Cântă noaptea ca cucoşii,
Dimineața ca rățoiul,
Peste zi ca pupăzoiul!

1687
Saracu, barbatu mneu,
Cân mă veĝi cî ni-i rău,
Fugi fuga la părău
Şî-ni aduci apî răci
Şî-ni puni la cap şî-ni treci

Scanned with OKEN Scanner

1688
La cari barbatu-i moali,
Pi fimeie tăt o doari,
Şî stomagu şi ficatu,
Pânî ci găsăşti altu,
Iuuu, iu, iu, iu!

1689
Cin' nu joacî horile,
Batî-l sărbătorile,
Cî pi mine nu m-or bate,
Cî horesc horile toate,
Li horesc pânî la moarte!
Asta horî-mi placi mult,
Ca s-o joc şî s-o ascult,
Asta horî-mi placi mie
Dintr-a me copilărie!

1690
Cini m-o facut pi mini,
I-o placut rachiu bini,
Şi cini m-o botizat,
O baut nimăsurat!

1691
Ş-aşă zâc oaminii-n sat,
C-a sî ciu talpî la iad!
Da di ci focu sî ciu?
Cî n-am omorât ĝi giu,
Nici n-am mâncat ĝi furat,
Nici n-am iubit însurat,
Ĝi holcêi nu ni-i pacat!

1692
Foaie verĝi garofiţî,
Faci-m-aş călugăriţî,
Da calugăriia-i neagrî,
Curva di lumi ni-i dragî!

1693
Dragî ni-o mai fost lumea,
Ca ursului pădurea,
Nici amu nu ni-i urâtî,
Da-s cu multi-nvaluitî!

1694
– Nu ti uita, leli, lung,
Cî n-am coarni sî ti-mpung,
Nici paharu nu ţî-l beu,
Nici barbatu nu ţî-l ieu,
Cî eu am barbatu neu!

1695
Largî-i lumea, eu nu-ncap,
Dar nimica nu li fac,
Nici paharu nu li-l beu,
Nici mândruţa nu li-o ieu;
Eu îni beu paharu neu
Şî iubesc pi cini vreu!

1696
Vai, saracu zâcalaş,
I sa cadi-un griţaraş,
I-a zâce mai binişor,
I sa cadi-un puişor!

1697
/: Di cântat am tot cântat, :/
/: Şâpuşoru n-am giucat, :/
/: Haida, hai sî mai cântăm, :/
/: Şâpuşoru sî-l giucăm; :/
/: Drag ni-i şâpuşoru plin, :/
/: Badea tânâr, nu batrân, :/
/: Drag ni-i şâpuşoru ras, :/
/: Badea tânâr, nu ramas; :/
/: Şâpuşor cu floriceli, :/
/: Cum te-ar be buzâli meli, :/
/: Celi moi şi subţâreli :/
/: Ca trii rânduri di podeli! :/
/: Şâpuşor nu trimura, :/
/: Eu te-oi be, nu te-oi mânca! :/

Scanned with OKEN Scanner

1698
– Măi barbati, măi urgie,
Nu purta la cap hârtie,
Cî hârtia vântu-o ie,
Fimeia faci ci vre,
Iu, iu, iuuu!

1699
– Taci din gurî, ciumahaie,
Că la noapte dormi în paie!

1700
– Da nici asta nu-i crezutî,
Numa gura ta rânjâtî!
– Nu cata a cui îi gura,
C-aşa mergi strâgătura,
Şî de-a roata şî de-a dura!

1701
/: Plângeț ochi şî lacramați, :/
/: Cî voi sînteți vinovați, :/
/: Plângi inimî şî susĉinî, :/
/: Cî la tăti eşti di ginî! :/

1702
/: Di chef şî di bauturî :/
/: Inima me nu-i satulî. :/
/: Di scârbî şî voie re :/
/: Satulî-i inima me; :/
/: Voie bunî, orişicând, :/
/: Scârba ma puni-n pamânt, :/
/: Voie bunî câteodatî, :/
/: Scârba-i di mini leagatî! :/

1703
De-aş trăi eu tot aşa,
Ca frunza m-aş legana,
Ca frunza alunului
Pi marginea drumului

1704
Pahăruțu-i cât on cui,
Cân îl pui la gură, nu-i,
Păhăruț cu floricele,
Când îl bei cu nemurele!

1705
Păhăruț, nu tremura,
Eu te-oi be, nu te-oi mânca,
Păhărutul cât on cui,
Când îl pui la gură, nu-i!

1706
Păhărelu cât on pui,
Când îl pui la gură, nu-i,
Ian clăteşte-l cât mai este
Şi hurducă-l să se ducă,
În fundul paharului
Dulceața zaharului!

1707
Câti păhăruțî beu,
Atâtea ciomegi ieu,
Ciomăgeli-ndesâțăli,
Păhăruțî murunțăli!

1708
U, iu, iu ş-aş bea rachiu
Şi-aş mânca pită de grâu
De la lelea de sub brâu!

1709
Bea, bea, bea, sărace gât,
Ca mâine te faci pământ,
Bea, bea, bea, săracă gură,
Că mâine te faci țărână!

1710
Foaie verde cimbrişor,
Mie de-asta mi-o fost dor,
Să petrec ş-apoi să mor,

Scanned with OKEN Scanner

Mie de-asta mi-o fost drag,
Să petrec ş-apoi să zac!

1711

Aoleu, m-am îmbatat,
Undi-i nevasta s-o bat!
O catai cu lumânarea
Şi-i găsii numai schinarea!

1712

Vai di mini, tare-i cald,
N-am o baltă să mă scald,
Este una sub un nuc,
N-am cu cini să mă duc!

1713

Di nimica nu ma tem,
Numa di cuţât di lemn!

1714

Eu di nimeni nu mă tem,
Numai de-o buca' de lemn,
Nici de-aceea nu mă tem,
C-o pnn gios ş-o fac ciurceli
Şi mă încălzăsc cu ele!

1715

Pi vârfu căciulei mele
Şade dracu şi-o muiere
Şi mă-nvaţă să fac rele!

1716

Iese moşul din răgoz,
Cheptănat tare frumos,
Şi băbuţa prin grădină
Nechează ca o tritină!
Când zărea câte-un haldan,
Îi părea cî-i băitan!

1717

Aicea, la cotiturî,
Sî strâgăm o strâgăturî,
Ca sî vadî gospodarii,
Cum ni cântî lăutarii!

1718

Mândru-i locu pe-aicea,
Duci-m-oi şî l-oi lasa,
L-oi lasa urâtului,
Ca iarba pământului;
Cât oi trăi pe pământ,
Am să şuier ş-am să cânt,
Ş-am să beu ş-am să mănânc!

1719

Di cân beu şî nu ma-mbăt,
S-o făcut vinu oţăt
Şî rachiul lapti dulci,
Di la nuntî nu m-aş duci!

1720

Di cân tot gioc la ospăţ,
Ni-am făcut din furcî băţ
Şî din caier spălătoari,
Sî spăl mâţa pi chicioari!

1721

Bini-ar mai ci măritatî,
Di n-ar ci iţî şî spatî,
Spata şî vatalili
Îni mânâncî zâlili,
Iuuu, iu, iu, iu!

1722

Sus paharu, pânî-n grindî
Cî mai esti-o buti-n tindî
Sus paharu, pânî-n pod
Cî mai esti-un poloboc!

Scanned with OKEN Scanner

1723
– Chiuiți, strâgați din gurî,
Sî făcém coraj la nunî,
Chiuiți a dracului
Sî-i făcém şî socrului!

1724
– Ia mai zi-i ceva din gură,
Daca ți-i inima bună,
Dacî ți-i inima re,
Nu ni-o strâca şî pe-a me,
Cî distul îi ruptî ie!

1725
Lumea dzâci cî-s urât,
Da eu dzâc cî nu-s frumos,
Da la vorb-am fost drăcos
Ş-an iubit ca ceal frumos!

1726
/: Da eu nu-s aşa frumoasî, :/
/: Da-s vesâlî şî voioasî, :/
/: La icoani nu-s di pus, :/
/: Da niş tari hâdî nu-s! :/

1727
M-o facut mama giucând
Şî tatuța şuirând,
Şî de-aiasta eu va cânt!

1728
Nu-s frumoasî la obraz,
Da fac omului nacaz,
Nu-s frumoasî la dinturî,
Da tari-s bunî di gurî!
Cini-audi gura me,
Lasî vinu şî nu-l be
Şî vini la gura me!

1729
– Digeaba mai lehăiți,
Dacî nu li potriviți,
Digeaba băteți ca cânii,
Dacî nu li spuneți ghini!

1730
– Chiuiți cu gurili,
– Sî suni pădurili,
Chiuți cu gura toată,
Sî suni pădurea roată!

1731
– Ia strâgați cu gura toatî,
Răsuni pădurea roatî,
Ia strâgați cu gurili,
Răsuni pădurili;
Chiuiți cî nu plătiți
Şî strâgați, cî nu crapați!

1732
– Ia strâgați cu gurili,
Nu tăceți ca ciumili,
Ciuma-i dusî la Bacău,
N-ari-aț purta capu tău!

1733
– Ia mai zi-i ceava din gură,
Nu tăcé ca vaca-n şură,
Vaca taci cî-i legatî,
Tu-ai ramas gurî cascatî!

1734
– Da nici asta n-a mai ci,
Da ți-i drag a şăgui
În satu cu oaminii,
Da nici asta nu-i aşa,
Numa gura ta îi rea!

1735
– Ia mai zi ceva din gură,
Dacă ți-i inima bună,
Dacă ți-i inima re,
Nu ni-o strâca şî pe-a me,

Scanned with OKEN Scanner

Distul îi strâcată ie
Din copilăria me!

1736
– Leagî-ți gura cu beteaua,
Nu mai bati ca cațaua,
Cațaua bati cî-i căță,
Da tu bați cî eşti o ră!

1737
– Nu ți-i ciudî c-am vorbit,
Țî-i ciudî c-am potrivit,
Nu ți-i ciudî c-am strâgat,
Țî-i ciudî cî-i adivarat!

1738
Dar nici asta nu-i aşa,
Numa gura mea cea rea
S-o-nvațat sî cânti-aşa!

1739
Nici aiasta n-a mai ci,
Da ți-i drag a şugui
În satu cu oaminii!

1740
– Nici aiasta nu-i aşa,
Numai gura ta cea rea,
Că degeaba lehăieşti,
Dacă nu le potriveşti!
– De-aş mai trage câte-am tras,
Eu cu asta nu mă las!

1741
– Da nici asta nu-i lovitî,
Numa gura ta-i urâtî!
– Nu ti uita a cui îi gura,
C-aşa mergi strâgătura,
Şî de-a roata şî de-a dura!

1742
De-aş cânta cum cântă cucu,
Nu m-aş mai duce la lucru,
Dar aşa nu pot cânta,
De lucru nu pot scăpa!

1743
– Digeaba mai lehăieşti,
Dacî nu li potriveşti!
– Lehăieşti tu mai bini,
Cî ai botu ca la câni!

1744
Tot îmi spuni barbatu,
Sî nu cânt la tăt satu,
Da eu nu cânt satului,
Eu îi cânt barbatului!

1745
/: Sî traiascî mamuța, :/
/: Cî ni-o facut gurița, :/
/: Şî pot be şî pot mânca :/
/: Şî ma mângâi cu dânsa :/
/: Sara şî dimineața, :/
/: Pisti zî totdeauna! :/
/: Nici tatuța sî nu moarî, :/
/: Cî el m-o purtat la şcoalî :/
/: Ştiu a scrie ş-a citi :/
/: Şî cu badea a mă iubi! :/

1746
Sî trăiascî mămuța,
Cî ni-o făcut gurița,
Sî batî ca melița;
Mama-n lumi di m-o da,
Cu gurița m-oi lua!

1747
Sî traiascî mamuța,
Cî ni-o făcut gurița
Şî trânghiț ca trânghița

Şî meliț ca melița!
Şî eu cân m-oi străina,
Cu gurița m-oi lua!

1748
Sî trăiascî măicuța,
Cî ni-o făcut gurița
Şî cântî ca vioara;
Vioara cântî pi struni,
Gura me drepti li spuni,
Vioara li mai grişăşti,
Gura me li potriveşti!

1749
Sî trăiascî mămuța,
Cî ni-o făcut gurița
Şî îmblî ca melița;
Melița-i di melițat
Şî gurița-i di strâgat,
Di strâgat la nuntî-n sat!

1750
Pot sî chiui cât di tari,
Pi gurî nu dau parali,
Pot sî chiui cât di mult,
Nu ni-i gura di-mprumut!

1751
Când eram în vremea mea,
Scripcă nici că-mi trebuia,
Scripcă era gura mea,
Dar de când m-am măritat,
M-a luat bărbatul de cap
Şi altul n-am mai cântat!

1752
Decât cu cetera rea,
Mai bine cu gura mea,
Cetera le mai greşeşte,
Gura mea le potriveşte,
Cetera-i dintr-o scândură,
Gura mea zice singură,
Cetera-i o doagă rea,
Gura mea zice cum vrea!

1753
Cân eram în vremea me,
Scripcî nu-ni mai trebuié,
Scripcî era gura me;
Cî scripca-i o doagî spartî,
Gura me tăți o aşteaptî,
Cî scripca-i cu doauî struni,
Gura me tăti li spuni!

1754
Sî trăiascî, mămuța,
Că mi-o făcut gurița,
Cân mă duc în alîi saîi,
Ie mi-i sorî, ie mi-i fraîi!

1755
Sî trăiascî mămuța,
Cî ni-o făcut gurița,
Îi harnică la strigat
Şi dulce la sărutat!

1756
– Ia mai zî-i, leli, din gurî,
Nu mai sta ca vaca-n şurî,
Vaca şădi cî-i sătulă,
Da tu stai cî eşti fudulă!

1757
Bat-o focu băuturî,
Mă faci sî strâg din gurî,
Da la nunt-aşa sî ceri,
Şî mai buni şî mai răli!

1758
Aş mai zâci, cî ştiu multi,
Da stă lumea sî sî uiti,
Aş mai zâci, cî mai ştiu,
Da ni-i barbatu beţâu

Scanned with OKEN Scanner

Şî aşteaptî ca sî-l ţâu
Cu stecluţa di rachiu.
Aş mai zâci-amu, amu,
Da mă bati barbatu.

1759

Aş mai zâci, cî mai ştiu,
Da ni-i barbatu beţâu,
Şî ma tem cî m-a plesni;
Plesnitura lui îl bunî
Şî eu mai gogesc vo lunî!

1760

Di m-ăi bati c-o nuie,
Eu oi faci cum oi vre,
Di m-ăi puni şî-n ţăpuşî
Ibovnicu-i după uşî,
Hu, iu, iu, hu, iu, iu!

1761

Di ştiem cî zâci aşé,
Îţi făcem gura ulcé,
Palma me capac pi ie!

1762

Aş chiui da ma tem,
Cî ma faci popa ghem!
– Chiuie, tu, nu te teme,
Cî popa nu faci gheme,
Numa slujbi şî vicerne!

1763

Nu ştiu cum li potrivesc,
Di ci cânt şî chiuiesc
Tot mai tari-ntiniresc!
Di ci cânt, tot aş cânta,
Tot di dragu lu badea,
C-aşa mama m-o-nvaţat,
Eu din gurî sî nu tac!

1764

/: Nici aiasta nu-i lovitî, :/
/: Gura me cei leopăitî, :/
/: Nici aiasta nu-i aşa, :/
/: Numai gura me cei rea! :/

1765

/: Cui nu-i placi ce-an cântat :/
/: Sî margî mâni la Sfat, :/
/: Cu primaru sî vorbeá, :/
/: Cî mai mult n-oi mai cânta; :/
/: S-anunţî procuratura, :/
/: Cî atunci ni-oi ţâne gura! :/

1766

/: Frunzî verdi ş-o cucutî, :/
/: Aşa sî cântî la nuntî :/
/: Şî di bini şî di rău, :/
/: Fărî sî ni supărăm! :/

1767

/: Frunzî verdi iediri, :/
/: – Cum va umblî gurili, :/
/: Parcî-s la sfat ciorili! :/
/: Tot cântaţi cu limba latî, :/
/: Parcî-s reţâli pi baltî! :/

1768

– Ia mai zi, mai zi ceava,
N-ari-a ti mânca ciuma,
Ciuma-i dusî la Bacău,
N-ari-a-ţi mânca capu tău!
Mâncî, ciumî, foc şî iascî,
Lasî fetili sî creascî!

1769

/: Sî traiascî mamuţa, :/
Cî ni-o facut guriţa
Şî sunî ca trâmbiţa!
M-o scaldat în busuioc,
/: Undi-aud scripca sî gioc, :/

Undi nu, sî stau pi loc!
/: Tropa, tropa la podeli, :/
/: Ochincili nu-s a meli, :/
/: Mulțamăsc cui ni le-o dat,
Cî ni-o facut cinsti-n sat! :/

1770
Cini gioacî şî nu strâgî,
Sî i sî facî gura pungî
Şî chicioarili butuci,
Sî strâci cu eli nuci!

1771
Cini strâgî şî nu gioacî,
Facî-i-s-ar gura toacî,
Cini gioacî şî nu strâgî,
Facî-i-s-ar gura strâmbî!

1772
/: Cini-audi gura me, :/
/: Lasî vinu şî nu-l be, :/
/: Tăti câti sînt pi lumi. :/
/: Gura me tăti li spuni! :/

1773
La nuntî nu şădi bini,
Dacî nu chiuie nimi,
Şî la nuntî nu-i frumos,
Dacî nu-i omu voios!

1774
Îi maicuța mânioasî,
Cî nu m-o facut frumoasî,
Nu-s frumoasî la staturî,
Da-s a dracului di gurî!

1775
Frunzulița doauî poami,
Aş strâga, nu pot di foami,
Oi strâga cum oi puté,
Sî crapi duşmanca me!

1776
Sî traiascî mamuța,
Cî ni-o facut gurița!
Gura me aşa-i facutî,
Gîntr-on măr şî gîntr-o turtî,
Sî beie holercă multă
Şî sî ciuie la nuntă!

1777
Nici la nuntî nu-i frumos,
Dacî nu-i omu voios,
Nici la nuntî nu stă bini,
Dacî nu ciuie nimi!

1778
Când eram mai mititel,
Eram floare singurel,
Da de când am bătrânit,
Am pus flori şî tot îs hâd,
La tătă lumea-s urât!

1779
– Chiuiți, c-aşa-i la nuntî,
Nu şâdeți cu gura mutî,
Chiuiți cu gurili,
Râsuni pădurili,
Chiuiți cî nu plesniți
Şi strigați, ci aşteptați?

1780
U, iu, iu la noi la nuntî
Tătî baba îi lăutî,
Şî moşneagu pieptănat
Şî di babî sărutat!

1781
Foaie verde busuioc,
Să dea Dumnezeu noroc,
O găină şi-un boboc
Şi-un motan să sufle-n foc!

Scanned with OKEN Scanner

1782
Di m-ar chema Constantin,
M-ar ţâne fetili-n sân,
Da ma cheamă hălăciugă,
Mă ieu fetili pi fugă!

1783
Dragî ni-i la bauturî
Cu fimei de-a me masurî,
Dragî ni-i la crâşm-a be
Cu oamini di sama me
Dragî ni-i la vesălie
Cu oamini di ominie!

1784
Hai să bem, să bem, să bem,
Comoară să nu făcem,
Că moşu-o fost mai avut
Şi comoară n-o făcut!

1785
Dragă mi-i stecluţa plină,
Guriţa de la vecină,
Dragă mi-i stecluţa goală,
Guriţa de verişoară!

1786
Dragă mi-i sticluţa plină,
Guriţa de la vecină,
Dragă mi-i sticla curată
Şi guriţa de la fată!

1787
Hei, saraca băutură,
Cum o bei,
Cum strigi din gură!

1788
– Fetilor, nevestilor,
Ci va fac di nu va plac?
Cî di poali nu va trag,
Di buric nu va radic,
Numa noaptea câte-on pchic!

1789
Aş mânca carni ĝi cuc,
Da ĝi unĝi, dacî fug?
Aş mânca carni ĝi cioarî,
Da ĝi ungi, dacî zboarî?

1790
De-ar fi via sus pi casî,
N-ar mai trebui culeasî,
Di s-ar faci pi cuptiori,
Eu m-aş puni păzâtori!

1791
/: Di trii dzâli di cân beu, :/
/: Şî pi faţî tot îs eu, :/
/: Alţî şî noaptea mânâncî :/
/: Şî pi faţî tot sî strâcî! :/

1792
Cât mă vezi di cherchelit,
Eu pi dracu l-am belit
Şi i-am pus chelea pi druc,
Urlî cânii ca la lup!

1793
Câti păhăreli beu,
Atâtea ciomegi ieu;
Păhăreli beu, nu beu,
Da ciomegi ştiu cî ieu,
Păhăreli mărunţeli,
Ciomăgeli-ndesăţăli.

1794
/: Dragî ni-i cârşma-n paduri; :/
/: Sî beu vin, sî mânânc muri :/
/: De-o tâmplari di ma-mbăt, :/
/: Numai tufili ma văd, :/
/: Cârşma-n vatra satului, :/

Scanned with OKEN Scanner

/: În ochii barbatului, :/
/: Câti paharuți beu, :/
/: Atâtea ciomegi ieu; :/
/: Da paharî beu, nu beu, :/
/: Da ciomegi știu cî ieu! :/

1795

/: Drag ni-i nie crâșma-n paduri
Beu la vin și mânânc muri, :/
/: De-o tâmplari cî ma-mbăt, :/
/: Numa tufili ma văd; :/
/: Crâșma-n vatra satului, :/
/: În ochii barbatului, :/
/: Câti pahereli beu, :/
/: Atâtea ciomegi ieu; :/
/: Da ș-acele-or prindi bini, :/
/: Nu li capâtî oricini, :/
/: Numa cari-s gospodini, :/
/: Bunâoarî ca și mini! :/

1796

Dragî ni-i crâșma-n paduri,
Bea-o-aș vin, mânca-o-aș muri,
Di sî-ntâmplî cî mă-mbăt,
Numa tufili mă văd;
Crâșma-n vatra satului,
I-n ochii barbatului,
Eu fimeie băutoare,
La tătă crâșma-s datoare
Cu trei suti di fuioare,
Cu trii suti giumatati,
De-ar ști barbatu, m-ar bati!

1797

Drag mi-a fost crâșma-n pădure,
Să beu vin, să mănânc mure,
Și, de-o vorbă, să mă-mbăt,
Numai tufele mă văd,
Și chiar de m-aș îmbăta,
Nu mă vede bădița!

1798

/: Di ci beu, tot aș mai be, :/
/: C-așa ni-i samânța me, :/
/: Ni-i samânța bautoari, :/
/: Da la crâșmî nu-s datoari, :/
/: Num-on leu și giumatati, :/
/: De-ar ști barbatu, m-ar bati; :/
/: De-ar ști barbatu di toati, :/
/: I-ar da foc casî ș-ar ardi, :/
/: Da el ști' numa una :/
/: Și tot zâci cî-i așa! :/

1799

Nici nu bat cu băutura,
Nici nu car cu legătura,
Când m-ajungi arșâța
Ia mai car cu banița.

1800

Aista pahar l-oi be,
Sî știu bine c-oi căde,
Ista pahar l-oi cinsti,
Sî știu bine c-oi muri!

1801

Holercî, samânța ta,
Di te-aș pute samana,
Sî ti samân în grădinî,
Sî ti beu c-o gospodinî,
Sî ti samân câte-o falci,
Sî ti beu cu cini-mi placi,
Sî ti samân pi ogor,
Sî ti beu cu cin' ni-i dor!
Holercuți roșâoarî,
Eu ti beu di bunișoarî,
Tu ma scoți pi prisp-afarî!
Valiu, rău m-am îmbatat,
Holercî la ci ne-ați dat?
Cî m-am tulburat di cap!
Ne-ați dat holercî cu linti
Și m-an tulburat la minti;
Eu nu-s batî, da ma fac,
Sî-ncerc cirea la barbat!

Scanned with OKEN Scanner

1802

/: Holercî, samânța ta, :/
/: Di te-aș pute samana, :/
/: Sî ti samân în gradinî, :/
/: Sî ti beu mai pi hodinî, :/
/: Sî ti samân pi ogor, :/
/: Sî ti beu cu cin' ni-i dor, :/
/: Sî ti samân câte-o falci, :/
/: Sî ti beu cu cini-m placi! :/
/: Di holercî nu ni-i seti, :/
/: Am acasî șepti vedri, :/
/: Di holercî nu ni-i dor, :/
/: Am acasî-ntr-on ulcior! :/

1803

Holercuțî, draga mea,
Di te-aș pute samana,
Sî ti samân în gradinî,
Sî ti beu cu-a me vecinî,
Sî ti samân eu în prag,
Sî ti beu cu cin' ni-i drag,
Sî ti samân în stratuț,
Sî ti beu cu-a meu draguț!

1804

De holercă nu mi-i dor,
Am acasă-ntr-on ulcior,
De holercă nu ni-i sete,
Că fântâna-i sub perete!

1805

Holercuțî, draga me,
Pus-am gând cî nu te-oi be,
Da cân văd pi alțî bând,
Ia, ma dau și eu la rând,
Cî eu cân ti am pi tini,
Am di tăti șî ni-i bini!

1806

/: Cât îi holercuța-n buti, :/
/: Nimi gura nu-ni audi, :/
/: Di pi ci s-o dișartat, :/
/: Num-a me gurî-i în sat, :/
/: Di pi ci-i în șâpureli, :/
/: Gura me n-ari tacéri! :/

1807

Cât îi holercuța-n bute,
Nimeni gura nu-mi aude,
După ce se suie-n cap,
Numa gura mea-i în sat!

1808

/: Cât îi holercuța-n buti, :/
/: Nimi gura nu-mi audi, :/
/: Di pi ci s-o dișartat, :/
/: Num-a me gurî-i în sat; :/
/: Dragî ni-i la bauturî, :/
/: Cu fimei de-a me masurî, :/
/: Dragî ni-i în cîșm-a be :/
/: Cu fimei di sama me! :/

1809

Vai, săraca babă slabă,
Că nu-i bună nici de-o treabă,
Dă-i holercă să se-mbete,
C-o sluji ca șepte fete!

1810

Oi, saracu rachiu alb,
Eu îl beu cî-i rafinat,
El mă duci cracanat
Și mă dă cu capu-n gard!

1811

Holercuțî, sâclî albî,
Cân ci beu, lumea ni-i dragî,
Holercuțî, sâclî verĝi,
Cân ci beu, lumea mă veĝi;
Eu ci beu cu socoâealî,
Tu ma dai pi uș-afarî,
Eu ci beu tari frumos,
Tu ma tăvăleșci pi gios!

1812
În pădure la Cireşăi
Este-o babă, mamă hăi,
Dă holercă la flăcăi
Cu şâpu di sub suman,
– Sî trăieşti, măi băitan,
Că nu te-am văzut de-un an!

1813
Holercuță albă, albă,
Eu te beu că sînt beteagă,
Barbatul la cap ma leagă;
El se teme c-oi muri
Şi ca mine n-a găsi!

1814
Holercuță cafinie,
Nu ti beu cî sînt bețâie,
Ci ti beu di ominie;
Eu ti beu tari frumos,
Tu mă tăvăleşti pi gios,
Eu ti beu cu socotealî,
Tu mă dai pi uş-afarî!

1815
Holercuți cu chiperi
N-am băut de-alaltî ieri,
Holercuți cu sacarî
N-am baut de-alaltî sarî!

1816
Pânî ci-i horilca-a buti,
Nimi gura nu-mi audi,
Di pi ci sî suie-n cap,
Num-a me gurî-i în sat!
Horilcî, pân' nu ti beu,
Am di tâti şî ni-i greu,
Di pi ci ti beu pi tini,
N-am nimnicî şî ni-i bini!

1817
Holercuți eu nu beu,
Di la deal curgî parău,
Di la vali să ciu eu.
Cini-ni dă holercî nie,
Di suflitu lui sî cie,
Iuuu, iu, iu, iu!

1818
/: Tot îni zâci omu neu, :/
/: Sî nu cânt, cî lui i-i greu, :/
/: Zâua cânt ca sî-i mai treacî :/
/: Noaptea cânt ca sî-i ciu dragî! :/

1819
Şi-am zis verde de chiperi,
Unde-i cheful cel de ieri!
Că-i hăt mult de dimineață,
De când beu la vin cu gheață;
De când beu şi nu mă-mbăt,
S-o făcut vinul oțăt;
De-ar fi vinul fără plată,
Ar fi toată baba beată!

1820
– Lasî-ma, puică, să beu,
Cî cu-atâta ma mai ieu,
Di n-aş be, di n-aş cânta,
M-aş duci-n tătî lumea!

1821
Di când beu la rachiuaş,
Parc-am mai prins la coraj
Şî di lumi nu ma las;
Di când beu la vinişor,
Parcî pot mai binişor!

1822
Vai, saracu rachiuaş,
Cum îl bei, cum faci coraj,
Cum duci sticluța la gurî,
Cum faci chef şî voie bunî!

Scanned with OKEN Scanner

1823
Vai, saracu rachiuaş,
Cum îl bei, cum faci coraj,
Vai, saracu vinişor,
Tari-i bun şî roşâor,
Dacî-l bei, mai uiţi di dor.

1824
Paharel cu floriceli,
Cum te-ar be buzâli meli,
/: Celi moi şî subţâreli; :/
Paharel cu crucea-n fund,
Eu nu te-am baut di mult,
Paharel, nu tremura,
Eu te-oi be, nu te-oi mânca!

1825
Paharel, nu tremura,
Ĉe-oi ĉinsĉi, nu ce-oi mânca,
Ĉi cinsĉesc cu voie bunî,
Ĝi la nun şî ĝi la nunî!

1826
Paharuţ, pân' nu ti beu,
N-am ninica şî ni-i rău,
Dupa ci ti beu pi tini,
Am di tăti şî ni-i bini!

1827
/: Paharel cu floriceli :/
/: Cum te-ar be buzâli meli :/
/: Celi moi şî subţâreli, :/
/: Di trii degiti de-a meli! :/
/: Paharelu cât on pui, :/
/: Cân îl pui la gurî, nu-i, :/
/: Paharel, nu tremura, :/
/: Eu te-aş be, nu te-aş mânca! :/

1828
Paharel cu floriceli
Cum te-ar be buzâli meli,
Paharel, nu tremura,
Cî te-oi be, nu te-oi lasa;
Paharelu cât on cui,
Cân îl pun la gurî, nu-i!
Paharelule de vin,
Nu ştiu, Doamne, cui să-nchin,
Văd aici un om frumos,
Închina-i-aş bucuros!

1829
Păhăruţ de la Galaţi,
Cum îl bei, la pungă caţi,
Păhăruţ de la Hudeşti,
Cum îl bei, cum îl plăteşti!

1830
Paharelu cât on cui
Cân îl pui la gurî nu-i,
Paharel cu floriceli
Bini-i placi gurii meli,
Paharelu-i cu vârvuţ,
Am barbat, am şî draguţ,
Am chicioari frumuşăli,
Mor barbaţî dupa eli,
Iuuu, iu, iu, iu!

1831
Păhăruţu cât on pui,
Când îl pui la gură, nu-i,
Păhăruţul cât o cioară,
Când îl pui la gura, zboară!
Păhăruţ cu rămurele,
Ca să beu cu nemurele,
Păhăruţ cu flori bătute,
Ca să-l beu cu neamuri multe!

Scanned with OKEN Scanner

1832
Păhăruț, nu tremura,
Că te-oi bea, nu te-oi mânca,
De-mi era să te mănânc,
Te mâncam de pe butuc;
De-acolo eu te-am cules,
Te-am cules şi te-am ales,
Mi te-am pus în poloboc,
Să te beau şi să te joc!

1833
Păhăruț, nu tremura,
Că te-oi be, nu te-oi mânca,
Da şi unde te-oi turna,
Nu mă tem că te-i varsa!

1834
La bărbatu băutor
Nu mai vezi pâine-n cuptor,
Nici lemne la tăietor;
Lemne are prea destule,
Nu-s aduse din pădure!

1835
Bun e vinul, bine-mi place,
De parale ce-om mai face?
Om face cum om putea
Şi-om plăti când om avea!

1836
Az îs bată, mâni-s batî,
Casa stă nimăturatî,
Da şî când m-oi dizbata,
Casa eu ni-oi mătura,
Di trii ori pe-on loc oi da,
Soacra nu m-a mai certa!

1837
– Hai, dă mâna pe la spate,
Să mai bem o jumătate,
Jumătatea-i ocă grea,
Saraca copchila mea!

1838
– Hai, băieț, cî mergi bini,
Nici o crâşmî nu ramâni
Nibautî, nimâncatî,
Crîşmărița nigiucatî!
Crâşmărița-i largî-n poali,
Carî vin cu şasî oali,
Doauî-n mânî şî doauî-n poali
Doauî-n sîn, la țâțâşoari!

1839
– In ascultî, crâşmăreasî,
Adî oca plinî, rasî,
Şî ni-o puni-aici pi masî!
Dacî-i vide cî ma-mbăt,
Sî nu-mi dai drumu sî plec,
Dupa ci m-am îmbatat,
Nu sî ştie ci mai fac,
Numa m-oi trezî leagat
Şî la pivniții bagat!
La pivnița cei di piatrî,
Uni n-am fost niciodatî,
La pivniță, sub pământ,
Uni n-am fost di cân sînt!

1840
– Crâşmăriții largî-n poali,
Adî vin cu douî cani,
Adî vin, cî ti dizghin,
Cî-ți vin banii zurăind,
Pi părău hodorogind!

1841
/: Frunzî verdi foi di nuc, :/
Eu de-aicea nu ma duc,
Pânî n-oi rumpi-un papuc!
/: Nu ma duc eu di la voi,
Pânî nu-i rump pe-amândoi! :/

1842
/: Socrii mari îs oamini buni :/
/: Şî ne-or țâne pânî luni, :/

Scanned with OKEN Scanner

/: Socrii mari, oamini bogaţi :/
/: Şî ne-or ţâne pânî marţi! :/

1843
Mulţumesc şî bini-mi pari,
Cî s-o pus treaba la cali
Farî nici o suparari!

1844
Foaie verde ş-o lalea,
Cât am fost în vremea mea
Dragî ni-o mai fost lumea,
Da m-oi treci ca o rouă
Şi v-oi lasa lumea vouă!

---

* Strigăturile au fost culese din următoarele localităţi:

ADJUDENI – Neamţ. Înregistrare mg. făcută la 25 martie 2000, inf. Mihai P. Medveş, 80 de ani (366, 369, 371, 503, 569, 660).
ALBELE – Bacău. Anexă-chestionar (1017, 1023, 1091, 1155, 1213, 1267).
ARINI – Bacău. Înregistrare mg. făcută la 31 august 1996, inf. Ruja C. Iancu, 84 de ani (1498, 1586, 1593, 1617).
BAINEŢ – Suceava. Mg. 326, I, 20, inf. Aurelia P. Zaharia, 43 de ani (1327); Mg. 328, I, 8, 15, inf. Viorica A. Ciubotaru, 49 de ani (820, 1519).
BARTICEŞTI – Neamţ. Mg. 408, I, 14, inf. Maria I. Mihăieş, 74 de ani (360); Mg. 408, I, 21, inf. Carolina P. Mihăilă, 69 de ani (994, 1305); Mg. 408, I, 30, inf. Ana Gh. Lupu, 40 de ani (362, 858, 922); Mg. 409, I, 3, inf. Monica I. Mihăieş, 44 de ani (621, 683, 703, 1115, 1660); Înregistrare mg. făcută la 15 martie 2000, inf. Elisabeta P. Farcaş, 91 de ani (393, 496, 514, 1427, 1589, 1605, 1607, 1613).
BĂHNĂŞENI – Bacău. Anexă-chestionar (590, 625, 899, 914, 934, 1009).
BERCHIŞEŞTI – Suceava. Mg. 24, I, 3, inf. Agapia Cojocaru, 84 de ani (320, 438, 1405); Mg. 24, I, 7, inf. Maria Rusu, 32 de ani (1028); Mg. 24, II, 30, inf. Artemiza Horga, 43 de ani (734, 751, 792, 1264, 1505, 1640).
BEREZLOGI – Iaşi. Anexă-chestionar (951, 958, 1103, 1411).
BERZUNŢI – Bacău. Anexă-chestionar (1381, 1404, 1693, 1698, 1721, 1760).
BIJGHIR – Bacău. Înregistrare mg. făcută la 15 septembrie 1996, inf. Marița N. Cadar, 90 de ani (368, 518); Anexă-chestionar (357, 644, 780, 950, 1189, 1217).
BILCA – Suceava. Anexă-chestionar (534, 536, 583, 622, 1341, 1365).
BISTRICIOARA – Neamţ. Mg. 274, I, 30, inf. Ileana N. Pancu, 56 de ani (1314); Mg. 275, I, 9, 23, aceeaşi informatoare (822, 1841); Mg. 275, I, 18, inf. Pavel I. Secuiu, 52 de ani (452); Mg. 275, I, 19, inf. Paraschiva V. Tănase, 38 de ani (1302, 1375); Anexă-chestionar (524, 576, 594, 692, 1202).
BLĂGEŞTI – Iaşi. Anexă-chestionar (483).
BOBOIEŞTI – Neamţ. Mg. 336, I, 1, 4, inf. Smaranda I. Lupu, 64 de ani (494, 498).
BOGZA – Vrancea. Anexă-chestionar (1562, 1708-1709).
BOLOTEŞTI – Vrancea. Mg. 95, II, 34, inf. Vasile I. Ţâroiu, 68 de ani (1079).
BORNIŞ – Neamţ. Mg. 116, I, 5, inf. Maria C. Darie, 32 de ani (473, 1162).

Scanned with OKEN Scanner

BOSANCI – Suceava. Mg. 28, II, 29, inf. Maria Aniței, 16 ani (388, 405, 509, 754, 838, 868, 904, 920, 1006, 1236, 1332, 1401); Mg. 163, I, 6, 15, inf. Militina V. Gabor, 32 de ani (604, 959, 986); Mg. 163, I, 24, inf. Ileana Șarban, 27 de ani (608, 611, 1468, 1555).

BOTEȘTI – Suceava. Anexă-chestionar (687, 963, 1038, 1067, 1344, 1352, 1396, 1442, 1604, 1606, 1626, 1629, 1642, 1711, 1729, 1800).

BOTOȘANA – Suceava. Mg. 74, II, 24, inf. Gavrilă I. Robu, 66 de ani (1718); Mg. 76, II, 20, inf. Neculai Gh. Gheață, 70 de ani (455, 1441, 1455, 1778); Mg. 76, II, 23, inf. Vasile Gh. Boca, 25 de ani (329, 383, 397, 750, 1379); Mg. 76, II, 28, inf. Samoilă I. Robu, 56 de ani (1904, 1418, 1459); Mg. 77, I, 1, inf. Veronica D. Gheață, 55 de ani (1116); Anexă-chestionar (324, 331-332, 344, 370, 398-401, 404, 422, 454, 457, 467, 505, 530, 609, 630, 704, 706, 723, 747, 755, 800, 848, 889, 891, 901, 944, 989-990, 1020, 1054, 1073, 1086, 1173, 1298, 1329, 1331, 1333, 1342, 1349, 1354, 1357, 1361, 1378, 1399, 1435, 1466, 1529, 1616, 1619, 1630, 1752).

BOURENI – Iași. Anexă-chestionar (642, 688, 803).

BRADU – Neamț. Mg. 272, I, 10, inf. Vasile Gh. Gherasim, 54 de ani (629, 829, 1431, 1454).

BRĂDĂȚEL – Suceava. Mg. 54, II, 37, inf. Paraschiva Cora, 35 de ani (717); Mg. 55, II, 22, inf. Maria V. Durnea, 56 de ani (532, 575, 732, 1064); Mg. 55, II, 24, inf. Grigore I. Cadariu, 62 de ani (1725); Mg. 55, II, 25, inf. Costache D. Chiticaru, 40 de ani (1422, 1695); Anexă-chestionar (500, 525, 528, 577, 599).

BRĂIEȘTI – Suceava. Anexă-chestionar (365, 517-518, 643, 752, 810).

BRUSTUROASA – Bacău. Mg. 527, I, 21, inf. Catrina Șt. Chicioje, 80 de ani (676); Mg. 533, I, 2, inf. Florența D. Senteș, 19 ani (637, 895, 1755).

BUDA-CLEJA, Bacău. Înregistrare mg. făcută la 23 septembrie 1995, inf. Ilie I. Farcaș, 63 de ani (825).

BUDA-LESPEZI, Iași. Anexă-chestionar (1132, 1425, 1476, 1485, 1488, 1632, 1634).

BUHALNIȚA – Iași. Mg. 207, I, 17, inf. Dumitru V. Mitrea, 70 de ani (1680).

BUHONCA – Neamț. Înregistrare mg. făcută la 6 mai 2000, inf. Gheorghe M. Agiurgioaie, 81 de ani (709, 1000, 1005, 1580).

BURSUC-DEAL, Iași. Mg. 345, I, 24, inf. Profira I. Palade, 53 de ani (1004).

BURUIENEȘTI – Neamț. Înregistrare mg. făcută la 18 martie 2000, inf. Iojă P. Suceu, 89 de ani (493, 691, 827).

BUTEA – Iași. Mg. 351, I, 11, inf. Genoveva F. Petrina, 42 de ani (653, 666, 678, 767, 808, 823, 841, 859, 1112, 1207, 1282, 1553); Mg. 351, I, 12, inf. Maria A. Cichi, 30 de ani (667, 1328, 1554); Mg. 351, I, 16, inf. Veronica F. Horlescu, 40 de ani (826, 992); Mg. 351, I, 18, inf. Dumitru Mărtinică, 44 de ani (1452); Mg. 351, I, 20, inf. Sofica M. Andor, 53 de ani (650, 890, 1085, 1572, 1668); Mg. 352, I, 1, inf. Nița P. Gârleanu, 57 de ani (1558); Mg. 352, I, 4, inf. Nița I. Erdeș, 49 de ani (636, 1089); Mg. 352, I, 11, inf. Nița I. Albert, 64 de ani (600, 623, 893, 1509, 1665, 1762); Mg. 352, I, 12, inf. Tereza A. Istvan, 31 de ani (753, 1123); Mg.

Scanned with OKEN Scanner

352, I, 13, inf. Maria I. Amitricioaie, 59 de ani (1002, 1285, 1461); Mg. 352, I, 17, inf. Maria Gh. Doboş, 62 de ani (1087); Mg. 354, I, 1, inf. Tereza A. Petrea, 52 de ani (1622, 1763); Înregistrare mg. făcută la 8 februarie 2000, inf. Nița I. Erdeş, 70 de ani (1844); inf. Maria I. Amitricioaie, 80 de ani (1429).

CAJVANA – Suceava. Anexă-chestionar (315-316, 328, 377, 453, 519, 646, 854, 908, 1179, 1215, 1530, 1546).

CAPU CÂMPULUI – Suceava. Anexă-chestionar (1269, 1472-1474, 1478, 1482-1483, 1486, 1489, 1491, 1672, 1679, 1688).

CAPU CODRULUI – Suceava. Mg. 249, II, 15, inf. Zaharia Catargiu, 66 de ani (1568); Mg. 261, II, 26, inf. Florentina D. Novac, 32 de ani (1416); Anexă-chestionar (557, 626, 748, 931, 1583, 1627, 1740, 1751).

CĂNȚĂLĂREȘTI – Vaslui. Mg. 3, II, 35, inf. Elena Ciuraru, 19 ani (770); Anexă-chestionar (764, 812, 1047, 1192).

CÂNDEȘTI – Neamț. Anexă-chestionar (949, 1272, 1287, 1322).

CEAHLĂU – Neamț. Mg. 276, I, 28, inf. Gavril Ciucanu, 58 de ani (510, 543); Anexă-chestionar (522, 652, 711, 718, 728, 1312).

CHETRIŞ – Bacău. Înregistrare mg. făcută la 5 februarie 2000, inf. Theodor D. Baston, 68 de ani (1456, 1823).

CHIRIȚENI – Neamț. Mg. 243, I, 12, inf. Ecaterina I. Cădere, 46 de ani (349, 763, 932, 1313, 1336).

CIOHORĂNI – Iaşi. Mg. 383, I, 23, inf. Anica Gh. Avroian, 35 de ani (504); Mg. 384, I, 3, inf. Constantin I. Apreotesei, 56 de ani (1782).

CIPRIAN PORUMBESCU – Suceava. Mg. 186, I, 4, inf. Gavril Şt. Saghin, 78 de ani (1683); Mg. 365, I, 12, inf. Zenovia I. Moroşanu, 46 de ani (491); Mg. 365, I, 18, inf. Elisabeta N. Sarman, 75 de ani (1564, 1761); Mg. 366, I, 27, inf. Domnica G. Sarman, 41 de ani (535, 1025).

CLEJA – Bacău. Înregistrare mg. făcută la 23 septembrie 1995, inf. Roza Gherfi, 74 de ani (791).

CONȚEȘTI – Iaşi. Mg. 178, I, 21, inf. Ilie C. Nistor, 62 de ani (1460, 1685).

CORLATA – Suceava. Mg. 111, I, 3, inf. Silvia Buta, 60 de ani (334, 744, 1161, 1517); Mg. 364, I, 11, inf. Victoria T. Oniga, 70 de ani (837, 1243).

CORNI-HUŞI, Vaslui. Înregistrare mg. făcută la 5 aprilie 2000, inf. Elena B. Croitoru, 86 de ani (1602, 1610); inf. Ana I. Suman, 88 de ani (393, 403).

COROPCENI – Iaşi. Anexă-chestionar (584, 1359).

COSTEȘTI – Iaşi. Mg. 472, I, 20, inf. Maria C. Socaciu, 45 de ani (540).

COTNARI – Iaşi. Înregistrare mg. făcută la 4 august 1995, inf. Veronica A. Stoica, 80 de ani (924).

COZA – Vrancea. Anexă-chestionar (675, 1240).

CRISTEȘTI – Iaşi. Mg. 338, I, 26, inf. Constantin Butnaru, 67 de ani (1670); Mg. 339, I, 24, inf. Ion C. Bucovina, 59 de ani (480).

CRIVEȘTI – Iaşi. Mg. 22, I, 6, inf. Trandafira Gh. I. Tarcan, 62 de ani (326, 395, 411, 909, 960, 1058, 1117).

Scanned with OKEN Scanner

CUCHINIŞ – Bacău. Mg. 527, I, 2, inf. Maria P. Crăciun, 69 de ani (589, 632, 796, 865).
CUCUIEȚI-SOLONȚ, Bacău. Anexă-chestionar (651, 917, 1188).
DAVIDENI – Neamț. Mg. 225, I, 43, inf. Anica Gh. Botescu, 70 de ani (418, 958, 1036, 1050, 1221, 1464, 1496).
DOLHEŞTII MARI – Suceava. Mg. 179, I, 11, inf. Catinca N. Pavel, 73 de ani (813); Anexă-chestionar (661, 913, 981, 997, 1754).
DOLJEŞTI – Neamț. Mg. 2, II, 14, inf. Ruxandra C. Fieraru, 48 de ani (596, 768, 1707); Mg. 2, II, 18, inf. Ecaterina Stavarache, 60 de ani (347, 445, 488, 818, 996, 1051); Mg. 2, II, 20, inf. Ioana Bontaş, 59 de ani (527, 1585); Anexă-chestionar (446, 737-738, 743, 832, 873, 888, 1220, 1835).
DORNEŞTI – Suceava. Mg. 30, I, 2, inf. Elena Capstrâmb, 25 de ani (433, 435, 550, 877, 1511, 1827).
DRĂGĂNEŞTI – Neamț. Anexă-chestionar (708, 1712).
DRĂGOIEŞTI – Suceava. Mg. 107, I, 4, inf. Ileana Brădățan, 30 de ani (526, 537, 541, 567, 860, 1692); Mg. 107, I, 5, inf. Eufrosina D. Nițan, 50 de ani (302, 305, 364, 538, 562, 657, 659, 681, 739, 749, 779, 1160, 1229, 1437, 1544, 1691); Mg. 108, I, 3, inf. Valeria Cucu, 40 de ani (742, 1168, 1218, 1657); Mg. 108, I, 12, inf. Dionisie Nițan, 52 de ani (1689); Mg. 109, I, 14, inf. Viorica N. Onuț, 29 de ani (459, 495, 515, 545, 617, 671, 736, 746, 881, 1013, 1138, 1157, 1504, 1570, 1777, 1811); Mg. 110, I, 13, inf. Anghelina V. Bondar, 50 de ani (721, 1537); Mg. 363, I, 11, inf. Olga Gh. Brădățan, 38 de ani (306, 490, 570, 679, 682, 1021, 1525, 1547); Anexă-chestionar (456, 508, 781, 843, 849, 876, 892, 1074, 1098, 1105, 1216, 1465, 1514, 1561, 1608, 1644, 1687).
DRĂGUŞENI – Suceava. Anexă-chestionar (1203).
DREPTU – Neamț. Mg. 246, I, 33, inf. Toader P. Lupuleasa, 80 de ani (1678); Mg. 248, I, 35, inf. Dumitru Gh. Sava, 65 de ani (529).
DUMBRĂVIȚA – Iași. Mg. 470, I, 21, inf. Elena I. Burlacu, 70 de ani (730).
FARAOANI – Bacău. Înregistrare mg. făcută la 3 februarie 2000, inf. Maria M. Vaida-Antal, 86 de ani (492, 1122).
FĂRCĂŞENI – Iaşi. Mg. 406, I, 35, inf. Eva A. Ciobanu, 51 de ani (333, 363, 641, 677, 1534, 1581, 1659); Mg. 407, I, 3, aceeaşi informatoare (702, 926, 1753, 1757, 1759).
FÂNTÂNELE – Vaslui. Anexă-chestionar (1205).
FÂNTÂNELE-FOCURI, Iaşi. Mg. 400, I, 18, inf. Dumitru D. Tirel, 78 de ani (1492); Mg. 402, I, 1, inf. Genoveva V. Doboş, 48 de ani (463, 649, 935); Anexă-chestionar (807, 906).
FERĂSTRĂU – Bacău. Înregistrare mg. făcută la 26 august 1995, inf. Elena Fichioş, 75 de ani (1810, 1836).
FLOREŞTI – Bacău. Înregistrare mg. făcută la 16 aprilie 2000, inf. Aneta I. Ambăruş, 87 de ani (1120).

Scanned with OKEN Scanner

FOCURI – Iaşi. Mg. 399, I, 10, inf. Maria. V. Grigoraş, 73 de ani (1227); Mg. 402, I, 1, inf. Genoveva V. Doboş, 48 de ani (973, 1093, 1108); Mg. 402, I, 3, inf. Maria I. Gabor, 40 de ani (1200, 1225, 1245); Mg. 402, I, 4, inf. Virginia I. Pleşca, 38 de ani (465, 980, 1288).

FRASIN – Suceava. Mg. 260, II, 20, inf. Natalia Gh. Macovei, 62 de ani (1436); Anexă-chestionar (645, 674, 907, 1039, 1044, 1049).

FRĂTĂUŢII NOI – Suceava. Mg. 45, I, 10, inf. Aglaia Bida, 49 de ani (511, 1542, 1801, 1824); Mg. 45, II, 25, inf. Constantin I. Nicoară, 55 de ani (784, 1727); Mg. 48, I, 2, inf. Virginia Moisuc, 46 de ani (317, 351, 410, 415, 428, 548, 552, 554-555, 565, 664, 733, 853, 1022, 1101, 1143, 1374, 1538, 1574, 1702, 1745, 1791, 1795, 1798, 1806); Mg. 48, II, 12, inf. Aspazia T. Maierean, 39 de ani (476, 1059, 1450, 1590); Mg. 49, II, 30, inf. Elena Gh. Fădur, 74 de ani (1347); Mg. 50, I, 2, inf. Avramia Gh. Andruceac, 80 de ani (1516); Mg. 50, I, 5, inf. Victoria Coroamă, 62 de ani (1541); Mg. 51, I, 13, inf. Ecaterina Gh. Sucevean, 41 de ani (1701); Mg. 52, I, 15, inf. Domnica P. Ruscior, 63 de ani (440, 556, 1246); Mg. 52, II, 16, inf. Aspazia T. Maierean, 39 de ani (340, 359, 375, 396, 852, 1118, 1147, 1150, 1153, 1174, 1390, 1392, 1394, 1726); Mg. 70, II, 30, inf. Ileana Bujdei, 38 de ani (309, 313, 408, 553, 1145, 1398); Anexă-chestionar (314, 350, 392, 549, 551, 879, 902, 1211, 1276, 1376-1377, 1539, 1569, 1742, 1744, 1809).

FRĂTĂUŢII VECHI – Suceava. Mg. 44, I, 22, II, 27, 28, inf. Aglaia Pânzaru, 45 de ani (427, 586, 628, 793, 938, 1026, 1048, 1072, 1137, 1140, 1186); Mg. 44, I, 23, inf. Viorica Sarcinschi, 25 de ani (1812).

GĂLĂNEŞTI – Suceava. Mg. 220, I, 5, inf. Aurelia T. Botnari, 54 de ani (1772); Mg. 220, I, 6, inf. Ecaterina Ciubotaru, 35 de ani (783); Mg. 230, I, 24, inf. Ana V. Bărbuţă, 63 de ani (1683, 1808, 1818); Anexă-chestionar (406, 464, 806, 905, 940, 1008, 1197, 1582, 1611).

GÂRCINA – Neamţ. Anexă-chestionar (1152, 1652, 1656, 1664, 1667, 1760).

GHERĂIEŞTI - Neamţ. Înregistrare mg. făcută la 18 martie 2000, inf. Jenică P. Iştoc, 70 de ani (1346); Înregistrare mg. făcută la 25 aprilie 2003, inf. Clara V. Buruiană, 74 de ani (426, 442, 449, 597, 1194).

GIOSENI – Bacău. Înregistrare mg. făcută la 5 februarie 2000, inf. Catrina P. Huşanu, 88 de ani (1438, 1821).

GLODU – Suceava. Anexă-chestionar (424, 542).

GOEŞTI – Iaşi. Anexă-chestionar (450, 592, 662, 1182).

GRINŢIEŞ – Neamţ. Mg. 273, I, 2, inf. Profira P. Cărbunaru, 59 de ani (697, 884, 1303, 1362, 1579, 1671).

GRINŢIEŞU MIC – Neamţ. Mg. 271, I, 10, inf. Lisaveta N. Asavei, 72 de ani (613, 635, 705); Mg. 274, I, 9, inf. Maria I. Bogza, 61 de ani (1040).

GRUMĂZEŞTI – Neamţ. Anexă-chestionar (1475, 1477, 1479, 1487).

HANGU – Neamţ. Mg. 244, I, 7, inf. Ecaterina V. Mărie, 33 de ani (1315, 1320).

Scanned with OKEN Scanner

HĂLĂUCEȘTI – Iași. Mg. 354, I, 7, inf. Maria I. Mărtinică, 65 de ani (444, 447, 729, 999, 1090, 1204, 1662-1663); Mg. 354, I, 13, inf. Barnaveta Fr. Oprea, 48 de ani (654, 857, 1163, 1256); Mg. 355, I, 6, inf. Petru P. Cimpoieș, 48 de ani (1421); Anexă-chestionar (387, 759, 872, 1284, 1406, 1704, 1781, 1787).

HÂRTOAPE – Iași. Mg. 18, I, 17, inf. Ion C. Gherasim, 67 de ani (1499).

HÂRTOP – Suceava. Mg. 4, I, 4, inf. Maricica Al. Irimia, 18 ani (587, 619, 790, 798, 801, 844, 871); Mg. 4, I, 21, inf. Paulina I. Andrei, 20 de ani (484, 640, 693, 716, 771, 851, 910, 941, 945, 1159); Mg. 4, I, 28, inf. Ana V. Irimia, 34 de ani (458, 900, 1031, 1053, 1261, 1388, 1412, 1417); Mg. 4, I, 29, inf. Gheorghe I. Leonte, 60 de ani (710, 929, 965, 1335, 1675); Anexă-chestionar (787, 948, 1195, 1389).

HELEȘTENI – Iași. Anexă-chestionar (1228).

HLĂPEȘTI – Neamț. Mg. 112, II, 31, inf. Frăsina Dița, 38 de ani (603, 1639); Anexă-chestionar (1259).

HORLEȘTI – Iași. Mg. 438, I, 32, inf. Iozefina Șt. Marcu, 35 de ani (448, 1099, 1111, 1113, 1142, 1226, 1263).

HORODNIC DE JOS – Suceava. Anexă-chestionar (1480-1481, 1484, 1490, 1631).

HORODNIC DE SUS – Suceava. Mg. 70, I, 17, inf. Elena Calancea, 39 de ani (578, 607, 782, 842); Mg. 91, II, 18, aceeași informatoare (307, 318, 1697, 1802); Anexă-chestionar (304, 310, 343, 378, 563, 593, 606, 776, 797, 939, 1095, 1127, 1130, 1181, 1190, 1385, 1533, 1557, 1587, 1625, 1714, 1797, 1807, 1837, 1843).

HUDEȘTI – Botoșani. Anexă-chestionar (1445, 1502, 1674, 1706).

HUMORENI – Suceava. Anexă-chestionar (918, 1100, 1623).

HUMOSU – Iași. Mg. 86, I, 5, inf. Ileana Gh. Manac, 33 de ani (1345).

IASLOVĂȚ – Suceava. Mg. 44, I, 11, inf. Agafia Șecman, 46 de ani (690, 855, 1007, 1024, 1231, 1565).

IBĂNEȘTI – Botoșani. Anexă-chestionar (610, 765, 1209, 1443, 1598).

ICUȘEȘTI – Neamț. Mg. 144, I, 1, inf. Elena I. Catană, 35 de ani (376, 381, 634, 648, 656, 962, 1092, 1177, 1198, 1289, 1293); Anexă-chestionar (805, 1210).

ILIȘEȘTI – Suceava. Anexă-chestionar (367, 419, 726, 972, 1512).

IUGANI – Iași. Înregistrare mg. făcută la 10 februarie 2000, inf. Maria I. Ghercă, 87 de ani (647, 684, 689, 828, 1110); inf. Ion I. Beșleagă, 56 de ani (1135, 1139, 1281).

IZVOARELE – Iași. Înregistrare mg. făcută la 6 septembrie 1996, inf. Luca D. Vătășel, 90 de ani (1232, 1430); Înregistrare mg. făcută la 8 februarie 2000, inf. Varvara M. Munteanu, 80 de ani (374, 1193).

LĂMĂȘENI – Suceava. Mg. 90, I, 5, inf. Garofina Gh. Adumitresei, 33 de ani (561, 631, 672, 715, 724, 735, 954, 1419, 1595, 1723, 1750, 1779); Anexă-chestionar (595, 953, 1003, 1107, 1307, 1414, 1650).

LEUCUȘEȘTI – Suceava. Mg. 35, II, 28, inf. Maria Maftei, 29 de ani (762, 1633, 1643); Mg. 35, II, 45, inf. Grigore V. Cârnăreasa, 70 de ani (1820); Mg. 36, II, 29, inf. Zamfira C. Mereuță, 36 de ani (469, 862, 1351, 1676); Anexă-chestionar (481).

Scanned with OKEN Scanner

LITENI-MOARA, Suceava. Mg. 119, I, 7, inf. Zâna Vizitiu, 47 de ani (1128, 1257, 1279); Mg. 120, I, 2, 8, inf. Natalia Cojocaru, 44 de ani (1637, 1684, 1776, 1825); Mg. 137, II, 47, inf. Ileana I. Croitoru, 40 de ani (430, 727, 777, 836, 850, 894, 970, 1536); Mg. 138, I, 1, aceeaşi informatoare (507, 539, 573, 1513, 1690, 1783, 1803); Anexă-chestionar (1655, 1814).

LUCĂCEŞTI – Suceava. Mg. 139, II, 16, inf. Artemiza V. Câmpan, 32 de ani (1535, 1774); Mg. 139, II, 19, inf. Ileana E. Popescu, 52 de ani (299, 436, 1133, 1773); Anexă-chestionar (1154).

LUCĂCEŞTI-MOINEŞTI, Bacău. Înregistrare mg. făcută la 18 iulie 1995, inf. Roza P. Ungureanu, 88 de ani (506, 1638).

LUIZI-CĂLUGĂRA, Bacău. Înregistrare mg. făcută la 14 septembrie 1996, inf. Ianoş M. Giurgică, 83 de ani (1323).

LUNCA-RATEŞ, Iaşi. Anexă-chestionar (1686, 1832).

MĂNOAIA – Neamţ. Anexă-chestionar (379).

MĂRGINENI – Bacău. Înregistrare mg. făcută la 13 mai 2000, inf. Petru M. Herciu, 92 de ani (1172, 1597, 1758, 1822).

MĂZĂNĂIEŞTI – Suceava. Mg. 140, I, 6, inf. Calistrat Gr. Ungureanu, 76 de ani (1430, 1469).

MICLĂUŞENI – Iaşi. Mg. 352, I, 18, inf. Aneta Gh. Marica, 34 de ani (462, 882).

MIHĂIEŞTI – Suceava. Mg. 58, II, 15, 16, inf. Verona D. Scurtu, 43 de ani (353, 1262, 1397); Mg. 59, II, 17, inf. Marița A. Talaşman, 54 de ani (468, 512, 870, 912, 977, 1029, 1306, 1340, 1400, 1645, 1730); Mg. 59, II, 18, inf. Neculai D. Chiticaru, 41 de ani (775, 1527).

MIHĂILENI – Botoşani. Anexă-chestionar (1321).

MIHOVENI – Suceava. Mg. 32, II, 20, inf. Aglaia Ciot, 26 de ani (789); Mg. 32, II, 24, inf. Rodica Chiş, 25 de ani (740); Mg. 32, II, 28, inf. Maria Ciofu, 44 de ani (756, 1567).

MIRCEŞTI – Iaşi. Înregistrare mg. făcută la 28 decembrie 1999, inf. Martin P. Pitreț, 76 de ani (425, 696, 766, 1171, 1180, 1290); Anexă-chestionar (1184).

MIROSLOVEŞTI – Iaşi. Anexă-chestionar (407).

MOARA NICĂ – Suceava. Mg. 120, I, 13, inf. Maria N. Stroieşteanu, 18 ani (1356, 1775); Mg. 121, I, 1, aceeaşi informatoare (725, 903); Mg. 123, I, 5, inf. Viorica Sauciuc, 20 de ani (712); Anexă-chestionar (984, 1300, 1319, 1337-1338, 1364, 1736-1737, 1748).

MOGOŞEŞTI-SIRET, Iaşi. Mg. 340, I, 27, inf. Catinca V. Antică, 79 de ani (298, 1206); Mg. 340, I, 43, inf. Maria P. Dumitraşcu, 55 de ani (361, 591, 1270, 1515); Mg. 348, I, 1, inf. Maria I. Dumitraşcu, 30 de ani (300, 620, 1019, 1114, 1125); Mg. 348, I, 18, inf. Maria Rusu, 46 de ani (1075).

MOŢCA – Iaşi. Mg. 342, I, 10, inf. Maria V. Ţibulcă, 32 de ani (1011); Mg. 342, I, 12, inf. Agrăpina Haltan, 80 de ani (1010); Mg. 342, I, 19, inf. Elisabeta Amuhoaie, 62 de ani (1012, 1014, 1083); Mg. 342, I, 21, inf. Catinca N. Maftei, 67 de ani (391, 769, 928); Mg. 342, I, 22, inf. Demetra V. Măriuță, 38 de ani (558, 955, 1166, 1403); Mg. 343, I, 7, aceeaşi informatoare (1666); Mg. 345, I, 11, inf. Victoria Acatrinei, 49 de ani (321, 338, 1109).

Scanned with OKEN Scanner

MUNCELU DE SUS – Iași. Mg. 340, I, 11, 41, inf. Maria P. Vasileanu, 49 de ani (925, 937, 942, 1060, 1286, 1669, 1743).
MURGUȚA – Botoșani. Mg. 131, II, 12, inf. Maricica Cimpoieș, 28 de ani (345, 1636).
NISIPOREȘTI – Neamț. Mg. 409, I, 10, inf. Lucia I. Ichimaș, 73 de ani (423, 995, 1237); Mg. 409, I, 17, inf. Cecilia I. Frenț, 36 de ani (1780); Mg. 409, I, 32, inf. Angela V. Pal, 40 de ani (1393).
OBOROCENI – Iași. Mg. 442, I, 13, inf. Eleonora Gh. Ciobanu, 54 de ani (560, 1156).
ORBENI – Bacău. Anexă-chestionar (1234, 1500, 1550).
OȚELENI – Iași. Mg. 443, I, 35, inf. Frențulia I. Gherghel, 79 de ani (1121); Mg. 443, I, 37, inf. Nița M. Ciobanu, 62 de ani (998); Mg. 443, I, 45, inf. Maria M. Cojocaru, 47 de ani (1042, 1126, 1588); Mg. 444, I, 1, inf. Frențulia I. Gherghel, 79 de ani (1043, 1510); Mg. 444, I, 14, inf. Roza M. Ursache, 62 de ani (1278).
PALANCA – Bacău. Înregistrare mg. făcută la 1 aprilie 2000, inf. Dumitru P. Domoș, 77 de ani (957).
PĂLTINIȘ – Botoșani. Anexă-chestionar (521, 815, 1041, 1094, 1222, 1273, 1291, 1521, 1599, 1716, 1735, 1819, 1829, 1831, 1833).
PĂLTINOASA – Suceava. Anexă-chestionar (1063, 1069, 1178, 1395).
PÂHNEȘTI – Vaslui. Anexă-chestionar (811, 1242).
PÂRÂU NEGRU – Botoșani. Mg. 56, II, 28, inf. Ion V. Grigoraș, 81 de ani (478).
PÂRTEȘTII DE JOS – Suceava. Mg. 63, II, 31, inf. Trandafira Vorobchievici, 33 de ani (1330); Mg. 63, II, 42, inf. Natalia Ungureanu, 73 de ani (1366, 1699); Mg. 63, II, 47, inf. Vasile Strugaru, 27 de ani (1615); Mg. 104, I, 16, inf. Ana Iacoban, 70 de ani (1522).
PÂRTEȘTII DE SUS – Suceava. Mg. 99, I, 10, inf. Magdalina Gh. Hopulele, 58 de ani (354, 380, 700, 897, 915, 1383, 1439, 1524); Mg. 100, I, 1, aceeași informatoare (741, 880, 1318, 1433); Mg. 101, I, 1, inf. Evdochia Selenciuc, 72 de ani (1451); Mg. 102, I, 6, inf. Maria Parascan, 35 de ani (605, 1355, 1363, 1409); Mg. 103, I, 18, inf. Elena Dumitrescu, 15 ani (1372); Mg. 103, I, 24, inf. Darie Andronic, 40 de ani (451, 1696, 1788); Anexă-chestionar (579, 598, 1309).
PERIENI – Iași. Mg. 289, I, 1, 4, inf. Maranda C. Cucu, 84 de ani (814, 1770).
PIETROSU – Iași. Mg. 389, I, 5, inf. Margareta C. Burțilă, 41 de ani (974, 982, 1001, 1088, 1106).
PILDEȘTI – Neamț. Înregistrare mg. făcută la 1 aprilie 2000, inf. Petru Gh. Chelaru, 88 de ani (1124, 1792).
PLEȘANI – Botoșani. Anexă-chestionar (479, 1131, 1254).
POIANA, BRUSTURI-DRĂGĂNEȘTI, Neamț. Mg. 194, I, 10, inf. Maria Gh. Chițu, 54 de ani (1540); Mg. 194, I, 18, inf. Elena I. Musteață, 73 de ani (1082); Anexă-chestionar (713).
POIANA-GRINȚIEȘ, Neamț. Mg. 274, I, 3, inf. Iosif I. Tănase, 59 de ani (1384, 1768).
POIANA LARGULUI – Neamț. Mg. 246, I, 19, inf. Costică I. Almășanu, 78 de ani (477, 564, 1495, 1571).
POIENI-ROȘIORI, Bacău. Anexă-chestionar (804).

Scanned with OKEN Scanner

PRĂJEȘTI – Bacău. Înregistrare mg. făcută la 3 februarie 2000, inf. Petru I. Jicu, 62 de ani (327, 330, 1224).
PRELIPCA-SALCEA, Suceava. Anexă-chestionar (523, 569, 627, 930, 971, 1380).
PREUTEȘTI – Suceava. Mg. 4, II, 80, inf. Maria. I. Varzari, 18 ani (572, 618, 694, 799, 802, 933, 1141, 1175, 1703); Mg. 34, I, 6, inf. Leontina Apetroaie, 37 de ani (639, 720, 911, 916, 919, 1015, 1077, 1295, 1426, 1694, 1717, 1732-1733, 1746); Mg. 34, II, 17, inf. Ion Gh. Varzari, 50 de ani (1448); Mg. 35, I, 10, inf. Safta D. Asaftei, 48 de ani (461, 633, 847, 896, 1016); Mg. 35, I, 13, inf. Marghioala I. Loghin, 62 de ani (1066); Mg. 35, I, 17, inf. Ion P. Păduraru, 33 de ani (1449); Mg. 37, II, 16, inf. Catrina C. Popa, 27 de ani (761, 1037, 1080, 1576); Anexă-chestionar (506, 582, 773, 1102, 1151, 1185, 1713, 1789-1790).
PRISECANI – Vrancea. Anexă-chestionar (701).
PUNTIȘENI – Vaslui. Anexă-chestionar (1508).
PUTNA – Suceava. Mg. 292, I, 18-20, inf. Valeria Gh. Andruceac, 43 de ani (308, 341-342, 394, 1578, 1842); Mg. 293, I, 9, inf. Aspazia S. Calancea, 52 de ani (311, 337, 382, 402-403, 585, 614-615, 1765, 1767); Mg. 293, I, 16, inf. Maria D. Lucaci, 28 de ani (312, 335-336, 835, 976, 1274, 1618, 1764).
RĂBÂIA – Suceava. Mg. 61, II, 20, inf. Eugenia Puşcaş, 27 de ani (531, 824, 867, 1065, 1235, 1248, 1310, 1343, 1423, 1428, 1528); Mg. 62, I, 15, inf. Valentina Gh. Cojocaru, 52 de ani (952); Anexă-chestionar (1470, 1646, 1741).
RĂCHITENI – Iaşi. Mg. 169, I, 1, inf. Genoveva L. Mihăieş, 38 de ani (412, 588, 601, 760, 856, 1407, 1497, 1548, 1719); Mg. 169, I, 5, inf. Maria Gh. Chelaru, 64 de ani (1055).
RĂUSENI – Suceava. Anexă-chestionar (1516).
RÂȘNIȚA – Vaslui. Anexă-chestionar (355, 886).
ROMÂNEȘTI – Botoşani. Anexă-chestionar (991, 1030, 1032, 1096, 1251, 1382, 1432, 1648).
ROTOPĂNEȘTI – Suceava. Mg. 57, II, 2, inf. Mărioara Mocanu, 35 de ani (346, 698, 714, 753, 774, 863, 869, 978, 1062, 1299, 1424, 1603, 1700, 1731).
ROTUNDA – Neamț. Înregistrare mg. făcută la 5 mai 2000, inf. Petru P. Antălucă, 81 de ani (936, 1292).
RUSCA – Suceava. Mg. 198, I, 3, 7, inf. Veniamin L. Negrea, 76 de ani (1463, 1494, 1507).
SADOVA – Suceava. Mg. 426, I, 23, inf. Grigore D. Pizdele, 79 de ani (1219).
SAGNA – Neamț. Înregistrare mg. făcută la 17 mai 1997, inf. Vârvara M. Lucaci, 87 de ani (707, 834, 923).
SĂBĂOANI – Neamț. Înregistrare mg. făcută la 16 martie 2000, inf. Elisabeta D. Robu, 73 de ani (745, 1420).
SĂRIȘOR – Suceava. Mg. 8, I, 22, inf. Dumitru P. Burlacu, 56 de ani (485, 670, 830, 1158).
SĂVENI – Iaşi. Înregistrare mg. făcută la 24 august 1999, inf. Varvara M. Andrieş, 87 de ani (655, 658, 883, 1176, 1239).

Scanned with OKEN Scanner

SĂVINEȘTI-POIANA TEIULUI, Neamț. Mg. 247, I, 3, inf. Constantin Șt. Tănase, 34 de ani (1771).
SCHITU-CEAHLĂU, Neamț. Mg. 350, I, 19, inf. Maria Ciucănel, 40 de ani (1301).
SIREȚEL – Iași. Mg. 80, I, 2, inf. Ilie I. Bobric, 48 de ani (1724); Anexă-chestionar (921, 1260).
SLOBOZIA-BÂRA, Neamț. Înregistrare mg. făcută la 17 mai 1997, inf. Petru M. Pădure, 90 de ani (845, 1071, 1324, 1793).
SOCI – Iași. Mg. 383, I, 16, inf. Maria Gh. Comăniță, 43 de ani (319, 339, 409, 470).
SPIRIDONEȘTI – Neamț. Anexă-chestionar (1196, 1446).
STĂNIȚA – Neamț. Anexă-chestionar (1208).
STORNEȘTI – Iași. Anexă-chestionar (699, 887, 1201).
STRAJA – Suceava. Mg. 278, I, 22, inf. Aglaia I. Baimacean, 76 de ani (1673, 1677, 1816); Mg. 277, II, 50, 51, inf. Livia Chira, 18 ani (1408, 1769); Mg. 278, II, 58, inf. Saveta Știrban, 48 de ani (325); Anexă-chestionar (874, 993, 1294, 1326, 1353, 1651, 1710, 1784).
STROIEȘTI – Suceava. Mg. 28, II, 31, inf. Ana Melinciuc, 41 de ani (821, 1453, 1573, 1728, 1805); Anexă-chestionar (1624).
STRUNGA – Iași. Mg. 407, I, 8, inf. Elisabeta Gr. Siminciuc, 45 de ani (1149); Mg. 407, I, 19, inf. Roza M. Iosub, 72 de ani (1255).
STULPICANI – Suceava. Anexă-chestionar (839, 1325).
SUCEVIȚA – Suceava. Mg. 166, I, 15, inf. Virginia Isopescu, 51 de ani (1391); Mg. 166, I, 18, inf. Suzana Husaciuc, 49 de ani (443, 1367, 1369, 1551).
SULIȚA – Botoșani. Anexă-chestionar (967, 1563).
ȘARU DORNEI – Suceava. Mg. 8, I, 9, 10, inf. Vasile S. Moroșanu, 42 de ani (460, 471, 568, 665, 680, 719, 795, 864, 1056, 1167, 1523, 1543, 1556, 1828); Anexă-chestionar (1549).
ȘCHEIA – Suceava. Mg. 32, I, 15, inf. Margareta Păcurari, 20 de ani (323, 846); Mg. 32, II, 17, aceeași informatoare (1444, 1566, 1747); Mg. 32, II, 18, inf. Aglaia Vârlan, 38 de ani (1577); Mg. 93, I, 3, inf. Magdalina N. Ciogolea, 45 de ani (322, 1258, 1592, 1601); Mg. 93, I, 22, inf. Magdalina O. Mărcean, 44 de ani (1277, 1815); Mg. 94, I, 17, aceeași informatoare (301, 303, 576, 616, 983, 1129).
ȘCHEIA-AL.I.CUZA, Iași. Mg. 408, I, 7, inf. Vârvara P. Florean, 75 de ani (1552, 1661, 1756).
ȘINDRILARI – Vrancea. Mg. 71, I, 4, inf. Gegea C. Năstasă, 69 de ani (1628, 1641).
ȘTEFAN CEL MARE – Vaslui. Mg. 3, II, 28, inf. Paraschiva Lapa, 25 de ani (352, 358, 624, 669, 1199, 1241); Anexă-chestionar (1212).
ȘTEFĂNEȘTI – Botoșani. Anexă-chestionar (1493).
TĂBĂLĂIEȘTI – Vaslui. Anexă-chestionar (417, 432).
TĂMĂȘENI – Neamț. Înregistrare mg. făcută la 25 martie 2000, inf. Gheorghe M. Andrici, 80 de ani (1434, 1462, 1609, 1653).
TĂRÂȚA – Bacău. Înregistrare mg. făcută la 14 aprilie 2000, inf. Ștefan Gh. Butnaru, 57 de ani (373, 581, 885).

Scanned with OKEN Scanner

TĂTĂRĂŞENI – Botoşani. Mg. 476, I, 8, inf. Zânca P. Alexandroaie, 62 de ani (947).
TĂTĂRUŞI – Iaşi. Mg. 513, II, 61, inf. Măriuca Gh. Bararu, 58 de ani (875).
TÂRPEŞTI – Neamţ. Mg. 536, I, 20, inf. Ion N. Balercă, 77 de ani (1838-1839); Anexă-chestionar (472, 482, 1027, 1033, 1447, 1501, 1503).
TOPILE – Iaşi. Anexă-chestionar (809, 966, 1311).
TRAIAN – Neamţ. Mg. 67, I, 19, inf. Eleonora Gh. Radu, 30 de ani (956, 1045). Anexă-chestionar (1532).
TRAIAN-SĂBĂOANI, Neamţ. Înregistrare mg. făcută la 7 mai 2000, inf. Mihai G. Dămoc, 91 de ani (356, 369, 437, 1834).
TREBEŞ – Bacău. Înregistrare mg. făcută la 13 mai 2000, inf. Elena I. Fodor, 61 de ani (434, 450).
TREI MOVILE – Suceava. Anexă-chestionar (372, 416, 571, 722, 731, 1146, 1170, 1187, 1230, 1250, 1612).
TUPILAŢI – Neamţ. Mg. 7, II, 62, inf. Gheorghe Năstasă, 63 de ani (1440, 1467, 1471).
TUTA – Bacău. Înregistrare mg. făcută la 31 iulie 1995, inf. Maria Şt. Prundoiu, 84 de ani (212, 638).
ŢIBUCANII DE JOS – Neamţ. Mg. 227, I, 28, inf. Constantin I. Isac, 53 de ani (1681); Anexă-chestionar (1119).
UDA – Iaşi. Mg. 387, I, 20, inf. Maria V. Petrişor, 46 de ani (466, 1057, 1076); Mg. 513, II, 70, inf. Ileana Avădănii, 38 de ani (794, 943).
URECHENI – Neamţ. Mg. 270, II, 14, inf. Catinca D. Asaftei, 73 de ani (413, 1018, 1052, 1191).
VALEA LUI DARIE – Vaslui. Anexă-chestionar (1531).
VALEA MARE-DUMEŞTI, Vaslui. Anexă-chestionar (486).
VALEA OILOR – Iaşi. Mg. 355, I, 36, inf. Maria C. Grădinaru, 31 de ani (1081, 1410, 1458).
VALEA SEACĂ – Iaşi. Anexă-chestionar (758, 772, 1214, 1297).
VALEA SEACĂ-NICOLAE BĂLCESCU, Bacău. Înregistrare mg. făcută la 3 februarie 2000, inf. Petru P. Andor, 76 de ani (685, 1144, 1223).
VAMA – Suceava. Anexă-chestionar (1799, 1817, 1826, 1830).
VATRA MOLDOVIŢEI – Suceava. Mg. 234, I, 15, inf. Gheorghina T. Bodnar, 37 de ani (668, 817, 819, 1316, 1348, 1350, 1368, 1370); Mg. 235, I, 16, inf. Maria T. Rusu-Corduneanu, 24 de ani (861, 866, 985); Mg. 236, I, 6, inf. Dafina Gr. Popescu, 36 de ani (878, 898).
VÂNĂTORI-NEAMŢ, Neamţ. Anexă-chestionar (1183, 1238, 1244).
VERŞENI – Iaşi. Mg. 381, I, 27, inf. Irina C. Luţa, 60 de ani (386, 1280, 1402).
VICOVU DE JOS – Suceava. Mg. 161, I, 62, inf. Eufrosina Şorodoc, 59 de ani (1415, 1457).
VIIŞOARA – Neamţ. Anexă-chestionar (390, 420, 602, 831, 833, 961, 987, 1078, 1647).
VLĂDEŞTI – Galaţi. Anexă-chestionar (1620, 1705).
VOITINEL – Suceava. Anexă-chestionar (414, 566, 1169, 1275).

Scanned with OKEN Scanner

VOLOVĂȚ – Suceava. Mg. 124, II, 19, inf. Paraschiva L. Robu, 63 de ani (384, 439, 474, 686); Anexă-chestionar (385, 475, 574, 785, 975, 1061, 1136, 1164, 1233, 1252-1253, 1283, 1304, 1308, 1317, 1334, 1358, 1371, 1373, 1386-1387, 1559-1560, 1591, 1596, 1614, 1621, 1635, 1715, 1738, 1785-1786, 1813).

ZAHAREȘTI – Suceava. Mg. 90, II, 23, 25, inf. Marghioala N. Fărtăiș, 42 de ani (297, 778, 788, 964, 979, 1247, 1249, 1265-1266, 1268, 1575); Mg. 91, I, 1, inf. Silvia N. Grămadă, 21 de ani (497, 533, 840, 1034, 1594, 1720, 1722); Mg. 91, I, 3, aceeași informatoare (546, 559, 1068, 1070, 1148); Anexă-chestionar (389, 489, 501-502, 513, 544, 547, 580, 673, 695, 786, 816, 927, 946, 1035, 1046, 1084, 1097, 1165, 1271, 1296, 1518, 1520, 1526, 1545, 1649, 1734, 1749, 1796).

ZMEU – Iași. Mg. 393, I, 11, inf. Anica I. Pavel, 36 de ani (663).

Scanned with OKEN Scanner

BIBLIOGRAFIE

ALECSANDRI, Vasile, *Poezii populare ale românilor*, adunate şi întocmite de. Ediţie îngrijită, studiu introductiv, note şi variante de Gheorghe Vrabie, Bucureşti, vol. I-II, Editura Pentru Literatură, 1965.

ALEXIANU, Al., *Mode şi veşminte din trecut*, vol. I-II. *Cinci secole de istorie costumară românească*, Bucureşti, Editura Meridiane, 1987.

ALEXICI, Gheorghe, *Texte din literatura poporană*, tom. 1. *Poezia tradiţională*, Budapesta, Editura autorului, 1899.

ANDRIESCU, Alexandru, Vasile Arvinte, Ioan Caproşu ş.a., *Monumenta Linguae Dacoromanorum. Biblia* 1688, Pars I, *Genesis*, Iaşi, Universitatea „Al.I. Cuza" – Albert – Ludwigs – Universität – Freiburg, 1988.

BACHELARD, Gaston, *Psihanaliza focului*. În româneşte de Lucia-Ruxandra Munteanu. Prefaţă de Romul Munteanu, Bucureşti, Editura Univers, 1989.

– *Apa şi visele. Eseu despre imaginaţia materiei*. Traducere de Irina Mavrodin, Bucureşti, Editura Univers, 1995.

BĂIEŞU, Nicolae, Grigore Bostan, Grigore Botezatu ş.a., *Folclor din Ţara Fagilor*, Chişinău, Editura Hyperion, 1993.

BÂRGU-GEORGESCU, Ligia, *Antologie de lirică populară românească*. Ediţie îngrijită şi studiu introductiv de, Bucureşti, Editura Minerva, 1980.

BÂRLEA, Ovidiu, *Antologie de proză populară epică*, vol. I, Bucureşti, Editura Pentru Literatură, 1966.

– *Mică enciclopedie a poveştilor româneşti*, Bucureşti, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, 1976.

– *Poetică folclorică*, Bucureşti, Editura Univers, 1979.

– *Eseu despre dansul popular românesc*, Bucureşti, Editura Cartea Românească, 1982.

– *Folclorul românesc*, Bucureşti, Editura Minerva, vol. I, 1981, vol. II, 1983.

BERNEA, Ernest, *Civilizaţia română sătească. Ipoteze şi precizări*, Bucureşti, „Ţară şi Neam", 1944.

– *Nunta în Ţara Oltului. Încercare de sociologie românească*, în vol. *Studii de folclor şi literatură*, Bucureşti, Editura Pentru Literatură, 1967.

– *Cadre ale gândirii populare româneşti. Contribuţii la reprezentarea spaţiului, timpului şi cauzalităţii*. Cu o postfaţă de Ovidiu Bârlea, Bucureşti, Editura Cartea Românească, 1985.

BERTHOLET, Alfred, *Dicţionarul religiilor*. Ediţie în limba română de Gabriel Decuble, Iaşi, Editura Universităţii „Al.I. Cuza", 1995.

BILŢIU, Pamfil, *Poezii şi poveşti populare din Ţara Lăpuşului*, în seria *Folclor din Transilvania* X, Bucureşti, Editura Minerva, 1990.

Scanned with OKEN Scanner

CARAMAN, Petru, *Colindatul la români, slavi şi la alte popoare. Studiu de folclor comparat*. Ediţie îngrijită de Silvia Ciubotaru. Prefaţă de Ovidiu Bârlea, Bucureşti, Editura Minerva, 1983.
– *Literatură populară*. Antologie, introducere, note, indici şi glosar de Ion H. Ciubotaru, Iaşi, „Caietele Arhivei de Folclor", III, 1982.
– *Studii de folclor*, vol. I-II. Ediţie îngrijită de Viorica Săvulescu. Studiu introductiv şi tabel cronologic de Iordan Datcu, Bucureşti, Editura Minerva, 1987-1988; vol. III. Ediţie îngrijită de Iordan Datcu şi Viorica Săvulescu. Studiu introductiv de Iordan Datcu, Bucureşti, Editura Minerva, 1995.
– *De la instinctul de autoorientare la spiritul critic axat pe tradiţia autohtonă. Reflecţii asupra conceptului despre specificul etnic în literatură, ca emanaţie a sursei folclorice*. Ediţie îngrijită şi prefaţă de Ovidiu Bârlea, Bucureşti, Editura Academiei, 1994.
– *Studii de etnografie şi folclor*. Ediţie îngrijită de Ovidiu Bârlea şi Ion H. Ciubotaru. Postfaţă, note, indice şi bibliografie de Ion H. Ciubotaru, Iaşi, Editura Junimea, 1997.

CARDAŞ, Gheorghe, *Cele mai vechi oraţii de nuntă tipărite*, în „Revista de Etnografie şi Folclor", tomul 16, nr. 4, Bucureşti, 1971.

CARTOJAN, Nicolae, *Oraţiile de nuntă*, în vol. *Cărţile populare în literatura românească*, vol. II, Bucureşti, Casa Şcoalelor, 1938.

CĂLĂTORI STRĂINI DESPRE ŢĂRILE ROMÂNE, vol. VI. Ediţie îngrijită de M.M. Alexandrescu-Dersca Bulgaru, Bucureşti, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, 1976.

CĂLIMAN, Ion, Cornel Veselău, *Poezii populare româneşti*, în seria *Folclor din Banat*, I, Bucureşti, Editura „Grai şi Suflet – Cultura Naţională", 1996.

CĂLUGĂRU-BOCŞE, Maria, *Obiceiuri de nuntă la români, în Bihor*, în vol. *Zilele folclorului bihorean*, Oradea, Comitetul de Cultură şi Artă, 1968.

CĂRĂBIŞ, Vasile, *Poezii populare româneşti*, Bucureşti, Editura Minerva, 1986.

CERNEA, Gheorghe, *Poezii populare din sudul Ardealului (Târnave)*, în seria *Folclor din Transilvania. Texte alese din colecţii inedite*, vol. II, Bucureşti, Editura Pentru Literatură, 1962.

CHEVALIER, Jean, Alain Gheerbrant, *Dicţionar de simboluri. Mituri, vise, obiceiuri, gesturi, forme, figuri, culori, numere*, Bucureşti, Editura Artemis, vol. I, 1994, vol. 2-3, 1995.

CHIŞ ŞTER, Ion (red. resp.), *Antologie de folclor din judeţul Maramureş*, vol. I. *Poezia*. Cuvânt înainte de Mihai Pop, Baia Mare, Asociaţia etnografilor şi folcloriştilor din judeţul Maramureş, 1980.

CHIŢIMIA, I.C., *Folclorul românesc în perspectivă comparată*, Bucureşti, Editura Minerva, 1971.

CIOBANU, Stanca, *Mărul şi creanga de măr – prezenţe semnificative în complexe ceremoniale*, în „Revista de Etnografie şi Folclor", tomul 31, nr. 1, 1986.

Scanned with OKEN Scanner

GOROVEI, Artur, *Credinţi şi superstiţii ale poporului român,* Bucureşti, Editura Socec, 1915.
– *Ouăle de Paşti. Studiu de folklor*, Bucureşti, Imprimeria Naţională, 1937.
– *Literatură populară,* II. Ediţie îngrijită, introducere, note, comentarii, bibliografie şi glosar de Iordan Datcu, Bucureşti, Editura Minerva, 1985.
GRIMAL, Pierre, *Dictionnaire de la mythologie grecque et romaine.* Préface de Ch. Picard, Paris, 1963.
GURZÓ-CEGLEDI, Maria, *Ceremonialul nupţial la românii din Ungaria.* Teză de doctorat (manuscris), susţinută la Universitatea „Babeş-Bolyai", Cluj-Napoca, 2000.
HASDEU, Bogdan Petriceicu, *Răspuns la discursul de recepţie ţinut de Simeon Florea Marian*, în „Analele Academiei Române", II, Bucureşti, 1882.
– *Soarele şi luna. Folclor tradiţional în versuri*, I, *Texte.* Ediţie critică, prefaţă, note, comentarii, variante şi indici de I. Oprişan, Bucureşti, Editura Saeculum I.O., 2002.
HÂNCU, A.S. şi V.S. Zelenciuc, *Folclorul obiceiurilor de familie*, Chişinău, Editura Ştiinţa, 1979.
HERSENI, Traian, *Colinde şi obiceiuri de Crăciun. Cetele de feciori din Ţara Oltului (Făgăraş).* Ediţie, prefaţă şi glosar de Nicolae Dunăre, Bucureşti, Editura „Grai şi Suflet – Cultura Naţională", 1997.
– *Forme străvechi de cultură poporană românească. Studiu de paleoetnografie a cetelor de feciori din Ţara Oltului*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1977.
HIRN, Yrjö, *Les jeux d'enfants.* Traduit du suédois par T. Hammar, avant-propos de Lucien Maury, Paris, Librairie Stock, 1926.
IONIŢĂ, Maria, *Flori din Apuseni. Folclor poetic din zona izvoarelor Someşului Mic.* Cuvânt înainte de Dumitru Pop, Cluj-Napoca, CJCP, 1978.
IORDAN, Iorgu, *Stilistica limbii române,* Bucureşti, Institutul de Lingvistică Română, 1944.
IORGA, Nicolae, *O nouă descriere a Moldovei în secolul al XVIII-lea, de un suedez*, în „Revista Istorică", XVI, 1930.
ISPAS, Sabina, *Cultură orală şi informaţie transculturală,* Bucureşti, Editura Academiei, 2003.
ISPAS, Sabina şi Emanuel Pârvu, *Omul românesc. Şcoala Sociologică Dimitrie Gusti.* Ediţie alcătuită şi îngrijită de, Bucureşti, Editura Viitorul Românesc, 2000.
JUNG, C. G., *În lumea arhetipurilor.* Traducere din limba germană, prefaţă, comentarii şi note de Vasile Dem. Zamfirescu, Bucureşti, Editura Jurnalul Literar, 1994.
– *Tipuri psihologice.* Traducere din germană de Viorica Nişcov, Bucureşti, Editura Humanitas, 1997.

Scanned with OKEN Scanner

PĂCALĂ, Victor, *Monografia comunei Răşinari*, Sibiu, Tipografia Arhidiecezană, 1915.
PĂSCULESCU, Nicolae, *Literatură populară românească*, Bucureşti, Socec, 1910.
PILOIU, Ion, *Folclor muzical din Ţara Loviştei*. Studiu introductiv şi antologie, Râmnicu Vâlcea, CJCP, 1981.
PIPREK, Johannes, *Slawische Brautwerbungs – und Hochzeitsgebräuche*, Stuttgart, 1914.
POP, Dumitru, *Folclor din zona Codrului*, Baia Mare, CJCP, 1978.
– *Obiceiuri agrare în tradiţia populară românească*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1989.
– *Cercetări de folclor românesc*, Cluj-Napoca, Editura Sedan, 1998.
– *Coordonate ale culturii populare româneşti în perspectivă etnologică*, Cluj-Napoca, Editura Casei Cărţii de Ştiinţă, 2002.
POP, Dumitru, Nicolae Bot, Ion Cuceu, Gheorghe Petrescu, *Folclorul Văii Gurghiului*, II, în vol. „Marisia", VII. *Studii şi materiale. Arheologie, istorie, etnografie*, Târgu Mureş, Muzeul judeţean, 1977.
POP, Mihai, *Obiceiuri tradiţionale româneşti*, Bucureşti, Institutul de Cercetări Etnologice şi Dialectologice, 1976.
– *Folclor românesc*, vol. I: *Teorie şi metodă*; vol. II: *Texte şi interpretări*. Ediţie îngrijită de Nicolae Constantinescu şi Alexandru Dobre, Bucureşti, Editura „Grai şi Suflet – Cultura Naţională", 1998.
POPA, Ioan, *Ţara Secaşelor. Monografie folclorică*, Alba-Iulia, CJCP, 1996.
PRICHICI, C., *Cântece şi jocuri populare din Moldova*, Editura Muzicală, Bucureşti, 1963.
PROPP, V.I., *Russkie agrarnîie prazdniki*, Leningrad, 1963.
– *Rădăcinile istorice ale basmului fantastic*. Traducere de Radu Nicolau. Prefaţă de Nicolae Roşianu, Bucureşti, Editura Univers, 1973.
RĂDULESCU-CODIN, C., *Literatură populară*, I. *Cântece şi descântece ale poporului*. Cu 50 arii populare. Ediţie critică de Ioan Şerb şi Florica Şerb. Studiu introductiv de Dan Simonescu, Bucureşti, Editura Minerva, 1986.
RĂUTU, Radu, *Antologia descântecelor populare româneşti*. Ediţie îngrijită şi prefaţă de, Bucureşti, Editura „Grai şi Suflet – Cultura Naţională", Bucureşti, 1998.
RICH, Anthony, *Dictionnaire des antiquités romaines et grecques, accompagné de 2000 gravures d'après l'antique*. Traduit de l'anglais sous la direction de M. Chéruel, Paris, Librairie de Firmin Didot frères, 1873.
ROBEA, Mihail M., *Folclorul poetic din Stroieşti – Argeş*, Bucureşti, Societatea Cultural-Ştiinţifică, 1980.
RUSU, Liviu, *Le sens de l'existence dans la poésie populaire roumaine*, Paris, Félix Alcan, 1935.
– *Viziunea lumii în poezia noastră populară. De la resemnare la acţiunea creatoare*, Bucureşti, Editura Pentru Literatură, 1967.
RUXĂNDOIU, Pavel, *Folclorul literar în contextul culturii populare româneşti*, Bucureşti, Editura „Grai şi Suflet – Cultura Naţională", 2001.

Scanned with OKEN Scanner

ŞĂINEANU, Lazăr, *Mitologie clasică.* Credinţele religioase şi legendele eroice ale grecilor şi ale romanilor, cu 26 de ilustraţiuni, Craiova, Editura Ralian şi Ignat Samitca, 1898.
– *Basmele române, în comparaţiune cu legendele antice clasice şi în legătură cu basmele popoarelor învecinate şi ale tuturor popoarelor romanice.* Ediţie îngrijită de Ruxandra Niculescu. Prefaţă de Ovidiu Bârlea, Bucureşti, Editura Minerva, 1978.

ŞERB, Ioan şi Domiţian Cesereanu, *Folclor din Ţara Zarandului*, în seria *Folclor din Transilvania. Texte alese din colecţii inedite*, I, Bucureşti, Editura Pentru Literatură, 1962.

ŞEULEANU, Ion, *Poezia populară de nuntă,* Bucureşti, Editura Minerva, 1985.
– *Dincoace de sacru, dincolo de profan. (Studii şi eseuri de folclor)*, Târgu Mureş, Editura Tipomur, 1994.

ŞTEFĂNUCĂ, Petre V., *Folclor şi tradiţii populare.* Alcătuire, studiu introductiv, bibliografie, comentarii şi note de Grigore Botezatu şi Andrei Hâncu, Chişinău, Editura Ştiinţa, vol. I-II, 1991.

ŞTIUCĂ, Narcisa, Corina Mihăescu ş.a., *Roşcani, un sat pentru mileniul III*, Deva, Editura Emia, 2000.

TEODORESCU, G. Dem., *Poezii populare române.* Ediţie critică, note, glosar, bibliografie şi indice de George Antofi. Prefaţă de Ovidiu Papadima, Bucureşti, Editura Minerva, 1982.

TOCILESCU, Grigore G., *Materialuri folcloristice*, vol. I-1, Bucureşti, Tip. Corpului didactic, 1900.

TODOROV, Tzvetan, *Teorii ale simbolului.* Traducere de Mihai Murgu, prefaţă de Maria Carpov, Bucureşti, Editura Univers, 1983.

TOMOIOAGĂ, G., *Cântece de nunţi din Bucovina*, în „Cărţile Săteanului Român", numerele 7-9, Gherla-Sibiu-Dej-Braşov, 1882-1884.

ŢIPLEA, Al., *Poezii populare din Maramureş*, adunate de..., Bucureşti, 1906.

UGLIŞ-DELAPECICA, Petre, *Poezii şi basme populare din Crişana şi Banat.* Prefaţă de Ovidiu Bârlea, Bucureşti, Editura Pentru Literatură, 1968.

URECHE, Grigore, *Letopiseţul Ţării Moldovei, de la Dragoş-vodă până la Aaron-vodă*, Chişinău, Editura Hyperion, 1990.

VAN GENNEP, Arnold, *Riturile de trecere.* Traducere de Lucia Berdan şi Nora Vasilescu. Studiu introductiv de Nicolae Constantinescu. Postfaţă de Lucia Berdan, Iaşi, Editura Polirom, 1996.

VASILESCU, Ath. Pr., *Monografia mănăstirii şi comunei Dolheşti din judeţul Roman. Studiu istoric şi critic*, Roman, Tipografia Beram-Tatăl, 1930.

VASILIU, Al., *Literatură populară din Moldova.* Ediţie critică şi prefaţă de Petru Ursache, Bucureşti, Editura Minerva, 1984.

VĂDUVA, Ofelia, *Paşi spre sacru. Din etnologia alimentaţiei româneşti*, Bucureşti, Editura Enciclopedică, 1996.
– *Magia darului*, Bucureşti, Editura Enciclopedică, 1997.

Scanned with OKEN Scanner

VERTEMONT, Jean, *Dicționar al mitologiilor indo-europene*. Traducere de Doina Lică, Lucian Pricop, Timișoara, Editura Amarcord, 2000.
VOEVIDCA, Al., *Cântece populare din Bucovina*. Ediție îngrijită de Vasile Nicolescu și Cristina Rădulescu-Pașcu. Studiu introductiv, note, indici și glosar de Cristina Rădulescu-Pașcu, București, Editura Muzicală, 1990.
VRABIE, Gheorghe, *Contribuții la studiul orațiilor populare*, în vol. *Cercetări folclorice*, I, București, 1947.
– *Din estetica poeziei populare. Analize stilistice și literare*, București, Editura Albatros, 1990.
VULCĂNESCU, Mircea, *Dimensiunea românească a existenței*. Ediție îngrijită de Marin Diaconu, București, Editura Fundației Culturale Române, 1991.
VULCĂNESCU, Romulus, *Fenomenul horal*, Craiova, Editura Ramuri, 1944.
– *Măștile populare*, București, Editura Științifică, 1970.
– *Coloana cerului*, București, Editura Academiei, 1972.
– *Mitologie română*, București, Editura Academiei, 1985.
WUNENBURGER, Jean-Jacques, *Sacrul*. Traducere, note și studiu introductiv de Mihaela Căluț. Postfață de Aurel Codoban, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 2000.
ZANNE, Iuliu A., *Proverbele românilor*, vol. II, București, Socec, 1894.

Scanned with OKEN Scanner

INDICE DE LOCALITĂȚI
(S I G L A R)

Sigla	Județul	Comuna	Satul
B A A	Bacău	Agăș	Agăș
B A B	Bacău	Agăș	Beleghet
B A C	Bacău	Agăș	Coșnea
B A P	Bacău	Agăș	Preluci
B Ar Ar	Bacău	Ardeoani	Ardeoani
B B F	Bacău	Balcani	Frumoasa
B B L	Bacău	Balcani	Ludași
B Bb Bb	Bacău	Bereşti-Bistrița	Bereşti-Bistrița
B Bb I	Bacău	Bereşti-Bistrița	Iteşti
B Bl Bl	Bacău	Blăgeşti	Blăgeşti
B Br Br	Bacău	Brusturoasa	Brusturoasa
B Br C	Bacău	Brusturoasa	Cuchiniș
B Br Ca	Bacău	Brusturoasa	Camenca
B Bs A	Bacău	Bârsăneşti	Albele
B Bs Bs	Bacău	Bârsăneşti	Bârsăneşti
B Bt Bt	Bacău	Bereşti-Tazlău	Bereşti-Tazlău
B Bu B	Bacău	Buhoci	Bijghir
B Bu Bu	Bacău	Buhoci	Buhoci
B Bz B	Bacău	Berzunți	Buda
B Bz Bz	Bacău	Berzunți	Berzunți
B Bz D	Bacău	Berzunți	Dragomir
B C Bl	Bacău	Căiuți	Blidari
B C C	Bacău	Căiuți	Căiuți
B C H	Bacău	Căiuți	Heltiu
B C P	Bacău	Căiuți	Pralea
B C V	Bacău	Căiuți	Vrânceni
B Cb B	Bacău	Corbasca	Băcioiu
B Cb Cb	Bacău	Corbasca	Corbasca
B Cb M	Bacău	Corbasca	Marvila
B Cb P	Bacău	Corbasca	Pogleț
B Cb S	Bacău	Corbasca	Scărișoara
B Cb V	Bacău	Corbasca	Vâlcele
B Cj Cj	Bacău	Cleja	Cleja
B Cj S	Bacău	Cleja	Somușca
B Cj V	Bacău	Cleja	Valea Mică

Scanned with OKEN Scanner

B Cl Cl	Bacău	Colonești	Colonești
B Cl P	Bacău	Colonești	Poiana
B Cl V	Bacău	Colonești	Valea Mare
B Cș C	Bacău	Cașin	Curița
B Cș Cș	Bacău	Cașin	Cașin
B Cț Bj	Bacău	Coțofănești	Boiștea de Jos
B Cț Bo	Bacău	Coțofănești	Borșani
B Cț Cț	Bacău	Coțofănești	Coțofănești
B Cț T	Bacău	Coțofănești	Tămășoaia
B D C	Bacău	Dămienești	Călugăreni
B D D	Bacău	Dămienești	Dămienești
B Df C	Bacău	Dofteana	Cucuieți
B Df Df	Bacău	Dofteana	Dofteana
B Df L	Bacău	Dofteana	Larga
B Dm Dm	Bacău	Dealu Morii	Dealu Morii
B Dm T	Bacău	Dealu Morii	Tăvădărești
B Dr Dr	Bacău	Dărmanești	Dărmănești
B Dr L	Bacău	Dărmănești	Lapoș
B F F	Bacău	Filipeni	Filipeni
B F V	Bacău	Filipeni	Valea Boțului
B Fa Fa	Bacău	Faraoani	Faraoani
B Fl Fl	Bacău	Filipești	Filipești
B Fl G	Bacău	Filipești	Galbeni
B Fl O	Bacău	Filipești	Onișcani
B G G	Bacău	Găiceana	Găiceana
B Gf B	Bacău	Ghimeș-Făget	Bolovăniș
B Gf F	Bacău	Ghimeș-Făget	Făget
B Gf G	Bacău	Ghimeș-Făget	Ghimeș
B Gf R	Bacău	Ghimeș-Făget	Răchițiș
B Gl Gl	Bacău	Glăvănești	Glăvănești
B Gl M	Bacău	Glăvănești	Muncelu
B Gr Gs	Bacău	Gârleni	Gârlenii de Sus
B Gr L	Bacău	Gârleni	Lespezi
B H B	Bacău	Helegiu	Brătila
B H D	Bacău	Helegiu	Deleni
B H H	Bacău	Helegiu	Helegiu
B Hg Hg	Bacău	Horgești	Horgești
B Hg V	Bacău	Horgești	Văleni
B Hm Hm	Bacău	Hemeiuși	Hemeiuși
B Hr C	Bacău	Huruiești	Căpotești
B Hr F	Bacău	Huruiești	Fundoaia

Scanned with OKEN Scanner

B Hr Hr	Bacău	Huruieşti	Huruieşti
B Hr O	Bacău	Huruieşti	Ocheni
B Hr Pr	Bacău	Huruieşti	Prădaiş
B L L	Bacău	Livezi	Livezi
B L O	Bacău	Livezi	Orăşa
B L P	Bacău	Livezi	Poiana
B L Pr	Bacău	Livezi	Prăjoaia
B Lc Lc	Bacău	Luizi-Călugăra	Luizi-Călugăra
B Lc O	Bacău	Luizi-Călugăra	Osebiţi
B Lp Lp	Bacău	Lipova	Lipova
B Mc Mc	Bacău	Mănăstirea-Caşin	Mănăstirea-Caşin
B Mg P	Bacău	Măgireşti	Prăjeşti
B Mt Gc	Bacău	Motoşeni	Gura-Crăieşti
B Mt Mt	Bacău	Motoşeni	Motoşeni
B Mt Pr	Bacău	Motoşeni	Praja
B Mt R	Bacău	Motoşeni	Rotăria
B Mt Ş	Bacău	Motoşeni	Şendreşti
B Mt Ţ	Bacău	Motoşeni	Ţepoaia
B N M	Bacău	Negri	Mâgla
B Nb G	Bacău	Nicolae Bălcescu	Galbeni
B Nb Nb	Bacău	Nicolae Bălcescu	Nicolae Bălcescu
B Nb Vs	Bacău	Nicolae Bălcescu	Valea Seacă
B O H	Bacău	Oituz	Hârja
B O O	Bacău	Oituz	Oituz
B On B	Bacău	Onceşti	Bărboasa
B On On	Bacău	Onceşti	Onceşti
B On Tţ	Bacău	Onceşti	Tarniţa
B Or Or	Bacău	Orbeni	Orbeni
B Pg Pg	Bacău	Pârgăreşti	Pârgăreşti
B Pg Sn	Bacău	Pârgăreşti	Satu Nou
B Pj B	Bacău	Pârjol	Băhnăşeni
B Pj Bs	Bacău	Pârjol	Băsăşti
B Pj P	Bacău	Pârjol	Pustiana
B Pj Pj	Bacău	Pârjol	Pârjol
B Pj T	Bacău	Pârjol	Tărâţa
B Pn Pn	Bacău	Pâncești	Pâncești
B Pp B	Bacău	Plopana	Budeşti
B Pp I	Bacău	Plopana	Iţcani
B Pp Pp	Bacău	Plopana	Plopana
B Pr Pr	Bacău	Parincea	Parincea
B Pr V	Bacău	Parincea	Vladnic

Scanned with OKEN Scanner

B Pt C	Bacău	Podu Turcului	Căbeşti
B Pt F	Bacău	Podu Turcului	Fichiteşti
B Pt G	Bacău	Podu Turcului	Giurgioana
B Pt L	Bacău	Podu Turcului	Lehancea
B Pt S	Bacău	Podu Turcului	Sârbi
B R R	Bacău	Răchitoasa	Răchitoasa
B Rc C	Bacău	Răcăciuni	Ciucani
B Rc Fr	Bacău	Răcăciuni	Fundu Răcăciuni
B Rc G	Bacău	Răcăciuni	Gâşteni
B Rc Gd	Bacău	Răcăciuni	Gheorghe Doja
B Rc Rc	Bacău	Răcăciuni	Răcăciuni
B Rş P	Bacău	Roşiori	Poieni
B Rş Rş	Bacău	Roşiori	Roşiori
B Rş Vm	Bacău	Roşiori	Valea Mare
B S P	Bacău	Sascut	Păncești
B S S	Bacău	Sascut	Sascut
B Sc Sc	Bacău	Săucești	Săucești
B Se Se	Bacău	Secuieni	Secuieni
B Se Ts	Bacău	Secuieni	Tisa-Silvestri
B Sg Sg	Bacău	Strugari	Strugari
B Sm Sm	Bacău	Slănic Moldova	Slănic Moldova
B Sn C	Bacău	Sănduleni	Coman
B Sn S	Bacău	Sănduleni	Stufu
B Sn V	Bacău	Sănduleni	Verşeşti
B So C	Bacău	Solonț	Cucuieți
B So So	Bacău	Solonț	Solonț
B St B	Bacău	Stănişeşti	Belciuneasa
B Șt F	Bacău	Scorțeni	Floreşti
B Șt G	Bacău	Scorțeni	Grigoreni
B Șt Șt	Bacău	Scorțeni	Scorțeni
B Ştcm B	Bacău	Ştefan cel Mare	Buciumi
B Ştcm R	Bacău	Ştefan cel Mare	Rădeana
B Ştcm Ştcm	Bacău	Ştefan cel Mare	Ştefan cel Mare
B T Cj	Bacău	Tătărăşti	Cornii de Jos
B T D	Bacău	Tătărăşti	Drăgeşti
B T Gd	Bacău	Tătărăşti	Gherdana
B T T	Bacău	Tătărăşti	Tătărăşti
B Tm C	Bacău	Tamaşi	Chestriş
B Tm G	Bacău	Tamaşi	Gioseni
B T U	Bacău	Tătărăşti	Ungureni
B Tr P	Bacău	Traian	Prăjeşti

Scanned with OKEN Scanner

B Tt Tt	Bacău	Târgu Trotuș	Târgu Trotuș
B Tt V	Bacău	Târgu Trotuș	Viișoara
B U Bb	Bacău	Ungureni	Bibirești
B U U	Bacău	Ungureni	Ungureni
B U V	Bacău	Ungureni	Viforeni
B Ur Ur	Bacău	Urecheşti	Urecheşti
B V Gd	Bacău	Vultureni	Godineşti
B V L	Bacău	Vultureni	Lichitişeni
B V Gdj	Bacău	Vultureni	Godineştii de Jos
B V V	Bacău	Vultureni	Vultureni
B Vs Vs	Bacău	Valea Seacă	Valea Seacă
B Z Z	Bacău	Zemeş	Zemeş
Bt A B	Botoşani	Albeşti	Buimăceni
Bt A T	Botoşani	Albeşti	Tudor Vladimirescu
Bt Av Av	Botoşani	Avrămeni	Avrămeni
Bt B B	Botoşani	Brăieşti	Brăieşti
Bt Br Br	Botoşani	Broscăuți	Broscăuți
Bt C C	Botoşani	Cristeşti	Cristeşti
Bt Cd Cd	Botoşani	Cordăreni	Cordăreni
Bt Cl Cl	Botoşani	Călăraşi	Călăraşi
Bt Cl P	Botoşani	Călăraşi	Pleşani
Bt Cn Cn	Botoşani	Conceşti	Conceşti
Bt Cn M	Botoşani	Conceşti	Movileni
Bt Co Co	Botoşani	Corni	Corni
Bt Co S	Botoşani	Corni	Sarafineşti
Bt Cp Cp	Botoşani	Copălău	Copălău
Bt Cr Cr	Botoşani	Cristeşti	Cristeşti
Bt Cț C	Botoşani	Coțușca	Crasnaleuca
Bt Cț Cț	Botoşani	Coțușca	Coțușca
Bt Cu A	Botoşani	Curteşti	Agafton
Bt Cu B	Botoşani	Curteşti	Băiceni
Bt Cu Cu	Botoşani	Curteşti	Curteşti
Bt Cu Md	Botoşani	Curteşti	Mănăstirea Doamnei
Bt D D	Botoşani	Durneşti	Durneşti
Bt Da B	Botoşani	Darabani	Bajura
Bt Da Da	Botoşani	Darabani	Darabani
Bt Da E	Botoşani	Darabani	Eşanca
Bt Db B	Botoşani	Dobârceni	Bivolari
Bt Db Db	Botoşani	Dobârceni	Dobârceni
Bt Db M	Botoşani	Dobârceni	Murguța
Bt De De	Botoşani	Dersca	Dersca

Scanned with OKEN Scanner

Bt Dn Dn	Botoşani	Dângeni	Dângeni
Bt Dn H	Botoşani	Dângeni	Hulub
Bt Dn I	Botoşani	Dângeni	Iacobeni
Bt Dr Dr	Botoşani	Drăguşeni	Drăguşeni
Bt F F	Botoşani	Flamânzi	Flămânzi
Bt Fr B	Botoşani	Frumuşica	Boscoteni
Bt Fr Fr	Botoşani	Frumuşica	Frumuşica
Bt Fr Vd	Botoşani	Frumuşica	Vlădeni Deal
Bt G G	Botoşani	Gorbăneşti	Gorbăneşti
Bt Ge A	Botoşani	George Enescu	Arborea
Bt Ge D	Botoşani	George Enescu	Dumeni
Bt H H	Botoşani	Havârna	Havârna
Bt H T	Botoşani	Havârna	Tătărăşeni
Bt Hd A	Botoşani	Hudeşti	Alba
Bt Hd Hd	Botoşani	Hudeşti	Hudeşti
Bt Hh I	Botoşani	Hilişeu-Horia	Iezer
Bt Hl D	Botoşani	Hlipiceni	Dragalina
Bt Hn Hn	Botoşani	Hăneşti	Hăneşti
Bt I I	Botoşani	Ibăneşti	Ibăneşti
Bt L C	Botoşani	Leorda	Costineşti
Bt L L	Botoşani	Leorda	Leorda
Bt Ln Z	Botoşani	Lunca	Zlătunoaia
Bt M L	Botoşani	Manoleasa	Liveni
Bt M M	Botoşani	Manoleasa	Manoleasa
Bt Me S	Botoşani	Mihai Eminescu	Stânceşti
Bt Mh Mh	Botoşani	Mihălăşeni	Mihălăşeni
Bt Mi C	Botoşani	Mihăileni	Cândeşti
Bt Mi Mi	Botoşani	Mihăileni	Mihăileni
Bt Mi Pn	Botoşani	Mihăileni	Pârâu Negru
Bt Mi R	Botoşani	Mihăileni	Rogojeşti
Bt Ml Ml	Botoşani	Mileanca	Mileanca
Bt Mt H	Botoşani	Mitoc	Horia
Bt Mt Mt	Botoşani	Mitoc	Mitoc
Bt Nb Nb	Botoşani	Nicolae Bălcescu	Nicolae Bălcescu
Bt P P	Botoşani	Pomârla	Pomârla
Bt Pl Pl	Botoşani	Păltiniş	Păltiniş
Bt Pr M	Botoşani	Prăjeni	Miletin
Bt Pr Pr	Botoşani	Prăjeni	Prăjeni
Bt Ri Riv	Botoşani	Ripiceni	Ripicenii Vechi
Bt Rm Rm	Botoşani	Romăneşti	Romăneşti
Bt Ro C	Botoşani	Roma	Cotârgaci

Scanned with OKEN Scanner

Bt Ro Ro	Botoşani	Roma	Roma
Bt Rp M	Botoşani	Rădăuţi-Prut	Miorcani
Bt Rp R	Botoşani	Rădăuţi-Prut	Rediu
Bt Rp Rp	Botoşani	Rădăuţi-Prut	Rădăuţi Prut
Bt Rs R	Botoşani	Răuseni	Rediu
Bt Rs Rs	Botoşani	Răuseni	Răuseni
Bt Rţ C	Botoşani	Răchiţi	Costeşti
Bt Sh S	Botoşani	Suharău	Smârdan
Bt Sh Sh	Botoşani	Suharău	Suharău
Bt Sl D	Botoşani	Sulița	Dracşani
Bt Sl Sl	Botoşani	Sulița	Sulița
Bt Sl Ş	Botoşani	Sulița	Şoldăneşti
Bt Sm R	Botoşani	Santa Mare	Rânghileşti
Bt Sm Sm	Botoşani	Santa Mare	Santa Mare
Bt Ş Ş	Botoşani	Ştiubieni	Ştiubieni
Bt Şn P	Botoşani	Şendriceni	Pădureni
Bt Şn Şn	Botoşani	Şendriceni	Şendriceni
Bt Şt Şt	Botoşani	Ştefăneşti	Ştefăneşti
Bt Td Td	Botoşani	Tudora	Tudora
Bt Tr D	Botoşani	Truşeşti	Drislea
Bt U U	Botoşani	Ungureni	Ungureni
Bt Uţ Bu	Botoşani	Unţeni	Burleşti
Bt Uţ M	Botoşani	Unţeni	Mânăstireni
Bt Uţ S	Botoşani	Unţeni	Soroceni
Bt Vă S	Botoşani	Văculeşti	Sauceniţa
Bt Vă Vă	Botoşani	Văculeşti	Văculeşti
Bt Vd B	Botoşani	Vlădeni	Brehuieşti
Bt Vd Hţ	Botoşani	Vlădeni	Huţani
Bt Vd M	Botoşani	Vlădeni	Mândreşti
Bt Vd Vd	Botoşani	Vlădeni	Vlădeni
Bt Vf Vf	Botoşani	Vârfu Câmpului	Vârfu Câmpului
Bt Vl Vl	Botoşani	Vlăsineşti	Vlăsineşti
Bt V P	Botoşani	Vorona	Poiana
Bt V Vm	Botoşani	Vorona	Vorona Mare
G B B	Galaţi	Bălăbăneşti	Bălăbăneşti
G Ba Ba	Galaţi	Barcea	Barcea
G Bc Bc	Galaţi	Buciumeni	Buciumeni
G Bc H	Galaţi	Buciumeni	Hănţeşti
G Bh Bh	Galaţi	Brăhăşeşti	Brăhăşeşti
G Bş P	Galaţi	Bălăşeşti	Pupezeni
G C C	Galaţi	Corni	Corni

Scanned with OKEN Scanner

G C U	Galați	Corni	Urlești
G Cd Cd	Galați	Cudalbi	Cudalbi
G Cn Cn	Galați	Costache Negri	Costache Negri
G Co Br	Galați	Corod	Brătulești
G Co Co	Galați	Corod	Corod
G Cț Co	Galați	Certești	Cotoroaia
G Cț Cț	Galați	Certești	Certești
G Cv Cv	Galați	Cavadinești	Cavadinești
G Cz B	Galați	Cozmești	Băltăreți
G Cz Cz	Galați	Cozmești	Cozmești
G Cz Czv	Galați	Cozmești	Cozmești Vale
G Cz Fn	Galați	Cozmești	Furcenii Noi
G Cz Fv	Galați	Cozmești	Furcenii Vechi
G D D	Galați	Drăgușeni	Drăgușeni
G Fl Fl	Galați	Folteşti	Folteşti
G Fn Fn	Galați	Fundeni	Fundeni
G Fr Fr	Galați	Fârțănești	Fârțănești
G Fr V	Galați	Fârțănești	Viile
G G G	Galați	Ghidigeni	Ghidigeni
G G Gf	Galați	Ghidigeni	Gefu
G G T	Galați	Ghidigeni	Tălpigi
G Gh Gh	Galați	Gohor	Gohor
G Gr Gr	Galați	Grivița	Grivița
G I I	Galați	Iveşti	Iveşti
G M C	Galați	Măstăcani	Chiraftei
G M M	Galați	Măstăcani	Măstăcani
G Mn Mn	Galați	Munteni	Munteni
G Mt Mt	Galați	Matca	Matca
G Mv Mv	Galați	Movileni	Movileni
G N B	Galați	Nicoreşti	Braniştea
G N D	Galați	Nicoreşti	Dobrineşti
G N N	Galați	Nicoreşti	Nicoreşti
G N P	Galați	Nicoreşti	Poiana
G O O	Galați	Oancea	Oancea
G P P	Galați	Priponeşti	Priponeşti
G P Pj	Galați	Priponeşti	Priponeştii de Jos
G Pc Pc	Galați	Pechea	Pechea
G Ps Ps	Galați	Piscu	Piscu
G R R	Galați	Rediu	Rediu
G S S	Galați	Smârdan	Smârdan
G Sc C	Galați	Slobozia Conachi	Cuza Vodă

Scanned with OKEN Scanner

G Sl Sl	Galați	Schela	Schela
G Sm Sm	Galați	Smulți	Smulți
G Sv Sv	Galați	Suceveni	Suceveni
G T T	Galați	Tulucești	Tulucești
G Tv Tv	Galați	Tudor Vladimirescu	Tudor Vladimirescu
G Ț Ț	Galați	Țepu	Țepu
G U T	Galați	Umbrărești	Torcești
G U U	Galați	Umbrărești	Umbrărești
G V V	Galați	Vârlezi	Vârlezi
G V C	Galați	Vârlezi	Crăiești
G Vl B	Galați	Vlădești	Brănești
G Vl Vl	Galați	Vlădești	Vlădești
G Vm M	Galați	Valea Mărului	Mândrești
G Vm Vm	Galați	Valea Mărului	Valea Mărului
I A A	Iași	Andrieșeni	Andrieșeni
I Ac Ac	Iași	Al. I. Cuza	Al. I. Cuza
I Ac Ș	Iași	Al. I. Cuza	Șcheia
I B B	Iași	Bălțați	Bălțați
I B P	Iași	Bălțați	Podișu
I B V	Iași	Bălțați	Valea Oilor
I Bl Bl	Iași	Belcești	Belcești
I Bl M	Iași	Belcești	Munteni
I Bs Bs	Iași	Bosia	Bosia
I Bt Bt	Iași	Butea	Butea
I Bt M	Iași	Butea	Miclăușeni
I Bv Bv	Iași	Bivolari	Bivolari
I C C	Iași	Cotnari	Cotnari
I C I	Iași	Cotnari	Iosupeni
I Cc Cc	Iași	Coarnele Caprei	Coarnele Caprei
I Ci Ci	Iași	Ciurea	Ciurea
I Cp B	Iași	Ceplenița	Buhalnița
I Cp Cp	Iași	Ceplenița	Ceplenița
I Cp P	Iași	Ceplenița	Poiana Mărului
I Cr Cr	Iași	Cristești	Cristești
I Cs C	Iași	Costuleni	Covasna
I Cs Cs	Iași	Costuleni	Costuleni
I Cs Cz	Iași	Costuleni	Cozia
I Cs H	Iași	Costuleni	Hilița
I Ct Ct	Iași	Ciorteşti	Ciorteşti
I Ct D	Iași	Ciorteşti	Deleni
I Cu B	Iași	Cucuteni	Băiceni

Scanned with OKEN Scanner

I Cu Cu	Iaşi	Cucuteni	Cucuteni
I D D	Iaşi	Dagâța	Dagâța
I Db Db	Iaşi	Dobrovăț	Dobrovăț
I Dh Dh	Iaşi	Dolheşti	Dolheşti
I Dl Dl	Iaşi	Deleni	Deleni
I Dl P	Iaşi	Deleni	Poiana
I E B	Iaşi	Erbiceni	Bârleşti
I E E	Iaşi	Erbiceni	Erbiceni
I F F	Iaşi	Focuri	Focuri
I F Fn	Iaşi	Focuri	Fântânele
I G G	Iaşi	Gropnița	Gropnița
I G S	Iaşi	Gropnița	Săveni
I Gj Gj	Iaşi	Grajduri	Grajduri
I Gl Gl	Iaşi	Golăieşti	Golăieşti
I H H	Iaşi	Heleşteni	Heleşteni
I H Hm	Iaşi	Heleşteni	Hărmăneasa
I H M	Iaşi	Heleşteni	Movileni
I H O	Iaşi	Heleşteni	Oboroceni
I Hl Hl	Iaşi	Hălăuceşti	Hălăuceşti
I Ho Ho	Iaşi	Horleşti	Horleşti
I Hr P	Iaşi	Hârlău	Pârcovaci
I I A	Iaşi	Ipatele	Alexeşti
I L B	Iaşi	Lespezi	Buda
I L D	Iaşi	Lespezi	Dumbrava
I L H	Iaşi	Lespezi	Heci
I L L	Iaşi	Lespezi	Lespezi
I Lu G	Iaşi	Lungani	Goeşti
I Ln Ln	Iaşi	Lungani	Lungani
I M B	Iaşi	Miroslava	Balciu
I M M	Iaşi	Miroslava	Miroslava
I M P	Iaşi	Miroslava	Proselnici
I Mc I	Iaşi	Mircești	Iugani
I Mc Iz	Iaşi	Mircești	Izvoarele
I Mc Mc	Iaşi	Mircești	Mircești
I Mc R	Iaşi	Mircești	Răchiteni
I Mg H	Iaşi	Mogoşeşti	Hadâmbu
I Mg Mg	Iaşi	Mogoşeşti	Mogoşeşti
I Ml C	Iaşi	Mirosloveşti	Ciohorăni
I Ml Ml	Iaşi	Mirosloveşti	Mirosloveşti
I Ml S	Iaşi	Mirosloveşti	Soci
I Mn Mn	Iaşi	Mironeasa	Mironeasa

Scanned with OKEN Scanner

I Mn U	Iaşi	Mironeasa	Urşiţa
I Ms Ms	Iaşi	Mogoşeşti-Siret	Mogoşeşti-Siret
I Mş Mş	Iaşi	Moşna	Moşna
I Mţ B	Iaşi	Moţca	Boureni
I Mţ Mţ	Iaşi	Moţca	Moţca
I Mv Mv	Iaşi	Movileni	Movileni
I O O	Iaşi	Oţeleni	Oţeleni
I P P	Iaşi	Popricani	Popricani
I Pb P	Iaşi	Probota	Perieni
I Pb Pb	Iaşi	Probota	Probota
I Pi B	Iaşi	Podu Iloaiei	Budăi
I Pi C	Iaşi	Podu Iloaiei	Cosiţeni
I Pi Pi	Iaşi	Podu Iloaiei	Podu Iloaiei
I Pl B	Iaşi	Plugari	Borosoaia
I Pp O	Iaşi	Popeşti	Obrijeni
I Pp Pp	Iaşi	Popeşti	Popeşti
I Pr Mc	Iaşi	Prisăcani	Măcăreşti
I Pr Pr	Iaşi	Prisăcani	Prisăcani
I Pş B	Iaşi	Paşcani	Blăgeşti
I Pş S	Iaşi	Paşcani	Sodomeni
I R R	Iaşi	Răducăneni	Răducăneni
I Rg D	Iaşi	Ruginoasa	Dumbrăviţa
I Rg Rg	Iaşi	Ruginoasa	Rugionoasa
I S Br	Iaşi	Scânteia	Boroseşti
I S C	Iaşi	Scânteia	Ciocârleşti
I S L	Iaşi	Scânteia	Lunca Rateş
I S S	Iaşi	Scânteia	Scânteia
I Sc B	Iaşi	Scobinţi	Bădeni
I Sc S	Iaşi	Scobinţi	Sticlăria
I Sc Sc	Iaşi	Scobinţi	Scobinţi
I Sd Sd	Iaşi	Schitu Duca	Schitu Duca
I Sn S	Iaşi	Sineşti	Stornești
I Sn Sn	Iaşi	Sineşti	Sineşti
I Sp Sp	Iaşi	Stolniceni-Prăjescu	Stolniceni-Prăjescu
I Sr B	Iaşi	Sireţel	Berezlogi
I Sr H	Iaşi	Sireţel	Humosu
I Sr Sr	Iaşi	Sireţel	Sireţel
I St F	Iaşi	Strunga	Fărcăşeni
I St St	Iaşi	Strunga	Strunga
I Ş Cb	Iaşi	Şcheia	Cioca-Boca
I Ş D	Iaşi	Şcheia	Drăguşeni

Scanned with OKEN Scanner

I Ş Ş	Iaşi	Şcheia	Şcheia
I Şp H	Iaşi	Şipote	Hălceni
I Şp In	Iaşi	Şipote	Iazu Nou
I Şp Iv	Iaşi	Şipote	Iazu Vechi
I Şp Şp	Iaşi	Şipote	Şipote
I T R	Iaşi	Trifeşti	Roşcani
I T Rd	Iaşi	Trifeşti	Rădeni
I T T	Iaşi	Trifeşti	Trifeşti
I Td B	Iaşi	Todireşti	Băiceni
I Tg B	Iaşi	Târgu Frumos	Balş
I Tg Bz	Iaşi	Târgu Frumos	Buznea
I Tg C	Iaşi	Târgu Frumos	Costeşti
I Tn S	Iaşi	Tansa	Suhuleț
I Tn Tn	Iaşi	Tansa	Tansa
I Tt Tt	Iaşi	Tătăruşi	Tătăruşi
I Tt I	Iaşi	Tătăruşi	Iorcani
I Tt U	Iaşi	Tătăruşi	Uda
I Tt V	Iaşi	Tătăruşi	Vâlcica
I Ţ Ţ	Iaşi	Ţibăneşti	Ţibăneşti
I Ţb Ps	Iaşi	Ţibana	Poiana de Sus
I Ţb Ţb	Iaşi	Ţibana	Ţibana
I Ţg Ţg	Iaşi	Ţigănaşi	Ţigănaşi
I Ţu Ţu	Iaşi	Ţuţora	Ţuţora
I V H	Iaşi	Vânători	Hârtoape
I V V	Iaşi	Vânători	Vânători
I Vc Sc	Iaşi	Victoria	Sculeni
I Vl Vl	Iaşi	Vlădeni	Vlădeni
I Vn Ss	Iaşi	Voineşti	Schitu Stavnic
I Vn Vn	Iaşi	Voineşti	Voineşti
I Vs C	Iaşi	Valea Seacă	Conţeşti
I Vs Vs	Iaşi	Valea Seacă	Valea Seacă
N A A	Neamţ	Agapia	Agapia
N A V	Neamţ	Agapia	Văratec
N B B	Neamţ	Borca	Borca
N B Pc	Neamţ	Borca	Pârâul Cârjei
N B Sb	Neamţ	Borca	Sabasa
N Bc Bc	Neamţ	Bicaz-Chei	Bicaz-Chei
N Bd Bd	Neamţ	Brusturi-Drăgăneşti	Brusturi-Drăgăneşti
N Bd D	Neamţ	Brusturi-Drăgăneşti	Drăgăneşti
N Bd G	Neamţ	Brusturi-Drăgăneşti	Groşi
N Bd P	Neamţ	Brusturi-Drăgăneşti	Poiana

Scanned with OKEN Scanner

N Bd T	Neamț	Brusturi-Drăgănești	Târzia
N Bg Bg	Neamț	Bârgăuani	Bârgăuani
N Bg Bl	Neamț	Bârgăuani	Bălănești
N Bg C	Neamț	Bârgăuani	Certieni
N Bg D	Neamț	Bârgăuani	Dârloaia
N Bg G	Neamț	Bârgăuani	Ghelăiești
N Bg T	Neamț	Bârgăuani	Talpa
N Bg V	Neamț	Bârgăuani	Vlădiceni
N Bh Bh	Neamț	Bahna	Bahna
N Bh I	Neamț	Bahna	Izvoare
N Bo Bo	Neamț	Bodești	Bodești
N Br Br	Neamț	Bâra	Bâra
N Br N	Neamț	Bâra	Negrești
N Bt B	Neamț	Botești	Barticești
N Bt Bt	Neamț	Botești	Botești
N Bt D	Neamț	Botești	David
N Bt M	Neamț	Botești	Moreni
N Bt N	Neamț	Botești	Nisiporești
N Bț Bț	Neamț	Bălțătești	Bălțătești
N Bț G	Neamț	Bălțătești	Ghindăoani
N C C	Neamț	Crăcăoani	Crăcăoani
N C Cn	Neamț	Crăcăoani	Cracăul Negru
N Cd Cd	Neamț	Cordun	Cordun
N Ch B	Neamț	Ceahlău	Bistricioara
N Ch Ch	Neamț	Ceahlău	Ceahlău
N Cn B	Neamț	Cândești	Bărcănești
N Cn Cn	Neamț	Cândești	Cândești
N Cn P	Neamț	Cândești	Pădureni
N Cn V	Neamț	Cândești	Vădurele
N Cs Cs	Neamț	Costișa	Costișa
N Cs D	Neamț	Costișa	Dornești
N Cs M	Neamț	Costișa	Mănoaia
N D D	Neamț	Dragomirești	Dragomirești
N D H	Neamț	Dragomirești	Hlăpești
N D M	Neamț	Dragomirești	Mastacăn
N D V	Neamț	Dragomirești	Vad
N Db Db	Neamț	Dobreni	Dobreni
N Dj B	Neamț	Dolești	Buhonca
N Dj Br	Neamț	Dolești	Buruienești
N Dj Dj	Neamț	Dolești	Dolești
N Dl Ch	Neamț	Dulcești	Corhana

Scanned with OKEN Scanner

N Dl Dl	Neamț	Dulcești	Dulcești
N Dl R	Neamț	Dulcești	Roșiori
N Dl Rg	Neamț	Dulcești	Ruginoasa
N F F	Neamț	Farcașa	Farcașa
N Fă Fă	Neamț	Făurei	Făurei
N Fă M	Neamț	Făurei	Micșunești
N G Dc	Neamț	Girov	Dochia
N G G	Neamț	Girov	Girov
N G T	Neamț	Girov	Turturești
N Gm Gm	Neamț	Grumăzești	Grumăzești
N Gm T	Neamț	Grumăzești	Topolița
N Gn C	Neamț	Gârcina	Cuejdiu
N Gn Gn	Neamț	Gârcina	Gârcina
N Gr Gr	Neamț	Gherăiești	Gherăiești
N Gr T	Neamț	Gherăiești	Tețcani
N Gț Gț	Neamț	Grințieș	Grințieș
N Gț P	Neamț	Grințieș	Poiana
N H B	Neamț	Hangu	Buhalnița
N H H	Neamț	Hangu	Hangu
N I B	Neamț	Icușești	Bălușești
N I Bt	Neamț	Icușești	Bătrânești
N I C	Neamț	Icușești	Chilii
N I I	Neamț	Icușești	Icușești
N I R	Neamț	Icușești	Rocna
N I S	Neamț	Icușești	Spiridonești
N I T	Neamț	Icușești	Tabăra
N Ic A	Neamț	Ion Creangă	Avereşti
N Ic Ic	Neamț	Ion Creangă	Ion Creangă
N M Hț	Neamț	Mărgineni	Hârțești
N Md Md	Neamț	Moldoveni	Moldoveni
N Pd Pd	Neamț	Podoleni	Podoleni
N Pe B	Neamț	Petricani	Boiștea
N Pe Pe	Neamț	Petricani	Petricani
N Pe T	Neamț	Petricani	Târpești
N Pg Pg	Neamț	Pângărați	Pângărați
N Pg Pn	Neamț	Pângărați	Pângărăcior
N Pp B	Neamț	Pipirig	Boboiești
N Pp Pl	Neamț	Pipirig	Pluton
N Pp Pp	Neamț	Pipirig	Pipirig
N Pș L	Neamț	Piatra Șoimului	Luminiș
N Pș P	Neamț	Piatra Șoimului	Poieni

Scanned with OKEN Scanner

N Pş Pş	Neamț	Piatra Şoimului	Piatra Şoimului
N Pt D	Neamț	Poiana Teiului	Dreptu
N Pt G	Neamț	Poiana Teiului	Galu
N Pt Pf	Neamț	Poiana Teiului	Pârâul Fagului
N Pt Pl	Neamț	Poiana Teiului	Poiana Largului
N Pt Pt	Neamț	Poiana Teiului	Poiana Teiului
N Pt Pv	Neamț	Poiana Teiului	Petru Vodă
N Pt S	Neamț	Poiana Teiului	Săvineşti
N Pt T	Neamț	Poiana Teiului	Topoliceni
N R R	Neamț	Războieni	Războieni
N R Va	Neamț	Războieni	Valea Albă
N Rc O	Neamț	Răuceşti	Oglinzi
N Rc Rc	Neamț	Răuceşti	Răuceşti
N Rd B	Neamț	Rediu	Beteşti
N Rm Rm	Neamț	Români	Români
N Rm S	Neamț	Români	Siliştea
N Rz Rz	Neamț	Roznov	Roznov
N Rz S	Neamț	Roznov	Slobozia
N S Bj	Neamț	Secuieni	Bârjoveni
N S G	Neamț	Secuieni	Giuleşti
N S S	Neamț	Secuieni	Secuieni
N Sb Sb	Neamț	Săbăoani	Săbăoani
N Sb T	Neamț	Săbăoani	Traian
N Sg Sg	Neamț	Sagna	Sagna
N Sg V	Neamț	Sagna	Vulpăşeşti
N St St	Neamț	Stănița	Stănița
N St T	Neamț	Stănița	Todireni
N Ş G	Neamț	Ştefan cel Mare	Ghigoieşti
N Ş Ş	Neamț	Ştefan cel Mare	Ştefan cel Mare
N T Pr	Neamț	Timişeşti	Preuteşti
N T T	Neamț	Timişeşti	Timişeşti
N Tf Tf	Neamț	Trifeşti	Trifeşti
N Tm A	Neamț	Tămăşeni	Adjudeni
N Tm Tm	Neamț	Tămăşeni	Tămăşeni
N Tp Tp	Neamț	Tupilați	Tupilați
N Tr Tr	Neamț	Tarcău	Tarcău
N Tş N	Neamț	Taşca	Neagra
N Ț Ț	Neamț	Țibucani	Țibucani
N Ț Țj	Neamț	Țibucani	Țibucanii de Jos
N U I	Neamț	Urecheni	Iugăreşti
N U U	Neamț	Urecheni	Urecheni

Scanned with OKEN Scanner

N V A	Neamț	Viișoara	Agârcia
N V Bț	Neamț	Viișoara	Bistrița
N V S	Neamț	Viișoara	Scăricica
N V V	Neamț	Viișoara	Viișoara
N Vn L	Neamț	Vânători-Neamț	Lunca
N Vn N	Neamț	Vânători-Neamț	Nemțișor
N Vn Vn	Neamț	Vânători-Neamț	Vânători-Neamț
N Vu G	Neamț	Valea-Ursului	Giurgeni
N Z T	Neamț	Zănești	Traian
N Z Z	Neamț	Zănești	Zănești
S A A	Suceava	Arbore	Arbore
S B B	Suceava	Brodina	Brodina
S Ba Ba	Suceava	Baia	Baia
S Bd I	Suceava	Bădeuți	Iaslovăț
S Bg Bg	Suceava	Bogdănești	Bogdănești
S Bi Bi	Suceava	Bilca	Bilca
S Bn Bn	Suceava	Bunești	Bunești
S Br M	Suceava	Boroaia	Moișa
S Bș Bș	Suceava	Broșteni	Broșteni
S Bș H	Suceava	Broșteni	Hăleasa
S Bș Hd	Suceava	Broșteni	Holda
S Bș Hț	Suceava	Broșteni	Holdița
S Bt Bt	Suceava	Botoșana	Botoșana
S Bt H	Suceava	Botoșana	Humoreni
S Bz Bz	Suceava	Breaza	Breaza
S C C	Suceava	Cacica	Cacica
S C P	Suceava	Cacica	Pârteștii de Sus
S Cf Cf	Suceava	Calafindești	Calafindești
S Cf Ș	Suceava	Calafindești	Șerbăuți
S Cj Cj	Suceava	Cajvana	Cajvana
S Cl B	Suceava	Cornu Luncii	Băișești
S Cl Br	Suceava	Cornu Luncii	Brăiești
S Cl Cl	Suceava	Cornu Luncii	Cornu Luncii
S Cl Sm	Suceava	Cornu Luncii	Sasca Mare
S Cp Cp	Suceava	Ciprian Porumbescu	Ciprian Porumbescu
S Cp I	Suceava	Ciprian Porumbescu	Ilișești
S D B	Suceava	Drăgoiești	Berchișești
S D C	Suceava	Drăgoiești	Corlata
S D D	Suceava	Drăgoiești	Drăgoiești
S D L	Suceava	Drăgoiești	Lucăcești
S D M	Suceava	Drăgoiești	Măzănăiești

Scanned with OKEN Scanner

S Da Da	Suceava	Dorna-Arini	Dorna-Arini
S Da G	Suceava	Dorna-Arini	Gheorghițeni
S Da O	Suceava	Dorna-Arini	Ortoaia
S Db Db	Suceava	Dumbrăveni	Dumbrăveni
S Db S	Suceava	Dumbrăveni	Sălăgeni
S Dc Dc	Suceava	Dorna Candrenilor	Dorna Candrenilor
S Dc P	Suceava	Dorna Candrenilor	Poiana Negrii
S Dh DhM	Suceava	Dolheşti	Dolheştii Mari
S Dh Dhm	Suceava	Dolheşti	Dolheştii Mici
S Do B	Suceava	Dolhasca	Budeni
S Do Do	Suceava	Dolhasca	Dolhasca
S Do G	Suceava	Dolhasca	Gulia
S Do Po	Suceava	Dolhasca	Poienari
S F F	Suceava	Fântânele	Fântânele
S F St	Suceava	Fântânele	Stamate
S Fm Bt	Suceava	Fundu Moldovei	Botuş
S Fm Fm	Suceava	Fundu Moldovei	Fundu Moldovei
S Fn Fn	Suceava	Frătăuții Noi	Frătăuții Noi
S Fo Fo	Suceava	Forăşti	Forăşti
S Fo O	Suceava	Forăşti	Oniceni
S Fo Ţ	Suceava	Forăşti	Ţoleşti
S Fs D	Suceava	Frasin	Doroteia
S Fs Fs	Suceava	Frasin	Frasin
S Fv Fv	Suceava	Frătăuții Vechi	Frătăuții Vechi
S G B	Suceava	Grămeşti	Bălineşti
S G G	Suceava	Grămeşti	Grămeşti
S Gl Gl	Suceava	Gălăneşti	Gălăneşti
S Gl H	Suceava	Gălăneşti	Hurjuieni
S Gl V	Suceava	Gălăneşti	Voitinel
S Gr Gr	Suceava	Grăniceşti	Grăniceşti
S H B	Suceava	Horodniceni	Boteşti
S H Br	Suceava	Horodniceni	Brădăţel
S H H	Suceava	Horodniceni	Horodniceni
S H M	Suceava	Horodniceni	Mihăieşti
S H R	Suceava	Horodniceni	Rotopăneşti
S Hr Hj	Suceava	Horodnic	Horodnic de Jos
S Hr Hs	Suceava	Horodnic	Horodnic de Sus
S I C	Suceava	Iacobeni	Ciocăneşti
S Ip Ip	Suceava	Ipoteşti	Ipoteşti
S Is B	Suceava	Izvoarele Sucevei	Bobeica
S Is Is	Suceava	Izvoarele Sucevei	Izvoarele Sucevei

Scanned with OKEN Scanner

S L L	Suceava	Liteni	Liteni
S L S	Suceava	Liteni	Siliștea
S M L	Suceava	Moara Nică	Liteni
S M M	Suceava	Moara Nică	Moara Nică
S Mg Mg	Suceava	Marginea	Marginea
S Mh Mh	Suceava	Mânăstirea Humorului	Mânăstirea Humorului
S Mh Pm	Suceava	Mânăstirea Humorului	Poiana Micului
S Ml Ml	Suceava	Mălini	Mălini
S Ml P	Suceava	Mălini	Pâraie
S Ml Pm	Suceava	Mălini	Poiana Mărului
S Mo A	Suceava	Moldovița	Argel
S Mo Mo	Suceava	Moldovița	Moldovița
S Mș B	Suceava	Mușenița	Baineț
S Mș Bă	Suceava	Mușenița	Bănceşti
S Mș Mș	Suceava	Mușenița	Mușenița
S Mș Vț	Suceava	Mușenița	Vășcăuți
S P H	Suceava	Preuteşti	Hârtop
S P P	Suceava	Preuteşti	Preuteşti
S Pj D	Suceava	Pârteştii de Jos	Deleni
S Pj Pj	Suceava	Pârteştii de Jos	Pârteştii de Jos
S Pl C	Suceava	Păltinoasa	Capu Codrului
S Pl Pl	Suceava	Păltinoasa	Păltinoasa
S Pn Cv	Suceava	Panaci	Coverca
S Pn G	Suceava	Panaci	Glodu
S Pn Pn	Suceava	Panaci	Panaci
S Po Po	Suceava	Pojorâta	Pojorâta
S Ps A	Suceava	Poiana Stampei	Andrieni
S Ps G	Suceava	Poiana Stampei	Gura Coşnei
S Ps P	Suceava	Poiana Stampei	Pilugani
S Ps Ps	Suceava	Poiana Stampei	Poiana Stampei
S Pt Gp	Suceava	Putna	Gura Putnei
S Pt Pt	Suceava	Putna	Putna
S R B	Suceava	Râșca	Buda
S Rd L	Suceava	Rădășeni	Lămășeni
S Rd Rd	Suceava	Rădășeni	Rădășeni
S Sa P	Suceava	Salcea	Prelipca
S Sd Sd	Suceava	Sadova	Sadova
S Sj Sj	Suceava	Straja	Straja
S Sl G	Suceava	Slatina	Găinești
S Sl Sl	Suceava	Slatina	Slatina
S Sm Ț	Suceava	Satu Mare	Țibeni

Scanned with OKEN Scanner

S Sr Sr	Suceava	Stroiești	Stroiești
S Sr Z	Suceava	Stroiești	Zahareşti
S St G	Suceava	Stulpicani	Gemenea
S St St	Suceava	Stulpicani	Stulpicani
S Sv Sv	Suceava	Sucevița	Sucevița
S Ş M	Suceava	Şcheia	Mihoveni
S Ş Tm	Suceava	Şcheia	Trei Movile
S Şd N	Suceava	Şaru Dornei	Neagra Şarului
S Şd Şb	Suceava	Şaru Dornei	Şaru Bucovinei
S Şd Şd	Suceava	Şaru Dornei	Şaru Dornei
S U P	Suceava	Udeşti	Plăvălari
S U Ps	Suceava	Udeşti	Poieni-Suceava
S U R	Suceava	Udeşti	Racova
S U Rs	Suceava	Udeşti	Răuseni
S U Ş	Suceava	Udeşti	Ştirbăț
S U U	Suceava	Udeşti	Udeşti
S Ul L	Suceava	Ulma	Lupcina
S Ul N	Suceava	Ulma	Nisipitu
S Ul Ul	Suceava	Ulma	Ulma
S V S	Suceava	Vadu Moldovei	Spătăreşti
S V V	Suceava	Vadu Moldovei	Vadu Moldovei
S Va Va	Suceava	Vama	Vama
S Vj Vj	Suceava	Vicovu de Jos	Vicovu de Jos
S Vl C	Suceava	Valea Moldovei	Capu Câmpului
S Vm Vm	Suceava	Vatra Moldoviței	Vatra Moldoviței
S Vs Vs	Suceava	Vicovu de Sus	Vicovu de Sus
S Vt G	Suceava	Vultureşti	Giurgeşti
S Vt Vg	Suceava	Vultureşti	Valea Glodului
S Vv Vv	Suceava	Volovăț	Volovăț
S Z C	Suceava	Zamostea	Ciomârtan
S Z L	Suceava	Zamostea	Lunca
S Z N	Suceava	Zamostea	Nicani
S Zv Zv	Suceava	Zvoriştea	Zvoriştea
V A A	Vaslui	Arsura	Arsura
V A P	Vaslui	Arsura	Pâhneşti
V Al Co	Vaslui	Albeşti	Corni
V B M	Vaslui	Banca	Micleşti
V Ba A	Vaslui	Buneşti-Avereşti	Avereşti
V Ba B	Vaslui	Buneşti-Avereşti	Buneşti
V Ba P	Vaslui	Buneşti-Avereşti	Plopi
V Ba T	Vaslui	Buneşti-Avereşti	Tăbălăieşti

Scanned with OKEN Scanner

V Bc B	Vaslui	Băceşti	Băbuşa
V Bc Bc	Vaslui	Băceşti	Băceşti
V Bd Bd	Vaslui	Bogdăniţa	Bogdăniţa
V Bd C	Vaslui	Bogdăniţa	Coroieşti
V Bd T	Vaslui	Bogdăniţa	Tunseşti
V Bg Bg	Vaslui	Bogdăneşti	Bogdăneşti
V Bg V	Vaslui	Bogdăneşti	Vişinari
V Bl C	Vaslui	Bălteni	Chetreşti
V Bo L	Vaslui	Bogdana	Lacul Babei
V Bo V	Vaslui	Bogdana	Verdeş
V Bţ Bţ	Vaslui	Boţeşti	Boţeşti
V Bz Bz	Vaslui	Berezeni	Berezeni
V Bz R	Vaslui	Berezeni	Rânceni
V C C	Vaslui	Coroieşti	Coroieşti
V C H	Vaslui	Coroieşti	Hreasca
V Cd R	Vaslui	Codăieşti	Rediu Galian
V Cs C	Vaslui	Costeşti	Chiţcani
V Cs Cs	Vaslui	Costeşti	Costeşti
V Cs Pt	Vaslui	Costeşti	Puntişeni
V Cţ Cs	Vaslui	Creţeşti	Creţeştii de Sus
V Cţ Cţ	Vaslui	Creţeşti	Creţeşti
V D D	Vaslui	Dragomireşti	Dragomireşti
V De E	Vaslui	Duda-Epureni	Epureni
V De V	Vaslui	Duda-Epureni	Valea Grecului
V Dl Dl	Vaslui	Deleni	Deleni
V Dm Dm	Vaslui	Dumeşti	Dumeşti
V Dm Dmv	Vaslui	Dumeşti	Dumeştii Vechi
V Dm V	Vaslui	Dumeşti	Valea Mare
V Dn B	Vaslui	Dăneşti	Bereasa
V Dn Dn	Vaslui	Dăneşti	Dăneşti
V Dn R	Vaslui	Dăneşti	Răşcani
V Dr Dr	Vaslui	Drânceni	Drânceni
V Dş F	Vaslui	Deleşti	Fâstâci
V E E	Vaslui	Epureni	Epureni
V F B	Vaslui	Fălciu	Bozia
V F C	Vaslui	Fălciu	Copăceana
V F F	Vaslui	Fălciu	Fălciu
V G C	Vaslui	Ghergheşti	Corodeşti
V Gr Gr	Vaslui	Gârceni	Gârceni
V G Vl	Vaslui	Ghergheşti	Valea Lupului
V Gv Gv	Vaslui	Griviţa	Griviţa

Scanned with OKEN Scanner

V Gv O	Vaslui	Grivița	Odaia Bursucani
V Hș C	Vaslui	Huși	Corni
V I Br	Vaslui	Ivănești	Broșteni
V I Cș	Vaslui	Ivănești	Coșești
V I I	Vaslui	Ivănești	Ivănești
V In In	Vaslui	Iana	Iana
V Iv Iv	Vaslui	Iveşti	Iveşti
V Iv Pg	Vaslui	Iveşti	Pogoneşti
V L L	Vaslui	Laza	Laza
V L P	Vaslui	Laza	Puşcaşi
V L R	Vaslui	Laza	Râşnița
V L S	Vaslui	Laza	Sauca
V M Sc	Vaslui	Murgeni	Schineni
V Mc P	Vaslui	Micleşti	Popeşti
V Mj Mj	Vaslui	Muntenii de Jos	Muntenii de Jos
V Ml L	Vaslui	Măluşteni	Lupeşti
V Ml Ml	Vaslui	Măluşteni	Măluşteni
V Ml T	Vaslui	Măluşteni	Tuțcani
V N G	Vaslui	Negreşti	Glodeni
V Ol Ol	Vaslui	Olteneşti	Olteneşti
V Ol T	Vaslui	Olteneşti	Târzii
V P T	Vaslui	Pungeşti	Toporăşti
V Pd L	Vaslui	Pădureni	Leoşti
V Pd Pd	Vaslui	Pădureni	Pădureni
V Pd R	Vaslui	Pădureni	Rusca
V Pg C	Vaslui	Pogana	Cârjoani
V Pg M	Vaslui	Pogana	Măscurei
V Pg Pg	Vaslui	Pogana	Pogana
V Pr Pr	Vaslui	Perieni	Perieni
V Pu C	Vaslui	Puieşti	Călimăneşti
V Pu Cr	Vaslui	Puieşti	Cristeşti
V Pu F	Vaslui	Puieşti	Fântânele
V Pu I	Vaslui	Puieşti	Iezer
V Pu L	Vaslui	Puieşti	Lăleşti
V Pu Pu	Vaslui	Puieşti	Puieşti
V R Gi	Vaslui	Roşieşti	Gura Idrici
V R R	Vaslui	Roşieşti	Roşieşti
V R V	Vaslui	Roşieşti	Valea lui Darie
V Rb C	Vaslui	Rebricea	Crăciuneşti
V Rb D	Vaslui	Rebricea	Draxeni
V Rb R	Vaslui	Rebricea	Rateşu Cuzei

Scanned with OKEN Scanner

V Rb Rb	Vaslui	Rebricea	Rebricea
V Rb S	Vaslui	Rebricea	Sasova
V Rb T	Vaslui	Rebricea	Tatomirești
V St St	Vaslui	Stănileşti	Stănileşti
V Ş Ş	Vaslui	Şuletea	Şuletea
V Şt B	Vaslui	Ştefan cel Mare	Bârzeşti
V Şt Cţ	Vaslui	Ştefan cel Mare	Cănţălăreşti
V Şt M	Vaslui	Ştefan cel Mare	Mărăşeni
V Şt Şt	Vaslui	Ştefan cel Mare	Ştefan cel Mare
V T R	Vaslui	Todireşti	Rafaila
V T T	Vaslui	Todireşti	Todireşti
V T V	Vaslui	Todireşti	Viişoara
V Tn Tn	Vaslui	Tanacu	Tanacu
V Tt Tt	Vaslui	Tătărăni	Tătărăni
V Tv S	Vaslui	Tutova	Sălceni
V Ve Ve	Vaslui	Vetrişoaia	Vetrişoaia
V Vl Vl	Vaslui	Văleni	Văleni
V Vn D	Vaslui	Vinderei	Docani
V Vn Vn	Vaslui	Vinderei	Vinderei
V Vo A	Vaslui	Voineşti	Avrămeşti
V Vo G	Vaslui	Voineşti	Gârdeşti
V Vo O	Vaslui	Voineşti	Obârşeni
V Vo S	Vaslui	Voineşti	Stâncăşeni
V Vo Vo	Vaslui	Voineşti	Voineşti
V Vş Vş	Vaslui	Vultureşti	Vultureşti
V Vt Vt	Vaslui	Vutcani	Vutcani
V Z Z	Vaslui	Zăpodeni	Zăpodeni
V Zr S	Vaslui	Zorleni	Similea
V Zr Zr	Vaslui	Zorleni	Zorleni
Vr B B	Vrancea	Boghești	Boghești
Vr B Bs	Vrancea	Boghești	Boghești de Sus
Vr B I	Vrancea	Boghești	Iugani
Vr B Pr	Vrancea	Boghești	Prisecani
Vr B Pş	Vrancea	Boghești	Pleşeşti
Vr Bd Bs	Vrancea	Bordești	Bordeştii de Sus
Vr Bl Bl	Vrancea	Bolotești	Bolotești
Vr Bl G	Vrancea	Bolotești	Găgeşti
Vr Bl I	Vrancea	Bolotești	Ivăncești
Vr Bl P	Vrancea	Bolotești	Putna
Vr Bs T	Vrancea	Bârsești	Topeşti
Vr Cj Cj	Vrancea	Chiojdeni	Chiojdeni

Scanned with OKEN Scanner

Vr Cr Cr	Vrancea	Corbița	Corbița
Vr Cr R	Vrancea	Corbița	Rădăcinești
Vr D Bs	Vrancea	Dumitrești	Biceștii de Sus
Vr G G	Vrancea	Garoafa	Garoafa
Vr Gc Gc	Vrancea	Gura Caliței	Gura Caliței
Vr H H	Vrancea	Homocea	Homocea
Vr H P	Vrancea	Homocea	Ploscuțeni
Vr J P	Vrancea	Jariștea	Pădureni
Vr J S	Vrancea	Jariștea	Scânteia
Vr Jt D	Vrancea	Jitia	Dealu Sării
Vr Jt Jt	Vrancea	Jitia	Jitia
Vr M M	Vrancea	Mera	Mera
Vr M V	Vrancea	Mera	Vulcăneasa
Vr Mc R	Vrancea	Măicănești	Râmniceni
Vr Mr P	Vrancea	Mărășești	Pădureni
Vr Mv R	Vrancea	Milcovul	Răstoaca
Vr Nj Nj	Vrancea	Năruja	Năruja
Vr Nr Nr	Vrancea	Nereju	Nereju
Vr Ns Ns	Vrancea	Nistorești	Nistorești
Vr P P	Vrancea	Paltin	Paltin
Vr Pc D	Vrancea	Poiana Cristei	Dumbrava
Vr Pc Pc	Vrancea	Poiana Cristei	Poiana Cristei
Vr Pf C	Vrancea	Pufești	Ciorani
Vr Pf Pf	Vrancea	Pufești	Pufești
Vr R R	Vrancea	Reghiu	Reghiu
Vr R Rț	Vrancea	Reghiu	Răiuți
Vr R Ș	Vrancea	Reghiu	Șindrilari
Vr Rc Rc	Vrancea	Răcoasa	Răcoasa
Vr Rc V	Vrancea	Răcoasa	Verdea
Vr Rg Rg	Vrancea	Ruginești	Ruginești
Vr S M	Vrancea	Străoane	Muncelu
Vr S R	Vrancea	Străoane	Repedea
Vr S S	Vrancea	Străoane	Străoane
Vr Sc Sc	Vrancea	Slobozia Ciorăști	Slobozia Ciorăști
Vr Sh B	Vrancea	Sihlea	Bogza
Vr Sh Sh	Vrancea	Sihlea	Sihlea
Vr Sr Sr	Vrancea	Suraia	Suraia
Vr Sv D	Vrancea	Soveja	Dragosloveni
Vr T Cl	Vrancea	Tănăsoaia	Călimăneasa
Vr T G	Vrancea	Tănăsoaia	Galbeni
Vr Tl C	Vrancea	Tulnici	Coza

Scanned with OKEN Scanner

Vr Tl L	Vrancea	Tulnici	Lepşa
Vr Tl P	Vrancea	Tulnici	Păuleşti
Vr Tl Tl	Vrancea	Tulnici	Tulnici
Vr Tm S	Vrancea	Tâmboieşti	Slimnic
Vr Tm Tm	Vrancea	Tâmboieşti	Tâmboieşti
Vr Tt Bv	Vrancea	Tătăranu	Bordeasca Veche
Vr Tt Tt	Vrancea	Tătăranu	Tătăranu
Vr U P	Vrancea	Urecheşti	Popeşti
Vr V V	Vrancea	Vidra	Vidra
Vr V Vş	Vrancea	Vidra	Viişoara
Vr Vl Vr	Vrancea	Vizantea Livezi	Vizantea Răzeşească
Vr Vş B	Vrancea	Vârteşcoiu	Beciu
Vr Vş Vş	Vrancea	Vârteşcoiu	Vârteşcoiu
Vr Vu B	Vrancea	Vulturu	Boţârlău

Scanned with OKEN Scanner

ILUSTRAȚII

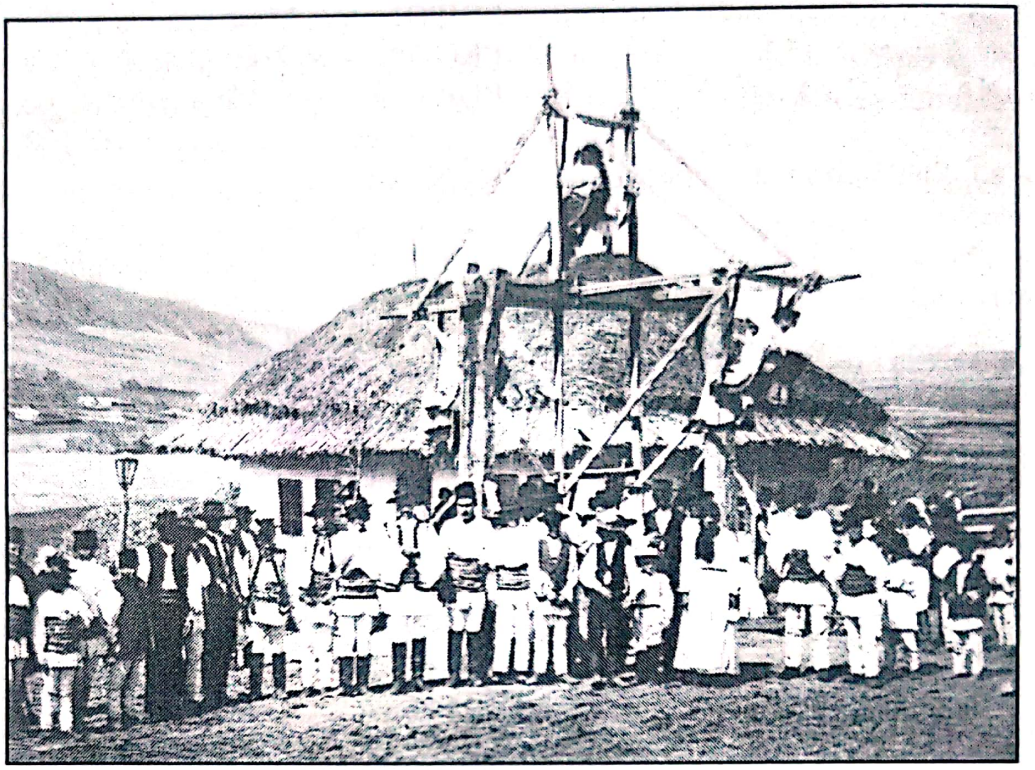

Scrânciob. Cuci – Vaslui

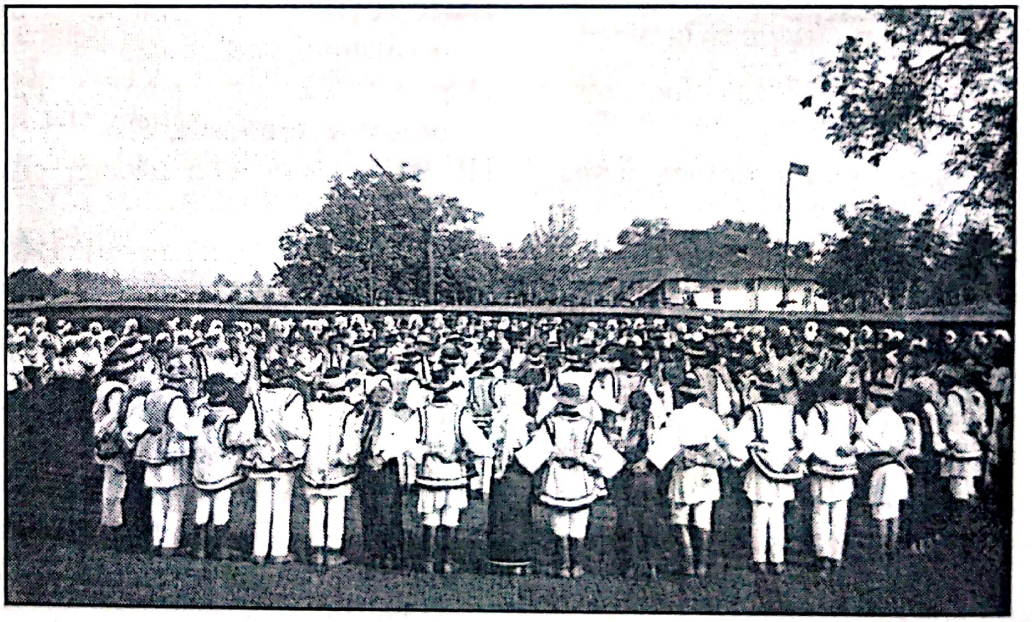

Hora satului. Hălăuceşti – Iaşi

Scanned with OKEN Scanner

Toiagul mirelui. Fărcăşeni – Iaşi

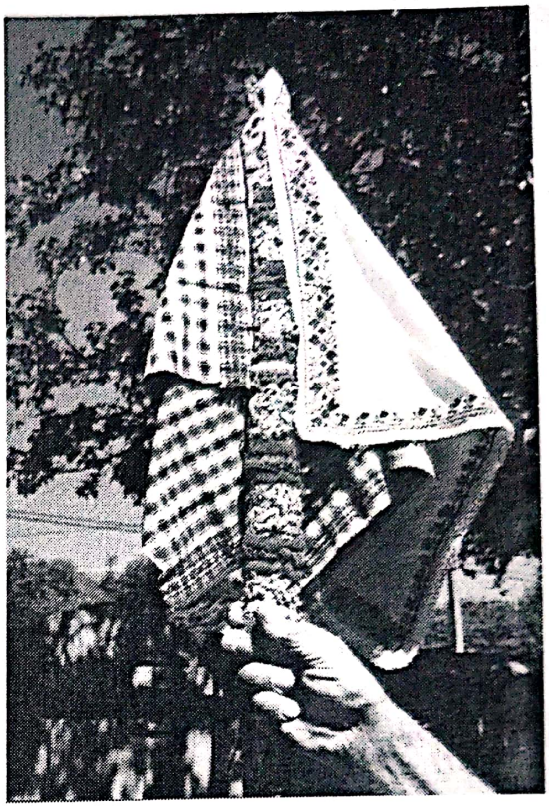

Toiagul nunului. Trebeş – Bacău

Miri, naşi şi nuni. Zona Bacăului

Scanned with OKEN Scanner

Logodnici. Zona Bacăului

Chemători la nuntă. Moara – Suceava

Batistă de vornicel. Farcaşa – Neamţ

Scanned with OKEN Scanner

Ieşirea de la cununie. Frătăuții Noi – Suceava

Miri şi nuni. Mărgineni – Bacău

Scanned with OKEN Scanner

Rachiul roşu.
Horodnic de Sus – Suceava

Miri.
Mărgineni – Bacău

Miri şi druşte. Moara – Suceava

Joc de nuntă. Fundu Moldovei – Suceava
(Apud, Paul Petrecu, *Creaţia plastică ţărănească*, 1976)

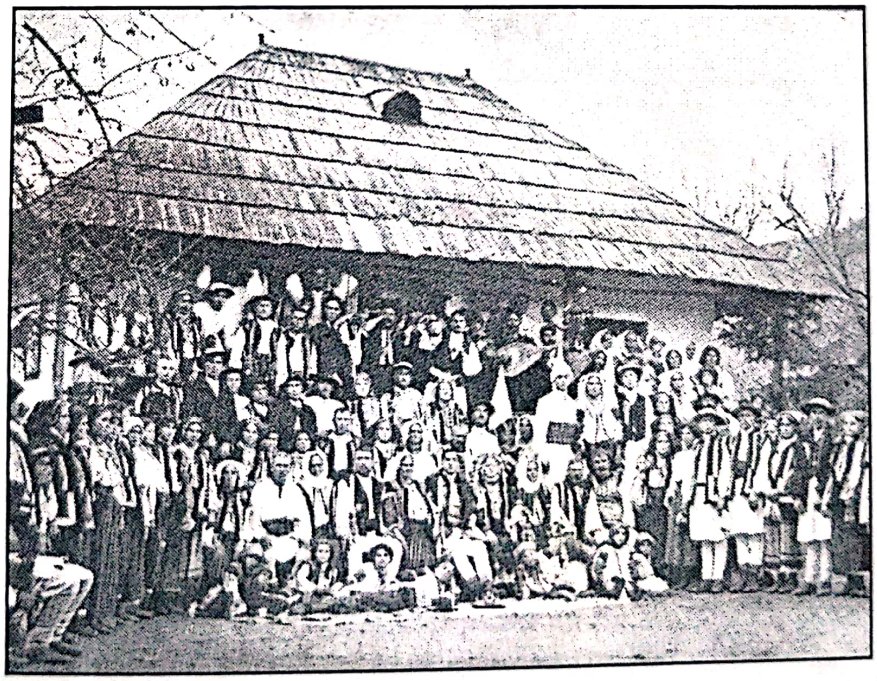

Nuntaşi. Mărgineni – Bacău

Scanned with OKEN Scanner

Dusul colacilor. Gălănești – Suceava

Fanfara de la Zece prăjini – Iași

Scanned with OKEN Scanner

„Miri". Alaiul Carnavalului de la Lăsatul Secului.
Prăjești – Bacău

Nunta țărănească. Obicei de Anul Nou
Corni - Botoșanui

Scanned with OKEN Scanner

CUPRINS

Cuvânt înainte 5

Retrospectivă bibliografică 12

Studiu introductiv 34

Tipologia obiceiurilor nupțiale 167

Corpus de texte 359

Bibliografie 721

Indice de localități (siglar) 735

Indice de nume (subiecți chestionați) 759

Glosar 770

Ilustrații 772

Scanned with OKEN Scanner

În colecția **ETHNOS** au apărut:

Folclorul medical din Moldova. Tipologie şi corpus de texte, ediția a II-a,
Silvia Ciubotaru

Trasee inițiatice în folclorul literar românesc. Structuri stilistice,
Adina Hulubaş

Mitul cosmogonic. Variante româneşti şi interpretări actuale,
Lucia Afloroaei

În curs de apariție:

Obiceiuri de naştere din Moldova. Tipologie şi corpus de texte,
Adina Hulubaş

Scanned with OKEN Scanner

Nunta a fost şi rămâne un minunat spectacol, supus şi astăzi unor prefaceri importante, fără să-şi piardă însă statutul, funcţia şi intenţionalitatea de ritual. Gesturile apotropaice, propiţiatoare, fertilizatoare, episoadele augurale, încărcătura magică a obiectelor, simbolismul trecerii, superstiţiile şi credinţele ţesute în pânza ceremonialului continuă să confere nunţii din Moldova un rost important în destinul individual.

Scanned with OKEN Scanner